

LA
CARTEA
DE
AUR
LEOPOLD STEINBERG
PIATRA N.
ANTICVARIE

FAMILIILE BOERESTĬ ROMÂNE

Lucia Săvescu
amintire de la Dna M. Soarec
fostă directoara a scoalei prof. P. Ne
Sep 1956

Familiile

Boereştĭ Române

ISTORIC ŞI GENEALOGIE

(DUPE ISVOARE AUTENTICE)

DE

OCTAV-GEORGE LECCA

MDCCCXCIX

BUCUREŞTI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURA „MINERVA"
Filip, Moroianu, Popovicĭ şi Tălăşescu
6, STRADA REGALĂ (HOTEL UNION), 6

BIBLIOGRAFIA

AUTORILOR CONSULTAȚI

ARCHIVA SOC. DIN IAȘĬ (periodic) 8 v.

ARCHIVES HISTORIQUES (fam. Kantacuzène). — s. d.

BIBESCU G. — Domnia luĭ Bibescu V. 2 v.

BELDIMAN VORNICUL (ALEX.) — Tragodia saŭ Eteria grecilor din 1821.

BILCIURESCU C. ST.—Monăstirile și bisericele din Romania (1890).

BLAREMBERG (NICOL.) — Essai sur les institutions & lois de la Roumanie, I v. 800 pag.

BĂLCESCU. — Istoria Românilor sub Mihaĭ Viteazu.

BOLINTINEANU. — Ștefan cel mare, (1870)...

BOLLIAC CESAR. — Buciumul 1863 și Trompeta Carpaților (—73) (period.)

BOGDAN I. — Texte slavone (Bucureștĭ) etc.

CANTEMIR PR. D. — Descriptio Moldaviae, 2 v.

CANTEMIR. — Istoria imperiuluĭ Otoman, 2 v.

COLECȚ. CONVORBIRĬ LITERARE (revistă), 1885.... etc.

CODRESCU ST. — Uricarul și Colecț. de documente, etc. 18 v.

CRONICELE VALAHIEĬ:

CONSTANTIN CĂPITANUL. — Istoria domnilor țăriĭ româneștĭ.

RADU LOGOFĔT GRECEANU. — Istoria țăriĭ româneștĭ de la 1689—1700.

DIACUL MUSTEA. — Cronica țăriĭ Moldoveĭ.

CRONICA ANONIMĂ. — Istoria țăriĭ rom. de la 1689.

RADU VORNIC POPESCU. — Cronica țăriĭ româneștĭ.

CRONICA ȚĔRIĬ ROMÂNEȘTĬ DE CÂND AŬ DESCĂLECAT ROMÂNIĬ (anonimă). (In magazin istoric pentru Dacia.)

CRONICELE MOLDOVEĬ
Nicolae Costin. — Letopisețul Moldoveĭ (1662—1711).
Ion vornic Neculce. — Letopisețul Moldoveĭ, (1662—1793).
Miron Costin logofătul. — Letopisețul Moldoveĭ, 1594 până la 1662.
Grigori Ureche vornic. — Domniĭ Moldoveĭ.
Enaki Kogălniceanu. — Letopisețul Moldoveĭ.
E. Kogălniceanu. — Stihurĭ asupra boerilor Bogdan și Cuza.
Ion Canta spătarul. — Letopisețul Moldoveĭ, (1741—1769). (In Letopisețele Mold. de Kogălniceanu).

Dapontès. — Ephémérides Daces, trad. fr. Tome 1—3.
Del Chiaro. — Nella Storia delle revoluzioni di Valachia, 2 part.
Demetriescu Ang. — Barbu Catargiŭ, discursurĭ.
Engel. — Geschiechte der Wallachei, t. I.
Fotino. — Istoria Dacieĭ. Trad. de G. Sion, 3 vol.
C-te A. de Foras. — Les princes Bassaraba de Brancovan (No. 228).
La Grande Encyclopédie, 22 v.
Ghika I. — Ion Câmpineanu, (discurs).
Ghika I. — Convorbirĭ economice. 1876 br.
Gălășescu. — Monastirea Sinaia 1695—1895 (doc.).
Genealogia familieĭ Sturza saŭ Turzo. — Iașĭ 1842.
Pitarul Hristache. — Cronica mavroghenéscă.
Hurmuzache (Eud. de). — Documente privitóre la istoria Românilor, X vol.
Hasdeu B. P. — Magn. etimologicum Romaniae, 3 vol.
Hasdeu. — Colecț. Columneĭ luĭ Trajan și Revista nouă, etc. (period.).
Hasdeu B. P. — Arhiva istorică a Românieĭ.
Hasdeu. — Histoire critique des Roumains.
Hasdeu B. P.—Negru-Vodă și întemeiarea statuluĭ român (1898).
Isvodul spătaruluĭ Clănaŭ saŭ Cronica luĭ Huru.
Iorga N. — Fragmentc privitóre la Ist. Român. t. I.
Colecția revisteĭ «Jiul» (doc.).
Kogălniceanu. — Letopisețile Moldo-Valahieĭ, 3 vol. (col.)
Lăcusteanu N. B. — După Exil. (1898, Craiova).
Laurian & Bălcescu. — Magazin istoric pentru Dacia, 5 vol.
Legrand E. — Bibliographie Hélénique, (introd. t. I.)
De Magny. — Nobiliaire Universel.

Marsillac (ulyse de). — Histoire de l'armée roumaine, 1871 Bucureştĭ.
Melhisedec (episcopul †). — Notiţe istorice şi archeologice din Moldova.
Negruzzi Costache.—Alexandru Lăpuşneanu; Aprodul Purice.
Odobescu A. — Revista română 3 v. (1861—63).
Odobescu. — Antiquităţile judeţuluĭ Romanaţĭ.
Odobescu. — Mihnea cel rĕŭ; Dómna Kiajna.
Okolski. — Orbis Polonus, 1641 (Cracovia) vol. III.
Papiŭ Ilarian.—Tesaur de monumente istorice 3 vol.
Un Phanariote (E. Rizo-Rangabé). — Livre d'or de la noblesse phanariote.
Alexandri V. — Poeziile populare ale Românilor, colec.
Alexandri V. — Dumbrava roşie, poem.
Pessiacov. — Biserica S-tu Dumitru Bănésa, Crajova.
Puşcariŭ Ion (cav. de). — Date istorice asupra familiilor nobile din Transilvania 2 vol.
Popescu N. D. — Calendarul pentru toţĭ româniĭ 96.
Papazoglu lt.-colonel. — Istoria oraşuluĭ Bucureştĭ.
Reinach. — La Serbie & le Monténégro.
Rosetti Dem.-Max. — Dicţionarul contimporanilor din România, 1898.
Şincai. — Cronica Românilor 3 vol.
Sion C. — Arhondologia Moldoveĭ.
Stef. Kretzulescu. — Arbore genealogice, n. 1 şi 2.
Ştefulescu Al. — Monăstirea Tismana.
Ştefulescu. — Incerc. asupra istorieĭ Târgu-Jiuluĭ, (99, Bucur.).
Sathas. — Documents rélatifs à l'hist. de la Grèce au moyen-âge. IX vol.
Sbĭera Dr. I. — Familia Sbiera şi amintirĭ din viaţă. (1899).
Tocilescu. — Revista pentru istorie şi archeologie.
Teodorescu G. Dem. — Istoria literatureĭ române (ined.).
Urechiă V. A. — Viaţa şi operile luĭ Miron Costin, 2 v.
Urechiă V. A. — Schiţe din istoria literat. române.
Vaillant. — La Romanie, II t. (1844).
Xenopol A. D. — Istoria Românilor, 6 vol.
Xenopol. — Istoria şi genealogia caseĭ Callimaki, (1897).

DOCUMENTE

In arhiva Statuluĭ, Bucureștĭ (condicĭ de monăstirĭ, etc.); la Academia română.—Documente particulare ined. din familiĭ. Publicate în diferite colecțiĭ: Hurmuzachi, etc. etc...

EXPLICARE

Fără îndoială că în lucrarea prezentă se vor găsi erori și maĭ ales lipsurĭ, cu toată grija noastră de a le evita, Cititorul îndulgent însă, va putea să le trécă cu vederea, gândindu-se la marele numĕr al isvoarelor de tot felul, de carĭ ne-am servit pentru adunarea datelor, și la greutățile de trecut pentru găsirea detaliilor genealogice, atât de puține la noĭ.

De aci provine o diferență în modul cum sunt scrise genealogiile diferitelor familiĭ. De și am căutat a fi cât maĭ uniformĭ, ne-a fost prea greŭ a ajunge în mod absolut la acest rezultat, și aceasta tot din cauza surselor de care ne-am servit: cronice, documente saŭ simple filiațiunĭ genealogice.

Sperăm însă, că erorile sunt mult maĭ puțin numeroase de cât lipsurile; am avut grijă a controla de maĭ multe orĭ relațiunile ce am avut.

Totușĭ, pentru un început nu putem prezinta o lucrare complectă, în strictul sens al cuvêntuluĭ: vom mulțumi persoanelor ce vor bine-voi a ne releva defectele uvrajuluĭ ce prezintăm.

Avem a ne plânge numaĭ de indeferența ce se păstrează la noĭ, de urmașiĭ vechilor familiĭ, în aceste chestiunĭ, măgulindu-ne în acelașĭ timp de a fi întreprins pentru întâia oară, prima lucrare de acest gen, în țara noastră.

* * *

Familiile sunt așezate în ordine alfabetică și anume: Familiile rămâne, — Familiĭ boereștĭ de origină streină

(în țară după 1700), și din carĭ cele nobile fanariote sunt după cartea de aur a D-luĭ de Rangabé. — Familiĭ nobile din Transilvania.

Explicările termenilor și boeriilor se găsesc desvoltate în Introducerea, unde am făcut o privire pe scurt asupra nebleței române.

Evitând de a repeta fapte comune la maĭ multe familiĭ, cititorul nu va erta de a fi suprimat unele persoane fără rol istoric, maĭ ales la familiile prea numeróse.

* * *

In privința materialuluĭ: — am anexat lista uvragiilor, cum și a colecțiilor de acte și documente. — Pentru cele de la Arhiva St., am fost ajutațĭ de extractele documentare ale D-luĭ *I. Tuducescu*, paleograf la archivele Statuluĭ și la Academie, extracte din acte originale privitoare la vechiĭ noștri boerĭ.

In general, nu ne-am bazat de cât pe isvoare absolut serioase și documentate, după cum se poate vedea,—bine înțeles afară de originele primitive, date maĭ mult de legendă vechilor familiĭ, carĭ nu se pot susține cu siguranță.

* * *

Tot din lipsa de date suficiente, n'am putut stabili, după cum voiam, genealogiĭ neîntrerupte pentru toate familiile, lucru aproape imposibil pentru familiile române. Acesta ne-a impedicat de o cam dată de a anexa tablourĭ genealogice numaĭ pentru unele.

Diferența de text, maĭ desvoltat pentru unele și maĭ restrâns pentru altele, nu stă de loc în raport direct cu importanța lor. Sunt familiĭ marĭ, asupra căror am avut puține detaliĭ, pe când pentru altele maĭ secundare am avut suficiente. Importanța reese din rolul ce a jucat. și vechimea uneĭ familiĭ, lucru ce se poate observa de la prima vedere.

1898

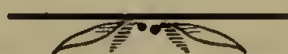
O. L.

CASA

DE

Hohenzollern-Sigmaringen

REGALĂ A ROMÂNIEĬ

CASA DE HOHENZOLLERN

(DYNASTIA REGALĂ A ROMÂNIEĬ)

Casa de Hohenzollern, descinzând din vechiĭ Ducĭ aĭ Suabieĭ, e una din cele maĭ strălucite familiĭ feodale ale Germanieĭ. Dupĕ tradiție, ca trunchiŭ al familieĭ era *Tasillon* Ducele Bavarieĭ, puternic senior care se luptă cu Carol cel mare, pe la anul 800.

Din Ducii Burchardienĭ aĭ Suabieĭ descindea *Burkard I* senior de Zollern (Zolorin), † ucis la 1061, de la care urmează genealogia sigură a Caseĭ de Hohenzollern.

Din nepotul acestuia Burcard III derivă comțiĭ de Hohenberg, ramură stinsă (în 1386) și în rivalitate mult timp cu branșa de Hohenzollern, descinzând prin fratele sĕŭ *Fréderic* † 1115, înrudit cu Dynastia de Hohenstaufen.

Fréderic III, comte de Zollern, Burgrav de Nürnberg prin căsătoria sa cu Sofia de Raab, fica luĭ Conrad ultimul burgrav și comte († 1191); moare la anul 1201 având 2 fiĭ, care prin actul de împărțirc din 1227 daŭ naștere la două ramurĭ deosebite:

Comtele *Fréderic* dis «Leul» † 1251, Burgrav de Nuremberg, etc. este capul linieĭ *Suabe*, «ainée» a familieĭ, maĭ tárḍiŭ principĭ de Hohenzollern, etc...

— *Conrad* de Zollern, burgrav, etc. este autorul ramureĭ, care la 1415 căpătă titlul de margravĭ de Brandeburg, apoĭ de Ducĭ și în fine Regĭ aĭ Prusieĭ. — *Wilhelm I*, regele Prusieĭ se proclamă Impĕrat al Germanieĭ în 18 Ianuarie 1871, reunind sub un sceptru tóte Statele Germane.

Ramura luĭ Frederic Leul, comțĭ de Sigmaringen dupĕ

1450, Principĭ aĭ St. Imperiŭ la 1623, etc., este acea din care descinde M. S. Regele Carol I al Românieĭ.

In timp de 9 secole de când sunt bine cunoscuțĭ în Istorie, Hohenzollerniĭ aŭ fost tot-d'a-una semnalațĭ în fruntea seniorilor Germanĭ, la rĕsboae și fapte marĭ.

Eĭ luară parte la toate cruciadele alăturĭ cu Impĕrațiĭ Germanieĭ. *Frederic* de Hohenzollern, veni la 1396 pe malurile Dunăreĭ, comandând corpul de cavalerĭ germanĭ care luă parte la cruciada de la Nikopoli din Balcanĭ, îndreptată în contra luĭ Bajazed.

Luptele nefericite purtate de acest Frederic Œttinger și fratele sĕŭ Eitel Frederic (1401—40), în Germania, aŭ rĕmas memorabile. Castelul Hohenzollernilor fu dărâmat; iar Œttinger, dupĕ ce stete captiv, muri la pământul sfânt.

Fiiĭ luĭ Karl I de Hohenzollern, † 1576: *Eitel* și *Carl* sunt capul a douĕ ramure din Hohenzollern: *Hochingen* și Sigmaringen, din carĭ prima se stinse tocmaĭ în secolul nostru.

Urmașiĭ lor se distinseră în numeroase rĕsboae din secoliĭ XVII și XVIII.

Principele *Carl Anton de Hohenzollern*, Alteță Regală, comte de Sigmaringen, etc..., n. 7 Sept. 1811 † 2 Iunie 1885, căsătorit (1834) cu A. S. Princ. *Iosephina*, n. 1813 fica mareluĭ Duce Carl de Baden, având 6 fiĭ, din carĭ:

Principele *Leopold de Hohenzollern-Sigmaringen*, Alteță R., ale căruĭ titlurĭ hereditare sunt: «Principe de Hohenzollern, burgrav de Nuremberg, comte de Sigmaringen și Veringen, comte de Berg, senior de Heigerloh și Woehrstein, etc...» n. 1835, 22 Septembre. — Din căsătoria Sa cu Princesa Antonia, infantă de Spania, Ducesă de Saxa, are fiĭ pe AA. LL: *Wilhelm* n. 7 Martie 1864, Principe hereditar de Hohenzollern; *Ferdinand*, n. 1865; și *Carl Anton*, alteță Serenisimă, n. Sigmaringen 1868.

Majestatea Sa Regele Carol I al Românieĭ. (Carol-Eitel-Frederic-Zephirin-Ludovic) n. la Sigmaringen 20 Aprilie 1839. Ales Principe hereditar al Românieĭ la 20 Aprilie 1866, eroŭ conducător al victoriilor campanieĭ din

1877—78; proclamat Rege al Românieĭ 14 Martie 1881; și încoronat 10 Maiŭ acelaș an.

Căsătorit la Neuwied 3/15 Noemb. 1869 cu M. S. *Elisabetha*, Regina Românieĭ, născută Principesă de Wied, în 17 Decembre 1843.

Majestățile Lor neavând urmașĭ, — de cât pe *Principesa R. Maria*, † 1874 în vârstă de 4 anĭ, — s'a proclamat ca moștenitor presumtiv al Tronuluĭ Românieĭ, fiul maĭ mare al principeluĭ Leopold, A. S. R. Wilhelm, care renunță (22 Nov. 1888), în favoarea frateluĭ sĕŭ:

A. S. Reg. *Principele Ferdinand* de România (Ferdinand--Victor-Albert-Mainrad), n. la Sigmaringen 14/24 August 1865. Proclamat principe ereditar al tronuluĭ Românieĭ, 18 Martie 1889. General Comandant de brigadă, etc.... Căsătorit Sigmaringen 11 Ianuarie 1893 cu A. S. R. *Principesa Maria* de Saxe-Coburg și Gotha. Născuțĭ din această căsătorie, Principiĭ regalĭ:

A. S. R. *Carol*, n. castelul Peleș 2/15 Octombre 1893; și Principesa *Elisabetha* (Charlota-Iosephina-Victoria-Alexandra) n. la Peleș 28 Septembrie 1894.

Genealogia alăturată a Caseĭ de Hohenzollern e simplificată, coprinzând numaĭ linia directă a Caseĭ Regale Române. — N'am vorbit în special despre fie-care din iluștriĭ membriĭ aĭ acesteĭ genealogiĭ, ale căror fapte sunt cunoscute din istorie. — Iar despre biographia M. S. Regeluĭ Carol, istoria țĕreĭ româneștĭ de la 1866, timp de 33 anĭ, nu poate în nicĭ un caz încăpea pe câte-va file de hârtie. O simplă aruncătură de ochĭ însă, asupra cultureĭ, armateĭ, comerciuluĭ, industrieĭ și a priveliștеĭ întregeĭ țĕrĭ, poate singură la primul moment, să ne arate progresul și ridicarea țĕreĭ noastre în acest timp.

Treĭ cuvinte numaĭ, pot explica regnul luĭ Carol I: «Venit, vidit, creavit!»

GENEALOGIA LINIEI PRIMARE A CASEI de HOHENZOLLERN

(Branşa suabă de Sigmaringen)

1. BURKARD saŭ WEZEL de ZOLORIN
descendent din Ducii Suabieĭ, etc. † ucis 1061

2. BURKARD II
înrudit cu Frederic de Hohenstaufen, Impĕrat.

BURKARD
din care comții de *Hohenberg.*
br. stinsă la 1486

3. FREDERIC DE HOHENZOLLERN
senior. † 1115

4. FREDERIC II
† 1139, partizan al Hohenstaufilor.

BERTHOLD

5. FREDERIC III, COMTE DE ZOLLERN,
Burgrav de Nurnberg. † la 1201.
= SOPHIE RAABS, *fica ultimuluĭ burgrav de Nurnberg, comtele* CONRAD II.

6. FREDERIC IV LEUL
comte (1205—18)
Burgrav, etc. † 1251. capul liniei **suabice.**

(partagiŭ din 1227)

CONRAD (III) I, † 1263
Burgrav, etc., din care descinde linia **franconă** *(comtală), care a dat maĭ târdiŭ* **regiĭ Prusieĭ** *(şi apoĭ* Impĕr. al Germanieĭ), *comții de Hohenzollern, etc.*

8. FREDERIC CAVALERUL
comte de Zollern † pe la 1300

FREDERIC DE HERKENBERG
şi de Schalksburg † 1302
(ramură stinsă în 1408).

FREDERIC BĂTRÂNUL † 1373
(Schwartzgräfiche linie; stinsă 1412).

10. FREDERIC DER STRASSBURGER
1344. † 1366

FRIEDERIC OETINGER
1401—33
† la Ierusalem

12. EITEL FRIEDRICH
comte de Hohenzollern
(1401—39)

13. JOST NIKLAUS
comte 1443—1488 †
= AGNES DE WERDENBERG *† 1496,*
fica luĭ Iohan III de Sigmaringen şi Heiligenberg.

14. EITEL FREDERIC II
Jude Imperial hereditar, etc.

16. CAROL I, *de Hohenzollern-Sigmaringen*
c. 1558. † 1576.
= *1537 cu* ANA DE BADEN-DURLACH.

EITEL FREDERIC I
de Hechingen, † 1605. Ramură princiară, stinsă la 1869, prin
FREDERIC-WILHELM CONST.
(1838—50)

17. CARL III
de H.-Sigmaringen
† 1606

CRISTOPH
de Haigerloch † 1592

18. JOHANN † 1638
Principe al Imperiuluĭ (Reichfürst) la 23 Martie 1823 (de Haigerloch, 1634).

19. MEINRAD I, PR.
† 1681

20. MAXIMILIAN I
de Sigmaringen † 1689

FRANTZ ANTON
de Haigerloch. † în luptă 1702.
Branşă stinsă 1767

21. MEINRAD II, † 1715

22. JOSEPH FRIEDRICH † 1769

23. KARL FRIEDRICH † 1795

24. ANTON ALOIS
Principe-Suveran 1806. † 1831

25. KARL (ANTON FRIEDRICH)
abdică la 1848. † 1853

26. CARL ANTON, *1811—1885*
Principe de Hohenzollern-Sigmaringen, Burgrav de Nurbg., comte, etc...
= IOSEFINA, *fica mareluĭ duce* CAROL de BADEN

27. LEOPOLD, *Principe Regn. de Hhenzolern, burgrav de Nuremb., c-te de Sigmaringen n. 1835*
= ANTONIA, *fica regineĭ Maria II da Gloria a Portug.*

STEPHANIE
(1837—59)
= PEDRO, *Regele Portugalieĭ*

27. M. S. CAROL I
Regele Românieĭ, n. 1839
Principe 1866; Rege 1881.
= 1869, M. S. Regina ELISABETA, *Principesă de Wied (n. 1843.)*

ANTON
(1841—1866) † în lupta de la Königgrätz

FRIEDRICH EUGEN
n. 1843
general-comandant

MARIA *n. 1845*
= *Princip.* FILIP *de Belgia şi Flandra*

PRINCIPESA MARIA
(1870—1874)

WILHELM
Principe moştenitor de Hohenzollern, n. 1864.
= MARIA TERESA *de Bourbon*

28. A. S. R. FERDINAND. *Principe hereditar al Românieĭ, n. 1865.*
= 1893, cu A. S. R. MARIA, *principesă de Sax-Coburg-Gotha, n. 1875.*

CARL ANTON
n. 1868.
= *Principesa* JOSEFINA *de Belgia*

29. *Principele* CAROL
n. 1893.

Princ. ELISABETA
n. 1894

. GENEALOGIA LINIEI PRIMARE A CASEI
de
HOHENZOLLERN
(Branşa suabă de Sigmaringen)

1. BURKARD saŭ WEZEL de ZOLORIN *descendent din Ducii Suabiei, etc. † ucis 1061*

2. BURKARD II *înrudit cu Frederic de Hohenstaufen, Impĕrat.*

- BURKARD din care comţiĭ de *Hohenberg.* br. stinsă la 1486
- 3. FREDERIC DE HOHENZOLLERN *senior. † 1115*
  - 4. FREDERIC II *† 1139, partizan al Hohenstaufilor.*
  - BERTHOLD

5. FREDERIC III, COMTE DE ZOLLERN, *Burgrav de Nurnberg. † la 1201.* = SOPHIE RAABS, *fica ultimuluĭ burgrav de Nurnberg, comtele* CONRAD II.

- 6. FREDERIC IV LEUL *comte (1205—18) Burgrav, etc. † 1251. capul liniei* **suabice.**
- (partagiŭ din 1227)
- CONRAD (III) I, † 1263 *Burgrav, etc., din care descinde linia* **francону** *(comtală), care a dat maĭ târdiŭ* **regiĭ Prusieĭ** *(şi apoĭ* Impĕr. al Germanieĭ), *comţiĭ de Hohenzollern, etc.*

- 8. FREDERIC CAVALERUL *comte de Zollern † pe la 1300*
- FREDERIC DE HERKENBERG *şi de Schalksburg † 1302* (ramură stinsă în 1408).

- FREDERIC BĂTRÂNUL † 1373 *(Schwartzgräfiche linie; stinsă 1412).*
- 10. FREDERIC DER STRASSBURGER *1344. † 1366*

- FRIEDERIC OETINGER *1401—33 † la Ierusalem*
- 12. EITEL FRIEDRICH *comte de Hohenzollern (1401—39)*

13. JOST NIKLAUS *comte 1443—1488 †* = AGNES DE WERDENBERG *† 1496, fica luĭ Iohan III de Sigmaringen şi Heiligenberg.*

14. EITEL FREDERIC II *Jude Imperial hereditar, etc.*

16. CAROL I, *de Hohenzollern-Sigmaringen c. 1558. † 1576.* = *1537 cu* ANA DE BADEN-DURLACH.

- EITEL FREDERIC I *de Hechingen, † 1605. Ramură princiară, stinsă la 1869, prin* FREDERIC-WILHELM CONST. *(1838—50)*
- 17. CARL III *de H.-Sigmaringen † 1606*
- CRISTOPH *de Haigerloch † 1592*

18. JOHANN † 1638 *Principe al Imperiuluĭ (Reichfürst) la 23 Martie 1823 (de Haigerloch, 1634).*

19. MEINRAD I, PR. *† 1681*

- 20. MAXIMILIAN I *de Sigmaringen † 1689*
- FRANTZ ANTON *de Haigerloch. † în luptă 1702. Branşă stinsă 1767*

21. MEINRAD II, † 1715

22. JOSEPH FRIEDRICH † 1769

23. KARL FRIEDRICH † 1795

24. ANTON ALOIS *Principe-Suveran* 1806. † 1831

25. KARL (ANTON FRIEDRICH) *abdică la 1848. † 1853*

26. CARL ANTON, *1811—1885 Principe de Hohenzollern-Sigmaringen, Burgrav de Nurbg., comte, etc...* = IOSEFINA, *fica mareluĭ duce* CAROL de BADEN

- 27. LEOPOLD, *Principe Regn. de Hhenzolern, burgrav de Nuremb., c-te de Sigmaringen n. 1835* = ANTONIA, *fica regineĭ Maria II da Gloria a Portug.*
  - WILHELM *Principe moştenitor de Hohenzollern, n. 1864.* = MARIA TERESA *de Bourbon*
  - 28. A. S. R. FERDINAND. *Principe hereditar al Românieĭ, n. 1865.* = 1893, cu A. S. R. MARIA, *principesă de Sax-Coburg-Gotha, n. 1875.*
    - 29. *Principele* CAROL *n. 1893.*
    - *Princ.* ELISABETA *n. 1894*
  - CARL ANTON *n. 1868.* = *Principesa* JOSEFINA *de Belgia*
- STEPHANIE *(1837—59)* = PEDRO, *Regele Portugalieĭ*
- 27. M. S. CAROL I *Regele Românieĭ, n. 1839 Principe 1866; Rege 1881.* = 1869, M. S. Regina ELISABETA, *Principesă de Wied (n. 1843.)*
  - PRINCIPESA MARIA *(1870—1874)*
- ANTON *(1841—1866) † în lupta de la Königgrätz*
- FRIEDRICH EUGEN *n. 1843 general-comandant*
- MARIA *n. 1845* = *Princip.* FILIP *de Belgia şi Flandra*

INTRODUCERE

(NOBLEȚA ROMÂNĂ)

Spre a cunóște istoricul familiilor, e nevoe a avea o idee maĭ clară despre starea claseĭ boereștĭ române în decursul secolilor.

Există încă falsa idee, că la Românĭ n'a fost nicĭ-o dată o clasă distinctă a boerilor, adică *nobilĭ.* Nicĭ un temeĭ puternic n'a putut face pe susținătoriĭ acesteĭ opiniĭ, — dacă póte fi vorba de opiniĭ, — să arate acest lucru. Aceștia voesc numaĭ să facă din țěrile nóstre o anomalie față de tóte popórele.

Acéstă selecțiune dintre ómenĭ, numită noblețe, o găsim ca clasă distinctă din timpurile cele maĭ depărtate, și la tóte popórele. S'a simțit nevoia uneĭ clase dirigente a poporuluĭ, și ast-fel se explică universalitatea eĭ.

Nu vom încerca să discutăm o cestiune așa de întinsă și dificilă, neintrând chiar în scopul nostru. Vom reaminti că vechile popóre ale Orientuluĭ, apoĭ Romaniĭ, Arabiĭ, popórele invaziunilor barbare, aŭ avut nobilime și clase distincte, carĭ aŭ trecut și maĭ desvoltate la popórele maĭ nouĭ ale Europeĭ.

Nobilime, în afară de a Occidentuluĭ, care s'a desvoltat așa de prodigios, aŭ avut Unguriĭ, Boemiĭ,

Serbiĭ, Croaţiĭ, ba chiar Bulgariĭ şi Ruşiĭ, a căror stare era puţin maĭ înapoiată, şi tocmaĭ Româniĭ, aşa des în contact cu tóte popórele strĕine, să nu fi avut?

A susţine acéstă teorie greşită cu desăvârşire, este a contradice la fie-care pas marile acte al istorieĭ nóstre naţionale. E destul de a aminti câte-va nume glorióse de boerĭ şi de domnĭ, luaţĭ din sînul boerieĭ, spre a vedea adevĕrul.

Se tot spune că nobleţea la noĭ a fost de funcţiĭ şi demnităţĭ, nu *ereditară*. Nimic maĭ eronat.

Pentru moment ţinem să amintim că apogeul nobleţeĭ române se opreşte la 1700, adică până la epoca fanariotă, când începe decăderea, decădere căreia i se pune capĕt în secolul nostru. Nu maĭ avem timpurile gloriόse ale vechilor domnĭ şi ale boerilor pământenĭ, carĭ mureaŭ acoperiţĭ de glorie pe câmpul de luptă! Moravurile se modifică, viaţa fără acţiune şi plină de frică începe; boeriĭ ţéreĭ — jumĕtate cu titlurĭ cumpĕrate, — nu maĭ sunt boerĭ. Rar găsim în acest din urmă secol un caracter cavaleresc şi mare, căcĭ invidia şi umilinţa a coprins o mare parte. De alt-fel, boeriĭ ceĭ vechĭ românĭ, adevĕraţiĭ nobilĭ, evitaŭ demnităţile ce li se ofereaŭ acum, şi carĭ eraŭ ocupate de o mulţime de «homines novi», majoritatea grecĭ, creaturĭ ale banuluĭ.

Să revenim la vechiĭ noştriĭ nobilĭ. — Ceĭ ce susţin că la noĭ n'a existat o nobleţe ereditară şi de sânge, ne spun că boeriile se căpătaŭ pentru un merit personal, şi se daŭ orĭ-cuĭ. [1])

[1]) Brezoianu. — Vechile institut. P. 3.

Prima parte, că se daŭ boeriĭ maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ pentru un merit e fórte adevĕrată, cât despre a doua, nu trebue să uităm că nu epoca ḑisă fanariotă e oglinda boerismuluĭ român.

S'o admitem însă. Dar cum explică partizaniĭ ceĭ mulţĭ al unor asemenea teoriĭ, că numaĭ aceleaşĭ şi aceleaşĭ familiĭ aŭ avut în decursul timpurilor privilegiul de a căpăta titlurĭ.

De ce nu se da orĭ-căruĭ român acest drept, şi cum fiul de boer erea tót *boer*, fără decoraţia titluluĭ? Nu se póte explica aceasta, ca şi o altă pretenţiune, care spunea că aristocraţia erea formată din bogaţĭ; lucru ce nu merită chiar a fi discutat, fiind-că un om din popor orĭ-câtă avere ar fi avut nu intra în rândul boerilor prin faptul acesta [1]).

Pentru cele ce se spun de nobleţa ereditară, cum că n'am avut ast-fel de titlurĭ, opunem următorul fapt, pe care ne măgulim a'l releva pentru prima oară. A *existat* la noĭ un titlu moştenit, ereditar, pentru boeriĭ carĭ nu se amestecaŭ la curte spre a obţine demnităţĭ şi rangurĭ, acela de *postelnic* şi *logofăt*. Erea un obiceĭ, — în sec. XVI şi XVII, — ca boeriĭ ce şedeaŭ de obiceĭ la moşiile lor să se întituleze «postelnicĭ» de şi nu aveaŭ nimic aface cu demnitatea ce purta acest nume. Erea un titlu *onorific şi în acelaş timp ereditar*, care, — să notăm bine, — nu avea limită de vârstă. Ast-fel găsim

---

[1]) Spre a ilustra printr'un exemplu acest lucru de alt-fel bine ştiut, menţionăm numaĭ de un chrisobul al nu ştim căruĭ domn, dat pentru a opri pe un negustor să cumpere o moşie boerească a unuĭ *Poenar*: «pentru că nu e de obrazul luĭ» să stăpânească el moşia boerească. Lucrul e vădit, acel om erea oprit chiar de la dreptul luĭ, de şi avea avere.

copiĭ de 3—5 anĭ numițĭ «postelnicĭ», uniĭ chiar maĭ micĭ. Nenumĕrate acte și însemnărĭ ale timpuluĭ ne probează aceasta. O mulțime de documente oficiale și particulare ne citează boerĭ, carĭ locuiaŭ la domeniile lor, carĭ nu ocupaseră nicĭ-o dată funcțiunĭ, cu titlul de postelnic saŭ logofăt din cutare loc..... Noĭ am da o traducere nemerită prin cuvêntul de «sire» orĭ «seigneur de...»; pentru că tot-d'a-una după acest titlu urma numele localitățeĭ: — postelnicul din X....

In genealogiile familiilor vom însemna pe mariĭ Postelnicĭ, demnitariĭ, cu P. mare, spre deosebire de boeriĭ ceĭ cu titlul onorific.

Un alt motiv prin care se pretinde că n'am avut nobilime prin faptul că la noĭ n'a fost o organizație feodală ca în Apus, cade de la sine. Intr'adevĕr, societatea feodală a domnit în evul mediŭ, adică între al IX—XV secol, și cum istoria noastră e foarte puțin saŭ aproape de loc cunoscută înainte de secolul XIV, nu putem da un verdict hotărîtor asupra unor lucrurĭ de carĭ n'avem idee. Această organizație există însă în Serbia, Rusia. Orĭ ce s'ar spune, n'avem probe sigure în această privință, cu toate că dovezĭ destule ne-ar încredința că feodalitatea a înflorit în țara românească ca și în Apus; — dar chiar admițând că n'a existat, nu e un motiv ca și aristocrația să dispară. De alt-fel nobleța implică feodalitate și vice-versa.

Pentru ce a fost din această instituție în Valachia, iată ce spune Ulysse de Marsillac, în «Histoire de l'armée roumaine» [1]:

[1]) Pag. 23. Ed. 1871, Bucarest.

«... Les compagnons de Rodolphe-le-noir sont la souche de la vraie noblesse roumaine. Rares sont aujourd'hui les descendants directs de ces boyards. Mais à cette époque, ils étaient encore nombreux et formaient, à eux seuls, un noyau de fidèles et de braves, que le prince était fier de montrer à ses amis et à ses ennemis. Chacun de ces nobles avait le droit d'imposer le service militaire à ses vassaux, et ceux-ci, sous la bannière de leurs chefs, venaient à l'heure du péril se ranger autour du Prince...... En temps de guerre, le nombre des milices augmentait considérablement, grâce à *l'organisation féodale* du pays.»

Un strĕin a judecat maĭ drept şi bine de cât uniĭ românĭ, carí vor să facă un non-sens din ţara noastră, prin atribuţiunea de organisaţiĭ altele de cât la toate popoarele.

Aristocraţia poporuluĭ nostru a fost puternică şi după cum e probabil o mare parte din familiile boereştĭ datéză din primele timpurĭ ale organizăreĭ ţĕreĭ şi sunt anterioare fondăreĭ statuluĭ român. (Sec. XIII).

In privinţa distincţiuneĭ claseĭ boerescĭ, iată ce ḑice istoricul român, d. Xenopol [1]) care susţine cu tărie existenţa nobleţeĭ la românĭ: «Diferenţiarea claseĭ nobiliare la românĭ a trebuit să înceapă în timpurĭ anterioare descălecăreĭ, şi de aceea trebue cercetată *origina nobleţeĭ* saŭ boerieĭ române, în acéstă epocă maĭ veche, şi decĭ maĭ ales în ţĕrile de peste munţĭ.

Afirmarea e destul de clară, spre a o maĭ desvolta.

---

[1]) Istoria Românilor, tom. II, p. 201.

Chiar Cantemir în «Descriptio Moldaviae»[1]) ne spune că la anume demnităţĭ nobiliare în stat, nu puteaŭ ajunge de cât ceĭ de *origină nobilĭ.*

Tot el, face următoarele categoriĭ de nobilĭ: «în starea întâĭ sunt aceia carĭ, saŭ aŭ fost puşĭ chiar de domn în funcţiunile marĭ ale ţěreĭ, saŭ că ereaŭ născuţĭ dintr'un neam. In starea doua sunt *curteniĭ* saŭ ceĭ de la curte, carĭ aŭ dobândit un sat saŭ maĭ multe prin dar. Iar în starea III-a sunt *călăraşiĭ*, carĭ pentru moşia ce le e dată de domn merg la rěsboĭ cu cheltuiala lor. Ceĭ de pe urmă sunt *rězeşiĭ* (saŭ moşneniĭ), carĭ locuesc maĭ mulţĭ în sate, lucrând moşia ce aŭ, cu slugile lor.

Aceasta pentru Moldova, cu micĭ deosebirĭ pentru Valachia.

Prima categorie e equivalentă cu mariĭ feodatarĭ din occident saŭ cu mariĭ seniorĭ. A doua corespunde cu senioriĭ şi nobiliĭ de la curte, gentilomĭ; a treia cu miciĭ vasalĭ. Cât despre răzeşĭ carĭ sunt intermediarĭ între nobilĭ şi ţěranĭ, se maĭ ḑic şi «neamurĭ», simpli «hommes d'armes» în vechime.

II

Nobiliĭ saŭ boeriĭ ereaŭ de două felurĭ: cu boeriĭ saŭ demnităţĭ titrate, şi fără boeriĭ.

In categoria celor *cu boeriĭ* saŭ titlurĭ, intraŭ toţĭ aceia carĭ aveaŭ o sarcină a ţěriĭ, al căruĭ titlu îl păstraŭ pe viaţă. Uniĭ aveaŭ însă titlu fără să fi îndeplinit nicĭ o-dată sarcina cerută de dânsul.

---

[1]) Partea II, ed. rom. pag. 228.

Boeriĭ saŭ nobiliĭ *fără boerie*, ereaŭ aceĭ carĭ n'aveaŭ o demnitate publică.

— Cantemir ne spune că boeriĭ căutaŭ să capete fie-care o sarcină publică, și adesea când nu obțineaŭ erea trecuțĭ printre mazilĭ. In Valachia nu era tocmaĭ așa.

Boeriile saŭ titlurile de dregătoriĭ, n'aveaŭ tocmaĭ o erarhie bine definită. In timpurile maĭ nouĭ se împărţiră în clase, carĭ în secolul trecut ajunseseră foarte deosebite una de alta. Noĭ, la enumerarea lor, vom lua model pe cele din Muntenia saŭ Valachia, ast-fel cum ereaŭ pe la finele secoluluĭ XVI și în cel urmĕtor (1600).

E o idee absolut greșită de a identifica aceste demnitățĭ cu ministerele de adĭ; de exemplu a numi «ministru de externe» pe postelnic, etc. E adevĕrat că oare-carĭ atribuţiunĭ se potriveaŭ, însă n'aŭ avut nicĭ o-dată o organizație stabilită, și tocmaĭ în secolul nostru fie-care boer mare din divan îșĭ avea afacerile sale. E o inovație a principilor grecĭ de a face o asemănare cu departamentele de Stat, existând în cele-l'alte State europene. Insă, până în secolul XVIII nicĭ vorbă nu erea de asemenea demnitățĭ. Marele vornic mergea la rĕsboĭ ca și spătarul; și un vel postelnic comanda trupe tot așa de bine ca serdarul mare.

Această mistificație provine de acolo, că contimporaniĭ noștri judecă boerimea română ast-fel cum erea la începutul secoluluĭ nostru, din audite de la ceĭ bătrânĭ, și cum timpurile vechĭ sunt maĭ greŭ de cunoscut, rĕmân cu aceste ideĭ. De alt-fel *toată* organizația boerească de la începutul secoluluĭ, erea

un amestec de funcţiunĭ publice, în care pătrundea orĭ-cine. —

Eată acum demnităţile saŭ rangurile, — care îşĭ aŭ începutul în evul mediŭ, în ordinea importanţeĭ lor:

MARELE BAN (Duce de Craiova, etc.), al Craioveĭ. Cel maĭ înalt din titlurile de boerie, şi existent numaĭ în Valachia, peste banatul Olteniei şi Craioveĭ, ca stăpânitor şi direct administrator. Vechimea acestuĭ titlu se perde în noaptea evuluĭ mediŭ; cuvêntul «ban» e de origină slavă = guvernator. — Până la 1600 scaunul de Ban al Craioveĭ erea o proprietate exclusivă şi ereditară a neamuluĭ Basarabilor, fiind-că numaĭ din sînul lor se luaŭ mariĭ Banĭ. De atuncĭ încoace, începând de la Banul Manta, creat de Mihaĭ Voevod, toţĭ boeriĭ puteaŭ aspira la această mare demnitate. In timpurile Principilor Basarabĭ, Banul avea o semi-dependenţă de domn, administrând cu juridicţia sa specială Oltenia: precum ducele de Bourgogne era vasal direct al regeluĭ Franţeĭ. Erea un suveran în mic. — In consiliul (sfatul) domnesc, el contrasemna actele îndată dupĕ domn, ca Preşedinte al luĭ.

In secol. XIII—XVII, importanţa şi puterea Banuluĭ ereaŭ considerabile; maĭ pe urmă scăzu până sub Fanarioţĭ, când fu redus şi înlocuit chiar, cu «caimacamul» (locotenent de domn) al Craioveĭ.

Ne mărginim la aceste micĭ însemnărĭ, fiind-că istoricul marilor Banĭ saŭ Ducĭ, în timpurile vechĭ maĭ ales, e prea vast şi de o importanţă capitală pentru istoria nobleţeĭ şi întregeĭ istoriĭ a Românilor.

= BAN (vel), în Moldova, erea de o însemnătate

secundară; boerie ce venea ca importanță dupĕ paharnic. In lucrarea noastră se va deosebi prin inițiale mare *B*an al Valachieĭ de boerul *b*an din Moldova.

Marele Vornic (grand justicier, garde-sceaux) etc. Ortografie veche: Dvornic, deriv. de la slavonescul dvor=curte. Demnitate care se ocupa cu justiția supremă a țĕriĭ în Moldova, și în Valachia specială atribuțiune asupra afacerilor interne.

In Moldova, chiar din al XV secol, ereaŭ 2 vornicĭ, maĭ în urmă chiar 3: cel de țara de sus, de țara de jos; — și de Suceava; în carĭ primà cel d'întâiŭ.

In Muntenia erea un mare vornic, pe urmă se făcură doĭ în ultimele timpurĭ, cu aceleașĭ numirĭ ca în Moldova. Demnitatea luĭ se numea «vornicie».

Erea un vornic saŭ doĭ «en titre», carĭ ereaŭ în slujbă, dar maĭ ereaŭ alțiĭ 10, fie ca foștĭ-vornicĭ, fie că acest titlu îl aveaŭ fără însă a fi titular.

Aceasta se întâmplă cu toate boeriile și în toate timpurile. Dupĕ importanța lor, fie-care boer avea un titlu maĭ mare saŭ maĭ mic, de și nu ocupase funcțiunea la care se referea acel titru.

Marele Logofĕt (grand chancelier), rang împrumutat de la byzantinĭ: Λογοθέθις, păstrat la Constantinopol dupĕ căderea imperiuluĭ, pe lângă patriarhie. In Moldova erea boerul cel maĭ mare, president al Divanuluĭ. El avea de făcut documentele princiare încheiate și întărite cu țidula domnească, pe care o purta tot-dea-una cu dânsul. In urmă erea un fel de mare judecător în Muntenia, iar în Moldova avea afacerile din 'năuntru, întocmaĭ ca mariĭ cancelarĭ din statele Europeĭ de apus.

MARELE SPĂTAR (gr. connétable, grand porte-glaive) etc. Cuvênt derivat de la «spata» = epée. Avea la început însărcinarea de a ține spada domnuluĭ în marĭ ceremoniĭ și a comanda armata în timp de rĕsboĭ. In timpurile maĭ apropiate i se atribuiră funcțiunĭ polițieneștĭ și civile. Marele spătar equivalează în Muntenia cu HATMANUL din Moldova, care erea comandant suprem al Armateĭ [1]).

SPĂTARUL simplu se găsește și în Moldova ca titlu important; iar în Valachia e și titlu onorific.

MARELE CLUCER (grand maître des cérémonies), derivat de la slav. «Klucjar» saŭ purtător al cheilor = chelar, avea la început funcțiunea de maestru al curțeĭ și însărcinat cu camerile și locuințele domneștĭ. Pe timpul luĭ Mihaĭ Viteazul erea rang mare în divan; dar apoĭ importanța luĭ scăzù cu încetul. — In Moldova tot-dea-una a fost de o importanță secundară, de a treia categorie.

MARELE COMIS (grand écuyer, préfet de la cour, etc.); comite suprem al curțeĭ domneștĭ, derivat de la latinul «comes», — ar corespunde cu atribuțiunea primitivă a conetabiluluĭ în Franța. Insoțea pe domn la ceremoniĭ tot-deauna, și avé grija ceremoniilor și a caluluĭ domnesc. — Sub Pr. Fanarioțĭ această demnitate căzuse în al doilea rând.

MARELE PAHARNIC (grand échanson). deriv. din vechiul slav. «paharnic», — cu atribuțiunĭ însemnate la curtea princiară; rolul la început de a turna de

---

[1]) Termen înprumutat de la Cazacĭ; și care se găsește și la Polonĭ, însemnând general de armată și comandant suprem. Cozac: Hetman = șef. — Dupĕ Nic. Costin acest rang a fost introdus de Eremia Movilă.

bĕut şi a gusta din vinul principeluĭ. Prin sec. XV—XVII erea printre mariĭ boerĭ de divan ; pe urmă importanţa luĭ se reduse din ce în ce.

Marele agă (grand prévôt), de la turcescul «aga» ; demnitate de comandant al trupelor de obiceĭ de cavalerie ; maĭ târziŭ schimbă de atribuţiune, devenind un fel de guvernor al capitaleĭ şi siguranţeĭ din ţară, ca Prefect al curţeĭ şi al oraşuluĭ, sub Fanarioţĭ şi în sec. nostru. — «agie». — Introdus în a II-a jumĕtate a secol. XVI.

Marele postelnic (grand chambellan). — Deriv. de la postelja, în slavon = pat. In slavo-bulgara : postelnik = maĭ mare peste camera de dormit ; avea la început de a îngriji de camera Domnuluĭ, maĭ târziŭ după cum ne spune Cantemir, erea un fel de mareşal al Palatuluĭ (Mold.). Dintre toţĭ boeriĭ numaĭ el avea voe să intre în camera de dormit a Domnuluĭ, orĭ-când şi neanunţat. In timpurile maĭ noĭ, importanţa luĭ crescu mult. — In divanurile vechĭ, până în secol. XVIII aproape, erea cel din urmă, fiind-că de obiceĭ erea ocupat de boeriĭ ceĭ maĭ tinerĭ [1]).

Maĭ reamintim cele spuse despre titlul onorific de «postelnic», care erea deosebit de marele P. din divan.

Marele vistier (grand trésorier) saŭ vistiernic (Mold.). Cuvênt deriv. de la slavonul visti-jarnik = prefectul tesauruluĭ ; boer însărcinat cu tesaurul ţĕriĭ

---

[1]) In ordinea lor neschimbată, iată composiţia divanurilor din Valachia până pe la 1670 : Marele Ban, mare vornic, mare logofăt, mare vistier, mare spătar, mare stolnic, mare comis, mare paharnic, mare postelnic.

şi perceperea dărilor; asemănat în ceva cu actualiĭ miniştri de finance. Importanţa luĭ crescu în timpurile din urmă; dar tot-deauna a fost între mariĭ boerĭ de divan. — Vistierul mare trebuia să dea în fie-care an seamă Principeluĭ de cheltuelile şi veniturile Statuluĭ.

Marele stolnic (grand maître d'hôtel). Titlu de origină bulgară: stolnic = prefectul meseĭ etc. — avea atribuţiunea de a îngriji de bucătăria şi serviciul princiar, gustând din bucatele Domnuluĭ spre siguranţă. — Stolnicul, la început boerie mare de divan devenise neînsemnată în secol. trecut. El avé cam aceiaşĭ importanţă de ambele ţĕrĭ.

Părcălabul (grand châtelain), deriv. de la ungurul pórkolab, german burgraf (burgrave). Boer cu o funcţiune din cele maĭ marĭ, maĭ ales în Moldova. Eĭ corespundeaŭ cu guvernatoriĭ de provinciĭ (sénéchal) şi marĭ castelanĭ. Ereaŭ în Moldova, după importanţă, parcalabiĭ de: Hotin, Némtzu, Roman, Suceava. Dupĕ logofătul cel mare, parcalabul de Hotin erea boerul cel maĭ însemnat al ţĕriĭ; — această importantă sarcină apare din sec. XV. — In secolul din urmă descrescură, confundându-se cu ispravniciĭ, capĭ de judeţ; iar în vechime în unele părţĭ ale Moldoveĭ se ziceaŭ şi *staroste:* marele staroste de Rădăuţĭ.

Boeriĭ învestiţĭ cu această sarcină, purtaŭ încă numele boerieĭ ce avusese înainte, adăogând şi: părcalab de X....

In Valachia găsim în vechime de asemenea acest titlu, dar numaĭ până în sec. XVI. Ast-fel *parcalabul de Poenarĭ*, castelan al acesteĭ vestite cetăţĭ; —

la 1360 găsim pe faimosul Knez Dragomir Basarab, parcalab de Dambovitza. — Asemenea câţĭ-va parcalabĭ ca şefĭ de districte, maĭ târziŭ ispravnicĭ.

Marele armaş (grand exécuteur), însoţea tot-deauna pe domn, purtând buzduganul domnesc. Importanţa luĭ, de o potrivă în ambele ţĕrĭ, decăzu maĭ în urmă. El erea şeful artilerieĭ în timp de rĕsboĭ, şi executorul pedepselor din porunca domnească, pentru care avea sub dânsul armaşĭ al doilea şi «armăşeĭ» carĭ îndeplineaŭ acest lucru. Insoţea pe domn în alaiurĭ, etc. In divan nu figurează, de şi ia parte tot-deauna cu domnul.

Serdarul mare (maréchal d'armée, général, etc), şeful suprem al cavalerieĭ, sub ordinele mareluĭ spătar împreună cu armaşul. In Moldova erea maĭ important şi maĭ uzitat, (mare serdar de Orheĭ, etc.). In timpul fanarioţilor ajunsese boerie de mâna III-a.

Mare slugerul (saŭ sulgerul), boer maĭ puţin însemnat, apare în sec. XVI, şi avea în vechime sarcina de a priveghia materialul şi prepara mâncărilor domnescĭ. Avea încă şi alte atribuţiunĭ.

Marele pitar, şi simpliĭ pitarĭ, la început aveaŭ grijă pregătirea pâineĭ (pită) domneştĭ. — In vechime avea o importanţă maĭ mare, maĭ ales marele-pitar; în timpurile noĭ erea ultimul rang. — Vaillant îl traduce prin «inspecteur des vivres».

Marele şetrar (maître du champ), boerie puţin rĕspândită, de rangul II. Ingrijea de tunurile şi corturile armateĭ, sub comanda mareluĭ spătar; în timpul din urmă exista numaĭ cu numele. — Cuvênt derivat de la «şatra» = cort; tente.

In Moldova numaĭ, maĭ erea marele Jicnicer,

care la început avea slujba de mare magazioner, strângênd grâul necesar pentru usul caseĭ domneştĭ. Derivat de la slavonescul Zitnica = grânar (maître des vivres) a fost tot-d'auna printre boeriile maĭ secundare.

Marele portar (grand huissier, chatelain de Su-céva); titlu ce purta Hatmanul Moldoveĭ. Acéstă importantă demnitate de mare portar de Sucéva există din cele maĭ vechĭ timpurĭ, corespunzător cu guvernorul saŭ mare castelan al residenţeĭ domnescĭ. Când se introduse Hatmanul, el căpătă şi acest titlu care erea printre cele maĭ marĭ boeriĭ a Moldoveĭ. Cu timpul însă dispăru.

Boerul M. portar în Valachia erea alt-fel important de şi mare boerie, care însă sub fanarioţĭ fu redusă fórte jos, deschiḑând domnuluĭ uşa saŭ pórta; un fel de «major domus» al palatuluĭ.

Căminarul un fel de al doilea cancelar şi Cămăraşul (gr. valet de chambre) se introduseră maĭ târḑiŭ, în ambele ţĕrĭ. — Medelnicerul (maghiar medencze = lighian), vărsa domnuluĭ apa pentru spălat; un fel de camerier intim. — In fine alte boeriĭ moderne introduse maĭ târḑiŭ, dar de minimă importanţă.

Acestea ereaŭ în trăsurĭ generale, principalele titlurĭ şi demnităţĭ saŭ rangurĭ, pe carĭ le găsim din vechime la românii din ambele ţĕrĭ. Moderniĭ introduseră o mulţime de slujbe, în care intraŭ tot felul de grecĭ saŭ ómenĭ din clasa de jos, — şi pe carĭ trebuiaŭ să le ia adesea şi copiĭ de boer, — spre a face «stagiul» pentru boeriĭ maĭ înalte. — Ast-fel erea «ciohodarul», care îngrijea de papuciĭ domnuluĭ

«cafegi-bașa» etc. și multe sarcinĭ degradatóre pentru adevĕrațiĭ boerĭ, carĭ însă nu le ocupaŭ nicĭ odată.

Multe din boeriile înalte decăzură, altele se ridicaŭ în loc, atribuțiunile se schimbară; și boeriĭ pe carĭ nu trebuiaŭ să le aibă de cât cel mult 2—3 le aveaŭ în același timp 20—30. Se făcu împărțirea pe clase și ceea-ce fu maĭ trist și contribui la decăderea nobilimeĭ, titlurile începură *să se vândă pe banĭ.*

Nu maĭ erea nicĭ scuza de a se da boeriĭ pentru un merit personal saŭ pentru un serviciŭ strălucitor; miĭ de băcanĭ îmbogățițĭ cumpĕraŭ titlurĭ de tóte gradele, cu carĭ sfidaŭ pe adevĕrațiĭ nobilĭ românĭ. Ḑicem românĭ, pentru că maĭ ales strĕiniĭ: grecĭ, bulgarĭ, etc. ereaŭ amatorĭ pentru acest lucru. De aceea vedem într'o carte ca a luĭ Sion «Arhondologia Moldoveĭ», trecute tot felul de nume, peste 750 ne pare, din carĭ vre-o 90 numaĭ pot fi considerate boereștĭ! iar ceĭ alțĭ sunt dintre negustorĭ și ómenĭ de rând. N'am vrut să arătăm alt-ceva prin acésta,— de óre-ce familiile nobile sunt cunoscute, — decât starea în care ajunsese țara și boerismul sub ultimiĭ domnĭ Fanarioțĭ și românĭ din secolul trecut și maĭ ales actual.

Pe de o parte, nobilimea s'a desființat tocmaĭ când erea nevoe.

In Moldova boeriile aŭ fost reglementate sub Alexandru cel Bun; în Valahia pare că sub contimporanul sĕŭ Mircea. — Boeriile în Moldova, cronicarul Costin ne arată că veneaŭ în ordinea următóre; care însă a variat cu timpul, după cum știm: Logofĕt mare, vornic de țara de jos, de sus, Parcalab

de Hotin, Hatman saŭ parcalab și Portar de Sucéva postelnic mare, spătar, paharnic mare, visternic, stolnic, comis mare, medelnicer, clucer, sluger, jicnicer, *vameș mare*, «ce ține schelele țĕriĭ pentru vămĭ», șetrar mare, ușier mare, armaș m., agă m. apoĭ urméză ceĭ al doilea.

In afară de titlurile ce am enunțat maĭ sus cu nomenclatura lor, și carĭ purtaŭ titlul de mare, trebue să distingem funcțiunile secundare (fără mare) din carĭ unele se denumeaŭ al doilea *(ftori)* și al 3-lea *(treti)*. Ast-fel ereaŭ *logofețiĭ, vistieriĭ, spatariĭ, paharnicĭ, armaș,* etc. cu titlul de al 2-lea și al 3-lea—apoĭ în fine simpli *logofețĭ de divan,* postelnicĭ 2-lea, comișĭ și căminar 2-lea; postelniciĭ, comișeĭ, simple funcțiunĭ absolut secundare.

Fie-care din mariĭ boerĭ în demnitățile lor aveaŭ încă subalternĭ, ca servitorĭ: aprozĭ (peste care erea un boer, — une-orĭ însemnat; *vătaful* de aprozĭ), armașeĭ, satelițĭ saŭ sbirĭ aĭ armașuluĭ, lefegiĭ aĭ ageĭ și spataruluĭ, etc. etc. carĭ se recrutaŭ din oameniĭ de rând, având de șef câte un boer.

Am vorbit de împărțirea pe clase; să vedem ce boeriĭ se coprindeaŭ în aceste 3 clase, inovație maĭ modernă; pentru noĭ fără importanță:

I) Vornicul, vel Logofĕtul, marele spatar (Hatmanul), Postelnicul, Vistierul.

II) Aga, comisul, paharnic, stolnic, clucer, căminar, armaș, ban din Moldova, serdar.

III) Slugeriĭ, cămăraș. medelniceriĭ, pitariĭ, portariĭ etc. Cu micĭ deosebirĭ pentru Moldova.

Această împărțire s'a făcut maĭ ales sub Principiĭ Fanarioțĭ: prima clasă avea bărbĭ și scaun în divanul

domnesc, a doua asista la divan fără a delibera; iar a treia n'avea nicĭ unul din aceste privilegiĭ.

Inaintarea se putea face dintr'o clasă într'alta cu timpul; dupĕ cum ne spune Cantemir că boeriĭ daŭ pe copiiĭ lor când ereaŭ tinerĭ în slujbă pe la alţĭ boerĭ, şi după câţĭ-va anĭ îĭ recomanda Domnuluĭ, care îĭ ţinea cât-va timp la palat (*copiĭ de casă* sub vechiĭ domnĭ), îndeplinind o funcţiune analoagă *pagilor* din ţĕrile occidentale; apoĭ îl punea în vre-o slujbă în clasa III a boerilor, din care înainta cu timpul până la primele trepte.

III

In afară de titlurile propriŭ zise ale demnităţilor ce ocupaŭ boeriĭ, trebue să explicăm încă particole legate de acele demnităţĭ, precum şi titlul de nobleţe, care se da orĭ-căruĭ boer de neam.

Particula: **vel**, ce găsim în toate documentele şi actele, înaintea ranguluĭ de boerie, de exemplu: vel-spatar, însemnează «*mare*» în slavoneşte, prescurtaŭ din *veliki*, forma care şi ea se întâlneşte une-orĭ. — Când boerul nu maĭ erea în funcţiunea arătată prin titlu se pune termenul **biv** = *fost:* de ex. biv-vel-vornic, înseamnă fost mare vornic: — forme ce întâlnim la fie-ce pas în actele vechĭ şi în toate cronicele, şi pe care le-am menţinut şi noĭ, prin tradiţie.

Titlul ce'şĭ putea atribui, şi pe care într'adevĕr îl purta orĭ-ce boer, ca inerent calităţeĭ sale este:

Jupan, care nu e alt-ceva de cât atributul de «nobil» exprimat în acest fel. Etimologia derivă de

la cuv. ungar «jupan». Maĭ târziŭ se modifică prin prescurtare în «*pan*». Boeriĭ, fie în rangurĭ, fie simpli boerĭ, purtaŭ în hrisoavele domneştĭ şi în cele particulare, acest titlu, a căruĭ perfectă traducţie e francezul «*messire*» germanul *herr;* ital. *signore;* engl. lord, = dominus, etc.

Cuvêntul acesta de mare importanţă, şi care nu se dà sub nicĭ un cuvênt de cât boerilor, nicĭ o dată altora, nicĭ chiar prelaţilor, căror se zicea: «Kir», a decăzut într'atât în ziua de azĭ, în cât a ajuns un fel de batjocoră insultătoare, ce se dă ovreilor.

Soţia boeruluĭ erea tot-deauna numită «*jupâneasă*» *(Dame)*; fiiĭ, maĭ ales aĭ Domnuluĭ, «*coconĭ*»; iar fetele de boer «*jupaniţe*» (Damoiselle) [1].

Aceste numirĭ frumoase şi mareţe aŭ dispărut încă din secolul trecut, înlocuindu-se prin «cucoană» şi «cuconiţă», păstrate până azĭ.

Fiind vorba de Dame să notăm un atribut ce li se acorda une-orĭ, maĭ ales celor vĕduve: anume titlul de boerie ce purtase în urmă boerul, «femenizat». Ast-fel găsim de ex.: paharniceasa Maria, Băneasa Stanca, Caplea Dvorniceasa, etc.

*
* *

In vechime nu se ţinea la titlul ranguluĭ aşa mult. Timpurile glorioase ale luĭ Mircea, Vlad Basarab, Ştefan cel mare şi Mihaĭ Viteazul, nu făceaŭ deosebirĭ între boerĭ: toţĭ ereaŭ *egalĭ*, fie prin merite personale, fie prin naştere. Boeriĭ, cu rangurĭ orĭ

---

1) Fetele Domnuluĭ (Principeluĭ) se numeaŭ «*Domniţe*», iar soţia «*Doamna*».

fără, ereaŭ tot una, mergeaŭ la rĕsboĭ distingându-se fără deosebire.

D. Xenopol, spune în Istoria sa[1]: «Titlurile boerilor ereaŭ netransmisibile prin moştenire asupra copiilor, pe când *nobleța erea ereditară*». Maĭ departe: «Insuşirea de nobil erea lucrul cel maĭ de preț în condiția claseĭ boereştĭ; dregătoria, cu titlul aninat de dânsa erea numaĭ *accesoriul*».

Ė scurt şi prea lămurit: vorbele distinsuluĭ istoric sunt prețioase. Boeriĭ românĭ, încă odată, nu se făleaŭ cu titlul ranguluĭ ce aveaŭ, ci numaĭ că ereaŭ de neam, că ereaŭ nobilĭ; precum un francez nu s'ar făli că e comte, ci maĭ mult că e gentilom.

Ereaŭ boerĭ cu titlurĭ micĭ, ereaŭ chiar fără nicĭ un titlu, carĭ jucaŭ un rol capital pe timpul lor, după cum ne atestă cronicele noastre în ḑecĭ de cazurĭ, şi aceştia fiind ceĭ maĭ onorațĭ de contemporanĭ.

Maĭ mult, în timpurĭ vechĭ, — căcĭ în cele nouĭ desinteresațiĭ sunt maĭ rarĭ, — spre a onora întru cât-va pe boeriĭ fără boeriĭ, adică netitrațĭ, aceştia iscăleaŭ pe toate documentele înaintea celor-l'alțĭ. Naşterea şi valoarea primaŭ distincțiunea titluluĭ.

In timp de primejdie, fie-care lăsa vornicia saŭ logofeția şi mergea la rĕsboĭ, comandând ca oamenĭ de arme, trupele țĕriĭ: ereaŭ cavalerĭ, nu demnitarĭ.

Din nefericire, în timpurĭ maĭ apropiate, şi chiar din a II-a jumĕtate a veaculuĭ XVII, boeriĭ începură să urască rĕsboiul şi să ducă o viață oasivă, înlocuind armura şi costumul de cavaler cu ante-

---

[1]) Cit. id. tom. II p. 219—224.

reul lung şi greoĭ, *cuca* cu işlicul oriental, şi încălecând numaĭ pentru paradele domnescĭ: oglindă fidelă a Domnilor ce ne stăpâneaŭ pe atuncĭ ţara. Când intrăm în secolul XVIII, pare că ne vine a exclama ca poetul Bolintineanu:

> «Unde este timpul cel de bărbăţie
> Când murea românul pentru-o datorie...»

Descendenţiĭ uitaseră gloria strĕmoşească: sfârşitul trebuia să vie, şi a venit adus chiar de dânşiĭ; Deşteptarea însă a sosit prea târḑiŭ.

IV

Nobiliĭ aŭ fost clasa dirigentă în toate timpurile şi la toate popoarele. Nobilimea odată născută a devenit ereditară în sînul uneĭ aceleaşĭ familiĭ şi de aci origina şi vechimea unuĭ neam în parte.—Astă-ḑĭ în unele state din Europa s'a abrogat nobilimea, şi tot ast-fel la noĭ: diferenţele de clase sunt desfiinţate prin Constituţiune, al căreĭ articol 12 ne spune: «Toate privilegiile, scutirile şi monopolurile de clasă sunt oprite pentru tot deauna din Statul român».

Revoluţia noastră din 1848, ca cea din 1789 în Franţa a desfiinţat aceste titlurĭ şi clase sociale. Vine întrebarea: oare tradiţia vechilor familiĭ s'a stins şi ea?

De sigur că vom rĕspunde: Nu. Intr'adevĕr, cel care descinde dintr'un neam ilustrat prin atâtea generaţiĭ, nu încetează prin luarea câtor-va drepturĭ, ca să fie urmaşul lor. Are cel puţin mulţumirea de a descinde din oamenĭ, ale căror merite aŭ rĕmas neuitate; de şi ca urmaş al vechilor nobilĭ, e şi el

nobil, va trebui însă să caute a fi cât maĭ demn de strĕmoșiĭ sĕĭ prin meritele sale personale.

Vedem însă, că nobleța desființată de fapt prin organizația democratică, a fost înlocuită cu un noŭ fel de aristocrație: a banuluĭ. Și acest lucru constitue de la sine o deosebire de clasă, de oare ce cel îmbogățit departe de a fi democrat, pune o maĭ mare punte între el și cel sărac și prin aceasta îșĭ constitue un privilegiŭ maĭ dăunător de cât acel al naștereĭ, din toate punctele de privire.

Se dărâmă o organizație considerată șubredă și vătămătoare și se clădește, — sub masca democratică, — o alta mult maĭ rea poate.

Dintre douĕ rele, orĭ-cine preferă pe cel vechiŭ, căcĭ cel puțin s'a obicĭnuit să'l suporte; maĭ mult: poporul român *a iubit* tot-dea-una pe boeriĭ țĕriĭ și i-a respectat tot-deauna; faptele vorbesc.

*
* *

Cum am spus, nu vom face apologia nobilimeĭ, nicĭ nu vom arătà modul cum ea s'a format, lucru îndestul de cunoscut.

La noĭ în țară, din primiĭ timpĭ aĭ evuluĭ mediŭ a început să se constituiască paralel cu cea din țĕrile vecine și ale apusuluĭ. — O mulțime de Cnejĭ saŭ *Kinejĭ*, adică ducĭ, comțĭ și stăpânitorĭ aĭ teritoriilor ne întâmpină în timpurile medievale [1]). Dacă a

[1]) Dupĕ cum Banul e equivalent cu Duce; titlul de Cnez saŭ *Kinej* e equivalentul celuĭ de comte în apus. In timpurí maĭ moderne, din sec. XVII am avut și titlul de *comte* dat de Austria unor famiilĭ boerești, din carĭ prima a fost Bălăceanu. Altele aŭ avut pe cel de Baron, titlu ce de alt-fel denumea în strĕinătate pe boeriĭ românĭ: «barones Valachi». — Titlul rusesc de *Kneaz* = principe, e dat multor nobilĭ românĭ, refugiațĭ în Rusia prin sec. trecut.

existat saŭ nu feodalitatea; saŭ dacă Radu-Negru a adus cu sine pe nobilĭ cu organizația lor, nu suntem sigurĭ; — însă pe timpul luĭ Mircea cel Mare nobilimea saŭ boeriĭ țĕrilor române, fie eĭ *cu* demnitățĭ titrate saŭ *fără*, sunt numițĭ de ordinar de către veciniĭ Polonĭ, Ungurĭ și de toțĭ streiniĭ: «nobiles viri Valachi», saŭ «barones Valachi».

Coconiĭ boerilor, maĭ înainte de a deveni eĭ înșășĭ boerĭ, adică până la un fel de majorat, trebuiaŭ să se inițieze pe la alțĭ boerĭ, în felul *pagilor* și scutierilor, ca în apus; făcându-le diferite serviciĭ, apoĭ se duceaŭ la curte.

In timpurile trecute de mult, aŭ jucat rol însemnat MOȘNENIĬ, saŭ răzeșiĭ în Moldova carĭ ereaŭ față de boerĭ ca vasaliĭ seniorilor. Liberĭ pe moșia lor, căpătată prin recompense domneștĭ pentru vitejie saŭ serviciĭ, părăseaŭ câmpul ca să meargă la rĕsboĭ, dupĕ cum ne amintesc episoade faimoase din timpul domnieĭ «Atletuluĭ luĭ Christ», Ștefan cel Mare.

Printre eĭ, chiar în ḑiua de astă-ḑĭ găsim nume glorioase, familiĭ odinioară vestite și căzute jos din cauza deposedărilor, numițĭ MAZÎLĬ [1]), și din a căror faimă străbună n'a maĭ rĕmas nimic. — Din cauza grecilor fără numĕr ce înconjurară pe Domniĭ din secol. XVIII, aŭ perit și aŭ sărăcit multe familiĭ marĭ, multe altele aŭ plecat jefuite peste munțĭ și peste Dunăre, fugind de peire.

Aceștĭ moșnenĭ: «pseudo-boeri», aŭ păstrat până aḑĭ moravurĭ deosebite de ale celor alțĭ țĕranĭ, carĭ

---

[1]) Termen turcesc = déchus.

aŭ către dânşiĭ un adevĕrat respect; şi nu e de mirat când vom afla că mulţĭ din aceştia descind, — maĭ ales în Moldova, — din marĭ boerĭ, odinioară vestiţĭ! — Pe la ţară maĭ ereaŭ şi aceia numiţĭ *boerinaşĭ*, boerĭ vechĭ, ḑişĭ «de neam».

Dupĕ cum în rĕsboaele evuluĭ mediŭ, găsim cavaleria alcătuită numaĭ din «*cavalerĭ*» adică din nobilĭ de sânge, tot ast-fel în timpurĭ anterioare de sec. XVIII, *călăraşiĭ* ereaŭ nobilĭ, şi numaĭ eĭ însoţeaŭ pe domn, călărĭ, în toate bătăliile, mulţĭ avênd oameniĭ lor pe jos.

Curteniĭ eraŭ boeriĭ de la curtea Domnească; ear *copiĭ de casă* ereaŭ pagĭ saŭ tinerĭ feciorĭ de boer, şi domnişoarele de onoare, ce înconjuraŭ pe Doamnă şi familia sa.

Nicĭ unul din aceştĭ termenĭ nu se maĭ întrebuinţa în sec. XVIII; dar nu maĭ e nevoe se repetăm: gloria boerimeĭ române trebue căutată în perioada dintre 1300, — mult 1700.

V

Eată o frumoasă înfăţişare a uneĭ case boereştĭ cu traiul dintr'ânsa, cam de pe când nu se perduse prea mult din obiceiurile româneştĭ:

«O casă boerească, ne spune Ioan Ghica (1), erea o adevĕrată cetate, un Stat în Stat; nicĭ poliţia, nicĭ justiţia domnească nu îndrăsneaŭ să treacă pragul porţeĭ unuĭ boer saŭ vornic, de şi un asemenea drept nu erea scris nicăerĭ: la trebuinţă boerul putea să închidă porţile şi să trăiască lunĭ întregĭ

(1) Din Casa Dudesculuĭ.

cu familia, cu slugile și cu oamenii casei, — opt ḑecĭ și o sută de suflete, — fără să aibă cea maĭ mică trebuință de ceĭ din afară: avea mălaĭ și făină în hambare, cămara luĭ gemea de tot felul de băcăniĭ și de sărăturĭ, în țigănie avea franzelarĭ, croitorĭ, cizmarĭ.... la caz putea, cu oamenii din curte să se apere în contra putereĭ domneștĭ, când ea nu erea sprijinită de vre-o poruncă din Țarigrad».

« [1]) Casele boereștĭ aveaŭ zidurĭ tarĭ ca de cetate, în câte patru și șease cărămiḑĭ, cu odăĭ multe și marĭ, cu pivnițe adâncĭ și boltite, cu beciurĭ și un rând de odăĭ d'asupra, cu pod din strașină până'n strașină; grinḑile ereaŭ ca ușĭ de pod de groase, la cheresteaua uneĭ case mergea un parquet de pădure seculară întreg; pardoseala sălilor și a tinzilor erea de cărămidă pusă pe muchĭ, învĕlitoare de șindrilă bătută pe șapte și pe nouá, înaltă aproape de 2 orĭ cât casa, ca să ție zăpada și ca să se poată scurge apa maĭ lesne».

«Corpul principal se compune dintr'o sală mare de colo până colo cu odăĭ în dreapta și în stânga cu tinḑĭ în crucĭ prin care se comunică cu cele alte părțĭ ale edificiuluĭ; fie-care odae cu ferestre spre 3 părțĭ ale lumeĭ, tavanurile ereaŭ de stejar, strașina scoasă de o jumătate stânjen pentru adăpost; curtea înconjurată cu un zid bolovănit înalt și gros, poarta cu bolta'ĭ, cu douĕ rândurĭ de ușĭ de stejar ferecat, cu foișor d'asupra, unde păzeaŭ ḑiua și noaptea arnăuțĭ. Din pridvor o galerie deschisă ducea la biserică,

---

[1]) Convorbirĭ Economice (Buc. indus. și politic) III p. 27-8.

căcĭ fie-care casă mare avea o biserică în curte saŭ în capul caseĭ la un colț».

Acésta erea o casă de boer în secolul trecut. — Odobescu în «Doamna Kiajna» și în «Mihnea», ne dă o înfățișare admirabilă de viața boerilor și domnuluĭ în secolul XV și XVI.

VI

Câte-va rândurĭ asupra numeluĭ de familie al Boerilor.

Numele sunt saŭ propriĭ personale, saŭ derivate de la localitățĭ. Cele dintâiŭ sunt mult maĭ rare la familiile noastre. Numele boerilor s'aŭ format de la localitățĭ prin adăogirea sufixelor «*eanul*» saŭ «*escul*» care propriŭ ḑis însémnă *din* saŭ *de la* [1]) cutare localitate = *de* frances, *von* german, **ot** slavon etc. Aceasta în vechime, când numaĭ boeriĭ se puteaŭ numi ast-fel. Maĭ târḑiŭ usagiul s'a generalisat și orĭ-cine putea să'șĭ adaoge aceste sufixe pentru formarea unuĭ nume de familie, — lucru bine cunoscut. Acésta e o probă maĭ mult în favórea nobleței române, la care găsim exact aceiașĭ formațiune de nume ca în tot occidentul. Bine înțeles că la numele de familie, carĭ nu se raporta la o localitate, ca Sturdza, Arbore, etc., numele singur arată nobilimea, de și nu există nicĭ un «*de*» care să ne-o arate de la prima vedere.

E o idee greșită de a crede că numaĭ particula arată nobleța. In toate țĕrile apusuluĭ sunt familiĭ marĭ carĭ n'aŭ nicĭ un *de*, și totușĭ sunt ilustre.

---

[1]) In documente găsim formele româneștĭ: *din*, *de* saŭ *den* și sub forma slavonă: *ot* (com).

In țara noastră, maĭ mult ca orĭ-unde, s'a luat obiceiul de a se lua numele marilor familiĭ ale țeriĭ, și a se purta fără scrupul de primul venit, care nicĭ prin gând nu i-a trecut a avea vre-o legătură cu adevĕrata familie.

Acest abuz a luat în ultimiĭ anĭ o extindere primejdiósă; familiĭ carĭ numără adĭ 3—4 adevĕrațĭ descendințĭ, aŭ poate 20 de omonimĭ falsĭ, carĭ cu timpul vor pretinde fără nicĭ-o sfială a face parte din familia adevĕrată. Fără a cita persoane și nume, am putea număra sute de exemple. — Paharnicul Sion [1]) cu drept spune: «precum în nimica nu e regulă în țara noastră, așa și în poreclire, sunt slobozĭ fie-care a se numi cum vor, și precum fără nicĭ-o sfială, domniĭ și toțĭ dregătoriĭ pradă țara, asemenea și toțĭ mojiciĭ fură orĭ ce poreclire a nobililor vechĭ, ca să se arate nobilĭ, să nu li se înemerească opinca din care aŭ eșit».

Așa ne spune un bătrân. Și e curios că tocmaĭ când se desființară boeriile, de *atuncĭ* încep aceste abuzurĭ: pedicele se reduceaŭ cu totul, și orĭ-cine fără teamă, lua la alegere un nume maĭ convenabil. Dupĕ cum dice T. Boldur-Lățescu în adnotările opereĭ luĭ Cantemir [2]): «.... Cititorul să nu se lase a fi înșelat la privirea unor indivizĭ carĭ poartă adĭ unele din numele istorice ce dăm aicĭ [3]), căcĭ purtarea acestor nume, nu este din partea lor de cât pură usurpațiune, un furt în toată puterea cuvêntuluĭ; usurpațiunea cu atât maĭ frequentă la noĭ, cu cât nimene

---

1) Arhondolojia Moldoveĭ, pag. 372 ed. Ghibănescu.
2) Scrisoarea Moldoveĭ, 1868. — pag. 229. t. II.
3) Maĭ ales cele stinse.

nicĭ nu opresce, nicĭ nu pedepsesce pe cel d'ântăĭ venit, căruĭ îĭ trece prin cap să fure ce 'ĭ-ar plăcea numaĭ, sub singura rațiune din partea usurpatoruluĭ că numele e maĭ onorabil de cât adevĕrata luĭ poreclă....» — Nu maĭ avem nimic de adăogat, aceste citațiĭ fiind destul de eloquente.

Putem afirma cu siguranță, că nu există *nicĭ-o* familie boerească, al căreĭ nume să nu fi fost uzurpat de tot felul de oamenĭ; fie foștĭ slugĭ pe la casele celor adevĕrațĭ, fie dupĕ moșiile lor [1]), fie luat din chiar senin, la întâmplare de cele maĭ multe orĭ spre a se ascunde de fapte necinstite [2]).

De și venită târdiŭ, Legea numeluĭ, propusă la 189... în Cameră de D. Radu Kretzulescu, pe atuncĭ deputat, pare a pune oare-care stavilă nenumĕrate-

---

[1]) Aceștia cel puțin sunt maĭ scuzabile. Eĭ și-aŭ ales numele patroinimic dupĕ localitatea lor de origină. de ex.: Unul din Floreștĭ și-a dis Florescu; din Maneștĭ și-a dis Mănescu. etc.

[2]) Această a treia categorie sunt ceĭ maĭ reprobabilĭ, și ar trebui să fie aplicabilĭ de o pedeapsă specială.

Spre a se face o idee despre aceste schimbărĭ de nume, daŭ o listă de câte-va, după broșura explicativă a legeĭ numeluĭ, de d. R. Kretzulescu.:

Maier Hirsch, în: Miron Costin. — Rosenfeld: Rosetti. — N. Marinescu: Băleanu.— C. Șloim: Horia Carp. — Cornfeld: Cogălniceanu.— H. Mendel: Vasile Lupu. — Grabscheid: H. Carp. — Kahn David: Carol Davila. — C. Popescu: Grădișteanu. — Alexandru Marin: Alex. Lahovary. — Rozensveig: Rosnovanu. — Herschicovitz: Negruzzi. — Const. Savu: Văcărescu. — Ghiorlan Gh: Poenaru. — C. Brancovisch: Brâncoveanu.—Silverstein: Argintoianu.—Hilic: Heliade Rădulescu.— Hagi Petre: Const. Ghica. — Schwartz: Negri. — G. Nicolae; Philipoiŭ, etc.: Philipescu. — Rabinovicĭ Haim: Lupescu. — Laubenstein: Lăpușneanu. — Goldstein: Golescu. — Feldman: Câmpineanu. — Mih. Protopopescu: Cantacuzino. — Margulies: Mărgineanu. — A. Golschmitt: Aurelian. — Herman: Sturza. — I. Maier: Gh. Maiorescu. — Branstein: Brătianu. — Mihalache Ion: I. Ghica.— Dubăŭ: Dudescu.— etc.

Ar fi nesfârșită o listă maĭ complectă de asemenea abuzurĭ. Sunt sute și sute de cazurĭ, în carĭ ovreiĭ formează majoritatea.

lor abuzurĭ maĭ mult de aci înainte, căcĭ e greŭ ca cine-va să nu aibă a se ocupa de cât cu intentarea de procese indivizilor uzurpătorĭ, carĭ ast-fel vor rĕmâne cu numele luat, pentru tot-deauna.

De alt fel adevĕrațiĭ descendențĭ aĭ vechilor neamurĭ se cunosc; și noĭ am avut o grijă specială de a trece pe toțĭ actualiĭ membrĭ aĭ vechilor familiĭ.

VII

Spre a termina, rĕmâne să vorbim ceva despre blazoane și armoariĭ, despre care nu s'a făcut nimic la noĭ în țară, și aŭ fost contestate de ceĭ maĭ mulțĭ. Bine înțeles că pentru românĭ n'aŭ o importanță așa de mare, precum în apus, Franța, Anglia, Germania, etc. unde cum ḑice Gérard de Nerval: «la connaissance du blason est la clef de l'histoire».

Mulțĭ spun că aceste semne distinctive ale nobilimeĭ n'aŭ existat în țara noastră, și că sunt o inovație recentă. — Așa e, dar nu e nicĭ așa:

1. Nu e așa — pentru că orĭ-cine a avut ocazie să'șĭ arunce privirea pe un document din sec. XV saŭ XVI, XVII, nu vorbim de cele maĭ nouĭ, a putut observa lângă iscălitura fie-căruĭ boer aplicată și pecetia sa. Fie-care din aceste pecetiĭ poartă pe dânsa diferite semne, din carĭ multe se pot recunoaște maĭ mult saŭ maĭ puțin bine. E decĭ sigur, și știut de orĭ-cine, că fie-care boer își avea un semn distinctiv al sĕŭ, cu care întărea o iscălitură. Se pot observa aceste semne heraldice foarte adesea, și de multe orĭ găsim la intervale marĭ de timp reapărând ḑisele semne la urmașĭ. Tot ce se poate spune este că aceste mărcĭ nu ereaŭ aceleașĭ între membriĭ uneĭ

familiĭ și chiar de la tată la fiŭ. Ast-fel că descendenții aŭ nevoit să aleagă ca herb saŭ blazon unul saŭ maĭ multe din semnele heraldice ale străbunilor. De aci se explică și cum s'a schimbat stema veche a familieĭ printr'alta deosebită.

2. Este așa — pentru-că actualele armoariĭ s'aŭ regulat în secolul nostru, fie dupĕ documente vechĭ, pecețiĭ, etc.; fie că s'aŭ compus din noŭ prin punerea de embleme și piese de care se leagă vre-o tradiție din familie.

Numele de «*stemă*» (herb, etc.), se dă în special la semnele distinctive ale țĕriĭ și diferitelor familiĭ. — In definitiv la noĭ ca pretutindenĭ aŭ ființă semnele heraldice și Blazoanele.

Coroana veche românească uzitată, erea cea de nobil, cunoscută și în Occident; și care în evul mediŭ erea cea regală. Anume: — ca cea de marquiz francez, însă în loc de o treflă de perle numaĭ cu o singură; — saŭ definită: un cerc de aur ornat cu pietre fine, d'asupra 4 frunze de aur, vĕzute 1 în față, 2 pe jumĕtate și una nevĕzută (la spate); iar între ele câte o perlă.

Coroana de nobil maĭ erea și alt-fel (cu deoseb. în Germania), anume din 7 perle susținute de țepĭ, care erea equivalentă cu cea altă. Aceasta prin analogie cu cea de comte care avea 9 perle, și de baron german 7.

Datele, în cronicele și documentele noastre sunt socotite de la așa ḑisa creațiune a lumeĭ, care e pusă 5508 anĭ înainte de Crist. De aceea când găsim o dată, de ex. 7069, spre a afla equivalentul în anĭ de la Christ, n'avem de cât să scădem 5508, aflând ast-fel 1561; aceasta pentru lunile de la Ian. — Septembre, iar de la Septembre în sus: 5509.

ABAZA

(MOLDOVA)

Familie stabilită în Moldova, din timpul luĭ Vasile Lupu (sec. XVII), fiind «cercheziĭ de aĭ luĭ Vasile Lupu», cum ḑice cronica. Intr'adevĕr, ca și familia Cerchez, ea erea originară dintre cercheziĭ din Caucaz, în care parte e o regiune locuită de poporul «*Abazi*», de unde venise apoĭ în Moldova. — (v. Hasdeŭ-Etimol. magnum).

Un act de la Dabija Voev. 1662 (vedĭ Hașdeŭ id.) vorbește despre un *Abază*, care nu știm ce legătură însă avea în această familie: ....«Păstrăvăniĭ ce este în ținutul Neamțuluĭ, care a fost al luĭ Gavril Hatman; iar apoĭ aŭ rĕmas pre mâna feciorilor luĭ Gavril Hatmanul, Radul și cu Abaza....».

La anul 1700 întâlnim pe VORNICUL ILIE ABAZA, despre care vorbește cronicarul Neculce. — Acesta însoți la anul 1711 pe Cantemir în Rusia, rĕmâind acolo cu fostul sĕŭ domn, și ajungênd la gradul de colonel în armata luĭ Petru cel Mare, ca mulțĭ românĭ pe acele timpurĭ. Urmașiĭ sĕĭ aŭ rĕmas tot acolo până în ḑiua de aḑĭ. — La 1700 cum ne spune Neculce, el împreună cu alțiĭ cincĭ boerĭ fugiseră în Polonia, fiind Domn Nicolae Mavrocordat (Letopis. II p. 297). Sub Cantemir W. 1711 avea titlul de «vornic despre Doamna», printre boeriĭ marĭ aĭ divanuluĭ.

ION ABAZA, *starostele* de Cernăuțĭ, la 1710, cum relatează letopisetul luĭ Nic. Costin, însoți împreună cu Hristea jicnicer pe doĭ agĭ turceștĭ, carĭ cercetaŭ cazul uneĭ călcărĭ

din teritoriul Moldovenesc de către Ruşĭ, lângă rîul Prut. (let. Cogăln. p. 71, tom. II). — Probabil că acest boer să fie frate cu Vornicul ILIE ABAZA, contimporanul sĕŭ. — Abazeştiĭ eraŭ înrudiţĭ cu familiile Sturdza, Moţoc şi altele.

Nu ştim dacă cum-va faimosul Turc Abaza-Paşa, de pe la 1630, de care se vorbeşte în istorie, n'ar fi din acéstă familie — (?).

La 1757, SANDUL ABAZĂ (fiul luĭ Ion?) e citat într'un document de moşie, aflător la Academia română.

Pare că după acéstă dată, familia rĕmasă în ţară, nu maĭ joacă nicĭ un rol în afacerile publice, şi decăzu cu încetul. Sion, (în arhondologia p. 1.) spune despre familia Abază: «neam vechiŭ, peste 200 anĭ, drept moldovean, aŭ fost şi vornicĭ marĭ şi vistiernicĭ, iar acuma abia se cunosc între nobilĭ».

GRIGORE ABAZĂ trăia pe la 1850, proprietar în district. Tecucĭ şi avu de la soţia sa Safta, o singură fică Elisa, măritată cu colonelul Ioan Racoviţă.

Descendenţĭ aĭ acesteĭ familiĭ sunt numaĭ ceĭ din *Rusia*, printre nobiliĭ rusĭ, coborîtorĭ din vornicul Ilie Abază şi din carĭ maĭ mulţĭ s'aŭ distins în demnităţile statuluĭ şi armată.

ARBORE

(Moldova)

Veche familie de boerĭ, cunoscută cu date sigure din secolul XV.

Arbore Campodux, e raportat ca primul autor al croniceĭ luĭ Huru, — reputată ca falsă. — Acest campodux saŭ conducător de oștĭ ar fi trăit în prima jumĕtate a secoluluĭ XIII (1200), sub Vodă Dragoș (?) Nicĭ-un alt isvor nu confirmă nimic despre acest personaj fictiv.

In secolul XIV în mod probat, găsim pe:

Luca Arbore, părcălabul de Neamtzu, pe care o mulțime de documente ale timpuluĭ ni le-aŭ transmis. Bătrânul Luca Arbore trăia încă pe la 1475, tot ca guvernor al ḑiseĭ cetățĭ. — Fiul sĕŭ este:

Hatmanul Luca Arbore, faimosul portar de Suceava, boer vestit pe la finele secoluluĭ XV și începutul al XVI. Sfetnic de încredere al luĭ Ștefan cel Mare, rĕmâne și sub Bogdan, iar la moartea acestuia e lăsat conducător al țĕriĭ în timpul minorităţeĭ luĭ Ștefăniță. — Faptele acestuĭ boer aŭ rĕmas vestite, și adesea poezia l'a cântat. Costache Negruzzi (în Aprodul Purice) ne spune:

«Acolo se află iarășĭ al oștilor veteran.
Arbur Hatmanul, ce'n mână poart'un groasnic buzdugan...»

Ast-fel îl găsim pe acest viteaz în ajunul lupteĭ cu oștile ungureștĭ ale luĭ Hroiot. — C. Stamati, în Sentinela, ḑice:

Eŭ sunt Arbore copile, Hatman luĭ Ștefan cel Mare,
Am slujit sub a luĭ steagurĭ patru-ḑecĭ de anĭ pe rând,
Și în patru-ḑecĭ rĕsboae, crunte dar biruitoare,
Vĕḑuĭ eroul Moldoveĭ pe vrăjmașiĭ sĕĭ bătând.

Arbore însoțește pe domnul sĕŭ, fiind alăturĭ cu dânsul, în cele maĭ multe bătăliĭ, maĭ ales cele din urmă.—La bătrânețe, el piere într'un mod cumplit, omorît de acela pe care'l crescuse în brațe: «In 1523 luna luĭ April, în cetatea Hărlăuluĭ, aŭ tăiat Ștefan Vodă pe Arbore Hatmanul, pe care dic să'l fi aflat în viclenie... Și acea plată aŭ luat de la dânsul, în loc de dulceață amar pentru nevoința luĭ cea mare; că nece judecat, nece dovedit aŭ perit.... după nu multă vreme în acel an aŭ tăiat Ștefan Vodă și pre feciorii luĭ Arbore, pre Toader și Nikita». (Ureche.—Letop. I, 187).

Și Miron Costin, spune în cronică: «In acelaș an aŭ pribegit Șarpe postelnicul, când aŭ perit Arbore Hatmanul cu feciorii sĕĭ. Arătatu-s'aŭ acest Ștefan mare vărsător de sânge, cum s'aŭ cunoscut cu bietul Arbore Hatmanul și cu feciorii luĭ, în cetate în Hărlăŭ, căror le-a tăiat capetele».

La satul Solca de jos în Bucovina, subsistă până adĭ bisericuța zidită de bătrânul Arbore la 1502, unde se vĕd și portretele luĭ, a soțieĭ sale Iuliana saŭ Iliana, și ale copiilor.

Copiiĭ Hatmanuluĭ Arbore aŭ fost patru(?) băețĭ; iar fete: Odochia, Sofia, Nastasia, Maria, Stanca, Ana.

Nichita și Toader, frațiĭ, aŭ perit puțin timp dupĕ tatăl lor, decapitațĭ ambiĭ în Suceava.—Din familia luĭ Arbore, aŭ scăpat uniĭ de urgia domnească. Pare că aceștia n'aŭ fost din fiiĭ Hatmanuluĭ, ci alte rude apropiate, carĭ apoĭ s'aŭ retras la moșia lor de baștină din Bucovina (satul Arbore), unde s'aŭ perpetuat.

Sub Petru Vodă Rareș întâlnim tot ca Hatman, pe Mihu Arbore, care părăsește pe acest principe în 1538, pentru a trece la adversarul sĕŭ Ștefan V. Lăcustă, pe care apoĭ îl părăsește de asemenea. Dupĕ cum dice Letopisețul: «urându'l toată curtea și boeriĭ (pe Ștef. Lăcustă), s'aŭ vorovit o seamă de boerĭ din curtea luĭ, anume Găneșciĭ și Arboreșciĭ, și la așternutul luĭ unde dormia l'aŭ omorît în cetatea Suceveĭ».... (1539) — Intre aceștia se afla și logofătul Trotușan.

La anul 1545, boeriĭ «Gliga fiul luĭ Arbore și Ion Cras-

neș» aŭ fugit din Moldova în Polonia cu douĕ călugărițe. Acest boer Gliga erea fiul luĭ Mihu Hatmanul.

Despre Arboreșcĭ, multe isvoare se află la d. Wickenhauser (Cernăuțĭ). (V. Hasdeŭ, Etimologic.)

La 1628 se maĭ pomenea ca o tradiție despre averile de odinioară ale acesteĭ familiĭ, averĭ carĭ trecuseră din neam în neam.

Cu încetul această mare familie începe să decadă, ajungând printre boerinașĭ, și ast-fel chiar de la 1650, găsim într'un act din Bucovina, subscris printre maĭ mulțĭ răzeșĭ, pe: Radu Arbore.

Intr'un zapis de vînzare tot de acolo, din anul 1698, la sfârșit se spune: «Și eŭ Arbore Stegar am scris zapisul și pentru credință m'am iscălit. az Sandul Arbore Stegar... iscal.... »

Satul Solca de jos din Bucovina, ca o amintire, păstrează încă numele de «Arbore».

In secolul trecut trăia la satul Arbore, urmașul acesteĭ vechĭ familiĭ: Luca Arbore. Fiul acestuia: Dumitru Arbore a fost vel Paharnic și a avut douĕ fete: una s'a căsătorit cu C. Cogălniceanu; iar cea altă

Smaranda, cu boerul Zamfirache Ralli, din Basarabia. Boerul Ralli a dat spre înfiare luĭ Dumitru Arbore, pe fiul sĕŭ maĭ mic Constantin; iar pe fata sa Elena bătrânuluĭ boer Ilski din Bucovina (Crasna).

Constantin Arbore (născut Ralli) a avut 2 fiĭ și 2 fete:

1. Elena, măritată în Rusia cu Generalul Mihail Makceff, actual comandant al fortăreței Brest-Litovsk; 2. Maria căsător. în Caucaz; 3. Vladimir a murit fără copiĭ; iar cel de pe urmă urmaș este 4.

Zamfir C. Arbore, publicist, etc. a scris maĭ multe uvragiĭ însemnate, între carĭ marea monografie asupra «Basarabieĭ» de al căreĭ istoric și etnografie s'a ocupat în special. Are 3 copiĭ: Dumitru Arbore, Caterina și Nina.

ARGETOYANU

(OLTENIA)

Origina numeluĭ acesteĭ familiĭ se trage de la satul *Argetoaia* din Mehedințĭ. Sunt maĭ multe ortografiĭ ale numeluĭ, găsite și în textele vechĭ, precum: Argetoianu, Argintoianu, Argitoianu, etc.

Despre Argitoienĭ nu se găsește mult prin docum. înainte de jumĕtatea sec. XVII, de și familia lor a existat ca stăpânitoare a satuluĭ Argetoaia încă de pe la 1600.

Cel d'ântâĭ cunoscut, e din anul 1668, iscălit într'un document oltenesc, privitor la Cernețĭ și unde iscălește: MIHAIŬ HARGETOIANUL, cu Filișanul, Fălcoianu, Buzescu, Preda Poenarul, etc. Acest Mihaiŭ erea vel stolnic, după cum se vede în ḑisul document, și în altul din *1662*, tot ca mare stolnic.

DUMITRAȘCO ARGETOIANUL VEL CĂPITAN, al căruĭ grad de rudenie cu precedentul nu 'l cunoaștem, a trăit pe la sfârșitul secoluluĭ XVII și puțin din următorul. Din anul 1697 există un act domnesc, (Condica mon. Govora ; — Archiva Statuluĭ), în care se presintă: «Să se știe boiariĭ adeveritorĭ și judecătorĭ aĭ părinteluĭ Grigore Egumenul de la Sf. Monastire Govora, bojariĭ anume Căpitan Argitoianul, i Vasile Căpitan, etc:..».

Fiul acestuĭ Dumitrașc căpitan, e CONSTANTIN SERDARUL ARGETOIANUL, pe care la 1719 și 20 îl găsim pe lista boerilor, în timpul ocupațiuneĭ austriace, ca vornic de județul Mehedințĭ. La anul 1727 aflăm într'un act din condica monast. Horezul, vorbindu-se despre dênsul: «Să chemațĭ și pe părintele Igumen Hurezén și pre dumnéluĭ Con-

stantin Argitoianul....» etc. (Hasdeu). El avu de soție pe a 5-a fiică a Spătaruluĭ Mihaiŭ Cantacuzino.

In 1738 e VEL-BAN al Craioveĭ, chiar în anul când se însoară cu Maria, fata Comiteluĭ Nicolae Rosetti și a Ancutzeĭ. In demnitatea de Ban n'a stat mult; și iată ce ne spune Daponte de numirea luĭ: «In 3 Novembre 1728 veni în Bucureștĭ veste că Mustafa Pașa numise ban pe Constantin Argetoianul, ginerele aceluĭ Nic. Rosetti care se resculase contra Porțeĭ cu 20 de anĭ înainte. In loc de caftan îl îmbrăcă cu un biniș îmblănit cu zibelină și «hamé»; iar pe episcopul cu biniș cu hermină». — «9 Noembre. — Se primiră veștĭ că Argetoianul fusese confirmat în sarcina sa prin ordin scris al luĭ Seraskier Pașa, totușĭ nu ca Ban efectiv dar ca vekil. Se iscă o neînțelegere între locuitorĭ, căcĭ aceștia voind să aleagă un alt Ban și să scrie luĭ Vodă să 'l confirme în sarcină, — Mustafa Pașa uză de violență pentru a 'ĭ sili să iscălească o scrisoare luĭ Seraskier Pașa, în care se ḍicea că Banul în cestiune fusese ales cu voința și consimțimêntul lor deplin». (Éphémérides II, 153).

La 1719 și aniĭ următorĭ întâlnim și pe VASILE ARGETOIANU, boer de Mehedințĭ, împreună cu Constantin pe lista boerilor cu subscrierĭ de banĭ către Austria (cl. I). In ḍisa listă e scris: «Ardsetojanul» (v. Hurmuzache, VI, 325). Acesta e un alt fiŭ al căpit. Dumitrașco.

Fiul Banuluĭ Constantin, erea vel CLUCERUL CONST. ARGETOIANUL, care a reparat biserica S-tul Dumitru Băneasa din Craiova, după cum ne spune inscripția dintr'ânsa: — «Acéstă biserică e zidită din temelia eĭ de rěpos. domn Mateĭ Basarab Vv. și trecênd în urmă mulțĭ anĭ la mijloc s'a stricat.... etc. Decĭ sculându-se d-luĭ Constantin Argetoianu, biv-vel clucer, aŭ dres și aŭ șindrilit'o, și aŭ zugrăvit'o, dându-ĭ și alte odóre, împreună cu d-neaeĭ cocoana Argetoiancă; și din întâmplarea vremilor de resmirițĭ, iară s'a stricat al doilea..., tot dumnealuĭ rěpos. Const. Argetoianu biv-v. clucer. cu rěpos. cucoană MARIA Argetoianca, fata dumnealuĭ paharnic Nicoliĭ Slătineanu, al doilea rând

aŭ șindrilit'o : și s'aŭ înfrumusețat cu zugrăveală, puindu-ĭ sticle și fiare la ferestre, cu toată cheltuiala dumnealor, în ḑilele prea luminatuluĭ Domn Alex. Ipsilante Voev., Octombre 23, leatul 7283 (1775). (Pessiacov. — S-tu Dumitru Băneasa, pag. 7).

Un boer Argetoianu, probabil Const. saŭ Vasile, îl găsim la 17..., într'un raport austriac din Oltenia unde se spune că ținea în arendă 2 moșiĭ : «....Orevitza und Bolbosanĭ fiscalische în der arendation des Bojarn ARGETOJANUL, mit begriffene.... etc. etc.».

Constantin A. Clucerul, fiul luĭ Constantin Serdar și ban, avu o soră MARIA, care era soția luĭ Radu Bengescu ; — iar el muri făra copiĭ. (v. Geneal. Cantac. de Boliac).

IONIȚĂ ARGETOIANU slugerul, îl găsim la 1783 în divanul Craioveĭ (cu 50 tal. pe l.)

NICOLAE ARGETOIANU biv-vel pitar 1763, erea clironomul moșuluĭ sĕŭ Nicolae Ruset biv-vel logofĕt (1758) deci fiul luĭ Constantin I.—Datele despre membriĭ citațĭ aĭ acesteĭ familiĭ se găsesc între documentele moșieĭ Slătioara. (v. Arhiva Stat. Bucur.).

CONSTANTIN Argetoianu avea titlul de mare Ban la 1847, etc.

Din actualiĭ descendențĭ aĭ acesteĭ familiĭ, sunt :

Generalul ION ARGETOYANU n. 1841, comandant al corpuluĭ I armată. Oficer la 1861, apoĭ inginer șef la Craiova. In rĕsboiul din 1877 ia parte ca major la Plevna și Vidin. — Director al lucrărilor fortificațiilor Bucureștilor, general de Brigadă, fost inspector gen. al Geniuluĭ (1895), etc. — Căsătorit cu Constanța n. Oteteleșanu. Fiŭ: — ION ARGETOYANU doctor, căsăt. cu C-tesa C. Talievicĭ.

ASAN

(Moldova)

Veche familie a căreĭ origină se urcă la Asan, conducătorul Vlaho-Bulgarilor din Balcanĭ, pe la anul 1190, dupĕ cum spune și Cantemir, vorbind despre mișcarea popoarelor din Balcanĭ: «Capetele acesteĭ ridicărĭ aŭ fost doĭ frațĭ Petre și Asan; dintr'acest Asan sunt Asaniĭ carĭ și astăzĭ sunt la noĭ în țară, măcar că cu multă vreme maĭ pe urmă aŭ venit în Moldova». (Cronica II, 250).

Tot el, în descrierea Moldoveĭ, maĭ spune la lista familiilor: «Asan. — Care se trag de la Asan, un frate al luĭ Ion, domnul țăreĭ munteneștĭ, despre care pomenește Choniat». Acest Asan care cu fratele sĕŭ Petre respinseră domnia byzantină, erea român chiar din munțiĭ Carpațĭ (Hasdeŭ. Mg. Etim.) Fiul sĕŭ Ion se numi Asan, dupĕ tatăl sĕŭ și ast-fel întreaga posteritate domnind peste imperiul valaho-bulgar e cunoscută sub numele de dynastia Asanilor. Asan e ucis la 1196, Petru la 1197. Urmează apoĭ Ioniță Asan (1197—1207) faimosul biruitor al luĭ Balduin de Flandra, și cel care primi titlul de împĕrat, 1204. Apoĭ vin pe rând: Ion Asan, Caliman și Mihail Asan (—1257), dupĕ care nu maĭ auḑim de urmașiĭ acestora. — Eĭ eraŭ aliațĭ cu familia imperială a Comnenilor.

Peste un secol și maĭ bine, Alexie Asan la 1373 erea senior al insuleĭ Tasos sub autoritatea Venețienilor. —

Epoca în care această familie s'a strĕmutat în Moldova nu se poate preciza, probabil că înainte de jumĕtatea secoluluĭ XVI, de oare-ce un istoric grec scria pe atuncĭ că familia s'a stins în linie bărbătească prin acele locurĭ.

In țară căpătă porecla de CILIBIU, care în limba turcă înseamnă: vestit, nobil.

Ast-fel, dupĕ câte se cunosc, cea maĭ veche mențiune în țară despre această familie este de la anul *1650* într'un hrisov al luĭ Vasile Lupu Vv. In el se vorbește despre boeriĭ: Kyr ASANAKI și fiul sĕŭ CONSTANTIN ASAN Celebi. Apoĭ de rudele acestora: IORGA ASANI și fiĭ sĕĭ MANOLE și CONSTANTIN; toțĭ cincĭ proprietarĭ de moșiĭ în județele Tecuciŭ și Covurluĭ.

Un alt act din 1668, în limba română vorbește despre un sat Laturișeniĭ din Tecuciŭ proprietate a luĭ ENAKI CILIBIUL, fiŭ al aceluiașĭ Constantin Cilibiul Asan, de care se amintește la 1650. Enake, dupĕ acest document erea vĕr primar cu Manole Șetrarul, și nu avu nicĭ un fecior. — (V. Pap. Calimah. — Convorbirĭ liter. anul XXI, No. 9).

VASILE CILIBIUL, fără numele vechiŭ de Asan, erea din această familie a Asanilor. La anul 1764 erea mare Logofĕt al Moldoveĭ sub Grigore Al. Ghika.

— In Valachia găsim în decursul secoluluĭ trecut maĭ mulțĭ Asanĭ. Ast-fel:

Panul ASAN vel sluger în divanul Val. la 1717 (28 Apr.) Aceasta probabil e acel ASAN CĂLĂRAȘ de aĭ căruĭ *doĭ* feciorĭ vorbește letopisețul Moldoveĭ, că aŭ fugit cu alțĭ boerĭ din cauza luĭ Nicolae Mavrocordat, fiind primițĭ de Racoviță Vv. — (Let. tom. III, 71).

CONSTANTIN ASAN, la 1744 în Valachia, e biv-vel căpitan de lefegiĭ.

GRIGORE ASAN, la 1793 avea de nevastă pe Joița, fata boeruluĭ Costescu — etc.

Ultimiĭ descendențĭ din familia moldoveană a Asanilor, trecută apoĭ în Valachia, în secolul din urmă, sunt:

TEODOR ASSAN, căsătorit cu Eufrosina Grădișteanu, și copiĭ sĕĭ:

CONSTANTIN ASSAN, și Marie (Sani).

BĂBEANU

(VALACHIA)

Familie originară din satul Băbenĭ din Vêlcea, unde apare din secolul XVII.

Ast-fel prin documente, găsim la anul *1635* pe unul dintr'ânșiĭ, anume CERNAT din Băbenĭ; și puțin maĭ târḑiŭ la 1642 pe IANE PAHARNIC DIN BĂBENĬ. Un VÊLCUL din BĂBENĬ trăia pe la 1694, când e citat de un zapis.

Pe la începutul secoluluĭ trecut (1700) (condic. mon Vieroșul; Archiva St.) găsim trăind pe TOMA BĂBEANUL; iar la 1742 (id. Arh.) pe «MIHAI LOGOFĔTUL, feciorul Tomeĭ Băbean». In acest an, acel Mihaĭ scria hrisoavele domneștĭ ale luĭ Mihaĭ Vv. Racoviță.

Contimporan cu dânsul erea STROE BĂBEANUL (1732), citat în testamentul vorniculuĭ Ilie Otetelișanu din anul 1732...: «am cumpĕrăturĭ...i de la Stroe Băbeanul din Băbenĭ...» etc.

In privința înrudireĭ dintre aceștia nu putem ști nimic, ca și asupra persoaneĭ lor, nicĭ-unul din eĭ ne jucând vre-un rol, ci fiind maĭ mult boerĭ de țară, secundarĭ, saŭ logofețĭ pe la divan.

DRĂGHICĬ BĂBEANU, polcovnic, este la 1793, judecător la județul Dolj (cu 50 talerĭ retribuțiune). — (v. Ureche. Istor. I, p. 254).

In secolul nostru maĭ trăia încă PANAIT BĂBEANUL, biv-vel sluger, bătrân la 1812, al căruĭ fiŭ e CLUCERUL BĂBEANU, care era Ispravnic al județuluĭ Vêlcea în an. 1795. — Fiul acestuia, nepot luĭ Panait, dupĕ cum arată niște acte de hotărnicie, (din Arh. St.) este:

— PANĂ BĂBEANU (Panait), biv-ftori vistier la 1813. —

Din această familie sunt aḑĭ maĭ mulțĭ descendențĭ, dintre carĭ: Căpitanul ALEX. BĂBEANU, căsătorit cu Lucretzia Rahtivanu, etc...

BĂJESCU

(Valachia)

Pe la începutul secoluluĭ XVII trăia boerul Georgie, care avea moșia Băjeștĭ, după care se numiră ast-fel urmașiĭ sĕĭ. El avu, după cum ne arată documentele, de fiŭ pe:

Marele Ban Mareș Băjescu, de care ne vorbesc cronicele muntene după anul 1660. Intr'un act din 1648 e numit «Mareș logofĕt Câmpulungescul», și avea de soție pe Jupâneasa Maria. Maĭ mulțĭ cronicarĭ (între alțiĭ Șincaĭ etc.) îl numesc greșit Kretzulescu, poate din cauză că erea foarte de aproape înrudit cu această familie, și fiind-că tot-d'auna îĭ găsim alăturĭ cu cumnatul (?) sĕŭ Radu Kretzulescu. «El erea boer din casa Cantacuziniștilor». (cron. Const.).

In anul 1663, cronica vorbește de dênsul atuncĭ când uniĭ pârâră la domnul Grigore Ghica pe Șerban Cantacuzino v. logofĕt și pe Mareș B., că umblaŭ cu reclamațiĭ la poartă contra luĭ.

La anul 1671 începe cunoscuta ceartă dintre Cantacuzenĭ, cu Kretzulescu și Mareș Băjescu de o parte, cu BăleniÏ de alta, în care sympatiile sunt împărțite între cronicarĭ. Iată ce ḑice cronica Bălăcenească, partizana Bălenilor (ap. Șincaĭ): «In vremea ce s'aŭ dus Mareș Banul la Craiova, nu s'aŭ dus smerit de alțĭ boerĭ, ci s'aŭ dus cu pompă, cu steag bănesc, cu trîmbițe, cu tobe, cu surle, cu gloate și cu mulțĭ copiĭ de casă cu sulițe și înaintea luĭ mergea vre-o cățĭ-va provodnicĭ înfrumusețațĭ....» (cron. III p. 166). Din Craiova temându-se a nu fi omorît de Gheorghe Băleanul a fugit în monăstirea la Loviște, venind apoĭ în Bucureștĭ și plângêndu-se la Domn, care convocă divan

și mazîli din boerii pe Băleni cu partizanii lor. — In anul următor, Turcii numiră Domn pe Grig. Ghica și prinseră pe Mareș Banul la Adrianopol punêndu'l în obezi. Noul Domn veni cu el și 'l închise în turnul domnesc; iar apoi i se dete drumul și rĕmase în țară (id. p. 170—75). Până sub Brâncoveanu Vodă mai găsim pe acest boer, în istorie, ca Vel Ban. — Inainte, la 1669 în hrisovul pentru isgonirea Grecilor, al lui Radu Leon e iscălit ca mare Vornic.

Acest boer, care se distinse mult în timpul sĕŭ, și care de multe ori putea fi confirmat domn, avu 3 fiii, după cum ne arată documentele.

Mihaiŭ postelnic, citat la anul 1689 cu fratele sĕŭ George Paharnicul. Acesta din urmă avu un fiŭ Cristea logofĕtul (1686), care la 1680 erea însurat cu Ilina fata lui Pană Pepano.

Fiul mai mare al Banului Mareș, era Fiera, citat la 1648 încă foarte tînăr, împreună cu tatăl sĕŭ, ca «postelnic ot Baloteștĭ». La 1680 Mareș cu soția sa Grajdana, e citat și cu fiul lor Fiera paharnic. (și 1690) etc.

In diferite documente de moșie se vorbește de: «Cândea postelnicul Balotescu», și nepotul sĕŭ: Fiera. Moșia Balotescĭ era de sigur în neamul Băjeștilor, după cum am vĕḑut că Fĭera, fiul lui Mareș o stăpânea.

In secolul XVIII întâlnim pe boerul Ștefan Băjescu și soția sa Stanca Băjeasca, la anul 1743 (doc. de m.); — iar: Boerul Iordache Băjescu, «om bun fără de nicĭ o vină», fu ucis de Ștefan Vodă Racoviță prin intrigile lui Stavarache la anul 1764 «numai spre a fi de groaza ispravnicilor însărcinați cu strîngerea banilor, fiind și el unul din eĭ», ḑice genealogia Cantacuzenilor. (v. Buciumul și Xenopol tom. V).

In secolul actual, în deosebite acte de hotărnicie figurează boerul.... Băjescu, fost vel șetrar la 1793, a căruĭ soție Șetrereasa Ruxandra, trăia după moartea luĭ, la anul 1809.

Fiĭ lor aŭ fost, începând de la cel maĭ mic: Grigore

Băjescu, praporcic la 1841; Constantin B. de asemenea praporcic în acelaș an ; și

Hristache Băjescu serdarul; pitar la 1839, căsătorit cu Zinca...... (1847) și fiŭ mare al șetrarului Băjescu și al Ruxandreĭ. El avu un fiŭ: Iorgu saŭ George Băjescu.

etc. . . . .

BĂLĂCEANU

(VALACHIA)

Origina familieĭ Bălăceanu, e din satul Balaciu (din Teleorman), moșia strĕbună a lor. — Incă din al XIII secol găsim pe KNEAZUL BĂLĂCEAN, (Balacĭco). Acesta trăia pe la anul *1280* în țara românească lângă Dunăre, și neamul luĭ era din vechia castă a Basarabilor. El pieri într'o luptă legendară. (v. Hasdeu. Radu-Negru).

Date maĭ sigure avem despre primul Bălăcean cunoscut până acum, anume CONSTANTIN «pe care letopisețul 'l arată că aŭ fost căpetenie împreună cu alte două căpeteniĭ aĭ oștilor Mirciĭ Vodă Cozianul, care aŭ domnit în anul 1387». Acest «Căpitan» Constantin, avŭ un fiŭ numit DRAGOMIR. (Geneal. familieĭ).

Fiul luí Dragomir e: GIAICU BĂLĂCEANU, care a trăit puțin timp dupĕ anul 1400. Numele Giaicu se traduce prin «Popa». Dacă într'adevĕr Bălăceanul a fost popă saŭ numaĭ a avut această poreclă, nu se știe.

In filiațiunea lor, — fiul luĭ Giaicu era NEDELCU BĂLĂCEANU vornicul. El, împreună cu soția sa Ana aŭ fondat în Bucurescĭ biserica Sf. Gheorghe vechiŭ la anul 1492. (Portretul, ḑis al Vorniculuĭ Nedelcu din mon. Tismana nu e al luĭ, ci al luĭ Nedelcu mare vornic de la 1542). Fiul sĕŭ se numea MOȘUL și acesta avu la rândul sĕŭ de fiŭ pe SPĂTARUL SPATA BĂLĂCEANU, cu acelașĭ titlu ca și tatăl sĕŭ. Spata era însurat (?) cu Mara, care erea pomenită «Călugărița cea bătrână Bălăceanca» și care maĭ trăia încă în adâncĭ bătrânețe în sec. XVII. Copiĭ eĭ, dupĕ cum sunt pomenițĭ într'un document, eraŭ: MIHAĬ clucerul, DUMI-

TRAȘCO Postelnicul, Ancuța, asupra căror nu știm nimic, Dragomir și Badea.

DRAGOMIR LOGOFĔTUL din Balacĭ, e pomenit în 1584 și 1586. Sub domnia luĭ Radu Mihnea e mare spătar și se vede că a murit înaintea bătrâneĭ sale mame. Fratele sĕŭ BADEA n'avu copiĭ, iar fiul luĭ Dragomir e numit tot Badea și joacă un rol însemnat în secolul XVII.

BADEA BĂLĂCEANU VORNICUL, supranumit Ușurelul, de pe când era mare Căpitan.

El căpătase porecla de *Ușurelul*, fiind-că în interval de vre-o 24 de ore ajunsese de la Bucurescĭ la Iașĭ, cu o scrisoare de la Constantin Basarab, domnul Munteniei, către Ștefan Gheorghe al Moldoveĭ, prin care scăpă de la moarte sigură pe frațiĭ Toma și Iordache Cantacuzino. Ion Neculce ḑice: «Și i-aŭ pus Munteniĭ de atuncea nume Ușurelul, dupĕ care multă milă aŭ avut de la Cantacuzinescĭ».

Călătoria căpitanuluĭ Badea, ḑice d. Hasdeŭ este o adevĕrată minunăție pe acele timpurĭ: el trebuia să fi schimbat pe drum o mulțime de caĭ «de olac» dupĕ cum se ḑicea pe atuncĭ, și nu putea să se fi odihnit o singură clipă.

Prin persoana luĭ Badea, Bălăceniĭ aŭ fost cel d'ântăĭ neam românesc care a căpătat de la Austria, adică dè la «sacrul imperiŭ», titlul de «graf», (veḑĭ Sulzer, III, 164 și Engel t. II), și l'a romanizat prin cuvêntul «conteș», format printr'o alterare a cuvêntuluĭ «conte». — Deja în 1654 se citesce în cronica muntenească despre «Conteș Bălăceanu», care nu e alt de cât Badea, maĭ apoĭ mare vornic.

La anul 1673, când se dede bătălia de la Hotin între Turcĭ și Polonĭ, și când Vodă Ștefan Petriceicu a trecut în partea regeluĭ Ion Sobieski, printre mulțĭ boerĭ moldovenĭ erea și comtele Bălăceanu, adică «Ușurelul», care s'a distins și de astă dată purtându-se în luptă foarte vitejește. (Șincaĭ).

Cronica moldovenească a luĭ Amiras (Letop. III, p. 146) ḑice: «Multă vărsare de sânge s'aŭ făcut, și care turc

scăpà din șanțurĭ, din Nistru nu scăpà, iar când scăpà și din Nistru, din oaste ce erea în cea parte nu scăpà că erea mulțĭ și de-aĭ noștri amestecațĭ cu Leșiĭ și Badea Bălăceanu Contoș, de'ĭ omora de maĭ nicĭ unul n'a scăpat».

Epitetul de «tâlhar rĕŭ», dat de aceașĭ cronică pare a se referi la episodul povestit de cronica munteană: «Badea Vornicul Bălăceanu, în ḑilele luĭ Antonie Vodă aŭ ucis niște negustorĭ Moscovițĭ împreună cu carĭ erea și călugărĭ merșĭ pentru milă la Mosc, pre toțĭ omorîndu'ĭ cu o soție a luĭ ce'l chiema Buta, averea le-o aŭ luat»...

Vel-aga Constantin Bălăceanu, comte al imperiuluĭ, e fiul vorniculuĭ Badea, ginerele luĭ Șerban V. Cantacuzin, și cel maĭ înverșunat dușman al luĭ Brâncoveanu; lucru de care vorbește Engel pe larg. (I, 336, Gesch.).

Constantin Bălăceanu vroia cu orĭ-ce preț ca s'ajungă domn, și credea că va putea să reușească cu ajutorul Austrieĭ, pe care în acest scop o îndemnà să ocupe țara.

Foarte ambițios și foarte viteaz, în lupta contra Turcilor, în care l'a vĕḑut însușĭ ungurul Cserei, nimenea nu s'a bătut maĭ bine de cât Bălăceanu, care a și pierit acolo cu sabia în mână:

«Aga Bălăceanu a perit în rĕsboĭ, dar aŭ pierit și seraskerul Turcesc, că l'aŭ lovit un glonț tocmaĭ în gură. Zic că la acel rĕsboĭ să fie fost maĭ mult isbânda despre partea cazacilor Brâncoveanuluĭ, cărora le erea cap un moldovean anume Costin căpitanul de Focșanĭ, feciorul Nenuluĭ. Dupĕ ce aŭ aflat Brâncoveanul Vodă pe Aga Bălăceanul mort în rĕsboĭ, trimisui-aŭ capul la Bucureștĭ, de l'aŭ pus într'un perpeleac în mijlocul ogrăḑiĭ luĭ de i-aŭ șeḑut vre-un an capul în prepeléc, și aŭ învĕțat de i-aŭ risipit și curțile și ograda de aŭ rĕmas numaĭ jăriște...» — (I. Neculce.—Letop. II, 262).

Aga Bălăceanu a rĕmas un personagiŭ în legenda populară. In balada «Aga Bălăceanu» se spune:

Intre Clejanĭ
Şi-între Bucşanĭ,
S'a întâlnit, s'a întîmpinat
Douĭ domnĭ cu două oştĭ;
Da pe nume cum îĭ chiamă?
Este Aga Bălăceanu
Cu Constantin Brâncoveanu.
Frânge Aga Bălăceanu
Pe Constantin Brâncoveanu.
Când soarele fu colea,
Strigă Serafim Paşa:
«Boerĭ! cine s'a afla
Şi se va adevĕra
Să taie pe Aga Bălăceanu,
Cu bănia să'l măresc
Cu banĭ mulţĭ să'l dăruesc...

Nimenĭ nu se găsi, afară de: căpitan Costin, — agheĭ Bălăceanu fin, —

Care omorî prin trădare pe viteazul boer şi apoĭ se duse la domn să'şĭ ia rĕsplata; însă fu dat gâdeluĭ să'ĭ tae capul. Aşa spune poezia populară. — Comtele Const. Bălăceanu Aga avu de soţie pe Maria fica luĭ Şerban Vodă Cantacuzino.

Bălăceniĭ, ca şi alte familiĭ boereştĭ, aveaŭ o cronică specială a ţĕriĭ, conservată în familie. Ea e cunoscută sub numele de «cronica Bălăcenească», se începe la anul 1629 şi se termină la 1724, vorbind şi despre Moldova. — O Bălăceancă, aflându-se la Viena a încredinţat'o luĭ Samuel Klein, de la care o avu Şincaĭ, iar apoĭ Engel.

Ion Bălăceanu, fiul luĭ Aga Constantin (Engel II 12) a perit în tortură sub Vodă Mavrocordat; de oare-ce ca toţĭ Bălăceniĭ în acea epocă, erea partizan al politiciĭ austriace. — El avu 3 fice, numite «nemţóicele», fiind-că ereaŭ crescute la Viena, anume: Ilinca, Maria şi Smaranda, din căsătoria sa cu Ilinca, fata postelniculuĭ Brezoianu. —

Dintr'o altă branşă a familieĭ, întâlnim în secolul XVII pe boerul: Hamza Bălăceanul, despre care găsim menţiunĭ în cronice şi documente contimporane; a fost căsătorit cu Anica fata luĭ George Băleanu biv-vel Ban, pe când erea mare *clucer* (la 1680). Intr'un document din 1713 e amintit cu cele 3 fice ale sale: Jupânesele Stanca Bălăceanca, Ilinca şi jup. Preda, care a ţinut pe Dumitraşco Poenarul, pe atuncĭ (1688) pitar mare.

Frate (?) cu Hamza erea Grigore Bălăceanul, pe care 'l găsim boer însemnat pe la 1688.

Barbu Clucer Bălăceanu, fiul acestuia, e cu rangul de

agă la 1688, iar mare clucer la 1703. In 1728 într'un act e citat ca mare postelnic, și anume într'o însemnare de lucrurĭ ce a lăsat Doamneĭ Maria a rĕposatuluĭ Constantin Bălăceanu.

Despre urmașiĭ acestora nu maĭ știm nimic.

Alt fiŭ al luĭ Dragomir, decĭ frate cu Badea ḑis Ușurelul, era Pătrașco, boer care avea 3 fiĭ, din care s'a transmis familia actuală. Mateĭ Bălăceanu, cel maĭ mare la anul 1693 era partizan al luĭ Constantin Bălăceanu și al vĕruluĭ sĕŭ Preda Proroceanul, venind împreună cu eĭ în țară cu armată nemțească comandată de Heisler, și acest din urmă «pornind spre Bucureștĭ aŭ trimes încă înainte pre Magne groful Generariul cu o seamă de oaste călărime, și cu dânsul împreună erea Preda Proroceanul și Mateĭ Bălăceanul, vĕrusăŭ, povețe fiind..» (Radu Greceanu mag. ist II, 144) — (v. Proroceanu).

El erea vĕr și cu Barbu Bădeanu, de asemenea partizan Germanilor.

Mateĭ a avut doĭ feciorĭ: Pătrașco, care și el avu 3 fiĭ: Ion, Mateĭ și Nicolae; și — Hrizea pitarul Bălăceanul, care a avut copiĭ pe Ilina și pe Ion Bălăceanu șetrar mare. Acesta a lăsat patru fiĭ și o fată (citațĭ la 1815): Nicolae, Tănase, George și Șerban.

Barbu Bălăceanu, frate cu Mateĭ și fiŭ luĭ Pătrașco I-iŭ, are un fiŭ Ștefan; iar acesta pe Iordache și George Bălăceanu, după cum arată schița genealogică a neamuluĭ făcută la începutul acestuĭ secol. (v. Hașdeu. mg. etimolog).

Al treilea fiŭ al luĭ Pătrașco, decĭ frate maĭ mic cu Mateĭ era:

Drăghicĭ Bălăceanu, însemnat boer în secolul trecut. Este dovedit înainte de 1749 ca biv-*mare pitar*. El a murit înainte mult de 1770 și a avut de soție pe Catrina de la care se născu fiŭ Barbu Bălăceanu. (v. tabl. Hurmuzache Doc. t. VI)

Barbu Bălăceanu e tatăl Vorniculuĭ Constantin Bălăceanu. Despre acesta ḑice Ioan Ghica (în scrisoarea III către Alexandri): «Caragea era neîmpăcat cu boeriĭ carĭ, nevoind

a fi instrumentele hrăpireĭ luĭ, iĭ făceaŭ vre-o impotrivire saŭ chiar vre-o simplă observaţie. Ast-fel pe Banul Const. Filipescu la ţinut doĭ anĭ la moşie la Bucov sub pază, pe Banul Grigore Ghica doĭ anĭ închis în casă....., pe Vornicul Constantin Bălăceanu, de care se temea fiind-că acesta avea relaţiunĭ de familie la Viena, l'aŭ trimes surghiun la Castoria...» (anul 1782). El a fost şi mare Ban.

Banul Constantin a avut fiĭ : RADU, CONSTANTIN Bălăceanu (în sec. nostru). Nicolae şi IOAN însurat cu o Bălăceancă şi apoĭ cu Elena Moruzi.

CONSTANTIN BĂLĂCEANU, fost mare Ban la finele sec. trecut, a avut de fiĭ la rândul sĕŭ pe: Hatmanul ŞTEFAN Bălăceanu, ION Bălăceanu şi CONSTANTIN BĂLĂCEANU, f. mare vornic, ministru de culte la 1838, Prezident al Eforieĭ spitalelor la 1840, ministru de justiţie la 1856. Căsătorit cu Catrina Dudescu, avu fiŭ pe:

ION BĂLĂCEANU n. 1828, ministru plenipotenţiar la Londra. Fost prefect de poliţie sub Cuza şi în 1876. In diplomaţie: la 1866 agent la Paris, apoĭ (70) la Constantinopol; ln 1876 ministru de externe. — Agent la Viena (1876), ministru plenipotenţiar (78); apoĭ la Roma (82), Paris (1884, Constantinopol. Delegat în comisia Europeană a Dunăreĭ şi Prutuluĭ (89). De la 1893 ministru la Londra. Căsătorit cu . . . . . ., are fiŭ pe CONSTANTIN BĂLĂCEANU, căpitan în rezervă, etc.

Din o branşă înrudită a familieĭ, tot din Banul Constantin, prin fiul sĕŭ....... sunt descendenţĭ actualĭ : GRIGORE Bălăceanu (la Paris), şi CONSTANTIN BĂLĂCEANU, mare proprietar (moşia Stolnicĭ, Teleorman). Căsătorit cu Elena Mănescu, are fiŭ pe: GRIGORE.

Armele Bălăcenilor, concedate de curtea din Viena sunt : sus pe argint vulturul ţĕriĭ, la mijloc (fasce) 3 săgeţĭ roşiĭ în stea, pe fund aur; iar jos leul dreptăţeĭ cu spada şi cumpăna, în apropierea uneĭ ape de argint, pe fund albastru.

BALEANU

(Valachia)

Familie a căreĭ origină e legată cu a Basarabilor, și apare cunoscută din secolul XV. Numele vine de la moșia lor de stăpânire «Bălenii» din Jud. Dâmbovitza, de prin al XVI secol. Pe lângă acésta posedaŭ multe moșiĭ în țară, fiind uniĭ din ceĭ maĭ avuțĭ boerĭ.

Primul Bălean de care se vorbeșce e jupan Mihail la anul *1468*, boer în divanul domnesc al luĭ Radu W.— Intr'un manuscris al luĭ Radu Greceanu se spune de un chrisov din 6976 (1468) de la «Radul Voevod Basaraba sin Vlad Voevoda» dat «Cinstituluĭ boeruluĭ Jupan Mihail pentru moșia Rușiĭ i proci», și adăogându-se: «dintr'acesta se trag boeriĭ Bălenĭ».

Pare că frate cu Jupan Mihail a fost Gherghina Părcălabul, mare castelan al faimoaseĭ cetățĭ Poenarĭ, saŭ altă rudă de aproape. Acest Gherghina erea om foarte bogat; și avea de fiĭ pe Marele paharnic Drăghicĭ, † fără copiĭ. Gherghina a fondat din temelie și a înzestrat cu mare avere monastirea Nucetul din Dâmbovița, care a rĕmas ca ctitorească a posterității Bălenilor, fiind întemeiată de neamul lor. — Despre acest boer Gherghina vorbeșce pe larg un chrisov al Raduluĭ Vodă din din an. 1502, asupra moșieĭ Topoloveniĭ, fostă «a Miliĭ, feciorul luĭ Voicu al Tatuluĭ», care fugise peste munțĭ, ridicând alt domn «peste capul părinteluĭ D-nieĭ mele» Vlad Călugărul; dar fiind prins, l-a trimes să'l arunce în cetatea Poenarilor; iar tatăl boeruluĭ Milea s'a dus înaintea părcalabuluĭ Gherghina «de i-aŭ închinat ce e maĭ sus din sat den Topo-

lovenĭ ca să'ĭ scoată capul fiĭ-sĕĭ Miliĭ de la cumplita morte, și i-aŭ scos capul luĭ......»

Sub Mihnea Vodă Turcitul, în sec. XVI, găsim pe doĭ boerĭ Bălenĭ. Intr'un hrisov din 1582 al acestuĭ domn, se vorbesce de 6 boerĭ bătrânĭ, între carĭ Petru Ban de Bălenĭ. Vintilă de Cornățenĭ, Stroe armaș de Mănescĭ, etc.... — In alt hrisov din 1585 (mon. Radu Vodă, în Arhiva), găsim pe boerul Radu Clucer ot Bălenĭ. Neavând alte indiciĭ e greŭ a stabili timpul când a trăit Petru Banul, deja bătrân la 1582. Pare că el e tatăl cluceruluĭ Radu.

Incă de pe atuncĭ existaŭ 2 ramure deosebite din Bălenĭ, din carĭ una a dat pe Banul Udrea de sub Mihaĭ Viteazul, cea altă pe Gherghe Banul în sec. XVII. Oare clucerul Radu ot Bălenĭ nu e tatăl Banuluĭ Udrea; împrejurările par a ne arăta aceasta.—Vom lua fie-care ramură pe rând, începând cu a luĭ:

Banul Udrea Băleanu, boer dintre ceĭ maĭ însemnațĭ aĭ luĭ Mihaĭ Viteazul, și pe care cronicele 'l numesc «Hatman» pentru marile'ĭ merite militare, de și acest titlu nu exista în Valachia. — La anul 1598, Mihaĭ îl trimete asupra luĭ Hafiz Pașa, pe care'l învinge victorios. Vistierul Stavrinos în cronica sa, ḑice: «Sultanul trimete pe Hafiz-Pașa, om foarte viteaz. Acesta îșĭ așează tabăra la Nicopoli, având 16.000 ostașĭ bunĭ și 32 tunurĭ.... Mihaĭ mișcă înainte pe Udrea, cu contingentul de Moldovenĭ, 1000 Cazacĭ și 1000 Dorobanțĭ; Udrea trece îndată peste Dunăre cu oastea și sfărâmă oastea luĭ Hafiz Pașa». (In Papiŭ Ilarian).

Dupĕ cucerirea Moldoveĭ, Mihaĭ pusese acolo pe Banul Udrea în capul cârmuireĭ.

Intr'o luptă contra Polonilor, lângă Argeș, comandând avant-garda română, el susținu atacul uneĭ armate mult maĭ numeroasă, în 3 rândurĭ, și perḑând 1500 de oamenĭ, dând ast-fel luĭ Mihaĭ timpul de a se retrage și întări. — Miron Costin: «până de 3 orĭ aŭ dat rĕsboĭ Leșilor iar a patra oară aŭ purces în risipă oastea Udriĭ.» — Un oficer Polon, Otfinowski, martor la bătălie, a descris'o în versurĭ (1601).

La 1598, Udrea când plecă contra luĭ Hafiz-Pașa, fiind pe atuncĭ armaș mare, a scris în românește testamentul sĕŭ, cu subscrierea și pecetia (în archiv. reprod. de Hasdeŭ magn. etimol) din care:

«Să se știe că las eŭ Udrea fraține-mieŭ Badiĭ: Maxinul tot și Negreasca și Măceștiĭ și viile toate de la Pripor și Bălteniĭ; și am lăsat sororu-mea Grajdaniĭ, Leurdeniĭ cu morĭ cu tot și viile, și Bobesciĭ de sus cu tot și Stâlpeniĭ partea mea toată; iar monăstiriĭ Panaghiĭ i-am lăsat Lupșanul tot și Lunga și.....; toate le-am lăsat monăstireĭ cu mare blestem, și cine va călca acestea să fie blestemat de domnul Christos. August 21 valét 7106. Udré veliki armaș». Pecetea pare că represintă douĕ capete negre despărțite printr'un arbore. —

La 1600 Mihaiŭ trecênd munțiĭ, lăsă administrarea Munteniei luĭ Udrea, pe când Oltenia rĕmase sub a Buzeștilor. A rĕmas scrisoarea luĭ Mihaiŭ din 1600 prin care comunică boerilor sĕĭ planul de unire al celor 3 țĕrĭ române. In acelaș an, Simeon Movilă intrând în țară cu Poloniĭ, prinse pe Banul Udrea, căruia iĭ tăiă capul; lucru de care vorbește și Sigmund Batori într'o epistolă a sa din 1601.

Miron Costin spune greșit că Banul se închinase usurpatoruluĭ Movilă. El a fost decapitat tocmaĭ din cauza opunereĭ. — Legatul sĕŭ fu împlinit întocmaĭ și fu înmormântat la «Sfânta monăstire».

Ne maĭ fiind urmașĭ din ramura luĭ Udrea, patronagiul monăstireĭ a trecut Bălenilor din cea altă ramură, fiind urmașiĭ aceluiașĭ fondator.

Udrea avea de frate pe POSTELNICUL BADEA, care într'un zapis (din 1641) arată cele douĕ ramurĭ deosebite ale neamuluĭ. Eĭ avură și o soră, pe GRAJDANA saŭ Urbana, care a fost soția Vel-Spătaruluĭ Lecca.

De la soția sa, care erea Mușa, Banul Udrea n'avu copiĭ.

A doua branșă a Bălenilor, o găsim în secolul XVI prin DRAGOMIR Vornicul, pe care un document ni'l arată că avu de fiŭ pe:

IVAȘCO MARELE VORNIC Băleanul, fost postelnic, boer în-

semnat până sub Mateĭ Vodă, când la anul 1633, în bătălia de la Dudescĭ între Mateĭ Basarab și rivalul seŭ Radu Alexandru: capetele oștirilor pre roșiĭ ereaŭ Ivașco Vornicul Băleanul și Barbu Pah. Brădescul» (cron. anon. m. ist. IV, 317) Tot el maĭ e pomenit înainte într'un document din timpul luĭ Mihaiŭ V. — Ceĭ doĭ feciorĭ aĭ săĭ aŭ fost: Petre și Gheorghe.

Petre căpitan din Bălenĭ, și vel sluger în 1642 și 1650; la 1658 mare căpitan, † puțin după 1660. El avu treĭ fiĭ: — Mateĭ postelnicul de la Mihăeștĭ (care avu o fică (?) Rada) Socol postelnicul, apoĭ clucer la 1645, al căruĭ fiŭ erea Cârstea Clucerul; — în fine al treilea Ivașco B. postelnic și mare vornic, care avu de soție pe Marica și care nu trebue confundat cu vĕrul sĕŭ Ivașco fiŭ al luĭ Gherghe Banul și tatăl luĭ Grigore. — Aceștĭ 3 frațĭ de maĭ sus, fiiĭ luĭ Petre căpitanul vînd înpreună unchiuluĭ lor Gherghe moșia Câlceștiĭ. — (doc. Archiv. St. Buc.)

Marele Ban Gherghe Băleanu, cel alt fiŭ al vorniculuĭ Ivașcu de la începutul secoluluĭ, e boer cu mare vază în sec. XVII. — La 1659, când Constantin Basarab Cârnul năvălise în Moldova contra luĭ Ghica Vodă bătrânul, avea cu sine și pe Băleanu, care a și căzut în robia Tătarilor: «atuncĭ aŭ căzut în robiă Banul de Craiova, Băleanul.....» (Miron Costin). Cronica țĕriĭ româneștĭ (magazin istoric) dice asemenea despre dênsul: «.... iar pe Gheorghie vornicul Băleanu, îl coprinseră acolo viŭ, și'l duseră rob la Crâm».

Intors, de și bătrân, Banul Băleanu, ia parte la evenimentele țĕriĭ. Sub Antonie Vodă isbucnește acea mare rivalitate între boeriĭ țĕriĭ, descrisă de cronicarĭ, Băleanu cu fiul sĕŭ de o parte, iar sfetniciĭ domneștĭ: Krețulescu, Banul Mareș Băjescu de alta, etc. (v. Kretzulescu).

Ambiĭ Bălenĭ ereaŭ marĭ dușmanĭ aĭ luĭ Șerban Cantacuzino și Cretzuleștilor. — Vorbind despre călătoria luĭ Duca Vodă în Muntenia, Nicolae Costin dice: «Duca Vodă trăsese din boerĭ pe uniĭ către sine, de'ĭ făcuse aĭ săĭ, anume Băleanul cel bătrân... etc.» Sub domnia luĭ Duca în Va-

lachia (1674) el e principalul boer al țěriĭ: Duca Vodă lipsind din țară, Gherghe Banul rěmâne caimacam cu ginere-sěŭ Hrizea vistier și aĭ Staico paharnic. etc.—(Mag. ist. II, 5). † 1679.

La 1644 erea mare clucer și la 1656 mare Ban; se născuse probabil pe la 1600. — Fica sa Anca se căsători cu Hamza clucerul Bălăceanu; și alt ginere erea Radu Dudescu. Fiul sěŭ a fost:

Ivașcu Băleanu marele Logofět; vorbește de dânsul cronica Bălăcenească (Șincaĭ III, 166), cum că la anul 1671, fiind agă, boeriĭ Mareș Banul, Radu Crețulescu și Șerban cu frațiĭ luĭ «li s'aŭ nălucit că Gherghe Banul cu aĭ sěĭ vrea să'l omoare», și ast-fel plângându-se luĭ Antonie Vodă, acesta mazili din divan pe Gheorghe și Hrizea vistierul; iar pe Ivașco din agie, făcându'l apoĭ comis mare.—Duca fiind mutat în Moldova la 1679, și Șerban Cantacuzino numit domn, Ivașco clucerul Băleanu fugi la vechiul sěŭ domn, (mag. istor. II, 17), împreună cu Staico clucerul (Bucsanu), pe care Șerban Vv. caută a'ĭ readuce cu promisiunĭ; Ivașco Băleanul muri în Moldova, iar soția cu copiĭ și Staico Buxanul trecură în Ardeal dupě moartea luĭ (1685).

Șerban Cantacuzino arătându-se mărinimos alese tocmaĭ de ginere pe fiul luĭ Ivașco: Grigorașcu postelnic (1868): «o mare minune, ḑice Cronica anonimă, aŭ făcut acel Șerban cu ginere-sěŭ Grigorașco! că tată-sěŭ Ivașco și moșu sěŭ Gherghe din Bălenĭ fost'aŭ marĭ vrăjmașĭ luĭ Șerban Vodă...». — Șerban Vodă chemă pe Grigore cu mama sa din Ardeal unde ereaŭ refugiațĭ.

Grigorașcu Băleanu, vel postelnic, fiul luĭ Ivașco, a jucat un însemnat rol pe timpul sěŭ. — Șerban Vodă Cantacuzino auzind despre el cum spune Constantin Filipescu căpitanul, fiind-că erea frumos și de neam bun, fiind pribegit în Ardeal la Mihail Appafy trimese dupě dânsul, spre a'ĭ da pe fica luĭ de soție. Const. Căpitanul, věr cu mama Băleanuluĭ fu trimes să'l aducă, lucru ce se împlini și nunta se făcu cu mare pompă, «care atâta se potrivise amândoĭ la toate, cât gura nu poate spune

frumusețile și înțelepciunea lor, și toți îi fericea; dară sărăciĭ multă bucurie n'aŭ avut, că dupĕ cincĭ lunĭ bolnăvindu-se greŭ Smaranda aŭ murit și s'aŭ îngropat cu mare cinste la monăst. Cotrocenĭ; iară Grigore Băleanul aŭ rĕmas în jale». (Codex Balacianus etc.). Această tânără soție a luĭ Băleanu, erea Domnița Smaranda († 1688), «și frumoasă și înțeleaptă, foarte o iubea tată-sĕŭ».

«Boeriĭ și țara (la an 1716 când Mavrocordat erea în exil), aŭ făcut sfat să se alcătuiască cu Nemțiĭ, și aŭ mers Bojoranul și Grigore Băleanul logofĕtul la Sibiŭ la generalul Steinville, să ceară oștĭ și guvernator dintre boerĭ, să deslipească țara de Turcĭ». (ap. Șincaĭ III, 339). Planul nu eși căcĭ Mavrocordat se întoarse în țară.

Dupĕ 1720, Gr. Băleanu e mare Ban; iar la 1729 administratorul întregeĭ Olteniеĭ ca mare Ban, sub guvernarea austriacă. (V. multe documente în Hurmuzache, tom. VI). — (t. VI, p. 407, 28, 55, 81).

Fiul acestuĭ mare boer este: . . . BĂLEANU, mare logofĕt etc. . . . . . . (sec. trecut).

Fiŭ:

GRIGORE BĂLEANU mare Ban, întâiul boer al divanuluĭ Valachieĭ, până în secolul nostru. Fusese mare vornic, etc. — Avu de soție pe Maria Brâncoveanu, fiica luĭ Manolake Br. m. Logofĕt, și muri la 1807.

Cele 3 fete ale sale aŭ fost: Zoe Moscu, Elena Herescu, Alexandrina Văcărescu.

Iar băețĭ doĭ:

MANOLAKE BĂLEANU, om politic, comandant al oștireĭ din Valachia la 1831; mare vornic, la 1848 face parte din căimăcamia de la Bucureștĭ, dupĕ abdicarea luĭ Vodă Bibescu. Deputat în divan. Inainte de alegerea Pr. Alexandru Cuza a fost iar caimacam saŭ locotenent domnesc împreună cu I. Filipescu și I. Manu. Soția sa erea fiica luĭ Const. Bălăceanu: Sultana, cu care a avut patru copiĭ:

1. EMANUEL BĂLEANU, fost Prefect de Ilfov, etc. căsătorit 1. cu Elisa Florescu, avu 2 fete (Emanuela, Ivoneta),

a doua oară cu Marie Catargi, 1 fată (Elisa) și un băiat: George.

2. George Băleanu (Iorgu), căsătorit cu Elena Mavrocordat, are 3 fice.

3. 4. Ficele luĭ Manolake B. aŭ fost căsătorite dupĕ: Filipescu și I. Ghika.

Nicolae Băleanu, al doilea fiŭ al mareluĭ Ban Grigore, de la care moștenise averĭ marĭ, a fost ministru de finance, reprezentant în parlament, etc. — Insurat cu Irina, n. Văcărescu, avu 3 copiĭ:

Grigore Băleanu, n. 184., fost inspector al Eforieĭ spitalelor, etc.

Marie Blaremberg, și Catinca căsăt. cu George Cantacuzino.

---

† BALICA

(MOLDOVA)

Veche familie, despre care avem date sigure din secolul XVI, și pe care falsa cronică a luĭ Huru ne-o arată anterióră descălecăreĭ luĭ Dragoș: — (Printre vechiĭ boerĭ (cokĭ) e citat Avram Balica, alăturĭ cu Titu Arbore, Ceaur, etc. (sec. 12).

Cel maĭ însemnat din această familie și primul bine cunoscut este marele HATMAN ISAC BALICA, mare portar de Suceava; înrudit de aproape cu Movileștiĭ, de oare-ce ținea în căsătorie pe Schiauna, sora luĭ Eremia și Simeon Movilă.

Un chrisov, dat de Petru Șchiopul din *1583*, adeverește acest lucru: «Facem știre tutulor cuĭ se cade, că viind dinaintea domnieĭ mele rugătorul părintele Gheorghe episcopul de Rădăuțĭ și cu frațiĭ sĕĭ Teodor și Eremia vornic și Simeon aprod și cu sora lor Schiauna giupâneasa Baliceĭ Hatman, și sora lor Greaca, feciorii Movileĭ logofăt mare...».

Un alt act din 1615 (Hasd., Archiva. I, 1 28) — spune că dânsul e fiŭ al mameĭ luĭ Eremia, adică dintr'o primă căsătorie, dar se póte explica că și cumnat fiind cu acesta, putea fi numit fiŭ.

Un chrisobul al luĭ Moise Vodă din 1634 — (Arhiva Has. I, 72) — îl numește: «vĕrul domnieĭ mele repausatul Isac Balica Hatmanul».

Pentru multe fapte rele ale luĭ Iancu Sasul, Miron Costin ne spune că mulțĭ boerĭ, «maĭ vĕrtos Movilesciĭ, Vlădica Gheorghe, Eremia și Simeon paharnicul, Balica Hatmanul, s'aŭ sfătuit în taină ca să pribegească și... cu toțiĭ aŭ

trecut în țara leșească, alții s'aŭ dus la Turci, la Munteni și într'alte părți». — In urma plângerii acestor «Movileștĭ» între carĭ și Balica, domnia se redete luĭ Petre Șchiopul (1582).

Balica fusese mare portar între 1579—85 și pieri la 1612, ucis de Tomșa. — El zidește în Iașĭ o capelă, care maĭ târdiŭ devine M-rea Frumósă, înzestrată cu multe moșiĭ. — Ion Canta în Cronică (III, 163): «erea o bisericuță mică de piatră făcută de un Balica Hatman».

Din urmașiĭ Hatmanuluĭ cunoaștem pe:

Ion Balica, ctitor la monăstirea Frumoasa (1642), fiul (?) sĕŭ. Acesta împreună cu Simeon Balica (Balicenco) și Iosef Balica, sunt menționațĭ câte-șĭ treĭ la 1649, slujind ca românĭ printre cazaciĭ din Ucrania. Lipsa de documente ne împedică de a ști legătura de rudenie ce existà între dânși.

Alexandru Balica, 1754, citat prin documente; între altele se judecă împreună cu soția sa Maria, contra vechiluluĭ egumenuluĭ Calistru al mon. Rișca, Sept. 1754. (Acad. $^{25}{}_{31}$).

Neamul Balica avea indigenatul cu drepturĭ polone, și e trecut în «Corona Polska» (carte de eraldică din 1728), dicêndu-se despre Balica: «Isaiasz y Jerzy Parkutapowie, szlachta Wodosca, zafluzeni w oyczynie nasszey w zieli w recompense od Rzeczypospolitey, indigenat w rom. *1607*, (o czym Konstantucya Seymowa fo. 857 toz namienia y. Okolski. — tom. III 329».)

Șincai dice despre aceasta: «Spune Engel că tot în acest an (1607) aŭ căpătat indigenatul polonesc Nistor Uréche, Vasile Orisa, Esaia Balica....» —

Localitatea unde eraŭ curțile domnestĭ de la Frumoasa după numele primilor fundatorĭ, se chiamă Balica, cum spune cronicarul Neculce (II, 307).

Intre nobiliĭ maghiarĭ se află o familie Balica, originară din Transilvania, care erea de sigur în legătură cu familia moldavă.

Acest neam boeresc s'a stins în secolul nostru ne maĭ fiind descendențĭ de parte bărbătească.

BALOTĂ

(Valachia)

Această familie se află stabilită aproape de Olt în județul Argeș, încă de la 1650, când trunchiul eĭ: Balotă Căpitanul, veni prin acele locurĭ, după tóte probalitățile de dincolo de Olt.

Boerul Dragomir Ceparo, trăia pe la anul 1533 (7041), ca stăpânitor al moșieĭ Ceparíĭ din Argeș. El a zidit biserica din Ceparĭ situată pe un deal, după cum se vede și din inscripția de d'asupra ușeĭ. Neamul sĕŭ era de origină foarte veche, fiind acolo așezată de secolĭ, din timpurile primilor Voevodĭ românĭ. — Acest senior Dragomir era moș luĭ:

Ivașcu Ceparu mare armaș, fiul luĭ Stanciul Logofĕt; trăia pe timpul luĭ Mateĭ Vodă Basarab. Printr'un hrisov din anul 1648 acest Domn îĭ dăruește pentru serviciile sale moșiĭ cu dealurĭ și munțĭ. — Se povestește că otrăvit din rĕsbunare de către boerul din Orbeștĭ, vecin cu dânsul, la o serbare, el simțind și voind ca să plece la moșia sa din Ceparĭ, când ajunse acolo, printr'o întâmplare nenorocită căzu de pe cal, lovindu-se la cap de o piatră, și murind chiar la scara caseĭ sale. Casa se spune că se afla pe câmpia din fața bisericeĭ, lângă rîul Topolog. — După moartea luĭ rĕmase vĕduva sa și o singură fică anume Despa, prin care se isprăvi neamul sĕŭ.

Despa fu vĕḑută și luată în căsătorie de Căpitan Balotă, boer care avea o mare avere, pentru care o legendă ḑice chiar că fu atacat în casele sale întărite, de o mare ceată de tâlharĭ, dar fără folos. Din Căpitanul Balotă și soția

sa Despa Ceparo, s'aŭ născut treĭ fiĭ: Ștefan, Preda și Iliaș, și o fată care călugărindu-se deveni Starița Filotea.

Jupân Iliaș Balotă, avu un singur fiŭ Radu Balotă dis și «Balosache», care muri fără urmașĭ. Iliaș vându Chiajneĭ Grădișteanca locul pe care ea fondă schitul Văleni.

Paharnicul Preda Balotă, însurat cu jupânița Catrina a avut treĭ feciorĭ: Mihalache, Rizea și Sandu, care numindu-se Predescu, după tatăl lor aŭ dat naștere familieĭ cu acest nume, în Argeș.

Clucerul Ștefan Balotă, fiul maĭ mare al Căpitanuluĭ Balotă, continuă descendența familieĭ. El a zidit din noŭ la anul 1752, biserica veche din Ceparĭ. Imprejurul acesteĭ bisericĭ s'a dat la anul 1789 o luptă între Nemțĭ și Turcĭ, în care aceștĭ din urmă fură bătuțĭ. — Clucerul Ștefan a avut de soție pe Safta fica luĭ Mareș Stâlpeanu, având zestre Stâlpeniĭ din Muscel și Lereștiĭ. Eĭ avură doue fete; Ilinca și Mira, și șase fiĭ:

— 1. Iordache, avu numaĭ doue fete: Safta, care ținu pe Iene Brătianu, și Păuna pe Iordache Vrabie.

— 2. Mateĭ fu omorît de un tâlhar; — 3. 4. Șerban și Pârvu muriră de tinerĭ.

— 5. Constantin Balotă, a avut doĭ fiĭ și o fată: Safta, soția pitaruluĭ Iordache Bucșănescu. Fiul sĕŭ George a avut 2 copiĭ fără urmașĭ (Constache și Ioniță) și o fată care ținea pe Bujoreanu. Cel alt, Ion numit Mateĭ Balotă postelnicul, dupĕ numele unchiuluĭ sĕŭ, s'a însurat cu Sanda fata șetraruluĭ Ilie Rătescu, de la Răteștĭ din Argeș, având copiĭ. El muri la 1828. In afară de 5 fete avu 2 fiĭ: Costache, și Ioniță B. însurat de 2 orĭ, care adoptă un fiŭ Ion, iar din a doua căsătorie avu fiŭ pe Constantin; ambiĭ frațĭ numindu-se Băltescu, spre prescurtare a numeluĭ Balotescu.

— 6. In fine Gheorghiță Balotă, unul din fiĭ cluceruluĭ Ștefan, avu fiŭ pe polcovnicul Iordache Balotă, care continuă filiația prin ceĭ 8 fiĭ aĭ sĕĭ: Ștefan, Toma, Pană; Ghiță insurat cu Marița Furduescu, (toțĭ fără copiĭ); Ioniță f. oficer avu un singur fiŭ Mihail; Alecu 3 fiĭ și patru

fete; iar Grigore doĭ fiĭ și 3 fete; —Nicolae Balotă (Nae) în fine, al șeaptelea fiŭ ca vârstă; fost Prezident de Tribunal, etc. Insurat cu Elena Racoviceanu din Piteștĭ avu treĭ copiĭ: (actualĭ).

Ana (Domnica) căsătorită cu Costache Bogdan (fiŭ Alex. Bogdan-Piteștĭ); Maria căsătorită cu Coco Demetriescu, fost magistrat, etc. (fiŭ Camil Demetr.) și Grigore Balotă, inginer.

BALS

(MOLDOVA)

Origina acesteĭ familiĭ e controversată: saŭ veche originară din Moldova, saŭ descinzând din familia domnitoare Balsa din Montenegru.

Origina românească a neamuluĭ Bals, e susținută și de d. Hasdeŭ, dupĕ care cuvêntul de «Balș» e românesc; în timpurile maĭ vechĭ numele scriindu-se prin hrisoave: Baloș saŭ Băluș. — Ast-fel primul cunoscut din familie cu acest nume, e

Marele PAHARNIC BALOȘ, la 1433 în timpul luĭ Alexandru cel bun, între boeriĭ acestuĭ domn.

In privința descindereĭ lor din Montenegro, origină care trece ca cea adevĕrată, șcim următoarele.

Din SENIORIĬ DE BAUX din Franța derivă filiațiunea Balșilor saŭ Balșizilor din Cernagora. Senioriĭ de Baux (Provence) sunt cunoscuțĭ încă din secolul VIII p. Cr; iar ca trunchiŭ legendar i se dà unul din ceĭ 3 regĭ magĭ din Orient. — Cel d'ântăĭ strămoș al lor bine cunoscut e PONS, SIRE de Baux la anul *990* (al căruĭ moș era Leibulfe, seign. du donjon 890?). — Un RAYMOND prince de Baux, senior al Domeniilor Balziene trăește pe la 1100, și era fiul luĭ Ugon, ḑis Hugues de Baux, fiul luĭ Pons. — Maĭ târḑiŭ, la 1360, Contele FRANCISC emigrează la Ravena în urma unor certurĭ cu regele Ludovic al Neapoluluĭ. In acelaș timp fiul sĕŭ: Bertand saŭ BALSA I emigrează în Montenegru, unde întemeiază prima dinastie a Balșizilor, ca principe de Durazzo și Ban de Zetta (1356—67), căsătorindu-se cu o princesă slavă din familia Nemanyich.—Balsa

avu 3 fiĭ, pe : Balsa II, principe albanez de Scutari (1369—851), Strasimir și GEORGE I, carĭ domnesc împreună, dupĕ tatăl lor. Generațiile luĭ Balsa și Strasimir se stinseră peste puțin timp, a aceluĭ din urmă prin ultimul Balșid, învins de Turcĭ, anume : Balsa III, care avu numaĭ o fiică Elena.

Genealogia Balșilor se continuă prin George I, din aĭ căruĭ descendențĭ : — IOAN (1435—1520)?, s'a refugiat în Moldova, deposedat de statele sale, împreună cu fratele sĕŭ TEODOR BALSA bătrânul († 1522), — lucru ne probat încă cu siguranță.

D. Mijatovicz spune, susținând acéstă genealogie : «Seniorii de Baux, părăsind Albania se refugiară la Curtea principilor Moldavĭ, unde ocupară în al 17 și 18-lea secol înalte posturĭ diplomatice și militare, sub numele de BALȘ». — Un document din 1493, — spune d-sa, — ḑice în mod precis «că Kneziĭ Balsa vin în Moldova din Serbia dupĕ ce trecură peste apă».

De asemenea se vorbea de niște scrisorĭ, nedovedite însă, prin carĭ Impĕratul Frederik III recomandă amicițieĭ domnilor românĭ pe principĭ Teodor și Ion Balsa de maĭ sus.

In Neapol există încă familia ducilor de Balsa, și altă ramură comtală, înrudite, și carĭ prin documentele lor deovedesc că aŭ fost în Cernagora, la Durazzo.

Decĭ se poate ca dupĕ isbânda Turcilor asupra Creștinilor, o parte să se fi întors în Italia, pe când cea alta a emigrat în Moldova.

Orĭ-cum, genealogia comților de Baux francezĭ, și a principilor Balsa Italienĭ și Serbĭ, există în linie neîntreruptă și dovedită istoricește. Punctul de legătură între ultimiĭ domnitorĭ din Muntenegru și Bălseștiĭ din Moldova, e singurul care rĕmâne ne bine afirmat de documente precise.

Teodor Balsa bătrânul a avut treĭ fiĭ : IÓN Bals (1530)? TEODOR și GEORGE. — Ion și Teodor aŭ fost amândoĭ marĭ Logofĕțĭ și sunt îngropațĭ la Monăstirea Rișca din Bucovina, unde se află pietrele tombale ale Balșilor. O inscripție Slavonă din acea biserică amintește pe ambiĭ

frați. Iar George e menționat la anul 1490 ca boer Moldovean într'un hrisov al luĭ Ștefan cel mare, prin care acest domn îĭ dăruește satul Drăgușaniĭ. (v. Hasdeŭ. Etimologic).

Tot cam pe acel timp se ḑice că erea egumen al Monăstireĭ Rișca, Rafael Bals.

Genealogia regulată a familieĭ, în țară, începe de la fiul luĭ Teodor (1584), anume de la:

Marele Vornic Cristea Balș, probat printr'un act din 1598; trăia în secolul XVI. Avu de soție pe Eudochia, fica Doamneĭ Ruxandra, soția luĭ Petre Vodă Rareș. Cu Dochia el a avut cincĭ copiĭ: Mateĭ, Vasile, Teodor, Lupu și George. Din aceștĭ doĭ din urmă se trag cele doue ramurĭ ale Balșilor, citate de Cantemir: «Balszestii duplices». — (Descriptio Moldav.).— Ceĭ alțĭ copiĭ n'avură posteritate.

Ramura luĭ Lupu e acea din care derivă Balșeștiĭ de aḑĭ; a luĭ George s'a stins de la 1830 în persoana luĭ Teodor ḑis Frederik.—Urmăm maĭ întâĭ ramura a doua a luĭ George.

George saŭ Iordache Balș marele Logofĕt, găsit în documente din 1617, fiul luĭ Cristea Vornicul, prin care a primit moștenire parte din moșia Ionesteniĭ din Hârlăŭ. El avu fiŭ pe Vasile.

In timpul domnieĭ a doua a luĭ Lăpușneanu (*1564*) se vorbește de familia Balș în letopisețe (Neculcea): «....Și aŭ trimes (Alex. Vodă și aŭ ales din curteniĭ de țară pre Racovițeștĭ, și pre Sturziști și pre Bălșeștĭ...».

— Vasile Balș, fiul luĭ George, figurează cu părințiĭ sĕĭ într'o împărțeală din anul 1624, dândui-le moștenire jumĕtate Ionaseștiĭ ot Hârlăŭ. El avu un singur băiat, Ionașcu B. Vornicul, care la 1659 se însoară cu fica Comisuluĭ Serbu. Ca moștenire a avut moșia Căpoteniĭ. In 1673 e vornic de țară de țara de sus; și e cunoscut când Petriceicu Vodă trimete zălogĭ luĭ Husein-Pașa, între carĭ ereaŭ el și Nicolae Racovitză, carĭ fură destul de rĕŭ tratațĭ. — (Nic. Costin). — La 1684 Dumitrașco Vodă vĕḑênd o partidă de boerĭ pribegită la Serakierul turc spre a'l rĕs-

turna din domnie, trimisese pe Ionașco Balș și pe Const. Ciobanul postelnic spre a regula lucrurile în favoarea sa. Dar și aceștĭ doĭ boerĭ se uniră cu pribegiĭ; iar Dumitrașco fu mazilit și dus la Constantinopol. — (let. mold. III, 26).— Ionașco B. avu 6 copiĭ, din carĭ cincĭ fete: Aximia, măritată cu vornicul Nicolae Bașotă; Anița cu Boer Draguzescul; Alexandra cu T. Cantacuzino; Paraschiva cu vornicul Cerchez; și Roxanda cu Lupu Costake; toate citate în împărțeala de la 1721.

Vasile marele logofĕt B., fiul sĕŭ, citat de asemenea la 1721, când are moștenire Ionășeniĭ. Se căsători cu Maria fata vel-paharniculuĭ Ștefan Hasdeŭ, cu care avu 3 copiĭ: Ecaterina Cuza, Ruxandra a jicniceruluĭ Cucoranu, și Andreĭ (citațĭ 1751).

Andreĭ Balș mare spătar (1756 etc.). Are de moștenire prin cartea din 1756 maĭ multe moșiĭ. El avu cincĭ băețĭ și o fată, dintre carĭ:

Grigore Balș, împreună cu fratele sĕŭ Vasile, fugiră în Polonia în timpul luĭ Ion Mavrocordat Vv, cu Mihalaki și Ilie Sturdza, dar fură chemațĭ de domn și li se dete boeriile: Vasile vel căpitan de Iașĭ, și Grigore v. căpitan. Apoĭ el fu mare spătar și se căsători cu fata luĭ Toader Costake. El avu patru copiĭ: Nicolae, Elena, Ana călugăriță la monăst. Văratic, și

Teodor Balș marele Logofĕt, fost mare spătar etc.; creat întâiul baș-boer de către Mihail W. Sturdza.

Insurat întâĭ cu Nastasia Conaki, a doua oară cu Ruxanda fiica luĭ Racovitză, tatăl adoptiv al luĭ Vodă M. Sturdza n'avu parte de nicĭ-un urmaș. Cu el se stinse această ramură a Balșilor, și imensa luĭ avere rĕmase moștenire luĭ Mihaĭ Sturdza.

A doua ramură a familieĭ Balș, cea existentă de adĭ, se trage din Lupu marele logofĕt Balș, fiul maĭ mare al vorniculuĭ Christea. Lupu Bals avu 3 copiĭ de la soția sa numită Magdalena. Probabil de el vorbește un hrisov

din *1610* (Academie), prin care fostul-paharnic BALȘ e orănduit să aleagă niște părțĭ de moșie.

BEJAN, fiul sĕŭ, e cunoscut prin acte din 1642. La rândul sĕŭ, Bejan avu cincĭ copiĭ, dupĕ cum probează documentele.

Ioan saŭ IONAȘCU BALȘ MARELE VORNIC, al 3-lea fiŭ al luĭ Bejan, e citat de doc. ale familieĭ dintre 1673—1733. Pare a fi murit puțin înainte de 1700. La anul 1690 a zidit biserica Sf. Dumitru din Iașĭ, pe când era v. vornic. Insurat cu fata mareluĭ Vistiernic Ursachi, având maĭ mulțĭ urmașĭ: — o fată ANIȚA, fu măritată dupĕ fiul luĭ Constantin V v. Brâncoveanul (1706), de care lucru Engel dice: «In luna luĭ Ianuarie din anul 1706 s'a ținut nunta luĭ Constantin Brâncoveanu cel tânăr cu fata luĭ Balș, paharniculuĭ din Moldova, acea nuntă domnul Moldoveĭ o aŭ împodobit prin trimeterea spătaruluĭ sĕŭ Ioan Nițe, rudenie cu Cantacuzeniĭ dupĕ mamă. Atuncĭ aŭ logodit și Antioh Cantemir pe Maria fata sa dupĕ Radu alt fecior al luĭ Brâncoveanu.» (Șincaĭ). Alțĭ copiĭ aĭ luĭ Ionașcu Vornic sunt: CONSTANTIN, fost mare Vornic și Logofĕt, (care avu o fată Ecaterina și un fiŭ Constantin de asemenea vornic, 1756). Constantin cu fratele sĕŭ Lupu vornic aŭ fost exilațĭ în Asia la 1753. (Fotino III, 113).

(VASILE BALS banul, al 9-lea fiŭ al luĭ Ionașcu, avu de copiĭ, din căsătoria sa cu fica luĭ Panaite: IORDACHE, vel căminar; MIHALACHE v. stolnic, însurat cu fata unuĭ stolnic Adam a avut un fiŭ căruia îĭ lasă Șoldăneștiĭ din Suceava, anume IORDACHE armașul în secolul acesta, f. maĭ apoĭ vornic; — LUPU vornic, alt fiŭ al luĭ Vasile, însurat cu Zoe Vârnav; — și VASILE BALȘ 1775, guvernator al Bucovineĭ când fu anexată Austrieĭ, consilier de Stat și baron al imperiuluĭ Austrieĭ, etc. † fără copiĭ).

LUPUL MARELE LOGOFĔT BALȘ († 1790) fiul luĭ Ionașcu B. mărturisit prin acte din 1750, 1771. etc. Căsătorit cu Safta Cantacuzino; avu 6 copiĭ, toțĭ băețĭ, din carĭ treĭ: — George, Teodor și Constantin formară fie-care o ramură din care se trag Balșiĭ în viață. Vom lua pe fie-care în parte:

1. George Balș, (Iordache) marele Logofĕt (1787) căsătorit cu Maria Mavrocordat, e tatăl luĭ: Ioan, *Șambelan* al tzaruluĭ Rusieĭ, și Comte al sfântuluĭ imperiŭ și al Rusieĭ; — și al Mareluĭ Vistiernic Alexandru Balș, însurat cu Smaranda Sturdza, cu care avu pe fiiĭ sĕĭ: Constantin și George, ambiiĭ consilierĭ de stat aĭ Rusieĭ, din carĭ primul avu un singur fiŭ, pe Demetru Balș; iar George pe Alexandru (in v.) și douĕ fiice: Caterina și Olga. (id).

2. Teodor Balș marele vornic al M., formează o altă branșă cu Maria fata luĭ Pârvu Cantacuzino. El jucă un rol însemnat în mișcarea de la 1821 în Moldova, și vornicul Beldiman vorbește despre dânsul în «Tragodia» (Let. III. p. 355. 360 etc). Copiĭ sĕĭ aŭ fost: — Lupul, însurat cu fata logof. Gr. Ghika (cu care avu pe Grigore, și pe Elisa, † 1898, măritată cu D. Beldiman); — și Nicolae Bals însurat cu fata vorniculuĭ Manolaki Costaki. Fiul luĭ Nicolae este:

Teodor Bals Caimacamul (1790—1857), locotenent domnesc al principatuluĭ. El ținu acest loc după domnia de 7 anĭ a luĭ Grigore Ghika, fiind un adversar înverșunat al ideiĭ de unire a celor douĕ țĕrĭ. Desființă multe din instituțiile create de Grigore Ghika. Balș e caimacam numaĭ 4 lunĭ (1856 — 57), murind subit la 1 Martie 1857 tocmaĭ când cu ajutorul Turcieĭ și Austrieĭ, adversare unireĭ, trebuia să lucreze cu activitate contra eĭ. — In 1846 era mare logofĕt al dreptățeĭ. — Căsătorit de douĕ orĭ, cu Maria Rosetti-Răducanu și Caterina Dimany. — Fiĭ (act.): Eugeniu, f. Director al imprimerieĭ Statuluĭ, Teodor, Victor.

3. Constantin Bals mare logofĕt, al 3-lea fiŭ al logof. Lupu Bals; căsătorit cu Ana Catargióica, avu 7 copiĭ. El e acel «ciuntul Balș» care fiind boer avut și cu vază mare, a avut curajul să rĕspundă domnitoruluĭ fanariot care dicea boerilor că va face o dare nouă: «ba nu veĭ face măria ta, că țara nu o vrea». — Frumos exemplu de patriotism! — El trăia pe la jum. sec. trecut. — Se păstrează testamentul prin care lasă copiilor averile sale

imense, căcĭ dă fie-căruĭ maĭ multe moșiĭ, perechĭ de case și viĭ. In el dice : «....să fie datorĭ a se arăta cu toată iubirea și dragostea către ceĭ maĭ micĭ, cum și ceĭ maĭ micĭ către ceĭ maĭ marĭ, iar care va urma în potrivă, va lua rĕsplătire de la Sfântul dumnezeŭ......» E iscălit cu mâna sa Constantin Băluș, și aŭ titlu «dieata următoare dupĕ săvârșirea mea». (In uricar, Codresc. 24 pagine). Const. Balș avu 3 fete; iar dintre băețĭ : — TEODOR BALS fu Hatman și general al armatelor române, căsătorit cu Maria Bogdan ; — ALEXANDRU Balș, avu la rândul sĕŭ fiŭ, tot pe ALEXANDRU, însurat cu Roxanda Sturdza, de la care a avut pe:

ALEXANDRU BALS, fost consul general la Budapesta (din 1890), f. prefect de poliție în Iașĭ (88), etc. (n. 1861 † 1899) ; Elena ; GEORGE ; și MATEĬ, magistrat ; —

In fine GEORGE BALS (1798), fiŭ maĭ mare al logof. Constantin și frate cu Alexandru I, însurat de douĕ orĭ, cu Roxanda Sturdza, și cu Ana Filipescu ; a fost tatăl a patru copiĭ ; din carĭ fetele, Natalia și Smaranda fură măritate cu boeriĭ Keșco și C. Catargi ; înrudindu-se ast-fel cu dynastia regală Obrenovicĭ ; iar băețiĭ aŭ fost : — ALEXANDRU (soție Smaranda Sturdza, cu care avu numaĭ douĕ fete) ;—și

PANAIOT G. BALȘ (1817—1889) fost mare visternic și ministru de finance al Mold., e fiul maĭ mic al luĭ Gheorghe B. Căsătorit cu Roxanda fica luĭ Mihaĭ Cantacuzino. In biserica din Iveștĭ, fondată de dânsul pe moșia proprietate a familieĭ, sunt îngropațĭ amândoĭ soțiĭ. Fiĭ lor sunt : — IORGU, doctor în drept, fost prefect, etc. MIHAIL BALS, fost deputat, etc., căsăt. cu Alexandrina Gugiŭ ; PAUL ; CONSTANTIN ; Natalia ; Maria și Caterina.—

Documente privitóre la familie se găsesc la Arhivă, în Uricarul de Codrescu și în familie, unde se păstrează și genealogia făcută de maĭ multe persoane la 1813, Dec. 30, prezentată în obșteasca adunare, «dupĕ cererea cinstiților boerĭ Bălșeștĭ».

Pe lângă testamentul luĭ Const. Balș, citat maĭ sus, se

maĭ păstrează și acela al luĭ Iordache Balș marele logofĕt, fiul luĭ Lupu B. din 1790. — (Codrescu-Uricar t. XI p, 322). Prin această «dieată» lasă fiilor și moștenitorilor sĕĭ maĭ multe moșiĭ. Din el se póte vedea imensa avuție posedată de boeriĭ Balș chiar de la începutul acestuĭ secol. Ast-fel luĭ Alexandru îĭ lasă: 9 moșiĭ în Suceava și Botoșanĭ, 4 în Iașĭ, 1 vie la Copoŭ, 2 la Putna, etc. — luĭ Iancu: 8 moșiĭ în Iașiĭ, 2 în Hârlăŭ, 2 în Fâlciŭ, 4 viĭ și diferite alte bunurĭ, etc., Catinceĭ vre-o 8 moșiĭ și alte averĭ, etc., — Testamentul e datat din 21 Martie 1809 și e vizat de Mitropolitul Veniamin al Moldoveĭ.

Genealogia dinastieĭ Balsa în linie neîntreruptă și probată în mod istoric, începând de la primul «de Baux» până la ultimul Balșid, se păstrează în familie.

Blazonul coprinde o stea cu 8 rade de aur pe fund roșu. D'asupra cască și coroana de comte, din care ese un lup pe jumĕtate, ca «cimier». — Acestea sunt vechile armoiriĭ din evul mediŭ.

BĂRBĂTESCU

(Valachia)

Familie veche română; s'a numit ast-fel după moșia eĭ din Ialomița.

Oprea logofĕtul din Mănescĭ (Ante 1600), a avut un fiŭ care posedând moșia Bărbăteștiĭ a dat ast-fel numele urmașilor sĕĭ. Acest Oprea logofĕtul primi de la Doamna Stanca, soția luĭ Mihaiŭ Viteazul, ca dar o moșie pentru serviciile sale în țară și străinătate; el avea atuncĭ titlul de postelnic. — (Bilciur. Mon. Rom. p. 222) (1600).

Un document (arhivă) ne arată pe Oprea de Măneștĭ care trăia și în secolul XVII, ca tată a patru băețĭ: Hriza postelnicul, Nan postelnicul, Drăghicĭ spătarul (care avu 2 fiĭ: Petrașcu și Pană, 1676), și Tatul sluger din Orbeasca, apoĭ logofĕt la 1628, etc. și care avu patru copiĭ: Maria, Mușat, Dan și Bunea. Dintre aceștia, Nan are titlul după moșia din Bărbăteștĭ.

Nan postelnicul din Bărbăteștĭ, și Doiceștĭ, 1628-1656 etc. îl găsim figurând în foarte multe documente, fie ca martor, fie în acte propriĭ. — Ast-fel în timpul luĭ Leon Vodă, un document al Buzescilor ne spune că aceștia perḑênd cărțile de posesiune ale moșiilor Drăgoeștĭ, aŭ fost găsite de Nanu, post. din Bărbăteștĭ. de la care le-a cumpărat Preda Brâsescu Clucerul, cu ughĭ 70, făcênd apoĭ acesta proces Buzescilor, etc. — Un document arată că el vînduse moșia Grădiștea din Muscel.

La moartea luĭ Mateĭ Basarab maĭ trăia, și nu se știe când a murit. A avut de fiŭ pe Tudor comisul din Bărbăteștĭ, al căruĭ fiŭ este (?):

Mihaĭ Bărbătescu mare paharnic n. după 1680; fost vel comis 1728, vel serdar 1730, 31, biv-vel paharnic 1740-46, pe care 'l probéză foarte multe documente din sec. XVIII. Printre judecătoriĭ divanuluĭ, ca juriștĭ cunoscuțĭ sunt Constantin Năsturel biv-vel vistier și Mihaiŭ Bărbătescu biv-vel paharnic, în div. domnesc la 1745. — Un act din 1728 ni 'l arată ca posesor al moșieĭ Văcăreștĭ și Uricaniĭ. El locuia cu casele în Târgoviște unde avea și vie, pentru care se ceartă cu Văcăreștiĭ. (Doc. Arch. St.)

Avu treĭ copiĭ: o fiică, care ținu în căsătorie pe Constantin logofătul Cândescu (în prima căsătorie a acestuia); — pe Mincu Bărbătescu, vel-paharnic, însurat cu Safta fiica luĭ Pârvu II Cantacuzino. — (v. geneal. Cantac. — Bucium.); — în fine al doilea fiŭ:

Mihaĭ Bărbătescu II, la 1746 fiind tânăr, *biv-vel șetrar* în divan alăturĭ cu tatăl sĕŭ; în care calitate iscălește multe documente ale timpuluĭ. El fu apoĭ ispravnic de Dâmbovița. Erea ginerele logofătuluĭ Mateĭ Cantacuzino, fiind însurat cu N.... fiica acestuia.

Ilina sora sa, tot fata comisuluĭ M. Bărbătescu, erea la 1736 soția luĭ Șerban postelnicul Brezoianul de care se vorbește prin cronice, în care an vinde moșia de zestre Rîioșiĭ de lângă Aninoasa. — (Dâmbov. Doc. Archiv.) —

Din secolul trecut sunt maĭ multe acte privitoare la această familie. — La 1782, Noembre 25, Caragea însărcinează pe Radu Golescu și pe vel serdar Ioniță Florescu să hotărnicească săteniĭ de moșiile boerilor Bărbăteștĭ și de viile boerilor Brâncovenĭ.

Un mare proces se ivește în privința moșiilor Bărbăteștilor care ține de la 1798, timp de 2 anĭ: — Cârstea clucerul vînduse luĭ Rizea Bălăceanu o delniță de pădure, pe care Bălăceanu o vînduse apoĭ luĭ Mihaĭ Bărbătescu, care fiind ispravnic de Têrgoviște a început să calce schitul Bunea. In actele de hotărnicie de la prima vîndare din (7184) 1776, se vĕd figurând treĭ boerĭ Bărbăteștĭ: Vasile postelnic, Oprea postelnic și Pană postelnic, din carĭ pe

aceştĭ doĭ 'ĭ-am vĕḑut maĭ sus. — La an. 1799 procesul între Egumeniĭ de la Bunea şi Bărbăteştĭ continuă.

Se citează atuncĭ MIHAIŬ Bărbătescu, Ceauş de la Têrgovişte (acesta decĭ probabil fiul luĭ Mihaiŭ II şi nepot de fiŭ al paharniculuĭ). — La 1800 se sfêrşeşte judecata prin o hotărnicie făcută. (Cond. Schit. Vâlcana saŭ Bunea în archiv. Stat. B.).

COMISUL DINU BAMBERE, boer mare, a trăit până în secolul nostru. El se însură cu BĂLAŞA fata a celuĭ al II Mihaiŭ Bărbătescu luând de zestre moşia familieĭ Bărbăteştiĭ. CONSTANTIN Bambere erea postelnic la 1783, între boeriĭ epitropieĭ obsteştĭ. (v. Ureche Ist. t. I, 254).

Comisul Bambere — Bărbătescu şi cu soţia sa sunt îngropaţĭ la monastirea Căldăruşanĭ din Ilfov. Eĭ avură, în afară de doĭ băeţĭ †, o singură fică: pe SULTANA BĂRBĂTESCU, căreia îĭ rĕmaseră însemnate proprietăţĭ în Ialomiţa. Ea se căsători cu un nobil grec din Smyrna, fiŭ al guvernatoruluĭ de acolo, CONSTANTIN CAFTANGIOL, care 'şĭ ḑise BĂRBĂTESCU dupĕ numele soţieĭ sale. Erea un om foarte învăţat, şi se ḑice dintr'un neam mare. In timpul zavereĭ, Turciĭ, venind la moşia sa, îĭ tăiaseră o ureche, scăpând cu viaţă numaĭ din recunoşcinţa unuĭ şef Turc, care'l cunoscuse (1821). Totuşĭ aruncară pe Ialomiţă, marea şi bogata sa bibliotecă, jefuind toată casa.

Eĭ avură patru fete şi 3 băeţĭ, din carĭ:

1. TEODOR Bărbătescu, căs. cu o Daniileascā, n'avu copiĭ:

2. ALEXANDRINA (1817—1894), femee demnă de memorie prin caracterul şi virtuţile eĭ, se căsători cu serdarul Nicolae Chabudeanu, fiul Căminaruluĭ Dumitru Sadulescu vechiŭ boer din Ialomiţa, proprietar al moşieĭ Hăbudu; având patru copiĭ: Maria căs. cu G. Djuvara şi 2. cu Perieţeanu; — Grigore Ch. † 1884: — Dr. Constantin Chabudeanu: — şi ELISA, căsătorită cu George Lecca.

3. IOAN BĂRBĂTESCU, al doilea dintre fraţĭ, proprietar mare, avocat; † asasinat le moşia sa Cocaniĭ în 18.... — Căsătorit cu Frosa Zătreanu, fiul sĕŭ IANCU BĂRBĂTESCU e ultimul descendinte al acesteĭ familiĭ. (Copiĭ: Olga n. 1898 şi Vladimir, n. 1899).

BĂRCĂNESCU

(VALACHIA)

Veche familie muntenească, probată cu siguranță în secolul XVI, ca proprietară a moșieĭ Bărcăneștĭ din județul Prahova.

Dupĕ cum spune tradiția, această familie ar fi venit odată cu Radu Negru din Făgăraș, stabilindu-se în țară printre nobilĭ împreună cu Câmpineniĭ, Gradișteniĭ, Slătineniĭ, Dudesciĭ, Otetelișeniĭ, și altele.

Istoria ne vorbește de CLUCERUL RADU BĂRCĂNESCUL de sub Mihaĭ V. Viteazul, care la anul 1594 fu trimes de acesta în solie la principele Transylvanieĭ Sigismund Batori, pentru strângerea relațiunilor de amiciție, în acelaș timp cu stolnicul Stroe Buzescu, care fu trimes în misiune la principele Aron al Moldoveĭ. — El se luptă în numeroasele rĕsbóe ale ilustruluĭ principe Mihaĭ.

Spătarul PÂRVU BĂRCĂNESCU, pieri ucis la anul 1658 de Mihnea Radu Voev., împreună cu aga Radu Bĕrsescu, și alțiĭ. (Blaremberg. Instit. de Roum. p. 368; — și Fotino.)

Despre boerul VASILE BĂRCĂNESCUL, vorbește cronica luĭ Radu Popescul vornicul, în anul 1727, cu ocazia uneltirilor vistieruluĭ Ion Dedulescu, Manolake clucerul și alțĭ boerĭ, carĭ se duseseră la Constantinopol să lucreze pentru a detrona pe Mavrocordat: «iar ceia lalțĭ soțĭ aĭ lor ce rĕmăsese în Ardeal, vĕzând că pare multă zăbavă și nu se alege nimica de nebunia lor, găsesc dintre dânșiĭ pe un Vasile Bărcănescu, și 'l trimet la Țarigrad la casa unuĭ Fotache. Il află de la Poartă, și numaĭ de cât cu firman împĕrătesc trimete Bezirazemul de'l prinde, și 'l

bagă în lanț în fiare și 'l trimete cu un ciauș împărătesc, tocmaĭ în mâinile Măriei sale luĭ Niculae Vodă. Și cum îl aduce în mâna domnuluĭ, coprins de cutremur și de multe groază pentru vinovăția luĭ, — o! minune de atâta milostivire a Domnuluĭ; — în loc să 'l mustre, în loc să'l pedepsească, aude întâiașĭ dată un cuvênt din gura Domnuluĭ: Eată că te-am ertat, mergĭ la casa ta de te hodinește, — poruncindu'ĭ să nu'ĭ facă nimenĭ supĕrare.

......Decĭ ceĭ doĭ ce era ascunșĭ la Țarigrad, dacă înțeleg de patima Bărcănesculuĭ că l'aŭ prins, și cum îĭ căuta de la poartă și pe dânșiĭ, es pe ascuns din Țarigrad.... se îmbracă în haine măcelăreștĭ, și pleacă de acolo să vie iarășĭ la cuibul lor în Ardeal......», unde ajunseră dupĕ multe greutățĭ (v. DUDESCU), fără însă ca domnul să'șĭ rĕsbune asupra caselor lor de aci din țară, lucru de care se miră Cronicarul. (v Cronica R. Popescu. — magaz. istoric IV, p. 150). — Urmașul acestuia:

IENACHE BĂRCĂNESCU, ca biv. vel serdar, la 23 Nov. 1785 Ispravnic al Județuluĭ Prahova. (Ureche — Ist.) La 1802 erea boer mare în sfatul țĕriĭ, în care calitate fiind, iscăliți cu ceĭ alțĭ boerĭ marĭ o scrisóre adresată d-luĭ Clozios (15 Septemb. 1802).

CLUCERUL BĂRCĂNESCU, este menționat într'un act împreună cu biv-ceauș de aprozĭ Tufeanu si biv-vătaf Radu Fărcășanu, la 8 April. 1804. —

SCARLAT Bărcănescu a avut 2 fiĭ.

SCARLAT BĂRCĂNESCU, colonel de cavalerie, fost adjutant domnesc, etc. † In urma unuĭ accident de cal. Căsătorit cu Cecilia . . . . avu un singur fiŭ . . . ., decedat.

DUMITRU BĂRCĂNESCU, †, f. căpitan în cavalerie. Căsătorit cu Elisa Băleanu, având doĭ fiĭ: RADU și DAN Bărcănescu, carĭ sunt singuriĭ descendențĭ actualĭ din această familie.

BASARABA †

Origina celeĭ maĭ ilustre și maĭ însemnate familiĭ românești se perde în depărtate timpurĭ. Dupĕ d. Hasdeu, Basarabiĭ aŭ fost o întreagă castă nobiliară și numele eĭ derivă de la «Ban».

Familia Basarabilor, adevĕrată «gens», cea care a dat regĭ vechilor Dacĭ, erea cunoscută în vechime sub numele de Arabĭ, pe care i'l daŭ veciniĭ întregeĭ țĕrĭ româneștĭ, din cauza părțeĭ a doua a numeluĭ, «arab». Chiar marca heraldică a neamuluĭ coprinde 3 capete de negri saŭ arapĭ; carĭ arme le-aŭ avut în timpul evuluĭ mediŭ.

Filip Arabul, împĕratul Roman, a fost din neamul Sarabilor saŭ Basarabilor. Chiar explicațiunea porecleĭ sale nu se poate dà alt-fel. — (V. Hasdeu, Mgn. etimol.). — Filip a regnat între 244—49. — Un alt împĕrat roman Liciniŭ erea originar tot din Dacia: «Licinius imperator est factus, Dacia oriundus». (Eutropiŭ). Că erea din casta Sarabilor se constată prin acea că el se trăgea din Filip Arabul.—Un al treilea împĕrat Galeriŭ erea de asemenea de origină dacă, dintre Sarabĭ și el se mândrea cu origina sa «eșită din ḑeĭ», cu toate că romaniĭ îl numeaŭ mojic, «armentarius».

— Casta saŭ neamul Basarabilor erea dinastia domnitoare a Dacilor până la cucerirea de către romanĭ; — Printre regĭ:

Bœrebista s'a distins. Acesta a pierit la anul 41 a. Cr. omorît de nobiliĭ nemulțumițĭ pentru niște reforme ce vrea să aducă.

Decebal, cel din urmă și cel maĭ însemnat rege al Dacilor, a domnit *82—107* p. Cr. Infrânse în maĭ multe rândurĭ legiunile luĭ Domițian din Moesia; dar Expedițiunea luĭ Trajan în Dacia puse capăt regatuluĭ sĕŭ. Prima campanie în anul 101—2 se termină printr'o pace condiționată luĭ Decebal, care călcând tractatul, rĕsboiul de cucerire reîncepu în 105. Trajan perdu pe prietenul sĕŭ Longinus; dar Sarmisegetuza capitala, fu luată, și Decebal se sinucise spre a nu fi prins. Capul luĭ fu dus la Roma și Dacia se declară provincie romană (107).

O lacună în istoria Basarabilor ne întâmpină în intervalul de la colonizarea Dacieĭ până la începuturile de consolidare ale Statelor române în care timp nu ni s'a păstrat nimic despre Româniĭ de la nordul Dunăreĭ. — D. Hasdeŭ: «De vreme ce Sarabiĭ înainte de secolul V aŭ dat Dacilor pe ceĭ maĭ marĭ regĭ cu Decebal în frunte, și deteră apoĭ Romeĭ cincĭ împĕrațĭ (2 Filipĭ, etc.), toțĭ de o energie mărturisită de chiar dușmaniĭ lor, și de vreme ce dupĕ secolul XIII Basarabiĭ aŭ dat Românilor un lung șir de eroĭ ca Alexandru, Mircea, ca Vlad Dracul, ca Țepeș, etc.; decĭ: acelaș rol conducător în capul neamuluĭ românesc contra furtunilor din afară avuseseră eĭ și între secoliĭ V—XIII».

Demonstrarea e atât de puternică, în cât comentariile ar fi superflue.

Un privelegiŭ exclusiv în decursul evuluĭ mediŭ, de la sec. XI încoace, erea acela de «Ban» al Crajoveĭ și Severinuluĭ, pentru Basarabĭ. De sigur că maĭ toțĭ duciĭ și Voevodiĭ carĭ se aflaŭ în capul senioriilor și provinciilor de prin Valachia și Ardeal ereaŭ Basarabĭ. Și epoca aproximativă, dupĕ Hasdeŭ, a aședăreĭ dominațiuneĭ Basarabilor în Făgăraș se poate pune între 1160—1180.

Duciĭ Făgărașuluĭ sunt seniorĭ puternicĭ în decursul secoluluĭ XIV, ca și ceĭ aĭ Amlașuluĭ saŭ Omlașuluĭ din Transilvania, a căruĭ juridicțiune depindea de Banatul Severinuluĭ. Domniĭ românĭ Basarabĭ, precum Mircea, Vlad etc.

pórtă titlul ereditar de «ducĭ aĭ Amlașuluĭ și Făgărașuluĭ» de și nu maĭ aveaŭ posesiune asupra acestor ținuturĭ.

E curios faptul că adese orĭ în documente, — și acésta se observă la multe familiĭ, — vorbindu-se de maĭ mulțĭ frațĭ, nu se pomenesce de cât unul cu numele de Basarab fără alt-ceva, pe când ceĭ alțĭ poartă numaĭ pronumele. Așa într'un act din 1398, printre nobiliĭ din Hatzeg în satul Rîușor: «honestos viros Ianustinum et frates suos *Basarabe* et *Custe*, *Kinejos de Riușor*».

Multe alte acte ungare menționează de diferițĭ Basarabĭ prin părțile de sud Transilvanieĭ, prin Temeșoara și Banatul Sevrinuluĭ. Aicĭ erea centrul feodal al neamuluĭ Basarabilor și residența Banuluĭ.

De și sunt multe acte și mărturiĭ sigure despre posițiunea și puterea Knezilor saŭ Comților Basarabĭ înainte de secolul XIV, totușĭ perioada care precede întemeiarea primelor state române, e destul de obscură. Se citează voivodate și seniorii, însă cu o chronologie puțin sigură și mult controversată. Așa sunt:

Chinezatele luĭ Ioan și Farcaș în țara Sevrinuluĭ, dincolo de Olt, citate într'un document din 1247. Tot în acele ținuturĭ se amintesce în acelaș act, ducatul luĭ Lyrtioi voevodul Valachilor, ale căruĭ domeniĭ ereaŭ maĭ consolidate și cu oare-care putere. Dincoace de Olt, în aceiașĭ epocă, domnea asupra ducatuluĭ sĕŭ, Voevodul Seneslaŭ, într'o semi-vasalitate față cu regatul Ungarieĭ. — Țara «Lytira» saŭ a Lotruluĭ (Loviștea), de carĭ ne vorbesc documentele după acele timpurĭ, erea probabil stăpânită tot de un senior Basarab.

— Cu mult înainte, chiar în secolul V, prin ținuturile Basarabilor ereaŭ alțĭ conducătorĭ. Ast-fel, Basarab erea acel legendar Roman saŭ «Ramunc», duce al Valachilor și Zevrinuluĭ», care la anul 450 vine la nunta luĭ Attila:

> «.... Da war der Herzog Ramung aus der Walachen Land
> Mit Siebenhundert mannen kann er von sie gerannt...»
> (Strofa 1372. Niebelungenlied).

Legendarul Banul Mărăcine, care după cum se spune a ajutat cu un corp de cavalerĭ pe regele Philippe de Valois, trăind pe timpul domnilor românĭ din veacul XIV, erea tot un Basarab, tînĕr Ban al Craioveĭ.

In timpul ultimelor invaziunĭ, Mongoliĭ se ciocnesc în secolul XIII, la anul *1240*, prin ținuturile Oltuluĭ, cu Basarab-Ban, pe care cronicele persane vorbind de dênsul îl raportează ca «Bazaran Bam». El erea Voevodul Radu Basaraba (1230—45), trunchiul dinastieĭ princiare a Basarabilor din Valachia. In acel timp se deteră lupte teribile și eroice între năvălitoriĭ și româniĭ oltenĭ, pe carĭ le-aŭ narat contemporaniĭ. (v. Hasdeŭ, Negru Vodă, etc.)
Vom observa că ducatele și senioriile române din câte-șĭ treĭ țĕrile, aŭ avut în evul mediŭ de suzeran pe regele Ungarieĭ, ale căruĭ pretențiĭ de vasalitate persistară până aproape de Mircea și chiar sub el, când Statul român se consolidase deja. —

Tuhomir Basaraba (saŭ Mircea), confundat cu Radu Negru, e acela care urméză primele fundamente ale principatuluĭ Valachieĭ, începute înaintea sa de Lyten și de fratele sĕŭ Barbatu, prin rĕscóla lor contra Regeluĭ Ungar.— El începu domnia ca Voevod vasal regeluĭ Ungarieĭ, la anul 1298. Autoritatea luĭ fu recunoscută de Ducele saŭ Banul Olenieĭ, Basarab de asemenea. — La 1301 numește pe fiul sĕŭ Alexandru, duce al Făgărașuluĭ. — Regele Ungarieĭ, Otton de Bavaria, fiindu'ĭ predat de Ladislaŭ Apor, îl închise în Cetatea Hațeg, de unde apoĭ îl liberează. Zidi o biserică la Câmpulung, lăsând urmaș pe fiul sĕŭ Alexandru.

Până la Tuhomir saŭ Mircea I, Domnitoriĭ Basarabĭ s'aŭ succedat în ordinea următoare: (v. Hasdeŭ; Negru Vodă, cit). Radu (Negrul) Basarab, între 1230—1241; Mihail Liteanu saŭ Latinul și Seneslav, 1241—79; Barbat 1279—88 și Dan I, predecesorul luĭ Tuhomir.— Biserica din Câmpu-

lung, după inscripţia ce se citeşte a fost fondată de un Radu Negru la anul *1215* (dată maĭ probabilă de cât cea de 1290 ce se ḑice a fi adevĕrată). Acest Negru Basarab erea decĭ anterior celuĭ ce lupta cu Mongoliĭ. D. Cav. de Puşcariŭ printr'un frumos raţionament arată că acest Negru Basarab de la 1215 a trebuit să fie tatăl primuluĭ Radu (de la 1240). — Ast-fel putem stabili lista Voevoḑilor începênd de pe la 1200.

Urmaş luĭ Tihomir a fost fiul sĕŭ

Alexandru Basarab (1310—1363), cel mare. Acesta e acel Radu Negru al legendeĭ, care descinse din Fagaraş, urcându-se pe tronul Valahieĭ. Toţĭ domniĭ Basarabĭ de prin acele timpurĭ aveaŭ calificativul hereditar de Negru, din care isvoriră atâtea confusiunì pentru istoricul lor. — Alexandru Vodă zidi multe oraşe: Târgovişte, oraşul de Flocci, Buzĕŭ şi castelul Argeşuluĭ saŭ cetatea luĭ Negru. Rĕsboinic şi înţelept, având o mare putere, el erea în bune relaţiĭ cu veciniĭ sĕĭ slavĭ pe care îĭ ajută adesea. La 1330 învinse în munţĭ pe Charles-Robert d'Anjou, regele ungar. Stăpânitor al întregeĭ Ungro-Vlahiĭ, învinge şi pe Tătarĭ de unde aŭ rĕmas legendare luptele cu jidoviĭ.

Acest mare Principe, pe care relaţiile contemporane italiene îl numesc Rege al Valahieĭ, probă de puterea sa, muri la 1363. — Titlul de rege îl găsim dat şi urmaşilor sĕĭ; Ast-fel: Vladislav e numit marele Rege. Dan, Mircea cel mare etc. poartă în cronicĭ strĕine acest titlu. Putem ḑice că primiĭ domnitorĭ aĭ Românilor aŭ fost regĭ, nu principĭ. — Mihaĭ Viteazul chiar, erea numit «craĭ» saŭ rege al ambelor ţĕrĭ: Ardealul şi Valahia.

Alexandru Basaraba de la prima soţie Marghita, fica luĭ Ivanco Basarab de la Romanaţĭ († 1328), avu pe Nicolae şi Vlad: iar de la Catolica Clara, pe Radu Negru II. — Capitala sa erea la Câmpulung.

Vladislav Basaraba, care'ĭ urmă, e un Voevod ilustru. In primiĭ anĭ el avu de luptat cu Unguriĭ. La 1366 se dete prima ciocnire cu Turciĭ, pe care'ĭ birui cu fratele sĕŭ Radu, Ban al Sevrinuluĭ. Peste 3 anĭ avu din noŭ lupte cu

Ungurii, și cu vasalii săi de peste munți. (In acest timp trăia lîngă Amlaș: Iovița Basaraba ḑis «Tompa», comte de Wintzberg). — In luptă cu Ludovic I, acesta e învins și se împacă cu dânsul; tot atuncĭ se distinse și viteazul boer Basarab, Kneazul Dragomir de Dâmbovitza, în urmă stareț al monastireĭ ,Cotmeana.

In timpul regeluĭ Vlad, catolicismul făcu progrese în țară, încurajat de dânsul prin insistențele Clareĭ și ale Papeĭ.

Radu II Basarab saŭ R. Negru Vodă, fratele luĭ Vlad., domni de la 1378—84. Foarte religios, zidi maĭ multe monăstirĭ, între altele cu ajutorul călugăruluĭ Sf. Nicodem, monastirea Tismana din Gorj, cea maĭ frumoasă a țeriĭ. Slăbind legătura de vasalitate cu regele Ungarieĭ, adăogă titlurilor sale pe cel de «stăpânitor Silistreĭ și Țĕrilor până la Marea Neagră». — Lăsă 2 fiĭ: Dan și Mircea.

De acum încep rivalitățile între cele două ramurĭ ale dinastieĭ Basarabilor, cunoscute sub numele de «Dăneștĭ» și «Drăculeștĭ», dupĕ urmașiĭ acestor doĭ, și carĭ continuară cu furie până în sec. XVI. — Fiind-că domniĭ se succedaŭ alternativ, noĭ vom urma șirul lor chronologic. (v. și Genealogia).

Dan I, de la a căruĭ Domnie încep luptele pentru tron, moare ucis în luptă de Șisman țarul Bulgarieĭ, care ajuta pe Mircea. (1385—86).

Mircea I, ḑis cel mare, într'o domnie îndelungată și rĕsboinică (1386—1418) se arăta un principe de valoare. La 1389 «il re Mirce» luă parte la bătălia de la Cosova, unde creștiniĭ fură frânțĭ. In acelaș an înche un tractat de alianță cu Vladislav reg. Polonieĭ. Spre a scăpa de Turcĭ, carĭ deveneaŭ tot maĭ puternicì, se învoi în 1391 cu un tribut anual.

Dupĕ facerea unuĭ tractat cu Sigismund, 1395, se ceartă cu dânsul și'l atacă la Pasărea, sdrobindu'ĭ o parte din oștĭ. In 1396 luă parte în expediția nereușită de la Nicopoli ; iar la 1411 bătu puternic pe Turcĭ la Rovine. — In urma multor fapte ale domnieĭ sale, el muri la 1418 și fu îngropat la monăstirea Cozia, pe care o zidise și unde

se vede pictat împreună cu fiul sĕŭ, în armură de cavalerĭ. — El se maĭ întitula: domn al ambelor laturĭ ale Dunăreĭ până la mare, al Silistreĭ până la Adrianopol, al Amlaşuluĭ şi Fogorasuluĭ etc. (v. Tocilescu—Ist. rom. Xanopol id).

Mihail, fiul sĕŭ pe care'l asociase de când trăia, urmează domnia (1419—20). Rivalităţile între cele 2 ramurĭ înrudite ale Basarabilor reîncep, succedându-se:

Dan II (1520—25); Radu III, 1425—27, şi din noŭ Dan II, 1427—30, fără însemnătate, susţinuţĭ când de Turcĭ când de Ungurĭ.

Vlad II Dracul, fiul luĭ Mircea, principe vitéz, domneşte de 2 orĭ: 1423—39, şi 1442—46. Din prima domnie fusese înlăturat de Ion Corvin de Huniade, înrudit cu Dăneştiĭ, tot din Basarabĭ, care veni cu armată aşeḑênd domn pe Danciul (Dan III), care ucise familia luĭ Dracul. Acesta însă goni pe usurpător, dar perḑênd în urmă o luptă lu prins de Danciŭ şi tăiat împreună cu fiul sĕŭ Mircea pe piaţa din Têrgovişte. — Vlad ajutase pe Regele Ungarieĭ în lupta de la Varna unde acela muri (1444), şi de unde Corvin fugind, fusese prins şi închis de dênsul— Vlad III (Vladislav) dintre Dănescĭ succedă luĭ Danciul.

Vlad V Ţepeş, fiul luĭ Dracul, a fost un mare domn. De o mare energie şi bravură, domni de două orĭ: 1456—62, apoĭ în 1476. Susţinu lupta cu veciniĭ sĕĭ Ungurĭ, Turcĭ şi Moldovenĭ. După ce birui armata luĭ Mahomed, atacat de acesta, avu de luptat contra nerecunoscinţeĭ luĭ Stefan Domnul Moldoveĭ, pe care îl ajutase şi acum se unea cu Turciĭ. Invins fugi în Ungaria la Matias Corvin, cumnatul sĕŭ, care 'l ţinu în captivitate 14 anĭ. — In privinţa morţeĭ sale se crede că a fost ucis de Laiot în a doua domnie. Cu toată faima spăimântătóre rĕmasă în jurul numeluĭ sĕŭ, el va trece în tot-d'a-una printre ceĭ maĭ iluştri domnĭ aĭ Valahieĭ. Fratele sĕŭ Radu cel frumos, domnise între 1462—71, avênd de luptat cu pretendenţiĭ şi cu Ştefan al Moldoveĭ, care 'l bătu în două rândurĭ; şi care luă de soţie pe Voichiţa fiica luĭ Radu şi a Doamneĭ Marie.

In privinţa chronologieĭ şi identităţeĭ Domnilor, din al

se vede pictat împreună cu fiul sĕŭ, în armură de cavalerĭ. — El se maĭ întitula: domn al ambelor laturĭ ale Dunăreĭ până la mare, al Silistreĭ până la Adrianopol, al Amlașuluĭ și Fogorasuluĭ etc. (v. Tocilescu—Ist. rom. Xanopol id).

Mihail, fiul sĕŭ pe care'l asociase de când trăia, urmează domnia (1419—20). Rivalitățile între cele 2 ramurĭ înrudite ale Basarabilor reîncep, succedându-se:

Dan II (1520—25); Radu III, 1425—27, și din noŭ Dan II, 1427—30, fără însemnătate, susținuțĭ când de Turcĭ când de Ungurĭ.

Vlad II Dracul, fiul luĭ Mircea, principe vitéz, domnește de 2 orĭ: 1423—39, și 1442—46. Din prima domnie fusese înlăturat de Ion Corvin de Huniade, înrudit cu Dăneștiĭ, tot din Basarabĭ, care veni cu armată așeḑênd domn pe Danciul (Dan III), care ucise familia luĭ Dracul.

Acesta însă goni pe usurpător, dar perḑênd în urmă o luptă lu prins de Danciŭ și tăiat împreună cu fiul sĕŭ Mircea pe piața din Têrgoviște. — Vlad ajutase pe Regele Ungarieĭ în lupta de la Varna unde acela muri (1444), și de unde Corvin fugind, fusese prins și închis de dênsul— Vlad III (Vladislav) dintre Dănescĭ succedă luĭ Danciul.

Vlad V Țepeș, fiul luĭ Dracul, a fost un mare domn. De o mare energie și bravură, domni de douĕ orĭ: 1456—62, apoĭ în 1476. Susținu lupta cu veciniĭ sĕĭ Ungurĭ, Turcĭ și Moldovenĭ. După ce birui armata luĭ Mahomed, atacat de acesta, avu de luptat contra nerecunoscințeĭ luĭ Stefan Domnul Moldoveĭ, pe care îl ajutase și acum se unea cu Turciĭ. Invins fugi în Ungaria la Matias Corvin, cumnatul sĕŭ, care 'l ținu în captivitate 14 anĭ. — In privința morțeĭ sale se crede că a fost ucis de Laiot în a doua domnie. Cu toată faima spăimântătóre rĕmasă în jurul numeluĭ sĕŭ, el va trece în tot-d'a-una printre ceĭ maĭ iluștri domnĭ aĭ Valahieĭ. Fratele sĕŭ Radu cel frumos, domnise între 1462—71, avênd de luptat cu pretendențiĭ și cu Ștefan al Moldoveĭ, care 'l bătu în douĕ rândurĭ; și care luă de soție pe Voichița fiica luĭ Radu și a Doamneĭ Marie.

In privința chronologieĭ și identitățeĭ Domnilor, din al

GENEALOGIA DINASTIEĬ BASARABA

- Tihomir Basarab (Mircea) 1298-1310
  - Alexandru Basarab (*dis și Radu Negru*). (1310-1363) 1. = *Marghita.* 2. = *Clara Kukenus.*
    - 3. Vladislav Basarab 1364-1372
    - 2. Radu II (Negru Vodă) 1372-1385 = Kalinikia
      - Dan I, 1385-86 = fica luĭ Vuk Brancovicĭ
        - Dan II 1420-25, 1427-30
          - Dan III (Danciul) 1439-42, 1446-52
            - Laiot (Vlad V) dis Țepeluș 1471-76, 1477-81.
              - Danciul pretendent
              - Neagoe Basarab 1512-1521 = Despina
                - Teodosie 1521
                - Șerban = Maria de la Coianĭ
                  - Radu Șerban Voevod 1601-1611 = Elena fica luĭ Udriște vistier
                    - Constantin Șerban (batard) 1654-58 = Balașa. (ultimul Basarab)
                    - Ancuța = Pr. Nicolae Petrașco
                    - Elena = Postelnic Cantacuzino
                - Vintilă 1532-34
                - Preda
                - Ruxandra = Radu de la Afumațĭ 1522-24 (Nepot luĭ Radu cel mare?)
            - Vladislav III. 1452-56
          - Pârvul Banul Craioveĭ
            - Barbul Craiovescul, mare Ban 1492 = Negoslava
            - Preda Banul mare
              - Jupan Barbul
            - Pârvu mare Ban
            - Marza
              - Mateĭ
                - Jupan Marcea postelnic = Mara
                - Danciul din Brâncovenĭ? † 1600 = Stana
                  - Calea
                  - Mateĭ Vodă Basarab 1633-1654 = Dómna Elina Năsturel
                  - David postelnicul 1599
                - Radu postelnic = Maria
                  - Stanca
                  - Maria = David din Brâncovenĭ † 1577
        - Radu III 1425-27
      - Mircea cel Mare 1386-1418
        - Mihail 1418-20
        - Vlad Dracul 1433-39, 1442-46
          - Mircea † 1446
          - Vlad Țepeș 1456-1476
            - Danciul vornicul
            - Mănjilă de Argeș = Marina Corvin
              - 2 fiĭ: Stanciŭ Stoian
            - Vlad Călugărul 1481-94 = *Samonida*
              - Radu V cu mare 1494-1508
                - ? Vlad VIII 1524-26
                  - Moise Vv. 1529-30
                  - Vlad IX 1530-32
              - (?) Radu Călugărul 1521-22
                - Radu Paisie 1534 1536-46
                - Petrașcu cel bun 1554-57 = Tudora
                  - Maria
                    - Radu Bidiviul
                  - Vintilă 1574
                  - Petru Cercel 1583-85
                    - Marcu
                  - Mihaĭ V. Viteazul 1592-1601 = Stanca
                    - Marula (bat.) = Socol Cornănățénul
                    - Florica = *Preda* logofĕtul
                    - Nic. Petrașcu = Ancuța fica Pr. Radu Șerban
                      - Elena
              - Mihnea și Mihnea cel Rĕŭ 1508—1510
              - Vlăhuță (Vlad) 1510-12
          - Radu IV cel Frumos 1462-71 = Maria
            - Voichița = Ștefan V cel mare
    - 1. Nicolae † 1366
    - Lenca = Vukașin regele Serbilor

XV-lea secol, există încă o mare confuziune, până adĭ nedescurcată. De aceea succesiunea lor nefiind clar stabilită, am urmat aceĭ autorĭ carĭ ni s'aŭ părut maĭ aproape de adevĕr, și având probe maĭ puternice.

Luĭ Țepeș succedă Laiot Basarab saŭ Vlad V, dis «Țepeluș» (1477—81), care avu o domnie agitată și plină de lupte. El fu ucis de Ștefan-cel-Mare într'o bătălie. Laiot era fiul luĭ Dan III și frate cu Vladislav, după cum se crede, deci mare dușman al luĭ Vlad Țepeș. — (v. Xenopol. Ist. Rom. II tom.).

Vlad Călugărul, fiul luĭ Țepeș, domni liniștit dar fu detronat de unul din fiiĭ sĕĭ:

Radu cel mare (V) 1494—1508, Principe înțelept și bun. El aduse pe Mitropolitul Nifon, fost patriarh de Constantinopol ca să îngrijească de biserica țĕreĭ; dar din causa nemulțumirilor fu silit apoĭ să 'l concedieze. — La 1506 Radu prădă Moldova. — Murind, fu îngropat la monastirea Dealul pe care o zidise, și care până azĭ a rĕmas una din cele maĭ mărețe monumente ale vechimeĭ, ca Tismana, Bistrița, etc.

Mihnea cel Reŭ, care urmează (1508—10), frate cu precedentul (?), după tóte Cronicile muntene (anonimul; Cost. căpitanul; Odobescu) e dat ca fiul luĭ Dracea armașul din Măneștĭ (vedĭ Mănescu). După istoriciĭ noștri reese însă că erea frate cu Radu cel mare, adică fiŭ al luĭ Vlad Călugărul, cum ar proba un document de pe timpurĭ, de la monăst. Bistrița. — Nu vom discuta această legătură, dat fiind că dênsul erea tot Basarab, dar îl vom considera ca fiŭ al armașuluĭ Dracea. De alt-fel, epitaful sĕŭ latin ne spune că erea de neam ilustru:

«Regnabam multo nuper cumulatus honore,
Sedes parentali, splendida sceptra gerens.....
(Ion Salius)

Foarte crud cu boeriĭ, domnia luĭ deveni odioasă prin multele omorurĭ. O conjurație formându-se, Mihnea fu ucis la Sibiŭ unde fugise, de un serb pus de spătarul de Albeștĭ.— Alex. Odobescu are o splendidă narațiune istorică

«Mihnea cel rĕŭ», în care descrie pe larg domnia și faptele sale.

Succesorul sĕŭ Vlăduță, frate cu Radu, fu ucis de Mehmed-Bey după o scurtă domnie (1510—12).

— Vlad Țepeș în afară de fiul sĕŭ Vlad Călugărul, a maĭ avut fiĭ pe: Danciul vornicul și pe Jupan Manjilă de la Argeș, care însurându-se cu Maria Corvin avu copiĭ pe Stanciŭ și pe Stoian. Acest din urmă cu soția sa Barbara Humzar sunt părințiĭ cunoscutuluĭ Nicolae «Olahus», care ast-fel descindea și el direct, stabilit fiind în Ungaria, din Vlad Vodă. — (v. Iorga — Analale Acad. seria II, 8, pag. 2). —

Neagoe Vodă Basarab (1512—21) fiul luĭ Laiot. Domn foarte evlavios, zidi cu ajutorul soțieĭ sale și a legendaruluĭ Meșter Manole, faimoasa monastire Curtea de Argeș. Sfințirea eĭ s'a făcut la 1517 și într'ênsa fu înmormântat domnul. Această clădire, cel maĭ frumos monument al țeriĭ noastre, situată pe valea Argeșuluĭ, a fost reconstituită în dilele noastre de Regele Carol I.

Insemnată în epoca luĭ Neagoe V. e mișcarea Banilor Basarabĭ aĭ Craioveĭ, Preda și Barbul. Când Mihnea venise la tron, o gónă începuse în potriva Basarabilor-Dăneștĭ din carĭ făcea parte marele Ban Pârvu, din «neamul Băsărăbesc, Banovețĭ după moșie», după cum spune cronica. Mihnea decizând cu boerul sĕŭ Stoica să le ucidă neamul, Neagoe pe atuncĭ copil de casă spuse totul unchilor sĕĭ, carĭ se grăbiră să fugă cu tot al lor peste Dunăre. Jupân Pârvul, Banul Craioveĭ, ilustru boer, e capul ramureĭ disă a «Pârvulescilor» Basarabĭ, și care avu 5 fiĭ, dintre carĭ vestitul: — Barbul Craiovescul marele Ban, fondatorul Monast. Bistritza. El a luptat cu tatăl și frațiĭ sĕĭ contra luĭ Mihnea pe care-l alungă, și apoĭ cu ajutorul luĭ Mehmed Bey (Basarab turcit), detronă și succesorul acestuia Vlahuță, în vârstă de 17 anĭ. — Pârvu Banul și fiul sĕŭ Barbu sunt boerĭ vestițĭ în acéstă perióđă și de o mare vitejie, după cum ni'ĭ arată cronicele vechĭ. Pârvu se ridică contra luĭ Vlad M. cu oștirile sale din Craiova, când

acest domn voise a susține un alt ban în locul sĕŭ. — Preda Craiovescul, nepotul luĭ Pârvu, pe care însă cronicariĭ ni-l daŭ ca frate al luĭ Neagoe, la moartea acestuia e epitrop al fiuluĭ sĕŭ Teodosie, în vârstă numaĭ de șapte anĭ. Boeriĭ însă nu-l primiră, ci ridicară domn pe Radu Călugărul de la Buzĕŭ (ḑis călugărul Dragomir), Preda fu învins și prins de acesta la Têrgoviște, însă și Domnul fu prins de Mehmed-Bey, care voia să devie domn. — Bădica comis, vĕr cu Neagoe, luând titlul de Vodă pentru Mehmed, ucise pe Radu. Beyul venea în țară ca domn din voia Sultanuluĭ, căruia 'ĭ spunea că țara îl vrea, pe când boeriĭ uniți aleseră Domn pe ginerele luĭ Neagoe:

Radu de la Afumațĭ (1521—29), nepot luĭ Radu cel mare. Viteazul domn învinse în maĭ multe rândurĭ pe Mehmed care venea cu trupe turceștĭ, și în scurta'ĭ domnie câștigă maĭ mult de 20 de bătăliĭ, ajutat de Pârvu II Banul Craioveĭ, care goni pe Vladislav, usurpator al tronuluĭ, 1524—26, în care timp Radu stete închis, revenind din noŭ la domnie până la 1529. Câțĭ-va boerĭ nemulțumițĭ se ridicară contra luĭ cu armată; fugind din Palat la Banul Pârvu în Craiova, fu ajuns la Râmnicu-Vâlciĭ și ucis împreună cu fiul sĕŭ în altarul bisericeĭ. Pe piatra mormêntuluĭ din Curtea de Argeș se vede călare, cu buzduganul în mână, luptând cu mantia deschisă în vênt.

Moise Vv. fiul luĭ Vlad VII domni un an. El pieri omorît împreună cu ilustrul Ban Barbu Craiovescul venind cu armatele ungare și cu Majlath în potriva luĭ: Vlad IX, fratele sĕŭ. Acesta se înecă în Dâmbovitza la satul Popeștĭ.

Vintilă de la Slatina (1532—34) zidește monastirea cu numele sĕŭ în județul Buzeŭ, și fu omorît de boerĭ la o vênătoare pe malul Jiuluĭ, dupĕ ce tăiase numĕr dintr'ênșiĭ.

Radu Vodă Paisie (1534—36) fost egumen la Argeș; domni de 2 orĭ. In prima domnie fu rĕsturnat de Petru din Argeș (1535), fratele sĕŭ, căruia îĭ tăie nasul, exilându-l; la rândul sĕŭ în 1536 fu surghinuit de Turcĭ în Palestina unde și muri.

Mircea Ciobanul, fiiul luĭ Mihnea cel rĕŭ (dupĕ alţiĭ al luĭ Radu c. Mare) domni 1546—54. Pentru omorurile şi jafurile ce făcea, ţara fu coprinsă de spaĭmă. Soţia sa erea faimoasa Doamna Kiajna, fica luĭ Rareş.

Pătraşcu cel bun (1554—57) domni cu dreptate şi blândeţe. Intorcându-se dintr'o expediţie în Ardeal, fu otrăvit de vornicul Socol, şi îmormântat la monast. Dealul. Erea fiul luĭ Radu, călugărul Paisie, şi avu 3 fecioriĭ: Petru, Vintilă şi Mihaĭ, şi o fică Domniţa Maria. Soţia sa se călugări sub numele de Tofana († 1606 la Cozia).

Petru Şchiopul (1560—68) şi Alexandru II (1568—77), ceĭ doĭ fiĭ aĭ Mirciĭ Ciobanul, domnesc pe rând, ajutaţĭ cu marĭ cheltuelĭ de mama lor.—(Vintilă domni câte-va ḑile în 1574 fiind ucis de Alexandru). — Mihnea urmă tatăluĭ sĕŭ Alexandru, domnind 6 anĭ.

Petru Cercel 1583—85, fiul luĭ Pătraşcu, bun amic al regeluĭ Henric III al Polonieĭ şi Franţeĭ, care 'l ajută la domnie. In corespondenţă cu oameniĭ însemnaţĭ din apus, maĭ ales din Italia, erea om învĕţat, ştiind 12 limbĭ şi fiind considerat printre ceĭ maĭ însemnaţĭ poeţĭ italienĭ din epoca luĭ. — La 1590 fu aruncat în mare la Constantinopol, prin intrigile luĭ Mihnea.

Mihnea II, ḑis Turcitul, luă numele de Mehmed după a doua domnie, şi veni chiar în expediţia luĭ Sinan Paşa, murind la Têrgovişte (1595). Soţia sa erea vestita şi evlavioasa Doamna Neaga, asupra căreĭ aŭ rĕmas maĭ multe legende.

Mihaiŭ Viteazul (1593—1601), fiul luĭ Pătraşcu, prin acţiunile sale e pus în fruntea Principilor ţĕriĭ. Domnia sa a fost un şir întreg de rĕsboae victorioase: învingĕtor al Turcilor şi Ungurilor, reuni sub mâna sa în scurt timp Ardealul, Moldova şi Valachia. Ajutat de oameniĭ înţelepţĭ şi vitejĭ ca şi dênsul, a putut face fapte strălucite, de carĭ Europa rĕmase mirată. In cele din urmă intrând în duşmănie cu generalul austriac Basta, fu atras în cursă de acesta, şi ucis mişeleşte la Turda, 1601. — Principalele sale lupte aŭ fost: Călugărenĭ 1595, Mirislăŭ 1600, Teleajen, Goroslo, 1601. —

Cu soția sa STANCA, nepoata Banuluĭ Iane și a luĭ Dobromir Kretzulescu, avu o fată Florica, și fiŭ pe NICOLAE PĂTRAȘCO. In timpul expedițiĭ luĭ Mihaiŭ în Transilvania, acesta ținu în țară locul părinteluĭ sĕŭ, întitulându-se Nicolae Vodă (1600). Florica ținu pe boerul Preda de Grecĭ ḑis «Floricoiul».

Concubina luĭ Mihaiŭ erea faĭmoasa jupânița TUDORA din Têrgșor, vestită între frumoase, și avu o fică Marula, soția luĭ Socol Cornățeanul.

RADU ȘERBAN Basarab (1601—1611), învingĕtorul luĭ Moise Szekely; domnitor bun și înțelept. De și erea mult sprijinit de germanĭ, perdu tronul din cauza intrigilor luĭ Gabriel Batori. — El avea de soție pe Elena, fica luĭ Udriște vistierul. — RADU MIHNEA fiul luĭ Mihnea cel Turcit, domnește 1611—16; și apoĭ în Moldova (1617—19; 23—26); iar în Valachia a doua oară 1620—23. El omorî pe boeriĭ din conspirația luĭ Barcan Stolnicul.

In secolul XVII, Domnul cel maĭ însemnat e MATEĬ BASARABA, 1633—1654. Acesta, cunoscut înainte de domnie ca «aga din Brâncovenĭ», erea fiul luĭ DANCIU VORNICUL, după moșie din Brâncovenĭ, și din familie Basarab, după cum ne spun cronicele. Documentele ne arată pe Danciŭ ca fiŭ al luĭ Mateiŭ, fiul luĭ Marza, care erea unul din feciorii mareluĭ Ban Pârvu de Craiova. Danciŭ avea de frațĭ pe «Marcea» postelnic, însurat cu Mara fica luĭ Radu postelnic din Șitoaia; și pe Radul postelnic ginerele luĭ Stepan biv-vel Clucer. (veḑĭ genealog. pl. I). (Doc. Arh., I. Tud.)

Mateĭ Bas. în timpul domnieĭ sale, întinse mult cultura și influența grecéscă. Avu de luptat cu Vasile Lupul, Domn Moldoveĭ, pe care-l înfrânse (1653). El făcu codul de legĭ «pravila țĕriĭ», clădi peste 40 de monastirĭ și îngriji mult de țară. Muri la 1654, fiind bolnav și rănit.

CONSTANTIN ȘERBAN B., domn 1654—58. Era fiul (natural) al luĭ Radu Șerban. E cel d'ântâĭ Basarab numit Constantin, și ultimul domn din acéstă ilustră gintă. Soția Sa era Domnița Balașa.

Până în secolul XVI, adică până la Mihaiŭ Viteazul, s'aŭ ilustrat din neamul Basarabilor mulţĭ Banĭ aĭ Craioveĭ, a căror demnitate era ereditară în primiĭ timpĭ, aparţinând exclusiv dinastiĭ Basarabe, primiĭ stăpânitorĭ aĭ ţinuturilor du peste Olt.

Eĭ eraŭ rĕspândiţĭ, posedând imense domeniĭ senioriale în tótă ţara.

Numele de «Basarabia», dat teritoriuluĭ coprins între Nistru şi Pruth, partea de Est a Moldoveĭ, derivă de la stăpânirea domnilor românĭ Basarabĭ, asupra aceleĭ ţĕrĭ, când Valachia se întindea spre acea parte.

Dinastia Muşat din Moldova, care începe domnia la 1375, prin fiiĭ luĭ Costea Muşat, era înrudită cu Basarabiĭ, saŭ maĭ bine ḑis era chiar o ramură colaterală a eĭ. In însăşĭ scuturile acestor două familiĭ se observă derivaţiunea: Basarabiĭ purtaŭ 3 capete negre, pe când Muşat avea 2 capete cu ramurĭ. — (Hulsius).

Acest Blazon al Basarabilor, — reprodus în câte-va uvragiĭ de heraldică germane, — erea un fel de «armes parlantes» ale familieĭ, de oare-ce terminaţiunea «arab», nume sub care ereaŭ de uniĭ cunoscuţĭ Basarabiĭ în evul mediŭ, însemna arap saŭ negru.

E loc să spunem că în vechime, maĭ ales scriitoriĭ slavĭ, consideraŭ pe Basarabĭ ca «serbi», dându-le ca loc de origine «ţara sêrbească», de sigur tot printr'o interpretare într'un sens oare-care a numeluĭ de Basarab.

Familia Basarabilor aḑĭ e stinsă, şi stinsă erea de pe timpul luĭ Brâncoveanu. In Transilvania însă, maĭ sunt urme descinzând din Basarabiĭ originarĭ din acea ţară, şi anume, dupĕ cum ne spune d. Cavaler de Puşcariŭ, eĭ se află uitaţĭ ca ţĕranĭ în comuna Paroşul la fântânile Jiuluĭ. — Aceasta pare a fi ramura acelor «Bassarabi de Ryusor», Knezĭ însemnaţĭ în secolele XIII şi XIV. — La 1398 există act de judecată al luĭ Basarab Knez de Riusor, şi apoĭ la 1447, etc.

Multe familiĭ marĭ române, s'aŭ perpetuat ascunse, prin văile Transilvanieĭ, precum ramurĭ din Basarabĭ, Hunyadĭ, Dragoteștĭ, Dudeștĭ, etc.».

Ginta Basarabilor, foarte întinsă și avênd multe ramurĭ, și din care dinastia domnitoare (vedĭ genealog.) nu erea de cât o spiță, a fost adevĕrat română și cea maĭ ilustră din toate. Fără a merge prea departe, spunând că maĭ toate vechile familiĭ autohtone ar fi legate cu dânsa, vom nota totușĭ pe acele carĭ derivă dintr'însa, fie prin filiație, fie că aŭ avut în sînul lor un Ban al Craioveĭ înainte de sec. XVI; adică:

Buzescu †; *Băleanu*; *Bălăceanu*; *Crețulescu*; *Cândescu* †; *Mănescu* †, și poate *Mărgineniĭ* (Filipeștĭ și Floreștĭ).

BAŞOTĂ †

(MOLDOVA)

Origina acesteĭ marĭ familiĭ e veche românească, și datează înainte de sec. XVI. — Etimologia numeluĭ, dupĕ d. Hasdeŭ, este din «baș» și particula «otă» (Etim. m. III). Sion în «Arhondologia» sa, ne spune atâta despre acest neam: «Moldovan drept, ridicat la boerie; Țĕranul Toader Bașotă de o dată Hatman, făcându'l Alexandru Vodă Lăpușneanu». (p. 31). De unde a găsit Sion acestea, n'am putut afla.

Această familie, adĭ stinsă, e citată de Cantemir între neamurile boerescĭ contimporane: «Baszotestii» (Descr. Mold).

Sub principiĭ Movilă găsim pe Basoteștĭ ca boerĭ marĭ și foarte avuțĭ. — La boeriĭ luĭ Moise Movilă, Miron Costin citează (Letop. I, 292) între alțiĭ, pe: Vasile Lupul vornicul, Savin Hatmanul, Costin postelnicul, Ureche spatarul, Buhuș vistierul, BAȘOTĂ LOGOFĔTUL, etc. = Aceștĭ boerĭ și mulțĭ alțiĭ, în numĕr de 80, s'aŭ dus (1630) cu toțiĭ la Țarigrad cu jalbă contra nouluĭ domn Alexandru; deputațiunea însă n'avu nicĭ-un succes. — Numele de botez al acestuĭ boer Bașotă nu e cunoscut; în 1625 (7133) e părcălab al cetățeĭ Neamtz, în 1632 Hatman. Dupĕ uciderea nefericituluĭ Vodă Barnowski, printre boeriĭ închișĭ la Țarigrad se afla și dânsul, alăturĭ cu Costin, etc. Liberațĭ din porunca Sultanuluĭ, aceștĭ boerĭ sfătuindu-se, aleseră domn pe Moise Movilă.

Intr'un act din 1639, Ianuarie, găsim subscrișĭ treĭ Bașoteștĭ, adică: Patrașco mare logofĕt, Iurașco, vel vornic și Gheorghe vel vistier.

PATRAȘCO BAȘOTĂ sub domnia luĭ Moise V. e mare vistier, maĭ apoĭ mare logofĕt.— Moise Movilă îĭ dăruește un sat pentru a sa dreaptă slujbă și credincioasă, către domnia mea și pentru că a dat în visteria domnească 200 galbenĭ ungureștĭ, carĭ banĭ s'aŭ cheltuit cu merticul Turcilor Balgiĭ și alte nevoĭ ale ţĕriĭ.» (H.— Mgn-etimol).

Multe documente de ale luĭ, ca Logofĕt, din 7119 Martie, — 7128, 29 (1621) etc.— Patrașco Bașotă a avut 2 fiĭ: DUMITRAȘCO și TOADER; și 4 fete: Candakia, Tudosia, Anghelușa și Tofana. (Uricar.— XVIII, 451).

IVAȘCO BAȘOTĂ erea hatmanul Moldoveĭ, sub care titlu îl găsim în hrisoave ale luĭ Alexandru Vodă Iliaș din 1632. (Arhiv.— Mon. Arsachi); și în alte documente împreună cu frațiĭ sĕĭ. Fusese și el închis la Constantinopol.— GHEORGHE BAȘOTĂ, fratele precedenților, citat într'un docum. din 1631 (Academ.) ca fost vel Vistier.

Intre boeriĭ însemnațĭ aĭ luĭ Duca Vodă, erea ZOSIN BAȘOTĂ, care fusese mare stolnic și apoĭ Hatman: «iar Dumitrașco Vodă văzând că nu vine Buhuș Hatmanul, aŭ pus Hatman pre Zosin Bașotă».

Filiația lor regulată și înrudirea n'am putut'o stabili din cauză că această familie fiind stinsă nu s'a păstrat genealogia eĭ.— In secolul XVIII găsim maĭ mulțĭ boerĭ Bașotă, ast-fel:

POSTELN. CONST. BAȘOTĂ, pomenit într'un zapis din anul 1748, prin care Grigoraș Ursache vinde o moșie postelniculuĭ. (Acad.) El erea probabil fiul saŭ fratele luĭ NECULAE BAȘOTĂ biv-vel vistier, socrul luĭ Ilie vel pitar, citat în zapisul din 15 Oct. 1747 prin care se judecă cu șatrarul Toader Jora și cu Sandul Tĕut. (Acad.)

VASILE BAȘOTĂ, vel medelnicer, se citează în documentul luĭ Const. Racovitză din 4 Martie 1752, prin care e însărcinat să judece o pricină.

La începutul secoluluĭ nostru, vornicul ANDREĬ BAȘOTĂ; în Februarie 1824 ca spătar, e semnat într'o suplică a boerilor Moldoveĭ către poartă, etc. Vornicul Andreĭ avu fiică pe Raluca, măritată cu Alecu Foresco.

Ultimul descedent al acesteĭ însemnate familiĭ a fost: Anastase Başotă marele logofĕt, care trăia în prima jumĕtate a secoluluĭ nostru, fiind foarte bogat; fondează la anul 1838, fiind mare hatman, un institut de cultură pe moşia sa Pomârla din Dorohoĭ, pentru învăţătura vulguluĭ.— El moare după 1860, fără urmaşĭ, având o singură fică, Elena, măritată Kneazuluĭ George Cantacuzino, guvernator al Basarabieĭ.

BELDIMAN

(MOLDOVA)

Origina neamuluĭ Beldiman, după toate probabilitățile se leagă de a vecheĭ și ilustre familiĭ comtale maghiare BELDI, din care s'a despărțit, stabilindu-se în Moldova prin al XIV secol, saŭ înainte.

Această familie a comților Beldi se zice că stăpânea satul Amanul de peste munțĭ, al căruĭ nume s'a adăogat la al familieĭ, formând: «Beldiman».

Incă din timpul luĭ Alexandru cel bun, aŭ rĕmas două documente, în carĭ se pomenește de câte un Beldiman. Primul din ele, anul *1413*, vorbește în treacăt de un Beldiman, e scris pe pergament gros, purtând țidula mare domnească, fiind iscălit de Alexandru Vodă și boeriĭ sĕĭ. Al doilea, maĭ vechiŭ..., e un hrisov domnesc pentru pământ, scris pe hârtie groasă cenușie.

Din 15 Martie 1527 (7035), în timpul domnieĭ luĭ Petru Voevod (Rareș) și de la acesta, se păstrează încă un document despre moșiĭ, către un BELDIMAN.— Aceste treĭ documente aŭ rĕmas în familie. (La d. Georges Beldimano).

MARELE VORNIC GLIGORE BELDIMAN, e cel d'ântâĭ bine cunoscut din familie, ca boer mare al Moldoveĭ. El ne este dovedit la anul 1581, în care an dete Iancu W. (Sasul) un hrisov pentru o parte de moșie a luĭ Beldiman vornicul. Printre martorĭ e iscălit Lupul Stroicĭ vel logofĕt.

NICHIFOR BELDIMAN, fiul(?) precedentuluĭ, a fost mare logofĕt și e cunoscut la începutul veaculuĭ XVII. Anume într'un act din anul 1615, Martie 24, maĭ mulțĭ boerĭ, între carĭ logofĕtul Nich. Beldiman, Gheorghe Balș logofĕ-

tul și Ursu, mărturisesc prin iscăliturile lor legalitatea unuĭ act al postelniculuĭ Goiă. (v. Arhiva Ist. de Hasdeu).

Tot Nichifor Beldiman maĭ e dovedit într'un act, aflător la arhivă — din anul 1641.

Logofĕtul Beldiman fu omorît de Ștefan Vodă Tomșa din causele următoare: (Miron Costin) Boeriĭ maĭ cu vază, între care Logof. Beldiman, Vornicul Bărboĭ, Sturdza Hatmanul, Vist. Boul, etc., îl urîseră din cauza tiranieĭ sale. Pentru care lucru unindu-se cu toțĭ, îl rugară pe Vodă să iasă din scaun, căcĭ poporul nu'l voia. Vodă însă bătu pe boerĭ la Păcurarĭ, făcându'ĭ să fugă în Valachia, afară de bătrânul vornic Bărboĭ, care fu tras în țeapă. Puțin timp însă dupĕ acea, doamna Eremieĭ a venit cu armată isgonind pe crudul Tomșa. «Dupĕ risipa ósteĭ sale, zice Costin, aŭ fugit Ștefan Vodă în țara româneascā, și mergând aproape de Focșanĭ l'aŭ întâmpinat ceaușiĭ împĕrătescĭ, cu Beldiman logofĕtul și cu Sturdza Hatman și cu Boul vist., în obezĭ, că'ĭ pornise Radul V. domnul muntenesc, de mersese cu pîră la Poartă asupra Tomșiĭ Vodă, că era Radu Vodă mare prieten luĭ Ștefan Vodă. Iară cine erea vizir la împĕrăție erea prieten Tómșiĭ Vodă, și aŭ trimes viziru ceaușiĭ de aŭ întâmpinat pe boeriĭ maĭ sus pomenițĭ, și i-aŭ dus la Ștefan Vodă. Decĭ, cât i-aŭ dus Ceaușiĭ, îndată le-a tăiat capetele, și le-aŭ aruncat trupurile în Siret». (I Letop. 256). Aceasta în anul 1615.

Un fiŭ al luĭ Nichefor, e probabil tatăl luĭ Constantin Beldiman, boer moldovean, care e citat în anul 1686. La această dată el vinde luí Antonie Rosetti (pe urmă Vodă Roset), moșia Stețcaniĭ (adĭ Tețcanĭ), sub domnia luĭ Constantin Vodă. Tot el la anul 1708 vinde cea-l'altă parte a moșieĭ slugeruluĭ Ștefan Roset; iar la 1714 vinde și țiganiĭ din Stețcanĭ.

In primul act de vânzare figurează împreună cu ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ, anume Teodor (fost diac) și Nicolai. Unul dintr'ênșiĭ e tatăl Vorniculuĭ G. Beldiman.

Balașa fica luĭ Grigore Beldiman Vornicul, face danie moșia Găureniĭ uneĭ fine a sa, Balașa. (2 Iulie).

La anul 1780 «Beldimaneștiĭ», vând niște pământ din moșia Pokișcaniĭ, în care act sunt iscălițĭ și: Lupul Silvianul, Ion Kirvase monach și Const. Bole. Carĭ eraŭ aceĭ Beldimăneștĭ, documentul nu specifică. (Orig. la epitropia St. Spiridon Iașĭ).

Marele Vornic Gheorghe Beldiman, poate (?) fiul luĭ Teodor, trăește în a două jumătate a veaculuĭ trecut. A rĕmas testamentul luĭ din 1790 prin care lasă diferite moșiĭ și averĭ la patru feciorĭ aĭ sĕĭ: Alexandrŭ, Ion, Filip și Dumitru.

Despre Ion saŭ Iancu nu se știe nimic și n'avu nicĭ un copil. Filip se făcu călugăr, și maĭ târziŭ ajunse episcop. E numit «Filip monachul». — Din Alexandru și Dumitru se trag 2 ramurĭ.

Alexandru Beldiman, fiul maĭ mare al vorniculuĭ Gh. e și el Mare vornic al Moldoveĭ. E însemnat maĭ mult ca scriitor, de oare-ce pe lângă lucrarea de căpetenie a sa: tragodia, traduse din limba franceză, maĭ multe piese, etc. — Cu toate că sunt unele greșelĭ de limbă și formă în «Jalnica Tragodie», de carĭ nu ne putem ocupa, el are meritele sale și se poate clasa printre scriitoriĭ premergătorĭ aĭ acestuĭ secol, la noĭ în țară. — 4264 de versurĭ alcătuesc «Tragodia saŭ maĭ bine a zice Jalnica Moldoveĭ întâmplare, dupĕ rĕsvrătirea grecilor, 1821», — tratând despre evenimentele din timpul Eterieĭ. Ea începe ast-fel:

«Ce necaz, ce osândire, vaĭ mie! ce foc amar,
Ce trĕsnet și ce lovire, ce otrăvitor pahar.
Cine-aŭ socotit vre-o dată, cine-aŭ putut pune'n gând,
Jalnica țĕriĭ stricare s'o vază așa curând?»

Tot el maĭ scrise, în proză; «Jurnalul mergeriĭ deputaților boerĭ la Țarigrad» și Arz-magzar» 1822; precum și stihurile făcute la Tăzlăŭ fiind închis în 1824. — Fiŭ avu pe: Vasile Beldiman vel agă; căsătorit cu o Mavrocordat. Intre altele a fost părcălab de Galațĭ. Acesta a avut 2 fiĭ, pe Vasile † și pe:

Alexandru V. Beldiman, născut la Iașĭ 1826. A lucrat

mult pentru Unire, ast-fel când se hotărî alegerea luĭ Vodă Cuza, el se duse la Cogălniceanu chiar în acea noapte spre a subsemna procesul verbal. — (Xenopol—Ist. Rom. VI, 636).

Partizan înfocat al luĭ Vodă Cuza, sub care e prefect de poliție. La 1872 fondează la Iașĭ «Adevĕrul» sĕptămânal, dar în acelaș an e dat în judecată pentru lèse-majestate înaintea Curțeĭ cu jurĭ de Roman, care'l achită. La 1888 fondează în Bucureștĭ «Adevĕrul» politic, ziar de nuanță republicană-democrată, fiind director. † 1898. — Din căsătoria sa cu Emma Callimaki, Alex. Beldiman are fiĭ pe: ALEXANDRU BELDIMAN, ministru plenipotențiar al țĕriĭ la Berlin, și Delegat în Congresul păceĭ de la Haga, etc. n. 1855; și EDMOND Beldiman, fost ofițer, prefect de Dâmbovitza etc.

DIMITRIE BELDIMAN frate cu Alecu și al doilea fiŭ al m. Vornic se căsători cu o fată din familia Neculce-Mutu, fiind ast-fel cumnat cu Domnul Ion Sandu Sturdza Vv. Din această însoțire avu 3 copiĭ pe: Maria căsătorită cu Vornicul Scarlat Miclescu, VASILE Beldiman, fără copiĭ (1809—29), cel maĭ mic, și pe:

IORDACHE BELDIMAN n. în 1806 † 1870. Muhurdar sub domnia luĭ Ion Sturdza V., prefect de Galațĭ, Fălciu. Ca magistrat, Președinte al Curțeĭ de Apel din Iașĭ. Maĭ târziŭ fu ministru de justiție (în anul 1857), Deputat și Primar al Iașilor, în care funcție și muri. Fusese mult timp epitrop la așezămintele S-t. Spiridon din Iașĭ. Avu patru copiĭ: Dimitrie, George, Pulcherie căsătorită cu Teodor Rosetti, și Lucia căsătorită cu P. Șubin †, colonel în armata rusească. — 1. DUMITRU BELDIMAN (1836—73) fiul sĕŭ, are fică: Smaranda.

2. GEORGES BELDIMANO n. 1842, al doilea fiŭ al luĭ Iordache B., fost prefect de Ilfov și Fălciŭ, deputat în maĭ multe rândurĭ, senator, etc. Are 2 fiĭ: GEORGE și PAUL-DEMETRU Beldimano.

BENGESCU

(VALACHIA)

Familie veche din Oltenia, originară din ținutul Gorjuluĭ, unde a avut posesiunile eĭ, și unde aŭ rĕmas până astă-ḑĭ ruine din vechile lor locuințe și turnurĭ (cule). — STAICU BENGA, boer însemnat, este amintit în hrisov al copiilor sĕĭ (la anul 1569) ca «Staico Spătarul de Benga», împreună cu soția sa Stanca, fica Banuluĭ din Obislave. Cronica anonimă a țĕriĭ vorbește despre boerul Benga care pieri într'o luptă dată Turcilor după Clejanĭ, da către Radu Basarab de la Afumațĭ la anul *1522*... «iar când aŭ fost apoĭ aŭ biruit Turciĭ, și aŭ pierit Benga...» (magazin istor. IV. p. 269).

După documente ale timpuluĭ (după 1560) se vede că fiŭ al luĭ Staico Benga erea :

STANCIUL BENGA, boer confirmat de aceiașĭ cronică, care vorbind despre dênsul la anul 1560 îl numește Stanciu al luĭ Benga. Maĭ mulțĭ boerĭ pribegițĭ în Ungaria din causa luĭ Mircea V, între care Stanciu Benga, Mateĭ Marga, Radu logofătul și alțiĭ, încercară la anul 1560 să gonească prin rĕsboĭ pe faimoasa Doamna Kiajna și fiul eĭ Petre de la domnia țĕreĭ. După maĭ multe întâlnirĭ schimbătoare, boeriĭ fură învinșĭ și risipițĭ la satul Boian. (v. magaz. istor. IV, 272. — Odobescu. Doamna Kiajna p. 62).

Dintr'ânșiĭ pare că descinde familia Bengeștilor, — după numele «Benga», — familie ce apare la începutul veacului următor.

Stanciu a avut încă 5 frațĭ, tot fiĭ aĭ spătaruluĭ Staico Benga de la 1520; anume : — VINTILĂ postelnicul, a căruĭ

soție erea jupâneasa Caplea, 1579; — Stanciu; VLADUL; — DRĂGHICĬ; — BARBU postelnicul, an. 1575; — și HAMZA (1574) care ținea pe jupâneasa Hamzoaia și avea fiŭ pe SOCOL postelnicul, citat ınainte de 1587. — (Docum. Archiv. St. mon. etc.). —

Sub domnia pr. Mihaĭ V. Viteazul trăia marele SPĂTAR MIHAĬ BENGESCUL, care împreună cu ceĭ-l'alțĭ boerĭ aĭ țěriĭ a luat parte la rěsboaiele aceluĭ Domn. Acesta a avut o fată: — STANCA, care a fost prima soție a mareluĭ Clucer Radu Buzescu.

Din acest boer descinde maĭ târḑiŭ:

Marele POSTELNIC MATEĬ BENGESCU, la anul 1680, și de la care se trage familia până în secolul nostru, prin copiiĭ sěĭ.

In decursul secoluluĭ XVII, adică între Bengescu din timpul luĭ Mihaĭ și cel de la 1680—1700, întâlnim în documente vechĭ pe: — Jupan VLADISLAV CLUCERUL BENGESCUL, la anul 1655; care apoĭ erea mare sluger la 1663 și 1674. El avea de soție pe Anca, și a doua pe jupâneasa Velica, «Clucereasa ot Bezdina, jupâneasa luĭ Vladislav ot Bengești», după cum e numită la 1679. — Nicĭ o îndoială că o înrudire apropiată exista între aceștia și ceĭ-l'alțĭ doĭ boerĭ.

Mateĭ Bengescu postelnic, de care am vědut maĭ sus, trăia înainte de 1700, și după cum ne arată niște documente de la arhivă, din anul 1689, avea fiĭ pe: faimosul Staico Bengescu de care vom vorbi; pe MATEĬ Bengescu; și pe DIICUL și STANCIŬ, pomenițĭ împreună în listele de boerĭ ale ocupațiuneĭ Austriace, în 1720, între boeriĭ contrib. din Gorj.

STAICO BENGESCU, CONSILIERUL Imperial, fratele acestora, e ziditorul Monastireĭ Bengeștĭ din jud. Gorj, 1729, unde e ctitor cu neamul sěŭ. La anul 1714—1716 era mare Căpitan de Cernețĭ, fu apoĭ mare Postelnic și în fine consilier al administrațiuneĭ imperiale Austriace în Oltenia, numit la 1718 cu George Vlasto, D. Brailoiŭ și C. Strâm-

beanu, Ban mare fiind pr. G. Cantacuzino. — Fica sa Stanca (1742) se căsători cu consilierul imper. Mihaĭ Glogovénu. — La începutul secoluluĭ XVIII maĭ trăiaŭ din acéstă familie:

HAMZA BENGESCU vel Ban, 1720, fost și mare postelnic.

PREDA Bengescu, 1727; BARBU Bengescu numit ca hotarnic de divan la 1705, în T.-Jiŭ.

ION BENGESCU «ginerele luĭ Andreĭ Scoreĭ», ctitor al bisericeĭ fondate de dânșiĭ în Jiŭ; la 1720 trecut în lista boerilor din Gorj, de sub administrația imperială. Armele Bengeștilor din acea epocă aŭ rĕmas după o pecetie de la dânsul, în care se vede un braț (senestroșer) cu o spadă în mână. — (V. Rev. «Jiul» No. 5. pag. 10.)

Un RĂDUȚ Bengescu erea vel sluger la an. 1673, fiind iscălit în niște documente. (acte ale Buzescilor. v. Odobescu) — Un alt RADU BENGESCU (póte tot dânsul, saŭ fiul(?) sĕŭ) se ilustrează ca SERDAR în secolul următor, și erea însurat cu Maria, fica luĭ Constantin Argetoianu.

Isbucnind din noŭ rĕsboiul între Turcia și Austria în primăvara an. 1716, Cernețul, Tismana și Câineniĭ fură ocupate de Austriacĭ. Milițiile de peste Olt, comandate de Serdariĭ Barbu Brăiloiŭ, Bengescu și Obedeanul se ridicară contra Domnuluĭ Mavrocordat, bătând în maĭ multe rândurĭ cetele de streinĭ ale luĭ Vodă, la Bengeștĭ și Târgu Jiŭ: «Bengescul, ca și ceĭ alțĭ boerĭ, cum dice cronicarul, erea cu foarte bună inimă către casa Austrieĭ, și se bucurà de biruința împĕratuluĭ creștinŭ.» Revolta ajunse și în Valahia, de unde boeriĭ chemară pe Barbu Brăiloiŭ să vie să ia pe domn, lucru ce se făcu, Mavrocordat fu prins și închis la Sibiŭ, fiind înlocuit cu fratele sĕŭ Ion. — Oltenia fu ocupată la 1718 de Austriacĭ, în urma tratatuluĭ de la Passarovitz (21 Iulie).

Despre marele Serdar Bengescu, și maĭ ales despre Staico consilierul, vorbesc numeroase rapoarte austriace, aflătoare în Archivele Vieneze. (v. colec. Hurmuzache, pentru Staico, administrator al Olteniеĭ, tom. VI. pag. 307. 421, 501. 509, 162, 185.)

Gheorghe Bengescu vel sluger, la an. 1783 erea Ispravnic de Gorj cu paharnicul Grădișteanu.

Serdarul Alexandru Bengescu, erea ispravnic de Vêlcea la 1788 împreună cu Vistierul Constantin Socoteanu.— Serdarul Bengescu avea de soție pe jup. Balașa Bengescu (1800), văduvă pe la începutul secoluluĭ; iar fica lor era Ilinca, soția biv-vel serdaruluĭ Ion Fălcoianu (1794—1829).

Grigore Bengescu n. 1824 Craiova † 1881, fost prefect și ministru de culte sub Princ. Știrbey. In urmă a fost Director al teatrelor, ministru de justiție și culte în cabinetul Cogălniceanu la 1865, etc.. —† la 1881.

.......Bengescu, căsătorit cu Elena, fica luĭ Iordache Golescu, a avut fiŭ pe:

George Bengescu n. 1848 Craiova. A studiat la Paris, dupĕ care venind în țară a fost procuror și profesor de limba franceză. La 1872 secretar la legațiunea din Viena, apoĭ iar magistrat. A publicat în 1882 «Bibliographie de Voltaire» uvraj încoronat de Academia franceză. Secretar I la Paris; de la 1891—98 fu ministru plenipotențiar la Bruxelles, de unde demisionă. Membru corespond. al Academieĭ române. A scris: «Bibliographie franco-roumaine (95)» — maĭ multe volume asupra opereĭ și bibliografieĭ Volteriane.—Alexandre-le-bon, în colab. cu Picot, etc. etc. —

Achille Bengescu, fratele sĕŭ; căsătorit cu Zoe Rosetti, damă de onoare a M. S. Regineĭ;—iar surorĭ D-na Racovitză și Zoe B. —

Din familia Bengescu, maĭ sunt încă și alțĭ descendențĭ.

BERINDEY

(VALACHIA)

Această familie, pe care o găsim stabilită după 1700 dincolo de Olt, îșĭ are origina în: BERENDEI Knéjul, care e cunoscut în istorie ca pretendent la tronul Moldoveĭ, adversar luĭ Ștefan cel mare și Petru Aron, cu care se și uni să ocupe tronul. (1467). Nereușind, căută sprijin la Mateĭ Corvin regele Ungarieĭ, care i-l promise, și chiar intră în persoană cu armata sa în Moldova, având și pe Berendeĭ cu dânsul. La Baia însă, Ștefan Vodă îl sdrobi: 10.000 de Ungurĭ fură ucișĭ, Regele d'abia scăpă prin fugă și rănit greŭ, iar Berindei pieri și el în luptă: «...Perit'aŭ și Berindei ce trăgea nădejde de domnie, iară Petru Aron Vodă aŭ scăpat în țara leșească».—anul 1467, — Berindei îșĭ baza pretențiunile sale la Domnie, zicênd că descindea din vechiĭ Domnĭ aĭ Moldoveĭ, ca și ceĭ alțĭ doĭ rivalĭ la tron.

D. Xenopol zice că Berindei erea un principe litvan. (Ist. Rom. II 174). Probabil că el erea de origină litvană, noĭ însă credem că erea maĭ de mult în Moldova, fiind una și aceașĭ persoană cu: BERENDEĬ, STOLNICUL Moldoveĭ dintre (6950-54) 1442-46; sfetnic al luĭ Alexandru Vodă Iliaș. La 1443 e pomenit în documente ca fost-mare stolnic. — (V. Codrescu-Uricar.)

Familia lor poate erea stabilită încă de maĭ mult timp printre boeriĭ Moldoveĭ, având în vedere competiunea la domnie, și maĭ ales că se zicea înrudit cu neamul Domnilor țeriĭ.

In secolul XVI, pe la 1600, un PAVEL BERINDEĬ saŭ

Berindel (n. 1580?) se stabili la Kiev călugărindu-se sub numele de Pamba. Acolo tipări un antologion, și un dicționar slavo-rus la 1627. — Despre origina și neamul luĭ nu se cunoaște nimic.

In țara românească, primul pe care l'am constatat este: Teodor Berendeĭ, pe care'l vedem înscris în listele boerilor Oltenĭ, făcute la 1719 de administrația imperială a Banatuluĭ. El erea printre boeriĭ din Romanațĭ (cl. II).— (V. Hurmuzache — Doc. t. VI).

Radu Berendeĭ, este pomenit în testamentul vorniculuĭ Ilie Otetelișanu, din 1732, care cumpără de la el un petic de moșie. — (Arh. St. cond. mon. Horez f. 571).

Iane Berendeĭ, dăruește mitropolieĭ din Bucureștĭ o moșie, la anul 1768. — (Doc. Arhiv. St.).

Postelnicul Mateĭ Berendei, la 1783 erea printre boeriĭ Epitropieĭ Obsteștĭ, cu 30 talerĭ pe lună; — în timpul luĭ Vodă Mavrojeny. — (Ureche. — Istor. I, 254). etc.

Dintre descendențiĭ actualĭ aĭ familieĭ, sunt în zilele noastre, fiiĭ luĭ Ion Berindeĭ și aĭ soțieĭ sale n. Isvoranu: Dimitrie Berindey (n. 1831 † 1883), inginer. Fost ministru de lucrărĭ publice în cabinetul Ion Ghica din 1870-71.— A publicat în «Revista română» un studiŭ istoric asupra orașuluĭ Bucureștĭ, etc. — † la 1883. Căsătorit cu Ana fica luĭ Barbu Slătineanu a avut 3 copiĭ: — (act.) Ioan Berindey, inginer, căsăt. cu I. Zănescu; Maria Sutzu; și Ana Florescu.

Fratele sĕŭ:

Generalul Anton Berindey n. 1838, a studiat în Germania. La 1862 oficer, 1868 major, 1877 colonel, general la 1885, de divizie în 1895. Ca inspector al geniuluĭ, conduse lucrările de fortificație la Bucureștĭ. In timpul rĕsboiuluĭ din 77 comanda trupele de geniŭ, făcênd podul peste Dunăre. — Ministru de rĕsboĭ de la 1896-99, etc. — Căsătorit cu Maria Brăiloiŭ; are fiĭ: Grigore Berindey, oficer, căsătorit cu A. Costinescu, și Ioan Berindey, inginer.

BIBESCU

(VALACHIA)

Familie originară din Oltenia, unde o găsim sub acest nume la începutul sec. XVIII.

In timpul luĭ Mateĭ Basarab, dupĕ *1650* trăia: postelnicul UDREA DIN BIBEŞTI, care se găseşte în maĭ multe documente ale timpuluĭ, ca boer local din Gorj, unde se află satul Bibeştiĭ. In cursul aceluiaşĭ secol maĭ găsim câţĭ-va boerĭ «din Bibeştĭ».

La anul 1720, Barbu şi fratele sĕŭ IOAN BIBESCU sunt înscrişĭ pe lista boerilor contribuenţĭ în timpul ocupaţiuneĭ austriace a Banatuluĭ: «Bibiskul». (v. doc. Hurmuzaki).

BARBU BIBESCUL, boer din Gorj, citat împreună cu fratele sĕŭ (1719) a avut de fiŭ pe ŞTEFAN BIBESCU (1750), şi acesta la rândul sĕŭ continuă generaţia prin 3 băeţĭ: Dumitru, Dincă şi Ştefan.

Un act din anul 1749, Decembre 21 (doc. Academieĭ), conţine jalba saŭ plângerea şetrereseĭ BĂLAŞA BIBESCU, spre a i se cerceta neînţelegerile ce are cu nepotul eĭ Dumitrache BIBESCU STOLNIC, pentru nişte cârciumĭ şi altele, din satul Bălăciţa. Probabil acest Dumitrache era frate cu Ştefan, decĭ fiŭ al luĭ Barbu din 1719.

MARELE VORNIC DUMITRU BIBESCU, întâiul fiŭ al luĭ Ştefan, e însemnat pe la începutul acestuĭ secol. El ţinu în căsătorie pe Ecaterina Văcărescu, cu care avu 3 copiĭ: Barbu, Gheorghe şi Ioan.

BARBU ŞTIRBEY, e adoptat de un unchiŭ din partea mameĭ sale, luând ast-fel numele de Ştirbey, sub care e şi cunoscut ca Domn al ţĕriĭ. Născut la Craiova în 1796, fu

trimes să studieze în Franța. De la 1821 — 25 stete în Transilvania, oprit de a intra în țară din cauza turburărilor. Fu numit ispravnic de Ilfov, apoĭ director de visterie sub Grigore Ghica. Pe urmă ocupă pe rând posturile de redactor al secțiuneĭ muntene pentru facerea regulamentuluĭ organic și membru în adunarea de revizuire a luĭ. In 1832 erea la afacerile streine, trecênd peste 2 anĭ la cele bisericeștĭ. In 1837 Știrbey, reîntors din Paris, ia departamentul dreptățiĭ. Sub Bibescu în 1844 e ministru de interne, și în fine la 1849, dupĕ convenția de la Balta Liman, e numit Domn al Munteniei. — (Vezĭ Știrbeĭ).

Pr. George Dumitru Bibescu (1842—48), principe al Valachieĭ; născut la 1804 în Craiova, decedat în 1873 la Paris. Debută în viața politică ca sub-secretar la departamentul dreptățiĭ, pe urmă ca secretar de stat al afacerilor strĕine, sub administrația ocupațiuneĭ ruseștĭ a comteluĭ de Kiseleff.

Isĭ dete demisia la urcarea pe tron a luĭ Alexandru Ghica în 1834, și locui pe rând în Viena, Paris și Bruxelles. In anul 1841, reîntors în țară, fu ales membru, apoĭ secretar al adunărĭ generale și deveni unul din șefiĭ opoziției. El compuse în anul următor adresa care aduse căderea prințuluĭ Ghyka (1844). La 1 Ianuarie 1845, Bibescu fu ales Domn pe viață, cu o mare majoritate. Alegerea luĭ fu confirmată în 17 Ianuarie de către Poartă.

De la urcarea pe tron avu de luptat contra coalițieĭ liberalilor și ceru porțeĭ disolvarea unor adunărĭ adversare. Gheorghe Bibescu, sprijinit de aĭ sĕĭ, putu să continue reforme însemnate, un început de progres față cu starea veche a lucrurilor. Se făcu desrobirea robilor, se desființară vămile între cele 2 țĕrĭ și se făcură maĭ multe îmbunătățirĭ materiale și de cultură.

Partidul liberal însă îl atacă prin formarea uneĭ coalițiĭ, în capul căruia se aflaŭ Rosetti, Ion Ghica, Brătianu, Bălcescu și Golescu. Mișcarea se declară în anul 1848 în timpul revolutieĭ la Paris. La aflarea acestuĭ eveniment, membriĭ partiduluĭ radical căutară să ceară principeluĭ o nouă constituție; revoluția pornită din Oltenia, unde con-

stituția se proclamase în 21 Iunie, ajunse iute în Capitală. Principele venind la Bucureștĭ, unde agitația era la culme fu silit să consimtă la 22 articole din noua Constituție și să aleagă ca miniștriĭ pe capiĭ răscoaleĭ. Peste două zile abdică și plecă la Viena. La 1857 reveni spre a presida divanul adunat să pregătească reorganizarea principatelor. In 1873, fiind retras la Paris, muri acolo în urma unuĭ accident.

Ion Bibescu, fratele maĭ mic al domnuluĭ, ocupă sub domnia luĭ Barbu Știrbey, ministerul cultelor și înstrucțiuneĭ. † 1879. — Căsătorit cu Ana Florescu.

Vodă G. Bibescu, fu căsătorit 1. cu Zoe Mavrocordat și al 2. cu Maria Vacărescu, cu care avu numaĭ 2 fete, Maria de Montesquiou-Fezensac și Elena B-nne Courval. Din prima căsătorie avu urmĕtoriĭ fiĭ:

Grigore Bibescu-Brâncoveanu, cel maĭ mare, fu adoptat de ultimul dintre Brâncovenĭ, continuând ast-fel acea familie. — (vedĭ Brâncoveanu).

Nicolae Bibescu, al doilea fiŭ, fratele preced. n. 1882 † 1893, făcu împreună cu frațiĭ sĕĭ George și Alex. studiĭ militare la Paris. — Adjutant al generaluluĭ Randon în campania din Africa. A scris despre etnografia Algerieĭ. — Avu numaĭ patru fice, (treĭ căsătorite, cu: D. Cesianu, Iulian și C-te Strajewski).

Pr. George Bibescu, al treilea fiŭ, n. Bucureștĭ 1824. Făcu studiĭ militare în Franța, de unde eși oficer; apoĭ luă parte în campania Mexiculuĭ atașat în Stat-majorul generaluluĭ de Lorencez (1861). Luă parte distingêndu-se, la asediul Puebleĭ; și în 1863 înaintat căpitan, conferindui-se Legiunea de onoare.

Reîntors în Franța fu trimes în Algeria; în 1868 demisionă. In 1870 reintră ca major de cavalerie în Stat-majorul generaluluĭ Douay; fiind rănit la Sedan fu dus captiv la Coblenz; liberat în 1871. — Cunoscut ca scriitor; a publicat însemnate uvragiĭ: «Le Règne de G. Bibescu» în 2 volume, e foarte interesantă pentru perioada de la 1848. — «Lorencez devant Puèble»; — «La campagne de 1870»;

«Au Mexique» «Belfort, Reims, Sédan»; «Retraite des dix mille» coronat de Academie, etc... In 1899: «Prisonnier» memoriĭ din campania de la 1870; etc.

Din căsătoria sa cu P-ssa Valentina de Bauffremont, C-tesse de Caraman-Chimay, are fiŭ pe: Valentin-GEORGE.

ALEXANDRU BIBESCU, al patrulea fiŭ al Pr. George Bib. V., n. 1841. A făcut campania Mexiculuĭ; și a scris: «Les sept eaux; «Le grand Veymont» etc. — Căsătorit cu Elena Kostachi Epureanu, are 2 fiĭ: Anton și Emanuel.

Fetele luĭ Vodă Bibescu din prima căsătorie aŭ fost: Elisa, Caterina, Zoe. — (Geneal).

2. ȘTEFAN BIBESCU, al 2-lea frate al vorniculuĭ Dumitru Bibescu, avu de fiŭ pe:

Colonelul NICOLAE BIBESCU (1810—1888), f. adjutant domnesc al vĕruluĭ sĕŭ, și om politic. Demisionat din armată, ocupă maĭ multe funcțiunĭ în stat; prefect de poliție în 62, vice-prezident al Senatuluĭ. «Grand veneur» al M. S. Regeluĭ, etc...

Nicolae B. avu patru fiĭ: SPIRIDON, f. consul † 1895; DEMETRU, căpitan de cavalerie, NICOLAE și IOAN.

3. Fiul maĭ mic al luĭ Ștefan B., frate cu Dumitru, anume DINCĂ Bibescu, însurat cu Elena Argetoyanu, a avut 2 copiĭ: DUMITRU, † fără băețĭ; și CATERINA soția luĭ Zimbrowski. Copiĭ acestor din urmă sunt: DUMITRU BIBESCU, însurat cu Zoe Glogoveanu; și Elena de Meretzellern.

BOGDAN

(MOLDOVA)

Familie veche din Moldova, înflorind încă din sec. XVI.

Un STOLNICUL BOGDAN, îl găsim în lista boerilor Moldoveĭ între aniĭ (6940) *1432* și 1451, fără a ști însă ce legătură are cu ceĭ posteriorĭ. —

Un strĕmoș al familieĭ trăia pe timpul luĭ Lăpușneanu Vodă (1552).

Un zapis din Iașĭ, la anul *1600*, al luĭ Alexandru, feciorul Tudoseĭ, nepoata luĭ Vornic Nabadaico, prin care vinde luĭ GRIGORE BOGDAN, pe un Ursul țiganul, în schimbul unuĭ cal valorat 15 galbenĭ. (în docum. Academieĭ).

In decursul secoluluĭ XVII, cronicele vorbesc adesea și multe documente ne citează boerĭ din acéstă familie, ocupând marĭ demnitățĭ.

Descendent al luĭ Gr. Bogdan de la 1600, este:

G. BOGDAN JICNICERUL, care la anul 1679 fu ucis de Duca Vodă, în a treia domnie, împreună cu alțĭ doĭ boerĭ, fiind-că făcuseră un complot de nemulțumițĭ contra luĭ. «Iar al douilea an al domnieĭ luĭ, ḑice cronic. Neculce, aŭ tăiat V. pe treĭ boerĭ, anume: pe Vasile Geŭca vel-vistier, și pe GEORGE Bogdan vel-jicnicer și pe Lupul sulgerul, carĭ aŭ fost făcut cărțĭ hiclene....». — Câte-șĭ treĭ boeriĭ fură decapitațĭ «ziua amiaḑă-ḑi la fântână, dinaintea porțeĭ curților domneștĭ...» (v. let. t. II, p. 25; și III, 77).

Fiul Jicniceruluĭ George Bogdan, e renumitul boer:

LUPU BOGDAN, HATMANUL, care joacă un mare rol, maĭ

ales între aniĭ 1692—1700. — La 1689 e citat cu titlul de vel portar;, iar în urmă Hatman al Moldoveĭ. — El e ginere luĭ Constantin Vodă Cantemir, a căruĭ partidă o sprijinea cu tărie, în fruntea boerilor Moldoveĭ.

La 1690, Cantemir îl trimete pe Bogdan cu oștĭ la armata turcească ca să aducă pe Tekeli în Ardeal. (Șincaĭ III, 277). La moartea luĭ Const. Cantemir, spune cronicarul viețeĭ sale (Dem. Cantemir): «când i se apropie ceasul, a chemat la sine pe gineri-sĕŭ Lupu, feciorul luĭ Bogdan, pe George Ruset vistierul cel mare, și pe cel alt ginere Mihaiŭ Racovitză, și i-aŭ dojenit să aibă grijă de țară....» (id. p. 261). Duca Vodă urcându-se pe tron, după moartea acestuia, voia să prinză pe Bogdan, care fu silit a fugi în Polonia (1693), împreună cu alțĭ boerĭ; dar Duca confiscă averile luĭ Bogdan și ale Cantemireștilor, și «aceste averĭ le vindea pe ulițe», ḑice Fotino. (Ist. Dacieĭ t. III, 88).

La urcarea pe tron a luĭ Antioh Cantemir, cumnatul sĕŭ Bogdan reveni în țară. In anul 1696 fu trimes de Antioh W. la Brâncoveanu, spre a face pace, fiindu'ĭ frică ca acest din urmă să nu intervie pentru mazîlirea luĭ, lucru ce Brâncoveanu nu întârḑie a face totușĭ, dând banĭ Turcilor pentru rĕsturnarea luĭ Cantemir (1701). La venirea pe tron a luĭ Const. Duca, Bogdan emigrează din noŭ în Valachia unde stete maĭ mult timp. (let. III, 28) Marele Hatman Bogdan fu din noŭ trimis la 1705, când Antioh reveni ca domn în Moldova, la Brâncoveanu spre a reînoi amiciția, maĭ ales că acest fapt îngrijea acum pe Brâncoveanu, care primi prieteșugul acesta, și «ospătând pe solul în opt ḑile după olaltă, în 25 Iulie a trimes și el la Antioh pe ginere-sĕŭ Șerban, cu multe complimenturĭ». (v. Șincaĭ, III, p. 340). Hatmanul L. Bogdan a trăit cam între 1650—1710.

Marele logofĕt Ioan Bogdan, fiul sĕŭ, cu acest rang la 1756, e ginerele luĭ Dumitrașco Racoviță. La anul 1729 Grigore Ghica V. rândueşte în divanul sĕŭ pe Ioan Bogdan medelnicer de și erea ginere luĭ Racovitză, care fu lăsat Hatman, contra așteptăreĭ tutulor. (let. III, 160). Domnul

Mateĭ Ghika ocupând tronul la 1753 stabilește pe Bogdan vornic de ţara de jos (id. p. 327). Apoĭ e mare logofĕt al Mold. — Ioan Th. Calimach la anul 1758 obţinu prin intrigile unuĭ grec credincios al sĕŭ, Stavarake, exilarea a 11 boerĭ marĭ aĭ ţĕreĭ. Aceștĭ boerĭ fură de-odată ridicaţĭ și transportaţĭ în Asia la Samson-Kalisi și Ionicalisi. Ceĭ din ţară iscară o revoltă a poporuluĭ; Stavarake fugi travestit, și Domnul promise a readuce pe boerĭ: «Exilaţiĭ dice Fotino, nu întârdiară a reintra în ţară, și domnul aruncând vina asupra luĭ Stavarache, s'a împăcat cu eĭ.» Printre aceștia se aflaŭ: Logof. I. Bogdan, Manolache Costache, Balș, Ioniţă Sturdza, N. Buhuș și Cuza. — (Ist. III, 113; letop. etc.).

Despre mama sa: «Lupa, Hatmăneasa luĭ Bogdan», dice Neculcea că Antioh W. fiind numit în a doua domnie (1701), merse «pe la sat la Iveștĭ, pe la soră-sa...., care i-aŭ făcut cinste douĕ dile și luĭ, și a toată boerimea și oaste câte erea....» — (let. t. II, 283).

El avu de fiŭ pe:

Manolache Bogdan vornicul, boer mare sub Grigore Ghica, ca mare vornic al ţĕreĭ (1777). El e cunoscut maĭ ales prin moartea sa tragică, întâmplată la anul 1778, August 18, din ordinul luĭ Vodă Const. Moruzi. — Enache Kogălniceanu a descris în versurĭ acéstă dramă, cu titlul: «Stihurĭ asupra peireĭ luĭ Manolaki Bogdan vel-vornic și a luĭ Ioan Cuza biv-vel spătar, carĭ cu urgia împărătească și cu sabie domnească s'a săvîrșit... etc». — El, cu alţĭ boerĭ între carĭ Cuza, fură acuzaţĭ că prin vicleșug pârâseră la Poartă pe ucisul Domn Grigore Ghika. Moruzi ordonă să fie închis și aproape fără judecată îl decapită. Kogălniceanu povestește episodul cât a stat închis, și execuţia, ale căreĭ detaliĭ sunt foarte mișcătoare. (letop. Kog. III, 281—95). Vodă porunci să'l aducă în fiare, în faţa divanuluĭ, unde dice Cronicarul că «Norodul mult se întrista», acest boer fiind iubit mult de dênsul: «dar de fel boeriĭ marĭ». — După ce fu decapitat în închisoare în mod mi-

zerabil, capul sĕŭ și al Cuzeĭ fură expuse la poarta domnească. — Cronicarul exclamă :

«O, ce lume mincinoasă
Cum s'a despărțit de a luĭ casă !
Și toată casa luĭ cea cinstită
Aŭ rĕmas ca o nimică!
Și așa s'aŭ săvîrșit
Bogdan cel învĕțat și mult vestit ! »

Manolache Bogdan avu maĭ multe surorĭ, și copiĭ. La 1764, în divanul luĭ Grig. Ghica erea vel-Paharnic.

Fiul sĕŭ, din care derivă actuala familie, erea :

Dimitrie Bogdan, care avu maĭ multe titlurĭ de boeriĭ, și muri la anul 1830. Fu căsătorit cu Smaranda fica luĭ Rosetti, având o fată: Maria soția luĭ Teodor Balș, și doĭ băețĭ: Manolache și Lascar. Portretele ambilor soțĭ și al fiilor lor se păstrează în familie. (la d. major Bogdan). — Sora luĭ Dimitrie B., Anica, avu de bărbat pe G. Rosetti-Rosnovanu.

1. Manolache Bogdan, fost spatar, etc. Muri în urma unuĭ accident la moșia sa Gădințiĭ. Căsătorit cu Anica Ghika-Cefale. (†) ; din care căsătorie se născură : — Elena Mavrichi ; — Catinca Boerescu ;

Lupu Bogdan, †, fiul maĭ mare al luĭ Manolache. Căsătorit cu Maria Docan ; avu doĭ fiĭ, din carĭ (actual) : Dimitrie Bogdan.

Leon Bogdan, fratele luĭ Lupu și al II-lea fiŭ al luĭ Manolache, (n'are copiĭ.)

George Em. Bogdan, fiul maĭ mic al luĭ Manol. și frate cu precedențiĭ, fost Prefect, etc... Insurat 1, cu Margareta Rosetti. 2, cu Marie Alexandri ; are 3 fiĭ :

Dimitrie ; Réné ; Vasile-Henri ;

2. Lascar Bogdan, al doile fiŭ al luĭ Dimitrie, n. 1800 † 1872. Studiază la Viena. Intors în țară, fu în armată până la gradul de colonel. Avu titlul de «mare Vornic». In 1848 face parte din conspirațiunea contra luĭ Vodă Sturdza, în urma căreĭ fu exilat la Măcin. Apoĭ se duse la Constantinopol, unde stete până la căderea acestuĭ domn. In tim-

pul ocupațiunilor ruse și austriace, a fost comisar din partea țěriĭ pe lângă comandamentele trupelor streine. In urmă sub Pr. Carol, fu Senator de Bacăŭ. — Căsătorit 1. cu Caterina Cantacuzino avu un fiŭ LASCAR BOGDAN, † la Paris, fost oficer de artilerie la crearea acestuĭ corp în Moldova, și care însurat cu Henrietta Dimachi, avu 2 fice: Emma și Elena. Din a doua căsătorie cu Efrosina Ghika, Vorn. Lascar Bogdan, (1822-1896), avu doĭ băețĭ, (și unul † copil), anume:

NICOLAE BOGDAN (1849-1877) căpitan; studiă în Franța, la St. Cyr. etc. In timpul rěsboiul pentru Independență din 77-78, el muri ca căpitan la atacul reduteĭ Grivitza n. 2, în 5 Septembre 77. — M. S. Regele citează aceasta în memoriile sale.

GEORGE L. BOGDAN, fratele sěŭ, și fiul maĭ mic al luĭ Lascar B., Major de cavalerie, etc.... Căsătorit cu Maria, fica luĭ Ștefan Rosetti.

După tradițiunea familiară, se zică ca fam. Bogdan descinde din Domnul Ștefan-cel-mare, prin fiiĭ sěĭ; pentru care se adoptase chiar în armele Bogdanilor, acele ale Moldoveĭ, adică un cap de boŭ și coroana princiară. — Nimic dovedit însă în această privință: totușĭ această familie rěmâne printre cele însemnate ale Moldoveĭ, unde apare dupě anul 1400.

Armele coprind pe fund albastru, un leŭ de aur ridicat și armat, în laba stângă cu o sabie; la care se adaogă și capul de zimbru al Moldoveĭ.

BOLDUR

(vedĭ KOSTAKE)

BOTEANU

(VALACHIA)

Această familie după tradiție e venită din Transilvania, din cauza persecuțiilor religioase, în ce timp nu se poate ști. Chiar azĭ se maĭ găsesc acolo membriĭ din acest neam, și o parte din munțiĭ Transilvanieĭ aŭ numele de «Munțiĭ Boteanuluĭ».

NEDELCO BOTEANUL, cunoscut în cronicele țěriĭ, e strěmoșul acesteĭ familiĭ. La anul 1632, Leon Vodă învinse pe boeriĭ pribegĭ adversarĭ aĭ luĭ : Mateĭ aga, Dumitru slujerul Filișanul, Barbul Brădescu, Coțofeanul, Teodosie spatarul, Gorgan, etc. și câțĭ scăpară de la rěsboĭ, «eĭ aŭ fugit și s'aŭ închis la monăstirea din Tismana, și aŭ șezut acolo 10 zile ; iar Leon Vodă în dată aŭ trimes după eĭ pre cumnatul sěŭ Boul Banul, și Nedelcu Boteanul cu oștĭ ca să ajungă pre Mateĭ aga. Și fiind eĭ închișĭ acolo la Tismana, acolo i-aŭ ajuns și s'aŭ bătut cu eĭ 3 zile și nimic nu le-aŭ putut strica...». — Intorcêndu-se acele oștĭ, prădară Oltenia. — (v. Cron. anonim. mag. istor IV, 313)—Acest boer însemnat e amintit și într'un hrisov din 1666 ; și erea înrudit (?) cu vornicul Drăghicĭ, ce trăia pe la 1626. — (doc. din 13 Maiŭ).

(Un document din anul 1677 vorbește de TUDOR ȘIFARIUL din BOTENĬ, cu soția sa Marica și cu ceĭ treĭ fiĭ aĭ lor : RADU, 1677, BARBU și MIHAĬ, adeverit și în anul 1686).

Descendențĭ din Nedelco Boteanul, s'aŭ despărțit maĭ târziŭ din treĭ frațĭ, treĭ branșe, stabilindu-se unul în Valachia, cel alt în Moldova și al treilea în Rusia. E de remarcat că, din tată în fiŭ Boteniĭ aŭ fost mereŭ militarĭ.

Sub Brâncoveanu Vodă, însă, un Boteanu fu trimes ca sol de credință, cu daruri la Sultanul.

Din Branșa din Rusia în secolul nostru, unul din Boteni erea mareșal al Caseĭ luĭ Nicolae II pe timpul rĕsboiuluĭ Crimeeĭ. Fiul acestuia, la 1877 ca colonel, se luptă cu Turciĭ în Asia și fu rănit în lupta de la Ardahan, fiind apoĭ înaintat la gradul de general.

In Moldova, un membru al acesteĭ familiĭ, în secolul acesta, înainte de unire, fu colonel în armată. Insurat cu o Iurașcu, avu fiĭ carĭ și eĭ luară cariera armelor.

In Muntenia: colonelul Emanoil Boteanu, șeful actualeĭ familiĭ, servi în armată sub Pr. Bibescu, organizând corpul de pompierĭ, ce se distinse prin bravură la 1848; apoĭ sub Știrbey. La Unire erea colonel, și fu numit de Vodă Cuza șef al caseĭ princiare și comandant al gardeĭ naționale din principate. Ca senator apoĭ, continuă cu acelaș interes a se ocupa de progresele țĕriĭ. — El a avut șase fiĭ, din carĭ cel maĭ mare, Generalul Boteanu, † 1897, a făcut compania din America de Nord și cea din 77—78; — apoĭ în viață: Colonelul G. Boteanu, poet și publicist, etc.; Coloneliĭ Romulus și Remus Boteanu, și Majorul Boteanu.

BRĂILOIŬ

(Valachia)

Familie din Oltenia ale căror vechĭ moșiĭ ereaŭ în jud. Gorjiŭ, unde încă din al XVI secol stăpâneaŭ Vlădeniĭ ș. a. Pentru această moșie există hrisoave domneștĭ de la 1540, când se vorbește de jupâneasa Dobra și copiiĭ eĭ Neacșa și Neagoe; maĭ târziŭ aparține Banuluĭ Cornea din familia Brăiloilor.

Nu știm din documente care a fost părintele acestuĭ boer, a căruĭ figură importantă a rĕmas în istorie; însă mențiunĭ despre alțĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ se găsesc cu mult înaintea luĭ.

Marele Ban Cornea Brăiloiŭ, 1696, fost v. agă etc. † la 1705 și îngropat la mon. Tismana, alăturĭ de soția sa Stanca († 1699). La începutul domnieĭ luĭ Brâncoveanu W., ca mare Ban al Craioveĭ, acest boer ia parte la toate marele acte din acele timpurĭ, după cum ne relatează cronicele contimporane: — Princ. Brâncoveanu primind de la austriacĭ solĭ, cu știrea că vor intra în țară (anul 1689), «trimis'aŭ și Măria sa boerĭ solĭ la nemțĭ, anume pre Cornea Brăiloiŭ vel agă, și pe Șerban Greceanul vel logofĕt cu mare jalbă și cu multă rugăciune ca să nu vie în țară...» etc. — In anul următor, ca vel paharnic, e însărcinat de Vodă a opri incursiunile unor bande de ungurĭ ce trecuseră peste munțĭ. — La 1695 Domnul primi de la Poartă ordinul de a întări și a apăra cetatea Cladova din Serbia, în vederea lupteĭ cu Austria. Atuncĭ el, «de o parte a trimes poruncă la Cornea Brăiloiul vel Ban, la Craiova, ca să meargă cu țara despre Mehedințĭ, la cetatea Cla-

dovei̯, să se apuce să o facă...» (R. Greceanu, Cronica, mag. istor. II p. 218 etc.). Chiar în acest an fusese numit mare Ban; iar după ce isprăvi repararea Cladovei̯, cum ḑice Cronica anonimă, fu lăsat cu comanda oștilor la Cernetzĭ, ca ispravnic al luĭ Vodă. Tocmaĭ când sultanul trebuia să se întoarcă prin țară, el părăsi toate orânduelile și fugi: «nimic alt n'aŭ căutat, măcar un Selammalikim (salutare) de la solul turc s'auză, ci aŭ încălecat pe cal și aŭ luat crângul în cap...». — Despre această procedare a Banuluĭ, vorbește cu mirare cronicarul. (id. istor. v. V, p. 140). — După pacea de la Carlovitz în 1699, Domnul trimete solĭ la Constantinopol pentru afacerile țěriĭ, pe Banul Brăiloiŭ, spătarul Mihaĭ Cantacuzino și Dumitrașco Caramalêul; care avu consecință scutirea de tribut pe doĭ anĭ. — La 1701 conduce pe boeriĭ moldovenĭ refugiațĭ la Focșanĭ, împăcându'ĭ cu Duca Vodă. (v. Șincaĭ cron. pag. 291, 308 t. III). O solie compusă în afară de dânsul, din Cantacuzino spătarul și Bunea Grădișteanul, duse darurĭ viziruluĭ cel noŭ la 20 Sept. 1702. In aceiașĭ împrejurare, în 1704 Banul Cornea ia din noŭ drumul Constantinopoleĭ, însoțit de singur paharnicul Ștefan Cantacuzino, ca agențĭ aĭ Domnuluĭ pe lângă marele Vizir. (id. III, 335). Din misiunile marĭ și de încredere ce i se daŭ se poate vedea influența luĭ pe lângă principele Brâncoveanu.—El avu 3 copiĭ, despre carĭ vom vorbi. — Ca vel Ban (în 1695) zidi biserica din Vădenĭ unde sunt zugrăvițĭ ca ctitorĭ Brăiloiĭ, și unde a maĭ rěmas vechiul palat boeresc al Banuluĭ.

— Hrisovul luĭ Const. Basarab W. din 1710, către Dumitrașcu Brăiloiŭ pentru moșiile Preajba și Vădeniĭ din Gorj, spune că Banul Cornea a avut niște verĭ: Udriște și Stanciul cu fiiĭ lor.—Pe aceștia în afară de actul citat îĭ maĭ găsim și în altele. — Ast-fel Udriște Brăiloiŭ, la 1712, a avut de socru pe jupân Paicul din Stolojanĭ și soacră pe jupâneasa Fira. Udriște avu de fiŭ pe Barbu Br. (1712), serdar, și citat la 1719 în lista boerilor (c. II) contribuabilĭ din Gorj. (col. Hurmuzache, tom. VI).

Tot la 1719 sunt recunoscuțĭ, printre boeriĭ Oltenĭ din

Gorj, contrib. în timpul ocupaţiunei austriace a Banatuluĭ, şi fratele luĭ Udrişte:—Stanciul cu fiiĭ sĕĭ: Stoica şi Lepădat Brăiloiŭ, carĭ vin ast-fel nepoţĭ de vĕr Banuluĭ Cornea.

— Luĭ Ştefan Brăiloiŭ «cu fraţiĭ sĕĭ» carĭ sunt dintre boeriĭ de cl. I din Gorj; şi Fota Br. cu fratele sĕŭ...., adeveriţĭ prin aceleaşĭ liste din 1719, nu le putem şti înrudirea cu precedenţiĭ. —

Banul Brăiloiŭ în 1695, cumpĕră moşia Deveselul din Oltenia, pentru dânsul, de la maĭ mulţĭ proprietarĭ.—Tot el dărui monăst. Tismana, (la 1696) o candelă de argint la o icoană. La acea monastire, unde eraŭ ctitorĭ, fu îngropat cu urmaşiĭ sĕĭ.

Copiiĭ luĭ Cornea Brăiloiul aŭ fost: Barbu, Dositeĭ şi Vasile.— Probabil că acea Maria «fica luĭ Brăiloiŭ», care ţinu pe ultimul din Corbenĭ, erea fica sa.

Serdarul Barbu Brăiloiu, întâiul fiŭ al Banuluĭ. La 1690 erea al 2-lea spătar. Boer viteaz şi iscusit, se distinge mult în timpul venireĭ armatelor germane în ţară, la a căror aducere a contribuit mult. Şincaĭ (III 389): «Barbul serdarul Cornea şi Bengescul cu alţĭ boerĭ era cu foarte bună inimă către casa Austrieĭ, şi se bucura de biruinţa împĕratuluì creştinesc...» (anul 1716). Tot el îndemnă ca trupele să vie la Bucureştĭ să prindă pe Vodă Mavrocordat. Golescu, Băleanu şi Bujoreanu, capul boerilor partizanĭ Austrieĭ «îndată aŭ scris carte la Barbu serdariul, îndemnându-l să vină, că acuma e timpul; carele în taină trecând Oltul prin pădurĭ şi prin pustietăţĭ ca să nu'l simţească cine-va, aŭ venit catanele nemţeştĭ la Bucureştĭ în 14 Noembrie din anul 1716». (Sinc. id. III p. 392). Mavrocordat fu trecut peste munţĭ. Venirea nemţilor părea o fericire pentru tot poporul. Istoricul Del Chiaro raportează: «tout le monde souhaitait l'arrivée des allemands pour être délivré des Turcs». Barbu Brăiloiul, mare serdar al oştirilor oltene, întreţine o importantă corespondenţă cu generalul Steinville, privitoare la ocuparea ţĕriĭ. (v. Col. doc. Hurmuzake tom. VI).

Vornicul Radu Popescu în cronica sa, vorbind de sfătuirea boerilor principalĭ, în privința acesteĭ mișcărĭ, numește pe Brăiloiu: «tâlharul cel mare Barbul Serdariul» (p. 58 cr. in mag. ist), arătându'l ast-fel ca principalul cauzator al plecăreĭ luĭ Nicolae W.—El muri la 1718, și ceĭ 7 copiĭ aĭ sĕĭ, primesc de la împĕrat un venit anual de 600 fiorinĭ pentru meritele sale, dupĕ raport. C-teluĭ Dietrichstein.

Dumitrașco, saŭ în călugărie: Dositeĭ Brailoiĭ monahul, fost vel căpitan și *consilier* Imperial, ctitor al monastireĭ Tismana; e al doilea fiŭ al luĭ Cornea. Cel d'ântăĭ doc. care'l citează e din 1693, apoĭ din 1710 ca postelnic. La anul 1714 e mare căpitan za Cerneți. Indată dupĕ ocuparea Olteniei e numit Consilier imperial cu Gr. Vlasto, Bengescul și Strâmbeanul. — Un raport în limba germană, spune despre dânsul: «Monahul Brăiloiŭ este frate al reposat. serdar Barbu, ales consilier în fosta administrațiune. Acest bărbat are înțelepciune și experiență, gata și iscușit în propunerĭ și rĕspunsurĭ, și adevĕrat Oratorul în acele sesiunĭ. Voevodul Nicolae Mavrocordat i-a răpit în timpul precedenteĭ sale domniĭ multĭ banĭ pe nedrept, și apoĭ pe dânsul l'a silit să se călugărească. — Dar dânsul ar fi putut ușor să arunce haina de călugăr, ca consilier.... etc.»

El e zugrăvit (1732) în biserica din Vădenĭ, împreună cu tatăl sĕŭ, cu ginerele sĕŭ Obedeanu și cu Brâncoveanu W. — Muri la anul 1747 și fu îngropat în M-rea Tismana, unde erea ctitor. Soția sa erea Maria, fata Băneseĭ Mileasca. Impreună cu fratele sĕŭ, o mulțime de raporturĭ contimporane îl citează ca unul din ceĭ maĭ cu vază boerĭ Oltenĭ.

Vasile Br., fratele sĕŭ, se făcu de asemenea călugăr.

Copiĭ luĭ Dumitrașco (Dositeĭ) Brăiloĭ aŭ fost:

Toma Brăiloiu, boer oltean, citat la 1756. Insurat cu Maria fata luĭ George Contacuzino, Banul Crajoveĭ sub ocupația Austriacă (1718), avu 4 copiĭ: — Stanca, care a fost soția Consilieruluĭ Const. Obedeanu. — Ioniță Br. postelnic la 1750. — O altă fată care ținu pe un Manole; — și

Mateĭ Brăiloiul, cit. în div. documente înainte de 1753 cu fratele sĕŭ Ioniță. Mama sa, Maria Brăiloaica, vĕduva luĭ Dositei, trăia încă la 1758, când un document o citează cu copiĭ eĭ. (doc. mon. Tism la Arh. St.) Mateĭ Brăiloiul avu de soție pe: Maria. El maĭ fusese *vornic* al județuluĭ Dolj.

In pomelnicul ctitorilor M-reĭ Tismana se găsesc figurând ceĭ de maĭ sus, împreună cu alțĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ. — Fără a preciza în ce grad de rudenie se aflaŭ între dânșiĭ, în decursul secol. XVIII, deosebite acte ne citează pe boeriĭ: —

— Radul Brăiloiŭ, fost vel vătaf de aprozĭ: la anul 1735 vornic în Oltenia. In judecată cu Fota Vladoianul (la 1753). — (Doc. Academ. R.).

— Constantin Brăiloĭ, biv-vel șetrar la 1746. Citat cu maĭ mulțĭ boerĭ într'un act. La 1719 erea în lista boerilor Gorjenĭ contrib. către Austria.

— Diicul Brăiloiu, are la 1747, în Martie, un alt proces cu boerul Fota Vlădoianu. (Arhiv. St.)

— Iordache Brăiloiŭ, menționat în actul de stăpânire al unor moșiĭ ale mĕtușeĭ sale Stanca Obedénca, la 1757 (Doc. Academ.) Decĭ acesta este fiŭ al unuia din frațiĭ aceleĭ jupânese, probabil al luĭ Ioniță saŭ Mateĭ, așa dar nepot de fiŭ luĭ Dumitrașco Br. Consilierul.—La acea dată (1757), el erea încă foarte tânăr.

— Cornea Brăiloiŭ, al doilea cu acest nume, îl găsim ca boer Oltean la 1794.

— ..... Slugerul Brăiloiŭ, poate vre-unul din ceĭ de maĭ sus, se aflá în divanul Crajoveĭ la 1783, cu retribuția de 50 tal. pe lună. — (v. Ureche. — Ist. t. I p. 252).

— Polcovnicul Grigore Brăiloiŭ, la 1786, amintit ca ginere al rĕposatuluĭ polcovnic George Șăinoiŭ.

— Constantin Brăiloiŭ, erea la 1748 boer ispravnic al județuluĭ Gorj. Pare că fiul sĕŭ este Nicolae Brăiloi.

Din lipsa de documente suficiente, n'am putut stabili filiațiunea complectă între fiiĭ luĭ Dositeĭ, ceĭ de maĭ sus, și:

Nicolae Brăiloiŭ, fost paharnic etc. Trăia pe la înce-

putul secoluluĭ, și muri la 1856. — El figurează în niște acte de la Tismana, unde iscălește o listă de acte a moșieĭ Deveselul. (1855). — Fu însurat cu Zoe Vlădoianu. — Avea maĭ multe moșiĭ în Gorj: Corbĭ, Turcineștĭ, Trestenicul, etc.

Din căsătoria sa, a avut 6 copiĭ: — George, † tânăr: Ioan Br.; Casia Rosetti; Cleopatra, soția luĭ Grigore Racoviță; Maria Faca (div.); și

Constantin Brăiloiŭ (1810—1889) om politic; fost magistrat; apoĭ profesor la facult. de drept, Ministru de justiție, de Culte, și afacerĭ strĕine. Membru în comisia centrală. Vice-Președinte al Senatuluĭ și Pres. al Camereĭ, Primar al Capitaleĭ. Ocupă ast-fel pe rênd marĭ demnitățĭ ale Statuluĭ. — A fost căsătorit în doue rândurĭ, cu Coralie Ghica (†) și cu Caterina Mosco; având 5 copiĭ.

Fice: 1. Maria Berendei; 2. Zoe, căsăt. cu Florescu, apoĭ cu Lenș-Slătineanu; și 3. Olga Duca.

Fiĭ: — Alexandru Brăiloiŭ, n. 1851., căsătorit cu Maria Boerescu;

Nicolae Brăiloĭ, referendar I la Inalta curte de Compturĭ. Căsătorit cu Maria n. Lahovary.

In Crajova, e o altă ramură a familieĭ, representată prin: Anton Brăiloiŭ, fost prefect, senator, etc, având fiĭ. pe: Teodor Brăiloiŭ magistrat, căsătorit cu... n. Glogoveanu; Georges Brăiloiŭ căpitan de cavalerie, căsătorit cu Ana Broșteanu; și Nicolae.

BRÂNCOVEANU

(VALACHIA)

Familie, aflată în țară de la finele secoluluĭ XVII. — Originea eĭ este o branșă din Brancovicĭ, ilustră familie princiară serbă, al căruĭ strămoș legendar este BRAN, fiul luĭ Muntimer, rĕsboinicĭ serbĭ (sec. X).—MLADEN VOIVODUL, cu care începe filiația lor sigură, trăia pe la 1325 și avu de fiŭ pe BRANKO, senior al Ohrideĭ și sevastocrator, (1365).— Dupĕ bătălia de la Cosova, urmașul lor, Voevodul LAZĂR BRANCOVICĬ fu decapitat.—(Geneal. lor de E. Picot. Columna Tr. etc.)

Dupĕ cum spune Fotino, începutul Brancovicilor în țară datează de la fiul despotuluĭ Ștefan, GEORGE BRANCOVICĬ, care se călugări sub numele de MAXIM, împreună cu muma sa Angelina, și trecu la 1507 în Valachia, așeḑându-se la moșia dăruită de Radu-cel-Mare, care apoĭ ar fi luat numele Brâncoveniĭ.

Legătura luĭ însă cu Brâncoveniĭ cunoscuțĭ maĭ jos nu o cunoaștem; iar documentele și cronicele române ne daŭ pe primul dintre eĭ, în persona luĭ:

DAVID DIN BRÂNCOVENĬ, † la 1597, de la care urmează generația lor. El erea căsătorit cu Maria, vara luĭ Mateĭ Aga din Brâncovenĭ. — (Dupĕ docum. moșieĭ Isvoranĭ, Maria erea fica luĭ Radu postelnic, fratele Danciuluĭ mare vornic din Brâncovenĭ, tatăl luĭ Mateĭ Basarab).—David a luat numele dupĕ moșia Brâncovenĭ, moștenire a Basarabilor *). — In 1577, e «postelnic din Brâncovenĭ» într'un act al al Banuluĭ Dobromir. Fiul luĭ David a fost:

---

*) Eroarea de a considera pe Danciŭ, care avea moșia B. ca Brâncovean vine de acolo că avea un fiŭ, pe David postelnic, care trăia la 1599, decĭ nu poate fi identificat cu cel-alt David care deja murise (1597).

Preda marele vornic din Brâncovenĭ, care pe la 1656 erea vel clucer, și care a fost ucis de Mihnea, dupĕ cum ne spun cronicele (magn. ist.) și o inscripție din monast. Brâncovenĭ: «pre Preda Vornicul l-aŭ ucis Mihnea Vodă în casele domneștĭ din Têrgoviște, nefiind vinovat nemica...» El avu de soție pe nepoata luĭ Mateĭ V. Basarab. Găsim într'un document (Academie) ca Preda Spătarul din Br. și sora sa Stana spătăreasa ereaŭ nepoțĭ luĭ Ivașco vornic Golescu, având o întăritură peste moșia Goleștĭ. — (1628, Sept. 10). — Preda Br. erea un însemnat boer prin posițiunea și maĭ ales prin enormele sale averĭ, de carĭ se minunaŭ contimporaniĭ. — In 1658 semnează ca mare Ban, un document al Krețuleștilor.

Papa Brâncoveanu postelnicul saŭ Mateĭ, fiul luĭ Preda, despre care inscripția de maĭ sus din mon. Brâncovenĭ ne spune ca și cronicele (IV. mag. ist. 338) că a perit masacrat într'o revoltă a lefegiilor, eșind din casele sale cele marĭ, la poalele dealuluĭ Mitropolieĭ de adĭ: «în dilele luĭ Const. Șerban, pe vremea ce s'aŭ ridicat Dorobanțiĭ călărașĭ hoțește asupra domnuluĭ lor și neamuluĭ boeresc, atuncĭ aŭ ucis pe Papa postelnicul, leat 7163 (1655)». — Soția luĭ a fost Stanca Cantacuzino († 1699); iar fiŭ avură pe:

Pr. Constantin Vodă Brâncoveanul, născut la 1654; comte ereditar al Ungarieĭ în 1688; în 1689, la moartea luĭ Șerban Vodă, boeriĭ îl aleg Domn. Aplicându-se către politica germană, dușmaniĭ sĕĭ începură să întrigeze la Constantinopol. Printre aceĭ adversariĭ erea ambasadorul Franțeĭ, de Castagnères; — Brâncoveanu însă scăpă prin marĭ sume. La 1710 Poarta numind pe Cantemir domn al Moldoveĭ, Constantin Voev. luptă contra acestuia și obținu exilarea luĭ la Chios. — Mazeppa, Hatmanul Cazacilor aliatul luĭ Carol XII îl denunță Turcieĭ ca partizan Rușilor. Cantemir luând în acelaș an domnia Moldoveĭ, primi de la Țarigrad ordin să prindă și să trimeată Porțiĭ pe Brâncoveanu, de oare-ce direct se cam temeaŭ de puterea acestuia. Insă împrejurările se opuseră la aceasta, Brâncoveanu tocmaĭ atuncĭ se aliase cu Rușiĭ împreună cu Cantemir.

Vĕzând însă că prevederile sale nu se realizaŭ, reintră în interesele Porțeĭ, și spre a da Turcilor timpul să se reunească, propuse pacea Rușilor pentru a întârzia mersul. După rezultatele deplorabile ale campanieĭ de la Prut, Petru cel mare, silit să primească pacea, reintră în Rusia urmat de Cantemir, pe care îl rĕsplăti pentru serviciile sale.

Brâncoveanu însă, cu toate serviciile pe carĭ le adusese în 1690 Porțeĭ, în rĕsboiul contra Austrieĭ, și cu toată patenta pe care o obținuse de la Sultan în schimbul unor sume enorme, care-l făceaŭ scăpat de pedeapsa capitală, fu acusat, prins și dus la Constantinopol unde fu decapitat la castelul celor 7 turnurĭ, cu ceĭ 4 fiĭ aĭ sĕĭ și cu credinciosul boer Enache Văcărescu, (în ziua de 26 August 1714). — La 1695 posedă titlul de principe al St. Imperiŭ, și apoĭ pe cel de «Knéz» de la Țarul Petre cel mare, și de Altesă Serenisimă a republiceĭ Venetzieĭ.

Brâncoveanu avu 4 băețĭ de la soția sa Maria, fica luĭ Anton W.: Mateĭ, decapitat în 1714 cu tatăl și frațiĭ sĕĭ; Constantin II de asemenĭ omorât, însurat din 1707 cu Ana, fata luĭ Ionașcu vornicul Balș; Ștefan al 3-lea fiŭ, neînsurat; și Radul cel maĭ mic, care luase pe fata luĭ Antioh Cantemir. — Legenda populară a transmis masacrul teribil al Brâncovenilor, cu oare-carĭ micĭ variațiĭ. Ast-fel spune că numaĭ 3 feciorĭ aŭ fost omorîțĭ în loc de patru; iar pe cel maĭ mic îl numește copilaș, pe când erea un tânăr deja format. — După ce vede ucișĭ pe sĕrmaniĭ sĕĭ fiĭ, Brâncoveanu al baladeĭ aruncă asasinilor o imprecațiune, pe care ne-a păstrat'o legenda populară:

Treĭ coconĭ ce am avut,
Pe tus-treĭ mi'ĭ ațĭ perdut!
Dar-ar domnul Dumnezeŭ
Să fie pe placul meŭ:
Să vĕ ștergețĭ pe pământ,
Cum se șterg noriĭ la vênt!
Să n'avețĭ loc de îngropat
Nicĭ copiĭ de sărutat!»

La urmă când e aproape să'șĭ dea însușĭ sfârșitul, le zice:

Să scițĭ că-a murit creștin,
Brâncoveanu Constantin.

Ficele domnuluĭ Brâncoveanu aŭ fost: Stanca † 1714,

vĕduva luĭ Radu Beizadea, fiul luĭ Ilie V., din Moldova; Maria măritată cu Constantin Duca V.; Ilinca, soția luĭ Scarlat Mavrocordat; Safta a luĭ Crețulescu; — toate maĭ în vârstă ca băeții; apoĭ cele maĭ micĭ: Ancuța, măritată cu Nicolae Rosetti; Balașa cu Manul Andronic, grec; și Smaranda cu fiul luĭ Grigore Băleanu.

Dintre toțĭ Brâncoveniĭ nu scăpase de cât fiul luĭ Constantin II, în vârstă de șapte anĭ, prin grația viziruluĭ, anume: Constantin III Brâncoveanu, moștenitor al drepturilor moșuluĭ sĕŭ. Fu căsătorit cu Maria fica luĭ Toma Chrisant Coslogeanu, ginerele spătaruluĭ Mihail Cantacuzen, de la care avu 2 băețĭ, Emanuel și Nicolae. — La 1722 e Prinț al sacruluĭ imperiŭ roman; cavaler al claseĭ supreme a ordinuluĭ Constantinop.-Sf. George; comte Palatin etc.

Emanuel Brâncoveanu, comte de Ungaria și principe al S-tuluĭ Imperiŭ (1807), căsătorit cu fata boeruluĭ Dumitru Sturza din Moldova, care erea ginere luĭ Grigore Vodă Ghica. — Emanuel Br. a avut 3 copiĭ, și n'a jucat un rol însemnat în țară.

Nicolae Brâncoveanu, al doilea fiŭ al luĭ Constantin, și frate cu precedentul, se căsătorise în 3 rândurĭ: 1. Cu Maria Văcăreasca, cu care avu un copil (†). 2. Cu fata luĭ Radul Fălcoianu și 3. Cu Elenca Moruzi.

Marele Ban Grigore Brâncoveanu, fiul luĭ Manole Br., luă de soție pe Elisabeta Balș, pe a căreĭ nepoată Zoe Mavrocordat, o adoptă la 1820, neavând nicĭ-un copil. El avu titlul de mare Ban pe la începutul seculuĭ. † 1837. Cele 2 surorĭ ale sale fură: Elena, care ținu pe Banul Băleanu și Maria pe Cantacuzino-Pașcanu.

Zoe Mavrocordat, fica adoptivă a luĭ Gr. Brâncoveanu, se căsători cu principele Gheorghe Bibescu, cu care avu 4 copiĭ; — (vezĭ Bibescu) — din carĭ unul:

Grigore Brâncoveanu, fiul luĭ Vodă Bibescu și al luĭ Zoe, născut 1827, fu adoptat de către Banul Grigore spre a continua neamul luĭ Brâncoveanu. — † la Paris în 1886, el a fost căsătorit cu Raluca fica luĭ Muzurus-Pașa, am-

basador al Turciei la Londra. Din această alianță avu un fiŭ și douĕ fice: CONSTANTIN, născut 1875; Ana-Elisabeta căsătorită cu principele de Caraman-Chimay, și Caterina, căsătorită comtesă de Noailles. — (C-te de Foras. — Les princes Bass. de Brancovan).

Armele concedate de imp. Austrieĭ, conțin un om călare ca legionar roman cu spada în mână, pe un cal alb, pe fund azur; pământul verde, și în vârful spedeĭ un cap de turc. Coroana de principe al Imperiuluĭ. —

Despre colosalele averĭ de odinioară ale Brâncovenilor, carĭ moștenite de Vodă Brâncoveanu deșteptară invidia Turcilor, care'l uciseră și'ĭ confiscară bogățiile, vorbeșce un călugăr, patriarchul de Antiohia, Macarie, în călătoria sa (scrisă de Paul din Alepp.): «.... *Preda*, ruda de aproape a reposatuluĭ Mateĭ Voevod; el este cel d'ântăĭ din boeriĭ acesteĭ țĕrĭ, prin moștenire de la strĕbunĭ, și moșiile luĭ sunt nemărginite, dupĕ cum vĕdurăm...... Acest boer e minunat de avut; și n'are seamăn nicĭ în țara aceasta nicĭ într'alta.... (Urmează lunga enumerare a averilor mișcătoare).... Are o mie cincĭ sute de Çiganĭ robĭ, și se ḑice că nimenĭ n'are atât.... Are o mulțime de monăstirĭ, dintre carĭ unele le-a clădit însușĭ, dăruindu-le pe toate... Craiul Ardealuluĭ îl iubeşte foarte mult și îl numește tatăl sĕŭ, și se crede că el are multe moșiĭ în acea țară... etc.»

Biserica principală a monăstireĭ Brâncovenĭ e zidită la 1632 de Mateĭ Basarab, și conține mormântul sĕŭ. A doua biserică, din 1700, e clădită de Brâncoveanu W. și în ea se află portretele luĭ și a neamuluĭ sĕŭ; precum și mormîntul jupaniței Stanca Cantacuzino, mama Domnuluĭ, al luĭ Preda și Papa Brâncoveanu.

BRĂTĂŞANU

(VALACHIA)

Familie al căreĭ nume derivă de la vechia eĭ proprietate din jud. Romanațĭ: Brătășaniĭ, pe care a posedat'o în secolul XVII:

GHINEA MARELE VISTIER Brătășanul ḑis «Grecul» saŭ «OLARUL». Acesta venind în țară la curtea luĭ Mateĭ Vodă Basarab, ajunse prin dibăcia sa, în înaltele demnitățĭ ale țěriĭ, fiind vistierul mare al aceluĭ domn. Unele cronice îl critică foarte aspru pentru mijloacele ce întrebuința la scoaterea birurilor, și pentru asupririle ce făcea țěriĭ împreună cu cel alt sfetnic al luĭ Mateĭ, armașul Radu Věrzaru. — (v. Sincaĭ, III, 78, etc.)

La anul 1648 el erea mare clucer; iar la 1653 pieri ucis împreună cu Radu Věrzarul, de seimeniĭ revoltațĭ în contra lor și a Domnuluĭ; fiind târît la câmp și apoĭ tăiat. (v. cron. anon. mag. istor. p. IV, 328.)

El căsătorindu-se cu sora (?) luĭ Mateĭ Basarab, căpătă satul Bratășeniĭ, aproape de Olt în Romanațĭ, unde până aḑĭ aŭ rěmas ruine și se ḑice că s'aŭ găsit o parte din nepreţuitele luĭ comorĭ, despre carĭ în popor sunt maĭ multe legende. — In comuna Șopărlița se află o mănăstire ruinată, ce se ḑice a fi făcută de dânsul, ca și biserica veche din satul Dobrunul. (Odobescu. — Antiq. jud. Rom. p. 26).

Prin ceĭ patru fiĭ aĭ sěĭ, se traseră patru ramurĭ ale familieĭ, de carĭ vom vorbi pe rând.

VEL CLUCERUL MIHAĬ BRĂTĂȘANUL, cel d'ântăĭ fiŭ al luĭ Ghinea, e citat în documente din 1668 și 1685, ca «Mi-

hul logofĕtul», apoĭ (1682) ca vel pitar și clucer. El fusese însurat cu Calea fica Diiculuĭ spătarul.

Copiĭ luĭ Mihu Brătășanul aŭ fost: RADU însurat cu jup. Grajdana; și BARBU BRĂTĂȘANU FOST VISTIER, de care vorbește cronica țĕriĭ. La 1690, Brâncoveanu trebuia să facă un vad pentru trecerea oștilor turceștĭ și «găsindu-se vad la satul Costeștiĭ, aŭ trimes pe Barbul Brătășanul vătaful de aprozĭ să scornească țara, să sue toate vasele în sus pe Argeș, până la vadul acela....» (mag. istoric II, 156). Iar la anul 1702, Brătășanu fu trimes la Adrianopol împreună cu Vergo Postelnicul, din partea Domnuluĭ, spre a dejuca planurile pretendenților Staico Merișanul și Preda Proroceanu. — Fiiĭ luĭ Barbu Brătașanu aŭ fost:

TUDORACHE, care avu un fiŭ GRIGORE Br., prin care se stinse în secolul trecut această ramură. Altul fu CONSTANTIN; iar cel alt fiŭ al luĭ Barbu: ARMAȘUL RADU Brătășanu, pe care'l menționează Dapontes ca Vel-armaș în luna Noembre, an. 1737.

Trecem peste ramura luĭ Preda, al doilea fiŭ al luĭ Ghinea, de care vom vorbi maĭ jos, fiind cea actuală. — Al treilea fecior al luĭ Ghinea erea:

Vistierul PAPA BRĂTĂȘANUL. Acesta însurându-se cu fica unuĭ boer Fălcoyanu, avu un fiŭ: CONSTANTIN Brătășanu, f. mare paharnic. Acesta a avut și el 3 fiĭ: CLUCERUL RADU Brătășanu, a căruĭ fică Maria ținu pe boerul Zătreanu; IOAN; și slugerul NICOLAE BRĂTĂȘANU.

Fiul luĭ Nicolae: IOAN Br. se căsători cu nepoata mitropolituluĭ țĕriĭ Cozma, având treĭ copiĭ:

SCARLAT (avu o fică Aristitza, † necăsăt.), NICOLAE Br. fost căpitan, † în Rusia, și căpitan ALEXANDRU Brătășanu † însurat cu Maria Ogrădeanu, cu care avu 3 copiĭ: IOAN Brătășanu, Catrina și Maria.

Spătarul DIICU BRĂTĂȘANU, cel maĭ mic fiŭ al luĭ Ghinea, se însură cu Anița fata luĭ Mateĭ Băleanu și avu un fiŭ:

PAHARNICUL DRĂGHICĬ Brătășanu, prin aĭ căruĭ copiĭ se

stinse aceasta ramură; anume: RADU BR. fiul sĕŭ (1740), se călugări sub numele de Filaret; iar o fică a sa se căsători cu boerul Prisiceanu.

Marele SPĂTAR PREDA BRĂTĂȘANU, fiul 2-lea al luĭ Ghinea e capul branșeĭ principale, de ạḍĭ, a familieĭ. El fusese vel setrar, spătar și vel Pitar sub Brâncoveanu. La anul 1689, acest boer împreună cu Radu Golescu, chemară pe Logofĕtul Brâncoveanu la mitropolie unde se aflaŭ boeriĭ, și unde fu proclamat Domn țĕriĭ. — Indată, noul domn trimese la Constantinopol pe Ghindea vornicul, Pârvu Cantacuzino, Brătășanu și alțĭ, mulțĭ spre a face cunoscută alegerea sa. — La întoarcere, vedem pe Brătășanu, vel pitar, trimes sol la Nemțiĭ carĭ intraseră în țară (1689), să negocieze cu dânșiĭ împreună cu Diicul Rudeanu, Constantin Stirbey slugerul și Cornea Brăiloiŭ. (v. magazin Istor. II, 132, 134, 140).

El erea însurat cu jupâneasa Ilinca Filișanca, cu care avu doĭ copiĭ: o fată, soția luĭ Const. Strâmbeanul, și fiŭ:

Vel PAHARNICUL ȘERBAN BRĂTĂȘANU, fost și mare șetrar, la începutul sec. trecut, etc. Ceĭ treĭ fiĭ aĭ sĕĭ: Constantin, Preda și Diicu, la 1734 vând moșia lor Jeblenița, Consilieruluĭ Ilie Știrbei. (doc. part. Arh.) CONSTANTIN avu un singur fiŭ, IORDACHE saŭ George, a căruĭ fică Ruxanda ținu pe Drăghicĭ Dobriceanu.

DIICU BRĂTĂȘANU, al treilea fiŭ al luĭ Șerban, se însură cu Balașa fata luĭ Vasile Zătreanu și avu fiĭ pe POSTELNICUL IOAN Brătășanu. Acesta e tatăl luĭ BĂNICĂ și al luĭ CONSTANTIN. Acesta din urmă avu 2 fiĭ, † în ḍilele noastre, stingând ast-fel branșa luĭ Diicu: NICOLAE căsătorit cu o Dobriceanu și ȘTEFAN Brătășanu.

VISTIERUL PREDA BRĂTĂȘANU, (pe la 1740) fiul luĭ Șerban, din căsătoria sa cu Balașa fica luĭ Vasile Golumbeanu, dintr'o familie boerească din Crajova, a avut patru fiĭ; din carĭ: GHIȚĂ Brătășanu muri tăiat de Turcĭ; iar ceĭ alțĭ: Ion, Barbu și Constantin deteră fie-care naștere la o branșă (actuale):

I. Ioniță Brătășanu, cel mare, însurat cu fata luĭ Gănescu, a avut pe: Nicolae Br. (soție Uța Racoviceanu) care n'avu băețĭ; și

Dincă (Constantin), a căruĭ soție erea Stăncuța Bălăcioaica, de la care avu un fiŭ:

Grigore Brătășanu, proprietar în Romanațĭ †. Căsătorit cu Zița Măinescu din Crajova a avut 2 fete și un fiŭ: — Caterina căsăt. cu C. Andronescu, Smaranda cu Col. D. Călinescu, și: George Brătășanu, f. căpitan în armată, proprietarul moșieĭ Gorganĭ din Romanațĭ, etc. Decedat la Crajova 1895. — Căsătorit cu Alexandrina n. Butculescu.

II. Barbu Brătășanu, vistierul, al doilea fiŭ luĭ Preda, se însură cu Maria fica slugeruluĭ George Rătescu și avu 2 copiĭ:

1. Constantin Brătășanu (soție Sevastița Lețu), a avut patru fiĭ: George, Nicolae, Constantin, — și Guță Brătășanu, fost și actual senator, etc. Căsătorit cu Maria Gărdărĕanu; Are 4 fice și 1 fiŭ: George.

2. Pitarul Toma Brătășanu, însurat cu Ana Sămeșescu a avut 2 fiĭ; — Ioan Toma Brătășanu, la Caracal (căs. cu Zoe Teohari †), Are 3 fiĭ: Toma oficer, Constantin și Ioan. — Barbu Brătășanu, al doilea fiŭ al luĭ Toma are 3 fice și un fiŭ, Trajan.

III. Constantin Brătășanu, al treilea fiŭ al vistieruluĭ Preda II, s'a căsătorit cu o Bîrsească de la Crajova, având pe fiul sĕŭ:

George Brătășanu, care însurat cu fata luĭ Duminecă, a avut doĭ băețĭ:

1. Ioan Brătășanu, căsătorit cu Vasilina Brusescu, al căruĭ fiŭ (act.) e Ioan Brătășanu:

2. Iar Pavel Brătășanu †, mare proprietar în Romanațĭ, se căsători cu Elena fica d-ruluĭ Beneș, și avu cincĭ fiĭ (actualĭ):

Pavel Brătășanu, deputat în m. multe rândurĭ, mare proprietar, etc. — Ioan Brătășanu, căpitan, — Alexandru Brătășanu, inginer,—căpitan Anton Brătășanu,—și Constantin Brătășanu.

BUCŞANU

(Valachia)

Documentele ne relevează pe Barcea logofĕtul din Bucșanĭ, pe la anul 1592. — (Odobescu A. R.). — O altă serie de acte dintre 1590—1615, ne vorbește de Dragul, și copiiĭ sĕĭ: Neagu și Caplea cu moșia lor, carĭ par a fi boerĭ din această familie.

Bărcan de la Buxianĭ stolnicul, e renumit prin revoluția ce încercă a face cu boeriĭ în potriva luĭ Radu Mihnea la 1611—12: «Iar un boeriŭ mare, anume Bărcan vel stolnic de la Merișanĭ, ear de moșie se trăgea de la Buxanĭ, el călcă jurământul, și cu dânsul încă și alțĭ 8, că făcură svat în taină ca să omoare pre Radu Vodă și să ridice domn pe Mihaĭ cămărașul, pentru căcĭ-ĭ împresurase cu o mulțime de grecĭ... Iar Radu Vodă prinzând de veste, îndată porunci de'ĭ prinseră, și porunci de'ĭ tăiă pre toțĭ...», ḑice Cronica anonimă (t. IV, p. 306 m. ist.), care susține pe domn. — Acest boer avea într'adevĕr o mare însemnătate prin neamul și demnitatea sa, care vedem ast-fel că se află printre boeriĭ de frunte încă pe la 1600. Făcând o observare, credem că Barcan marele stolnic, e acelaș cu Barcea de la 1592, pe atuncĭ fără demnitate, ci simplu nobil-logofĕt. — (v. Merișanu).

Borcan marele stolnic, avu un fiŭ:

Staico paharnicul Buxianul, «fiul luĭ Bărcan de la Buxianĭ» cum ḑice Cronica țĕriĭ, când enumeră principaliĭ partizanĭ aĭ luĭ Gheorghe Băleanu, la ivirea faimoaseĭ rivalitașt între Bălenĭ și Krețuleștĭ etc., în ḑilelele luĭ Antonie Voevod (1669).

La venirea luĭ Duca Vodă, acesta trimese înainte în țară

să anunțe, pe Constantin slugerul, fiul logofĕtuluĭ Stoica Ludescul, care însă fu prins de partida Bălenilor, între carĭ Radu Năsturel și Staico Buxianul, și pus în butucĭ, credênd că spunea minciunĭ. Audind că într'adevĕr vine Duca, eĭ fugiră peste graniță «iar Radul Năsturel și cu Staico aŭ fugit la munte». etc. — (pag. 13, V; mag. istor.).

Boerul Vintilă Bucșanul, împreună cu soția sa Dumitrana Buiceasca, sunt îngropațĭ amêndoĭ la monăstirea dintr'un lemn (Vêlcea), — Trăia cam pe la 1640—50.

Preda Buxianul marele Logofĕt, pieri în lupta care se dede la asediul cetățeĭ Leva, de Turcĭ, ajutațĭ de domniĭ românĭ, în contra Nemților: — «atuncĭ aŭ pierit și Preda vel Logofĕtul Buxianul și Ivașco Cepariul, Constantin Vĕrzariul vel paharnic, și alțĭ mulțĭ», 19 Iulie 1664. — Cronicarul dice că «perirea acestora aŭ fost osânda de la Dumnedeŭ trimisă», pentru că fuseseră unițĭ cu Grigore Vodă și cu Stroe Vornicul contra luĭ Constantin Cantacuzino, la uciderea acestuia. —

Ventilă căpitan Buxianul, fost peste Olt mare căpitan de margine, iscălește în 1717 din Sibiŭ scrisoarea boerilor muntenĭ refugiațĭ, către Principele Eugeniŭ de Savoia, cerând ajutor contra Turcilor; împreună cu Golescu, Bălăceanu, Băleanu, State Leordeanu, Kretzulescu, etc. — In Septembre acelaș an, tot boeriĭ refugiațĭ scriŭ o altă adresă cu nouĭ cererĭ. El muri la 1718. — (Hurmuzache. — Doc. tom. IV. p. 193, 199).

In lista boerilor muntenĭ, trimeasă de Tige luĭ Steinville la 1719, figurează Constantin Buxan Logofĕt. — (id. p. 242).

In decursul trecutuluĭ secol aŭ maĭ existat boerĭ descendențĭ din această familie, însă maĭ căzuțĭ și retrașĭ de la boeriile înalte, de alt-fel ca multe din familiĭ carĭ în timpul nostru d'abia aŭ maĭ păstrat o amintire din trecutul lor, dacă nu de loc.

Nu credem ca azĭ să maĭ existe urmașĭ direcțĭ al acestuĭ neam, de și nu putem afirma lucrul în mod sigur.

Une-orĭ (în secol. din urmă) și-aŭ zis și «Bucșeneștĭ».

BUDIŞTEANU

(VALACHIA)

Familia Budișteanu, una din vechile familiĭ boereștĭ pământene, e originară din județul Argeș, comuna Budeasa, de pe malul stâng al rîuluĭ Argeș, aproape de Piteștĭ. La 1786, trăiaŭ la moșia lor părintească, treĭ frațĭ Budiștenĭ și anume, Răducan, Șerban și Nicolae. —Descendențiĭ acestora, linie bărbătească astăzĭ în viață, sunt:

I. Din RĂDUCAN BUDIȘTEANU, prin fiul sĕŭ CLUCERUL ION Budișteanu, se trage: *Constantin I. Budişteanu*. — Apoĭ frațiĭ Budiștenĭ: *Dumitru*, *Nicolae* și *Ion*, copiĭ aĭ căpitanuluĭ *Dumitru Budişteanu*; precum și un alt fiŭ al acestuia, anume Majorul *Pavel Budişteanu.*

II. Din ȘERBAN BUDIȘTEANU se trag: — Colonelul *Alexandru Budişteanu*, fost senator, etc., care din căsătoria sa cu Ecaterina născută c-tesă de Rosetti, are treĭ fiĭ: *Dumitru*, *Alexandru* și *Radu* Budișteanu; — Generalul *Constantin Budişteanu*, fost Ministru de rĕsboĭ, etc. — si L-t. Colonel *Nicolae Budişteanu*, câteșĭ treĭ frațĭ și copiĭ aĭ Serdaruluĭ *Alex.* Budișteanu, fiul luĭ Șerban.

— Din *Ghiorghiță* Budișteanu, un alt copil al luĭ Șerban descind *Manole* și *Gheorghe* Budișteanu. — Tot din Șerban se maĭ trag și TREPTENIĬ din județul Argeș, care maĭ târḑiŭ a luat acest nume dupĕ moșia lor.

III. Din NICOLAE BUDIȘTEANU se trag frațiĭ: Constantin, Gheorghe și Nicolae, fiĭ luĭ DRĂGHICĬ Budișteanu, unul din copiiĭ luĭ Nicolae. *Constantin* Budișteanu are treĭ băețĭ, *Petre*, *Nicolae*, și *Cicerone*. — Toț din Nicolae se trage și Lt. Colonel *Ion Budişteanu.*

Dintr'o altă spiță a Budiștenilor descinde căpitanul *Nicolae* Budișteanu, fiul luĭ ION Budișteanu din comuna Găvana, județul Argeș.

BUHUŞ †

(MOLDOVA)

Veche familie moldovenească, pe care o găsim în istorie din sec. XVI; și care joacă mare rol în al XVII.

VISTIERUL BUHUȘ, după nume Dumitru, îl aflăm cum ne arată letopisețul, mergând la anul 1631 cu alțĭ boerĭ la Constantinopnl, spre a protesta contra numireĭ de domn, a luĭ Alex. Iliaș; împreună cu Costin postelnicul, Logofătul Bașotă, Spatarul Ureche, Hatman Savin și Vasile Lupu vornic. Apoĭ în 1633 complotéză contra acestuĭ domn, detronându-l. Dumitru Buhuș muri la 1647, și mormântul sĕŭ acoperit cu o piatră, se află la mănăstirea Crivești.

Intr'un document din 1621 (Acad.) August 24, se vorbește de GRIGORE BUHUȘ, care se împacă cu Dumitru Buhuș, în pricina unuĭ țigan. Aceștĭ doĭ boerĭ eraŭ frațĭ împreună; — iar fiul visteruluĭ Dumitru, erea

Marele LOGOFĂT NICOLAE BUHUȘ, pe care îl întâlnim în numeróse documente.

In timpul luĭ Vasile Lupul, pe când erea în Moldova Cazacul Timuș, se aflaŭ ca zălogĭ la Hatmanul Cazacilor, nepoțiĭ luĭ Vasile W. «și den fecioriĭ de boierĭ de țară, Nicolae Buhuș și Ion Prăjescul...» (Let. I, 322).

Acelaș domn, către sfârșitul domnieĭ, trimete pe Nicolae Buhuș, acum Jicnicer, cu alțĭ doĭ boerĭ să prindă pe Ștefan părcălabul de Soroca și să-l trimeață legat la Hotin; iar apoĭ să meargă cu toțĭ la Hmil Hatmanul. An. 1653. (Miron Costin I. 326), Maĭ târziŭ, e mare Logofăt al Moldoviĭ sub maĭ mulțĭ domnĭ. Rudă aprópe cu dînsul a fost:

HATMANUL ALEXANDRU BUHUȘ, care erea titrat ca vel

pitar la 1668; iar la 1670, 1676, 1680 ca Hatman. In anul 1669 venind pe tron Duca W, chemă pe Buhuș care era fugit în Valachia, și îl trimese cu tătarii contra faimosului Serdar Hâncu, la Epurenĭ, unde acest din urmă fu învins și prins. In timpul domnieĭ luĭ Dumitrașco Cantacuzen îl regăsim ca Hatman, luptând contra Nemților la Podișoara, lângă Suceava (1674): «pe Nemțĭ i-aŭ lovit Buhuș Hatmanul și dând năvală în tabără la loc larg, aŭ ucis calul de sub Hatmanul, și căzênd într'un răzor cu fața în sus așa a năvălit Nemțiĭ numaĭ ca să-l ia»... Decusară căpitanul scoțându'l din învălmășeală, el încalecă din noŭ..... «Și aŭ maĭ dat năvală, cum ḑice letopisețul, și aŭ rupt tabăra Nemților în două, și aŭ pierit câțĭ-va, și pre mulțĭ i-aŭ luat viĭ și i-aŭ trimes la Dumitrașco Vodă; pentru care isbândă, în mare cinste erea Hatmanul la Dumitrașco W. și vestit nume avea la Turcĭ». (Letop. Cog. III, p. 14).

La 1685, Duca Vodă în a treia domnie a sa, întorcêndu-se din Transilvania, unde fugise de Petriceĭcu și de Cazacĭ, și aflând că la Tecucĭ e o oaste comandată de Hăbășescu, trimese pe cumnatul sĕŭ Hatmanul Buhuș, care o risipi. In urmă însă Duca fu prins, iar Buhuș d'abia scăpă. — Cu 7 anĭ înainte, la 1678, Antonie Roset V. fiind detronat de Vizir, care se afla în țară, acesta «aŭ pus caimacam în scaun pe Ghenghea Vornicul și pe Sandu Buhuș Hatman». — (N. Costin II, 16). — Acest viteaz și mare boer, s'a ilustrat mult în istoria Moldoveĭ pe timpul sĕŭ.— Cronicarul Neculce zice «că nimica nu i s'aŭ ales de casa luĭ și de feciorii luĭ». — (let. II, B).

Tatăl sĕŭ era Sandu Buhuș, care de asemenea fusese Hatman; iar mama sa erea Dafina, în urmă soția luĭ Dabija Vodă. Cu Buhuș, ea maĭ avusese încă doĭ copiĭ: Nastasia, sora Hatmanuluĭ Al., care se căsători cu Duca Vodă, pe când erea vistiernic; și fratele eĭ: Lupașco Buhuș Spatarul, despre care citim în cronică: — (Neculce, II p. 192). «Dabija având un fiastru al sĕŭ, făcut de Doamna Dabijoaia cu Buhuș; făcut'aŭ mare nuntă în curțile domneștĭ cu acel fiastru al sĕŭ Lupașco, care acel Lupașco aŭ a-

juns pe urmă Spătar mare în țara muntenească, și aŭ luat o fată a luĭ Iordaki vistierul Cantacuzino».

— Elena Buhuș erea soția luĭ Manolaki Rosetti.

— Un Constantin Buhuș e mărturisit de documente la anul 1641.

Vel clucerul Ion Buhuș, al căruĭ grad de rudenie cu Hatmanul nu'l cunoaștem, trăia în jurul anuluĭ 1700. Din 1689, are un hrisov domnesc pentru întărire de posesie. Maĭ pe urmă devine mare logofĕt al Moldoveĭ, în care rang îl aflăm la 1710, în timpul domnieĭ luĭ Nicolae Mavrocordat, care'l însărcină împreună cu Ion Paladi să facă verificarea visterieĭ, neglijată de Georgiță Apostol vistierul. O dată cu detronarea luĭ Nicolae Vodă, Buhuș fu arestat de Iusuf aga ce venise cu mazilia, pentru neachitarea unuĭ bir vechiŭ, dar el fugi din vistierie unde erea închis, scăpând ast-fel de a fi dus la Țarigrad.

Nicolae Buhuș, care credem că e fiul precedentuluĭ, erea mare Logofĕt al Moldoveĭ la 1757, când îl găsim adesea în divanul domnesc ca mărturie în diferite acte.

Familia se continuă până în secolul nostru, stingându-se prin ultimiĭ 2 descendențĭ aĭ eĭ:

«Mateĭ Buhuș, ḑice Boldur Lățescu în adnotarea opereĭ luĭ Cantemir, cel de pe urmă din acest neam, s'aŭ stins în zilele noastre».

Vornicul Dimitrie Buhuș, ultimul membru al acesteĭ marĭ familiĭ, născut 1806, † 185.. Epitaful sĕŭ, făcut de Costache Negruzzi, și săpat pe piatra tombală, zice:

«Din nobila tulpină, familie slăvită,
Român adevĕrat,
«Eŭ singur rĕmăsesem, când moartea cea cumplită,
Cumplit m'a secerat.
«Și vița Buhușească uscată se retează
De-acum de pe pământ...».

Totușĭ din ramurĭ îndepărtate ale familieĭ, maĭ există astă-zĭ descendențĭ în Basarabia.

BUICESCU †

(Valachia)

Veche familie, care în al XVII veac posedà între alte proprietățĭ, moșia din Băneștĭ, etc.— Ortografia numeluĭ o găsim variând chiar în cronicarĭ, une-orĭ: «Boicescu», alte orĭ «Buicescu», care pare forma cea veche.

Diicul Spătar, boer însemnat de care vorbesc și cronicariĭ Moldoveĭ, s'a ilustrat pe la 1652, fiind încă tânăr «și în mare cinste la Mateĭ Basarab».— Ast-fel cronicele (Anonyma val. și M. Costin), ne vorbesc cu prilejul urcăreĭ pe tron a luĭ Gheorghe Ștefan, de: «Diicul spătarul muntenesc al luĭ Mateĭ V., ce se ispitea să fie el domn», care fusese trimes de Mateĭ să ajute luĭ Gheorghe pentru ocuparea domnieĭ, în contra luĭ Vasile Lupu, lucru ce reuși. (1653).—

El luase parte la multe din luptele luĭ Mateĭ W., dând probe de o mare valoare și vitejie.— La 1654: «după ce aŭ șezut Constantin Vodă în scaun... se ḑice că aŭ fost trăgând nădejde de domnie și Dicul spătarul, căruĭ uniĭ din prietiniĭ sĕĭ făcându-ĭ de știre că moare Matheĭ Vodă, îndată aŭ purces de la Buiceștĭ, de aŭ venit, iar când aŭ sosit el, Constantin s'aŭ fost pus în scaun Vodă...» (Șincaĭ, III, 97).

Din aceste ambițiunĭ ale sale, și din vaza ce avea, se vede că familia sa erea însemnată prin vechimea și puterea eĭ. Diicu fiind vel clucer, pieri ucis de Mihnea III la anul 1658. (v. Comăneanu).— După cum ne arată documentele, fiul mareluĭ spătar Diicu, erea

Papa Buicescu, biv-vel paharnic și comis, citat ast-fel

la 1687.— După așezarea pe tron a luĭ Șerban Cantacuzino Voev. «...întru aceste vremĭ și Papa Boicescul unindu-se cu câțĭ-va boerinașĭ de aĭ țăreĭ, s'aŭ dus la Odriŭ [1]) să pârască pe Șerban Vodă... Și mergând Papa Paharnic la Viziriul, câte aŭ știut le-aŭ zis, dar aŭ biruit baniĭ (luĭ Vodă), și l'aŭ dat legat și pe el și pe ceĭ alțĭ de i-aŭ dus la Șerban Vodă; și pre Papa l'aŭ ertat (aŭ den porunca viziruluĭ, aŭ den rugăciunea sororiĭ luĭ, Marina Filipeasca) și l'aŭ lăsat viŭ, iar pe ceĭ-l'alțĭ i-aŭ omorît».— (Const. căpitanul.— Cronica, mag. istor. II, 32).

Soția sa erea Dumitrana Buĭceasca, fiica luĭ Pană Spătarul Filipescu și nepoata luĭ Mănailă postelnic din Văleni. Intr'un act din 1690, Papa e citat cu fiul sĕŭ: Diicul Boicescu, care ca și moșul sĕŭ e spătar la anul 1700.— Fiica sa, ținea pe Vintilă mare căpitan de margine, † la 1718 (Bucșanu).

Păuna Buiceasca, fiica luĭ Diicu, a fost soția luĭ Drăghicĭ Cantacuzino. (Geneal. Cantac.).

Nu credem că această familie originară din Valachia, unde avea proprietate Buiceștiĭ, să aibă o legătură cu familia boerească din Oltenia: «Boicescu», — cunoscută din secolul trecut și din care sunt azĭ urmașĭ, — ci ea a dispărut încă după 1720.

---

1) Adrianopole.

BUJOREANU

(VALACHIA)

Un SARCHIZ DE BUJORANĬ, trăia înainte de anul 1608 în ḍilele luĭ Radu Voevod, dupĕ cum amintește un hrisov domnesc. — (act. Archiv. St. B.).

Patru generațiunĭ ale acesteĭ vechĭ familiĭ, dupĕ cum se vede originară din județul Vêlcea (Oltenia), se pot stabili prin ajutorul documentelor, «à cheval» pe al XVII și XVIII secol :

ȘERBAN BUJOREANU fost mare vistier, spătar, apoĭ MARE BAN, 1716. El erea însurat cu jupâneasa Elinca Brătășanca, de la care avu un fiŭ. Una din moșiile pe carĭ le stăpânea dânsul, erea Păușeștĭ, dupĕ care adese orĭ eĭ se numesc pe lângă Bujorenĭ și: Pauseștĭ. — El e iscălit în multe documente ale divanuluĭ ca vistier 1689—1716, apoĭ ca v. Ban. — *1716* : Mavrocordat trimese știre în țară că vine domn, rânduind caimacamĭ pe Mihaĭ Cantacuzino, Radu Golescu, spătar Dudescu și Șerban Bujoreanu. Puțin dupĕ acea, boeriĭ Olteniei închinându-se cu toțĭ locuitoriĭ, armatelor germane: «Nicolae Vodă auḍind acestea, aŭ trimes pe Bojoreanul și pe Obedeanul să se nevoiască, cum ḍice cronicarul, că doară ar putea desplăti pe Româniĭ de peste Olt de către nemțĭ, și multe pagube și nevoĭ făcea oamenilor, că pe Banul Bojoreanul l'aŭ prins în cătănĭ de la Brâncovenĭ și l'aŭ dus până la Zătrenĭ, de acolo scăpând, aŭ venit la Domnul... Vodă se întristă și se mira, ce va să facă, neștiind că Bojoreanul, Golescul și Băleanul și alțiĭ, sunt carĭ fac acestea, ca să dea țara în mâna nemților».— (Șincaĭ III, 389—91). — Dupĕ aceasta urmă ocuparea defini-

tivă a Olteniei, al căreĭ istoric e cunoscut. — (v. Golescu, Brăiloiŭ, Obedeanu, etc.). Banul Bujoreanu a murit probabil puțin după acea, de oare-ce erea foarte înaintat în vêrstă.— Radu Popescu rezumă, în modul sĕŭ, ast-fel acțiunea boerilor cu Austria: «...o seamă de boiarĭ... fiind capete: Radul Golescul, Grigore Băleanul, Șerban Bujoreanul, aŭ tras și pe alțĭ boerĭ în partea lor și aŭ făcut o cetișoară, și aŭ început a se sfătui, sfaturĭ vrednice de rîs, adică cum să închine eĭ țara împĕratuluĭ nemțesc, și să ceară Domn pe Iordache Beizadea, feciorul luĭ Șerban Vodă (Cantacuzen), care se afla sub protecția nemților...». (Cronica; mag. istor. IV, 95).

Un nepot de frate al Banuluĭ, erea PREDA «Buzuranul», cum îl numește raportul conținând lista boerilor oltenĭ din 1719 (din Vêlcea), cu dare benevolă către Austria.

Fiul luĭ Serban Banul, a fost, din jupâneasa Ilinca:

RADU VORNICUL BUJOREANU, 1735, numit și «Clucer R. Pauseșcul» când avea acest titlu. El erea însurat cu jupâneasa Mihalcea, soția luĭ Tănase Sărăcinescu, care apoĭ deveni: călugărița din Bujorenĭ, Marta. — (doc. m. Pauseștĭ. — Arh. St. B.)

Fiiĭ lor: DIMA și MIHALCEA, sunt citațĭ împreună încă din anul 1697, în tinerețea lor; iar al treilea:

CLUCERUL TĂNASE Bujoreanul, zis și «Păuseșcul», de care vorbește Cronica sub Brâncoveanu, avea moșie în Paușestiĭ din Vêlcea, și soție pe jupâneasa Aspra. Fata lor: Jupanița STANCA erea copil la anul 1714.—(v. magas. ist. II, p. 151).

Boerul DRĂGHICĬ BUJOREANU, amintit la an. 1740, fiind însurat cu fata luĭ Pârvul Păianu, a avut de fiŭ pe:

MIHAĬ BUJOREANU, dovedit de asemenea la an. 1763.

Clucereasa LUXANDRA BUJOREANCA, e citată la 1794 (August etc.) când cere prin o jalbă de la Vodă Moruzi ca, o «școală pentru învĕțătura copiilor de pomană, la o moșie a dumneaeĭ Tărtășeștiĭ, ce este în jud. Ilfov.....», și care fusese înființată de un moș al eĭ, să primească un ajutor și scutirĭ de la domnie, menționând că: «Scăpătând

neamul dumneaeĭ, n'aŭ putut să o maĭ ție, și așa s'aŭ prăpădit». (V. Ureche. — Alex. Moruzi V. p. 264).

Astă-ḑĭ maĭ există ca descendențĭ aĭ acestuĭ neam, ce odinioară a jucat un rol în țară:

Ioan Bujoreanu, n. 1834, fost Director și sub Director al Imprimerieĭ Statuluĭ, vechiŭ magistrat și publicist, autorul însemnatuluĭ uvragiŭ : «Colecțiune de legile vechĭ și nouĭ ale țeriĭ», și alte lucrărĭ, etc; — Și fratele sĕŭ, Majorul Bujoreanu.

BUZESCU †

(VALACHIA)

Ilustră și veche familie, a căreĭ origină se leagă de Basarabĭ, înainte de secolul XV, în care sunt cunoscuțĭ. Incă de pe atuncĭ erea în mare spleudoare și cu mare trecere la domnĭ, cu carĭ se înrudeaŭ ca Basarabĭ.

Italianul Ciro Spontoni, contimporan cu ceĭ treĭ Buzeștĭ, spunea că descindeaŭ din familia italiană Strozzi, care ar fi emigrat în evul mediŭ din Italia. Această afirmare erea însă o simplă fantezie, neîntemeiată pe nimic.

«Moșia Drăgoeștĭ cu 45 alte trupurĭ de moșiĭ și cu țiganiĭ, aŭ fost de baștină ale Buzeștilor, de la strĕmoșiĭ lor, de la Jupâneasa Neaga, fica luĭ Duduc, și de la fiul sĕŭ Manea Ghizdăvețiu și de la sora luĭ Jupâneasa Dumitra și Vladaia, încă din ḑilele Domnilor celor vechĭ, de la Vlad Voevod, fiul luĭ Vlad W....» etc. (v. Odobescu; Antiq. j. R. p. 149); pe la 1488.

La anul 1518, găsim pe MARELE BAN VLAD BUZESCUL «ce 'șĭ vărsa sângele pentru țară», și care primi de la Neagoe-Vodă satul Crucea. El începu zidirea monăstireĭ Căluiul din Jud. Romanațĭ (pe la 1520), împreună cu frațiĭ sĕĭ DUMITRU PÂRCĂLABUL și BALICA SPATARUL, dupĕ cum se vede într'o inscripție. Această inscripție e d'asupra ușeĭ de piatră a advonuluĭ, sculptată în slavonește cu litere de 6 cm. și începe: «Cu voia Tatăluĭ și cu ajutorul Spirituluĭ Sânt. Amin. Eată dară eŭ robul Stăpânuluĭ meŭ Isus Christos; jupân Vladul Banul, cu frațiĭ sĕĭ, jupan Dumitru Parcalabul și Balica Spatariul, început'am

acest Sânt locaș în ḑilele luĭ Basarab Voevod, și dupĕ aceia a fost părăsit multă vreme.....» etc.

Vlad Banul, împreună cu frațiĭ sĕĭ, sunt printre ctitoriĭ aceleĭ monăstirĭ.

Din anul 1517, se păstrează un chrisov al luĭ «Iω Basarab Voevod, fiul bunuluĭ Basarab Voevod», prin care Vodă dă moșia Căluiul de sus, câtă erea partea Albuluĭ, de moștenire luĭ Vlad, Dumitru și Balica, să le fie și urmașilor lor.

Chrisovul e iscălit ca întâĭ martor, de Banul Albul (Basarab).

Banul Vlad Buzescul avu un fiŭ, pe ARMAȘUL RADU BUZESCUL, care e tatăl celor 3 celebri frațĭ Buzeștĭ din timpul luĭ Mihaĭ V. Aceasta se citește și în urmarea inscripțieĭ de maĭ sus a fiilor sĕĭ: ...«până am ajuns și eŭ robul luĭ I. C. Jupan Radu marele Armaș și cu frațiĭ meĭ Jupan Preda Spătarul și Stroe postelnicul, nepoțiĭ luĭ jupan Vladul Banul și *fiiĭ* luĭ jupan Radul fost mare armaș, vĕzut'am acest locaș neisprăvit, de aceia noĭ am ridicat acest hram în ḑilele prea cuviosuluĭ... Iω Mihnea Voevod» (1588).

Clopotul monastireĭ Căluiul poartă o înscripție arătând că fusese făcut de Radu B. în acelaș an.

PREDA MARELE BAN BUZESCU, fratele maĭ mare din ceĭ treĭ faimoșĭ Buzeștĭ, carĭ joacă un mare rol printre boeriĭ luĭ Mihaĭ Viteazul. Născut înainte de jumĕt. secoluluĭ XVI, † la 1612 în urma fraților sĕĭ, fusese în ultimul timp, mare Ban al Crajoveĭ.

De obiceĭ, când Mihaĭ pleca în expedițiĭ, el era lăsat să administreze țara în lipsa Domnuluĭ. Ast-fel se întâmplă când Simeon Movilă usurpă tronul viteazuluĭ principe în 1601 și când Buzeștiĭ rĕmașĭ să cârmuiască țara, gonesc pe acest domn. — Dupĕ moartea luĭ Mihaĭ el sprijină cu credință pe Radu Șerban.

Pe când bandele Tătarilor pustiaŭ țara sub acest din urmă, se deteră maĭ multe lupte. Intr'una din ele se ḑice că unul din Buzeștĭ, Preda dupĕ uniĭ, omorî într'un duel singular pe fiul hanuluĭ Tătăresc Gherai, câștigând ast-

fel lupta. Poetul Bolintineanu a versificat acest frumos episod în poezia «Preda Buzescu». — Dar fiind și el rănit i s'a tras moartea, cum ḑice Șincaĭ: «Ci Preda încă s'aŭ rănit la cap și venind la Brașov să se vindece, aŭ murit, fiindu'ĭ rana nevindecăcioasă....» (II, 497). — Fondul morțeĭ e adevĕrat, însă nu Preda, ci Stroe e cel care a fost eroul acesteĭ lupte. — Soția Banuluĭ Preda a fost Catalina.

Radu marele clucer Buzescu, fost mare spatar, cel maĭ vestit dintre frațĭ. La 1575 fusese vel postelnic; la 1588 Spatar. — Ca general însemnat al luĭ Mihaĭ e trimes, în deosebite împrejurărĭ să apere țara. La 1593, împreună cu Banul Udrea Băleanu și cu 6000 oștenĭ aĭ Olteniеĭ, trecù în Ardeal pe la Turnu Roșu spre a întâlni pe Mihaĭ. — La 1595, înainte de faimoasa bătălie de la Călugărenĭ, el merge cu Stroe înaintea hanuluĭ Tătăresc la Galațĭ; și în acelaș an sunt din noŭ trimeșĭ să ia Hârșova de la Turcĭ, pe când Banul Mihalcea asedià Silistra. — Mihaĭ îl trimete în solie la Basta; iar în domnia luĭ Radu Șerban îl regăsim în solie cu Tătariĭ. Scrisorile și toată corespondența sa, se păstrează în arhivele Vieneĭ.

Radu Buzescu avusese 2 soțiĭ: Stanca († 1590), de la care avu 3 copiĭ, și Preda fica mareluĭ Ban Mihalcea, cu care îmormântă capul luĭ Mihaĭ cel mare în monastirea Dealul, la picioarele tatăluĭ sĕŭ. — El muri la anul 1610. Anonymus Carolisensis (cit. de Șincaĭ. II, 376) zice despre Radu, că: «Radu acesta clucerul erea din ceĭ maĭ de frunte dintre boerĭ și prea bogat, pentru că moștenise maĭ a treia parte din Valachia; știa și ungurește». — Epitaful sĕŭ se află în monăstirea Căluiul, nnde fu îngropat, murind la 10 Ianuar 1610. —

Stroe stolnicul Buzescu, al treilea frate; ilustru boer. muri la 1602, în vârstă de 70 de anĭ. Il găsim maĭ adesea împreună cu fratele sĕŭ Radu; așa în 1595 la Vidin, când ambiĭ scăpară viața luĭ Mihaĭ Vodă, înconjurat de o ceată de Turcĭ, gata să'l strĕpungă. El e acel care se luptă cu Tătarul; fiind rănit i se trase moartea și fu îngropat în biserica din Stăneștĭ (din Vêlcea) a neamuluĭ; — pe mor-

mânt se citeşte: «....se lovi cu cumnatul hanuluĭ şi-l ajunse pe tătar de sĕ răni». — Piatra tombală a fost pusă de soţia sa Sima († 1617): «Dacă voĭ muri să mĕ îngropaţĭ lângă dumnealuĭ aicĭ». — Pe un bas relief, dedesupt, se vede lupta luĭ Stroe cu Hanul. Muri fără urmaşĭ.

Viteaz ca şi fraţiĭ sĕĭ, ajută în tot-deauna pe domnul sĕŭ; şi acuzarea ce s'a adus Buzeştilor ca şi altor boerĭ, că ar fi trădat pe Mihaĭ, pe când acesta erea încurcat în Ardeal, e de tot neîntemeiată. — (Laurian, etc.).

Fraţiĭ Buzeştĭ ereaŭ înrudiţĭ cu principiĭ Wizniowiecki, însemnată familie de nobilĭ polonĭ, descendenţĭ din duciĭ Lituanieĭ.

Mulţĭ scriitorĭ italianĭ, în memoriile şi descrierile lor contimporane (v. docum. din arhivele Venezzieĭ, cit. de Exarcu Rev. de Arch.), cu admiraţiune vorbesc despre aceştĭ «baronĭ Valachĭ Buzeştĭ» şi despre renumele lor, lăudând mult marile lor fapte.

Pe lângă marea bogăţie ce posedaŭ, Buzeştiĭ primesc pentru serviciile lor, deosebite daniĭ de la domnitorĭ. Astfel Radu Şerban Bas. dărueşte moşia sa Predeştiĭ din Mehedinţĭ, luĭ Radu Clucerul.

Legenda populară a păstrat şi ea pe Buzeştiĭ, dar sub o figură urîtă, neconformă caracteruluĭ lor, arătându-ĭ cu Căpleştiĭ de omorâtorĭ aĭ luĭ *Radu Calomfirescu*, un viteaz boer, distins în luptele cu Tătariĭ.

Acesta cerând un ajutor ca să desrobească pe mama sa de tătarĭ, domnul îĭ dă:

«Pe Buzeştĭ şi pe Căpleştĭ
Zmeiĭ ţĕriĭ româneştĭ,
Purtătoriĭ oştilor
Şi fruntea boerilor!».

Dar aceştia, de rea credinţă, se unesc şi ucid pe Radul cu lăncile. Domnul aflând fapta lor cea rea, îĭ osândeşte şi-ĭ dă pe mâna gâdeluĭ, care'ĭ decapitează.

Legenda e frumoasă, şi, de şi are o amintire istorică, totuşĭ imaginaţia e maĭ mare ca adevĕrul, căcĭ vitejiĭ Buzescĭ

n'aŭ pierit nicĭ o dată de moarte rușinoasă. — De alt-fel am semnalat legenda ca simplă tradițiune. (Colecția Alexandri).

Portretele vechilor Buzescĭ se află în monastirea lor Căluiul, în care se maĭ găsesc mormintele luĭ Preda și Radu, Stanca Buzeasca, a Banuluĭ Radu B. și al luĭ Constantin. Maĭ sunt zugrăvițĭ Mihaĭ Vv., Petru V. (Cercel), familia luĭ Mihaĭ V., Sima Buzésca.

Marele boer Radu Clucer Buzescu, a avut 2 fiĭ și o fată: Maria Băneasa, căsătorită cu Iordache Catargiŭ Banul; Stroe postelnicul, † tânăr la 1689; și

Radu Banul Buzescu din Strejeșcĭ, care moare la 1647 în timpul luĭ Mateĭ Bas. W., sub care fusese vel Ban, și boer însemnat sub domniĭ anteriorĭ. Avu de soție pe Elena saŭ Ilinca, și fiŭ pe Mateiŭ postelnicul. Aceasta se vede și în înscrisul sĕŭ din 1646, prin care iartă de românie pe țĕraniĭ din Cernețĭ. — El maĭ avu încă 4 copiĭ, † tinerĭ și îngropațĭ în mormânt cu dânsul la Căluĭ: David, Marica, Ilinca, Preda.

Preda Buzescul Banul, avusese de fică pe Mara, care se căsători cu Preda spătarul din Cepturoaia († 1635), nepot Banuluĭ Radu Buzescu, cu care avu 2 fete, din carĭ

Kera Ilinca, se căsători cu fiul Banuluĭ Radu: Mateiaș saŭ Mateĭ Postelnicul din Cepturoaia († către 1673), înrudindu-se ast-fel din noŭ între dânșiĭ. Din 1656 a rĕmas chrisovul luĭ Constantin W. enorm de întins, dat Eleneĭ și fiuluĭ eĭ postelnicul Mateiaș, privitor la averea Buzescilor, și de o mare importanță. Se coprind cele *128* de moșiĭ ale lor, plus cele-l'alte averĭ. Mateĭ Post. cu soția sa Kera Ilinca, avură 2 fiĭ: Barbu Buzescu, † fără copiĭ, trecut în lista boerilor oltenĭ din 1719 cu dărĭ către imperiŭ, (j. Romanațĭ), în timpul ocupațiuneĭ austriace; și Constantin.

Constantin I Buzescu, însurat cu Maria; muri la 1733, înmormântat la Căluiul. In acelaș an fondase cu soția sa prima biserică din satul Strejescĭ: «în ḑilele prea înălțatuluĭ

împĕrat Carol VI...»—Il găsim ca martor în maĭ multe documente de la încep. sec. XVIII; și împreună cu fratele sĕŭ Barbu.—El avu de fiiĭ pe Ilie și Nicolae.

Ilie, (sec. trecut) știm că a avut doĭ fiĭ pe: Fiera, fost colonel în armata rusă și pe Constantin Buzescu care trăia la sfârșitul secoluluĭ trecut. Constantin avu de copiĭ pe Păuna soția luĭ Șerban Vornicul Știrbey; pe Preda, Radu și:

Constantin III Buzescu, ultimiĭ din această familie. Constantin B. muri la anul 1833 și pe mormântul sĕŭ din biserica de la Strejescĭ, zidită de dânsul la 1818, se citește:

Buzesciĭ, ce din vechime
Pentru țară s'aŭ jerfit,
S'aŭ sfârșit acum prin mine
Precum domnul a voit.... etc.

încheiând: «Smeritul Const. Buzescu, sfârșitul neamuluĭ sĕŭ». (1831 Ianuar.)—El nu lăsă de cât doue fice: Aristeia Grădișteanu și Elena Darvari †.

CĂLINESCU

(VALACHIA)

Familie boerească, de origină veche din județul Prahova, unde se află și satul Călineștiĭ, proprietate a eĭ, pe malul rîuluĭ Prahoveĭ.

Cel d'întâĭ, pe care'l găsim chiar în cronice, și care e strămoșul familieĭ de maĭ târḑiŭ, se prezintă în persoana luĭ:

IANCUL CĂPITANUL de la Călineștĭ. Seimeniĭ rĕsculându-se în contra principeluĭ Constantin Șerban și a boerilor sĕĭ: «neamul dorobănțesc împreună cu seimeniĭ se sculară turburațĭ și fără de veste... abătură în neamul romănesc în boierĭ, de'ĭ ucidea... prepuindu-le că aŭ sfătuit pe Constantin Vodă să scoată pe seimenĭ, și eĭ ticăloșiĭ (sĕrmaniĭ) nimica n'aŭ știut...» etc.— (Cronica anonimă în mag. istoric IV, 338).— Acest măcel mișelesc, se întâmplă în ziua de 17 Februarie 1655, și atuncĭ periră 15 boerĭ, printre carĭ: Preda Beca de la Maia, Drăghicĭ de la Grecĭ, Papa Brâncoveanul, Cârstea Cornățeanul, Georma Banul, Dumitrașcu Frejuranul, Udrea de la Doiceștĭ, slugerul,... «și Iancul căpitanul de la Călineștĭ».

Boerul PATRAȘCO CĂLINESCU, poate fiul(?) acestuia, trăia către sfârșitul aceluĭ secol, având de fică pe Maria, soția luĭ Barbu Rudeanu, la 1740.

Sora luĭ Barbu Rudeanu anume jupăneasa ILINCA, erea soția luĭ MATEĬ CĂLINESCU vel setrar, poate de asemenea frate(?) cu Maria, în care cas vine o înrudire dublă între ambele familiĭ.— Mateĭ Călınescu avu o fată Stanca, măritată cu serdarul Ienache.

La 1750, Postelnicul Andreĭ Călinescu, prin testamentul sĕŭ, (diata) lăsă o foarte mare avere urmașilor. (Doc. Arhiv.).

Ne lipsesc datele genealogice până în secolul nostru, când pe la 1800 și în urmă, trăiaŭ Grigore Călinescu, cu soția sa n. Bălteancă, avênd un singur fiŭ:

Generalul Athanasie Călinescu, născut 1822 Bucureștĭ. Iuncăr în armată la 1838; oficer la 1845; colonel la 60.— La 12 Iulie 1863 primi ordin să meargă în urmărirea celor 300 de polonezĭ aĭ luĭ Milkovski, ce călcaseră teritoriul român. Reuși cu trupele sale a înconjura acea ceată la Rânżeștĭ, desarmându-ĭ. La 1869 eși din armată și în 1880 fu numit general în rezervă, și în 1883 inspector general al gardeĭ naționale, care apoĭ se desființă.—Căsătorit cu Olga Zefcari, având o fică: Ana căsăt. Marian; și fiŭ pe:

Demetru Călinescu, (căsătorit cu Elena Bolintineanu). Ambiĭ sunt singuriĭ descedențĭ aĭ familieĭ Călinescu.

CALLIMAKI

(Moldova)

Origina familieĭ Callimaki saŭ Calimah e din Bucovina, unde apare în timpurĭ maĭ vechĭ sub numele de «Călmașul», care s'a grecizat în «Callimaki», de către fiiĭ luĭ Teodor Kallimaki, crescuțĭ la Constantinopol.

După memoriul publicat de un medic italian G. Assani, asupra familieĭ, și alte isvoare, se găsește pe la sfârșitul sec. XV: Filip Calimaki, de origină din Florența, venit preceptor în Polonia, în mare favóre la curtea luĭ Albrecht, ca consilier intim. Disgrațiat din cauză că ar fi îndemnat pe rege să facă un rĕsboĭ desastruos cu Ștefan W., plecă în Italia, unde muri. — Alțiĭ zic că el erea de origină byzantină și secretar al al luĭ Leopold al Germanieĭ. — Soția și copiĭ luĭ trebuind să plece din Polonia, s'ar fi stabilit în Moldova, de unde apoĭ urmă familia.

După cercetările documentate ale d-luĭ Xenopol (Ist. și geneal. caseĭ Callimaki) aceste afirmațiunĭ sunt eronate; familia fiind de origină pur moldavă.

Primul cunoscut, autor al familieĭ, este Vasile Călmașul, născut pe la anul 1640, care trăia prin secolul XVII și avu de soție pe Arvunia. Fiul sĕŭ este

Teodor Călmașul, Vornic de Câmpulung, pe care 'l găsim cu acest titlu prin 1720. El se căsători cu Ruxandra fica luĭ Grigore Ghica domnul Moldoveĭ, iar în prima căsătorie ținuse pe Nastasia, de la care însă n'avu copiĭ. Avea proprietățĭ în Bucovina. El avu 2 fete: Maria Canano și Paraschiva; iar băețĭ treĭ: Gavril, Ioan, Dumitrașco.

Mitropolitul Gavriil Calimaki (1689—1786). Fusese mi-

tropolit al Tessalonicului între 1740—58, apoĭ al Moldoveĭ și Suceveĭ 1758 — 86. El zidi catedrala St. Gheorghe din Iașĭ. De un caracter ferm și drept, contimporan cu fratele sĕŭ Ion Voevod, — el ținu scaunul Moldoveĭ până la o vêrstă foarte înaintată. — Numele sĕŭ înainte de a se că-lugări, erea Gheorghe.

Ioan Calimach voevod (1690—1760), domn al Moldoveĭ 1758—60. Fu crescut de tînăr la Lemberg în Polonia. Maĭ târdiŭ Nicolae Mavrocordat îl trimese la fratele sĕŭ, care erea Dragoman al Porțeĭ. Calimah fu locoțiitor de Dragoman timp de 6 anĭ, până îu 1752 când fu însușĭ numit mare Dragoman al Porțeĭ. La anul 1758 ocupă tro-nul de Principe al Moldoveĭ, domnind 2 anĭ, când fu de-capitat de Turcĭ. — Din soția sa Ralița, născută Hrisos-coleŭ (?), avu 2 fice și 2 băețĭ: — Sevastița, căs. 1 cu Vlasto; 2 cu Mihaiŭ Suțu W.; și Maria, soția luĭ Alex. Vodă Mavrocordat. Fiĭ sĕĭ Alexandru și Grigore, domniră amândoĭ.

Grigore W. Calimah (1735—69), domnul Moldoveĭ în 2 rândurĭ 1760—64 și 1766—69. Căsătorit cu Ileana fica luĭ Alexandru Mavrocordat, de la care avu 3 fice: Smaranda, Ralu și Maria. (Domnia luĭ: Xenopol Ist. R. tom. VI.)

Alexandru Calimah Voev., fiul maĭ mare al luĭ Ioan Vodă și frate cu preced. n. 1737, † 1821, exilat în Asia Mică. Domnul Moldoveĭ (1795—99) și fost Dragoman al Porțeĭ. Soția sa erea Elena, fica luĭ Grigore Vodă Ghica (1727—77), de la care avu 2 copiĭ, și 2 fete: Raluca și Eufrosina. — Al doilea fiŭ aĭ sĕŭ Ioan Calimaki (1781—1821), fost mare terziman al Porțeĭ, avu din căsătoria sa cu Roxandra Moruzi, maĭ multe fete și douĭ băețĭ: — Grigore Calimaki general în armata rusă (1815 † 1875), căsătorit cu fica luĭ de Breuil; și Alexandru (1817—74), oficer rus, căsătorit cu o Rusanoff.

Scarlat Calimah vodă fiul luĭ Alexandru V. și frate cu Ioan, — n. 1773, † 1821; domn al Moldoveĭ 1806 și 1812—1819; peste ambele țĕrĭ în 1821. In prima domnie după câte-va lunĭ de la venirea sa, Rușiĭ ocupară Moldova,

și el trebui să fugă la Constantinopol (1806). După pacea de la 1812, obținu din noŭ tronul domnind 7 anĭ. El, ca și contimporanul sĕŭ Caragea face un cod de legĭ pe care pune să'l traducă în grecește după codul civil austriac, de către Flechtemmacher. Acest german isprăvește lucrarea împreună cu un legist grec Anania; transcriind'o și pe românesce. Legislația luĭ Calimah în Moldova ca și a luĭ Caragea în Valachia a rĕmas în vigoare până la introducerea coduluĭ Napoleon. — Scarlat Calimaki în 1819 părăsește tronul; iar la 1812 fu exilat de Turcĭ și apoĭ omorît, acuzat că ar fi favorizat revoluția grecească. Domnia luĭ s'a ilustrat însă printr'o serioasă administrare. Din căsătoria sa cu Ruxandra fica luĭ Mavrogheni Voev., el avu 2 fice: EUFROSINA căs. cu Nikefor Papadopol, Raluca Paladi, și fiŭ pe

PR. ALEXANDRU CALIMAKI (1802—1879), refugiat la Kiev după moartea tătăluĭ sĕŭ, unde crescu. Pe urmă fu trimes pe lângă ambasada otomană în Paris. In 1853 i se dete tronul principatuluĭ de Samos; dar el se retrase în Franța. In 1855 ambasador la Viena. Căsătorit cu Eufrosina Cantacuzino-Pașcanu.

Din al treilea fiŭ al luĭ Teodor Câlmașul, se trage ramura de astă-zĭ; anume:

DUMITRAȘCO CALIMAKI (1705—1758), frate cu Gabriel și Ion Voevod, avu rangul de vel-BAN. In 1754 prin hrisov de la Grigore Ghica, primește ca dar un loc, alăturĭ de moșia sa: Stânceștiĭ (din Botoșanĭ), rĕmasă până adĭ a familieĭ. El se căsători cu Maria fiica luĭ Alex. Sturdza, cu care avu fete, pe Ancuța Hrisoveghi și Safta Greceanu; iar fiŭ pe:

IOAN CALIMAKI (1750—86), paharnicul. Acesta avu întâia soție pe Joița Sturdza, fără copiĭ; și a doua pe RUXANDRA Catargi (în 1780); care rĕmase văduvă după 6 anĭ de căsătorie, având 2 copiĭ. Testamentul Roxandeĭ datează din 1813. Maria, fiica sa, † 1853, avu de bărbat pe Boldur Costache.

ALEXANDRU CALLIMAKI, fiul luĭ Ion și al Roxandeĭ (1781—

1837), MARE VORNIC al țěreĭ de sus. Se însură prima oară cu Ileana Gavriil Conachi, având un fiŭ Xenofon, † 1820; și al doilea cu Maria Cuza, † 1843, de la care avu de fiică pe Smaranda Alex. Beldiman, năs. 1838; iar fiŭ pe:

TEODOR CALLIMAKI (1836—1894). La alegerea de prinț a luĭ Cuza, dânsul împreună cu Negri merg la Constantinopol spre a anunța îndoita alegere, și reușesc a veni cu firmanul de întărire al Sultanuluĭ. Reprezintă, România la Belgrad, sub Cuza. De la 1876 luă parte în diferite legislaturĭ, ca liberal. † 1894 la moșia Stănceștĭ. Căsătorit cu Zenaida fica pr. Alexandru Moruzi, n. 1840; având 2 fiĭ și 3 fiice: Ralu Cantacuzino-Pașcanu; Zenaida soția comteluĭ Dem. de Roma; Smaranda n. 1871;

ALEXANDRU CALLIMAKI, fiul luĭ Teodor Callimaki, născut 1866, căsătorit cu Maria Vernescu, având copiĭ pe Scarlat (1896) și Teodora (1895); și

ION CALLIMAKI, fratele sěŭ, al 2-lea fiŭ al luĭ Teodor C., n. 1880; sunt singurĭ descedențĭ actualĭ aĭ familieĭ.

Armoiriile coprind: pe fund de argint, un arc și o săgeată pe care se încolăcește un șarpe (roșu); acestea încartierate și cu armele țěrilor româneștĭ. Coroana princiară.

CÂMPINEANU

(VALACHIA)

Cel d'întâĭ Câmpineanu de care vorbeşte istoria, este VASILE CĂPITANUL, pe care la anul 1659 Mihnea Vodă îl omoară, împreună cu socrul sĕŭ Vornicul Radu Cândescu şi cu alţĭ boerĭ, aruncându-ĭ din casele domneştĭ jos (în Târgovişte) cu lanţurile de grumazĭ, «iar dorobanţiĭ, ne spune cronica anonimă (Magazinul istoric) se bucurà şi'ĭ călca cu picioarele şi-şĭ bătea joc de trupurile lor». Causa omorîreĭ a fost că boeriĭ s'aŭ împotrivit planuluĭ nebunesc al domnuluĭ de a ridica rĕsboiŭ asupra Turcilor, lucru patriotic susţinut de toţĭ boeriĭ, ucişĭ fără vină.

Numele de Câmpineanul, vine de la moşia veche «Câmpina» din Prahova.

El fiind ucis, soţia sa a fost pusă la torturĭ şi deposedată de toată averea. (Vedĭ de moartea luĭ: Fotino, Ist. Dacieĭ IV, 108).

DRĂGHICĬ CÂMPINEANU, fiul căpitanuluĭ Vasile (?) şi al ficeĭ vorniculuĭ Radul Cândescu, îl găsim la anul 1705, sub Constantin Brâncoveanu Vodă, Capucehaia (saŭ trimes al ţeriĭ) la Poartă.— Un alt fiŭ al aceluia, anume PAVEL, a emigrat în Moldova cam pe la începutul seculuĭ XVIII.

— Fără a şti legătura lor în şirul familieĭ, sunt însemnaţĭ, marele Căpitan MANTA CÂMPINEANU şi fiul sĕŭ Căpitan PÂRVU CÂMPINEANU, carĭ figurează ambiĭ pe lista boerilor marĭ, pe care generalul baron de Tige o trimete Mareşaluluĭ Steinville în 1718, 12 August; care listă e în arhivele vieneze şi publicată în docum. de Hurmuzache (t. VI, p. 242). —

Pantazi Câmpineanu, fiul luĭ Pavel, care emigrase în Moldova, se căsătorește la Iașĭ cu principesa Maria, fica pr. Constantin Cantemir, fiul luĭ Antioh domnul Moldoveĭ, decĭ nepot de frate cu Dimitrie Vodă Cantemir Având titlul de clucer, Pantazi ocupă înalte dregătoriĭ în țara românească.

La 1769, se iviră manifestele împĕrăteseĭ Rusieĭ Ecaterina II, chemând pe toate popoarele supuse Turcieĭ, la arme. Pantazi Câmpineanu întâmpină pe majorul rus Karazin la Buzĕŭ, și amândoĭ vin împreună la Bucureștĭ de unde Vodă Gr. Ghica fugise. Dupĕ acea Pantazi se duce cu Mitropolitul țĕriĭ Grigore, în solie la Petersburg.— Pe la 1764 el murise, căcĭ vedem într'un chrisov al luĭ Const. Șuțu, că: «băneasa Anica Filipeasca, sora rĕposatuluĭ Clucer Pantazi Câmpineanu, este autorizată a opri pe nepotul eĭ Constantin, fiul luĭ Pantazi, de a înstrăina ceva din clironomia părintească».

Din căsătoria sa, Clucerul Pantazi avu 2 băețĭ: pe Scarlat și Constantin, carĭ amândoĭ intrară în slujba rusească, ca ofițerĭ în Regimentul de Grenadierĭ.

Scarlat Stolnic Câmpineanu, fiul luĭ Pantazi; întors în țară de maĭ mulțĭ anĭ, erea la 1785 ispravnic al Buzĕuluĭ, fiind biv-vel Stolnic. — Când Nicolae Mavrogeni se face domn și strânge oști româneștĭ contra Austrieĭ, silește pe Scarlat Câmpineanu să se facă căpetenie a armateĭ, sub cuvênt că cunoaște tactica rusească. In Februarie 1788, Mavrogheni venind cu armată către hotarul Austrieĭ, Câmpineanu fuge pe ascuns la Sibiŭ, apoĭ se înfățișează la împĕratul Iosef II, și'ĭ dete sfatul de a schimba sistemul de luptă, adoptat de mareșalul Lassi și a nu maĭ ataca pe Turcĭ în 3 coloane, ci numaĭ într'una singură, spre a nu se slăbi forțele. Vodă Mavrogheny ca să 'șĭ rĕsbune, exilă pe tânăra Câmpineanca, soția luĭ Scarlat, anume Luxandra, fica luĭ Cândescu, la Edi-Hule (temnița cu 7 turnurĭ) în Constantinopol. Aci stete ea maĭ mulțĭ anĭ închisă împreună cu fiul sĕŭ Constantin.

Viața iĭ erea în pericol, căcĭ soțul sĕŭ ocupase cu un corp de oaste austriacă, Bucureștiĭ.

Prințul Coburg intrând la 10 Nov. 1789 în Bucureștĭ, pune pe Aga Câmpineanu membru al divanuluĭ, demnitate ce el o căpătase chiar de la împĕratul Iosef.

Ca energic apărător al intereselor țĕriĭ, el e acela care cutează a spune generaluluĭ austriac Mitrovski: «Austria n'a dobândit țara prin puterea armelor, ci România a chemat'o ca pe o prietenă».

Ruxandra Câmpineanu se întoarce în fine de la Constantinopol la Bucureștĭ, dar fugi de aci la Brașov, din cauza ciumeĭ, cu fiul sĕŭ cel mare Constantin și cu Ioan. Bătrânul Scarlat murise deja (1802) — (Vaillant): — «pe la 1802 în urma dărilor peste mĕsură asupritoare, maĭ toțĭ boeriĭ se retrag peste munțĭ, treĭ însă, între carĭ Scarlat Câmpineanu guvernează țara ca caimacamĭ».

Constantin Câmpineanu, fiul maĭ mare al vorniculuĭ Scarlat, e unul din boeriĭ ceĭ maĭ însemnațĭ și cu vază de la începutul secoluluĭ. Consilier al luĭ Grigore Ghica Vodă. Făcea parte din partidul național și se opuse amendamentuluĭ ce Baronul de Rutmann voia să aducă Regulamentuluĭ. Sub ocupațiunea rusească, refuză postul de ministru, ce i se propusese cu multă stăruință de Generalul Kiseleff. — Om foarte învĕțat, elev de frunte al însemnateĭ școlĭ a luĭ Lambru Fotiadi, el călăuzește pe fratele sĕŭ maĭ mic Ion în multe ocaziĭ.

Când Const. Câmpineanu devine mare Spătar, bătrâna Câmpineanca mama sa, introduse la Spătărie și la pușcărie obiceiul de a se îngriji osândițiĭ. Ea se ducea singură și scăpă cu influența eĭ pe nenorocițĭ de la cazne, în cât armășeiĭ, când voiaŭ să schingiuiască, se grăbiaŭ ḑicând: «Isprăvițĭ maĭ curênd, că vine Câmpineanca». — (Not. de Gr. Tocilescu).

Ioan Câmpineanu, Colonelul, om politic român însemnat, născut către 1798, † 1860. In anul 1835 sub Alexandru Ghica, fundă împreună cu Eliade și cu C. Aristia «Societatea filarmonică», în formă literară dar ca fond po-

litică, și care avea drept scop redeșteptarea poporuluĭ român. El desrobi, împreună cu maĭ mulțĭ alțĭ boerĭ, pe Țiganiĭ moșiilor sale și făcu opozițiune principeluĭ în Parlament, împreună cu șefiĭ partiduluĭ național, Ioan Rosetti și Gr. Cantacuzino. In 1837 fu reales deputat în adunările generale, dar refuză a intra în adunare, care adoptă adăogirea ordonanțelor generaluluĭ Kiseleff ca articole suplimentare la Statutul organic. In 1840 după dizolvarea Camereĭ, plecă în Franța și Anglia spre a apăra interesele românilor, și ceru protecțiunea colectivă a celor 5 marĭ puterĭ; dar nu reuși în această întreprindere. Pe când se pregătea să revie în patrie, află că consulul rusesc isbutise să obție un firman de exil contra luĭ. Amiciĭ sĕĭ îl sfătuiră să aștepte timpurĭ maĭ bune, dar el plecă spre Bucureștĭ. D'abia ajuns la hotar, fu arestat și condus sub escortă la monastirea Plumbuita (întâĭ la Mărgineni), unde fu închis. — După abdicarea luĭ George Bibescu (Iunie 1848), a fost ales membru al guvernuluĭ provisoriŭ, apoĭ ministru al financelor sub caimacămie. — (25 Sept. 1848—1 Maiŭ, 49). — Scrise maĭ multe discursurĭ și un roman. — Biografia luĭ detailată a fost făcută de Ioan Ghica în discursul de recepțiune Academieĭ (1880). — Iată ce zice ilustrul om între altele: «Treĭ anĭ de închisoare și sănătatea sa ruinată, nu aŭ putut să'ĭ slăbească credințele, nicĭ să'ĭ înăsprească caracterul blând și voios». — Cât timp stete închis, soția luĭ cea tânără «nepoata Dudesculuĭ, alerga în vreme de iarnă cu copilul la sîn, cutreerând pământul din oraș în oraș, din închisoare în închisoare, căutând pe soțul eĭ...» — (p. 19).

Din soția sa Catinca, acest luptător însemnat al mișcăreĭ din 1848, avu douĭ fiĭ:

Ion Câmpineanu, om politic român; fiind representant în Corpurile legiuitoare și ministru în maĭ multe rândurĭ. La 27 Ianuarie 1877 ministru de justiție, apoĭ în Septembrie ministru de finance; în 25 Noembrie 1878 ministru de externe; demisionat 11 Iulie 1879.

In 1880 ia din noŭ portofoliul financelor; în acelaș an

fu numit guvernor al Băncei Naționale stând 2 ani. Din 1882—85 e ministru de domenii, la 2 Febr. 85 trece la externe unde stete însă puțin. In 23 Febr. 1888 din noŭ guvernator al Băncei, fiind în această demnitate până la moarte (1889). Căsătorit cu Irina Ștefan Bellu, având patru copiĭ: Ion Câmpineanu magistrat, Ștefan-Cantemir oficer, Elisa și Irina.

Constantin Câmpineanu, frate cu precedentul și fiul maĭ mare al coloneluĭ Câmpineanu. Fost înalt magistrat timp de maĭ mulțĭ anĭ. Căsătorit cu Olga Stamatin, având o fică: Constanța, căsătorită cu căpitan Gr. Ghica.

CÂNDESCU †

(VALACHIA)

Mare familie, adĭ stinsă. Origina eĭ se confundă cu a Basarabilor, din carĭ poate să fi fost o ramură; dupĕ uniĭ derivă direct din baroniĭ ungarĭ KENDEFFI, carĭ însă par eĭ o branșă despărțită încă de prin al XIV secol, și stabilită în Ungaria.

La început aveaŭ numele dupĕ moșia Pătărlagele, s'aŭ numit și Mihălceștĭ; iar numele de Cândescu îl găsim pe la jumĕtatea secoluluĭ XVII.

MARELE BAN MIHALCEA, din Pătarlagele, născut pe la 1530, boer vestit al luĭ Mihaĭ-Viteazul, căruĭ erea tovarăș iubit și credincios. In toate bătăliile maĭ însemnate, găsim pe Banul Mihalcea alăturea cu dânsul. — Banul erea boerul în care acest domn se încredea maĭ mult, dându'ĭ cele maĭ însemnate sarcinĭ. In 1600, Mihaĭ porni în Moldova contra luĭ Eremia Movilă și Sigismund cu o mare grabă; iar în Transilvania lăsă locoțiitor pe Mihalcea, care administră cu multă înțelepciune. — Dupĕ victoria de la Mirăslăŭ, sfătui pe domnul sĕŭ a se opune pretențiunilor luĭ Basta. — Când Mihaĭ se duse la Viena și Praga, la împĕratul Rudolf, ca prisonier al archiduceluĭ Rudolf, erea însoțit de fiica sa Florica, care lăsă curtea în admirațiune, și de credinciosul Ban Mihalcea.

Moartea luĭ se petrecu în împrejurărĭ foarte tragice: dupĕ asasinarea luĭ Mihaĭ pe câmpul Turdeĭ, Unguriĭ năvălind în tabăra românilor, masacrară aproape 300 de boerĭ, chinuind pe ceĭ maĭ însemnațĭ: «jefuesc tabăra, târĕsc pe bătrânul Ban Mihalcea, și, fără milă pentru ceĭ 71 de anĭ aĭ sĕĭ, îl chinuesc și'l gâtue». (Vaillant). Aceasta se întâmplă

în ḑiua de 19 August 1601. — Dupĕ alte versiunĭ el erea maĭ bătrân: «Banul Mihalcea, bătrân de peste 80 de anĭ, fu prins, căznit și strâns de gât în închisoare». (Tocilescu).

El ținea în căsătorie pe Marula Băneasa, cu care avu 4 copiĭ. — JUPÂNIȚA PREDA, ḑisă Clucereasa, fiica Banuluĭ Mihalcea, erea soția luĭ Radu Buzescul. Citată în doc. 1606, 1610 etc. (la monăst. Căluiul). Impreună cu soțul eĭ, îngroapă capul luĭ Mihaĭ V., la monastirea Dealul. Ca zestre părintească avea satele Vărestiĭ, Periațiĭ și Călugăreniĭ din Brăila. — Asupra fraților eĭ PATRAȘCO și MOISE LOGOFĔTUL, pomenițĭ într'un act din 1644, nu știm mult.

[Un frate al luĭ Mihalcea Banul, avea 2 băețĭ: IANE și TUDOR, dovedițĭ într'un document din 1596, ca nepoțĭ aĭ luĭ. (Arhivă)].

RADU VEL COMIS (CÂNDESCU), al patrulea copil al Banuluĭ, ḑis Radul Comis Mihălcescul și Radu din Patărlage. El a ținut de soție pe jupâneasa Sofica, fata luĭ Neagu postelnic ot Negoeștĭ; acesta erea frate cu Antonie Vodă din Popeștĭ, și'l găsim la 1629 și 1633 cu rangul de agă. — Radul Mihalcea erea biv-mare-comis la 1651, dupĕ cum aflăm într'un document de familie.

Boer însemnat la jumĕtatea secoluluĭ XVII, el e omorît la 1658 de Mihnea, pe când erea *Mare vornic*: — «...Dupĕ aceasta nu multă vreme trecând, Mihnea fiind îndemnat de dracul, iar i-aŭ abătut de și-aŭ tăiat boeriĭ, câțĭ i-aŭ maĭ rĕmas, anume, Radul vel vornic Cândescul, cu doĭ frațĭ aĭ luĭ NEGOIȚĂ și MOISE... etc.». — (Mag. istoric.— Cronica anonimă, pag. 351).

Dupĕ un document, Moise e tatăl luĭ Mihalcea Stolnic Cândescu.

Când Mihnea omorî pe Vornicul Radu, împreună cu frațiĭ sĕĭ: «aruncându-ĭ din casele domneștĭ jos, cu lanțurile în grumazĭ», cum spune Cronica, pieri și:

ISTRATE POSTELNICUL CÂNDESCU; a căruĭ legătură de rudenie însă cu vornicul Radu nu o cunoaștem. (v. Fotino)

Puțin înainte de 1700, întâlnim pe alțĭ doĭ Cândeștĭ, anume: CONSTANTIN CÂNDESCU vel paharnic după 1695; și pe

Mihalcea stolnicul Cândescu (dis Mihălescul) vel pitar la 1692; într'un document din 1689 poartă titlul de sluger. Acesta trebue să fie fiul luĭ Radu Mihalcea, dis Cândescu; — maĭ multe lucrurĭ par ne proba aceasta. Ast-fel, e numit Mihălcescul, nume purtat cu oare-carĭ variante de Banul Mihalcea și de Radu Comisul, carĭ ambiĭ s'aŭ numit Mihalcea, ca și acest urmaș al lor. — El zidi împreună cu soția sa Antița Cantacuzino (Alexandrina), Monăstirea Bercu din jud. Buzĕŭ, la anul *1694*. Această mănăstire de o architectură frumoasă și foarte tare, erea întărită cu ziduri de cetate și avea două lungĭ subterane pentru fugă, plecând din beciurile palatuluĭ. Ea e situată pe un pisc, pe malul rîuluĭ Buzĕŭ. — Inscripția de pe fațadă dice: .— «....Ziditus'a această sfântă și Dumnedeească Mănăstire întru lauda a tot țiitorul D-deŭ, de robul Luĭ, Mihalcea Stolnicul și de roaba luĭ D-deŭ Alexandrina Cantacuzino și s'a zidit în dilele blagoslov. domn Iω Const. Basarab W...»

Mihalcea Cândescu II, pare a fi murit înaintea soțieĭ sale, de la care avu fiŭ pe

Șerban Cândescu biv vel-serdar; trăia prin întâia jumĕtate a sec. XVII. Din 7 Sept. 1733 are întărire de la Grigore Ghica Vodă pentru stăpînire asupra moșieĭ Cârlige din Râmnicu-Sărat (v. Academ. docum. $^{52}{}_{7}$). — In 1746 era biv-vel paharnic între boeriĭ divanuluĭ luĭ Const. Mavrocordat (docum. în mag. ist. II, 283). — El fu însurat cu Ilinca fata luĭ Enache Văcărescu, (Boliac. Buciumul, Gen. Cant.) și avu 2 băețĭ:

Ioniță, † fără copiĭ, însurat cu Luxandra Guliano; și

Constantin logofĕt Cândescu, fost vel-șetrar; însurat întâiŭ cu fata luĭ Mihaiŭ Bărbătescu, apoĭ cu a luĭ Ene Slătineanu. — Acest Cândescu erea boer mare în secolul trecut. In multe chrisoave și documente de prin 1764 e iscălit ca martor, fiind ispravnic vel-Logofĕt în divanul domnesc. La 1764, impreună cu Radu Văcărescu, e principalul partizan al luĭ Const. Racoviță W.

Familia Cândeștilor s'a stins în secolul nostru prin dênsul (pe la 1800), lasând numaĭ două fice: Luxandra Câmpineanu și Mariuța Lehliŭ.

CANTACUZINO

Familie în țerile române de la începutul sec. XVII; originară din Constantinopol, unde a ocupat tronul imperial.

In privința origineĭ primordiale a familieĭ sunt multe versiunĭ: — Lucaniŭ Platinos ș. a. o urcă la LUCA KUZINOS, regele Kaților, popor germanic vechiŭ (sec. II a.). Acesta avu de fiŭ pe Kazinos Katicos, din care ar descinde familia. — După Donat Frangel, numele e format din Kusino regele, și Katina Serafina soția sa, după cum se vede și pe epitaful luĭ Diomede de Lemnos.

Un istoric, Marc Ravana, spune de Cantacuzenĭ: «familie ilustră de regi Kandinavĭ, numițĭ Sarmațĭ pentru că ceĭ d'ântîiŭ aruncară fundamentul imperiuluĭ Sarmat. Regele Alxar mărită pe fica sa Maolea cu ODOARD KANTACUZINO; iar fiul acestuia, Mirtic MAOLEUL zidi orașul Perikop din Tartaria, după numele soțieĭ sale Perekopia, fica principeluĭ Sciţieĭ, în anul nașthereĭ luĭ Christ....»

In imperiul roman de asemenea regăsim Kantacuzenĭ: ast-fel HYACINT KANTACUZEN după ce învinse pe Barbarĭ, supuse luĭ Cesar poporul Cymbrilor (cam 50 a. Cr.) (Ferd. Trunkel. — cod. germ).

Un KANTACUZEN figura ca abil general în legiunile romane ale luĭ Nerva, și pieri ucis într'o luptă.

Carol Sever ne spune că Peloponezul erea moștenirea ereditară a Kantacuzenilor, carĭ l'aŭ stăpînit ceĭ d'ântâiŭ prin principele Kalistos.

Dintre scriitoriĭ byzantinĭ, Ducas (cap. 5—7), raportă că acéstă familie erea de origina cea maĭ ilustră în Bizanț și că descindea din vechiĭ eroĭ aĭ Grecieĭ. — Fără a dis-

cuta aceste date, și trecênd peste perioda în care nu maĭ întâlnim pe Kantacuzenĭ, găsim origina lor afirmată de mulțĭ autorĭ, în timpurĭ maĭ apropiate, dintr'o mare familie Franceză. — Spandugino dă ca origină a familieĭ pe unul din pairiĭ luĭ Carol cel Mare. Anume, primul strĕmoș al Kantacuzenilor e desemnat în persoana luĭ Nicolas Valois, pair de France, pe la anul 800. (v. Archives historiques).

Descendențiĭ acestuia se înrudiră cu însemnate familiĭ princiare și regale din Europa; și la 1304 întâlnim pe Michel Valois-Kantacuzène, cu amêndouĕ numele, și care e moșul împĕratuluĭ Ioan Cantacuzen.

In imperiul byzantin se face mențiune sigură sub domnia luĭ Alexis Comneanul, la anul *1107*, când un Cantacuzen se distinse în rĕsboaele contra normanduluĭ Bohemond, în Asia și Dalmatzia.

In acelaș secol, Ion Cantacuzen se căsătorește cu Maria Comnen, din familia imperială.

La anul 1341, Ion Cantacuzen (născut 1293), ajunge *Impĕrat* al Constantinopoleĭ, și fu un bărbat distins prin multe calitățĭ. In 1354 părăsi tronul imperial, iar în 1379 muri. Cu un an înainte de a se retrage de la domnie, asociase pe fiul sĕŭ Mateĭ, care muri înaintea tatăluĭ sĕŭ.

Un Demetru Cantacuzen, a căruĭ înrudire cu aceștia nu se cunoaște, pieri în 1453, apărând cu ginerele sĕŭ Nicefor Paleologul, Constantinopolul. — Un alt Demetru, joacă un rol însemnat în sec. XVI, căpitan în serviciul Florențeĭ; † în 1536 și îngropat în biserica San Domingo din Pisa.

Trecem peste posteritatea împĕratuluĭ Jean Cantacuzin, care urmează în filiație neîntreruptă, spre a ne opri în secolul XVII când apar în țĕrile române.

La 1633, Toma, George și Constantin, fiiĭ luĭ Andronic Cantacuzino (1590), trec în țĕrile române. Andronic pierise ucis de Turcĭ, nevrând a se face musulman.—Toma C. n'avu urmașĭ; — George dete naștere ramurilor din Moldova, iar Constantin celor din Valachia. (V. la urmă cea din *Moldova*). Fiul maĭ mic al luĭ Andronic: Mihaĭ, rĕ-

mase la Constantinopol, și avu de fiŭ pe DUMITRAȘCO, Domnul Moldoveĭ (1674-76 și 1684-85), adus înțară de unchiul sĕŭ. Cronicele ne daŭ o înfățișare nenorocită pentru domnia luĭ.

Ramura Valachia

POSTELNICUL CONSTANTIN CANTACUZINO, fiul luĭ Andronic, veni în Valachia pe timpul luĭ Mateĭ Basarab, dupĕ moartea tatăluĭ sĕŭ, fu mare postelnic, și se căsători cu Elena, fica luĭ Radu Șerban și nepoata luĭ Vodă Mateĭ. Boer însemnat, el jucă un foarte mare rol în istoria țĕriĭ noastre din sec. XVII. — Cronica anonimă a țĕriĭ româneștĭ vorbește foarte adesea despre dânsul. — (mag ist. de Laurian, tom. IV, V). — La 1661, mazilindu-se Ghica Vodă, fu dus la Odriŭ, unde se afla și Constantin Cantacuzino postelnicul, și vizirul «aŭ poruncit să omoare pe Ghica Vodă. Ear Constantin Postelnicul, bunul creștin și vrednic de slujbă... vitejește cuteză de intră la Vizirul și cu multe lacrime îl rugă... etc. — Și opri vizirul pe Mustafa Pașa, ginere-sĕŭ, să nu vie aicea, și pentru voia luĭ Constantin aŭ ertat pre Ghica Vodă de moarte...» (cronica anon. IV, 358). Maĭ departe cronicarul zice: «avut-aŭ săraca de țară noroc pentru acel om bun, carele sta în toată vremea pentru binele eĭ, și'l durea inima de creștinătate și de pământul țĕriĭ, ca să nu'l pearză, că și el erea moșnean dintr'ânsa, cu case și cu olate, ca și alțĭ boiarĭ.... Lăudat să fie numele luĭ în vecĭ!»

Vizirul, care ținea mult la acest boer, îl însărcină să facă domn al țĕriĭ pe cine va voi dânsul: «și toțĭ domniĭ grecĭ țarigrădenĭ cădea la picioarele luĭ și'ĭ făgăduia banĭ mulțĭ să facă pe vre-unul din eĭ domn». El recomandă pe Grigorașcu, fiul luĭ Ghica Vodă, care fu confirmat. — Maĭ târziŭ, recunoștința acestuia dispăru, și din intrigile mizerabile ale luĭ Stroe Leordeanu și Dumitru vistierul,

în 20 Dec. 1663, Constantin Postelnicul fu arestat și condus la Snagov: «ear când aŭ fost spre seară la cină, l'aŭ omorît în trapezăria monăstireĭ». Corpul luĭ Cantacuzino postelnicul fu îngropat la monăstirea Mărgineni, a familieĭ.

«Ear țara toată plângă pre Const. Postelnicul, că aŭ pierdut un stâlp mare, carele aŭ sprijinit toate nevoile țěreĭ....».

El avu 6 băețĭ și 6 fete: Drăghicĭ, Mihaĭ, Constantin, Mateĭ, Iordache, Șerban; iar fetele fură măritate după: Vintilă Corbeanu Vel vornicul, un Catargiŭ, Stanca cu Papa Brâncoveanu, cu Pană Filipescu, cu Costin și cu Radu Cretzulescu vel Logofět.

M. Spatar Drăghicĭ Cantacuzino, fiul cel mare al preced., boer însemnat în cursul sec. XVII. O mulțime de chrisoave vorbesc despre dânsul, între altele o diplomă de la Principele Racotzy, prin care i se acordă titlul de comte al Ungarieĭ (1658). Vom vedea maĭ jos urmașiĭ fiuluĭ sěŭ, născut din căsătoria sa cu Pauna Boiceasca, fica luĭ Dilcu. Să vedem pe ceĭ alțĭ frațĭ aĭ sěĭ:

Mihaĭ mare spatar † 1716, inimic al luĭ Brâncoveanu, avu 1 fiŭ pe comisul Mihaĭ, și 5 fice măritate după boerĭ muntenĭ. — Mihaĭ spatarul erea un om învěțat. Zidi biserica Colțea și monăstirile Sinaia, Ocna și Râmnic, fondând și alte așezăminte însemnate. Fu ucis din ordinul luĭ Mavrocordat la Adrianopol.

Constantin Stolnicul, căsătorit cu Maria; boer foarte influent la curtea luĭ Brâncoveanu, și consilierul favorit. E al treilea fiŭ al Post. Constantin. Din cauza multor intrigĭ, se strică cu Brâncoveanu Vodă, tocmaĭ când acesta erea maĭ încurcat. Având înalte cunoștințe și calitățĭ distinse, el fusese corespondentul frateluĭ sěŭ Șerban cu curțile Europene; și erea cu mare influență în țară. El avu 2 fete și doĭ băețĭ:

Radu Spătar C., care avu 2 copiĭ de la soția sa Stanca Brezoianu; — și Ștefan Vodă Cantacuzino (1713—1716) domn al Valachieĭ. Acesta urmă la tron luĭ Brâncoveanu, ales în 15 Martie 1714. De un caracter bun, încercă maĭ multe îmbunătățirĭ și desființă câte-va imposite. Věr cu

Constantin Brâncoveanu întreținu relațiunile amicale ale acestuia cu Austria. Fiind mazilit de Ali-Pașa, fu înlocuit cu Mavrocordat, care trădând o corespondență a nefericituluĭ domn, acesta fu chemat la Constantinopol, și decapitat împreună cu tatăl sĕŭ în Iulie 1716. Soția sa Păuna căutase în zadar să'l scape, și fu silită să fugă cu fiiĭ sĕĭ, prin Italia și Germania și apoĭ la Petersburg, unde muri în 1740.

De pe când domnea soțul eĭ, se vorbește de o dramă petrecută: Mătușa doamneĭ, Călugărița Olimpiada, acuzată că ar fi exorcisat'o, fu închisă de vie înt'o chilie la monăstire, și două servitoare ale eĭ spânzurate. (v. Laurian. — mag. is. V. 183).

Păuna rĕmase în Rusia, cu fiiĭ eĭ: Radu și Constantin, beizadelele, amândouĭ ajunșĭ generalĭ-majorĭ în armata rusă. Constantin stete 40 de anĭ închis în Austria și fu liberat de Iosef II; avu 2 fiĭ fără urmașĭ; — iar Radu (Rudolf), devenise foarte puternic, knéz și stăpân ereditar al ordinuluĭ Sfântu-George Constantinopolitan, cu drept de a crea nobilĭ, și muri în Rusia.

Matei Aga Cantacuzino, fratele luĭ Const. Stolnic și fiŭ al 4-lea luĭ Const. Postelnicul, muri la 1679 încă tânĕr. El zidi monăstirea Poiana de lângă Câmpina. De la soția sa, fică a luĭ Duca, avu fiŭ pe: — Spătarul Toma Cantacuzino, renumit pe timpul luì Brâncoveanu, când împreună cu Cantemir trecu armata valachă în partea Rușilor (1711), în loc de a susține pe Turcĭ. Cronicele timpuluĭ vorbesc mult despre dânsul. Ducea un traĭ somptuos; el zidi monastirea Poiana împreună cu tatăl sĕŭ, și fu căsătorit cu Maria fata Cuparuluĭ Duca. — Sub Petru cel mare, la 1711, fu primit în serviciul Rusieĭ ca general-major; împreună cu generalul Pen luase cetatea Brăila. † 1721, fără copiĭ, în domeniile sale din Rusia mică.

Iordache Spătarul Cantacuzen, al 5-lea fiŭ al luĭ Const. Postelnic. Era foarte iubit de fratele sĕŭ Șerban, care murind, îl lăsă tutor al copiilor sĕĭ; iar pe când domnea iĭ încredința misiunĭ de încredere. Sub domnia luĭ Brâncoveanu e mare Spătar. El fusese chiar candidat la dom-

nia ţěriĭ, dar nu fu ales fiind prea tânăr. Născut la 1661, muri în 1692, înainte ca discordia să fi isbucnit între familia luĭ Brâncoveanu şi Cantacuzenĭ.

Şerban Vodă, al şaselea fiŭ al postelniculuĭ, dete naştere la o ramură a familieĭ, care împreună şi paralel cu a frateluĭ sěŭ Drăghicĭ s'a perpetuat până adĭ. Vom vorbi pe rând de amândouě.

Ramura luĭ Drăghicĭ Spătarul.

Marele spătar Drăghicĭ Cantacuzino muri otrăvit de grecul vistier Balasache, şi avu 7 copiĭ: 3 fete măritate cu boeriĭ: Cândescu, Câmpineanu şi Isvoranu; doĭ fiĭ † tinerĭ; marele Vornic Şerban; şi

PÂRVU STOLNICU CANTACUZINO, însurat cu Ilinca Băjeasca, fica mareluĭ Ban Mareş, cu care avu patru copiĭ. Despre dânsul vorbesc şi cronicele. In 1689 fu numit ispravnic al monăstireĭ Horezu, pe care Brâncoveanu începuse s'o zidească, unde «întâmplându-se grea boală, aŭ murit acolo, care nu puţină întristare domnuluĭ şi neamuluĭ aŭ dat, că om erea iscusit...». Erea încă foarte tânĕr. Din copiiĭ sěĭ, fata Păuna luă de soţ pe Barbu Petroian: CONSTANTIN n'avu de cât un fiŭ fără urmaşĭ; iar ceĭ alţĭ doĭ, Mateĭ şi Pârvu, avură descendenţĭ.

BANUL MATEĬ CANTACUZINO, numit «Măgureanu», fiul cel mare al Stolniculuĭ Pârvu, de la soţia sa Păuna Rustea avu cincĭ copiĭ: 1. despre Constantin, cel mare, vom vorbi îndată; 2. PÂRVU (1739) n'avu de cât o fată Maria Balş; 3. MIHAĬ, fu însurat cu Elena Văcăreasca, cu care avu 4 fice, din carĭ Păunica se mărită foarte tânără în 1769, cu Const. Cantacuzino fiul luĭ Mateĭ, din ramura luĭ Şerban Vv., şi muri de 17 anĭ la 1770 în Braşov. 4. Maria ţinu pe Boerul Fărcăşanu; în fine 5. ultimul fiŭ al Banuluĭ Mateĭ e RADU Cantacuzino, la 1750 polcovnic şi apoĭ general rus. Din soţia sa Mavrocordat avut fiŭ pe IANCU (1756—1828) colonel rus, şi pe Nicolae, din carĭ sunt urmaşĭ în Rusia.

CONSTANTIN CANTACUZINO Măgureanul, fiul cel mare al

vel Banuluĭ Mateĭ, plecă la anul 1733 în Moldova, luând în căsătorie pe Safta Cantacuzino fata Logofĕtuluĭ Iordache, din ramura Deleanu. El se numi ast-fel: C. Cantacuzino Măgureanu-Deleanu, și muri în Moldova la 1761. In afară de 3 fice măritate, avu de fiŭ pe

Vistierul Ion Cantacuzino, însurat cu Elena Balș. Acesta e tatăl a patru fiĭ, dintre carĭ: Nicolae Cantacuzino continuă descendința acesteĭ ramurĭ, având cincĭ băețĭ: Dumitru, Ion, Vasile, Mateĭ, Nicolae. Din aceștia urmașĭ (actualĭ), avu numaĭ

Vasile Cantacuzino, aĭ căruĭ copiĭ sunt: Pulcheria Miclescu, Maria Ion Pallady, Elena Ghika Budeștĭ, și fiĭ: Ioan-B. Cantacuzino, inginer, șeful acesteĭ liniĭ a Cantacuzenilor, Mateĭ și Nicolae Cantacuzino.

Cea altă branșă actuală din ramura luĭ Drăghicĭ, se trage din:

Pârvu II Cantacuzino marele Ban, fiul luĭ Pârvu I, frate cu Mateĭ. Fiind mare Ban, Caterina II Impărăteasa Rusieĭ, îĭ adresează o scrisoare în 19 Ianuarie 1768, felicitându'l pentru partea activă ce luase în rĕsboaele contra Turcilor. In acelaș an chiar, pieri în lupta contra Turcilor de la Comana. Soțiile sale aŭ fost: fata Tigveanuluĭ, de la care n'avu copiĭ, și Victoria Rosetti. Avu 3 fice: Safta Bărbătescu, Ecaterina Bălăceanu și Smaranda Slătineanu; iar fiŭ pe: — Ion Cantacuzino, căsătorit cu Maria fiica satraruluĭ Bozianu n. după 1700. † la 1760. Acesta continuă filiația prin fiul săŭ

Iordache clucerul Cantacuzino (1747—1803), pe care îl întâlnim adesea în timpurile din urmă ale seculuĭ trecut. Din soția sa, fica mareluĭ Vornic Ștefan Pârșcoveanu, avu doĭ băețĭ:

Grigore Cantacuzino mare vornic (1800—1849), fiul al doilea al luĭ Iordache. Insurat cu Luxița Kretzulescu, avu 3 fice (Zoe George Ghika, C-tesa Maria de Castillon, și P-sa Smaranda D. Moruzi) și un fiŭ: —

George Cantacuzino n. 1837, om politic, f. ministru, f. primar al Bucureștilor; ministru de lucr. publice 1870, din

noŭ 1873—75, senator și fost președinte al Camereĭ (1889) și al Senatuluĭ român (1892), etc. Șeful partiduluĭ conservator (1899) și actual President al Consiliuluĭ. Căsătorit cu Ecaterina Băleanu, avênd 2 fiice și 4 fiĭ: — MIHAIL deputat, NICOLAE, Irina, ȘERBAN, GRIGORE și Alexandra.

CONSTANTIN CANTACUZINO CAIMACAMUL, fost m. postelnic înainte de 1848. Fiul luĭ Iordache Cantacuzino. După căderea luĭ Bibescu, și după ocuparea țěriĭ de trupele otomane, cele 2 puterĭ suzerane numiră pe Cantacuzino, Caimacan al principatuluĭ, în care demnitate stete până la 1 Maiŭ 1849 când se numi domn B. Știrbey.—El moare la 1877, avênd de la soția sa Zoe Slătineanu, o fică și treĭ fiĭ: Alexandrina Mano, Ion, Grigore, Adolf.

ION CANTACUZINO, 1-ul fiŭ al luĭ Const., fost de maĭ multe orĭ deputat și ministru al Justițieĭ (n. 1820—18 .). Căsătorit cu Maria Mavros, are fiĭ pe JEAN C. și fice pe: Zoe Dem.-Sturdza, Sevastia Carp, Maria Sutzu, Olga căpit. Miclescu, Elena C. Sturdza, Constanța Romalo, Alina Miclescu.

GRIGORE CANTACUZINO n. 1829, fost Director general al Teatrelor, f. magistrat f. deputat, f. prefect, fost Efor al spitalelor, senator, etc. Fiică d-na General Lahovary.

ADOLF CANTACUZINO, al 3-lea fiŭ al luĭ Const. Caimacanul. Fost înalt magistrat mulțĭ anĭ, etc. De la soția sa, născută Yarka are doĭ fiĭ: CHARLES-ADOLPHE, n. 1874, și ADOLPHE, n. 1882.

Ramura luĭ Șerban-Vodă.

ȘERBAN VODĂ CANTACUZINO, (1679 — 1688), domnul Valahieĭ, frate cu Drăghicĭ, și 2-lea fiŭ ca vîrstă al Postelniculuĭ Constantin. n. 1640 † 1688. Sub domnia luĭ Antonie Vodă, în 1669, fusese mare spătar. Duca Vodă îl făcu mare Logofăt, însă bănuind într'ânsul un competitor, se pregătea să-l omóre, când Pórta îl alese domn. (1679). In timpul domnieĭ, căută să scape țara de jugul turcesc; dar totușĭ fu silit să ia parte la asediul Vieneĭ sub Kara-Mustafa în 1683. El ajută în ascuns pe asediațĭ, carĭ la 12 Sept. acelașĭ an fură scăpațĭ de regele Polonieĭ, Ion So-

bieski, care sdrobi pe Turcĭ. — Victoria creştinilor avu rĕsunet: Şerban Vv. profită de acest lucru declarându-se neatârnat, şi trimese pe fratele sĕŭ Iordache în solie la împĕraţiĭ Rusieĭ şi Austrieĭ; carĭ iĭ promiseră tronul imperial al Constantinopoleĭ (!), dacă va isbuti să gonéscă pe Turcĭ în Asia. Adunând o armată de 30.000 ómenĭ, se pregătea să aplice planul, când pieri în mod misterios: o parte din boerĭ, în frunte cu fratele sĕŭ Constantin şi cu Brâncovénu îl otrăviseră la masă, speriaţĭ de planurile sale (16 Oct. 1688) Nepotul sĕŭ Brâncoveanu, iĭ urmă la domnie. Amintirea luĭ însă a rĕmas nepătată şi gloriósă; lăsând ţĕriĭ îmbunătăţirĭ şi aşezăminte. Cronicariĭ ne fac un portret de laudă asupra luĭ. De un caracter aspru şi violent cu adversariĭ, era un bărbat frumos şi înalt de statură, inspirând respect tutulor. De la soţia sa: Dómna Maria, avu pe Gheorghe, şi patru fete, carĭ ţinură pe Pr. Cantemir, boeriĭ Urdăreanu, Bălăceanu şi Vlasto.

Acéstă ramură a luĭ Şerban W. se dice Rîfovenĭ, după moşie, în oposiţie cu cea a luĭ Drăghicĭ, disă Măgurenĭ.

Banul Gheorghe Cantacuzino Beizadea, fiul luĭ Şerban, jucă un rol însemnat în istoria I-eĭ jumătăţĭ a secol. XVIII. Boeriĭ îl voiaŭ ca Domn. Avu titlu de mare Ban în timpul ocupăreĭ Olténieĭ de Nemţĭ (1718); iar către sfârşitul vieţeĭ locui în Transilvania cu copiĭ sĕĭ, unde se refugiase. Insurat în douĕ rîndurĭ, cu Casandra Rosetti şi cu Luxandra; Ficele sale ţinură: Maria pe Toma Brăiloiŭ şi Ilina pe spătar Câmpulungénu. Din băeţĭ, Iordache muri fără copiĭ;

Mateĭ, fiul princ. Gheorghe, comte al Imperiuluĭ German, boer mare în Valachia, însurat cu Joiţa Dudeasca. Fusese mare comis şi spatar, etc. Mateĭ avu 2 fiĭ, pe Constantin † tânăr 1773, în vârstă de 22 anĭ; şi care fusese însurat din 1769 cu Păunica Cantacuzino, fica luĭ Mihaĭ † la 1770, în anul naşteriĭ fiuluĭ lor Pârvuleţu, care muri de asemenea tânăr de 16 anĭ. — Şi pe Nicolae (al căruĭ fiŭ Mateĭ, dis Beicu Aga, muri în 1833, fără urmaşĭ din cele 2 soţiĭ ce avusese).

Logofĕtul Toma Cantacuzino, fiul maĭ mic al luĭ Gheor-

ghe Banul, și frate cu Mateĭ, însurat cu Maria Brezoianu. Boer cu mare influență la curtea domnilor fanarioțĭ, sub carĭ e mare Logofĕt. — Ficele sale se măritară, una cu Șatrarul Mihaĭ Bărbătescu, cea altă cu boerul Topliceanu.

Mateĭ Cantacuzino, spatar, fiul luĭ Toma, numit și «Corneanu», trăia pe la jumĕtatea veaculuĭ trecut. Avu urmaș pe:

George Cantacuzino Rifoveanu, însurat cu........, și carĭ avu 2 băețĭ, în secolul nostru: Constantin și George.

Constantin Cantacuzino, căsătorit în douĕ rândurĭ, cu Maria Budișteanu și cu o Mavrocordat. E fiul întâĭ al luĭ George. Copiĭ sĕĭ sunt:

Nicolae (din I-a.) — George Cantacuzino, fost ministru de finance, fost deputat și Director al Căilor ferate etc. † 1898; — Constantin, doctor în med., căsătorit cu Sabina Brătianu. Fiŭ Ioan. —

Ghiță (George) Cantacuzino, al 2-lea fiŭ luĭ G. și frate cu Const.; căsătorit cu o Florească. † 1891, avu patru copiĭ: Alexandru, f. Director al Imprimerieĭ Statuluĭ etc.; — Ion inginer, căsătorit cu Zoe Wartiadi având 3 fiĭ (George, Șerban, Ioan și 2 fete); — George C., căs. cu L. Costaforo având 2 copiĭ (George, Șerban); — și Ana Dr. Kalindero.

Aceasta este în prescurtare genealogia Cantacuzenilor, a căror filiațiune nu se întrerupe până la împĕrații din C-tinopl, și póte maĭ 'nainte, dupĕ cum se vede în cartea de aur a familieĭ.

Armele vechĭ ale familieĭ coprind maĭ multe semne, concedate de curtea imperială din Viena prin diplome, și peste carĭ se află armele caseĭ de Valois: de azur, cu florĭ de «lys» de aur.

Ramura Moldova

Din fiul cel mare al luĭ Andronic Cantacuzino, venit și stabilit întâĭ în Moldova, derivă acestă ramură, divizată și ea în alte două, numite dupĕ moșie Delenĭ și Pașcanĭ:

George Cantacuzino, mare vistier al Moldoveĭ la 1633. Ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ: Toderaș și George aŭ dat naștere la douĕ branșe deosebite.

Ramura zisă Deleanu:

Toderaș Cantacuzino, fiul luĭ George și nepot luĭ Andronic, a avut treĭ fiĭ. Din aceștia, Vasile n'avu copiĭ, Ioan, cel mare, continuă familia până adĭ; iar Ilie Cantacuzino marele vistier (1700), avu o singură fica Balașa, soția luĭ Brâncoveanu. El erea boer însemnat al Moldoveĭ sub Racovitză, Cantemir și Mavrocordat (1700): «.... erea acest boer de mare cinste la Nicolai Vodă, cum dice cronicarul Mustea, că numaĭ cu dânsul grăia Nicolaĭ Vodă din toțĭ boeriĭ pămêntenĭ ce eraŭ.... maĭ mult este de socotit că nu pentru voia luĭ, ci pentru voia Brâncoveanuluĭ, domnul muntenesc îĭ facea acea cinste....». — Soția sa erea Maria, și el muri fără fiŭ, înainte de 1720. (v. și Let. m. III, 92, 115).

Ioan Cantacuzino, ântăiul fiŭ al luĭ Teodor (Toderaș) avu maĭ multe boeriĭ înalte în Moldova; și treĭ fiĭ: George, Șerban (călugărul Sergie) și Teodor.

— De la acest din urmă, Teodor (Todirașc Canta) mare Stolnic, din satul Româniĭ, derivă o ramură a familieĭ prin fiul sĕŭ Ioan fost paharnic, mare spătar și Logofĕt (1749), cunoscut cronicar; (avu frate pe Ilie); urmându-se ast-fel descendența: fiul luĭ Ion erea Ilie C., care avu pe Constantin, tatăl luĭ Alexandru Cantacuzino (act); al căruĭ fiŭ este Vladimir Cantacuzino, fost oficer etc.

Iordache Cantacuzino dis Deleanu, marele Logofĕt al Moldoveĭ, fiul cel mare al luĭ Ion, de la care descinde această ramură. La anul 1716 în divanul luĭ Mihaĭ Racoviță W., cumnatul sĕŭ, erea mare comis, la 1738 mare Vornic și apoĭ Logofĕt. La 1738, când erea în țară grozavă epidemie de ciumă, s'a oprit Vodă Grigore Ghica, «n'aŭ venit la Iașĭ că mureaŭ prea rĕŭ de ciumă; ce aŭ trecut la sat la Delenĭ, în ținutul Hârlăuluĭ, la vornicul Iordaki C. Deleanul și aŭ șezut acolo până în Dechem-

vrie....» (Letop. Neculce II, 405). De la soția sa, fata luĭ Racovitză V. avu patru copiĭ : — Ioniță de care vom vorbi, — GEORGE Canta, care avu 2 fete, din carĭ una măritându-se cu un Ghika, a trecut ca zestre moșia Deleniĭ, dupě care acea ramură a Ghicilor a luat numele de Ghica Deleanu. — SAFTA Cantacuzino, care se mărită cu Constantin, fiul luĭ Mateĭ, din linia Cantacuzenilor din Valachia (Măgurenĭ). Acesta trecu în Moldova, unde muri la 1761 (v. urmașiĭ luĭ din Valachia). Inrudind ast-fel douě ramure ale familieĭ, el se numea Cantacuzino Măgureanu Deleanu.— Balașa fu măritată cu un Hrisoscoleo.

Marele Logofĕt IONIȚĂ CANTACUZINO, fiul luĭ Iordache. A fost mare Hatman, la venirea luĭ Grigore Ghica în 1764.— La 1749 fiind încă tânăr, figurează în divanul luĭ Constantin W. Racovitză ca Vel Cămăraș. (Despre Ilie Canta, fiul stolniculuĭ Teodor și frate cu Ion, spune letopisețul «vĕr primar cu Ioniță și Iordaki Deleanul». Acest Ilie fusese decapitat de Vodă Callimaki la 1762.)

Ioniță Canta avu de la soția sa, Zoe Ghica, un fiŭ:

Marele VORNIC MATEĬ CANTACUZINO, fost și mare vistier al Moldoveĭ, care la 1791 se refugiă în Rusia unde deveni consilier de stat efectiv, ocupând și alte marĭ demnitățĭ. El muri la anul 1817, lăsând 5 băețĭ de la soția sa Raluca Callimaki. Din aceștia, doĭ n'avură urmașĭ și nu jucară un mare rol. GRIGORE, al II, fu general-major în armata rusă și muri la 1812 în bătălia de la Povrodina, nelăsând urmașĭ.

Frațiĭ sĕĭ George și Alexandru, se distinseră în Rusia, având fie-care urmașĭ; formând 2 branșe. (act.)

1. ALEXANDRU CANTACUZINO, al 3-lea fiŭ al luĭ Mateĭ. Șambelan la Curtea Rusieĭ, luă parte însemnată la revoluția grecească din 1821; și muri la 1841 la Atena. Din soția sa Elisabeta avu pe: — DUMITRU, aĭ căruĭ urmașĭ trăesc în Bavaria (Fiiĭ sĕĭ: Alexandru, Theodor și C-tin)— MATEĬ C., căsătorit cu Ernestina Ghica-Bălenĭ, a avut fiŭ pe GEORGE Cantacuzino, al căruĭ fiŭ este (act.): LEON CANTACUZINO, căsătorit cu Ana Văcărescu. — MIHAĬ, alt fiŭ al luĭ Alexandru, are descendențĭ în Rusia, prin fiul sĕŭ Pavel.

2. Knézul George Cantacuzino, fiul luĭ Mateĭ și frate cu Alex.; Colonel în cavaleria rusească, luă parte la campaniile din 1807, 1812 și la revoluția din 1812 cu fratele sĕŭ. Căsătorit cu P-ssa Elena Gortchakoff, el muri la 1857.— In 1821 făcu la Iașĭ, o proclamațiune către popor, pe care o iscălește: «Knéz Gheorghe Cantacuzin Deleanul». Vornicul Beldiman vorbește în Tragedia sa, rolul ce dânsul a jucat în revolta grecească (1821). (v. vers 1500, cit.) — El a avut patru băețĭ:

1. Leon, din care urmașĭ în Rusia; — 2. Grigore, avu de asemenea 3 fiĭ, în Rusia; — 3. Knézul George Cantacuzino, guvernator al Basarabieĭ însurat cu Elena fica luĭ Anastase Bașotă, având 3 fiĭ: Artur, Anastase †, și Alexandru †; — iar 4. Mihaĭ, avu 2 băețĭ în Rusia.

Ramura Pașcanu.

Fiul luĭ George vistierul, venit în Moldova, se chema tot George (saŭ Iordache) și trăia încă pe la începutul secoluluĭ XVIII. El e tatăl luĭ Iordaki Cantacuzino de la Pașcanĭ, vel Spătar al Moldoveĭ. — Fiul acestuia, Constantin pare ar fi avut maĭ mulțĭ copiĭ, dintre carĭ,

Iordache (George) Cantacuzino, fost mare Logofĕt. Trăia pe la finele secoluluĭ trecut, figurând ca boer mare în divanurile domneștĭ. El avu de fiĭ pe: Costache, Alexandru, Dumitru și Grigore carĭ n'avură urmașĭ, și Mihalachi C. care a lăsat numaĭ douĕ fete: Văcăreasca și Ruxandra soția luĭ Panait Balș.

1. Constantin Cantacuzino-Pașcanu, fiul luĭ Iordache III, însurat cu o Rosetti avu 3 fete măritate și 2 fiĭ: — Lascarache Cant.-P., căsătorit de 3 orĭ, avênd 2 fiĭ: Constantin Cantacuzino-Pașcanu, fost deputat etc. Căsătorit cu Maria Argyropol; Alexandru, vice-presedinte al Senatuluĭ f. prefect etc., căsătorit cu R. Calimaki, — precum și fiică Lucie Mavrocordat.

— Nicolae frate cu Lascarache, fost ministru de justiție și de interne al Moldoveĭ în timpul Căimăcămieĭ luĭ

Vogoride; adversar al Unireĭ. Avu fică pe Pulcheria † 1865, din căsătoria sa cu Lucica Pallady.

2. ALECU CANTACUZINO-P., fiul luĭ Iordache și frate cu Constantin a avut maĭ multe fice (din carĭ Maria Sutzu) și un singur fiŭ:

IOAN CANTACUZINO (ZIZINE), literat distins și om politic (n. 1829 † 1897). La 1857 erea ministru al caimacamieĭ; la 1870 trimes la Belgrad, apoĭ Director gen. al Teatrelor. S'a ocupat mult cu științele exacte. In 1880, publică la Paris traducerea aforismelor luĭ Schopenhauer și în 1885 (Bucureștĭ) celebra traducere franceză a operiĭ aceluiașĭ ilustru filosof: «Le monde comme volonté & représentation.» (3 vol.) Decedat 1897, fără urmașĭ.

CANTEMIR †

(Moldova)

Origina familieĭ Cantemir erea tătară, și se dicea că descinde dintr'un Chan-Demir, dupĕ cum arată și numele. Despre neamul sĕŭ, însășĭ Dumitru Cantemir dice: «această familie erea în mare vază la Mârzeștiĭ din Tartaria pentru nobilitatea sa și imensele sale avuțiĭ». — Dupĕ tradițiune, familia Cantemir derivă de la Timur-Lenk *(1401)*, marele cuceritor al Asieĭ. Aceasta pare a o proba chiar și numele însășĭ; căcĭ «Kan Temur» saŭ «can-temur» înseamnă sângele luĭ Temur saŭ persoană descindênd din sângele luĭ.

Unul din Cantemireștĭ avusese curagiul a se substrage atât de sub puterea Chanuluĭ cât și de sub jugul Turcilor, și s'a luptat în curs de maĭ mulțĭ anĭ cu succes contra maĭ multor Seraskirĭ, și probabil că el și-ar fi păstrat mult timp independența, dacă nu ar fi fost sedus printr'un tractat înșelător. Adică Turciĭ vĕdênd că cu armele nu pot face nimic contra luĭ s'aŭ prefăcut că ar voi să închee pace cu el; s'aŭ învoit la toate câte le-a cerut și i-aŭ dat titlul de Bey și privilegiul de a purta 3 tuiurĭ. Dar dupĕ ce l'aŭ avut în partea lor cu modul acesta, Turciĭ puțin dupĕ acea aŭ pus mâna pe el și l'aŭ omorît. *Frațiĭ* luĭ s'aŭ supus din noŭ Chanuluĭ, care le-a dat voe a locui în provincia Akerman și Kilia.

Fiul sĕŭ, Sava Cantemir, a stat iarășĭ în grația Hanuluĭ; dar și-a schimbat numele, și fiind-că tatăl sĕŭ a fost Bey și-a luat supranumele de «Begu Mirza» care apoĭ a trecut la fiĭ și chiar la strănepoțiĭ acestora. Pe timpul când Constantin Cantemir erea domn în Moldova, «unde mer-

gând la părintele meŭ, ḑice istoricul Cantemir, îĭ nară istoria antecesorilor sĕĭ așa precum o știa din tradiție, prin care singură s'a susținut memoria Genealogieĭ lor tătarice». El maĭ spunea, că pe timpul când Canul îl persecuta maĭ aspru, *un* Cantemir din familia lor, s'a refugiat în Moldova la principele acesteĭ țĕrĭ și a primit religia creștină. — (Cantem.— Ist. imperiuluĭ otoman, 539). — Acest Bey Mirza saŭ Sava Cantemir, scăpă Moldova de o calamitate pe timpul domnieĭ luĭ Constantin V., adică abătând pe Tătarĭ de a prăda țara, luând el pe Domn sub garanție.

Teodor Cantemir, tatăl primuluĭ domn cu acest nume, știm că a fost omorât de Tătarĭ în Bugiac, dupĕ care fiul sĕŭ se refugiă în Polonia.

El a avut 3 copiĭ, pe Macrina, necăsătorită † 1677, Constantin, care domni și Nestor (1635—1683).

Constantin Vodă Cantemir, supranumit în domnie Bătrânul (1685-1693). Dupĕ mórtea tătăluĭ sĕŭ, se refugiă în Polonia, unde fu crescut și unde servind timp de 17 anĭ în armatele regilor Ladislas și Casimir, căpătă gradul de colonel. Pe urmă trecu în serviciul luĭ George Ghica principele Valachieĭ, fiind mare ceauș, și sub Dabija domnul Moldoveĭ, care-l făcu Căpitan al Bârladuluĭ. Sub Duca Vodă fu mare clucer. In 1672 sub Ștefan Petriceĭcu Vodă, Cantemir, pe atuncĭ marele serdar și comandant a 3 județe de la fruntaria Polonieĭ, scăpă haremul Sultanuluĭ Mahomed IV care erea să fie răpit de Polonĭ dupĕ bătălia de la Cochzim. Când Dumitru Cantacuzino fu depus în 1685, Constantin Cantemir căpătă tronul ca rĕsplată a serviciilor sale. Dumitrașcu Vodă, gelos de favoarea de care se bucura pe lângă Sultanul, îl denunță Seraskiruluĭ Soliman-Pașa; dar el știŭ să se justifice și Pașa fu chiar acela care'l propuse Porțeĭ pentru tronul Moldoveĭ, în locul aceluĭ ce voia să'l peardă. In timpul domnieĭ sale, aproape tot timpul ocupat de rĕsboiul luĭ Sobieski cu Turciĭ, știŭ să se menție în posițiunea grea pe care o crea vasalitatea sa cu Turciĭ și sympatiile de creștin către Polonia. Totușĭ refuză luĭ Sobieski să se a-

lieze cu dênsul, când năvăli în Moldova în 1685 și 86. Il ajută pe ascuns când fu silit să se retragă după lupta de la Boian, și-l scăpă de la un desastru complet. Conduita luĭ înțeleaptă îĭ permise să păstreze până la sfârșit favoarea Sultanuluĭ, și avu rara fericire să moară pe tron, după o domnie de opt anĭ (1693). Făcuse o greșală în cursul domnieĭ sale, prin omorîrea logofĕtuluĭ Miron Costin și a frateluĭ acestuia Velicico Hatmanul. — Constantin Cantemir avu 2 fiĭ: Antioh și Dumitru, carĭ amândoĭ fură domnĭ, și 2 fete: Roxana și Elisabeta.

Antioh Cantemir, domnul Moldoveĭ în două rândurĭ: 1696-1701, și a II-a oară 1705-1707.

In prima luĭ domnie boeriĭ Rusețeștĭ revin din noŭ la putere. Antioh Cantemir, trăind rĕŭ cu Brâncoveanu ca și tatăl sĕŭ, domnul muntean îșĭ dă toate silințele, făcênd a se mazili Antioch V. și îl înlocui cu Constantin Duca.— In a doua domnie, Antioh se împacă cu Brâncoveanu. Turciĭ luară pe Moldovenĭ la Bender spre a întări fortificațiile; Cantemir da însușĭ exemplu oamenilor sĕĭ săpând la șanțurĭ ca ultimul soldat. «Dar pe când Cantemir săpă la Tighina, alțiĭ îl săpaŭ pe dânsul la Constantinopole», zice Neculce. Intr'adevĕr, peste puțin fu înlocuit.

Demetru Cantemir (1710—1711) Principe al Moldoveĭ.— Cum vine în țară vĕḑând că aproape toțĭ boeriĭ se plecaseră către Rusia, intră și el in legătură cu Petru cel Mare, prin care asigură domnia familieĭ luĭ, supunênd însă Moldova cu totul împĕrățieĭ rusescĭ. El făgădui luĭ Petru proviziĭ îndestulătoare și un numĕr de oaste, pentru formarea căruia primi ca și Brâncoveanu o sumă de banĭ. Turciĭ aveaŭ mare încredere în el. In urmă, când simțiră că aŭ fost trădațĭ, Cantemir trecuse deja în lagărul rusesc. Petru cel mare trece Nistru și ajunge la Prut; el însă fusese amăgit căcĭ proviziile lipseaŭ cu desăvârșire. După ce vizirul Baltagi Mahomet trecu Dunărea, înconjură armata luĭ Petru, fometoasă și lipsită de cavalerie și tunurĭ, din pricină că toțĭ caiĭ perise; Petru cel mare fu prins, apoĭ scăpă,

și se alese din acest resboĭ numaĭ cu perderea Azofuluĭ.

Cantemir fugi în Rusia cu mulțĭ din boeriĭ ce trecuseră în partea Rușilor. El fu foarte bine tratat de Petru cel Mare, fiind un om de înaltă valoare. — Știa un-spre-ḑece limbĭ moderne și vechĭ și a scris multe lucrărĭ importante. Ast-fel «historia incrementorum atque decrementorum aulae otomanicae» ; «Descriptio Moldaviae» ; «Divanul lumeĭ» ; «Vita Custantini Cantemiri» ; «Istoria caselor Cantacuzen și Brâncoveanu» ; cronico Româno-Moldo-Valachilor ; «Sistema religieĭ mahometane» ; — historia ieroglifică».... etc., în carĭ se arată un istoric și filosof de mâna întâĭ. El e cel maĭ învĕțat dintre Româniĭ din timpul sĕŭ și multe din operile sale aŭ fost cunoscute contimporanilor sĕĭ ;

In 1714 erea ales membru al Academieĭ din Berlin. — El fu căsătorit cu Casandra (n. 1683, † 1713), fica Dommuluĭ Munteniei Șerban Cantacuzen. In 1714, după mórtea Casandreĭ se retrase la Petersburg, unde isprăvi istoria Imper. otoman, și în 1717 se căsători cu P-sa Anastasia Trubeskoĭ, când fu numit Consilier particular al împĕratuluĭ. El se stinse la 21 August 1723, în domeniile sale de la Harcov în Ucraina, chiar când fusese numit principe al sfântuluĭ imperiŭ. — El avu copiĭ pe: — Maria (n. 1700 † 1757), Smaragda (n. 1701 † 1720); Serghie † 1707 ; Mateĭ, însurat în Rusia, fără copiĭ; Constantin, † 1747; și

Antioh II Cantemir, născut în Moldova 1709, † Paris 1744. Fu crescut la Academia de teologie din Moscova și apoĭ la cea din Petersburg. In 1731 numit rezident la Londra; în 38 ambasador la Paris. In 1727 Cantemir debută cu un volum de versurĭ: Symfonie pe psaltirea dedicată Catерineĭ I — Inainte de a pleca la Londra scrise maĭ multe satire și opere ușoare, carĭ se pot considera ca primele în literatura rusă modernă; In satire atacă adesea pe inimiciĭ luĭ Petru cel Mare și pe aĭ reformelor sale. Ediția întreagă a scrierilor sale a eșit în rusește la 1847. —

O vară a sa, *fica* luĭ Antioh Vodă Cantemir ținu în căsătorie (1708) pe Radul Brâncoveanu, fiul luĭ Constantin Vodă, decapitat împreună cu tatăl sĕŭ.

Antioh Vodă Cantemir avu și un fiŭ, pe—Pr. Constantin Cantemir, fost general în armata rusă și căsătorit în două rândurĭ: 1. Cu Principesa Natalia Golovin și 2. Cu Pr. Sofia Pasékov, † 1783. — A avut doĭ copiĭ: pe Maria care s'a căsătorit cu boerul român Câmpineanu (v. Câmpineanu) și Pr. Dimitrie, polcovnic în armata rusă. — Generalul rus Münich, în 1739, după ce luă Hotinul de la Turcĭ, voia să pue domn al Moldoveĭ pe Constantin Cantemir, care îșĭ avea oastea sa, și care erea cu totul devotat Rusieĭ. — Astă-dĭ nu se maĭ cunosc descendențĭ direcțĭ din această familie princiară a Moldoveĭ.

CÂRJĂ †

(MOLDOVA)

Familie veche din Moldova, ađĭ stinsă, și pe care o găsim înflorind din secolul XV, și în secolul următor, dând maĭ mulțĭ boerĭ însemnațĭ.

Pe la 1440 trăia un CÂRJĂ, anagnost al mitropolituluĭ Țamblac, fost în conciliul din Florența (1438).

ȘANDRU CRĂJEVICĬ, fiul acestuĭ Cârjă, care erea diac, scriitor de documente, îl găsim în 1497 și 1499 (Uricar XVII).— Pare că fiul sĕŭ erea boerul:

COSTEA CÂRJĂ (saŭ Luca), *marele Stolnic* în 1513, 1515 sub Bogdan Voev. Polonul Stanislas Gorski vorbește despre dânsul într'o relațiune a sa asupra păceĭ dintre Polonĭ și Moldovenĭ, la 1509: «Kyrsza *magnus dispensator*». – Acest boer maĭ târđiŭ, în 1523, ține un discurs politic regeluĭ polon Sigismond I, care a rĕmas vestit, fiind și unul din primele discursurĭ ale unuĭ român, care ni s'aŭ conservat.

Alexandri, în admirabila'ĭ poemă: «Dumbrava roșie», ne presintă pe Cârjă în luptă, (1497) deja bătrân dar viteaz, și de un caracter din cele maĭ nobile. In loc să se lupte cu Toporski bătrânul, șef Polonilor, amândoĭ staŭ de o parte îmbărbătând pe aĭ lor. Dialogul acestor cavalerĭ mărețĭ e admirabil. — Poloniĭ sunt învinșĭ la urmă, și Cârjă se duce la domn, care'ĭ đice:

..... Cârjă, tu fală mi-aĭ făcut!
Ca tine fie-țĭ neamul viteaz și priceput. —

Marele boer Cârjă, e póte tatăl luĭ:

CÂRJE, PARCALABUL de Neamtz, care e găsit cu această

importantă demnitate în documente din 1528, 29 și 1530. In afară de acesta maĭ avu și alte titlurĭ de boerie. — Alte relațiunĭ nu avem despre dânsul. — Filiația se continuă maĭ departe:

Petrovicĭ Cârjă, care trăia pe timpul luĭ Petru Rareș, pe la 1540. — O spiță a familieĭ, scrisă la 1815 de Petrache Cârjă, începe de la acesta. Petre Cârjă maĭ avu un frate Damian; iar copiĭ, treĭ fete și un băiat: Irina, Maria și

Vasilachi Cârjă, care trăia pe la 1575, și avu de fiŭ pe:

Gheorghiță, Hatman și Portar de Suceava la 1591 (7099) April., relatat de un document. Fiul acestuia, este David Cârjă, pârcălab de Roman sub Movilă Voev., care maĭ avea 2 frațĭ. — El lăsă 2 băețĭ: Vasilaki, a căruĭ ramură nu presintă interes, și care se stinse pe la finele secululuĭ trecut; — și al doilea pe:

Antohi Cârjă stolnic, contimporan cu domnia luĭ Vasile Lupul. — Fiul sĕŭ Andronaki trăia pe la finele secol. XVII, având 2 feciorĭ: pe Antohi și pe Toader Cârjă.

Acest Teodor avu pe Grigoraș și pe Ioan Cârjă, care cumpără moșia frateluĭ sĕŭ. Ioan Cârjă avea rangul de v.-ban și muri la anul 1827, lăsând un singur fiŭ, în persoana luĭ

Paharnicul Petraki Cârja, ultimul descedent (a 13-a generație), al acesteĭ familiĭ. Soția sa erea Joița Cerchez, fiica boeruluĭ Ioniță Cerchez, D-șoară de curte a Doamneĭ Moruzi. In revoluția grecească de la 1821,

«Sĕrdăreasa Cârjeĭ aŭ dat cumplitul sfârșit,
Cu norăsa și nepoata la un loc s'aŭ săvârșit».

Cum dice vornicul Beldiman. — Intr'această dramă, Turciĭ uciseră pe bătrâna, muma luĭ Petrache, pe soția acestuia Zoița și pe fata mică, în fața nefericituluĭ boer. Petrache Cârjă, muri la 1831, stingând prin el de tot această mare familie, și ne lăsând de cât o fică: Smaranda (n. 1812). — (Ghibănescu. — în Archiva; Spița, famil.) —

CARP

(MOLDOVA)

Această familie s'a stabilit în Moldova, venind din provinciile Baltice, în secolul XVI. — Cantemir în «Descriptio Moldaviae», citează familia Carp printre principalele neamurĭ boereștĭ ale țeriĭ Moldoviĭ.

N'am putut avea, din lipsa de isvoare, de cât puține date despre trecutul acesteĭ familiĭ. Ast-fel găsim ca membriĭ aĭ eĭ:

DUMITRU CARP, SPATAR al Moldoveĭ, într'un act al sĕŭ prin care vinde medelniceruluĭ Mihail Keșco o moșie, la anul *1727*. — (Docum. Academ. rom.). — Dumitrache Carp e de asemenea dovedit printr'un document de moșie din anul 1758. — (Id. Academ.).

TODER CARP, boer iscălit între maĭ mulțĭ alțiĭ, în actul de desrobire al vecinilor, din anul 1749.

La anul 1761, un CARP erea diac de divan, dupĕ cum se constată din diferitele acte domneștĭ, scrise de dânsul.

PETRACHE CARP f. paharnic, etc. care trăia pe la mijlocul secoluluĭ actual, posesorul moșieĭ Țibăneștĭ, a avut fiŭ pe:

PETRE P. CARP, n. Iașĭ 1837, om politic, șeful partiduluĭ constituțional. A studiat în Germania. Sub Cuza a fost secretar la agenția din Paris, la 1870 ministru, 1871 trimes la Viena, Berlin și Petersbug, 1876 ministru în cabinetul Catargi, 1882 ministru la Viena, unde luă parte activă la regularea cestiuneĭ Dunăreĭ. De la 1888-89 ministru de externe al cabinetuluĭ constituțional, 1891-95 ministru de do-

menii; Senator, etc. — Pe când se ocupa cu literatura, la 1864 împreună cu Maiorescu, Negruzzi și Th. Rosetti a fondat Societatea «Junimea». — Activitatea sa politică se poate cunoaște din istoria contimporană a țĕrii. In 1888 a publicat «Era nouă» discursuri asupra principiilor politice.

Căsătorit cu Sevastie Cantacuzino, are copii pe:

Jean Carp, Petre, Grigore și Nicolae și fică Elsa căsătorită cu Lt. Al. Sturdza.

Armele familiei sunt: Pe fund azur trei stele de argint, dispuse 2. 1, cu câte 6 raze; împrejurul scutului bordură de argint punctată.

CARPENIŞANU

(Valachia)

Familie boerească din județul Dâmbovița, purtând acest nume din timpul luĭ Brâncoveanu Vodă, după vechia moșie Cărpenișul.

Inainte, în secolul XVII, eĭ se numeaŭ boeriĭ Balotești, despre care avem date chiar de la 1600. — Un document de hotărnicie (ordonată de Constantin V. Mavrocordat) spune precis că: «... s'aŭ ales și boerilor Baloteștĭ *ce le dic Cărpenișanĭ*». Moșia Baloteștiĭ din Muscel a aparținut acesteĭ familiĭ.

Boerĭ din Baloteștĭ găsim maĭ mulțĭ, afirmațĭ de documente din sec. XVI. Ast-fel un chrisov din 1624, citează pe un boer din Baloteștĭ. Apoĭ într'un înscris al Banuluĭ Radu Buzescu figurează (la 1648) «Fiera postelnic ot Baloteștĭ».

Intre docum. Arhiveĭ Statuluĭ, aflăm iarăși treĭ generațiĭ ale acestor boerĭ: Cândea postelnicul ot Baloteștĭ, trăia pe la 1650 și înainte. Acesta avu un frate, al căruĭ nume nu e menționat, al căruĭ fecior erea Fiera «nepotul Cândeĭ (1703)». — Există o înrudire între neamul Balotescu și acel al Băjeștilor, cu carĭ aveaŭ proprietățĭ comune.

Tot la 1703, se citează fiul luĭ Cândea, anume Mușat Clucerul Balotescu, care de la soția sa Marula a avut 3 fiĭ: Mateĭ, Stroe și Pavlache.

De pe atuncĭ, familia luă numele de Cărpenișanu.

Din zapisul de vênzare al Ilineĭ Cărpenișanca, din anul 1741, (act aflat în posesia d. Grigore P. Olănescu) reese următoarea filiațiune:

Boerul Heré Carpenișanul (Fiera), fost căpitan, avea

frate pe Pavlache. Aşa dar putem presupune aproape cu siguranţă după numele acestuia, că erea fiul luĭ Muşat Balotescu, de maĭ sus. — Heré a avut după acel zapis, treĭ copiĭ:

CONSTANTIN POSTELNIC Cărpenişanu, care era † la 1740; BĂLAŞA Carpenişanu, martoră în actul suroreĭ sale: — ILINA CĂRPENIŞANU, care prin zapisul din 1741 vinde cumnatuluĭ eĭ (vĕr) Mihaĭ, maĭ multe pogoane de vie în Muscel, la Crângurenĭ.

PAVLACHE fratele luĭ Heré, a avut fică pe ANCUŢA, soţia luĭ Mihaĭ.

Tot ca martor, în acel zapis, figurează şi RADU Cărpenişanu.

Intr'o hotărnicie a moşiilor Baloteştilor ḑişĭ Cărpenişenĭ (tot în posesia d. Gr. P. Olănescu, printre actele Moşieĭ Găeştĭ), se citează la 1746: Luca şi fratele sĕŭ Dumitru; MIHAĬ logofĕtul ginerile Pavloaiceĭ; apoĭ STROE cu fiiĭ sĕĭ Mateĭ şi Radu; Damaschin călugărul, etc, — din neamul Cărpenişenilor.

NICOLAE CĂRPENIŞANU e citat în alte acte din 1784, privitoare la hotărnicia de maĭ sus. La 19 Sept. 1794 el e chemat să arate ce cărţĭ de moşie (documente) posedă.

Marele vornic Filip Lenş avea de soţie pe ELISABETA Baloteasca-Carpenişanca, la sfârşitul seculuĭ trecut. —

Descendenţiĭ actualĭ aĭ familieĭ se coboară din: CLUCERUL DIAMANDY CĂRPENIŞANU, în secolul nostru; care maĭ avea fraţĭ pe Postelnicul VASILE şi pe Isaiia, călugărit şi arhimandrit la monastirea Găisenii.

Copiiĭ cluceruluĭ Diamandy aŭ fost treĭ fiĭ şi patru fete: IANCU, praporcic †, Iancu † tânăr printr'un accident, Iancu III, Maria Steriadi, Maria Van Saanen, Ana şi Teodora.

IANCU CARPENIŞANU, al treilea din fraţĭ cu acest nume, n. 1845 † 1883, proprietar al moşieĭ Cărpeniş; căsătorit cu Maria n. Voinescu a avut 2 fice, şi 2 băeţĭ:

IOAN CARPENIŞANU, inginer şi DIAMANDY C., — singuriĭ descendenţĭ de aḑĭ aĭ familieĭ.

CATARGI

(VAL. ȘI MOLD.)

Origina familieĭ e foarte veche, dar de unde vine saŭ de ce origină e, nu se poate încă ști. După probabilitățĭ e de origină tătarică.

Pentru ântâia oră întâlnim numele de Catargiu într'un document din anul *1604*, sub Radu Șerban Basarab (15 Iulie), prin IOAN CATARGIŬ vel-Spătar, acelaș cu

Marele BAN IENACHE CATARGIU, cunoscut de la *1616* către sfârșitul primeĭ domniĭ a luĭ Radu V. Mihnea. In acest an e pomenit într'un act de danie al Skituluĭ Stăneștĭ din Județul Vâlcea, prin care Baneasa Maria Catargioaica, fica cluceruluĭ Radu Buzescu, închina ḑisa monăstire ca metoch patriachatuluĭ din Alexandria. — Cincĭ anĭ după data aceasta, adică la anul 1621, în a doua domnie a luĭ Radu Vv., găsim pe acelașĭ Enache Catargiŭ însoțind pe domnul Munteniеĭ în rĕsboiul de la Hotin, purtat de Turcĭ contra Polonilor. In vara acestuĭ an, Sultanul Osman II, profitând de ingerințele Polonilor în afacerile Moldoveĭ, porni cu o armată numeroasă contra luĭ Sigismund III al Polonieĭ. (Miron Costin). După un rĕsboĭ care dură o lună și maĭ bine (20 Aug. — 29 Sept. 1621), amândouĕ puterile se hotărîră să pună capăt ostilităților. Plenipotențiariĭ Polonĭ trimeșĭ pentru tratărĭ, avură o consfătuire secretă cu domnul, la care asistă numaĭ Catargiul Banul Crajoveĭ.

In anul 1633, după mazilirea luĭ Leon Vodă Tomșa din scaunul Munteniеĭ, boeriĭ se împărțiră în 2 partide, una care voia domn pe Aga M. Basarab din Brâncovenĭ, spri-

jinită de Mahomed Abaza Pașa din Nicopol, iar cea altă, din care făcea parte Banul Enache, Dumitru Dudescu, etc. cereaŭ pe Radu XI, pe care îl orânduise sultanul Murad IV și al căruĭ tată Alex. Iliaș, fusese de 2 orĭ domn. La 20 Septembre 1633, Mateĭ V. intră în Bucureștĭ, iar spre sfârșitul luĭ Octobre, Radu XI împreună cu Catargiŭ și alțĭ boerĭ, sprijinițĭ de o bună armată de mercenarĭ, înainta până la podul de la Obileștĭ pe Colentina. Mateĭ Basarab, cu o oaste maĭ puternică îĭ bătu în ḑiua de 26 Oct. pe câmpia de la Dudeștĭ, aproape de monăstirea Plumbuita. — «Movila ce mare de lângă Bucureștĭ, arată și acum locul unde a fost bătălia.» (Șincaĭ).

Intre fugarĭ se afla și Banul Enache Catargiu, căruia i se confiscară averile. La 1637 Mateĭ Basarab dăruește vorniculuĭ Dragomir Crețulescu, niște case din Târgoviște «maĭ sus de curtea domnească, aproape de rîŭ, pentru că acestea cu locul lor aŭ fost ale luĭ Ienache Banul Katargiu».

Acesta, retras la curtea luĭ Vasile Lupu, primi rangul de vel-Postelnic al Moldoveĭ, și stăruia pentru mazîlirea luĭ Mateĭ Basarab. Chiar la 1636 fu trimes de domn la Silistra, spre a stărui pe lângă Pașa de acolo pentru înlocuirea luĭ Mateĭ, cu Ion Vodă fiul luĭ Lupu.

După un an, postelnicul Enache primi însărcinare de a negoția căsătoria domnuluĭ cu fica unuĭ Cazac din țara Cerkezilor, de oare-ce fica Vorniculuĭ Bucioc, prima soție, murise.

Nicolae Stolnicul Katargiu, e frate cu precendentul și din partida adversară a luĭ Mateĭ Basarab. El, cu Dudescu și alțĭ boerĭ fug cu Radu Vodă după perderea bătălieĭ, în Moldova. In cronica de la descălecatul întâiŭ al Munteniei, se vorbește întru alțĭ boerĭ și de Nicolae Katargiŭ.

De la fuga luĭ Enache și Nicolae Catargiu în Moldova, acéstă familie se desface în 2 ramurĭ, din care una trăește în Moldova, cea-l'altă în Muntenia. — Dovadă că nu toțĭ membriĭ familieĭ aŭ emigrat în Moldova e faptul că sub Mateĭ Basarab, Marele postelnic Const. Cantacuzino mărită

pe a doua din ficele sale, după un KATARGIU. Poate că acest ginere al luĭ Cantacuzen este un fiŭ (?) al mareluĭ PAHARNIC GHEORGHE KATARGIU, pe care nu'l găsim între adversariĭ luĭ M. Basarab, și care figurează ca martor într'un act de vîndare dotal din anul 1624 Maĭ 8, din timpul luĭ Alexandru Coconul.

De la Mateĭ Basarab încoace, până în timpurile din urmă, cronicele nu vorbesc de ramura Catargiŭ rĕmasă în Muntenia, maĭ nimic. Chiar din documente, după câte sunt cunoscute asupra lor, nu reese maĭ nimic.

In ramura Catargiilor din Moldova cunoaștem maĭ bine în sec. XVII, pe: APOSTOL VEL-COMIS CATARGI, care căsătorește pe fata sa Mariana după marele medelnicer Ștefan Petriceĭcu, care domni în 2 rândurĭ peste Moldova. Iar când acesta fuse nevoit să părăsească pentru întîia oară domnia și să fugă în 1674 în Polonia, el fu urmat de faimosul cronicar al Moldoveĭ, Miron Costin vel logofĕt, de Apostol Katargiu și alțĭ boerĭ însemnațĭ. (Cronica luĭ Neculce).

Apostol comisul, primi indigenatul împreună cu titlul de nobleță polonă la anul 1676, ca mulțĭ alțĭ boerĭ înainte. (precum Ureche, Orisa, Balică în 1607; după Engel).

Diploma aceasta, scrisă în limba latină și semnată de regele Ion III Sobiesky, se păstrează până adĭ. In ea se dice între altele:

«După părerea noastră, ilustrul bărbat Katardziu Mareșal, întrece prin numele țĕriĭ Moldoveĭ și prin faima virtuților sale, pe atâția alțĭ bărbațĭ, pe care 'ĭ respectăm în aceste timpurĭ de agitare ale Norduluĭ.» — Maĭ jos, lângă semnătura luĭ Sobiesky se citește: «Indigenatus generoso Apostolo Katardzi Marschalco Terarum Moldaviae confertur». (v. Anghel Demetriescu. — Barbu Catargiu, etc.).

Din urmașiĭ Catargiilor în Moldova, maĭ sunt cunoscuțĭ în secolul trecut:

VEL LOGOFĔTUL ILIE CATARGIU. La anul 1716, în domnia luĭ Vodă Racovitză, trupele nemțeștĭ comandate de căpitanul Ferenz, mergând spre cetatea Neamțu «prins'aŭ pe

Ilie Catargiul vel logofĕt și pe Antoniu Comisul, și alțĭ, și i-aŭ închis în cetate; și pe urmă aŭ slobozit pe logofĕtul Catargiul, eară pre ceĭ alțĭ i-aŭ ținut închișĭ». — (Letop. III, p. 124).— La anul 1717, Ilie Catargiu era mare Logofĕt în divanul luĭ Grigore Ghika Vv.

Ștefan Catargiu erea biv-Vel Clucer la anul 1727. — (Doc. Academ. r.).

Mihalache Catargiu, e semnat cu maĭ mulțĭ alțĭ boerĭ într'un act de emancipare din 1749, etc. — Costin Catargiu trăia la 1749 sub Racovitză Vv., pe când erea tânăr.

Spătarul Filip Catargiu, la anul 1760 fu trimes cu maĭ mulțĭ boerĭ marĭ, și exilat în Asia la Ionikalisi, din intrigile luĭ Stavarache, favoritul luĭ Vodă Calimah. — (v. Bogdan).

In secolul nostru: --

Jordache Catargi mare vistiernic. La 1831 făcea parte din comisiunea regulamentuluĭ organic pentru Moldova, ales de obșteasca adunare, împreună cu Costache Conachi. Iordache Catargi avu o fică măritată cu C. Forĕsco, iar fiŭ pe:—Ștefan Catargiŭ, om politic, fost ministru și caimacam de treĭ, înainte de alegerea ca domn a luĭ Alexandru Cuza, în Moldova. Fiĭ sĕĭ ereaŭ:—1. Constantin Catargi, al căruĭ fiŭ este căpitanul Nicolae Catargi, căsătorit cu Viorica Cretzianu.

2. Lascar Catargi (n. 1823 † 1899), însemnat om politic al țĕriĭ; fost șef al partiduluĭ conservator. Fost prefect de Iașĭ și Galațĭ, membru al divanuluĭ ad-hoc; locotenent domnesc la sosirea Pr. Carol, și prezident al consiliuluĭ (1870). Prezident al Camereĭ, apoĭ prim-ministru din noŭ la 1889 și 1891-95; Senator, etc... (v. Maiorescu-Discursurĭ parlamentare) † Martie 1899, la Bucureștĭ. — Căsătorit cu Efrosina Ventura. — 3...... Catargi, având fiŭ pe Nicolae Catargi, fost deputat, etc. —

Din alte ramurĭ: — Marele logofĕt Constantin Catargi, rudă cu Iordache, însurat cu Smaranda fica luĭ G. Balș, a avut șapte copiĭ:—Maria, căsăt. cu Principele Milan Obrenovicĭ,— Sofia căsăt. cu Al. Catargi având fiĭ pe: Henri, căs. cu M. Lămotescu și Paul Catargi cu M. Văcărescu.—Olga Petre

Mavrojeny. — Elena C. Ventura.—ALEXANDRU CATARGI, senator, f. ministru plenipotențiar la Petersburg, etc. Căsătorit cu Elena Mano, are fiĭ pe: BARBU și ALEXIS; — GEORGE Catargi, general, f. senator etc., și: — LASCAR †, căsătorit cu Elena Ghika, având fiĭ pe: LASCAR și ALEXANDRU.

Maĭ sunt descendențĭ, din alte branșe înrudite, ale familieĭ Catargi.

Din ramura rĕmasă în Valachia încă din secolul XVI, s'a distins în secolul acesta:

BARBU CATARGI (n. 1807, † 1862) om de stat. Șeful Conservatorilor în timpul luĭ Cuza. Membru în divanul Ad-hoc, ministru de finance, apoĭ (1862) Prezidęnt de Consiliŭ; S'a deosebit ca orator de frunte. Discursurile și biografia sa, aŭ fost publicate de d. A. Demetrescu. La 8 Iunie 1862, întorcându-se de la Cameră, fu asasinat, fiind în trăsură cu prefectul poliţieĭ N. Bibescu.

Se pare că o ramură a familieĭ Catargi, este fam. *Apostol*, trecută înainte de 1700 în Rusia, unde maĭ există încă descendențiĭ eĭ.

CEAUR †

(Moldova)

Insemnată familie din Moldova, din care eşi şi un domn al ţĕriĭ. — Cronica saŭ izvodul luĭ Huru, compilaţie apocrifă, citează din timpurĭ chiar anterioare luĭ Dragoş (sec. XII şi XIII) pe un Pilat Ceaur, şi pe Florea Ceaur mare Judi de Bêrlad, etc.

Cel d'ântĭiŭ din acest neam, care l'am găsit probat, este

Ştefan Ceaur la anul (7181) *1623*, Mare vornic de ţara de jos, în Moldova. Nu ştim dacă acesta s'ar putea identifica cu acel care e citat cam în acelaş timp, ca trunchiŭ al familieĭ, sub numele de:

Dumitraşco Ştefan din Răcăcin, boer mare, care avu de fiŭ pe:

Pr. Gheorghe Ştefan W, domnul Moldoveĭ, succesor luĭ Vasile Lupul, de la 1653—58. Sub acesta din urmă el erea mare Logofĕt, când se rĕsculă contra luĭ Lupu, venind cu armată şi silindu'l a fugi la Tătarĭ şi apoĭ la Constantinopol. G. Ştefan venise cu trupe Ungureştĭ, şi în 1853 ocupă tronul. La Poartă, Gheorghe Vodă Ştefan nu erea bine vĕḑut şi în 1658 ocazia se presintă spre a fi mazilit; anume: Principiĭ Transilvanieĭ, Munteniеĭ şi Moldoveĭ fiind suspecţĭ în politica lor către Poartă, fură chemaţĭ la Constantinopol, unde eĭ nu se duseră şi fură înlocuiţĭ. (v. despre el: Cronicele Moldoveĭ; — Xenopol, Istoria R.). Despre căsătoria luĭ Gheorghe Şt. Vodă, ḑice cronicarul: «...când erea boer, murindu'ĭ jupâneasa a rĕmas vĕduvoĭ: şi tâlnind o jupâneasa săracă, frumoasă, tînĕră, anume Safta din neamul Boescilor (Bou), aŭ tâmpinat'o pe drum mergênd

cu rădvanul la Iași, și aŭ poprit rădvanul cu sila și s'aŭ suit fără de voie în rădvan și l'aŭ întors înapoĭ la casa luĭ. Și pe urmă a primit și ea și s'a cununat cu dênsul, care aŭ ajuns de a fost și Doamnă.» (I. Neculce. — O seamă de cuvinte). Gheorghe Ștefan muri la Moscova, după ce umblase mult prin strĕinătate, «și pe urmă i-aŭ adus oasele luĭ în în Moldova, și în mănăstirea luĭ la Cașin, de l'aŭ îngropat...» — Moșiile Ceaureștilor fură acaparate de frațiĭ Cantacuzino carĭ le restituiră însă, și de Racovițeștĭ, carĭ «nu se știe din ce pricină aŭ luat și eĭ moșiĭ de ale Ciaureștilor atuncĭ, și nu le-a dat înapoĭ.» (Neculce II, 188).

Fratele luĭ Gheorghe Vodă Stefan, erea

Hatmanul Vasile Ceaurul, care avea acest înalt titlu la 1660 și 1673; fu apoĭ mare vornic cum se vede într'un hrisov al boeruluĭ Hăbășescu, iar sub Petriceicu Vodă și mare logofĕt al Moldoveĭ. Fiul sĕŭ (doc. citat) erea:

Dumitrasco Ceaur, mare Stolnic la anul 1689, dupĕ cum arată un hrisov de întăritură al boerilor Cerchezĭ. La 1690 erea mare logofĕt al Mold., și cel d'ântâĭ boer al luĭ Vodă Const. Duca, cu care împreună scoaseră birul numit «vădrăritul». El muri la anul 1691: «în scurtă vreme ajunse blestemul maĭ de grab pe Dumitrașco Cĭaurul vel logofĕt, fiind sfetnic, căĭ scurtă Dumnezeŭ viața, că muri cum îĭ maĭ rĕŭ, în dub, și i se istovi și casa luĭ și treĭ feciorĭ ce aŭ avut; se stinse pomenirea luĭ cu sunet; și moșiile luĭ căzură în mâinĭ strĕine.» (Neculce.—Cron. id. II, 249).

In iarna anuluĭ 1696, fica sa Catrina «a luĭ Dumitrașco Ceaur de Valea Sacă», se mărită în apropierea crăciunuluĭ cu Antioh Vodă Cantemir, oficiând Iacov patriarhul de Constantinopl, care muri în țară. — Doamna Catrina erea vestită de frumoasă.

Dintre ceĭ treĭ feciorĭ aĭ luĭ Dumitrașco, de carĭ amintește cronicarul, s'a ilustrat:

Vasile Ceaurul, comte al Austrieĭ și pretendent la tronul Moldoveĭ. — Cu ocazia mazilireĭ luĭ Antioh W. la 1706, oameniĭ luĭ Mihaĭ Racoviță trimeșĭ în țară, arestară pe maĭ mulțĭ boerĭ între carĭ și Vasile Ceaur «cumnatul luĭ An-

tioh Vodă, închizându'ĭ la Seimenĭ...», iar maĭ târḑiŭ liberându'ĭ. — El se pune apoĭ în capul boerilor carĭ s'aŭ dus în Ungaria, venind cu oștirĭ sub comanda căpitanuluĭ Ferencz, carĭ coprinseră cetatea Neamțul și Cașinul, monăstire unde se așeză «... fiind acolo și Vasili Ciaurul, isvoditorul acestor zarve, ce făcură toțĭ la un cuvènt, umplându-se de gândurĭ rele asupra luĭ Mihaĭ Vodă. Mult socotind de sine Vasili Ceaurul să se ridice Domn de la Nemțĭ; îndemnându'ĭ și alțiĭ de potriva luĭ, aŭ mers în Brașov Vasili Ciaurul la generalul de Nemțĭ de l'aŭ făcut graf.» (anul 1716). Inaintând spre interiorul țěriĭ «moldoveniĭ noștriĭ făcându-se una cu catanele, cu mare cu mic prădaŭ, jefuiaŭ unul pe altul, monăstirile, casele boereștĭ, cât ținea pre Siret».

Venind asupra luĭ Vodă Racoviță, acesta întâlnindu'ĭ, iĭ învinse cu ajutorul tătarilor ce adusese în țară pentru pază(!); iar Ferenz fu decapitat, la marginea Iașuluĭ, unde până aḑĭ a rěmas mormântul sěŭ. Corpurile celor ucișĭ în luptă fură îngropațĭ sub Cetățue, înălțându-se o movilă.

Moșiile luĭ Vasile Ceaur, drept pedeapsă, fură confiscate pe seama Domnieĭ; după cum arată documente dintre 1721—25. (Uricarul XI, 219) Pentru răsvrătirea sa, i se luară maĭ multe sate carĭ fură date de Racoviță soreĭ sale Maria Stolniceasa, pentru pagubele ce suferise din cauza luĭ.

Acest viteaz boer, pretendent la tronul Moldoveĭ prin vița domnească din care se trăgea, e unul din tipurile cele maĭ cavalereștĭ și interesante din secolul XVIII, atât de sěrac de oamenĭ în țara noastră.

N'am găsit în cronicĭ saŭ documente ale timpuluĭ numele copiilor ce avusese, nicĭ data când a murit el, fiind refugiat în Muntenia.

In ḑilele noastre, acest neam s'a continuat prin femeĭ, în familia Aslan din Moldova.

CERCHEZ †

(MOLDOVA)

Origina acestuĭ neam e arătat chiar de numele sĕŭ : eĭ ereaŭ Cercheзĭ saŭ Circasienĭ, veniţĭ în Moldova şi stabiliţĭ printre boeriĭ, înainte de Vasile Lupul, pe la *1630*. (v. Cantemir — Descriptio.).

ŞTEFAN CERCHEZ, MARE COMIS al luĭ Antioh Vodă, avea acest titlu la 1680. — In timpul luĭ Dumitraşco Vodă la anul 1674, acel domn trimese o armată de Moldovenĭ şi tătarĭ unuĭ Paşa turcesc ce venise cu trupe contra Polonilor. Printre boeriĭ ce comandaŭ acele oştĭ, se aflaŭ Buhuş Hatmanul, Const. Cantemir serdarul şi «Ştefan Cerchezul comis.» etc. (Letop. Neculce cap. V).

La 1684, Cerchez conduce o trupă de Moldovenĭ în timpul luptelor cu Tătariĭ, date de boeriĭ emigraţĭ: «şi aŭ rânduit pe o seamă de Moldovenĭ cu Ştefan Cerkezul biv-ſtori paharnic....» — (Letop. II, 28). Murind Constantin Cantemir la 1691, şi proclamându-se Dumitraşcu, fiul sĕŭ, de principe, veni Domn însă Duca, iar Capegi-başa ce venise cu mazilia la Iaşĭ, luă pe Dumitraşcu V. Cantemir. El fiind de neam Cerchez, «Ştefan comisul Cerchez mult s'aŭ rugat aceluĭ Capezi Başa pentru Dumitraşco Beizadea, zicându'ĭ să'ĭ fie milă de dânsul că este un copil....». — Capezi-Başa, care'l cunoştea pe acest boer, şi fiind şi de un acelaş neam, apără într'adevĕr cu multă căldură pe Cantemir, şi ajungând la Constantinopol îl avu sub grija sa, ast-fel că nu i se întâmplă nimic rĕŭ. (V. Letopiseţ. Mold. t. II, p. 245). — In aceste ocaziĭ ne vorbeşte letopiseţul ţĕriĭ, de acest brav Cerchez.

Un document din 1689 — (orig. Academie). — citează pe ALEXANDRU CERCHEZ vel paharnic și pe Ștefan Cerchez vel comis, împreună cu Stolnicul Dumitrașco Ceaur, pentru o întăritură de moșie.

Marele VORNIC SAUL CERCHEZ, trăia către 1700. El avea de soție pe Paraschiva, fica vornicului Ionașco Balș.

Nu știm dacă coborîtor dintr'ânșiĭ erea: Căminarul, maĭ apoĭ HATMANUL COSTACHI CERCHEZ, care în timpul mișcăreĭ grece de la 1821, fu trimes în maĭ multe misiunĭ importante, dupĕ cum vorbește și jalnica Tragodie a luĭ Beldiman. — El fusese și la 1821 în deputația boierilor la Țarigrad, când s'a ales Principe Ion Sturza. — (Let III, 378, 418). —

Ceĭ din urmă descendențĭ aĭ acestuĭ neam aŭ fost însă: serdarul IONIȚĂ CERCHEZ și fiul sĕŭ COMISUL TUDORACHE Cerchez, ce trăiaŭ la începutul seculuĭ actual.

Ast-fel această familie s'a stins cu desăvârșire în linie directă, dupĕ cum remarcă și T. Boldur Lățescu într'o notiță la traducerea Descriereĭ Moldoveĭ a luĭ Cantemir, unde enumeră familiile moldoveneștĭ. — (oper. p. 230).

Nu trebue a confunda acéastă familie, cu altă familie boerească Cerchez, de origină greacă, înrudită cu Pr. Mavrocordat și stabilită în Valachia din secolul trecut, când membriĭ eĭ avură titlurĭ de boerie, și din care astă-zĭ sunt maĭ mulțĭ represintanțĭ.

COCORESCU

(Valachia)

Una din vechile și însemnatele familiĭ ale țěriĭ, documentată din prima jumětate a veaculuĭ XVI, și înrudită poate cu Basarabiĭ.

Boerul Vladul Caplea din Cocor, de unde derivă și numele, ne este probat de un document din actul 1537; iar nu altul din 1588 ne arată și pe fiiĭ sěĭ, Badea și Calotă, boerĭ din Cocor. — Jupaneasa Caplea din Cocor, trăia în dilele pr. Mihnea V. Turcitul.

Pe lângă aceștĭ vechĭ strămoșĭ aĭ Cocoreștilor, o filiațiune a familieĭ se stabilește, și ar putea forma geneologia urmată prin găsirea de noĭ isvoare, — prin:

Petru Spătarul, boer care trăia sub domniĭ anteriorĭ luĭ Mihaĭ Viteazul. Acesta a avut de fiŭ (doc. Arhiva St. B.) pe:

Radu vel logofět Cocorěscul, care la anul 1616, primește posesiune de la Radu Șerban asupra unor sate, dupě cum reamintește maĭ târdiŭ Mateĭ Basarab într'un hrisov domnesc (1641). — (mon. Vieroșul). — Acest însemnat boer a avut de fiŭ pe:

Nicolae din Cocoreștĭ postelnicul, citat la an. 1659, 65, 71 etc. Contimporan cu dânsul erea boerul Clucer Stanciul din Cocoreștĭ, la 1650. In timpul luĭ Mateĭ Basaraba, Șerban Vistierul cumpěră satul Bărăganul din Județul Ialomița «de la boeriĭ ot Cocoreștiĭ», dupě cum se vede și într'un document de proces pentru moșiĭ, al Buzeștilor. — (v. Odobescu; Antiq. Jud. Rom. p. 48). -- Copiiĭ postelniculuĭ Nicolae aŭ fost:

Paraschiv, jupâneasa Pripia (1678), Petru (1655), Nica și

Radu Cocorescu marele logofĕt, în anul 1681, când iscălește acte de ale divanuluĭ domnesc. Postelnic erea la 1666, mare clucer la 1680, iar în anul urmĕtor vel Logofĕt.

In 1876, moșia Cocorĕștiĭ, primi pe Duca Vodă «carele n'aŭ cutezat pentru ciumă să se ducă la Bucureștĭ, ci s'aŭ dus la Cocoreștĭ, și aŭ ședut până la bobotează.... Și fiind Domnul la Cocorĕștĭ, aŭ auzit că umblă Cantacuzeniĭ înpotriva luĭ și pe câțĭ aŭ fost lângă dânsul, i-aŭ închis, și pe Șerban Cantacuzenul Spătarul l'aŭ luat în ḑiua de Sănicióră...» (Șincaĭ Cron. III, 191).

Satul și moșia Cocoreștĭ, veche a familieĭ, și care în timpurile vechĭ a căpătat numele acesta de la boeriĭ din Cocor saŭ Cocoreștiĭ, se află sub dealurĭ, situate pe rîul Prahova, aproape de Floreștĭ și Filipeștĭ. Astăḑĭ e înstrăinată din familie. Atuncĭ ḑisa moșie aparținea Panuluĭ Vladu Cocorescu marele Clucer, la acea epocă (1676) mare comis, dupĕ cum spune cronica anonimă: «...Duca Vodă venind în țară aŭ descălicat la Cocoreștĭ din grind, în casele Vladuluĭ comis...» La 1680, Vlad erea vel clucer, cum se poate constata și într'un hrisov al pr. Șerban Cantacuzino, iscălit de velițiĭ boerĭ aĭ divanuluĭ Domnesc printre carĭ și dînsul. (2 Martie. — repr. Odobescu) — Peste un an, la 1661 erea mare Logofĕt al țeriĭ. — Fica sa: Ilinca ținea în căsătorie pe Pârvan vistierul, 1707. —

— Un Manul Cocorăscul, trăia pe la 1663. —

Mateĭ Cocorescu la anul 1764, ne este amintit ca bivvel Vornic al Munteniei. —

Alecu Cocorĕscu este numit la 26 April 1782, Ispravnic de Argeș, în locul Barbuluĭ Văcărescu. El avu de fiŭ pe

Ion Cocorĕscu, fost vornic de poliție și postelnic titular, vel paharnic, căminar etc. La anul 1822, o deputațiune a boerilor Moldovenĭ se întâlni cu a celor din Valahia la Silistra de unde aveaŭ să meargă la Constantinopl pentru a cere Domn țeriĭ de la Sultan. Există descrierea călătorieĭ lor prin Bulgaria și Turcia, precum și petrecerea la Constantinopol sub titlul de: «Jurnalul mergereĭ boerilor Deputațĭ la Țarigrad». (Letopiseț—Cogălniceanu, II, p. 435). In

afară de căminarul Iancu Cocorĕscu, printre boeriĭ munteni se aflaŭ: Banul Grigore Ghica, care fu numit Domn, Banul Bărbuceanu Văcărescu, Vornicul N. Golescu, Spătar Scarlat Mihălescu, clucerul Mihaĭ Filipescu, și clucerul Filip.—Peste puțin, la 13 Iulie 1823, Ion Cocorescu vornic e arestat și dus la monăstirea Plumbuita, împreună cu

GHEORGHE COCORĔSCU mare vornic, poate fratele sĕŭ. — Tot atuncĭ fu arestat și socrul acestuia C. Bălăceanu, și câte-șĭ treĭ condușĭ la Plumbuita, de unde apoĭ se liberară (1823). — (v. Hurmuzache. — Doc. tom. X, 229).

Ion Cocorĕscu din căsătoria sa cu Smaranda Cantacuzino, a avut 2 băețĭ: Alecu și Scarlat.

ALEXANDRU COCORĔSCU †, cel mare, fost Prefect, etc., însurat cu Caliopi Paleologu avu o singură fică: Smaranda, căsătorită cu colonelul Corlătescu.

SCARLAT COCORĔSCU, (n. 1816 † 1861), fost Prefect (ispravnic) și în urmă judecător la înalta curte criminală. Soție avea pe Ana n. Catopol; iar copiĭ treĭ:

— Ana, cea maĭ mică, căsătorită cu Lahovary.

— EMANUEL Cocorescu, n. 1841 ; și

— IOAN COCORESCU, n. 1839, f. inspector, etc... Căsătorit cu Iulia n. Blaremberg, † 1890, are de copiĭ pe: (Alexandru †) — SCARLAT Cocorĕscu, n. 1870, referendar la In. Curte de compturĭ, căsătorit cu Madeleine Aslan (având fică pe: Smaranda); — și IULIA-Lisette. — Aceștia sunt ultimiĭ și singuriĭ descendențĭ aĭ acesteĭ familiĭ.

In județul Prahova sunt maĭ multe moșiĭ «Cocoreștĭ», foste ale familieĭ și al căror nume aŭ fost date de membriĭ eĭ.

COMĂNEANU

(VALACHIA)

Veche familie a țerii, și care există printre boerĭ încă din secolul XVI.

Cronica ne vorbește cea d'ântâĭ de boerul: BADEA COMĂNEANUL marele COMIS, care la anul 1658 a fost omorît împreună cu alțĭ boerĭ de către pr. Mihnea III. Cronicarul anonim — (Cr. de când aŭ descălecat românii, IV, 351), — ne spune, dupĕ ce arată uciderea unor boerĭ: «După aceasta nu multă vreme trecând, Mihnea fiind îndemnat de dracul, ear aŭ abătut de și-aŭ tăiat boeriĭ, câțĭ maĭ rĕmăsese, anume: Radul vel vornic Cândescul, cu doĭ frațĭ aĭ luĭ Negoiță și Moisi, și Udriste vel spatar și Diicul Buicescul vel cluciar, și Radu Fărcășanul vel stolnic, și Danciul Părăianul vel postelnic cu fiusĕŭ Preda logofĕtul, și Badea Comăneanul vel comis și Stroe Cluciarul Bârsescul și Vasile Câmpineanul vel căpitan, și alțĭ mulțĭ boerĭ, aruncându'ĭ din casele domneștĭ jos....» etc. — Cronicarul critică pe crudul domn, zicênd: «acestea le făcea Mihnea, nu doară că erea ceva vinovațĭ, ci numaĭ din svatul luĭ cel necurat care erea în inima luĭ plămădit, încă maĭ întâĭ, ca să tae pe turcĭ, și să ridice armă asupra Turcilor. Decĭ știind că nu vor pristăni boiariĭ, i-aŭ tăiat și nimica n'aŭ folosit. Dava seamă înaintea luĭ D-zeŭ la vremea înfricoșatuluĭ județ». — (id.) —

MATEĬ COMĂNEANUL vel căpitan de seimenĭ sub Brâncoveanu Vodă; are la anul 1690 misiunea de a întovărăși pe tatariĭ trimeșĭ de Sultan care erea în țară, în fugărirea trupelor germane ce părăsiseră Bucureștiĭ, dar maĭ mult

a apăra ţara de tătarĭ de cât de nemţĭ: «...dând din poruncă şi domnul doĭ boerĭ, anume Cernica vel armaş (v. Isvoranu), i Mateĭ Comăneanul vel căpitan de Seimenĭ, cu câţĭ-va slujitorĭ, şi maĭ vârtos i-aŭ trimes cu cât vor putea să stea şi să păzească de stricăciunile Tătarilor să nu facă, maĭ ales să nu robească pe cine-va şi să nu răpească ca nişte lupĭ de oamenĭ ce sunt aceĭ varvarĭ... etc».— (Radu Greceanu în mag. istoric II, 151). —

De sigur, un alt Mateĭ Comăneanu, poate fiul acestuia, e acel care la 1746 erea biv *vel pitar*, iscălind nişte documente cu maĭ mulţĭ alţĭ boerĭ.

Radu Comăneanu, dupĕ cum cum raportează Dapontès în «Ephémérides Daces», erea la 20 Iulie 1737 vel clucer de arie.

Constantin Comăneanu la anul 1782, Sept. erea mare stolnic, printre boeriĭ divanuluĭ ţĕriĭ.

Ion Comăneanu marele logofĕt, la anul 1785, Noembrie 12, ca biv-vel setrar este Ispravnic al judeţuluĭ Buzĕŭ, unde poseda şi proprietăţĭ. La 1808 semnează în acte de ale divanuluĭ ca fost-vel logofĕt, şi a murit pe la începutul secoluluĭ actual. — Fica luĭ a fost soţia luĭ Nicolae vornicul Golescu, Deli-aga, în a doua căsătorie a acestuia.—

Printre membriĭ actualĭ, descendenţĭ aĭ adevĕrateĭ familiĭ Comăneanu, este:

Achille Comăneanu, general de brigadă n. 1839; comandant al diviziei din Buzĕŭ; a făcut cu distincţiune ca major campania din 1877-78, etc. — Căsătorit cu Cleopatra Dabija, decedată la 1888.

CONACHI

(Moldova)

O familie veche Moldovenească, de care se aude prin cronice din secolul XVII.

După pomelnicul bisericeĭ din Ţigăneştĭ, găsim începutul genealogieĭ eĭ, în persoana luĭ:

Anghel Conachi mare Comis al Mold. Acesta avea de soţie pe Paraschiva Venin, care se călugări ca vĕduvă şi muri la anul 1719 la moşia sa Năneştiĭ de jos saŭ Fundeniĭ din Tecuciŭ. Iată ce narează Papadopol-Calimah despre dênsa: .... Paraschiva maĭ avea un fiŭ Ioan Conachi. La 1711 când, după catastrofa de la Prut a luĭ Dimitrie Cantemir şi a luĭ Petru cel Mare, Tătariĭ aŭ călcat, aŭ ars şi aŭ prădat ţara de jos a Moldoveĭ, maĭ rĕŭ ca niciĭ odată, Ioan Conachi aŭ dispărut şi rudele sale aŭ crezut că a fost prins şi dus în robie de Tătarĭ. In durerea eĭ de mamă, Paraschiva Conachi, adunând juvaerile sale şi banĭ, s'a dus la Hanul Tătarilor, luând şi scrisorĭ de la domnul Moldoveĭ Nicolae Mavrocordat, ca să rĕscumpere pe fiul sĕŭ din robie. Nicolae Voevod isbutise să scoată firman de la Sultan, ca Moldoveniĭ să iea robiĭ înapoĭ de la Tătarĭ, şi aŭ trimes boerĭ cu firmanul la Buceag, fiind Devlet-Ghereiŭ-Han acolo. Paraschiva se presintă deci la Hanul Tătarilor, cerênd pe fiul eĭ Ioan Conachi şi oferind în schimb banĭ păgânilor; dar făcêndu-se cercetare din porunca Hanuluĭ, s'a dovedit că Ioan Conachi perise prins şi tăiat de Tătarĭ la gura Oaeĭ, pe moşia Drăgăneştĭ, în jos de Tecuciŭ; în desnădejdea eĭ, Paraschiva Conachi întorcêndu-se în ţară se

călugări, luând numele de Eupraxia, iar pe locul unde perise fiul sĕŭ de paloșul Tătarilor, a ridicat o cruce de piatră cu inscripția după pomenirea și soarta nenorocituluĭ tînĕr. Logofĕtul C. Conachi, în cărțile de pomenire ce le-a scris la 1833 despre neamul sĕŭ, ḑice că această piatră el a vĕḑut'o și a citit inscripția pe ea. (v. art. despre Tecucĭ convorb. literare, an. XIX p. 925).

Familia Venin din care erea Paraschiva Monahia, soția luĭ Anghel Conachi, e de asemenea veche din Moldova, fiind o ramură din familia Conachi și proprietară a moșieĭ Torceștĭ din Tecuciŭ. —

Un al doilea fiŭ al luĭ Anghel și Paraschiveĭ (Eupraxia), erea boerul:

Costachi Conaki, mare Agă în divanul domnesc al luĭ Mihaĭ Vodă Racovitză (1716), apoĭ vel comis sub acelaș principe la 1717. Cronicarul povestește de năvălirea trupelor nemțeștĭ în Moldova, atuncĭ când ele veniră în Iașĭ: «Ear Aga Conake eșind de la curte să meargă la gazdă, numaĭ că aŭ auzit Aga huetul oamenilor ḑicând că aŭ intrat catanele în târg, și aŭ intrat prin casele din spre Bahluĭ cerând vin să bea fiind înghețațĭ; și în dată aga Conaki s'aŭ și întors înapoĭ la curte și aŭ făcut știre că catanele aŭ intrat în Têrg....». Aŭ urmat luptele apoĭ între Mihaĭ Vodă cu Tătariĭ de o parte și catanele de alta, comandate de Căpitanul Ferentz Eman, care în urmă pieri ucis. De resbunare, fugînd bătuțĭ fiind de Racovitză Vv., eĭ prădară casele din Iașĭ ale luĭ Aga Conaki. — Fiul luĭ Aga Conaki, a fost:

Costaki Conachi. Acesta la 1763 erea mare paharnic în sfatul Domnuluĭ Moldoveĭ Grigore Calimah Voevod, și apoĭ mare Spatar sub Constantin Mavrocordat la 1789.— La rândul sĕŭ el avu fiŭ pe:

Manolachi Conaki marele Vornic, care erea ban la 1783, biv-vel Vornic de jos la 1799, și apoĭ la 1802 din noŭ vel vornic de țară de jos. El muri la anul 1803, iar soția sa încă de la 14 Octobre 1777, născând pe:

Marele Logofĕt Costache Conaki, care avea însă din

botez numele de Alexandru. Om învățat, poet distins și unul din ceĭ d'ântăĭ ce am avut în țară, erea bun cunoscător al maĭ multor științe, filosofieĭ și a limbilor greacă, franceză și turcă. El luă parte în comisia pentru facerea coduluĭ Calimah (1815); iar la 1829 în acea pentru elaborarea Regulamentuluĭ organic al Moldoveĭ, fiind atuncĭ mare Vornic; fu apoĭ Logofĕt și Candidat la domnie când s'a ales Mihaĭ Sturza. El poseda averĭ imense și de obiceĭ sta la moșia sa Țigăneștiĭ, maĭ adesea citind. Poeziile sale începu a le scrie la 1802, sub titlul de «alcătuirĭ și amintirĭ», cele maĭ multe erotice, dar în care calitățile poetice abundă, având maĭ ales în vedere timpul când aŭ fost scrise. — (v. pe larg despre el: Pap. Calimah. — Convorb. liter. an. XXI, p. 930). —

El muri la anul 1849, 4 Februarie. Soția sa Smaranda (Zulnia, cum o cântă în poeziile sale), născută Donicĭ, fusese întâĭ soția luĭ Petrachi Negri († 1824), și muri înaintea Logofĕtuluĭ Conaki la 1831.

In biserica din Țigăneștĭ, cu hramul St. Nicolae, zidită de dânsul, la intrare în dreapta este un mormânt pe care se citește: «Manolachi Conaki Vornic de țara de jos săvârșitus'aŭ din viață la 1 Maĭ 1803. — Ecaterina fica sa, soția căminaruluĭ Ioniță Sturza, săvârșită la 1827. — Smaranda născută Donicĭ, nora sa, soția logofĕtuluĭ Costachi Conachi, săvârșită la 1831, Octombrie 12. — Costachi Conachi, care din botez Alexandru, logofĕt și cavaler de sfântul Vladimir, născut la 14 Octombrie 1777, săvârșit din viață la 4 Februarie 1849, la 2 oare dimineața, — zac și odihnesc sub această piatră».

Castachi Konaki avu o singură fică:

Catinca, măritată cu Pr. Vogoride. Ea tipări la 1855 la Iașĭ, o parte din poeziile tatăluĭ sĕŭ. Catinca Costachi Vogoride, acum reposată, a avut din căsătoria sa, fiŭ pe Manolache Conachi Vogoridi, care prin mama sa e ultimul descendent al acesteĭ familiĭ însemnate.

CONTZESCU

(Valachia)

Numele acesteĭ familiĭ derivă de la localitatea Contzeştiĭ în judeţul Dâmbovitza, pe care o posedà din secolul XVII.

Intr'un zapis de vêndare al Olăneştilor cu Rudeanu (archiv. St. pach. mitrop. 158), figurează ca martor:

Mihaĭ logofĕtul Contzescul, la anul 1673, 10 Maiŭ. Acesta e cel d'întâĭ din câţĭ cunoaştem din această familie. E probabil că fiŭ al sĕŭ, erea:

Marele Logofĕt Constantin Contzescul, ispravnic al divanuluĭ la 1714 etc., în timpul domniilor luĭ Brâncoveanu şi Ştefan Cantacuzino. El figurează în numeroase documente de pe acel timp, pe care le contrasemnează fiind vel logofĕt. — O fică a sa: Elenca, erea căsătorită cu vel Armaşul Radu Lecca (ante 1720).

La începutul acestuĭ secol, a trăit:

Pană Conţescu, vel-pitar, din care se trage familia actuală. Insurat cu Zinca n. Mavrodin, a avut patru fiĭ:

† Colonelul Constantin Conţescu, însurat cu Zoe având 3 fete: Tarsiţa, Maria şi Zoe.

† Iancu neînsurat. — † Grigore C. având fiică pe Zoe; — şi

Mateĭ Conţescu (1814—1884), căsătorit cu Polixenia Filality. Ceĭ cincĭ copiĭ aĭ sĕĭ (actualĭ) sunt: Grigore Alexandrina, Paulina, Elisa şi Constantin Contzescu. —

CORBEANU †

(VALACHIA)

Veche familie, a căreĭ origină e aceașĭ cu Corviniĭ din Ungaria, carĭ se despart ca ramură dintr'ânșiĭ.

Eĭ sunt Basarabĭ din Oltenia, înrudițĭ cu ramura domnitoare a luĭ Dan. Prin secolul XIV se despărți peste munțĭ familia CORVINILOR DE HUNIADE, ilustrată prin ION C. de H., «Cavalerul alb de al Valachieĭ», cum îl numeaŭ streiniĭ, și apoĭ fiul sĕŭ, regele MATHIAS al Ungarieĭ. Numele e derivat de la «Corb», devenind «Corvinus» saŭ corbinus, (V. Ureche) de unde Corbeniĭ. Se zice că există legătură chiar cu familia romană de sub imperiŭ, numită «Corvinus». — Despre viața acesteĭ familiĭ în curs de 2 secolĭ (XIV și XVI) nu găsim nimic în Cronice, de oare-ce nu se pomenește numele de familie. Tocmaĭ în sec. XVII întâlnim pe:

MARELE BAN VINTILĂ CORBEANUL, fost vel paharnic și spatar, care erea printre boeriĭ de frunte aĭ țĕriĭ. La anul 1678, cum ne spune Constantin căpitanul, Duca mergând la Iașĭ, îĭ veni veste ca Kretzulescu cu casa luĭ fugise: «de acolo din tabără fugi și Vintilă Corbeanu paharnicu, Pârvu postelnicu, etc. în Ardeal, trecând pe la Trotuș».— (II mag. ist. p. 16).

«In anul 1685, Mihaĭ Cantacuzenul, maĭ înainte de a muri, la întâia zi a luĭ Iunie, aŭ fost trimes de frate-sĕŭ Șerban Vodă, cu Banul Barbu Milescu și cu spatariul Vintilă Corban la Mihail Apafi și la sfetniciĭ luĭ, de aŭ făcut legătură între ardelenĭ și între muntenĭ...» — (v. Șincaĭ. — Cronica, III, p. 219). — Murind, Banul Corbeanu fu îngropat la monastirea Cozia.

Dumitrașcu paharnic Corbeanul, e frate luĭ Vintilă. El erea boer unit cu partida Cantacuzenilor, care «avea uniĭ pribegĭ de se înțelegea cu eĭ: Banul Milescul, Dumitrașco Corbeanul, Paraskiva Bolișteanu, care venise cu Cucĭuc Imbrihorul înaintea viziruluĭ...» — (Const. Căpitanul, id.), — adversarĭ luĭ Duca-Vodă. (1678). —

Copiiĭ luĭ Vintilă Corbeanul de la soția sa Băneasa Ilina, fica Postelniculuĭ Constantin Cantacuzino aŭ fost: — Mihaĭ, Barbul și Constantin; precum și douĕ fete, una Smaranda, și cea altă......, soția luĭ Constantin Știrbey.

Mihai postelnicul Corbeanu, cel maĭ mare din fiiĭ Banuluĭ Vintilă. In timpul domnieĭ luĭ Brâncoveanu, cronica (Radu Greceanu, II 156), vorbește de dênsul, cu ocazia venireĭ oștilor turceștĭ, pe carĭ trebuia să le însoțească domnul în Ardeal: «...dupĕ ce venise știre la Domn de a oștilor venire, numaĭ de cât boiarĭ aŭ ridicat, anume rânduind pre Isvoranul vel arm. i Mihaiŭ Corbeanul vel-postelnic, i Enache Văcărescu vătafu, să meargă să vază că unde va fi vad maĭ bun pe apa Argeșuluĭ, să facă pod pentru trecerea oștilor împărăteștĭ...» (1690) — Ca și ceĭ alțĭ frațĭ aĭ sĕĭ, Mihaĭ Corbeanul muri fără copiĭ.

Barbul Corbeanu vel vătaf de aprozĭ, etc. 1706, e zugrăvit în biserica fosteĭ Mitropoliĭ din Târgoviște, unde printre principaliĭ ctitorĭ erea neamul Corbenilor. La 1706, împreună cu frațiĭ sĕĭ Mihaĭ și Constantin, dăruește maĭ multe moșiĭ pe la monastirĭ. (Doc. Arch. St.) El muri cam înainte de 1730.

Constantin Corbénul, fost mare Pitar și Sluger, moare la anul 1743. Avu de soție pe Maria fata luĭ Brăiloiŭ; și el e ultimul supraviețuitor al acesteĭ ilustre și marĭ familiĭ care se stinse cu totul în țară prin moartea luĭ. Maria, soția sa, măritându-se a doua oară cu un grec (de la Cuciumoĭ), i-a transmis numele de Corbeanu (!), care a rĕmas și copiilor din această însoțire.

Un boer Corbeanu emigrase peste munțĭ, unde îl găsim pe la anul 1380, după cum atestă un portret al sĕŭ, cu

armele Corbenilor, conținând un corb. (Hasdeŭ) Din acesta descindea Banul Vintilă. — Corviniĭ de Hunyade descind din Butu, care probabil cel d'ântâiŭ a trecut în Hatzeg, producênd ramura Hunyazilor, prin fiul sĕŭ Șerban și Voicu fiul acestuia. (vedĭ *Corvin de Hunyade*).

La anul 1466 trăia boerul Moioș, care avea moșia în Corbĭ, antica proprietate a familieĭ pe care o stăpânea și în secoliĭ urmĕtorĭ, precum jupâneasa Mușa de la Corbĭ la 1555 și sora sa Maria a luĭ Vintilă paharnicul, etc.

Nicolae Olahul, arhiepiscop primat al Ungarieĭ, în ḑilele împĕratuluĭ Ferdinand I, erea din satul Corbiĭ de piatră și descindea din boeriĭ Corbenĭ (v. Hasdeŭ. — Cuvinte din bătrânĭ I, p. 231) etc.

CORNESCU

(Valachia)

Origina Corneștilor, este a familieĭ Greceanu.

Familia Cornescu este ramura luĭ Radu logofĕtul Greceanu, cronicarul însemnat din secolul XVIII. — Numele actual al familieĭ e luat la începutul acestuĭ secol după moșia Corneștĭ, din județul Dâmbovița.

Fotino în istoria sa (Viena 1819, tom. III p. 4) face mențiune de familia Cornescu, cu alte câte-va familiĭ boereștĭ sub rubrica Εὐγενέστατοι.

Ast-fel în mod sigur, genealogia Cornescilor începe în secolul XVII, la 1680.

Șerban, vel-logofĕt Greceanu, boer învĕțat și colaborator cu fratele sĕŭ Radu la Biblia din 1688 și alte multe scrierĭ religioase. Șerban Gr. traduce singur «sfânta evanghelie» publicată și cu textul grec, pe 2 coloane, în 1693.

Marele logofĕt Șerban a zidit pe la 1680 casele de la moșia Corneștĭ, carĭ sunt adĭ încă în ființă. Acest lucru are însemnătate, de oare-ce clădirile din acea epocă sunt foarte rarĭ la noĭ.

[Radu Greceanul mare logofĕt, fratele sĕŭ, erea însemnat ca cronicar în timpul luĭ Constantin Brâncoveanu].

Grigore marele ban Greceanul, fiul luĭ Șerban, trăesce pe la începutul secoluluĭ XVIII și în ultimiĭ anĭ e Ban al Craioveĭ. El continuă ramura familieĭ din Corneștĭ.—Fiŭ al sĕŭ este Stolnicul Drăghiceanu, asupra căruia nu știm mult. Pe la 1782 erea vel sluger în divanul luĭ Caragea; — el avu de fiŭ pe:

Vel-vistierul Scarlat Greceanu-Cornescu, care trăia

prin a doua jumĕtate a secoluluĭ trecut ca boer însemnat. La 11 Octombre 1790, principele de Coburg, comandantul armateĭ austriace, îĭ remite un act de mulțumire, ca fiind «cea d'ântâiŭ persoană în țară» (sic) pentru buna sa administrație.

Marele vistier Scarlat Greceanul, ia cel d'ântâiŭ numele de Cornescu. Erea însurat cu Ecaterina, fica Banuluĭ Dumitru Ghica.

M. LOGOFĔT CONSTANTIN CORNESCU, fiul luĭ Scarlat, e cunoscut de pe la începutul secoluluĭ, când la anul 1808 Alexandru Vodă Ipsilant l'a ridicat la rangul de comis, fiind încă foarte tînĕr. A ocupat maĭ multe funcțiunĭ și rangurĭ de boeriĭ. La anul 1847 erea ministru de culte.

El avu 2 fiĭ, pe generalul Cornescu și pe Constantin, din căsătoria sa cu Caterina Obedeanu, fica Alexandrineĭ Ob. și soră cu Logofătul Grigore.

GENERAL IOAN CORNESCU, (n. 1822 † Bucurescĭ 1890). Intrat în armată la 1837; oficer 1838, colonel 1858 și general la 1870; Retras din armată la 1874. Decedat.

CONSTANTIN CORNESCU, șeful actual al familieĭ, n. 1830; numit serdar de Barbu-Vodă Știrbey. Fost în magistratură timp de 14 anĭ. Pasionat vînător, a scris «Manualul Vânătoruluĭ»; fost senator, Prezident al Clubuluĭ Regal, etc. — Căsătorit cu Elena n. Mano, are fiŭ pe: RADU CORNESCU, † la 12 Aprilie 1899; și doue fice căsătorite cu Nicolae și Petre Rosetti-Bălănescu.

Blazonul familieĭ, ast-fel cum se găsește în sigiliul pus pe multe acte vechĭ ale familieĭ, e fund de azur pe care stă o inimă d'asupra cu o cruce romană de aur, având în dreapta și stânga doue paserĭ asemenea. Scutul e susținut de un leŭ și o aquilă a țeriĭ. Coroană comtală.

COSTESCU

(VALACHIA)

AGA TUDORAN COSTESCU, care trăia în a doua jumĕtate a secoluluĭ XVII avea proprietate moșia Costeștiĭ, de unde derivă numele familieĭ, moșie pe care o vinde Banuluĭ Corbeanu. In urmă el se călugări, devenind egumen al monăstireĭ Nucet.

Rudă de aproape cu dânsul, — poate chiar fiŭ, erea:

IORGA COSTESCU, însurat cu Smaranda fata mareluĭ Ban Corbeanul. — Amândoĭ sunt zugrăvițĭ în mitropolia din Têrgoviște, unde Corbeniĭ ereaŭ ctitorĭ. Fiul luĭ Iorgu a fost:

AGA BARBU COSTESCU, 1750, însurat cu Catinca fica logofĕtuluĭ Enăchiță Văcărescu; de la care avu fată pe Ilinca, soția luĭ Catargiŭ; iar băiat pe:

CONSTANTIN COSTESCU, fost mare Vistier și postelnic. La 1765, Iulie 11 erea șetrar, apoĭ Serdar. Din însurătoarea sa cu Sultana, fata Chiajniĭ Grădișteanu avu urmĕtoriĭ copiĭ: — Joița soția luĭ Assan; Safta Olănescu; Mariuța soția stolniculuĭ Gr. Dona (1816); PANĂ Costescu, 1793, mare paharnic în 1814, biv-vel logofĕt 1832, mare vornic 1836, † 1883; și în fine, pe

ȘTEFAN COSTESCU, 1793, al treilea în vârstă dintre copiĭ luĭ Constantin. La 1808 erea STOLNIC. Avu 3 băețĭ: Costache, ALECU și Iancu, neînsurat.

COSTACHE COSTESCU a avut de fiŭ pe: — CONSTANTIN COSTESCU-COMĂNEANU, fost senator, etc. Căsătorit cu Zoe Ioanidi, având fică pe: Olga, căsăt. 1 cu Al. Florescu, 2. cu G. Vernescu. —

Alecu Costescu a avut băețĭ, pe:

ALEXANDRU Costescu, etc. căsătorit cu Maria Ionidis, având 2 copiĭ; — și fratele sĕŭ ȘTEFAN Costescu, decedat.

COSTIN

(Moldova)

Origina acesteĭ familiĭ, — cunoscută de prin al XV secol, — dupĕ Cantemir (Descr. Moldaviae) erea sêrbească; însă dupĕ cercetărĭ maĭ exacte se poate vedea că e neîntemeiată această afirmațiune. Poate că li se ḑicea «Sêrbĭ» dupĕ satul cu acest nume, care erea moșia lor de familie, în Moldova. Sunt mult dovezĭ carĭ arată aceasta.

Șincaĭ în Cronica sa (III. 253), spune: «Rĕŭ ḑice Cantemir că vrea să facă pre Miron a fi din neamul sêrbesc; pentru că Mironeștiĭ încă pe vremea luĭ Aron Vodă pre la anul 1594, erea boerĭ de frunte în Moldova»...

Documentele cele maĭ vechĭ carĭ menționează despre Costin se urcă la *1392*. In acest an, 30 Martie, un uric al luĭ Roman Vodă vorbește despre un Costin, aducând mărturia acestuĭ boer. — (doc. slav. — Arch. St.).

In timpul domnieĭ luĭ Iuga Vodă, un hrisov fără dată citează pe un «Costin», care probabil e acelaș cu cel de maĭ sus.

Kostin Postelnicul, trăia în sec. XV când e mărturisit în câte-va documente ale timpuluĭ. Ast-fel: din anul 6941 (*1433*) în 4 Martie, într'un uric al luĭ Ștefan cel Mare se aduce mărturisirea luĭ Costin Postelnicul și a luĭ Vană Ureche. Tot acest Costin maĭ e mărturisit într'un document de la Iliaș Vodă și fratele sĕŭ Ștefan, dat în Vasluĭ, Dec. 1436. — Sub Ștefan în 30 Martie 1433, e citat din noŭ, etc., iar la 1445 se pomenește «Pană Costina», care s'ar putea să fie acelaș (?) cu postelnicul. — (Acte din arh. imp. rusă).

In decursul secolilor XV și XVI nu cunoaștem mult despre această familie. Din secolul XVII însă, începe filiația regulată a familieĭ, prin:

Postelnicul Alexandru Costin, boer însemnat moldovean în prima jumĕt. a veaculuĭ XVII. Soția sa Safta, fica luĭ Miron sulger, erea nepoata luĭ Miron Barnowski Vodă și a Hatmanuluĭ Balica. — Costin ca Postelnic, însoți pe Domnul Barnowski la Țarigrad, unde îngropă pe acest nefericit Principe. — (Letop. Miron Costin, I).— Prin insistențele sale, se aduse domn Moise Movilă, la anul 1630. — In a doua domnie a acestuia, 1633, Postelnicul Costin e în Divan cu titlul de Hatman și Părcălab al Suceaveĭ. El a trăit între 1600—1665.

(Pe la 1623, găsim pe «Costin, diac de logofeție» la Iașĭ, fiŭ poate luĭ Alexandru). Alexandru Costin maĭ este pomenit într'un document din 7 August 1603, prin care Movilă Voevod dă tatăluĭ sĕŭ, Satul Cioreștiĭ din jud. Fălciŭ. — Pe la 1641, e silit a emigrà în Polonia, persecutat de Vasile Lupul. Amestecat fiind în afacerile domnuluĭ cu Ardealul sub Gh. Ștefan, fu bănuit de Racotzy, și zăcu un an întreg cu lanțurĭ în temnița din Făgăraș.

Sub Ghica V., urmașul luĭ G. Ștefan, e vornic de poartă. Sub Ștefăniță fiul luĭ Lupu e vel Postelnic, care rang îl păstrează și sub Dabija. — La 1688 murise de mult, de oare-ce se vorbește de «jupâneasa luĭ Alex. Costin, ce a fost postelnic». — Intr'un act din 1674, se arată că soția sa Safta e vĕduvă și și-a perdut copiĭ: Dumitrașco și Mariuța, înfiind pe Gavril Costachi vornicul. — Miron, Velicico și Basile ereaŭ fiĭ din prima căsătorie a luĭ Costin.

Dumitrașco, moare înaintea fraților sĕĭ, nu e așa însemnat, și are o fică pe Grajdana, soția luĭ Cocială. — Pe la 1657 găsim un pitar Alex. Costin (act. 43 vedĭ Ureche—M. Costin) într'un document. Nicĭ un act însă nu arată înrudirea sa cu aceștia.

Miron Costin mare logofĕt, cel maĭ ilustru membru al familieĭ și boer al seculuĭ XVII în Moldova. El s'a născut la anul 1633, după cum spune singur în letopiseț. —

«Miron Costin, mare cronicar, a fost și martirul datorieĭ către țară și a murit pentru această datorie. — El e acela care, pe când Turciĭ amenințaŭ încălcând hotarele țěreĭ, cuteză să dică Sultanuluĭ: «Intindă-se împěrăția Măriei Tale orĭ unde, dar nu ne place să se întindă asupra țĕriĭ noastre». (Ureche V. A. — Schițe din ist. literat. române).

Tot el are un cuvînt celebru către Const. Cantemir, când acesta vrea să ridice birurĭ nouĭ: «Maĭ des cu paharul Măria Ta, dar maĭ încet cu orînduelile...»

La 1661 Iunie, Costin e biv-paharnic; între 1662—64 e părcălab de Hotin (docum. moșieĭ Balosești). In anul 1665 e vel-ciașnic saŭ paharnic. In acelaș an e și mare Logofĕt sub domnia luĭ Antonie Roset. Peste 2 anĭ semnează ca vornic mare. Din 1676 e iarăși vel-Logofĕt. Sub Const. Cantemir, staroste de Putna, sarcină pe care o ĭuase spre a pune capĕt cetelor de bandițĭ ce pustiaŭ ținutul.

In privința politiceĭ, marele cronicar ca și fratele sĕŭ, ereaŭ plecațĭ spre Polonia, din care cauză li s'a tras și moartea. — Ca scriitor, Costin se distinse prin cronica sa, saŭ primul și al doilea descălecat (al luĭ Trajan și Bogdan). E cea maĭ importantă cronică a românilor în sec. XVII atât prin detaliile istorice cât și în privința limbeĭ. — Tot Miron Costin a scris și niște versurĭ polone, dedicate regeluĭ Ioan III, cu titlul: «Despre poporul Moldoveĭ și al țĕriĭ româneștĭ»; de asemenea și «viața lumeĭ», poem.

In anul 1691 se întâmplă drama în care peri vestitul Miron Costin cu fratele sĕŭ Velicico. Acuzați în fața domnuluĭ Const. Cantemir cum că umblaŭ să pue domn pe Velicico, eĭ fură omorîțĭ într'aceiașĭ di. Despre tăerea lor, vorbește pe larg cronicarul Niculce (II, 136). — Iată ce dice însă Nicolae Costin: «In vĕleatul 7200 în luna Decembrie, în domnia sa, Cantemir Vodă tăiat-aŭ pe Miron Costin, fost logofĕt mare și pe frate-sĕŭ Velicico, vornic mare, dându-le vină că s'aŭ ridicat pe domnie asupra luĭ, însă Miron nefiind în Iașĭ într'acea dată, ci la țară la un sat al luĭ și s'aŭ fost 'ntâmplat de i-a murit jupâneasa, că vrând să o îngroape, eată că aŭ sosit la dânsul de la Can-

temir, Armașul II-lea Racoviță, cu un steag de lefegiĭ, ca să'l ducă la Iașĭ, că el se rugase să aibă răgaz până și-o îngropa jupâneasa, și să meargă; și fiind așa, iată aŭ sosit și Macriĭ vĕtaful cu a doua poruncă, de în ce loc îl va afla, acolo să iĭ tae capul; și dupĕ poruncă i-aŭ tăiat capul și l-aŭ îngropat împreună cu jupâneasa luĭ.» — E foarte tristă scena când acest mare boer e luat de lângă catafalcul soțieĭ sale, la moșia Bărboșiĭ, spre a fi executat. La 5 ceasurĭ în acea noapte, peri decapitat lângă puț și fratele sĕŭ, vornicul Velicico.

Miron Costin a fost însurat cu Elena, fica luĭ Ion Movilă, cu cari avu 3 băețĭ: Nicolae, Ioniță și Pătrașcu.

Hatmanul Velicico Costin, fratele al II-lea al cronicaruluĭ. E cunoscut ca Hatman din primiĭ anĭ aĭ domnieĭ luĭ Cantemir, care'l cheamă împreună că fratele sĕŭ din Polonia, punându'l în capul unor oștĭ. In maĭ multe întâlnirĭ cu Poloniĭ, el fu silit să se retragă. (Neculce II, p. 231). Iată cum îl zugrăvește cronicarul: «Velicico Hatmanul erea un om de fire și de treabă la toate socotelile luĭ, și îndrăsneț bun; numaĭ, neavând nicĭ cu cine, aŭ doară nicĭ noroc la rĕsboĭ n'avea săĭ slujească, că pe unde mergea îl tot bătea.» Voia să ocupe tronul Moldoveĭ cu ajutorul frateluĭ sĕŭ, dar norocul îl părăsi.

El fu omorât câte-va ceasurĭ dupĕ fratele sĕŭ; fiind scos din beciul unde se ascunsese auḑind de venirea lefegiilor, fu dus lângă fântână și decapitat: — «spune de Velicico că ar fi stat de multe orĭ împotriva vorbireĭ luĭ Cantemir Vodă, aŭ fost ḑicând că omul care nu știe carte este un dobitoc, adică unde nu știa carte Cantemir Vodă....» (Mustea Letop. III, 36). Căsătorit cu Catinca fata luĭ Toma Vornicul, avea moștenire Sêrbiĭ și Bodești. In 1680 erea Comis.

Vasile Costin, frate cu precedențiĭ, moare încă tânăr, în Febr. 1685. Iscălit într'un zapis al luĭ Duca Voevod din Iulie 1669. Un act de judecată al luĭ e dat din 1674, Septem. 22, sub Dumitrașco Vodă. E îngropat în mon. Bărbeștiĭ în 1685, având pe mormânt o piatră de marmură. Peste 6 anĭ, fu îngropat alăturĭ cu dânsul și Miron

cu Elena soția sa. Inscripția de pe piatră este: «Această peatră o aŭ făcut Velicico Costin Hatmanul, care s'aŭ pristăvit către sălașele vecinice în aniĭ de la zidirea lumeĭ 7193, luna Febr. 20 ḑile».

Nicolae Costin, fiul luĭ Miron, † fără copiĭ, continuă opera tatăluĭ sĕŭ ca cronicar. Nicolae, în timpul luĭ Cantemir se însură cu Ilena fata luĭ Duca Vodă, și pare că acest lucru contribui la necazul luĭ Const. Cantemir pe neamul Costin. — Nicolae Costin a fost Vornic și mare Logofĕt al Moldoveĭ, fiind unul din boeriĭ însemnațĭ. Cronica sa, urmează întâmplările dintre aniĭ 1662—1711, sub titlul: «Leatopisețul țĕriĭ Moldoveĭ de la Ștefan sin Vasile Vodă...». Pe lângă această cronică, el maĭ avu și alte scrierĭ. — Frațiĭ sĕĭ ereaŭ:

Pătrașco Costin, e maĭ puțin cunoscut și probabil a murit tânăr. Cămăraș mare sub Const. Cantemir, erea menit ginerele acestuĭ domn, fiind logodit cu domnița Safta, fica luĭ, care logodnă însă se desfăcu. N'avu copiĭ.

Pe la 1689 sub Pr. Cantemir, împreună cu frațiĭ sĕĭ se refugiă la cetatea Neamțuluĭ. (Let. II, 242).

Ioniță Costin Hatmanul, sub Const. Cantemir, serdar. Acest fiŭ al luĭ Miron logofĕtul erea postelnic al II-lea în domnia din urmă a luĭ Duca Vodă (Letop. N. Costin, II). Un act din 18 Sept. 1683 îl pomenește ca Hatman; Căsătorit cu Safta Jora, el avu doĭ fiĭ: pe Nicolae și pe Miron ḑis Mutul. In genealogia Costinilor e citat ca «Generalissimus und guverneur von Sutzava». — E socrul luĭ Miron Cuza logofĕt, și din 1730 se păstrează foaia de zestre a soțieĭ sale. (Acad.)

Nicolae Costin vel jicnicer, apoĭ «erzkanzler» saŭ mare Logofĕt, ḑis Brenișteanu. Fu căsătorit cu Ilinca sora luĭ Vodă Constantin din Valachia. El avu patru fice: Casandra Vorniceasa, căsătorită cu Iordache Cantacuzen (Deleanu); Victoria Comisoaia cu logofĕtul Stratulat, apoĭ cu vel paharnicul Mateĭ Hurmuzache; Maria căs. cu Stolnic Luca; și Safta măritată cu marele Ban Ioniță Krețulescul.

— Un Costin, poate să fi fost frate (?) cu Nicolae.

Anume acel amintit că a ținut pe fata posteln. Constantin Cantacuzen (1707). — Acest Costin avu un fiŭ: CONSTANTIN, pe care'l găsim iscălit în 2 documente din 1722 și 1731 de la Nicolae Voevod, fiind ftori Logofĕt. —

MIRON II COSTIN, ḍis MUTUL, cunoscut ca Vornic mare și fost spătar. Fiŭ al luĭ Nicolae. In genealogie i se ḍice «Mutenko», ca și urmașuluĭ sĕŭ. Căsătorit cu Casandra Cuza Comisoaia, avu 2 copiĭ, pe:

IONIȚĂ COSTIN SPĂTAR, al II-lea fiŭ, asupra căruia se știe că a avut 2 fiĭ, anume pe IORDACHE Costin spătar, † fără copiĭ, și pe Maria.

MANOLE COSTIN COMISUL, frate cu Ioniță și fiŭ maĭ mare al luĭ Miron Mutul, a fost însurat cu Anița Buhuș Stolniceasa. Poartă și el surnumele de Mutenko. Avu 4 copiĭ, dintre carĭ 3 fete adică: Maria, Safta căsăt. cu Vornicul Costriș, Smaranda, și:

DUMITRU CAVALER DE COSTIN, fost mare spătar, căsătorit cu Catinca Flondor. El capătă de la imperiul Austrieĭ titlul ereditar de «ritter von Costin», care s'a perpetuat, familia fiind stabilită în Bucovina. Fiul sĕŭ a fost:

Cavalerul GEORGE DE COSTIN (18..—18..), căsătorit cu....... Are fiŭ pe:

MIRON DE COSTIN, căpitan de cavalerie, fost oficer în armata austriacă etc., ultimul descendent al familieĭ. — Căsătorit cu Sofia Vlădescu.

Armoriile: pe fund roșu, douĕ săbiĭ încrucișate cu vîrfurile în sus, de argint. — Coroana de baron.

COȚOFEANU

(VALACHIA)

Veche și însemnată familie boerească, azĭ aproape stinsă, și originară din Oltenia, unde îșĭ avea leagănul încă din timpul vechilor Domnĭ Basarabĭ. — La origină erea aceașĭ familie cu Spineniĭ. (vezĭ Spineanu).

MIHAĬ SPATARUL COȚOFEANUL se ilustrează sub Leon Vodă în aniĭ 1630. Atuncĭ, la 27 Octombrie, cum ne spune cronica anonimă, o mulțime de boerĭ emigrară din cauza birurilor, printre carĭ mariĭ boerĭ Filișanul, Brădescu, etc.— Leon Vodă trimese solĭ dupĕ dânșiĭ pe Radul de Désa, ș. a., care se întâlni «cu strejile pribegilor, fiindu-le capi Barbul paharnic Brădescu și Mihaĭ spatarul Coțofeanul... și prinseră pe Radu logofĕt Désa...» — Mateĭ aga profitând atuncĭ, intră cu trupe în țară, pe urma strejilor. — Maĭ apoĭ, aceștĭ boerĭ se împacă cu Vodă Leon, care le dete boeriĭ.— Mateĭ Basarab ocupând tronul, maĭ mulțĭ boerĭ vor să aducă domn pe Radul de la Moldova, fiul luĭ Alexandru, pentru care 'șĭ pregătiseră totul intrând în țară. Mateĭ însă trimete înaintea lor la Buzĕŭ, trupe sub ascultarea luĭ Mihaĭ Coțofeanul și Radu Désa, boerĭ de credință, în urma căror pretendențiĭ se retraseră, revenind însă maĭ târziŭ, când fură înfrânțĭ de principe la Dudeștĭ. — El avu o soră, Iudita Coțofeanca spătăreasa (vezĭ Spineanu).

Despre ION SERDAR COȚOFEANU, narează cronicarul Șincaĭ, anume: Comtele Emeric Tekely cerând la anul 1682 ajutor de la Turcĭ contra Nemților, «i s'aŭ dat oștĭ din țară cu Ianoș serdariul Cozofénul, iară din Moldova cu Gheorghiță Ciudeĭ serdariul, carele multe cetățĭ de ale sale aŭ

luat înapoĭ... etc.» — (Șincaĭ. Cron. III, 209. ap. Cron. Bălăcenească și Ghebhardi).

Maĭ mulțĭ boerĭ Coțofenĭ, urmașiĭ acestora, aveaŭ maĭ târziŭ averĭ întinse în țară și moșiĭ numeroase, fiind până în secolul nostru, timp de 2 secole, printre boeriĭ marĭ aĭ țĕreĭ.

Boerul Coțofeanu erea ispravnic de județul Dolj la 1816; iar apoĭ fu făcut *clucer* mare.

Fata luĭ Coțofeanu din Crajova, pe la 1830, când mulțĭ boerĭ îșĭ măritaŭ fetele dupĕ oficeriĭ rușĭ ce se aflaŭ în țară, fu măritată cu parucicul Pasninski. —

Ultimiĭ urmașĭ aĭ acesteĭ familiĭ în zilele noastre, copiiĭ boeruluĭ Gugă Coțofeanu, din Crajova: Titi Coțofeanu, cunoscută sub numele de «Princesse de Bucarest», și — Grigore Coțofeanu, fratele sĕŭ, cel din urmă descendent al familieĭ.

Satul Coțofenĭ, vechiŭ al familieĭ, se află în județul Dolj, maĭ sus de Crajova, fiind compus din 3 corpurĭ: Coțofeniĭ de sus, de mijloc și de jos, pe ambele malurĭ ale rîuluĭ Jiul. —

CRASNARU

(VALACHIA)

Familie boerească din Gorj, unde s'a limitat în cursul secoluluĭ trecut, şi în care se află satul Crasna, de la care 'şĭ derivă numele. In acea localitate se află şi monăstirea Crasna, zidită la 1639 de marele pitar Dumitrie Filişanul, reparată la 1747, şi situată sub muntele Muncel.—(V. Filişanu).

Boerul RADU DIN CRASNA, împreună cu fratele sĕŭ NEAGOE spătar, fură trimeşĭ de Domn la anul 1540, pentru a face îndreptarea hotarelor cu Ardealul, din partea noastră. (v. Puşcariŭ. — Fam. nob. din Ardeal. II, p. 181).

Aceştia de sigur, sunt ceĭ d'ântâiŭ strĕmoşĭ cunoscuţĭ aĭ celor ce urmează. —

DUMITRAŞCU CRĂSNARU, boer Gorjan, la 18 Aug. 1734 e însărcinat de administraţia imperială a Banatuluĭ, cu cercetarea uneĭ pricinĭ. (Al. Stefulescu—T.-Jiŭ).

MIHAĬ CRĂSNARU mare clucer, e ctitor la monastirea Crasna. Fiind biv-vel clucer la 1756 (Ianuar 3), e orânduit de Vodă Racoviţă, ca împreună cu Radu Brăiloiŭ biv-vel pitar, să hotărască moşia Târgu-Jiŭ.

Slugerul ŞTEFAN CRĂSNARU, se afla la anul 1779 ca ispravnic al jud. Gorj, împreună cu Barbu Poenaru velsetrar. Tot SLUGERUL Crăsnaru, împreună cu maĭ mulţĭ boerĭ, fu numit în divanul Craioveĭ, ca jude (cu 50 talerĭ pe lună), la 1783.

RADU CRĂSNARU biv-vel şetrar, era judecător peste judeţul Gorj, la Târgu-Jiuluĭ, în 1780 şi 84.

In secolul actual, la 1801, unul din ispravniciĭ de Gorj erea: GEORGE CRĂSNARU, care împreună cu soţia sa Stanca

Slugereasa sunt zugrăviţĭ în biserica S-tu Nicolae din T.-Jiŭ, la dreapta intrăriĭ, ca ctitorĭ şi donatorĭ, iar alăturĭ de dânşiĭ fiul lor: GRIGORE CRĂSNARU.

Astă-ḑĭ există maĭ mulţĭ membri aĭ acesteĭ familiĭ, dintre carĭ: ALEX. CRĂSNARU, fost prefect de Vâlcea, căsăt. cu Vera Roscowsky; — ACHILLE CRĂSNARU, şi fiul sĕŭ: CONSTANTIN Crăsnaru, magistrat. etc...

CRETZIANU

(Valachia)

Această familie a posedat timp de maĭ mulțĭ secolĭ, până la Zamfir Cretzianu, moșia Creața din Ilfov, de la care'șĭ trage numele. — Unul din strĕmoșiĭ eĭ este menționat în documente de sub Mateĭ Vodă Basarab. (sec. XVII).

Pe la finele secoluluĭ trecut, dintr'o ramură a familieĭ, un Cretzeanu căsătorindu-se cu Alexandrina, fica mareluĭ logof. N. Obedeanu a dat naștere ramureĭ care a luat numele de Obedeanu, represintată prin marele Log. Gr. Obedeanu, care avu numaĭ o fică: Alexandrina Sutzo. (v. Obedeanu).

Strămoșul actualeĭ familiĭ, — ramura principală — îl găsim la începutul acestuĭ secol în persoana luĭ:

Ion Cretzianu mare paharnic, cu care titlu iscălește și printre boeriĭ divanuluĭ, (an. 1808 etc.). Acesta, însurat cu Sanda Cornescu-Greceanu a avut 3 fiĭ: — Iordache † neînsurat, fost secretar al divanuluĭ în timpul administrațiuneĭ luĭ Kiseleff; — Zamfir, și Costache, carĭ avênd copiĭ, urmașiĭ lor formează ạdĭ 2 branșe:

I. Aga Zamfir Cretzianu, însurat cu Maria, fiica Vorniculuĭ Constantin Samurcaș Caimacanul Craioveĭ, a avut 13 copiĭ, din carĭ aŭ ajuns la maturitate 4 fiĭ și 2 fice:

— George Cretzianu, (1829—1886) poetul, cel maĭ mare; fost ministru și Prezident al Curțeĭ de Cassație. Ca scriitor a lăsat poeziĭ admirabile, din care multe aŭ rĕmas populare: «Poet duios și sincer, ḍice un critic, el a întrupat în versurile sale numaĭ ce situațiile adevĕrate iĭ inspiraŭ..... Cretzeanu își iubea patria, pentru care a lucrat cu mare sârguință...» — Căsătorit cu Ana Mano,

n. 1840 (în v.), fica Logof. Nicolae Mano, a avut 2 copiĭ: Smaranda, căsătorită cu colonelul I. Mano; — și

George Cretzianu n. 1865, deputat, fost secretar de legațiune, etc. Căsătorit (1894) cu Zoe Al. Știrbey (n. 1874, † 1897), având 2 fiĭ gemenĭ: Gheorghe și Alexandru Cretzianu nn. 1895.

— Generalul Victor Cretzianu, al doilea fiŭ al luĭ Zamfir (n. 1832, † 1897); general de cavalerie-inspector, fost șeful caseĭ militare a M. S. Regeluĭ, etc... — Insurat: 1. cu Elisa Văcărescu (fără copiĭ), și 2. — cu Elisa Pană Olănescu, de la care avu un fiŭ și două fice: Zamfir (1864—1883) † la Zürich; — Marguerite, căsătorită cu Pr. Grigore Const. Ghika; și Viorica, căsătorită cu căpitan Nicu Catargi. —

— Ceĭ alțĭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Aga Zamfir aŭ fost: Alexandru fost căpitan, fără copiĭ, n. pe la 1840, decedat 1890. — Ion Cretzeanu n. 1849, fost magistrat.

— Fiicele luĭ Zamfir, surorile precedenților: — Zoe (1839 † 1873), măritată cu majorul Petre Retoridy; — și Maria n. 1848, căsătorită 1. cu colonelul Aristid Iarka și 2. cu Albert Chabert (în v.).

II. Costache Cretzeanu, fiul maĭ mic al paharniculuĭ Ion Cretzeanu, însurându-se cu o Lăcusteanu a avut urmĕtoriĭ copiĭ:

1. Ion Cretzianu, consilier la curtea de compturĭ, decedat. Insurat cu Maria n. Ștefănescu, a avut 3 copiĭ: Maria; — Elena, căsătorită cu căpitanul C. Slătineanu; — și Ion Cretzianu, n. 1863, fost oficer de cavalerie (act.)

2. Ulysse Cretzianu, decedat. Insurat cu C-tessa Sultana Rosetti. Neavênd copiĭ, aŭ adoptat fică: Maria. — 3. Nicu Cr. decedat, fără descendențĭ. — 4. Constantin Cretzianu †, fost Prefect de Ilfov; — și 5. Elena, măritată cu N. Tătăranu.

CUZA

(MOLDOVA)

Familie princiară română, și una din cele însemnate ale Moldoveĭ, aflându-se printre boeriĭ marĭ din secolul XVII. Dupĕ cum ne arată numele, origina familieĭ trebue căutată la sudul Balcanilor, unde din evul mediŭ, în al XIII secol și XIV trăiaŭ cavaleriĭ CUZI, de origină italienĭ, și carĭ se produseră în rĕsboae ca stratioțĭ distinșĭ. —

Letopisețele Moldoveĭ ne vorbesc pe larg de CUZA SPATARUL, un boer însemnat prin rolul ce joacă la începutul secoluluĭ XVIII. Constantin Duca venind în scaun la anul 1701, și vĕzând marele numĕr de boerĭ emigrațĭ în Valachia la Brâncoveanu, numi o deputație de boerĭ spre a se întâlni la Focșanĭ cu a luĭ Brâncoveanu ca să decidă în această privință. Boeriĭ moldovenĭ din acea misiune ereaŭ Nicolae Donicĭ mare vornic, Ion Costin Hatman, Cuza Spatarul, împreună cu Mitropolitul țeriĭ. — (Letopiseț, ed. Kogăl. t. III, p. 28, 113). —

Moartea luĭ se întâmplă sub Mihaĭ Racovitză Vv. la anul 1716, atuncĭ când Vasile Ceaurul și trupele nemțeștĭ venite în Moldova, fură înfrânte de Vodă Racovitză cu ajutorul tătarilor. «Atuncea erea un boer mare, zice anonimul cronicar al Mold., numit Cuza ce fusese Spatar mare, și ziceaŭ uniĭ că aŭ fost și el într'un sfat și legătură cu aceĭ neprietenĭ; căcĭ feciorul luĭ aeve aŭ mers la cătane, și umbla tâlhuind. Și de multe orĭ i-a poruncit Mihaĭ-Vodă ca să tragă pe feciorii sĕĭ încoace, să nu se afle la nemțĭ cu catanele; iară el aducea pricinĭ ca să îndrepteze pe feciorиĭ luĭ; și aŭ trimes domnul de aŭ prins pe doĭ din

feciorii luĭ și i-aŭ închis, și aŭ șezut până aŭ venit catanele; și Cuza fiind în Iașĭ aŭ trimes prin mijlocul catanelor și aŭ slobozit feciorii de unde ereaŭ închișĭ. Ce prepuind domnul și zicându'șĭ și alțiĭ, cum acel Cuza a avut respondenție cu catanele, și 'ĭ-ar fi umblat scrisorile la dânșiĭ, dându-le știre de starea Domnuluĭ, îndată s'aŭ pogorât domnul de la Cetățue și aŭ pus de l'aŭ spânzurat pe Cuza». (id. III 129). — Tot atuncĭ se decapită și căpetenia trupelor nemțeștĭ Ferenț, și cum zice alt cronicar: «până a tăia pe Franț, Cuza spatarul era spânzurat de furca scrânciobuluĭ, ce erea înaintea curțeĭ domneștĭ, îmbrăcat cum l'aŭ fost găsit».

Dupĕ cum se vede din narațiunea cronicaruluĭ, Spatarul Cuza a avut maĭ mulțĭ fiĭ. —

El este TODERAȘCU Cuza, care trăia la 1700 și înainte, având de soție pe Safta, fica slujeruluĭ Toader Jora, și dintr'aĭ căruĭ fiĭ unul se chema tot TODERAȘCU, și a fost de asemenea spatar.

Un alt fiŭ al sĕŭ, care erea MIRON CUZA, împreună cu cumnatul sĕŭ, fuseseră ridicațĭ încă înaintea omorîreĭ spătaruluĭ Cuza, de la Brănișteni unde se aflaŭ, și închișĭ la mănăstirea Bârnova. Acesta erea ginere luĭ Ioan Costin, după cum se vede în foaia de zestre din anul 1730.

CASANDRA Cuza comisoaia, soția luĭ Miron Costin Mutenko (sec. XVIII), de asemenea fica spătaruluĭ Cuza cel ucis la 1716, avea împreună cu bărbatul eĭ moșia Brăniștenĭ, de unde tot atuncĭ fuseseră luațĭ odată și închișĭ, fratele și soțul eĭ.

ARGHIRIE CUZA, fratele luĭ Miron și Casandreĭ, al căruĭ nume de botez îl regăsim maĭ târḑiŭ în familie, erea velspătar la anul 1642, iscălit într'un act de familie coprinḑênd enumĕrarea satelor copiilor luĭ Ioan Costin. (archiva — Hasdeŭ III, 28).

Urmașul spătaruluĭ Cuza, fiŭ al luĭ Arghirie spătarul a fost:

IONIȚĂ CUZA, fost mare spătar, și mare pitar, rang în care 'l găsim prin documente din 1749, între altele iscălit

în actul de desrobire al vecinilor, și apoĭ la 1756. — In timpul domnieĭ luĭ Grigore Calimah W. erea în divanul acestuia la. anul 1767, cu titlul de mare stolnic. (Letop. III, 255 ed. Kog).

Ioan Calimaki fiind domn al Moldoveĭ la 1758 și nemulțumind maĭ mulțĭ boerĭ, credinciosul sĕŭ Stavarache obținu exilarea a 11 boerĭ însemnațĭ, între carĭ Ioniță Cuza, carĭ «fură ridicațĭ de-o dată de arnăuțĭ și ceaușĭ împărăteștĭ și transportațĭ în Asia la Samson-Kalisi și Ionikalisi» (Fotino Ist. D. III p. 113). Peste puțin Domnul fu silit însă să'ĭ readucă, în urma revolteĭ celor alțĭ boerĭ din țară. — Ioniță Cuza pieri la anul 1778, acuzat împreună cu Vornicul Bogdan, de viclenie contra Domnuluĭ de atuncĭ Moruzi. Enache Kogâlniceanu a descris această dramă sub titlul: «asupra pieriĭ luĭ Manolaki Bogdan vel-Vornic și a luĭ Ioan Cuza biv-vel spătar, care cu urgia împĕrătească și de sabia domnească s'a săvîrșit în domnia Mărieĭ Sale Constantin D. Moruzi W. în anul 1778, August 18» (Letopiseț t. III p. 281—95). In închisoare, Cuza fu decapitat întîiŭ, iar apoĭ vornicul Bogdan. Trupurile lor goale fură îngropate la Sfîntul Nicolae; iar «capetele le-aŭ pus în Poarta Domnească, — tot poporul să le privească».

Ioan Cuza a avut 3 fiĭ: Gheorghe, Arghir și Nicolae.

Gheorghe saŭ Iorgu Cuza, cel maĭ mic dintre frațĭ, mare Vornic. Fost cu titlul de Ban, căminar, apoĭ Postelnic, mare Hatman și Vornic. — Ca postelnic, se manifestă în mișcarea revoluționară de la 1821, fiind și citat de Vornicul Beldiman în Tragodia sa (let. III, 391—3): «Postelnicul Gheorghe Cuza, al Agieĭ epistat...»

In anul 1822 erea Vornic, și luă parte în ambasada boerilor Muntenĭ și Moldovenĭ ce se duseră la Țarigrad spre a cere domn. Se păstrează un jurnal al mergeriĭ boerilor în Turcia, unde sunt descrise toate întîmplările ce avură până la întoarcere. (Letop. Cogălniceanu III, p. 435—49)

Arghirie Cuza vel-Postelnic, fost căminar, spătar la

1824 etc., fratele precedentuluĭ. Avu un singur fiŭ: Iordache Cuza, mare comis, apoĭ agă, însurat cu fata luĭ Dibolu.

Maria, sora luĭ Gheorghe și fica luĭ Ioniță Cuza postelnicul a fost măritată cu Alexandru Calimaki; — în fine

Căminarul Nicolae Cuza, fiul maĭ mare al luĭ Ioan Cuza avu următorĭ cincĭ copiĭ: 2 fete căsătorite una cu Spătarul D. Bondre, cea altă cu Panait Docan; — iar băețĭ treĭ:

Gheorghe Cuza, spătarul, apoĭ Hatman etc. fost ispravnic de județ 1824-40. † fără copiĭ.

Grigore Cuza, fost de asemenea mare comis și spătar; al treilea în vêrstă din fiiĭ luĭ Nicolae Cuza. La 1824 e iscălit ca mare comis într'o suplică a boerilor Moldoveĭ. In timpul domnieĭ Pr. Mihail Sturdza, el ia o parte însemnată la mișcările politice. Ast-fel, în 1848 mișcarea revoluționară erea să înceapă în Moldova: la 27 Martie se face o consfătuire la care iaŭ parte o mie de oamenĭ spre a face cuvenitele cererĭ domnuluĭ. «Consfătuirea, ḑice d. Xenopol în istoria sa, se deschise sub prezidenția luĭ Grigore Cuza, bărbat cunoscut pentru talentele și nestrămutatele sale simțiminte patriotice.» (Ist. t. VI, p. 382).

Fratele sĕŭ și al doilea fiŭ al luĭ Nicolae Cuza, erea:

Ioan Cuza m. spătar și fost ispravnic în Moldova, etc. Avu de soție pe Doamna Sultana Cuza, decedată la 20 Maiŭ 1865, în vêrstă de 80 de anĭ. Fiul lor este:

Principele Alexandru Ioan I Cuza, domn al Moldoveĭ și Valachieĭ (1849—1866). Născut 1820 la Galatz, intrat foarte tînĕr în armată, la 1837 plecă la Paris spre a studia. Intors în țară ocupă diverse magistraturĭ și în 1850 prefectura (părcălăbia) de Galatz. La 1857 sub Căimăcămia luĭ Vogorides, reintră în armată și în acelaș an fu Colonel. Puțin după aceia, comisiunea de treĭ guvernând Moldova, a fost numit ministru de Rĕsboiŭ al Moldoveĭ și ales representant al Galaților în adunarea electivă, însărcinată cu alegerea unuĭ domn (1858). La 17 Ianuarie 1859 în Iașĭ și câte-va ḑile în urmă (5 Februarie) în Bucureștĭ, în lipsa unuĭ principe dintr'o casă strĕină, Alexandru Cuza fu ales

în unanimitate principe al ambelor țĕrĭ surorĭ, realizând astfel UNIREA atât de mult dorită, și care desființă pentru tot-d'auna diferența artificială între Moldovenĭ și Muntenĭ. Sancțiunea Porțeĭ și ratificarea definitivă a puterilor se isprăvi la 3 Sept. 1859. Fusiunea ambelor parlamente și ministere se făcu cu consimțimîntul Porțeĭ otomane la 1861. — Maĭ multe schimbărĭ de ministere avură loc în acest timp. Parlamentul votă pe rând legĭ de o mare importanță pentru progresul țĕriĭ: secularizarea averilor mănăstirilor, sursă de veniturĭ pentru stat, crearea curțiĭ de compturĭ și a consiliuluĭ de stat, organisarea justițieĭ și a administrațieĭ, îmbunătățirea armateĭ și a instrucțieĭ publice, concesia drumurilor de fier. Apoĭ abrogarea pedepseĭ capitale, inviolabilitatea persoanelor și domiciliuluĭ, libertatea preseĭ și a întrunirilor. La 1865 se promulgă și codul civil al Românieĭ, după al luĭ Napoleon, purtând numele Domnuluĭ Alexandru Ioan. — Cu prilejul legeĭ agrare, Principele disolvă cu forța Camera la 14 Maiŭ 1863, și peste douĕ ḑile legea electorală fu promulgată; noul statut fu aprobat cu o enormă majoritate prin plebiscit. Tot atuncĭ fu creat Senatul, aĭ căruĭ membriĭ ereaŭ numiți de Domn.

In luna Iunie 1864, Cuza întreprinse călătoria la Constantinopol, spre a visita pe Sultan. Prezintarea sa aceluĭ suveran a rĕmas memorabilă. Pe lângă obținerea aprobăreĭ tutulor reformelor de stat ce făcuse, căpătă și dreptul ca de atuncĭ înainte, legile interioare ale Principatuluĭ să fie modificate fără consimțimîntul sultanuluĭ și puterilor.

In noaptea de la 22—23 Februarie 1866, isbucni complotul nemulțumiților de domnia sa. La 4 ore dimineața conspiratoriĭ pĕtrunseră în palat, smulgând Principeluĭ abdicarea, care fu îndată comunicată corpurilor legiuitoare. Principe fu proclamat comtele Filip de Flandra, care declină însă această onoare, și apoĭ se aclamă de Domn al țărilor Pr. Carol de Hohenzollern și Sigmaringen, care peste puțin ocupă tronul.

De la căderea sa până la moarte, Principele Cuza locui

în Viena, Paris și alte orașe din strĕinătate, încetând din viață subit la $^2/_4$ Maiŭ anul 1873, la Heidelberg (Germania).

Soția sa Doamna ELENA, născută Rosetti, fondatoarea multor instituții de bine-facere, născută 18 . . trăește încă retrasă la moșia sa Ruginoasa, unde se află unul din institutele sale.

Pr. Alexandru Ion Cuza a avut doĭ fiĭ: ALEXANDRU, căsătorit cu P-sa Maria Moruzi; și DEMETRU, ambiĭ decedațĭ.

Actual descendinte al familieĭ este ALEXANDRU, fiul luĭ Constantin Cuza. Poet și publicist, născut la Iașĭ 1857. A publicat epigrame și monologurĭ, apărute în 1887 ; fost deputat, etc.

Armele Cuzilor sunt: Scutul împărțit în 3 părțĭ egale orizontal (tiercé en fasce). Banda de sus (chef) azur; cea de la mijloc (fasce) de argint, cea de jos roșie. D'asupra coroana princiară.

DABIJA

(MOLDOVA)

Printre cele maĭ însemnate ale Moldoveĭ, această familie e bine cunoscută de la începutul secoluluĭ XVII, având în acelaș secol și un Principe din sînul eĭ.

Deja Cronica luĭ Huru, reputată ca falsificată, enumeră printre alțĭ vechĭ boerĭ aĭ Moldoveĭ pe un: Șamson Dabija, boer pretorian la județul Bêrlad, în timpurĭ anterioare luĭ Dragoș, (1250), alăturĭ cu alțĭ boerĭ din familiile Arbore, Balica, Boldur, Jora, Șendrea, Flondor, Tĕut. etc... —

La anul 1636, documente princiare ne probează pe doĭ marĭ boerĭ din această familie, anume:

IRIMIA DABIJA, părcalabul cetățeĭ Hotin; (Act. din 1636) și

DUMITRU DABIJA, mare Staroste de Putna, una din principalele boeriĭ ale Moldoveĭ, corespunzând cu un guvernator general. In Moldova se maĭ aflaŭ, încă de pe timpul luĭ Alexandru cel bun, Stărostiile de Rădăuțĭ și Cernăuțĭ, alăturĭ cu marele portar de Suceava, cu Parcalabiĭ marilor cetățĭ: Hotin, Ciuberciŭ, Kilia, Soroca și cu marele Serdar de Orheiŭ, ca guvernatorĭ și castelanĭ depinzând de Domnul țĕriĭ, și avênd trupe sub comanda lor.

O mărturie a divanuluĭ Moldoveĭ din 1657, citează pe DABIJA Marele Vornic. De sigur aceasta erea fiul unuia din ceĭ de maĭ sus, și dupĕ cum se vede, e acel Dabija care avea să ajungă principe al Moldoveĭ, adică:

Pr. EUSTATIE DABIJA VODĂ, Domn al Moldoveĭ de la 1661—66, ales și numit dupĕ moartea luĭ Ștefăniță Vv. în Decembre 1661. «Venit-aŭ Dabija Vodă în scaunul domnesc la Iașĭ, tutulor cu bucurie și bună părere pentru

domn bun de boer de țară, dice vornicul Niculcea; — și erea tutulor cu bine; și nu erea nicĭ un boer în prepus... și țara la acest domn nu erea împresurată cu dările pe acea vreme». — (Letopiseț. cap. I, 192).

Când fusese la Țarigrad în solie pentru cerere de domn, ceĭ-alțĭ stăruiră pentru numirea luĭ, pe când: «Dabija vornicul nimic nu știa, nicĭ în gând nu'ĭ erea...». — Dupĕ un an de domnie (1662), el primi ordin de la Poartă să meargă împreună cu Grigore Vodă Ghica al Munteniei, spre a asedia cetatea Erszek-Ujwar, împreună cu Seraskierul turcesc, contra luĭ János Kémény. Luptele ținură 3 sĕptămânĭ, dupĕ care Domniĭ se întoarseră în țară. — Peste o iarnă, eĭ fură din noĭ chemațĭ să plece la Leva cu Sari Husein Pașa, în timp ce Vizirul se îndreptà spre Bosnia, în contra comandantuluĭ german Zusa. Bătălia fu perdută, de și numĕrul Turcilor și Românilor erea dublu, de și se făcură șarje minunate: «căcĭ nicĭ este șagă a năvăli în focul nemțesc cu oastea ce'ĭ deprinsă maĭ la larg». — Ambiĭ domnĭ ajutaseră în fond pe Nemțĭ: Ghika însă fugi în Italia, iar Dabija la Iașĭ, scăpând de acuzațiunĭ dând banĭ Viziruluĭ.

Dabija Vodă termină monăstirea Bârnova, și între altele bătu monedă la Suceava, cu efigia sa și cu inscripția: «Iohannes Istrati Dabija Voevodae, solidus ducis Moldaviae, 1666». Aceasta e ultima monedă națională făcută în Moldova. — După Alexandru Lăpușneanu, ne-aŭ maĭ rĕmas monede de la Eraclit Despota, Ion Vodă (1572), Rĕsvan Vodă, și apoĭ Dabija. —

Acest domn muri la 1666, pe tron: «Dabija Vodă aicĭ în țară domnind cu pace și domnie așezată, cu țară întemeeată, erea om bun și blând fără nicĭ-o rĕutate, și neîmplinind bine 4 anĭ de domnie, fiind om bătrân, aŭ plătit și el datoria cea de obște de aŭ murit, și l'aŭ dus cu toată boerimea cu mare cinste, de l'aŭ îngropat în monăstirea luĭ, în Bârnova, care este de dânsul isprăvită». — (Neculce. — Letop. M. II, p. 194). —

Doamna soția sa Dafina, avea o fică a eĭ dintr'altă căsătorie, care se măritase cu Duca căminarul «în zilele

Dabijeĭ Vodă, și l'aŭ pus vistiernic mare. Dacă aŭ murit Dabija Vv., aŭ mers Doamna Dabijoae cu Duca la Țari-grad... și l'aŭ îmbrăcat cu caftan de domnia țěriĭ, în locu socru-sěŭ....» — (Muste. — Cronica, III, p. 5). — Fica Domniței Dafina Dabijoae care ținea pe G. Duca, erea născută dintr'o primă căsătorie a Doamneĭ cu boerul Buhuș, și se numea Domnița Nastasia. Duca Vodă erea retras la satul Domneștĭ, domeniul soacreĭ sale, când fu prins de Petriceĭcu Vodă și trimes în Polonia (1683). Sěrmana sa soție, odinioară așa de fericită, pieri în mizerie la Constantinopl. — Doamna Dafina erea de o mare frumusețe; ea avusese de bărbațĭ pe spătarul Costin Ciogolea † 1653, apoĭ pe Hatmanul Sandu Buhuș și în urmă pe Dabija. Erea veche originară din satul Țigăneștiĭ, jud. Tecuciŭ, unde aŭ rěmas încă ruinele vechilor eĭ case și capele. — (v. Papadop. Calimah. — Conv. liter. an. XXI, n. 11). —

Principele E. Dabija avu și el o fică: Domnița Maria, † în vârstă de 15 anĭ la anul 1677, și pe al căreĭ mormânt e un epitaf în grecește: «Monumentul acesta conține pe Maria, fica vestituluĭ Duce Dabija, Domnul Moldoveĭ, răpită în floarea tinereței. Puțin a trăit cu viteazul Georgiŭ, carele s'a bătut contra cetățeĭ regeștĭ a Litvanilor... etc.»

Boerul Scarlat Dabija. La anul 1683, Sultanul Mahomet porni în contra împěratuluĭ Leopold al Germanieĭ, luând și pe domniĭ ambelor țĕrĭ române. Duca Vodă plecând din țară, tătariĭ intrară începând să jefuiască... «atuncĭ aŭ fugit boeriĭ... carĭ ereaŭ rânduițĭ pe la ținuturĭ, Cantemir vel clucer, Scârlet Dabija biv-treti vist., Preda Paladie Postelnicu... și alțĭ mulțĭ ca aceștia... toțĭ în țara muntenească». — (N. Costin. — Letop. Kog. II, 26). — De sigur acesta e tot una cu Dabija, ftori logofĕt, pe care împreună cu Tudosie Dubăŭ, îl găsim iscălit într'o întărire a divanuluĭ, din anul 1689.

Dabija Paharnicul, are acest titlu în letopiseț în timpul domnieĭ luĭ Nicolae Mavrocordat la 1710. Venise în secret mazilia domnuluĭ de la Poartă, neștiind de cât Aga ce o adusese și Domnul singur. «Dabija Pah. îndemnat

de vornicul Iordaki aŭ mers la odaia cămărașuluĭ cel mare, să ia banĭ ce va găsi de a luĭ Nicolae Vodă. Dat'aŭ veste luĭ Nicolae Vv. precum Dabija aŭ mers să încerce pentru banĭ la cămară ; degrabă, înfocat de mânie, luând buzduganul purcese singur ; ce oprindu'l postelnicul cel mare Dumitrake Ramadan, aŭ mers el cu ceĭ alțĭ caimacanĭ ; și așa s'aŭ întors Dabija paharnicul din calea sa».

In Februarie 1711, o deputație de boerĭ fu pornită la Țarigrad, de frica apropiateĭ venirĭ din noŭ a luĭ Mavrocordat, cu plângere asupra luĭ. Printre alțiĭ se aflaŭ : mariĭ vornicĭ Sturza și Manolaki Roset, Dabija Banul, Vasile Habășescu, și alțiĭ.

Deputația luĭ Cantemir Vodă n'avu nicĭ un rezultat, «și încă mare noroc aŭ avut boeriĭ că nu ia apucat acolo pe loc vestea, precum s'a hainit Dumitrașco Vodă asupra împĕrățieĭ, că nu maĭ vedeaŭ Moldova de vecĭ». (Nic. Costin. — Cronica II, 92).

In secolul nostru, unul din urmașiĭ acesteĭ familiĭ, erea :

Generalul Nicolae Dabija n. la Hușĭ 1837, † la Paris 1884. Om politic. — Oficer de artilerie ; în 1874 colonel, și general la 1880. In timpul Campanieĭ din 1877 — 78 comanda ca colonel divizia 3-a în fața Grivitzeĭ. — Fost și ministru de resbel în cabinetul Brătianu din 1879, și de la 1880—1884 ministru de lucrărĭ publice, după care plecă în strĕinătate unde muri.

Descendențĭ actualĭ aĭ familieĭ, sunt *Kneziĭ Dabija* din Rusia.

DEDULESCU †

(VALACHIA)

Un boer POSTELNICUL DEDIUL, e citat de documente ca trăind pe la anul 1620; iar fiul sĕŭ GHIORGHIȚĂ căpitanul la 1680. (doc. Arh. St. B). Poate ca aceștia să fie niște strămoșĭ aĭ familieĭ, care în sec. XVIII până la 1800 se distinse printre boeriĭ Valahieĭ.

După anul 1670, un document ne arată pe treĭ verĭ Dedulești, copiiĭ a treĭ frațĭ al căror nume nu e citat. Aceștĭ 3 verĭ sunt: RADU DEDULESCU; NEGOIȚĂ logofĕt Dedulescu a căruĭ soție erea jupâneasa Preda, fica luĭ Stroe vel Vornic (Leordeanu); și Maria Spătăreasa.

Aceasta din urmă: MARIA DEDULESCU, la 23 Martie 1691, împreună cu Maria Cantacuzino, daŭ o petiție către împĕratul Leopold I, prin care cer să li se asigure pensiunĭ viagere. Documentul e datat din Sibiŭ, în 1691 (col. Hurmuzache, t. V. i, 374). — Ea e iscălită: «Maria de Dedulést».

In timpul luptelor luĭ Mihaĭ Vv. Racovitză cu trupele nemțeștĭ la anul 1716, dupĕ uciderea luĭ Ferencz, Moldoveniĭ și Tatariĭ făcură o mare goană contra lor «tăiându-ĭ și robindu-ĭ. Atuncĭ aŭ apucat Tătariĭ de aŭ robit și pe DEDIULESCUL *căpitanul cel mare* de la Focșanĭ a Domnuluĭ muntenesc, și abia l'aŭ adus împreună cu alțĭ robĭ la Mihaĭ V., și îndată l'aŭ scos din robia Tătarilor...» (Letop. t. III, p. 65).

La anul 1724, DEDULESCU biv-vel Vistier, boer muntean, fuge pe ascuns din Bucureștĭ împreună cu alțĭ dece boerĭ, între carĭ Roset Nicolae Logofĕtul, «ne maĭ putând boeriĭ răbda vrăjmășia și asupririle ce le făcea Nicolae Vodă, și

aŭ fugit care încotro aŭ putut scăpa», refugiindu-se la Mihaĭ Racoviță în Moldova. Mavrocordat stărui mult, și un capegi-bașa turcesc fu trimes să ceară pe aceștĭ boerĭ. Racoviță refuză și iĭ trecu munțiĭ în Ungaria, ceea-ce în urma plângerilor luĭ Mavrocordat, aduse mazilirea Domnuluĭ Moldoveĭ. (v. Letopiseț Cog. — t. III, p. 71) — Radu Popescu din contra îl critică ca și pe partizaniĭ luĭ, zicând că «umbla cu lucrurĭ nebuneștĭ».

Pitarul Nicolae Dedulescu, însurat cu Mușa fata boeruluĭ Strâmbeanu de la Craiova, trăia în secolul trecut pe la anul 1750.

In fine în secolul actual: Mihalcea Dedulescu, vel medelnicer, citat la 1809, avênd de soție pe Zoița. El e tatăl luĭ:

Anastase (Sică) Dedulescu, mare clucer, 1810. Insurat cu Sultana (1801—48), avu o singură fică: Luxandra, soția luĭ Constantin Cretzulescu († 1895).

DONICI

(MOLDOVA)

Incă la mijlocul secoluluĭ XVI (1550) trăia DONICĬ CEL BĂTRÂN, trunchiul acesteĭ vechĭ familiĭ. După cum dovedesc documentele, filiațiunea se continuă prin fiul sĕŭ ANDREĬ, care e tatăl luĭ NICOARĂ VISTIER mare, și al luĭ Moise. (not. comunic. de d. I. Tanoviceanu).

Fiul luĭ Nicoară erea marele VORNIC ANDREĬ (1600), al căruĭ fiŭ e cunoscut în cronicele țĕriĭ, anume:

Marele VORNIC NICULAE DONICĬ, fost apoĭ și mare logofĕt al Moldoveĭ. El figurează ca vel vornic printre boeriĭ divanuluĭ luĭ Const. W. Duca, la anul 1691. In a doua domnie a luĭ Duca la 1701, o deputațiune a boerilor Moldoveĭ compusă din Mitropolitul Kir Misail, Nicolae Donicĭ, Ion Costin și Cuza fu trimesă la Focșanĭ, spre a se întâlni cu boeriĭ trimișĭ de Brâncoveanu pentru o legătură între ambiĭ principĭ. Brâncoveanu continuă însă a adăposti boeriĭ emigrațĭ, ceea ce făcu pe Duca să trimeată plângere la Poartă contra luĭ, prin Nicolae vornic Donicĭ și Ioan Vlasto postelnicul. (v. Let. Mold. t. II, 255; III, 28, 29, 113).

Nicolae Donicĭ avusese două soțiĭ: Lupa, fata luĭ Grigoraș Jora, și apoĭ fata jicniceruluĭ Apostol, de la care a avut un fiŭ GAVRIL, care lasă 3 copiĭ fără urmașĭ.

Copiĭ luĭ Donicĭ și aĭ soțieĭ sale Lupa, aŭ fost: două fete și un fiŭ:

MARELE VORNIC DARIE DONICĬ. La anul 1705 domnind Antioh Cantemir, el erea serdar și însărcinat cu transportarea de lemne din Moldova la Cetatea Albă și Tighina, «și încă aŭ închis în turnul Golieĭ pe Darie Donicĭ Ser-

darul și pe Kirica și Bogoș și erea să le taie și capetele fiind eĭ zapciĭ, ispravnicĭ pe lemn, și nu puteaŭ în grabă să'l ducă...» (Neculce Let. II, 286). — Un Pașă fiind în Moldova la 1711, în anul când fu numit domn Dimitrie Cantemir, instală mare Hatman al Mold. pe serdarul Donicĭ. — Cronica vorbeste din noŭ de dânsul la 1716, în timpul luptelor luĭ Racovitză cu Nemțiĭ, la trecerea acestuia peste munțĭ, fiind însoțit de Darie Donicĭ Vornicul, Const. Costaki și Iordache Cantacuzino comisul. (v. Let. Mold. III, 66, 126).

In timpul luĭ Racovitză Vv. și Grigore Ghica erea vel vornic de țara de jos. — In 1728 are la Iașĭ o judecată (Maĭ 26), apoĭ la 1736 erea biv-vel logofĕt. Testamentul sĕŭ datează din 1750, Octombre 20. (Doc. Academ. r.)

Insurat cu fata vistieruluĭ Mavrodin, el a avut treĭ copiĭ, de care vom vorbi.

Boerul Miron Donicĭ părcălabul de Soroca, s'a distins în luptele cu Tătariĭ, în domnia luĭ Grigore Ghika W. la 1727, alăturĭ de contimporanul sĕŭ Vornicul D. Donicĭ, cu care nu știm însă ce rudă erea. (v. Letop. III, pag. 163, 4)

Copiĭ luĭ Darie vornicul aŭ fost: Ioan jicnicerul, Smaranda soția vorniculuĭ Mihaiŭ Sturdza, și

Constantin Donici vel spatar. Pe când era medelnicer se însurase cu Maria fica luĭ Gavril Miclescu. La 1731 era spatar al Moldoveĭ, iar la 1776 e amintit ca biv-vel spatar. (avea 35 liuzĭ) (V. Ureche, Istor.) El avu următoriĭ copiĭ:

Nastasia soția luĭ Jora; Stefan Donicĭ banul, însurat cu Maria fata luĭ Andreĭ Balș; Andrei Donici, care la 1749 fiind copil era printre curteniĭ luĭ Pr. Mavrocordat. Andreĭ a avut de soție pe Alexandra Buhuș; în fine

Darie Donici, fiul luĭ Constantin și nepot de fiŭ al primuluĭ Darie. El a avut titlul de vel ban, apoĭ de vornic. Insurat de două orĭ, cu: fata banuluĭ Scarlatache și cu Catrina Cuza, a avut 3 fete și un băiat:

Zamfira soția luĭ Andronaki Donicĭ aga, dintr'o altă ramură a familieĭ; — Smaranda a postelniculuĭ Tomiță Rusu; — Ralița a banuluĭ Grigore Rașcanu; — și Manolache Donici mare spătar. Acesta de la soția sa Ileana Rosetti-

Rosnovanu, a avut copiĭ pe: — Zamfirița, Smaranda Negre, Ruxanda Rosetti, NICOLAE, aga SCARLAT, și AGA IORDACHE DONICI, care avea acest rang la anul 1824, și era însurat cu Catinca a luĭ Rosetti Bostan vornic.

Nicolae și Iordache n'avură copiĭ.

SCARLAT DONICĬ, aga, fiul luĭ Manolake, are fiŭ pe: DEMETRU DONICĬ, prefect de Vasluĭ, însurat cu Casandra Iamandi. —

Marele vornic ANDRONAKI DONICI, 1817, 1821, apoĭ mare logofăt, bun cunoscĕtor al limbeĭ grece, pe care o învăța pe la 1790. El a făcut o colecțiune de legĭ cunoscută sub numele sĕŭ, și care erea adesea utilizată de judecătorĭ, în prima jumătate a seculuĭ.

A fost însurat cu Zamfira, fica banuluĭ Darie Donicĭ și sora luĭ Manolache, de maĭ sus, și avu fiŭ pe

ALEXANDRU DONICI, fabulistul, n. 1812 în Basarabia, unde familia avea marĭ proprietățĭ. Studiând în Rusia, a fost oficer în armata rusă. Venind în Moldova avu funcțiunĭ în magistratură și se ocupă cu literatura scriind poeziĭ și fabule, cele d'ântâĭ în literatura nóstră. Muri la 1866, — având fiŭ pe DARIE DONICĬ, President al Trib. Vasluĭ.

EMANUEL DONICI, înrudit cu aceștia, † 1894 16 Sept., a donat însemnata sa avere Academieĭ române. Are fiŭ: EUGENIŬ Donicĭ, membru la Curte și profesor universitar.—

Alțĭ descendențĭ aĭ familieĭ, sunt în fine: — EMANUEL DONICĬ, căpitan de cavalerie; — și N. DONICĬ, prefect de Bacăŭ.

DUDESCU

(Valachia)

Mare familie, înfloritoare încă din al XVI secol și de sigur cu mult maĭ veche, — înrudită de aproape cu Basarabiĭ.

Dumitru Dudescu marele vistier apoĭ mare Vornic. Un vechiŭ document îl citează în tinerețe la anul 1590. Sub domnia luĭ Alexandru ḑis Coconul, fiul luĭ Radu, este vel vistier, boerie ce avea când devine vel vornic. La anul 1632 Octombre, Mateĭ Vodă Bas. ocupă tronul Valahieĭ, însă o partidă de boerĭ aĭ țěriĭ, între carĭ: Dumitru Dudescul, Papa Logofětul, Chrizea Vornic și Nicola Catargi, «n'aŭ vrut să aștepte pe Mateĭ Vodă, cum ḑice cronica anon. ci s'aŭ dus la Alexandru Vodă în Moldova, ca să vie cu fiŭ sěŭ Radu Vodă aicea în țară» (mag. istoric, VI, p. 316). Venind apoĭ cu trupe numeroase, între carĭ și tătarĭ, ambiĭ principĭ se întîlniră lângă mонăst. Plumbuita «și fost-a rěsboiŭ mare de dimineață până seară», în care tocmaĭ târḑiŭ se decise biruința luĭ Mateĭ W. — Radu fu silit să fugă, «iar Chrizea Vornicul și Mihul spătarul și Catargiul și Dudescul vistierul, aceștia aŭ scăpat cu Radu Vodă în Moldova». In Ianuarie (1633). — Aceștĭ boerĭ pribegĭ se duseră cu plângere contra luĭ Mateĭ la Țarigrad, însă misiunea lor n'avu rezultat, de oare-ce Sultanul confirmă pe Basarab.

— Din vechime încă, Dudeștiĭ stăpâneaŭ partea de lângă Bucureștĭ, care pe urmă lŭă numele de mahalaua Dudeștĭ.

Radu sluger Dudescu, fiul luĭ Dumitru e citat la 1653, și apoĭ mult după ce murise, într'un act al fiuluĭ sěŭ din 1686. Avea de soție pe jupâneasa Neacșa. — (Doc. Arh. St.)

La 1654, Constantin Vodă venind domn, începu zidirea monastireĭ catedrale din Bucureştĭ, la care ispravniciĭ aŭ fost Radu logofĕtul Dudescul şi George Şiufariul din Têrgovişte (Cronica anonim. t. IV, 336). — Tot el, iar nu fiul sĕŭ, este ginerele luĭ Gheorghe Băleanul, fiind-că ştim că fiul sĕŭ ţinea pe Maria fata luĭ Cantacuzino. — «In anul d'ântâiŭ al domnieĭ luĭ Duca, când din Pribegĭ numaĭ Stroia vornicul şi Radul Dudescu, ginerele Băleanuluĭ venise, Cantacuzeniĭ scoţând mărturie strâmbă, voia să le facă năpaste.... Duca Vodă s'aŭ mâniat şi aŭ închis pe aceştĭ doĭ boerĭ... şi multe pedepsĭ le-a făcut şi pe Dudescul l'aŭ muncit cu fiare arse pe piept....» (Şincaĭ. — Cronica III, 185). Le dete apoĭ drumul, şi-ĭ cinsti frumos, (anul 1674) «dovedind că a fost îndemnătură şi minciună de la Cantacuzenĭ». —

Marele Logofĕt Radu Dudescu, fiul sĕŭ, în timpul luĭ Nicol. Mavrocordat e unul din însemnaţiĭ boerĭ aĭ ţĕriĭ. — La anul 1686 erea mare căpitan de margine. — In 1714, «dupĕ ce aŭ luat domnia Ştefan Cantacuzenul numaĭ treĭ zile aŭ trecut şi aŭ trimis pe Const. Ştirbeĭ şi pe Radul Dudescu cumnatul sĕŭ, pe carele şi logofĕt mare l'aŭ făcut atuncĭ, la Ţarigrad, zicându-le să grăbească.., ca se nu maĭ scape Brâncoveanul cu feciориĭ luĭ». (Şincaĭ, Cron. III, 375). — Mavrocordat la 1716 fiind mutat principe al Valahieĭ, trimese veştĭ din Moldova prin Const. Ramadan vel-vataf şi alţiĭ, despre venirea sa; caimacamĭ se rânduiră Mihaĭ Cantacuzino, Radu Logofĕt Golescu, Radu Spatarul Dudescu şi Şerban Bujoreanu. — Vodă Mavrocordat iubea mult pe Dudescu.

Moartea acestuĭ boer se întâmplă la 1716, puţin dupĕ venirea luĭ Mavrocordat. — Turciĭ sugrumară pe Ştefan Cantacuzen şi pe tatăl sĕŭ: «şi aŭ luat din ţară pe Mihaĭ Cantacuzenul spatarul şi pe Radul Dudescul de i-aŭ omorît, zice cronicarul. La mijlocul păreasimelor aŭ venit un capigiŭ, de le-aŭ scris şi aŭ luat toate averile lor pe seama împĕrătească. Domnul vĕzând aceste lucrurĭ, s'aŭ întristat foarte, maĭ vârtos pentru Dudescul, că erea tînăr

și avea prunci mici, și cu toți boerii s'aŭ rugat de capigiŭ făgăduindu-ĭ multe cele, se stea să nu'l peardă, și nu s'aŭ lăsat numaĭ cu aceasta, ci aŭ scris și la frate-sĕŭ Ienache Dragomanul cel împărătesc, să cheltuiască și 20 de pungĭ de banĭ pentru Dudescul să nu peară; dară fiind vizirul Ali bașa cumplit, nemica aŭ putut isprăvi, ci i-aŭ omorît» — (Șincaĭ, id. III, 383). — Genealogia Cantacuzenilor citează pe ceĭ treĭ fiĭ aĭ luĭ Radu și aĭ Marieĭ, anume: Constantin, ȘTEFAN și Ion Dudescii.

Despre ION DUDESCU Vel vistierul, amintește cronica muntenească la anul 1727, când maĭ mulți boerĭ: Vasile Bărcănescu, Dedulescul, Ioan Dudescul și Manolake Clucerul, «aŭ început de acolo din Ardeal dupĕ lucrurĭ nebuneștĭ», în potriva luĭ Nicolae Vv. Mavrocordat, ducându-se la Stambul. Dar Bărcănescu fu prins; iar ceĭ alțĭ încercară să fugă tocmaĭ în Ungaria, trecând prin Turcia travestițĭ, «și trecând Dunărea pre la Nicopoie, i-aŭ oprit la lazaret la Skela nemțească, de acea parte la Islaz, și acolo Ioan Dudescu vistierul fiind bolnav de pre cale de groaza ce pățise, s'aŭ dat sufletul acolo la lazaret, iar soții luĭ s'aŭ dus în Ardeal...» — (Magaz. istor. IV, 151). —

Marele BAN CONSTANTIN DUDESCU, fiul cel mare al luĭ Radu Logofĕt. — La 1718 erea mare comis, «grosz comis», cum amintește generalul Tige într'o scrisoare a sa, pe timpul ocupațiuneĭ austriace. (v. col. Hurmuzache). — In acelaș an «fiind logodit și Constantin Comisul, feciorul Raduluĭ Logofĕtu Dudescu, cu Domnița Maria fata luĭ Antiohie Vodă a Domnuluĭ Moldovenesc ce se afla mazil la Țarigrad, și lăsând tată-sĕŭ Dudescul la petrecania (moartea) luĭ, casa luĭ în mila Măriei Sale Domnuluĭ Nicolae V., i s'a arătat Măria sa pe deplin făcător de bine ca un părinte, și aŭ trimes cu cheltuiala Măriei sale de aŭ adus pre Domnița luĭ Antiohie Vv. aice în Bucureștĭ, și le-aŭ făcut nuntă cu multă cinste,... și osebită căutare aŭ arătat caseĭ Dudesculuĭ, ferind'o tot-deauna de dăjdiĭ și de alte supărărĭ». — (Radu Popescu. — Cronica, IV, 124).

Despre dênsul maĭ têrḑiŭ, vorbește Dapontès în «Éphé-

mérides Daces», tom. II (p. 20). — La anul 1731 e mare spătar, mare logofĕt la 1735; biv-vel logofĕt și mare vornic în 1746; apoĭ după 1760, mare Ban. — Constantin Dudescu moare la 1766, avênd copiĭ pe: Zoița soția luĭ Cantacuzino; și pe

Nicolae Dudescu mare Ban, 1780; la anul 1775 mare vornic al Țĕriĭ de sus. — Un act din 1767 arată pe Nicolae Dudescu, fiul luĭ Climent Dudescu. (După acest nume, se vede că tatăl sĕŭ la bătrânețe se călugărise).— Banul Dudescu e boer cu mare vază spre sfêrșitul secoluluĭ, și murind (pe la 1795) fu îngropat în Bucureștĭ la Biserica Sfinții Apostolĭ. (v. în Introd. pag. XXXVI, despre casa luĭ).

In curtea acesteĭ biserici se află mormântul Dudeștilor cu urmĕtoarea inscripție, în traducere după grecește: «mormântul ce'l priveștĭ ascunde corpurile neamuluĭ Dudescilor rĕposațĭ, ale căror suflete aŭ sburat la cer: coprinde pe Antioh bărbat celebru, virtos, pe Maria ce a fost sora... gloriosuluĭ boer Cantemir;.... Cu ceva maĭ 'nainte pe Nicolae și soția sa, care era podoaba blândețeĭ; iar din copiĭ pe Smaranda și pe Andronic, pe carĭ D-ḑeŭ iartă'ĭ pentru ca neîncercațĭ să se mântuiască» 1787 Iunie 23. (Bilciurescu. — Monast. din România, pag. 253).

In divan, Domnul Const. Hangerli, la 1798, intervine spre a salva de ruinare averea boeruluĭ Căminar Dudescu care ajunsese la datoriĭ și scăpătare. Hangeri obligă pe creditorĭ la moratoriŭ, în caz contrar sub amenințarea că nu vor fi plătițĭ. — (Ureche, Istor. r. t. VII, 191). Acest Dudescu e oare fiul, saŭ nepotul Banuluĭ Nicolae?

Marele Ban Nicolae Dudescu face în timpul Consulatuluĭ o călătorie la Paris, unde a lăsat în admirațiune pe Francezĭ prin bogăția și luxul sĕŭ. El erea cel d'ântîiŭ boer al țĕriĭ prin demnitatea și averea sa. — Muri fără descendențĭ.

Sora sa Zoița ținu pe Mateĭ Cantacuzino; iar Ana, se căsători cu boerul Grigore Caribol, continuându-se astfel familia Dudescu în linie feminină.

Eĭ avură doĭ fiĭ: Ioan Caribol, aĭ căruĭ fiĭ (actualĭ) sunt:

Mihail Caribol, major de cavalerie, căsătorit cu Zoe Văcărescu; Alexandru și Petre. —

Alexandru Dudescu, al doilea fiŭ al luĭ Grigore Caribol și al Aneĭ Dudescu, luă numele de familie al mameĭ sale, ne maĭ fiind alțĭ urmașĭ aĭ familieĭ în linie bărbătească. (Sora sa Ecaterina, fu măritată cu Ioan Câmpineanu). Alexandru Dudescu, care poseda în moștenire o mare avere, se însură cu Zoe Kretzulescu, și avu 3 copiĭ:

Căpitanul Constantin Dudescu, † la an. 1894. Insurat cu Elena Zamfirescu a avut 2 copiĭ, Alexandru și Margareta Dudescu. — Elena, — și Ioan Dudescu, casier general la Roman.

FALCOYANU

(Valachia)

Dupĕ documentele moșieĭ Osica și Fălcoiul din județul Romanatzĭ (arhiv. St. B.), reese că vechiĭ posesorĭ aĭ acelor părțĭ, ereaŭ strămoșiĭ acesteĭ familiĭ, din prima jumĕtate a secoluluĭ XVI:

Dragomir vornicul, al căruĭ fiŭ: Petru vel spatar, e amintit ast-fel înainte de anul 1587, împreună cu soția sa jupaneasa Păuna, spunându-se că a «înfrățit pe Pârvu vel logofĕt».

Tot din acest neam, erea Nica vel logofĕt de sub Radu Mihnea Voevod, al căruĭ fiŭ a fost: Petru, logofĕtul din Fălcoiŭ. martor în maĭ multe documente dintre 1592—1630; între altele într'un act al Buzeștilor pentru vênzarea uneĭ moșiĭ în anul 1592. (v. Odobescu). — O altă filiație a boerilor Fălcoenĭ, e represintată prin Drăgoi slujerul de la Fălcoiŭ, însurat cu jupâneasa Ilinca, de la care avu fiŭ pe: Stoica (1683).

Genealogia, care de sigur se leagă cu cea actuală, înrudită cu ceĭ de maĭ sus, însă fără a putea stabili această înrudire din lipsa de date, începe prin boerul

Tudor paharnic de la Fălcoiŭ. Acesta avu 3 fiĭ: — Pârvu logofĕtul, paharnic la 1662; Mihul Ceaușul, 1686, fost logofĕt (1705), însurat cu jupaneasa Coanda, (a căruĭ fică, Caplea † 1685, fu înmormântată la M-rea Brâncovenĭ); și

George Fălcoianul Logofĕt, apoĭ mare vornic la anul 1695, 1705, etc. Avea de soție pe Caplea, iar fiĭ pe: Negoiță vel căpitan, 1723; și pe:

Marele vornic Mateĭ Fălcoianul, fost mare căpitan de Cerneţĭ la 1704, mare vistier la 1716—17 în divanu luĭ Vodă Mavrocordat, apoĭ mare-logofĕt şi în fine mare vornic în 1721. — La 1719 e trecut în listele administraţiuneĭ imperiale printre principaliĭ boerĭ din Romanaţĭ. Mateĭ Fălcoianu restaurează monăstirea Hotăraniĭ din acel judeţ, zidită la 1588 de vornicul Mitrea, cum zice inscripţia: «...dupĕ multă vreme stricându-se, îndemnatu-s'aŭ cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ jupan Mateĭ Fălcoianu biv-vel căpitan sin Gheorghe vornicul, de aŭ dres'o şi înfrumuseţat'o.... în zilele luĭ Iω Constantin Brâncoveanu W. leat 7216 (an. 1708)...»

In acea biserică sunt zugrăviţĭ ctitoriĭ: Jupan Radu stolnic Fălcoianu mare vornic, şi soţia Andreiana; Jupan George Fălcoianu vornic, jupaniţa Caplea, Despina, şi alţiĭ. — La anul 1718, cronica (Radu Popescu) ne spune că «fiind în acest an logofĕt mare Iordake Kretzulescu, l'aŭ mazilit Măria sa şi aŭ pus logofĕt mare pre Mateĭ Fălcoianul...». — Puţin dupĕ acea îl logodi cu fica maĭ mică a jupâneseĭ luĭ Vintilă vel căpitan de margine, (Bucşanu) ce murise în acel an dincolo în Oltenia, «şi le-aŭ dat să stăpânească toate moşiele părinţilor care erea luate pe seama domnieĭ de cănd pribegise Vintilă tatăl lor».— (R. Popescu. mag. istor. IV, 128) —

Fiul sĕŭ: Constantin Mateĭ Fălcoianu, a zidit în sec. trecut biserica din satul Fălcoiŭ, restaurată apoĭ de Jienĭ. El a avut un fiŭ: Ion. —

O fică a vornicululuĭ Mateĭ: Maria, (1749), a ţinut pe Radu vornicul Bujoreanu.

— Familia act. s'a continuat prin urmaşiĭ luĭ Mateĭ şi Constantin Fălcoeniĭ. —

— Alăturĭ cu aceştia, şi maĭ târziŭ, găsim pe maĭ mulţĭ membri aĭ acesteĭ familiĭ, pe care-ĭ vom însemna fără a cunoaşte legăturile dintre dânşiĭ:

Neagoe paharnicul din Falcoĭ (la 1643); erea vel căpitan la anul 1677.

Radu logofĕtul Fălcoianu, fost stolnic şi apoĭ mare

vornic; — între 1680-1708. Pictat la Hotăranĭ unde e ctitor și probabil frate cu vornicul George. Un document (1700) îl amintește ca mare căminar. Fica luĭ se mărită cu Nicolae Brâncoveanu, în a doua căsătorie a acestuia.

Slugerul Bartolomeu Fălcoianul, † înainte de 1689, călugărit ca și soția sa: Marta Monahia.

Istrate Falcoianul erea *mare vistier* în divanul luĭ Nicolae W. Mavrocordat la anul 1716.

Către sfârșitul secoluluĭ XVIII trăiaŭ:

Șetrar Mincu Fălcoianu, ispravnic de județul Muscel, împreună cu Dum. Papazoglu, la anul 1787, orînduițĭ de Mavrogheni W. (v. Ureche — Ist. Rom).

Marele vornic Mateĭ Fălcoianu (citat la 1794), avea de nepot pe: Ioan Fălcoianu biv-vel serdar 1792 și 1794, în care an erea numit și ispravnic de Prahova. Soția luĭ Ion Fălcoianu erea Ilinca, fata serdăreseĭ Bălașa Bengeasca.

In fine: Dumitrache Fălcoianu vel paharnic și fost m. clucer în divanurile luĭ Mavrogheni Vodă (August 1, an 1788), După cum se vede din actele mitropolieĭ (Arch. Stat; netreb. pak. 369, 188), el a divorțat de soția sa Elena. — Fiŭ avu pe:

Ștefan Fălcoianu, de la care aŭ rĕmas maĭ multe acte de familie, în carĭ a citat la 1794, fiind însurat cu Anastasia fata Zoițeĭ Dona.

Astă-ḑĭ familia e represintată prin urmĕtoriĭ descendențĭ: Generalul Ștefan Fălcoianu, n. 1835, oficer la 1856, Colonel la 1877 și șef al Statuluĭ-Major în campania din 77-78. General de Brigadă 1883, ministru de rĕsboiŭ 85-85, general de divizie și retras 1895; membru al academieĭ române, etc. — Copiĭ are pe:

Ștefan Fălcoianu oficer de artilerie, și Lucie căsătorită cu Nic. Romanescu. —

Apoĭ, veriĭ sĕĭ: Colonel Mihail Fălcoianu (la Craiova), Colonel Alex. Fălcoyanu (frațĭ); Și Grigore Fălcoyanu.

FARCAŞANU

(VALACHIA)

Strĕmoșul acesteĭ familiĭ oltene de la Romanațĭ, era vestitul AGA FĂRKAȘ, iar dupĕ adevĕratul sĕŭ nume: POPA STOICA DIN FARKAȘ, unul din .ceĭ maĭ vitejĭ căpitanĭ aĭ luĭ Mihaĭ Viteazul, rĕmas în amintirea poporuluĭ, care și azĭ îl cântă în baladele sale:

«Popa Stoica din Fărcaşĭ
«Care sare şiapte Paşĭ,
«Moşul Fărcăşenilor
«Scia séma oştilor...»

Ruinele caselor sale se maĭ află încă pe muchia unuĭ deal la Farcașul de mijloc,—(v. Odobescu, Antiq. Rom. p. 31)— unde maĭ târḍiŭ s'aŭ zidit case de urmașiĭ sĕĭ. Origina luĭ Stoica erea de la satul Farcaș, aproape de Olt, posedat timp de aproape patru secolĭ de familia luĭ. Se ḍice că el fiind preot s'a lepădat, și luând armele contra Turcilor, se distinse așa de mult în răsboaele luĭ Mihaĭ Viteazul în cât ajunse unul din ceĭ maĭ iubițĭ boerĭ și mare agă al luĭ Mihaĭ, care-l rĕsplăti în multe rândurĭ. La anul *1595*, Iulie 16, «alese Mihaĭ Vodă oștĭ care erea maĭ de folos și le pune cap pe Fărcașiŭ Aga...», trimețându'l peste Dunăre să lupte cu Turciĭ din părțile Vidinuluĭ. El fu atras în cursă de Pașa turcesc care comanda o armată de 30,000 de oamenĭ «și fu rĕsboĭ tare multă vreme, ḍice cronica anonimă, însă cea de apoĭ biruiră Turciĭ oastea luĭ Mihaĭ Vodă, și câțĭ fură călărĭ dintr'ânșiĭ scăpară câte ceva, însă puținĭ, iar pedestrașiĭ pieriră cu totul». — (Mag. ist. IV p. 280). In acea bătălie muri luptând și Fărcășanul cu maĭ mulțĭ

boerĭ. In acelaș an, el coprinsese cu puțin înainte Nicopoli, pe care-l prefăcu în cenușă; dar făcu greșala de a înainta apoĭ prea mult, perḑêndu-șĭ viața și întreagă armata sa. Mihaĭ fu mult afectat de moartea viteazuluĭ sĕŭ sfetnic.

In comuna Fărcașele se află o movilă, care poartă prin tradiție numele de «Măgura Fărcășanuluĭ».

Fiul luĭ Aga de la Farkaș, a fost:

Marele STOLNIC RADU FĂRCAȘANUL. La anul 1639 erea vel căpitan din Farcaș, al doilea vistier la 1652, mare stolnic la 1657, și mare vornic. La 1626 ca mare comis e citat: Radu Fărcășanul comis «al luĭ Popa Stoica». — El fu ucis de către Pr. Mihnea III la anul 1658, cu Radu Căndescul, Badea Comăneanu, Câmpineanul, Buicescul, Părăianul, etc. «abătându-ĭ de și-aŭ tăiat boieriĭ îndemnat de dracul...».— (Mag. ist. IV 351).

Inainte cu un an (1657), Constantin Vodă trimesese cu oștĭ în potriva mareluĭ spătar Chriza ce venise să ia domnia țĕriĭ cu Seimeniĭ sĕĭ, pe Vornic Preda Brâncoveanu, Radu stoln. Fărcășanu și Ivașco Acenariul, carĭ deteră o mare bătălie la Tărgul Bengăĭ. Seimeniĭ fură învinșĭ și Hrizea-Vodă fiind prins, fu în urmă spânzurat cu partizaniĭ sĕĭ, «iar pe boerĭ primindu'ĭ cu mare cinste, dăruitui-aŭ foarte bine». (id. mag. ist. IV, 344). —

Radu din Farcaș avea de soție pe o soră a luĭ David Brăncoveanul.

Fiul sĕŭ: BARBU FĂRCAȘANUL vel VISTIER, în luna Decembre a anuluĭ 1674, fiind la moșia Mărgineni din Prahova, la cumnațiĭ sĕĭ Mihaĭ și Iordache Cantacuzino, oameniĭ luĭ Duca Vodă ce se afla la Cocorĕștĭ, veniră armațĭ să prindă pe Cantacuzineștĭ spre a'ĭ duce la Snagov din poruncă domnească. Șerban Cantacuzen Logofĕtul fu luat de la moșia sa Drăgăneștĭ, iar de la Mărgineni Mihaĭ Spătarul, «iar frate-său Iordache cu cumnatu-sĕŭ Barbu scăpară din ochiĭ lor și trecură la Brașov».

Barbu Fărcășanu a fost și vel logofĕt; iar la 1662 e amintit ca «nepotul agăĭ Farcaș».

PÂRVUL FĂRCAȘANUL logofĕtul, fugi din țară la Sibiŭ în

anul 1684, aflând că vine domn al țăreĭ Duca Vodă. «Ear boeriĭ ce aŭ trecut în țara ungurească anume aceștiĭ: Gheorghe Banul, Stroe Vornicul, Ivașco Logofĕtul (Băleanu), Hriza Vistiernicul, Neagoe Banul Secuianul, Pârvul Fărcașanul, Hrisoscol vătaf, și mulțĭ boerĭ Mehedințenĭ aŭ fugit». (Letopisețul luĭ Amiras t. III, 155). — El trăia încă pe la 1700, fiind menționat de un document. (Arh. St. B. com. I. Tud.). —

Dupĕ toate probabilitățile erea fiul luĭ Radu, decĭ fratele luĭ Barbu, cu care e contimporan.

Listele administrațiuneĭ austriace a Olteniei, coprindênd boeriĭ din Oltenia ce aŭ contribuit benevol pentru dênsa (v. Hurmuzachi. Doc. rom. t. IV), citează pe frațiĭ:

Hrizea, Iordache și Tudorașcu Fărcașanul din Romanațĭ. Eĭ sunt dovedițĭ ca frațĭ printr'un act din 1738, când muriseră. (Arhiva) — Tudorașcu, care după 1720 se călugărise sub numele de Antoniŭ Eromonah, a avut fiĭ pe:

Vel Stolnicul Mateĭ Fărcașanul, (1758). In divanul țăriĭ de la 1731 îl întâlnim ca mare stolnic. Apoĭ este amintit într'un act al fiuluĭ sĕŭ din 1746, când nu maĭ trăia, ca biv-vel șetrar.

Radu Logofĕtul Fărcășanu fiul sĕŭ, erea însurat, la 1749, cu Polichronia fata rĕposatuluĭ Mateĭ Greceanu biv-vel vistier.

O altă branșă din Farcășenĭ, alăturĭ cu cea de maĭ sus, trebue să fi fost de aproape înrudită cu ea. Mihaĭ căpitan Fărcășanul, care trăia la sfârșitul secululuĭ XVII (poate fiul luĭ Barbu), a avut doĭ fiĭ:

Constantin Fărcășanu, fost biv-vel șetrar înainte de 1700. Probat prin documente din 1701, 1711, 1719 în listele de boerĭ ale ocup. austriace, și în 1731. In memorialul boerilor oltenĭ adresat la 1720 principeluĭ Eug. de Savoia, semnează și dênsul: «Constantin Pharkasanul».

El era însurat cu Maria, fata jupăneseĭ Stanca Coțofénca.

Biv-vel vornicul Șerban Fărcașanu, fratele luĭ Con-

stantin, e trecut la 1719 printre principaliĭ boerĭ din Romanațĭ, cu ceĭ alțĭ Fărcășenĭ. El a avut de fiĭ, pe: RADU Fărcașanu, 1738, și pe

Șetrarul ȘERBAN FĂRCAȘANU, căsătorit la 1742 cu Marica Cantacuzino, de la care se născură 3 copiĭ:

MARIUȚA măritată cu Constantin Hrisoscoleo; MIHAĬ Fărcașanu, călugărit și egumen la o monăstire din Oltenia; și

Răducan saŭ RADU FĂRCAȘANU, care s'a însurat cu nepoata mitropolituluĭ Grigore al Ungro-Vlahieĭ; la 1804 (April), Radu Fărcășanu erea biv-vel vătaf de aprozĭ.

TUDORAȘCU Farcașanu, poate nepotul (?) celuĭ d'ântăiŭ cu acest nume, erea însurat la 1784, cu fata Magdalineĭ monahia Poenăreasa, soția reposatuluĭ Constantin Poenaru-Scurtu.

Pitarul ENACHE FĂRCĂȘANU, la 1788 erea numit de principele Mavrogheni, ispravnic de Romanațĭ.

Din această veche familie, sunt încă descendențĭ direcțĭ (în Oltenia) și carĭ se cunosc, alăturĭ cu alțiĭ carĭ aŭ luat numele dupĕ moșia Fărcașele.

FILIPESCU

(VALACHIA)

Din marele boer DRĂGHICĬ VORNICUL de la Mărgineni (1540), prin fiul sĕŭ Udriște, se trage familia Filipescu.— (V. Florescu).

Dupĕ tradiție se zice că trunchiul familieĭ erea un BUGĂ, tatăl luĭ Drăghicĭ, care trăia dupĕ 1400, în al XV secol. Strĕmoșiĭ acestuia veniseră odată cu descălecarea luĭ Radu-Negru, fiind seniorĭ puternicĭ în Făgăraș încă din al XIII secol, comțĭ aĭ imperiuluĭ și stăpânĭ aĭ munților Ariful din Fograș. De la Bugă se spune că ar veni numele orașuluĭ Bucureștĭ, fondat pe domeniul luĭ. — (V. Pappasoglu— Istor. Bucureștilor p. 5-6.)

Fiul vorniculuĭ Drăghicĭ de Mărgineni și al jupâneseĭ Maria de Coianĭ, erea: UDRIȘTE POSTELNICUL din Mărgineni (1570), care avu maĭ mulțĭ copiĭ, între care Doamna Elena soția luĭ Radu Șerban Basaraba. [1]) — (Dupĕ genealogia familieĭ, un fiŭ al sĕŭ care se numea FILIP, a dat numele moșieĭ și neamuluĭ Filipeștilor). — Moșia Filipeștĭ se află pe malurile rîuluĭ Prahova, între Floreștĭ și Mărgineni, și coprinde douĕ marĭ sate: de Têrg și de pădure. In județul Prahova, această familie maĭ posedá din ve-

[1]) Un fiŭ.....al luĭ Udriște, a avut doĭ fiĭ, anume: Dumitru și Iane. DUMITRAȘCU CLUCERUL din Filipeștĭ ca biv-vel stolnic la 1645 erea însurat cu jupâneasa Voica. Intr'un hrisov din 1652, e citat «Dumitru stolnic Filipescu». — IANE SPATARUL, fratele luĭ Dumitru, erea ginerele jupâniţeĭ Maria, fica luĭ Stoica postelnicul din Bucov.— (Doc. Arhiv. St. Buc.; I. Tud.).

chime, satul Bucov, capitală a fostuluĭ district Secuenĭ, și unde se aflaŭ vechile eĭ palate.

Pană Filipescul, urmașul luĭ Udriste, mare Spătar al Valachieĭ, trăia pe la 1650 în timpul luĭ Mateĭ Vv. Boer însemnat, cronicele vorbesce adesea.

El repară la anul 1646 monastirea din Mărgineni. Istoricul Hamer — (XI, 79. dupĕ Blaremberg) ḑice despre dênsul: «Mihnea, inimic înverșunat al luĭ Const. Cantacuzino și al gineresĕŭ Filipescu, care se refugiase la Ghica principele Moldoveĭ, hotărî să'ĭ peardă pe amândoĭ» (1659).

Soția sa erea o fică a postelniculuĭ C. Cantacuzino, de la care a avut 3 copiĭ: — Maria, soția Banuluĭ Barbu Milescul; — biv-vel Stolnicul Mateĭ, fost mare Agă la 1680, care a avut un fiŭ Șerban, ftori spatar la 1698. Mateĭ Filipescul la anul 1694 se aflá printre boeriĭ care merg la Iașĭ în suita Doamneĭ Stanca, cu ocazia nunțeĭ ficeĭ luĭ Brâncoveanu, Maria, cu Const. Vv. Duca. — La 1716 domnind Nicolae Mavrocordat, a însurat pe Ioniță fiul luĭ Iordache Rosetti «dându'ĭ pe Păuna din fetele Stolniculuĭ Mateĭ Filipescu și miluindu'l cu hrisov domnesc». (Radu Popescu. Cron. IV, 129); — în fine al treilea fiŭ al luĭ Pană:

Constantin Filipescu Căpitanul, (1680), boer însemnat și cronicar. El a scris: «Istoriile domnilor țĕriĭ româneștĭ, scrise de Constantin Căpitanul», una din cronicele cele maĭ însemnate ale Valachieĭ începênd de la Radu Negru până la Șerban Cantacuzino. (Publicată în magazin istoric pentru Dacia, de Laurian și Bălcescu). — Pasagiul prin care sfârșește, e acel în care povestește cum a fost trimes la anul 1688 de Șerban Vodă la Pr. Apafy în Ardeal, spre a aduce pe postelnicul Grigore Băleanu, «Constantin căpitan Filipescul fiind vĕr cu mama luĭ Grigore Băleanul», pe care'l căsători dupĕ fica sa Smaranda Cantacuzino. (v. Cron. tom II, p. 55). — Constantin Filipescu avu 2 fiĭ: Radu, 1698, și marele Clucer Grigore Flipescu (Grigorașcu), al căruĭ fiŭ care continuă filiația, este

Pană II Filipescu, marele Ban. La 1747 erea vel șetrar

și în același an vel postelnic, dupĕ cum reese din actele divanuluĭ domnesc. Vodă Mavrogheni îl exilă (1788) împreună cu fiĭ sĕĭ Dinu și Nicolae la Muntele Athos. — Soția sa erea Ana Câmpineanu.

— La 1743 se vorbește de Ancuța Filipeasca și sora sa Maria, care murise în acel an. Acestea sunt surorile maĭ marĭ ale Banuluĭ Pană, căcĭ într'un act din 1747 se spune că Const. Filipescu a avut mĕtușă pe Maria. —

Banul Filipescu și soția sa Ana, aŭ avut 3 fete și douĭ băețĭ: Constantin și Nicolae.

Nicolae Filipescu, al doilea, dete naștere uneĭ ramure prin fiul sĕŭ. El avea de copiĭ pe Savasta Racovitză, Maria a luĭ Toma Kretzulescu, și Alexandru Filipescu supranumit «Vulpe» din cauză că fiind delegat al boerimeĭ pe lângă Tudor Vladimirescu la 1821, și-a îndeplinit misiunea cu o deosebită dibăcie. Fost logofĕt al dreptățeĭ etc. și mare Ban. El muri la anul 1856 (n. 1775), și avu fiŭ pe: — Ion Filipescu (1811—63) fost ministru de externe, logofĕt al dreptățeĭ, Caimacam de Domn dupĕ Alex. Vv. Ghika; apoĭ deputat, ministru de justiție sub Cuza, etc. Căsătorit cu P-sa Elisa Bibescu. Fiŭ (actual): Alexandru Filipescu. —

Marele vistier Constantin Filipescu (Dinu), 1751 † 1817, *Baș-boer* al Valachieĭ și mare vistier 1808—10, fiul Banuluĭ Pană II Filipescu. «Grand et bien fait, ḑice N. Blaremberg, gai, affable, d'un aspect majestueux, réligieux, généreux et pieux comme pas un. Il eut une vie brillante et pleine de grandeur, il fut un fervent défenseur de la patrie et le soutien inébranlable du pays». (Instit. de Roumanie; Bl.) In maĭ multe rândurĭ putea să fie numit domn al țăriĭ. La 1810 erea exilat în Rusia la Ecaterinoslav. — Din căsătoria sa cu Zoe Ghika a avut 6 copiĭ, din carĭ treĭ fice: una fu măritată cu generalul rus de Fonton, Caterina cu Slătineanu, și Ana cu George Bals. Băețiĭ aŭ fost: Grigore, George și Nicolae, fie-care capul uneĭ ramure.

I. Banul Grigore Filipescu, fost mare spatar și vornic,

a avut fiŭ pe Dumitru Filipescu, însurat cu Elena Filipescu.

II. Marele Ban George Filipescu (Iordache), 1765—1855. Fiind mare vornic, la 1832 făcea parte din comisiunea munteniei pentru regulamentul organic, împreună cu Banul Grigore Băleanu. La 1834 fu candidat la Domnie, dar combătut de Ruşĭ. De la 1843—43 caimacam domnesc al principatuluĭ cu Cornescu şi Văcărescu. † la 1855 şi îngropat la monastirea Radu Vodă din Bucureştĭ, unde din vechime îşĭ aveaŭ mormântul membriĭ familieĭ.

De la soţia sa Caterina Bals, a avut cincĭ copiĭ: Efrosina Ghika; — Constantin; — George Filipescu (Dadu), colonel de cavalerie. Fusese în armată rusească, distingêndu-se prin bravură în rĕsboiul Crimeeĭ, pentru care i se dete o sabie de onoare. In urmă în armata română până la 70. Reintrat în armată la 1877, fu ataşat adjutant pe lângă marele Duce Nicolae. (n. 1811 † 1889) fără copiĭ; — Emanoil; — şi Zoe soţia luĭ Aristid Ghica. — Din aceştia, doĭ aŭ descendenţĭ:

— Postelnicul Constantin Filipescu, fiul Banuluĭ Iordache, (1804 † 1847). Fost militar, efor al şcoalelor şi secretar al luĭ Kiseleff, mare logofĕt, etc. Avea de soţie pe fica luĭ Balş din Moldova, de la care doĭ copiĭ: Maria soţia senatoruluĭ rus Catacaz, — şi George Constantin Filipescu, senator, fost Mareşal al Palatuluĭ, agent diplomatic la Petersburg, etc. Căsătorit, 1. cu Natalia Ghyka, 2. cu Lydia Hangery.

— Emanuel Filipescu, fratele cel maĭ mic al luĭ C-tin şi fiul luĭ George; din căsătoria sa cu fica luĭ Ştefan Bujoreano a avut fiŭ pe: George-Emanuel Filipescu, mare proprietar, etc. căsătorit cu Maria Băleanu; iar fică pe Alexandrina General Zefcari.

III. Logofĕtul Nicolae Filipescu, al treilea fiŭ al vistieruluĭ Dinu, fu însurat cu Safta Hrisoscoleo şi avu treĭ copiĭ: Constantin Filipescu (1807—54), însemnat în mişcarea de la 1848 când a fost ministru de finance. † în exil la Paris. Insurat cu fata luĭ Drugănescu, n'avu însă copiĭ. — Colonelul Scarlat Filipescu, † necăsătorit; — şi

Vornicul Grigore Filipescu, însurat cu Asica Rosetti, având fiŭ pe: Nicolae Filipescu, fost primar al Capitaleĭ, deputat, etc. Vice-prezident al Camereĭ. Căsătorit cu Maria Blaremberg, având copiĭ: Grigore, Constantin, Maria, Ella și Jeana. —

Dintr'o ramură înrudită a familieĭ: Mihăiță Filipescu clucerul, și fratele sĕ Iancu, trăiaŭ la începutul seculuiĭ.—
Iancu Filipescu, căsătorit cu o Nenciŭ, a avut 3 fiĭ și 3 fete, anume:
1. Iancu, 2. Alexandru Filipescu însurat cu P-sa Alexandrina Ghika, având copiĭ pe Alexandru, Alexandrina Kiseleff, Maria și Constanța. — 3. Costake Filipescu însurat cu P-sa Maria Ghika, de la care doĭ copiĭ: Constantin Filipescu, mare proprietar, căsăt. cu M. Gherassi; și Maria căsătorită C. Olănescu. —
Fetele luĭ Iancu Filipescu aŭ fost: — Elena, măritată cu Mitică Filipescu și apoĭ cu Ion Oteteleșano; Alexandru Lenș; și Smaranda Filișanu.

Armele vechĭ ale familieĭ sunt: — scutul împărțit orizontal în douĕ părțĭ. Partea de sus împărțită și ea in douĕ; cea din dreapta de aur, cea din stânga verde. Partea de jos roșie. Peste tot un cerc (albastru) în care se află o stea cu 8 raze, fie-care rază în lungime jumĕtate argint jumĕtate purpur. — D'asupra, vulturul sfântuluĭ imperiŭ cu douĕ capete, surmontat de coroana comtală. — Deviza: «Potius mori quam foedari».

FILIŞANU

(Valachia)

Familie originară din Oltenia, avênd veche proprietate în satul Filiașiĭ (Dolj).

In istorie și Cronice apare pentru întâiașĭ dată în prima jumĕtate a secoluluĭ XVII, prin Dumitru Filișanul, mare sluger, vel pitar și Postelnic, citat de numeroase documente, între 1620—50. La anul 1630 erea mare Căpitan; iar la 1636 ca mare pitar zidește, în timpul luĭ Mateĭ Vodă, monastirea Crasna din Gorj, unde este și locul de îmormêntare al neamuluĭ sĕŭ. In capul pomelniculuĭ e: «Jupan Dimitru Filișanul vel pitar». — Intr'un act de vêndare din an. 1629 e citat ca martor: «de la Filiașĭ Dimitrie Căpitan». La 1647 erea mare sluger. — Sub Leon Vodă, în 1630, cronicariĭ ne vorbesc (V. Cronica anonim. IV, 311; și Șincaĭ) — de boeriĭ nemulțumițĭ cu impositele peste mĕsură ce punea acest domn țĕriĭ, și carĭ fug în Ardeal la Hațeg. 13 Octombre acel an. Aceștĭ boerĭ ereaŭ: Mateĭ Aga Basarab, Aslan Vornicul, Gorgan Spatarul, Barbu Brădescul paharnicul, Dumitru Slugerul Filișanu «și încă alțĭ mulțĭ boerĭ, cu toțĭ locuiră la un loc, avênd mare cinste și socotință de la Racoți Georgie Craiul, și de la toțĭ nemeșiĭ», cum dice cronicarul.

Vel-Slugerul Filișanu avu cincĭ copiĭ, după cum ne arată documentele. —

Un chrisov domnesc din 1654, emanat de la Constantin VV. Șerban (în poses. C-teluĭ Talievicĭ), a rĕmas, în care se spune că țĕraniĭ din satul Dêrvar din Mehedințĭ, fiind prinșĭ cu minciunĭ și bârfelĭ contra boerilor Filișenĭ, drept pe-

deapsă li s'aŭ ras capul și bărbile «ca oamenĭ rĕĭ și vicleni». —

Posteritatea slujeruluĭ Dumitru de la Filiașĭ se urmă prin copiiĭ sĕĭ, anume:

Barbu postelnicul, citat 1662, și apoĭ la 1663 ca spatar; sluger *ot Ragova* la 1667; mare vistier la an. 1673.

Vasile Filișanul, 1669, în acte de moșie; în urmă, călugărit, e arhimandrit și Egumen al monăstireĭ Tismana, unde a și murit.

Mihaĭ Filișanul spatar, citat ast-fel la 1650, fost și comis mare. —El avu de fică pe Jupanița Judita, pe care o regăsim în pomelnicul monăst. Căluiul din Romanatzi, ca: «fica luĭ Mihaĭ Comisul, nepoata luĭ Dumitru stolnicul ot Filiaș...». Ea muri têněră la anul 1661.

Preda slugerul, citat ca postelnic într'un act din 1650, cu fratele sĕŭ Mihaĭ. A avut un fiŭ Vasile. (doc. din 1671).

Sora acestor patru frațĭ erea Jupaneasa Ilinca, care trăia în timpul luĭ Mateĭ Basarab, și care se mărită cu Preda pitarul Brătașanul, luând zestre satul Sablonița din Mehedințĭ. —

Nu suntem în putință de a ști al căruĭ din aceștĭ feciorĭ aĭ luĭ Dumitru Filișanul, saŭ nepoților sĕĭ, erea fiŭ Constantin Filișanu, «Fivizanul», cum e transcris într'un memorial al boerilor valachĭ, din anul 1720, pentru Austria. (trad.; Hurmuzache VI, 330).

In tot cursul aceluĭ secol, al XVIII, Filișeniĭ aŭ trăit în Craiova, ca uniĭ din principaliĭ marĭ boerĭ aĭ Olteniei, ale căror moșiĭ pe vremurĭ ereaŭ numeroase, și din carĭ a Filiașilor s'a păstrat tot-d'a-una în familie.

Cel din urmă descedent al acesteĭ vechĭ familiĭ s'a stins în zilele noastre, prin Dumitru Filișanu, căsătorit cu Smaranda Filipescu (†-ă 1899), îmormântațĭ în masoleul de la Filiașĭ.

FLONDOR

(Bucovina)

Veche familie a Moldoveĭ, care apare în istorie printre boeriĭ marĭ, încă din al XVI secol. Dupe cum spune un hrisov domnesc al luĭ Grigore Ghica din 1730, dat vornicululuĭ Serban Flondor: «...Din început porecla lor a fost Lăpușneanu, dupĕ acie aŭ rĕmas Albotă dila Pavel Vornicu...»

Genealogia familieĭ se stabilește într'adevĕr, în linie neîntreruptă, de la:

Constantin, boer mare în secolul XVI, care pare a fi fost un fiŭ natural (?) al luĭ Alex. Wodă Lăpușneanu, și care era Kneaz în Kiew. Diploma imperială austriacă dată familieĭ Flondor la 1796 ḑice: «..Antiqua et nobilissima familia Albote procedere (Flondori), & etiam cum principibus Moldaviæ affinitatem habuisse..». Așa s'ar putea explica și porecla de Lăpușneanu ce avea familia, înainte de a se numi Albotă, dupĕ cum spune documentul citat al luĭ Vodă Ghica.

Kniazul Constantin, a avut doĭ fiĭ:

Pavel Albotă marele vornic, și Ioan Albotă, carĭ pórtă acest nume de familie, cum ḑic documentele, dupĕ bunul lor de dupĕ mamă. (Boerul Albotă erea mare Postelnic al Moldoveĭ, de la 1531—37.)

Fiul luĭ Pavel Albotă, din Ruxandra, fica luĭ Petru Rareș (?), a fost:

Marele armaș Toader Flondor, care luă cel d'ântâĭ porecla de Flondor, rĕmasă ca nume al familieĭ, în loc de Albotă. Cronicele Moldoveĭ vorbesc în câte-va împrejurărĭ

de acest boer. Ast-fel vornicul Neculce (let. II, pag. 215, 227, etc): la anul 1679, Duca Vodă cu treĭ boerĭ, Vasile Geŭca visternicul, George Bogdan v. jignicer și Lupul Stolnicul, umblaseră să adune trupe spre a'l detrona. Prindênd pe aceștĭ boerĭ «...mult i-aŭ mustrat, și aŭ orânduit pe Toader Fliondor, vel armaș, poruncindu'ĭ de le-aŭ tăiat capetele la tustriĭ, ḑiua amiază ḑi la fontână, înaintea porțiĭ curților domneștĭ...». In 1684, Dimitrașco Cantacuzino pe atuncĭ domn, fiind în rivalitate cu C. Cantemir, spre a nu pierde tronul, maĭ mulțĭ boerĭ se duseră la Turcĭ ca să ceară de domn pe acest din urmă, cea-ce se și întâmplă. Flondor rĕmase credincios luĭ Dumitrașco Vodă, cum povestește cronicarul, «și Dumitrașco W. luĭ Fliondor îĭ aräta dragoste și milă către dânsul...» (id).

Vel MEDELNICERUL ȘERBAN FLONDOR, fiul luĭ Teodor, primi de la Grigorie W. Ghica la anul 1730, o confirmare în vechea stare boerească, probând tot deodată prin dovezĭ, descendența neamuluĭ «credincios boeriul Domnieĭ mele Dumnialuĭ Șerban Flondor ce l'am făcut medelnicer mare și Vornic la Câmpulungu rusesc...» Demnitatea de vornic de Câmpulung o păstră maĭ mult timp. La 1749 într'un docum. din 1 Iulie, îl găsim iscălit cu mulțĭ alțĭ boerĭ. El avusese multe moșiĭ: Șipotele, Putila, 1/2 din Câmpulungul rusesc, Milie, Hlinița, Bainu în Bucovina; Robeliceni și Melenconți în Basarabia; Domușenĭ și Bivolarĭ în Moldova. — Avea de soție pe Catrina fata serdaruluĭ Vasile Bainski, prin care era înrudit cu familiele Ureche, Arap și Buhuș. — Mulțime de acte pentru regulărĭ de moșiĭ în Bucovina, sunt subscrise de dênsul. — Copiĭ sĕĭ aŭ fost:

TOADER FLONDOR, însurat cu o Stârcea; Lupa Cracalia; și

IOAN FLONDOR, însurat cu Nastasia Arap; el trăia încă pe vremea ocupațiuneĭ austriace a Bucovineĭ, unde erea stabilită familia sa de mult, și unde a rĕmas până astăzĭ. Prin 3 fiĭ aĭ sĕĭ se continuă descendența familieĭ, divizată în treĭ branșe.

Fiiĭ luĭ Ioan, adică: Gheorghe, Ioan, Constantin, Dimitrie și Vasile, aŭ primit de la împĕratul Iosef II nobilimea austriacă, aêvnd în vedere importanța acestuĭ neam în Moldova, cu titlul de «Cavalerĭ de Flondor» (ritter von), prin diploma din 1796, Aprilie.

Vasile, cel maĭ mare și Ion cel maĭ mic, nu avură urmașĭ. Surorile lor aŭ fost: Elisabeta, Alexandra Stârcea, Maria Wassilko și Anica Potlog.

Din frațiĭ lor: Gheorghe, Constantin și Dimitrie, ceĭ alțĭ fii aĭ luĭ Ion Flondor, s'aŭ divizat 3 ramure existente, și carĭ posed încă astăzĭ o parte a moșiilor luĭ Șerban.

I. Dimitrie cav. Flondor, din care ântâia linie, însurat cu Anica de Wasilko, a avut copiĭ pe: Mihai, Dimitrie, Ion, Isidor, Leon, Casandra Giurgiuvan, Maria Ianoș, și

Gheorghe cav. Flondor, toțĭ decedațĭ în acest secol. Din Gheorghe și soția sa Elena de Volcinski aŭ rĕmas 2 fiĭ: Nicolae, și

George C. de Flondor, șeful linieĭ acestia, posesorul moșieĭ Robelicenĭ din Bessarabia, însă stabilit în Bucovina. Căsătorit cu † Aglaia de Goian, a avut 2 copiĭ:

Othon Flondor,—și Elena, căsătorită 1. Baronésă Styrcea, 2. Contesă Bigot de St. Quentin. (act.) —

II. Gheorghe Flondor, alt fiŭ al luĭ Ion, e capul linieĭ a doua, posesóre a moșieĭ Hlinitza din Bucovina. Din soția sa n. Gaffenco, George Flondor a avut cincĭ copiĭ:

† Emanoil, Ecaterina barónă Wassilko, † Olympia de Tabora, † George Flondor (4 copiĭ †), și:

Alexandru Flondor, șeful actual al acestei linii. Căsătorit cu . . . n. Kalmucki †, are de fiŭ pe:

Emanoil Flondor, deputat, etc. căsătorit cu Elena de Zotta, avênd fică pe: Maria. —

III. Constantin Flondor, însurat cu Parascheva Calmuțki, a avut următoriĭ copiĭ: Ecaterina Grigorcea, Nastasia Perjul, Maria, Elisabeta Verdeș, Gheorghe (fică Ele-

na †), Nicolae și Dimitrie. — Linia luĭ Constantin s'a împărțit în două prin aceștĭ doĭ din urmă fiĭ aĭ sĕĭ, o branșă rĕmasă în Bucovina, cea altă mutată în Basarabia:

a. Dimitrie Flondor, însurat cu o Filodor, ambiĭ decedațĭ, a avut parte moșia Glinca din Basarabia, unde s'a stabilit și unde trăesc adĭ copiiĭ sĕĭ, — posedând și indigenatul rusesc.

b. Nicolae cav. Flondor, căsătorit cu Ecaterina de Cârste, e capul celeĭ de a treia branșe din Bucovina, care posede moșiile Rogojeștĭ, Storojinețĭ și Ropcea. — Copiiĭ luĭ Nicolai Flondor aŭ fost doĭ: George și Eufrosina baronă Hurmuzake.

Gheorghe Flondor, însurat cu Isabella de Buchental, ambiĭ †, aŭ avut șapte copiĭ, anume: (Aglae, Costachi, Ecaterina, decedațĭ); Elena măritată Mavrocordat;

Teodor Flondor, căsătorit cu Maria n. Ciuntu având treĭ copiĭ: Constantin, George și Isabela;

Ioan Flondor, căs. cu Elena de Zotta; și

Nico Flondor, căsătorit cu Elena de Grigorcea. —

FLORESCU

(Valachia)

Veche familie, originară din județul Prahova și cunoscută din sec. XVI.

Un strĕmoș poate al acesteĭ familiĭ, a căruĭ legătură însă cu ceĭ posteriorĭ nu e cunoscută, ne apare în sec. XV, în persoana luĭ

Jupan Vintilă Florescul, în *1483;* pe care 'l găsim ca martor printre boeriĭ luĭ Vlad W. Țepeș, într'un document de confirmare al boerilor Mihaĭ și Manea pentru satul Toper. (5 Iunie). — E curios faptul că e citat chiar în act: «Jupan Vintilă Florescu», cea-ce e un caz aproape unic pe acele timpurĭ, de oare-ce boeriĭ Valahieĭ nu iaŭ numele de familie de cât tocmaĭ în sec. XVII, maĭ ales după localitățĭ. — (Arch. Hasdeŭ; 1866 tom. I) —

De alt-fel numele de Vintilă se maĭ repetă în această familie.

Dupĕ documente, genealogia sigură începe, un secol maĭ târziŭ, prin

Drăghicĭ Vornicul de Mărginenĭ, 1585, cunoscut din numeroasele documente ale timpuluĭ, pe la jumătatea secoluluĭ XVI. Boer mare, înrudit cu Basarabiĭ, stăpânea moșia Mărgineniĭ cu părțile eĭ, din jud. Prahova. El e trunchiul comun al Filipeștilor și Floreștilor, numițĭ ast-fel dupĕ douĕ moșiĭ alăturate și aproape de Mărginenĭ, situate pe apa Prahoveĭ.

Copiiĭ acestuĭ Drăghicĭ, aŭ fost: Maria cea bătrână, care ținea pe Radu vel Logofĕtul, (1592), și despre care vorbesc multe documente anterioare anuluĭ 1600. Ea avu de

fiŭ pe RADU COMISUL, ZIS FLORESCU, a căreĭ ramură se stinse chiar în sec. XVII. Acesta a fost mare clucer și m. comis. Fu ucis în anul 1664 în satul Nămăeștĭ, de rĕŭ făcătorĭ, coborîțĭ de la munte. Imormântat la mitropolie.

Din UDRIȘTE vistierul, fiul luĭ Drăghicĭ, descinde familia Filipescu. (v. aceasta).

Sora luĭ Udriște și fica luĭ Drăghicĭ: ELINA, a fost măritată cu însemnatul boer Ivașco, Vornicul din Goleștĭ.

DRĂGHICĬ II VORNICUL ot Cornățenĭ și Mărginenĭ, fiul primuluĭ Drăghicĭ, continuă filiația Floreștilor. De la soția sa Vlădaia avu 3 copiĭ: Nicolae, Socol și Kera. (v. not. doc. la d. Gion).

— Cornățenĭ.

Al doilea fiŭ al luĭ Drăghicĭ (II) Vornicul din Cornățenĭ, erea faimosul boer SOCOL CORNĂȚEANUL, care se numi ast-fel ca și tatăl sĕŭ dupĕ moșia părintească. El avu de soție pe frumoasa Marula, fica luĭ Mihaĭ Vv. Viteazul și a Tudoreĭ de la Têrgșor. — Mateĭ Basarab rezidind vechia biserică din Câmpulung, ispravnic al lucrărilor a fost Socol clucerul Cornățeanu, cum atestă inscripția, din Iunie 1635. (v. Xenop, II, 21). In rĕscoala Seimenilor de la 1654, el fu ucis de mercenariĭ rĕsculațĭ: «... și așa, fără rușine, într'acea turburare a lor întâmplându-se luĭ Socol vel cluciar Cornățeanul a fi bolnav în casa luĭ, ca niște hoțĭ și pre el l'aŭ ucis, și ĭe-aŭ jăfuit casele, luându-ĭ tot ce a avut.» (Cronica anonim. IV, 328; Șincaĭ III, 81).

Peste un an de la omorul acestuĭ mare boer, pieri ucis și fiul sĕŭ, CÂRSTEA DIN CORNĂȚENĬ. Seimeniĭ serbĭ, pentru faptele lor, fură concediațĭ de Constantin Șerban V. (1655); dar eĭ în unire cu dorobanțiĭ, se revoltară comițând o mulțime de nelegiuirĭ, descrise de cronicarĭ, (mag. istoric. IV, 338) și ucizând mulțĭ boerĭ de frunte, între carĭ: Georma Banul, Papa Brăncoveanul, Cârstea fiul luĭ Socol Cornățeanul, Preda Beca de la Maia, Udrea Doicescul, Dumitrașco, etc... El avu o fică: Ilina, care ținu pe Mihalcea sin Dragul din Cizlăŭ. (doc. Arh. St.)

Socol maĭ avu și alțĭ feciorĭ, frațĭ cu Cârste: Postelnicul VINTILĂ Florescul, care ținu pe sora luĭ Papa postelnic; IANACHE sluger, care avu soție pe Ancuța a luĭ Bunea Grădișteanu; și încă *treĭ* fete, carĭ ținură câte un boer Brătășanu, Băleanu și Rudeanu.

Ramura, Cornățenilor se stinse prin fiul luĭ Vintilă, anume Socol. —

Fiul maĭ mare al luĭ Drăghicĭ II vornicul de la Cornățenĭ, erea:

NICOLA PAHARNICUL, 1627, 33, fost vistier și paharnic de Cornățenĭ, 1626. — Probabil, — de oare-ce nicĭ un document nu afirmă precis, — că fiul sĕŭ a fost:

STOIAN COMISUL din Floreștĭ, biv-vel comis la 1660. Avu de la soția sa Anuța, un fiŭ Istrate. (Documentele ne arată ca alt fiŭ al luĭ Nicolae, pe DUMITRAȘCO postelnicul, la 1642).

ISTRATE FLORESCUL, de la care se stabilește definitiv numele familieĭ, citat la 1703 ca fiŭ al luĭ Stoian. Soția sa erea jupâneasa Voichița, de la care se născu:

ANTONACHI FLORESCU, 1717, boer în Bucureștĭ (v. Hurmuz. VI, 199), tatăl Smarandeĭ Kretzuleasca, și al luĭ

CONSTANTIN FLORESCU, mare Vistier pe la sfârșitul seculuĭ trecut. Avu de soție o Merișancă, de la care doĭ fiĭ, din carĭ: Manolache, avu copiĭ pe Alexandru Florescu †, și pe soția luĭ Petrache Obedeanu, măritată întâĭ cu Berendeĭ.

ION FLORESCU, întâiul fiŭ al luĭ Constantin, ținu în căsătorie pe Anica Ghika, fata mareluĭ Ban Dumitrache. — Ion Florescu muri la 1846, lăsând 3 copiĭ: Iordache, Manole și Alecu, din carĭ se trag treĭ branșe actuale ale Floreștilor:

Marele Vornic IORDACHE FLORESCU, căsătorit la Brașov, cu Anica fica luĭ Beizadea Grigori Sutzu. Fost m. Logofĕt la 1812, și mare Vornic al țĕriĭ, avu 10 copiĭ, băețĭ și fete, dintre carĭ:

1. † Grigore Florescu., căsăt. cu Zoe Assan, avu fiŭ pe — Teodor Florescu, al căruĭ fiŭ e Paul.

2. Iancu Florescu, fost vice-prezident al consiliuluĭ de Stat, însurat cu Frosa Filittis, a avut cincĭ copiĭ, adică: — Ion †, Elisa căsătorită cu C. Boerescu, Elena, George, și Alexandru Florescu, oficer de cavalerie.

3. Costache Florescu n'avu copiĭ. La 1853 fu închis împreună cu alțiĭ la Nijni-Novgorod în Rusia, unde a și murit.

4. Dumitrache Florescu †, însurat cu Alexandrina Mihăilescu, având cincĭ copiĭ: — Dumitru Florescu, căsătorit cu Constanța Butculescu (copiĭ: Demetru, George, Zoe); Ion, decedat; — Maria N. Cesiano; — Alexandru, însurat cu Natalia Filodor (copiĭ: Radu și Elisa); — și Teodor căsătorit cu Ana Berendey.

5. Luxița, al căreĭ fiŭ este: Bonifaciŭ Florescu, n. la Pesta 1848. A studiat în Franța, de unde veni ca profesor de limba franceză la lyceul St. Sava, în 1873. A publicat și maĭ multe uvragiĭ asupra literatureĭ franceze și studiĭ literare, etc.

6, 7. Frosa și Elisa Florescu, măritată cu Ghiță Cantacuzino.

Din vornicul Manolake Florescu, † 1854, al doilea fiŭ al vorniculuĭ Ion Florescu și fratele luĭ Iordache, se desparte, prin copiĭ săĭ, o altă ramură. El fu însurat cu Tinca Faca, având urmĕtoriĭ copiĭ:

1. Generalul Ion Em. Florescu, însemnat om politic și militar, n. la 1819, † 1893, 22 Maĭ, la Paris. Dupĕ ce a studiat la colegiul St. Sava, făcu școala de Stat-major în Paris. Intors, principele Bibescu îl însărcină cu organizarea armateĭ. La 1854 face campania Crimeeĭ ca colonel, atașat pe lângă armata rusă. Dupĕ unirea principatelor (1859) e ministru de rĕsboĭ. Maĭ e apoĭ de la 1862—63. De la 1865—66 e ministru de interne și lucrărĭ publice; iar de la 1871 până la 1876 e iarășĭ ministru de rĕsboĭ, reorganizând admirabil armata țĕriĭ. La 1876 deveni pre-

zident al consiliuluĭ pentru scurt timp, dupĕ care venind un guvern liberal, i se refuză participarea la rĕsboiul pentru îndependență, decizându-se și darea în judecată a fostuluĭ guvern. — La 1890, Florescu e ales prezident al senatuluĭ, iar peste un an prezidă un cabinet conservator, care ține câte-va lunĭ. Retras în strĕinătate la 1891, muri acolo peste doĭ anĭ. — Generalul de divizie Ion Florescu a publicat și maĭ multe uvragiĭ militare, etc. —

El a fost căsătorit: 1: cu P-sa C. Bibescu și 2: cu Alina Stirbey †, având urmĕtoriĭ copiĭ:

— Iorgu † tânăr 1872; Zoe (1850—63); Maria, căsătorită cu Baron de Szent-Kerestiy; † Elisa căsăt. cu Emanuel Băleanu; și Ecaterina căsătorită cu Emil Ghyka.

2. Alexandru Em. Florescu, n. la Brașov 1822. A studiat la București și Paris; dupĕ 1848 fu prefect de județ și apoĭ al poliţieĭ Capitaleĭ. Membru în divanul ad-hoc, și ministru de control în 1862, apoĭ ministru de lucrărĭ publice în acelaș an, senator și deputat, etc. Căsătorit cu Elena Manu a avut: un fiŭ George oficer, decedat, și 3 fiice: — Ana Florescu căsătorită cu C. Odobescu; Caterina căs. cu Al. Polizu; și † Maria cu St. Sutzu.

3. Maria, căsătorită Baroană de Bock Wölfingen. —

4. Elena Florescu, măritată cu Jean Linche.

5. Zoe, măritată cu Generalul Krujenstern †. — 6. Paulina Iancu Kretzulescu. — și, 7. Anica Bibescu, cea maĭ mare dintre copiĭ.

Al treilea fiŭ al luĭ Ion Florescu, din care derivă a treia branșă, erea:

Alecu Florescu, zis «Avidică», care de la soția sa Elena Cârlova a avut cincĭ copiĭ, dintre carĭ o fată Constantza, căsătorită cu Teodor Bals, și patru fiĭ:

1. Ioan Florescu, † 18... căsătorit cu Zoe n. Linche, având 3 fiĭ: — Ion Florescu, oficer, însurat cu Ana G. Manu, Radu, și Paul Florescu. — (și o fată Elena †)

2. Emanuel Florescu, însurat cu Alexandrina Ghika, are o singură fiică: Constanța.

3. George Florescu, colonel de cavalerie, căsătorit cu Zoe Brăiloiŭ, având de fiŭ pe: Alexandru Florescu, fost secretar de legațiune, Directorul ziaruluĭ «Roumanie», însurat cu Alexandrina Petrovicĭ-Armis.
4. Alexandru Florescu, fiul maĭ mic al luĭ Alecu, căpitan de cavalerie, † 1894 la Ploeștĭ.

Vechea familie a Floreștilor pare a fi strâns rudită cu Basarabiĭ, încă de pe la începutul seculuĭ XVI, lucru care se vede cert prin documente înainte de 1600, când marele Vornic Drăghicĭ de la Mărginenĭ, erea numit de către Domnĭ ruda lor.

Găsim chiar la 1543, că monastirea Găiseniĭ din județul Dâmbovița a fost fondată de marele Ban Stroe, fiul mareluĭ Vornic Dobre, carĭ aparțineaŭ acesteĭ familiĭ, dupĕ cum spune Col. Papozoglu în Ist. Bucureștilor. (pag. 218) Aceasta ar fi o probă maĭ mult pentru vechimea acestuĭ neam, din care o ramură secundară a Cornățenilor a jucat de asemenea un rol marcat în istoria noastră, printre ceĭ alțĭ numeroșĭ urmașĭ aĭ mareluĭ boer Drăghicĭ de la Mărginenĭ. — (v. Gion în viitoarea Istorie a Bucureștilor). —

Armele familieĭ, ast-fel cum sunt astă-zĭ, coprind: scutul tăiat horizontal în douĕ (coupé), d'asupra pe câmp de argint un leŭ ridicat, ținând în labe un trandafir cu ramure; iar jos, pe fund azur un vultur cu aripele întinse, col. natural, cu o cruce în cioc.

Actualĭ : Teodor; George, Alexandru; Dumitru, Alexandru, Teodor; Bonifaciŭ; Ion, Radu, Paul; Emanuel, George: Alexandru.

FORESCU (Mogâlde)

(MOLDOVA)

Numele vechĭ al familieĭ Forescu, e Mogâlde, cu care o găsim menționată în cronice și hrisoave din timpurĭ depărtate.

Incă în vremea luĭ Ștefan Vodă (1457-1504), un MOGÂLDE erea printre sfetniciĭ domneștĭ, alăturĭ cu Hatmanul Boldur, Pulcel, Movilă, ș. a.

Un MOGÂLDE erea pe la anul 1596, Pârcalab al cetățeĭ Hotin, dupĕ cum dovedesc documentele. — (v. uricar — Codrescu, tom. 18). —

La anul 1653, letopisețul Moldoveĭ, cu ocazia luptelor dintre principiĭ Vasile Lupu și Gheorghe Ștefan, vorbește de boerul Mogâldea, unchiŭ al mareluì logofĕt Gheorghe Ștefan, apoĭ Domn al Moldoveĭ. El fu prins de inimicĭ și dus legat la Hotin. De acolo înfrânse, cu trupele nepotuluĭ sĕŭ, o ceată de nemțĭ. El avea titlul de mare PAHARNIC și comanda cu alțĭ boerĭ de vază, armatele luĭ Gheorghe Ștefan. (vezĭ Letop. Mold. t. I. p. 325, 28, 38).

SERDARUL MOGÂLDE, se afla la 1711 printre ceĭ 24 boerĭ carĭ aŭ întovărăşit pe Pr. Demetru Cantemir la Harcov în Rusia, cum ne spune vornicul Neculce în cronica sa. (Letop. II, 332).

Spre sfêrșitul veaculuĭ XVII, pe la 1670—80, s'a dovedit că un MOGÂLDE erea în capul rĕsvrătitorilor contra unuĭ Domn grec (poate Duca), care aduse în demnitățĭ o mulțime de grecĭ. Acest boer, fiŭ al luĭ IONIȚĂ Mogâlde, din ordinul luĭ Vodă fu prins și adus la Curte. Erea ḑiua de Bobotează: Vodă porunci mareluĭ cămăraș ca să lege pe

Mogâlde la Poarta Curţiĭ şi să'ĭ dea cincĭ loviturĭ în piept cu buzduganul de fier, cu care se lovea osândiţiĭ pentru trădare către Domnitor.

Puţin după execuţiunea suferită, boerul muri. Soţia sa erea o Bucovineancă care avea moşie la Groniţa. Ea împreună cu fiul eĭ şi al luĭ Mogâldea, fugiră la moşie lângă hotarul Polonieĭ. De atuncĭ el îşĭ schimbă numele vechiŭ al neamuluĭ prin cel de «Botezatu» la început, apoĭ Botez, după cum erea poreclit tatăl sĕŭ, în amintirea ḑileĭ de bobotează.

Acest Botez însurându-se, a avut un fiŭ Solomon, care la rîndul sĕŭ avu doĭ băeţĭ. Cel d'întâiŭ, Ioniţă e trunchiul actualeĭ familiĭ; iar al doilea Enachi, se însură cu fata luĭ Balş, avênd un singur fiŭ Enachi, însurat întâĭ cu fata luĭ Adam şi al doilea cu Smaranda sora luĭ N. Negri.

Ioniţă Botez, fiul luĭ Solomon, se căsători cu Safta fica luĭ Cantacuzino (Kanta), în secol. trecut, şi avu fiĭ pe

Constantin Forescu, care luă acest nume după moşia Foreştiĭ, moştenită de la mama sa Safta Cantacuzino, schimbând pe cel de Botez, pe care acum îl luaŭ toţĭ ovreiĭ botezaţĭ. — El s'a însurat cu fata luĭ Iordachi Catargiŭ şi a avut treĭ fiĭ:

Ştefan Forescu, agă; — Costachi, — şi

Aleco Forescu vornicul, fost ispravnic la Roman şi Suceava timp de 23 de anĭ, de la 1834—1858. Erea prezident al Comitetuluĭ Unireĭ pentru jud. Suceava; apoĭ deputat, de la 1859 la 1865, etc. — Din căsătoria sa cu Raluca fica luĭ Andrieş Başotă mare vornic, a avut 2 fiĭ şi 4 fice: — Safta soţia luĭ Alex. Millo, Aglae Nicolae Soffary, Aglae căs. Dr. C. Duşescu († 78), şi Natalia căs. cu Căpitanul Iorgu Vârnav; — iar fiĭ (actualĭ):

Vasile Foresco fost deputat în multe rîndurĭ, membru la Curte, Prezident de Tribunal, Prefect de Suceava, Senator, etc. — şi Constantin Foresco, fratele sĕŭ.

GHIKA

(VALAHIA)

Origina familieĭ Ghika este veche din Albania, unde se întâlnesc cu acest nume maĭ multe persóne înainte de 1600; totuşĭ istoriculĭ eĭ până în secolul XVII e puţin cunoscut.

MATEĬ GHIKA, trunchiul familieĭ, s'a născut pe la 1565 şi a murit către 1620 în Constantinopol. Date maĭ precise n'aŭ rĕmas asupra luĭ.

Fiul sĕŭ, PR. GEORGE GHIKA Vodă, domn în ambele ţĕrĭ române, a trăit între 1600—1664. Sub Vasile Lupu fusese Capukehaia la Pórtă, cea-ce contribui să fie numit domn. El ţinu tronul Moldoveĭ (1658—59), dupĕ care fiind învins de Turcĭ fu mutat în Valachia, unde maĭ domni un an până în 1660. Căută în acest scurt timp să aducă îmbunătăţirĭ în ţară, dar intrigile luĭ Constantin Şerban precum şi maĭ multe desastre întâmplate, îl făcură să pérdă Tronul Prin stăruinţele postelniculuĭ Const. Cantacuzino, fu numit domn fiul sĕŭ Grigore. — Gr. Ghika se născuse la Kiopru în Albania în 1600, iar în 1664 muri; însurat cu fata luĭ Vlasto.

PR. GRIGORIE GHIKA, fiul precedentuluĭ (1628—1675), domni dupĕ tatăl sĕŭ în Muntenia. In prima sa domnie 1660—64, cedând intrigilor luĭ Stroe Leordénu şi Dumitru Cantacuzino, omoară pe Constantin Postelnicul care'l făcuse domn. Acest fapt indispuse o mare parte din boerĭ contra luĭ, şi chiar poporul. — Turciĭ având nevoe de ajutorul domnilor ţĕriĭ contra nemţilor, Ghika şi Eustr. Dabija al Moldoveĭ pleacară cu eĭ. Pr. Ghika însă părăsi lupta,

cea-ce făcu ca Turciĭ să peardă bătălia de la Leva (1664). Grigorașcu Ghika făcu atuncĭ la bătălia de la Levințĭ, o șarjă strĕlucită și eroică împreună cu boeriĭ sĕĭ. «E demnă, dice Blaremberg, de a rivaliza prin îndrăsneală cu acea a Englezilor la Balaclava...». — El și George Vv. Ghika sunt pictațĭ călărĭ și în armură. —

Părăsind tronul fuge la Viena, iar în 1673 Austriaciĭ îĭ daŭ titlul de principe al imperiuluĭ. — In hârtiile sale, Turciĭ găsiră scrisorile compromițătoare ale generaluluĭ de Rothall. Tot în acel an (1673) făcu campania contra Polonilor în Ucrania. — Impăcarea ambelor puterĭ neîntârdiând, Gr. Ghika reveni domn a doua oară din 1672—74, contimporan cu St. Petriceicu. Lupta cu Cantacuzeniĭ devine maĭ încordată, prin puterea luĭ Stroia Leordeanul, care deposedează și persecută pe aceștia, maĭ ales în timpul când ținuse loc de domn. Șerban Cantacuzino se plânse la Poartă, dar Gr. Ghica plătind multe pungĭ viziruluĭ, Șerban fu exilat. In cele din urmă Cantacuzeniĭ reușiră a'l înlocui prin Duca V. (1674). — Gr. Ghika fusese însurat cu Maria Sturdza și avu 2 fete și 1 băiat:

Mateĭ Ghica, însurat cu Roxanda fiica luĭ Alex. Mavrocordat. Cele 2 surorĭ ale sale fură căsătorite: Ruxanda cu Th. Calimaki, iar Maria, cu D. Sturdza. — Fiiĭ sĕĭ sunt: Principiĭ Grigore și Alexandru.

Pr. Grigore II Ghica (1690—1752), domni de 2 orĭ în Moldova și o dată în Valachia, neîntrerupt timp de 14 anĭ; dragoman al Porțeĭ dupĕ N. Mavrocordat, 1711. Domniile luĭ aduseră în țară o mulțime de grecĭ carĭ căpătară înalte demnitățĭ.

In intervalul de la 1727—1741 împărți ast-fel domnia: 1727—33 Moldova: «care domn cu mare dar aŭ căzut pe țara Moldoveĭ, ca o lumină aŭ strĕlucit plină de bucurie, precum dovezĭ sunt însemnate...» (Amiras). — 1733—35 Muntenia; 1735—41 iar Moldova. — Revenind din noŭ la tronul Moldoveĭ în 1747, îl ținu un an, apoĭ trecu în Valachia până în 1752, când muri. — In total domnise 19 anĭ. Avu treĭ copiĭ cu fata luĭ Mavrocordat, o fată și doĭ fiĭ carĭ

domniră : — Pr. Mateĭ Ghica n. 1728, ginerele luĭ George Bașa Mihalopol, ocupă tronul Valachieĭ 1752—53, când schimbând cu Const. Racovitză, trecu în Moldova, unde domni 3 anĭ până în 1756. N'avu copiĭ. — Pr. Scarlat Ghica, fratele sĕŭ, † 1766, însurat cu Anastasia Cantacuzino Deleanu. Domni în Moldova de două orĭ : 1757—61, și 1764—68; iar în Muntenia 1757—58. A avut 5 băețĭ : Nicolae, Mihaĭ, Gheorghe, Grig., și Alexandru. — Alexandru Ghica fiul sĕŭ, ocupă tronul Valahieĭ de la 1766—68. Insurat cu Maria Rizo Rangabé, având un fiŭ : — Grigore, tatăl luĭ Alex. Ghica (1790—1857), poreclit căciulă mare, cu care ce stinse ramura luĭ Gr. II Ghica. —

Alexandru Ghica al doilea fiŭ al luĭ Mateĭ și frate cu Grigore II, muri în 1741. Fusese însurat cu o Evpraghioti, avînd 2 fiĭ : Grigore și Dumitru. El a fost decapitat de Turcĭ fiind mare Dragoman al Porțeĭ, la anul 1741.

Pr. Grigore Ghica III (1724—1777), Domn al Moldoveĭ și Valahiei, decapitat la 1777, este trunchiul branșelor Ghika din Moldova. — (v. acestea).

Din Marele Ban Dumitru Ghika, derivă familia Ghika de adĭ. Din 3 căsătoriĭ, Banul avu 14 copiĭ, adică : —din întâia cu Eufrosina Caragea : 1 fată, Ecaterina*) —din a doua cu fata luĭ Văcărescu, 4 fete **) și 2 băețĭ : Scarlat și Costache. — iar din a 3 cu fata luĭ Razu, 3 fete ***) și 3 băețĭ : Alexandru, Costache, Mihaĭ.—Marele Ban Dumitru Ghica dis «Bătrânul», afost unul din ceĭ maĭ însemnațĭ boerĭ aĭ țeriĭ de la finele secoluluĭ trecut și a trăit între 1718—1803. — Fiiĭ sĕĭ :

— Costache marele Ban, n. 1784, căs. cu Ruxanda Cantacuzino, avu 4 fete[1]) și 2 băețĭ : Scarlat și Mateĭ (căs. cu fata luĭ Văcărescu), carĭ n'avură urmașĭ.

— Pr. Alexandru Vodă Ghika, (1796—1862), domn al Valachieĭ din 1834—1842. Numit de-adreptul Principe de

*) Cornescu. — **) Anica Florescu, Zoița Filipescu, Anastasia Rallet, Anița Drăgănescu. — ***) Eufrosina Varlam, Elena Moruzi, Profira Blaremberg.

[1]) Cleopatra Trubeskoĭ, S. Zefcari, Ecat. Bărcănescu, Maria Văcărescu.

Ruşĭ şi Turcĭ, profită de efectele bune ale tratatuluĭ din Adrianopol. Comerciul şi activitatea agricolă a ţĕriĭ maĭ ales, spori fórte mult sub domnia luĭ, şi chiar un început de renascere în tóte privinţele începu să se ivească. El favoriză partida naţională, condusă de Rosetti, Câmpineanu, Goleşciĭ, Eliad Rădulescu, etc, dar prin intrigile Baronuluĭ de Ruthman, consulul Rusieĭ, în 1842 Ghica fu silit a părăsi tronul. — Ca înfăţişare era un om fórte frumos şi de un caracter blând. Din 1857—58 ţinu locul de domn, fiind caimacan al Munteniei. † 1862.

— Spătarul Costache Ghika, fratele sĕŭ maĭ mic n. 1797, † 1852, însurat cu fata luĭ Văcărescu avu 3 fete, şi un fiŭ Mihail, n. 1835.

— Pr. Grigore Ghica V., frate cu Costache şi Alex. (1755—1834), e numit în 1822 dupĕ eteria Grecească, domn pământean împreună cu Ion S. Sturza, domnind 7 anĭ. Isgonirea Grecilor fără căpătâĭ şi o încercare de reforme administrative şi judiciare începu să se facă. O nouă stare de lucrurĭ părea că se deschide, când isbucni rĕsboiul 6-lea între Ruşĭ şi Turcĭ, în 1828. Gr. Ghica fu silit să fugă în Transilvania. — Căsătorit cu Maria Hangery, de la care avu 6 băeţĭ; iar al doilea cu Săveasca avu 2 fete (Maria C. şi Alexandrina A. Filipescu):

1. Dimitrie Ghica, fiul precedentuluĭ, n. 1816—1897, însurat cu Charlotte Duport. — Ca tânăr, erea oficer în Garda imp. rusă. La 1854 magistrat, apoĭ prefect de poliţie; în 1857 primar şi deputat în divanul ad-hoc. Partizan al unireĭ. Ministru de culte (1860), şi peste un an Prezident al Consiliuluĭ. In 1866 ia parte la rĕsturnarea Pr. Cuza şi intră în guvernul format apoĭ, fiind pe rând ministru de interne, lucrărĭ publice, externe şi President de Consiliŭ. In 1868—1873, Ghica fu prezident al Cameret, în urmă al Senatuluĭ până în 1888; apoĭ din noŭ la 1896, în care demnitate muri. — Avu 2 fice: Maria de Herz şi Iza Vlădoyanu.

2. Panaiot Ghika, fratele precedent. (1814—1879); însurat cu Sultana Rosetti şi Alexandrina Moscu, avu 3 fice: — Adina Vladoyanu, Zoe Mavrocordat, Irena de Roma.

3. GRIGORE 1813—1861.—4. Gheorghe; — 5. COSTACHE MARE BAN 1804—1867, căsăt. cu Sultana Costescu; avênd 5 fice și fiŭ: IANCU GHICA n. 1850, căsătorit cu Ana Filiti.

6. SCARLAT GHIKA (1812—1875), îns. cu fata luĭ Șuțu, avu un singur fiŭ: — ALEXANDRU GHIKA n. 1837. Căsătorit: 1. cu o Tecla la Grange, o Nicolescu, și Efr. Săvescu, are fiĭ: ALEXANDRU, SCARLAT, IOAN inginer, Nicolae, Dumitru.

— BANUL MIHAĬ GHICA, frate cu Grigore și Alexandru n. 1794 m. 1850; însurat cu o Faka, de la care a avut pe: VLADIMIR GHIKA n. 1832; ELENA, distinsă scriitoare «Dora d'Istria» (1827-88); Mateĭ; Olga Gr. Sturdza, Sofia C-tesa O'Rurke, și —

GHEORGHE GHICA n. 1830. † însurat cu Zoe Cantacuzino, având fică pe Adina, căsătorită cu Grigore P. Olănescu; iar fiŭ pe

MIHAIL GHICA, lt. colonel de stat major, însurat cu Elena Văcărescu.

— M. BAN SCARLAT GHICA, frate cu Banu Mihaĭ și cu Gr. Gh. Vodă, fiŭ al luĭ Dumitru Bătrânul. (1750—1802). Dintre copiĭ sĕĭ: — NICOLAE Gh. (1795—1862) e tatăl luĭ SCARLAT (1830—1882), care însurat cu fica luĭ Iancu Golescu avu fiŭ pe: NICOLAE Ghica n. 1845. (fice: Alice, Marie).

ALEXANDRU GHICA, surnumit barbă roșie (1785—1868), e fiul cel mare al Banuluĭ Scarlat Ghica. Fiul sĕŭ, IANCU n. 1816 e tatăl luĭ: CONSTANTIN Ghica (1846—1888), care lasă 3 fice și un fiŭ (Alexandru).

DUMITRU GHICA (1793—1845), însurat cu Maria Câmpineanu, frate cu Alex. Barbă roșie și al doilea fiŭ al luĭ Scarlat. Fiĭ avu pe Ion și Pantazi, iar fică pe Maria n. 1821, căsătorită cu Pană Olănescu.

PANTAZI GHICA (1829—1882), † fără copiĭ, din căsătoria sa cu Camille Guyet de Fernex.

ION GHICA (1817—1887), scriitor și om politic însemnat. Dupĕ ce făcu studiĭ înalte, se întoarse în țară. In revoluția de la 1848 luă o parte însemnată; dar o sciziune între el și prieteniĭ sĕĭ politicĭ se întâmplă. Trimes la Constantinopol, pentru a susține causa revolu-

țiuneĭ, la întórcere vĕḑù mișcarea revoluționară oprită de puterile suzerane. Partizan al politiceĭ turceștĭ, căuta s'o îndemne amicilor sĕĭ, ca cea maĭ înțeléptă. Din 1853—59 fu principe de Samos, numit de Turcĭ, în care calitate luă mĕsurĭ de represiune contra prădăreĭ piraților. Intors în țară, ocupă cele maĭ înalte funcțiunĭ în stat, dupĕ căderea Pr. Cuza; la venirea luĭ Carol de Hohenzollern, primul cabinet se formă sub presidenția sa. Părăsind ministerul, continuă să jóce un rol însemnat, maĭ ales prin politica sa onestă. Dupĕ declararea rĕsboiuluĭ din 1877, trăi mult timp în retragere. Numit ministru la Londra, ocupă acéstă demnitate până în 1891. — Dupĕ o lungă bólă, muri în 1897 la moșia sa Gherganĭ (7 Maiŭ).

Ca scriitor e cunoscut prin «Scrisorile către Alexandri», apoĭ «Amintirĭ din exilul de la 1848», cu multe documente importante asupra revoluțiuneĭ. In fine «Convorbirile economice» (1866), fórte importante prin datele lor prețióse și stilul frumos în care aŭ fost scrise; și alte scrierĭ maĭ micĭ. — Căsătorit cu Alexandrina Mavros, având 4 fiĭ și 3 fice.

— Dimitrie Ghika, n. 1848, f. secretar general al min. de externe, ministru plenipotențiar. Căsătorit cu Melania Crețulescu, având fiŭ pe Iancu și doue fice.

— Scarlat Ghica, al doilea fiŭ al luĭ Ion Ghica n. 1856. De la soția sa Maria Grădișteanu are fiŭ: Grigore.

— Nicolae, n. 1862. căsăt. cu M. Paciurea, — și Alexandru Ghica, fiul maĭ mic (n. 1865) al Pr. Ion Ghica, însurat cu M. Catargi (2 copiĭ). —

Ficele luĭ Ion Ghica, surorile lor sunt: Maria Sturdza, Elisa, și Ana colonel Magheru.

Scutul pórtă; pe fund verde 12 lacrămĭ de argint, în rând 6 în față de 6 cu vêrful opus, și între ele 6 besanțĭ de aur. Se maĭ adaogă stema Moldoveĭ și Valachieĭ în quartiere. Deviza: — Labor omnia vincit improbus.

GHYKA

— Ramura din MOLDOVA —

De la GRIGORE GHIKA VODĂ (1724—1777), fiul luĭ Alexandru mare Dragoman, (v. pag. 240) se desparte prin fiiĭ sĕĭ, ramurele familieĭ Ghika din Moldova, numite Comăneștĭ, Delenĭ, Brigadier, etc. — Moșia Comăneștiĭ erea proprietate a luĭ Grigore Ghika și i se confiscase la decapitarea luĭ; apoĭ la anul 1804 fu restituită familieĭ de Pr. Moruzi. — Pr. Grigore a domnit în Moldova din 1766—68, apoĭ în Valachia 1768—9, și în fine iar în Moldova 1774—77. In urma rĕsboiuluĭ Ruso-Turc din 1769, în care boeriĭ țĕriĭ se arataseră așa plecațĭ Rușilor, Austria promise un ajutor Turcieĭ, în schimbul uneĭ bucățĭ de pămĕnt fără importanță diceaŭ eĭ, Bucovina. Prin diverse manopere, și prin cumpĕrarea comisarilor turcĭ de constatare, cu toate protestările Pr. Ghika, a Divanuluĭ și chiar a Rusieĭ, Bucovina fu cedată în 1775. Purtarea luĭ Vodă Ghika erea demnă de laudă, și Turciĭ spre a evita o alianță a luĭ cu Rușiĭ într'un viitor rĕsboĭ, îl decapitară în circumstanțe foarte tragice, la anul 1777. — Din căsătoria sa cu Elena Rizo-Rangabe, a avut 2 fiĭ și 2 fete: Alexandru, Dumitru, (Elena și Ecaterina), prin carĭ derivă branșele din Moldova. —

PR. DEMETRU GHIKA, fiul cel mare al luĭ Vodă Grigore, muri în Rusia. De la el descinde ramura Ghicilor numițĭ dupĕ moșie Comăneștĭ și Delenĭ. Documente autentice (în posesia D-luĭ D. Ghika Comăneştĭ), probează filiația directă între dânsul și fiul sĕŭ:

PR. CONSTANTIN GHIKA de Comăneștĭ și Delenĭ. El a fost

mare Logofĕt al Moldoveĭ, şi a obţinut titlul de Principe al imp. Rusieĭ de la împĕrăteasa Caterina II. — Insurat cu Maria Cantacuzino a avut 3 fiĭ: Dumitru, Alexandru şi George.

1. Dumitru Ghika Comăneştĭ, din însoţirea sa cu Zoe Rosetti, avu pe Elena Sturdza, Maria Rosnovano, şi

Nicolae Ghika-C., mare vornic, † la 1881, căsătorit cu Caterina Plagino. Fiiĭ lor sunt: — Eugeniŭ Ghika f. deputat, etc, căsătorit cu Caterina Keşco. — Nicolae, f. prefect, etc., aĭ căruĭ fiĭ sunt: Alexandru şi Natalia. — Maria Ştirbey, — George Ghyka, — în fine

Demetru Ghika-Comăneştĭ, fiul maĭ mare al luĭ Nicolae Ghika, n. 1835, fost deputat, etc. A intreprins o expediţiune făcută în ţara Somalilor din Africa, de o deosebită importanţă geografică. Această expediţie cu cheltueala sa, e prima românească făcută pe solul Africeĭ. Ea a fost dirigeată împreună cu fiul sĕŭ: Nicolae Ghika-C. — Din căsătoria sa cu Zoe Lahovary, maĭ are şi fică, pe Maria, căsăt. cu colonel Leon Mavrocordat.

2. Alexandru saŭ Alecu Ghika mare Logofĕt, supranumit «Bilboquet», fiul al 2-lea al Principeluĭ Const. Ghika, e tatăl luĭ:

Pr. Grigore Ghyka Vodă (1807—1857), Domnul Moldoveĭ de la 1849—1856. Se distinse printr'o domnie şi administraţie fericită. Reorganiză şcoalele în 1851; iar la 1854 face actul dezrobireĭ Ţiganilor. El maĭ înfiinţează «Institutul Grigorian», încurajează literatura şi libertatea preseĭ, şi o mulţime de reforme utile ţĕriĭ. Mare partizan al Unireĭ, chiar domn fiind, rĕspândea singur ideile de unire ale ambelor ţĕrĭ. De şi în ceĭ şapte anĭ de domnie, armatele strĕine treceaŭ mereŭ prin ţară, maĭ ales Ruşiĭ el avu timpul să se ocupe de progresul ţĕriĭ. — Fiind numit pe şapte anĭ, la 1856 părăsi tronul Moldoveĭ, căreia îĭ fu cel din urmă Domn. Fusese numit de Sultan Principe cu titlul hereditar. Muri la 1857 în Franţa. — Căsătorit de 3 orĭ, cu: Elena Sturdza, Anica Catargi, şi Leroy-Rollin, avu 5 copiĭ:

19

Pr. Constantin Ghyka, f. consilier la Curtea de Casație și ministru, etc. Insurat cu Zoe Plagino; al căruĭ unic fiŭ este Grigore, căsătorit cu Marguerite Cretzianu.

P-sa Nathalie †. — Alexandru Ghyka, căsătorit cu o Rosetti Rosnovanu, având fiĭ pe: Grigore, căpitan, căsătorit cu Constantza Câmpineanu; Jean căpitan de cavalerie, și Lucie. — Pr. Ferdinand Ghyka, căs. cu Alex. Cantacuzino (fică: Jeanne). — Pr. Grigore, cu Maria Bălăceanu; — și Pr. Ioan Ghyka al treilea fiŭ al luĭ Vodă Grigore Ghika. Om politic, fost ministru plenipotențiar, general în armată, etc. Căsătorit cu Alexandrina Moret de Blaremberg, are 3 fiĭ (actualĭ): Alexandru, Vladimir și Demetru Ghyka.

3. George Ghika, al treilea fiŭ al luĭ Const. Ghika și frate cu Alecu și Dumitru, avea 2 băețĭ: George și Teodor Ghyka, căsătorit cu Fenareta Știrbey. Acesta avu iarășĭ doĭ băețĭ: Constantin, și Grigore Ghika, f. prefect, etc.

Din Alexandru Ghika, alt fiŭ al Princ. Grigore Ghika de la 1777, se trage o altă ramură a Ghicilor din Moldova, din care uniĭ s'aŭ numit «Brigadier». — Acest Alexandru Ghika maĭ avusese un frate Gheorghe, fost general rusesc și † în resbel, fără posteritate.

Alex. Ghika avu 2 băețĭ: Grigore și Alexandru.

1. Grigore Ghika mare postelnic în Moldova, însurat cu Catrina Cantacuzino-Pașcanu; are următoriĭ fiĭ: — Alexandru; — Nicolae Ghyka, (soție Elena Rosetti), tatăl luĭ: Eugeniŭ Ghika, căsătorit cu Elena Cantacuzène (având 3 copiĭ); — Vasile Gh., căsăt. de 2 orĭ, cu o Cantacuzino și cu o Greceanu, tatăl luĭ Grigore Ghika; — și George însurat cu Elena Catargi (o singură fiică: Efrosina Pallady).

2. Alexandru Ghika-Brigadier, al doilea fiŭ al luĭ Alex. și nepotul luĭ Grigore Ghika Vodă, avu de la soția sa Caterina Rizo, o fată: Coralie, și un singur fiŭ:

Ion Ghika, căsătorit cu Efrosina Filipescu; tatăl luĭ Alexandru, Grigorie și Emil.

— Alexandru Ghika-Brigadier n. 1847, ministru pleni-

potențiar. Fost agent diplomatic la Sofia, apoĭ ministru la Belgrad, etc. — Căsătorit cu Maria Maurojeny, având 3 copiĭ: Jean, Pierre și Jeanne.

— GRIGORE GHIKA n. Dec. 1847. Ministru plenipotențiar la Paris, fost delegat în Comisia Dunăreĭ, etc. — Căsătorit cu Maria n. Keșco; fiĭ: HENRI și GEORGE.

— EMIL GHIKA n. 1848. Ministru plenipotențiar la Viena, etc. — Căsătorit cu Caterina Florescu, având 3 fice.

GLOGOVEANU

(VALACHIA)

Veche și însemnată familie din Oltenia, unde 'șĭ are sediul încă de prin secolul XV; având ca posesie de origină satul Glogova din județul Mehedințĭ.

In timpul rĕsboaelor luĭ Mihaĭ Viteazul, un Glogoveanu se distinse printre boeriĭ comandanțĭ aĭ acestuia.

Boerul DANCIUL din Glogova, pe care un document îl însemnează în anul 1621, erea strĕmoșul luĭ NECULA GLOGOVANUL, personaj altul de cât Necula Glogoveanu căpitanul; și pe care între 1640-50, îl găsim ca Pârcălab, apoĭ vel pitar 1657 și căpitan, având de soție pe Jupăneasa Florica. Copiĭ luĭ Necula aŭ fost: ARSEMEN, vel clucer, și IVAN (saŭ Iovan) spatarul. Arătațĭ amândoĭ prin acte din 1663 și 1668. —

O filiație a Glogovenilor, din carĭ descind ceĭ actualĭ, se poate stabili de prin întâia jumĕtate a sec. XVII, când trăia

VINTILĂ POSTELNICUL din (ot) Glogova, stăpânitor al acesteĭ moșiĭ; și al căruĭ fecior, dupĕ documente (din arhiva St. B.) erea

LUPUL CĂPITAN GLOGOVEANUL, 1571, ctitor ca și urmașiĭ sĕĭ, al monăstireĭ Tismana din Gorj. Acest boer călugărindu-se, luă numele de «monahul Liontie», dupĕ cum ne transmit documente datate din 1696 și 1700.

STAICO GLOGOVEANUL, e al treilea din fiiĭ acestuia. Pe lângă un act din anul 1710, maĭ figurează în lista boerilor contribuabilĭ în timpul ocupațiuneĭ Austriace la anul 1719, împreună cu Mateĭ și Mihaĭ, nepoțiĭ sĕĭ. — Ceĭ alțĭ doĭ frațĭ aĭ sĕĭ, aŭ fost:

Nicola Glogoveanul, vel căpitan de Cerneţĭ sub Brâncoveanu Vodă şi apoĭ v.-Stolnic (1710). — Atuncĭ când se întâmplă incursiunile trupelor nemţeştĭ pe teritoriul ţĕreĭ sub Brâncoveanu, cu deosebire ale luĭ Teleky, în oprirea căruia fură trimeşĭ maĭ mulţĭ căpitanĭ cu armată : «Atuncĭ Tukeli vĕzând că n'are ce să maĭ facă, aŭ prins pe căpitanul cel mare din Cerneţĭ, care erea acolo de paza marginiĭ, anume Nicola Glogoveanul şi l'aŭ ţinut multă vreme în obezĭ». — El scăpă, de oare-ce părăsind marea căpitănie de Cerneţĭ e făcut apoĭ mare stolnic. — Soţia sa erea Jupâneasa Sanda, cu care e zugrăvit în partea stângă din Nartex la monastirea Tismana. —

Constantin Glogoveanu, întâiul fiŭ al Monahuluĭ Leontin, avea de nevastă pe jupaneasa Ilinca, fica luĭ Vintilă vornic (act posterior din 1746), de la care se născu Mihaĭ Glogoveanul şi fraţiĭ sĕĭ.

— Stefan Glogoveanu, biv-vel sluger (frate? saŭ fiŭ? al precedentuluĭ), e zugrăvit în mon. Tismana alăturĭ cu soţia sa Maria şi cu Nicola căpitanul. —

Mihaĭ Glogoveanu consilierul, fiul luĭ Constantin, † la 1731. — Impreună cu soţia sa Jupaneasa Stanca, fica luĭ Bengescu consilierul, sunt pictaţĭ în interiorul monăstireĭ Tismana: «Jupan Mihail Glogoveanu consilier împărătesc şi Jupaneasa Stanca Glogoveanca.» — La 1743, fiind vĕduvă de mult, face o danie monastireĭ; şi tot dânsa dărueşte uşile frumos sculptate: «Această uşă s'aŭ făcut cu toată cheltuiala Dumneaeĭ Stanca Glogoveanca consiliereasă, care a ţinut'o d-luĭ Mihaĭ Glogoveanu consilier» — «care aŭ fost fata d-nealuĭ Staico Bengescu consilier în zilele Sf. S. Părinteluĭ Mihail Egumen. Tism. 1782» (Stefulescu. — Mon. Tismana, p. 100).

In timpul ocupaţiuneĭ Austriace a Olteniei, fiind consilier imperial al Banatuluĭ, el joacă un rol însemnat în această înaltă demnitate pe care o aveaŭ încă: Stoica Bengescu, C. Obedeanu, Dositeĭ Brăiloiŭ, Ilie Ştirbeĭ şi Mateĭ Glogoveanu. —

Mateĭ Glogoveanu, a fost numit consilier împărătesc

în 20 August 1731, dupĕ cum spune raportul austriac (Hurmuzache VI, 481): — «....Sie beede den Mathaeum Glogovenul der ob Er Schon wie ſast alle Bojaren keiner audern als seine Muttersprache Kündig, die reputation habe ein ehrlicher Mann zu sein...». — Rapoartele generaluluĭ de Steinville, şi ale altor austriacĭ vorbesc adese orĭ de ambiĭ consilierĭ Glogovenĭ, (v. Hurmuzache —Documente).— Oltenia dupĕ ce ſusese anexată Austrieĭ la 1718, în urma tractatuluĭ de la Passarovitz, ſu transſormată în provincie; administrându-se de marele Ban «capite administrationis», care rezida tot la Crajova şi care erea asistat de patru consilierĭ imperialĭ: «asistenses in consilio». Banul cel dintâĭ a fost beizadea George Cantacuzino; iar consilierĭ se alegeaŭ dintre principalele ſamiliĭ Oltene.

La 1719, Mateĭ Glogoveanu e înscris pe lista boerilor de cl. I din Mehedinţĭ, unde avea proprietăţĭ întinse, ca şi Mihaĭ Glogoveanu, ſratele (?) sĕŭ. —

Fiul luĭ Mihaĭ, a ſost:

Ion Glogoveanu, mare logoſĕt pe lângă Caimacamul Crajoveĭ la 1794, dupĕ cum autentiſică un raport către domnitor, din 14 Dec. acel an, iscălit de caimacamul C. Caragea, şi de alţĭ 3 boerĭ. — (Ureche; Moruzi W. p. 224) — In 1779 ca ſost mare serdar, este numit ispravnic al judeţuluĭ Gorj: «Ioniţă Glogoveanu»; Apoĭ ca biv-mare stolnic ispravnic de Mehedinţĭ, (1785). Maĭ este amintit ſiind tânăr prin acte de ſamilie din 1750. —

Teohar Glogoveanu şetrarul, ſuncţionează ca ispravnic de Gorj la 1792.

Am vĕzut maĭ mulţĭ membri aĭ acesteĭ ſamiliĭ din sec. XVIII, sunt zugrăviţĭ ca cititorĭ aĭ Monăstireĭ Tismana din Gorj, acea zidită la 1372 de Radu Negru W., şi una din cele maĭ vechĭ monastirĭ ale ţĕriĭ. — Mateĭ Glogoveanul consilier, e zugrăvit în interiorul bisericeĭ din Bengeştĭ. —

Actualiĭ descendenţĭ aĭ ſamilieĭ, derivând prin urmaşiĭ celor de maĭ sus, locuesc la Crajova.

———— ————

GOIAN

(Bucovina)

Familie veche Moldovenească din ținutul Bucovineĭ, care e cunoscută cu siguranță, din documente, încă pe vremea luĭ Ștefan cel Mare.

Ast-fel cel maĭ vechiŭ document, se află la Archivele din Lvov (Lemberg), scris în limba slavonă, și conținând un tractat între Ștefan cel Mare, domnul Moldoveĭ, cu regele Polonieĭ, în care contract e iscălit și «Goian vornicul de țara de sus». Acest vechiŭ act e datat din anul *1460*, 3 Iulie. —

Dimitrie Goian marele vornic, trăia pe la începutul veaculuĭ XVII și e adeverit prin maĭ multe documente. Din 8 April 1612 un document în favoarea Eftimieĭ, fica luĭ Miron Costin, nepoata luĭ Grigore postelnic, în care sunt subscrișĭ Ionașco vel logofĕt și Goian Dimitrie, vornic al țĕriĭ de sus.

Un alt document din 1617 (8 Maiŭ), îl citează pe Dem. Goian ca vornic al țĕriĭ de jos. Acest act e tipărit în cronica Hușilor (de Episc. Melhisedec), ca zapis : prin el episcopul de Hușĭ dă de știre «Panuluĭ Dimitrie Goian, mare vornic de țara de jos, că de D-luĭ s'a cumpĕrat.... etc».

Despre membriĭ familieĭ, urmașĭ aĭ acestuia, se vorbește în maĭ multe acte, conținĕnd numele de Goian, între doc. Academieĭ din Buc., din aniĭ 1770, 1769, 1780 etc. (No. 239 pach. II; No. 106 pach. II; No. 167 pak. VIII).

Doue hrisoave polone, subscrise primul de regele Sobieski la 1692; cel alt de regele August al Polonieĭ la 1697, recunosc pe frațiĭ Isac și Georgiță Goian ca boerĭ

Moldovenĭ (Valachĭ) din Zadova. Această localitate din Bucovina, este vechea posesiune a familieĭ.

De la aceștĭ doĭ frațĭ se trag două liniĭ, din carĭ a luĭ Georgiță există încă în Bucovina; cea altă a luĭ Isac se stinse în secolul nostru, ramura luĭ urmând ast-fel în descendență: Gavril, — Teodor, — Georgi, — Niculae, — Mihail și Ion. — Fiĭ luĭ Mihail, aŭ fost: Mihail și Petrache, ambiĭ decedațĭ.

Georgiță Goian din Zadowa, boer Moldovean (1692—1710 etc.), avu de fiŭ pe Ioan, care la rîndul sĕŭ e tatăl luĭ:

Dimitrie Goian, a avut maĭ mulțĭ copiĭ, cari afară de Grigore, muriră fără descendențĭ. Un document din 27 Febr. 1784, îl amintește: «Dumitraș Goian la Zadowa....» (doc. Academieĭ).

Grigore Goian, fiul sĕŭ † 1865, avu treĭ fiĭ, anume: Dimitrie Goian căpitan în armata I. R. Austriacă; — Leon Goian, prim-Procuror la Tribunalul din Suceava; — și

Alecu Goian, proprietarul moșiilor Zadova și Coscinia din Bucovina, avênd fiŭ pe Grigore, și fică Florica.

Aceștĭ patru: Dim., Leon, Alecu și Grigore, sunt ultimiĭ descendențĭ actualĭ aĭ familieĭ.

Cu ocazia încorporăreĭ Bucovineĭ la Austria, familia a fost recunoscută de nobilă, cu titlul de «cavalerĭ de», în urma rezoluțiuneĭ Impĕratuluĭ Iosef II.

GOLESCU

(VALACHIA)

Strĕmoșul acesteĭ familiĭ erea Jupan BALDOVIN PÂRCĂLABUL, care trăia pe la sfârșitul secoluluĭ XV, 1450—1500. Dupĕ vechile documente ale Goleștilor, aflate printre ale monăstireĭ Vieroșul, se poate restabili filiațiunea neîntreruptă a neamuluĭ, începând de la acesta. La anul 1521, jupan Baldovin împreună cu fecioriĭ sĕĭ, primesc o întărire de stăpânire. — Impreună cu fratele sĕŭ CÂNDEA, care fu deposedat și închis de Radu Voev. cel bătrân, aŭ avut o moșie bătrână Mărăcineniĭ, moșia moștenească Goleștiĭ (din Mușcel), și multe altele. (Vezĭ doc. dovedit. în condica Mon. Vierosul. — Arh. St. Buc).

Soția boeruluĭ Baldovin erea Anghelina, care s'a călugărit, și de la care a avut copiĭ pe: IVAȘCO paharnicul, care s'a însurat cu jupâneasa Neacșa, și o fată Calea.

CALEA a luat de bărbat pe Borcea șetrarul din Vrăneștĭ, și neavând copiĭ aŭ adoptat pe jupânița CAPLEA fica luĭ Ivașco, care avu ast-fel în moștenire Goleștiĭ, Mărăcineniĭ, etc. Caplea fica luĭ Ivașco și nepoata luĭ Baldovin, avu de soț pe Radul Clucerul. — Documentele domneștĭ dintre 1540—71, confirmă de maĭ multe orĭ aceste înrudirĭ). Caplea de Goleștĭ a zidit monastirea Valea mare.

RADU MARELE CLUCER, fost și m. vistier la domnia maĭ multor Voevozĭ Basarabi. Un document din 1546, vorbește de el și de Soția sa Jupâneasa Caplea din Goleștĭ (care se călugări maĭ târziŭ sub numele de Magdalena). El se născuse probabil înainte de anul 1500, și avu doĭ fiĭ Ivașco și Albul. Pe la 1540 erea celebru prin isprăvile

sale în rĕsboae, pentru care e rĕsplătit de Radu Voevod (1547). —

Marele Vornic Ivașco din Goleștĭ, fost mare logofĕt (1575) și Ban: boer foarte însemnat în a doua jumĕtate a sec. XVI. — El avu de soție pe jupan. Elena, fica Vel Vorniculuĭ Drăghicĭ de Mărginenĭ (la 1565); și zidi monăstirea Vieroșul din Mușcel. — In luptele luĭ Petru W. cu Ion W. al Moldoveĭ (1573), Ivașco împreună cu fratele sĕŭ se destinseră în mod strĕlucit, dupĕ cum atestă numeroase documente și cronicele. Un hrisov de la Alexandru Vodă (1568—77), întărește averile vel vorniculuĭ Ivașco și a familieĭ frateluĭ sĕŭ reposatul vel clucer Albul, descriind cu amănuntul vitejiile acestor doĭ boerĭ în bătălia de la Focșanĭ între Muntenĭ și Moldovenĭ. Se vorbește de peste 24 de moșiĭ, pe lângă averea mobilă. — Moartea acestuĭ mare boer se întâmplă la anul † 1584, și fu îngropat la mon. Bistrița din Moldova, unde se află epitaful sĕŭ: «Mormânt al luĭ Ivașco Vornic din țara Vlachieĭ. S'aŭ întâmplat să pribejească în țara ungurească, și trecând pe la mijlocul munților aŭ căzut de odată moartea asupra luĭ și l'aŭ ajuns în satul Balăteștĭ....»

Fratele sĕŭ s'a distins în rĕsboae alăturĭ cu dânsul:

Marele Clucer Albu din Goleștĭ, † la 1573 în lupta de la Focșanĭ contra luĭ Ion-Vodă, apărând pe domnul sĕŭ, cum spune documentul (cit. maĭ sus. - V. în Arhiva de Hasdeŭ I. 39) luĭ Alexandru W.: «..Când ne-aŭ lovit pe Domnia mea, Ion Vodă cu Moldoveniĭ cu înșălăciune la Focșanĭ, pe când a avut fratele Domnieĭ mele Ion Petru W. a intra la D-nia Moldoveĭ, atuncĭ am vĕzut D-nia mea dragostea boerilor și a vitejilor Domnieĭ mele; și apoĭ maĭ mare dragoste am vĕzut de la cinstitul dregător de maĭ sus, d-luĭ jupan Ivașco vel vornic și de la fratele sĕŭ cinstitul dregător al Domnieĭ mele jupan Albul vel clucer. Ce nicĭ unul n'a făcut; fiind foarte bucuroșĭ a'șĭ pune eĭ capetele lor pentru capul domnieĭ mele; și dacă nu s'ar fi întors eĭ îndărăt atuncĭ în oastea moldoveană cu lăn-

cile, de aŭ apărat capul domnieĭ mele, apoĭ capul domnieĭ mele ar fi căzut; și în acea împrejurare cinstitul dregător al domnieĭ mele Ivașco vel vornic a scăpat din rĕsboĭ rănit, iar cinstitul dreg. al D-nieĭ mele jupan Albul vel Clucer și-a lăsat capul sĕŭ acolo, la Vadul ce se zice Râmna lângă satul Jiliștea, pentru capul domnieĭ mele, precum singur D-zeŭ este martor și e adevĕrat.»

Acest eroic boer, avu un fiŭ «Albu postelnicul», tânăr la an. 1575, când e citat dupĕ moartea tatăluĭ sĕŭ. — (O soră a luĭ Albu și Ivașco, erea Neacșa soția unuĭ boer din Brâncovenĭ).

Copiĭ luĭ Ivașco și aĭ Eleneĭ aŭ fost: Tudoran slugerul, a căruĭ soție erea jup. Fimia, iar fică Ilina, soția luĭ Stoica postelnicul din Văcăreștĭ; și Vlad postelnicul adeverit prin doc. din 1570, când erea foarte tânăr. — Tudoran slugerul avu fiŭ pe: — Ivașco din Goleștĭ, boer mare sub Mateĭ Basarab, și care avu două fete: Stana a Boeruluĭ din Brâncovenĭ; și

Jupâneasa Vișa. Aceasta se căsători cu vel vistierul Stroe Leordeanu, dând numele de Golescu, dupĕ moșia strĕmoșească, fiuluĭ eĭ Radu. Ea împreună cu sora sa a luĭ Brâncoveanu, fură adoptate și înzestrate de Mateĭ Basarab, ale căruĭ nepoate ereaŭ. Un punct însemnat, atât pentru istorie, cât și în special pentru genealogiele maĭ multor familiĭ, ar fi dovedirea înrudirilor «exacte», între Ivașco vornicul cu Basarabiĭ și cu Drăghicĭ vornicul de o parte; iar de alta, acea a luĭ Mateĭ cu Brâncoveniĭ și Goleștiĭ. — Filiația de maĭ sus a familieĭ, până la Vișa e dovedită prin documente din 1575 și 1586 de la Mihnea IV. — Fiul Vișeĭ, și al luĭ Stroe Leordeanul, erea:

Marele Spatar Radu Golescu, care joacă un rol considerabil în istoria țĕriĭ la finele secoluluĭ XVII și începutul celuĭ urmĕtor. Fost mare agă la 1690, mare comis 1698, mare spatar 1716; apoĭ vel logofăt și caimacam al țĕriĭ. — Avu de soție pe Marica Spatareasa (doc. 1736, etc.). — Cronica ne raportează de dânsul, că la 1690: Vodă Brâncoveanu în vederea apropiereĭ oștilor turceștĭ «pe

Radul Golescul vel aga l'aŭ pus cu slujitoriĭ de aŭ făcut podul (peste Argeș)... (mag. ist. II, 160). Cu puțin înainte (1689), Bălăceanul aducând armatele germane asupra luĭ Brâncoveanu, acesta încercă a'l opri prin rugăciunĭ și făgăduelĭ, apoĭ «aŭ trimes luĭ Haisler ghenerariul, cum ḑice cronica anonimă, pe Radul postelnicul Golescu și cu scriitoriul latinesc, ca să cerce și socoteala luĭ, și să'ĭ pue cuvinte înainte pentru țară...». — Solia n'avu rezultat.

Sub domnia luĭ Nicolae Mavrocordat (1716), ca mare spatar se distinge maĭ ales în relațiile cu Austria. Inainte ca acest domn să fie instalat, se rânduiră caimacanĭ: Mihaĭ Cantacuzino, Radu Golescu Logofĕtul, Radu Dudescu spatar și Șerban Bujoreanu. — Golescu, Băleanu și Bujoreanu puțin dupĕ aceia sunt în capul celor unițĭ cu nemțiĭ, ale căror trupe intrară în țară, fără ca principele să banuiască vina lor, căcĭ: «...ales pe Golescul peste seamă îl avea în dragoste și orĭ-ce de ce se vrea rugà Domnuluĭ, nu'ĭ trecea în deșert rugăciunea, așișderea Domnul când vrea să facă vre un lucru măcar cât de mic, pânâ nu'l întreba pe dânsul nu'l făcea, întru atâta îl iubea», ḑice cron. Radu Popescu (mag. ist. IV, 44). Domnul fu prins de catanele nemțeștĭ, aduse de Barbu Brăiloi serdarul, și conduse la palat de Golescul «armat cu sabie și cu pistoale venind...» (la 14 Nov. 1716), și apoĭ dus la Têrgoviște și de aci în Ungaria. Țara se guvernă în acest timp de austriacĭ. — R. Golescu avu o importantă corespondență, în special cu generalul Steinville; și tot de la dânsul împreună cu Ilie Stirbey vistierul aŭ rĕmas maĭ multe suplice și documente către împĕratul Austrieĭ, ca delegațĭ aĭ boerilor Oltenieĭ. — (v. de el Șincai, III, 382—92; mag. ist. IV 14—188; Hurmuzache. etc.) —

Radu Golescu n'avu ca urmașĭ de cât 3 fete, măritate, una cu Bălăceanu; a doua cu boerul Prășcoveanu; și a treia Anița, saŭ Ana, soția luĭ Iordache Știrbeiŭ vel medelnicer, ḑisă «Stirboaia». — Pentru a doua oară, familia se continuă în linie feminină, prin trecerea numeluĭ de «Golescu», fiuluĭ eĭ Radu.

Radu Golescu marele Ban, n. 3 Maiŭ 1746. — La an. 1808 și 1814 erea mare Vornic în divanurile Valachieĭ. O anafora a luĭ Vodă Caragea din 1814, îl citează în divanul domnesc: Παν Ρ. Γ μέγας βόρνιμος τῆς ἄνω τσὰρας (Hurm. Doc. VII 479). — Acest boer avea o mare trecere în țară și la Domniĭ de pe timpul sĕŭ.

El avu 3 fiĭ: Nicolae, Iordache și Dinicu (Constantin) și fată pe Ana, a luĭ Mihalache Racovitză.

Nicolae Golescu, fost mare vornic. 1821, etc. Supranumit Deli-Aga. Făcea parte în deputația boerilor munteni cu a celor din Moldova, carĭ la 16 April 1822 ajung la Constantinopol, trimeșĭ de țară spre a li se numi domn. Boeriĭ muntenĭ delegațĭ, ereaŭ Banul Grigore Ghika, Bărbuceanu Văcărescu, Vornicul Golescu, Mihăiță Filipescu, Clucerul Filip Lenș, și Ion Cocorĕscu. Primul din aceștia fu numit de Sultan Domn al țĕriĭ. — Nae Golescu avu 2 copiĭ: Iancu Golescu și Marița.

Dinicu Golescu (Constantin), cel maĭ mic din fiiĭ Banuluĭ Radu, fost mare logofĕt, etc. El iscălea, și e cunoscut cu numele de: «Constantin Radovicĭ din Goleștĭ.» (n. 1777 † la 1828). — Erea unul din primiĭ fondatorĭ aĭ Societățeĭ literare împreună cu Eliade; și lăsă maĭ multe scrierĭ, între carĭ: «Insemnare a călătorieĭ mele făcută în anul 1824.», în care descrie cultura din occident, comparând'o cu cea din țară; apoĭ «adunărĭ de pilde filosoficeștĭ» etc. — Din căsătoria sa cu Zoița Farfara, a avut patru băețĭ, distinșĭ oamenĭ politicĭ:

Ștefan Golescu, cel maĭ mare, n. 1809 la Câmpulung, † 1874 la Nancy. Dupĕ ce studiază în Elveția, intră în armată, fiind adjutant al luĭ Pr. Alexandru Ghica. — Ia parte printre șefiĭ mișcăreĭ revoluționare de la 1848. La abdicarea luĭ Bibescu e membru al guvernuluĭ provizoriŭ, dar apoĭ e silit să fugă în Franța, unde stete până la 1857. Intors, e membru în divanul Ad-hoc, luând parte la principalele evenimente politice. De la 1867—68 președinte al consiliuluĭ și ministru de interne și externe. — El a murit fără urmașĭ.

GENERALUL NICOLAE GOLESCU, fratele sĕŭ, om politic, născut la 1810, † la 1878. — Intorcându-se din Elveția intră în armată ca junkăr în armata Munteniei; a fost adjutant al luĭ Al. Ghika, și prefect de poliție la 1839, apoĭ ministru al treburilor din afară. Ministru de interne sub Bibescu, face parte la 48 din comitetul revoluționar, și apoĭ din locotenența domnească. E arestat însă de Turcĭ și exilat, mergând la Paris. — Intors, ia parte activă la mișcările din 1866, fiind membru al locotenențeĭ Domneștĭ din 11 Feb. 11 Maiŭ. — Apoĭ e Prezident al Consiliuluĭ și ministru de externe în 1868; în fine, maĭ târziŭ inspectorul general al desființateĭ garde naționale.

Colonelul RADU GOLESCU, al treilea frate, poreclit «Catană», născut Câmpulung în 1817, † la moșia Dracea, 1877. — Intrat ca junkăr în armată, ajunse până la gradul de Colonel. — Luă parte la mișcarea din 48 cu frațiĭ sĕĭ, și stete închis la Brussa în Asia minoră, timp de 3 anĭ. In 1853 scăpând de la Turcĭ, se duse în Franța, de unde în 1856 reveni în țară, iarășĭ ca militar. — Ca toțĭ frațiĭ sĕĭ, nicĭ dânsul n'avu copiĭ.

ALEXANDRU Golescu, cel maĭ mic, e alăturĭ în multe acte politice cu frațiĭ sĕĭ. El erea poreclit «Albu», deosebindu-se ast-fel de vĕrul sĕŭ Alexandru, zis «Negru». — Aceștĭ frațĭ Goleștĭ maĭ aveaŭ o soră: Anica, soția luĭ Racoviță. —

Marele VORNIC IORDACHE GOLESCU (George), fratele luĭ Dinicu și fiŭ al Banuluĭ Radu, n. la 1768 † 1848. Om politic, poseda o mare erudițiune și cunoscință a limbilor strĕine. La 1821 făcu cu poetul Rigas, planul uneĭ confederațiuneĭ creștine în peninsula Balcanică. — In 1819 vel vornic al oștirilor, 1827 e vornic și la 1828 mare Logofĕt al dreptățeĭ, etc. — In 1848, se refugiă la Orșova unde și muri. — A publicat o gramatică română, colecție de proverbe, etc. — Soția sa erea Marioara fata Banuluĭ Const. Bălăceanu, având treĭ băețĭ (și o fată Elena Bengescu):

Dumitru Golescu (Tache), cel mare, n. 1807; † fără copiĭ.

Radu Golescu, al doilea, n. 1814, 8 Martie, avu treĭ copiĭ (act.): Gheorghe căsăt. cu o Racottă, Constantin cu Filitis, și o fică, măritată cu G. Pherikyde.

Al treilea din frațĭ e: Alexandru Golescu, zis «Arăpilă» — (Născut 1819, † 1881). Studiă la Bucureștĭ și Paris, venind în 1840 inginer. Luă parte la mișcarea din 1848, fu secretar al guvernuluĭ provizoriŭ, iar apoĭ agent al țěriĭ la Paris. — Ministru de finance în cabinetul Ghika de la 1868 până în 1870, când luă prezidenția consiliuluĭ timp de vre-o treĭ lunĭ. — El a publicat «De l'abolition du servage dans les Principautés...», în 1856. —

Căsătorit cu Catinca Vlădoyanu avu urmětoriĭ copiĭ: 1. Charles Golescu n. 1866, căpitan; 2. Radu inginer, 3. Alexandru, oficer. 4. Nicolae, inginer de mine. 5. Vasile, inginer ferestier. 6. Demetru. 7. George, 8. Elena. 9. Eugenia. 10. Caterina † 1897 și 11. Zoe, căsătorită cu Emil Brăescu. —

GRADIŞTEANU

(VALACHIA)

După vechile tradiții, familia e venită de peste munți (sec. XIII), unde odinióră a stăpânit domenii însemnate. Incă de la mijlocul veacului XVI, Grădiștenii ereaŭ printre însemnații boierĭ aĭ țěriĭ.

După documentele moșieĭ Grădiștea de jos, pe la 1550 trăia boerul NEAGOE LOGOFĔT. Acesta a avut doĭ fiĭ: IANE vistierul, (?) tatăl cluceruluĭ Păun; și

VLAICUL LOGOFĔT, confirmat prin documentele de la 1580 (Iulie 4) și 1596. Fiĭ acestuia eraŭ: GRIGORE mare vistier, la anul 1622, și BUNEA biv-vel vistier citat la 1654, având copiĭ pe Anca care era † la 1672, VÊLCUL marele paharnic, și GRIGORE logofĕt, ambiĭ probațĭ printr'un act din anul 1672. (v. Doc. Arh. St. B., Grădiștea).

NICA GRĂDIȘTEANUL, mare sluger la 1666. Cronica (Constantin căpitanul), vorbește de dînsul în timpul domnieĭ luĭ Duca Vodă la anul 1674. Aducêndu-se probe mincinóse luĭ Vodă pentru vinovăția luĭ Radu Dudescu și a luĭ Stroe Vornic, de inimicĭ acestora, Duca Vodă îĭ supuse la torturĭ cumplite, maĭ ales pe Dudescu. Nevinovăția luĭ se dovedi însă în cele din urmă. «Și la aceste cazne și altele erea Nica de la Grădiștea, armaș mare». (Const. Cap. m. ist II, 7)

Marele ARMAȘ BUNEA GRĂDIȘTEANUL, fiul sĕŭ, la 1689 erea al doilea logofĕt. Brâncoveanu Vodă trimete în anul 1695, o solie de boerĭ la Adrianopol, cu reclamațiunĭ la Pórtă, pentru multe greutățĭ ale țěriĭ. Printre trimeșĭ eraŭ: Cornea Aga Brăiloiŭ, Bunea Grădișteanu vel armaș, Radu Isvoranu, sluger C. Ciorogărleanu, Vergo portariul,

ș. a. Peste cățĭ-va anĭ, Bunea e mare comis: la 20 Septembre 1702, Brâncoveanu a trimis obicĭnuitele darurĭ nouluĭ Vizir prin Cornea Banu Brăiloiŭ, Spătarul Mihaĭ Cantacuzen și Comisul Bunea Grădișteanul. (v. Șinc. III, 321. și pentru 1689: mag. istor. II, 215).

Armașul Bunea avu un fiŭ Șerban Grădișteanu, care era † la anul 1737.

Tot în secolul trecut, stolnicul Petre Grădișteanu a avut fecior pe armașul Manolache Grădișteanu, 1772, a căruĭ soție era Catrina.

Din aceștia se trag cele treĭ branșe actuale ale familieĭ:

I. Marele Vornic Emanoil Grădișteanu, din căsătoria sa cu Maria fica vorniculuĭ C. Știrbey, a avut fiŭ pe: — Șerban Grădișteanu. Acesta se însură cu Aristitza fica luĭ Constantin, cel din urmă dintre Buzeștĭ, căsătorie din care avu doĭ copiĭ:

— Teoni fu măritată după Raoul de Pontbriant, † 1896, profesor de literatură, dintr'o veche familie nobilă franceză. Eĭ avură fiĭ pe Colonelul Scarlat Pontbriant, din cavalerie, căsăt. cu Zoe Zalewsky; iar fică pe Matilda.

— Constantin Grădișteanu, fiul luĭ Serban, a fost ministru, deputat etc. †. Căsătorit cu Elena Z. Sihleanu, lăsă doĭ copiĭ: Maria (căsător. cu Șerban Ghika, și apoĭ cu C. Ștefănescu), și Ion Grădișteanu, avocat și deputat, etc.

II. Scarlat Grădișteanu și soția sa Elena, fica vistieruluĭ Ion Mosco, aŭ avut fiŭ pe: Ion Grădișteanu. Fiĭ acestuia sunt: Ion Grădișteanu; —

— Nicolae Grădișteanu, fost Colonel de cavalerie, senator. Căsătorit cu Smaranda Olănescu, are următoriĭ copiĭ: Jeana, Tinca, Scarlat, Nica, Constantza.

— Petre Grădișteanu, om politic; fost senator, deputat, vice President al senatuluĭ, Director general al Teatrelor, etc. Căsătorit cu Elena Oteteleșanu, are o singură fată: Marie Jeanne.

III. Marele vornic Grigore Grădișteanu, om politic în mișcarea de la 1848, însurat cu Efrosina C-tesa Rosetti, e tatăl luĭ: — Emanoil Grădișteanu, fost prim-Pre-

zident al Curții de Compturĭ, † 1895. Insurat cu Alexandrina n. Darvari fica mareluĭ căminar Mihail Darvari, avu copii: Efrosina, soția Baronuluĭ Paul Guillaume; EMANUEL † 1894, însurat cu Irina Ferikidy; și GRIGORE, fost deputat, cu Zoe Zefcari.

Majorul Papasoglu, în istoria sa a Bucureștilor, zice asupra cetățeĭ din Bucureștĭ și a origineĭ neamuluĭ Grădiștenilor: «Cetățuia în vechime erea păzită de catane și de șeful eĭ Costelan, care se numește în limba slavonă *grădiștean.* Dupĕ arderea și desființarea acesteĭ cetățuĭ, se vede coprins un foarte mare spațiŭ al cetățeĭ, de o familie cu numele de *Grădiștenĭ*, stăpânind'o chiar în secolul nostru pe când erea făcută temniță saŭ pușcărie, numit hanu Grădiștenilor.» (Ist. orașuluĭ B.; pag. 12)

GRECIANU

(VALACHIA)

Dupĕ puţinele date ce posedăm, de oare-ce n'am putut avea întreagă genealogia acesteĭ familiĭ, — găsim în secolul XVI pe un mare boer, strĕmoş al Grecenilor :

MITREA VORNICUL, care erea căsătorit cu jupâneasa Neaga, sora Vlaicululuĭ mare Clucer din Tătăranĭ şi mătuşa Doamneĭ Neaga, soţia luĭ Mihnea Vodă Turcitul. Descendentul acestuĭ boer din Grecĭ, înrudit cu Basarabiĭ, erea

PREDA LOGOFĔTUL DE LA GRECĬ, zis Floricoiul. Acesta pe când erea stolnic se căsătorise cu Florica, fica luĭ Mihaĭ Voevod. Documentele ce se cunosc şi carĭ vorbesc despre dânsul, spune că a avut douĕ fete, care ereaŭ : Buica soţia luĭ Petru Clucerul şi Irina a luĭ Pană Pĕrdescu ; iar fiŭ pe

PAPA LOGOFĔTUL ot Grecĭ, în urmă Mare Vornic, de la care urmează descendenţa Grecenilor. (Contimporan cu acesta erea o rudă a luĭ : Muşat vistierul, fiul (?) luĭ Fiera, fost mare stolnic, 1634). Papa vornicul de la Grecĭ a fost omorît la 26 Oct. 1632 în rĕsboĭ, de către Mateĭ Aga Basarab, care ajunse apoĭ Domn. (v. magazin istor. IV, 313).

De la soţia sa Elina, Papa logofĕtul a avut patru copiĭ : FOTA spatarul † 1640 ; Păuna, soţia Vorniculuĭ Preda Brâncoveanu ; Elena † 1648, soţia Banuluĭ Buzescu ; şi DRĂGHICĬ VISTIERUL din Grecĭ, fost şi mare Spătar, pe care cronica ni'l arată că a pierit ucis la anul 1655 în revolta mercenarilor Seimenĭ, pe timpul luĭ Constantin Vodă Basarab. El erea supranumit «Drăgan». — A avut cincĭ copiĭ :

Elena, soţia luĭ Mateĭ Drăculescu ; Constantin spatarul ;

Vintilă căpitan; Mihaĭ Clucerul, fost căpitan, însurat cu jupâneasa Dragna; și

Papa Greceanu, Vistierul și logofĕt, fiul II-lea al luĭ Draghicĭ. Căsătorit cu Elena (?), de la care avu maĭ mulțĭ copiĭ, între carĭ: Șerban, Radu și Constantin.

Șerban Logofĕtul Greceanu, la 1714 vel pitar, se ocupă împreună cu fratele sĕŭ Radu cu tipărirea de cărțĭ religioase: ast-fel e Biblia din 1688. Singur, făcu traducerea evangheliei greco-române, imprimată în 1693.

Din Șerban Greceanu, prin fiul sĕŭ Banul Grigore (1740), deșcinde ramura, maĭ târziŭ numită *Cornescu*. — (v. aceasta).

Radu Logofĕt Greceanu, cronicarul, cel maĭ însemnat din Grecenĭ, trăește pe la finele sec. XVII și în al XVIII. Imprimă «Biblia» în Bucureștĭ la 1688, cu fratele sĕŭ; în 1692 «pravoslavnica mărturisire»; — iar maĭ importantă e *Cronica* saŭ letopisețul, începând de la așa zisa descălecare până la Brâncoveanu. El scrise și o *istorie a țĕriĭ* sub domnia luĭ Brâncoveanu, de la 1689-1700, în 45 de capitole; însă se arată prea parțial pentru acest domn. A maĭ scris apoĭ un fel de genealogie a familiilor boereștĭ, maĭ mult pentru regularea pretențiunilor la domnie, dar care însă s'a perdut. (Despre dânsul: Ștef. Greceanu în «Revista română», 1866).

Constantin Greceanu, fratele precedenților, 1707, trăește în prima jumĕt. a secoluluĭ trecut, atestat de numeroase documente, printre principaliĭ boerĭ aĭ sfatuluĭ țĕriĭ.

La 1720 găsim — (Hurmuzache VI) pe 2 frațĭ, într'o listă de boerĭ: Nica și Dinul Greceanu. — Un Drăghicĭ Greceanu e biv-vel serdar, la 1700.

Biv-vel Logofĕtu Șerban Greceanu, a avut fiŭ pe Barbu Grecianu Spătarul, 1708, fost mare agă 1714 și biv-vel stolnic 1720—22. El murise la anul 1740; și avea de fică pe Smaranda, despre care Radu Popescul în cronica sa, spune la anul 1727 (Iulie): «făcut-aŭ Măria Sa Nicolae Vodă nunta luĭ Enache vel grămătic, fratele Doamneĭ Măriei Sale, dându'ĭ soție pe fica Barbuluĭ Greceanul vel stolnic

cununându'ĭ în biserica Domnească de jos, și i-aŭ făcut nuntă foarte frumoasă și cu cinste».

Fiul luĭ Const. Greceanu din 1707, este Ștefan Grecianu, mare sluger la 1784, cunoscut pe la 1787 în vremea luĭ Nicolae Mavrogheny. Din 1784 a rĕmas foia de zestre a Stankeĭ Socoteanca, fica slugeruluĭ Ștefan Greceanu. (Convorb. lit. XXII, pag. 269).

(Intr'un act din 1797 se citează frațiĭ: George, Zoița, Radu, Scarlat, și cel maĭ mare Alexandru Grecianu stolnicul † 1795, care avea fică pe Anița Clucereasa, 1797).

Ștefan Greceanu slujerul, a maĭ avut douĭ fiĭ: Nicodim, călugărit, egumen al monăstireĭ Căldărușanĭ † 1808; — și Dumitru Grecianu căsătorit cu o Bălăceanu avênd fiŭ pe: Ștefan Grecianu (act.), senator, etc. are fiŭ pe: Paul Grecianu, căsătorit cu o Ghika Delenĭ; iar fice: Zoe Vlahutzi și Sașa Miclescu.

Din alte branșe maĭ sunt alțĭ descendențĭ aĭ familieĭ.

Familia **Grecianu** din Moldova, e o ramură dintre Grecenĭ, care s'a strĕmutat acolo încă din secolul trecut, din care s'aŭ distins maĭ mulțĭ boerĭ însemnațĭ, și care astă-ḑĭ are maĭ mulțĭ representanțĭ.

Familia boerească **Trĕsnea** se trage de asemenea din Grecenĭ.

HABAŞESCU †

(Moldova)

Familie veche din Moldova, citată și de Cantemir, și stinsă probabil în secolul trecut.

Hatmanul Grigore Habășescu, e menționat adesea în cronicele Moldoveĭ. La anul 1654 îl întîlnim pentru întâia oară, ca armaș mare: «după ce a luat domnia Gheorghe Ștefan, aŭ prins pe Iordache și Thoma Cantacuzinĭ, și închidêndu'ĭ, i-a dat pe seama armașuluĭ celuĭ mare, care erea atuncĭ Grigore Chebeșescul, să'ĭ omoare, iar armașul luând darurĭ de la dânșiĭ nu i-aŭ omorât îndată, ci a maĭ întârdiat...» (Șincaĭ, Cronica III, 98). Atuncĭ se întîmplă faimosul episod al venireĭ luĭ Bălăceanu într'o di și o noapte de la Bucureștĭ la Iașĭ, cu rugăciunea de ertare. — Ca Hatman, Hăbășescu, se distinge în mod deosebit sub Petriceiu V. și următoriĭ. — După ce Ghika I Vodă ocupă scaunul, la 1658 el comandă călărimea acestuia în contra luĭ Constantin Șerban, ce venise cu armată să sprijine pe Gheorghe Ștefan; dar «oastea noastră, ce se întorsese cu Hăbășescul, n'aŭ păzit calea spre Țuțora, ce Hatmanul singur a descălecat la mănăstirea luĭ Aron Vodă, și cu alțĭ boerĭ; iar oastea de pe sub steagurĭ, aŭ umplut têrgul prin pivnițele slobode cu vinurĭ, prin case, pe podurĭ, morțĭ bețĭ pe ulițe... Și cronicarul descrie maĭ pe larg aceste episode, carĭ costară pe Ghica perderea domnieĭ. (let. II, 363 Miron Cost.)

La anul 1674, Petriceicu Vodă «aŭ rĕmas închinat la Leșĭ cu Grigore Hăbășescul Hatmanul, și alțĭ boerĭ maĭ de jos de casa luĭ». (Muste III, 12) Fiind silit atuncĭ a părăsi țara, Domnul se duse în Polonia «cu Hăbășescul Hatmanul din boerĭ», iar tronul fu ocupat de Dimitrașco Cantacuzino. Nicolae Costin:

«Eară Petriceicu V. maĭ vîrtos cu îndemnarea Hatmanuluĭ sĕŭ Hăbășescul, s'aŭ hainit de multe necazurĭ ce'ĭ făcea Turciĭ și a fugit în țara leșească...» (t. II, 9).

Un document din anul 1673, April 30 (archiva de Hasd. I, 96) spune că treĭ boerĭ: Ceaur, Sturdza și Iordachi, din ordinul luĭ Petriceicu Vodă, recunosc biv-v. Postelniculuĭ Dumitrașco Prăjescu, dreptul de a'șĭ putea face pod pe Siret la moșia sa Lăncaniĭ, de vreme ce nevasta luĭ Ionițĭ Hăbășescul, cu care avusese proces, nu s'a prezintat la judecată, și nicĭ peste 5 ḑile. etc. —

Vasile Hăbășescul, vel medelnicer, frate (?) saŭ fiul (?) Hatmanuluĭ Grigore; la 1684 în a doua domnie a luĭ Petriceicu, acest domn trimete oștĭ contra luĭ Duca. Intre trupele acestuĭ din urmă «erea și Vasile Hăbășescul cu niște adunătură, oamenĭ de țară pe la Movilenĭ; Trimis'aŭ pe Sandu Buhuș Hatmanul de i-aŭ lovit; ce îndată 'ĭ-aŭ împrăștiat...» (Nic. Costin II let. 20. acelaș lucru și Neculce).

Vasile Hăbășescu medelnicer, face parte dintr'o solie, pe care o trimise Demetru Cantemir la Țarigrad «cu pâră asupra luĭ Nicolae Vodă» (Mavrocordat), din care făcea parte Ioan Sturdza, marele vornic Dabija, etc, și care porni din Iașĭ la 13 Febr. 1711. Ea n'avu un bun resultat, «și încă mare noroc aŭ avut, dice Costin, că nu i-aŭ apucat acolo vestea, precum s'aŭ hainit Dumitrașco V., că n'ar fi maĭ vĕḑut Moldova în vecĭ.»

In diferite documente se maĭ amintește de uniĭ Hăbășeștĭ. — Familia însă astă-ḑĭ e cu totul stinsă.

HASDEU (şi Petriceicu)

(MOLDOVA)

Această familie din Moldova, era înfloritóre deja din sec. XV sub Ștefan cel mare. Atuncĭ trăia și SPĂTARUL ȘTEFAN HASDEU, care la anul 1475 primi de la Regele Matias Corvin al Hungarieĭ, ca dar, o spadă. Pe o parte a lameĭ sub figura gravată a regeluĭ, se află în relief: «Mathias Hungariae et Bohemiae Rex». Iar pe cea laltă se află figura gravată a luĭ Hasdeu, și sub literile «pro merito» inscripția: «MCDLXXV, Stephano Hizdeo M. Spatario Moldaviae». (v. Trompeta Carpaților, 30 Ian. 1872). — Acest boer se distinsese în principalele rĕsbóie ale bravuluĭ Domn.

Fiul luĭ Ștefan de la 1475, după genealogia familiară, erea DAVID HASDEU, n. la 1502 și care trăi în veacul XVI, ca și fiul sĕŭ

GAVRIL zis Topa, născut la 1547. Acesta avu 3 feciorĭ, dintre carĭ unul e faimosul:

EFREM HASDEU părcalabul de Hotin, n. la an. 1591, și căsătorit cu nepóta principeluĭ Moise Movilă. La anul 1650 e castelan saŭ Parcalab al cetățeĭ Hotin, pe care maĭ târziŭ o apără cu înverșunare în contra luĭ Vasile V., ca partizan al luĭ Gheorghe Ștefan, cu prilejul luptelor dintre aceștĭ doĭ principĭ. Miron Costin (let I. 331): «...cetatea Hotinuluĭ nicĭ într'un chip n'aŭ vrut să o dea têrgoveții, cu Hasdeŭ pârcălabul lor; orĭ-ce aŭ vrut așa de credincioșĭ să hie luĭ Ștefan Vodă ..., și în câte-va rândurĭ aŭ trimes Vasilie Vodă la Hasdeu, carele era pus de Ștefan Vodă, și la têrgovețĭ cu marĭ jurământurĭ. Ce nicĭ într'un chip n'aŭ vrut să dea cetatea...» (anul 1653).

In afară de 3 fete, de la soția sa avu 3 băeți: George, Ștefan și Miron. — Portretul sĕŭ după o veche gravură a timpuluĭ, e păstrat în familie.

Miron, 1673 etc., fiul sĕŭ cel maĭ mic, a avut de fecior pe Sandu Hyzdeŭ, pe care-l găsim într'un act cu jurămênt, din 16 Ianuare 1747. (în doc. Acad.) Sora luĭ Sandu erea Maria, care ținu pe Ivanicĭ Savenita; iar fică a luĭ: Elena a luĭ Stârcea.

Georgi Hasdeu, mare armaș, întâiul fiŭ al luĭ Efrem. Un act din 1673 ne arată că avu moștenire părintéscă satele Tulbureniĭ și Ungureniĭ. El avu doue soțiĭ: nepóta Pr. Miron Barnoski, Antemia Vartic și Anghelușa Stârcea, de la carĭ avu patru copiĭ: doĭ de la cea d'a doua, anume, Ruxanda și Safta, soția luĭ Ghinduță din Moldova; iar de la cea d'întâĭ: Maria Bainski, și

Vasile Hasdeu. — Acestu avu treĭ fiĭ, pe: Grigore, Ion și George Hașdeu; cu carĭ se încheie ramura armașuluĭ George.

Ștefan Hasdeu, marele paharnic al Mold. (1619—1673) al doilea fiŭ al luĭ Efrem, e continuatorul filiațiuneĭ actuale a familieĭ. Dînsul aliază familia Petriceicu și Hasdeu, prin căsătoria sa cu Alexandra, fica luĭ Toderașco Petriceicu și sora luĭ Ștefan Vodă. (v. maĭ jos urmașiĭ sĕĭ).

Petriceicu. —

Familia Petriceicu e însemnată în Moldova deja din secolul XVI.

«Petriceaico marele logofĕt», ocupà acéstă mare demnitate a Moldoveĭ pe la anul (7110) 1602, sub Eremia Vodă, dupa cum îl aflăm iscălit pe maĭ multe hrisoave domneștĭ. (v. Uricar tom. X, p. 133). Ast-fel la 22 Dec. 1702, un hrisov dat luĭ Giorge din Boteștĭ. — Probabil e tatăl luĭ:

Toadar saŭ Toderascu Petriceicu, mare logofĕt al Moldoveĭ. Ambiĭ aceștĭ boerĭ prin înaltul titlu ce purtaŭ, ne arată tocmaĭ că familia avea o veche și însemnată origină, ce se urca cu mult înainte de secolul XVII.

Toader Petriceicu vel logofĕt, pieri la anul 1673 în luptă

contra Turcilor. — Acest boer a avut 3 copiĭ, și anume: Safta, soția mareluĭ vornic Iliaș Sturdza, Alexandra, cea mică, soția mareluĭ paharnic Ștefan Hasdeu, și

Ștefan Vodă Petriceicu, Domnul Moldoveĭ în două rînduri, 1672—74 și 1684. La venirea luĭ pe tron, Pórta otomană începuse rĕsboiul cu Poloniĭ. Petriceicu și Grigore Ghica al Munteniei trebuiaŭ să ajute pe Turcĭ. In marea bătălie de la Hotin, ambiĭ principĭ se uniră cu Sobieski și ast-fel Turciĭ fură înfrânțĭ. (10 Noembrie 1673). Poloniĭ ocupară Hotinul, Neamțu și Suceava. Din cauza multor miseriĭ ce făceaŭ Turciĭ Moldoveĭ și Domnuluĭ, el fu silit a se refugia în Polonia.

La 1684 reveni din noŭ la tron prin ajutorul Polonilor și Cazacilor; dar fu înlăturat iar de Turcĭ, și se retrase definitiv în Polonia, unde și muri.

Petriceicu ocupă tronul isgonind pe G. Duca cu ajutorul uneĭ trupe de cavalerie polonă și de cazacĭ, cu care intră la Domneștĭ unde se afla acest domn (1683), și prinzându-l îl trimese legat în Polonia, dar și el domni numaĭ vre-o două sĕptămânĭ.

Dosofteĭ mitropolitul, în versurile pentru domniĭ țĕriĭ, îl pomenește:

«Și Petriceĭco-Vodă încă îșĭ are parte
In cer cu domniĭ țĕriĭ printr'a vieții carte,
Cu luminat cinstita Doamna sa Maria,
Să nu li se maĭ stingă în vecĭ bucuria». (Letop. III, 529).

Soția luĭ Vodă Petriceĭcu, erea Maria sora luĭ Aposto Catargi; iar a doua Antonia. — El neavând copiĭ, adoptă cu transmiterea întregeĭ eredităţĭ, pe nepoțiĭ sĕĭ de soră: George Lupașcu și Nicolai, fiĭ aĭ paharn. Ștefan Hasdeŭ.—

Nicolae Hasdeŭ, fiul maĭ mare al luĭ Ștefan și al Alexandreĭ, n. 1646. — Primește indigenatul de nobleță în Polonia la anul 1676, unde și rĕmase toată viața. In 1683, Sobieski, regele Polonieĭ, liberează Viena de asediul formidabil al Turcilor. Singurul român din armata Polonă, era nobilul Nicolae Hasdeŭ, nepotul luĭ Petriceicu Vv., și

care aduse sub comanda sa un escadron de huzarĭ, pentru care cheltuise 36.000 zloţĭ. Acest fapt e confirmat printr'un act posterior, de la 1743. — El muri fără copiĭ. (V. columna luĭ Trajan. t. III p. 366).

Iancul său George-Lupascu Hasdeŭ, e frate precedentuluĭ. Amândoĭ maĭ avură o soră Maria, soţia paharniculuĭ Vasile Balş. — George Hasdeŭ a fost căsătorit cu nobila Constantzia Krzywkowska, în anul 1705, având 3 fiĭ si 5 fete. — El intrase încă de tânăr în serviciul armateĭ polone. Confirmarea testamentuluĭ sĕŭ dice : «cuvintele prea nobiluluĭ domn Căpitan de Cavalerie George Hasdeŭ Lupascu». Acest testament datat din 7 Nov. 1732 în Gorczyczna (Podolia), aflător în actele de la Mohilev, a fost publicat în «Arhiva istorică» de H. — Intr'ânsul deplânge nenorocirile sale ca emigrat, învaţă pe urmaşĭ a fi patrioţĭ şi enumără proprietăţile neamuluĭ sĕŭ. Actul e de o mare importanţă prin detaliile ce dă şi printr'o parte întreagă ce schiţează din neamul sĕŭ. — El primise confirmarea de nobleţă polonă, împreună cu fratele sĕŭ.

Ficele sale aŭ fost: — Caterina, soţia luĭ Andreĭ Tirawskin, nobil polon din Galitzia; — Mariana, soţia nobiluluĭ Wistockin; — Barbara, căsătorită cu nobilul rus Bulgiewiczi; — Sofia, cu Karskim; şi Brigitta soţia luĭ Ioachim Urninskim.

Fiĭ luĭ Lupaşcu Hasdeŭ: — Gaspar, † în Galitzia, şi din care se trage o ramură, actualmente baronĭ în Ungaria, prin fiiĭ sĕĭ Pietre, Vincent, Ludovica, şi Woicieh.

— Francisc saŭ Frantz, căpitan al gardeĭ polone, muri la Varşovia sec. trecut; lăsând un fiŭ Casimir, de asemenea căpitan al gardeĭ, † Varşovia 1816, a căruĭ soră Maria se mărită cu un nobil polon. — In fine:

Ştefan Hasdeŭ dis Domenic, «purtător de cuirasă», născut 1711, fiul maĭ mare al luĭ G.-Lupaşco. (avu 3 fete, măritate: Cunegonda cu Otockim; Victoria cu pol. Woyna; şi Agnes cu Surowsckim în Podolia). Fiĭ luĭ Ştefan aŭ fost: Carl-Sanislas, † în 1826, având la rândul sĕŭ fiŭ pe Sta-

nislas; — Toma (aĭ căruĭ fiĭ ereaŭ Simon, în Rusia, și Nicodem † călugăr); —

Ioan B. Hasdeŭ (1744—1812), locotenent în cavaleria națională a Polonieĭ, în care se distinse. Căsătorit de 2 orĭ, ceĭ treĭ fiĭ aĭ sĕĭ, aŭ fost: Ioan, Felix, căpitan de stat major, și — Tadeŭ Hasdeŭ (1769—1835). Căsătorit 1. cu Baroneasa Dennhof și al 2. cu Valeria, avu 3 fiĭ. De la el datează din 1827 o genealogie a neamuluĭ în polonește, păstrată în familie împreună cu o alta din 1818. La 1805, adunarea nobilimeĭ din Podolia liberează pe numele sĕŭ, diploma doveditoare a drepturilor strămoșeștĭ.

1) Tadeŭ, fiul sĕŭ cel mare, n. la 1806, colonel în garda imperială rusă.

2) Boleslas, cel maĭ mic, n. 1813, † 1886, naturalist.

3) Alexandru Petriceicu Hasdeŭ, n. 1811 în Basarabia, † 1872, a studiat la Universitatea din Harcov și apoĭ la München. El profesă la Kișineŭ cariera de avocat; fiind un poliglot de prima forță. — Membru onorar al Academieĭ române (1870). — Printre scrierile sale sunt: «O idee despre filosofie ca sciința vieţiĭ» (1830). «Domnia arnăutuluĭ Duca» admirabilă nuvelă istorică. (1836). etc....

Alexandru Hasdeŭ se căsători cu Elisabeta Dauksza, fica luĭ Teophil Dauksza, nobil de origină litvană, și a Marieĭ n. Morțun; având 2 fiĭ:

Nicolae, n. 1840, † 1858.

Bogdan Petriceicu-Hasdeu, născut 1836 la Hotin; a studiat la Harcov. Servi ca oficer de husarĭ pe timpul rĕsboiuluĭ Crimeeĭ. Dupĕ încheerea păceĭ venind la Cahul, membru al tribunaluluĭ civil până la 1858. — Stabilindu-se la Iașĭ a fondat ziarul «România», fiind și profesor al Universitățiĭ. In 1867 fu ales deputat. — De la 1876, e Director General al Arhivelor Statuluĭ. — La 1878 fu numit profesor de filologie la Universitatea din Bucureștĭ, etc.

Din numerosele sale opere, carĭ toate aŭ avut un considerabil rĕsunet, citām: «Istoria critică a Românilor» (1875); — «Cuvente den bătrânĭ», lucrare filologico-istorică în 3 volume. — «Ion Vodă cel cumplit» — Sarcasm și

ideal» (1895); «Arhiva istorică a Românieĭ», prețioasă colecțiune de documente. — «Olteneșcele» «Negru Vodă» (1898), complectare a Istorieĭ critice. — «Răsvan și Vidra» dramă în 3 acte. — A fondat «Revista nouă» și «Columna luĭ Trajan», la carĭ aŭ colaborat ceĭ maĭ distinșĭ scriitorĭ românĭ; în fine, «Magnum etimologicum Romaniae», lucrare momentală din însărcinarea Academieĭ române, încă neisprăvită, etc...

Membru al maĭ multor academiĭ și societățĭ de știință din streinătate. In afară de operile filologice și istorice, maĭ e cunoscut în streinătate prin lucrările sale asupra spiritismuluĭ, de care în ultimiĭ anĭ s'a ocupat special: «Sic Cogito», etc. — Fica sa:

IULIA B. P. HASDEU (Nov. 1869—17 Sept. 1888). Dupe ce termină la 11 anĭ, primele 4 clase la lyceul sf. Sava, urmă apoĭ la colegiul Sévigné din Paris, și la 1886 erea în facultatea de litere de acolo. Peste doĭ anĭ moartea neîndurată o răpi, lăsând în doliŭ părințiĭ eĭ.

Ea a scris, cu un rar talent: «Bourgeons d'Avril» «Chevalerie», poeziĭ, apoĭ: Théâtre; Rêves et fantaisies, etc. lăsând eboșele maĭ multor piese neterminate. —

Armele familieĭ Hasdeu, ast-fel cum aŭ fost confirmate de curtea Polonieĭ, sunt:

Scutul împărțit în 3, adică: în prima parte de sus, pe fund verde un steag a căruĭ flamură de aur e tăiată de o cruce roșie; în a doua parte, stema Moldoveĭ; în a treia, jos pe fund roșu, o sabie și o săgeată încrucișate.

Aceste arme sunt săpate și pe ușa de piatră a intrăreĭ Casteluluĭ «Iulia Hasdeu», de la Câmpina.

HRISOVERGHI

(Moldova)

Familie din Moldova, existând veche acolo din secolul XVI. — Dupĕ cum arată numele, ar părea să fie de origină grecească, însă e puțin probabil. Un stremoș al acestuĭ neam, erea la anul *1602*, marele Parcalab de Neamtzu Hrisoverghi, care ocupa această demnitate împreună cu boerul Vasile. (Cordescu. — (Uric. 18, 487).

In tot cursul veaculuĭ XVII, Hrisoverghi aŭ fost printre boeriĭ însemnațĭ aĭ țĕriĭ.

Constantin Duca când vine domn a doua oară în Moldova la 1700, îșĭ compuse divanul sĕŭ, unde, printre alțĭ boerĭ, erea Manolaki Hrisoverghi mare-comis.

Urmașul acestuia erea Stolnicul Enache Hrisoverghi, care a avut treĭ băețĭ. —

— Spătarul Alexandru Hrisoverghi, a căruĭ singură fică din soția sa Ancuța Calimaki a fost soția logofĕtuluĭ Millo, trăia în secolul trecut.

— Postelnicul Grigoraș Hrisoverghi erea proprietarul moșieĭ Deleștĭ, pe care o lăsă nepotuluĭ sĕŭ Vasile; și tatăl uneĭ fete care se călugări.

— Nicolai Hrisoverghi, mare Vornic al Moldoveĭ la 1816. † la 1818. Insurat cu o Rosetti, a avut treĭ copiĭ: — Vornicul Vasilică Hr., cel maĭ mare;

Alecu Hrisoverghi (1811 † 1837), poet de mult talent. A scris puțin, traducând din clasiciĭ francezĭ. Una din cele maĭ frumoase poeme ale sale este «Oda la cetatea Neamtzu», «Cugetărĭ», câte-va «Epigrame», «Tânărul la părâŭ», etc. — Având în vedere timpul în care a scris

pentru țara noastră, precum și vârsta tânără de care a murit, el are un merit nediscutat. — (Manliŭ; Antologie).

Manoli Hrisoverghi, fratele sĕŭ, și al 3-lea fiŭ al luĭ Nicolae, se însură cu fata luĭ Șubin, nepoata luĭ Grigore Vodă Ghica. El a fost și *mare Vornic.*—In notele sale din opera luĭ Cantemir, Boldur Lățescu la menționarea familieĭ Hrisoverghi zice, ca maĭ în putință de a cunoaște aceste lucrurĭ fiind contimporan:

«Cel de pe urmă al acesteĭ familiĭ, Manoli Hrisoverghi, s'aŭ stins în zilele noastre, fără alțĭ urmașĭ de cât o fiică, Maria, ornamentul sexuluĭ eĭ». —

HURMUZACHI

(BUCOVINA)

Trunchiul acesteĭ familiĭ este în Moldova: MARELE COMIS MANOLAKI Hurmuzachi, care se află printre boeriĭ divanuluĭ luĭ Nicolae V. Mavrocordat. Familia luĭ erea înrudită cu vechile neamurĭ Murguleț și Movilă, din secolul XVII.

Probabil fiul comisul Manolaki, erea Stolnicul CHRISTEA HURMUZAKI, care ocupà această demnitate în domniile luĭ Grigore Ghica, de la care a și primit în danie, o moșie (1730—40). Fiul sĕŭ, LOGOFĔTUL HURMUZAKI, a avut patru băețĭ: — ALEXANDRU POSTELNICUL, care la 1766 a făcut o copie a croniceĭ luĭ Ion Neculce, cu însemnărĭ ale sale.— MATEĬ mare paharnic și părcălab, pe timpul încorporăriĭ Bucovineĭ, unde stăpânea satele Cernauca, Vasilen, și Vĕslăuțul. In 1776 e dovedit ca biv-vel paharnic, avênd 15 oamenĭ scutițĭ (liudĭ). — ȘTEFAN, fost mare vistiernic și Părcălab de Hotin, — în fine

Vel-medelnicerul CONSTANTIN HURMUZAKI, părcălab de Galatzi. El locuia Bucovina, unde la 1792, se află trecut printre nobiliĭ recunoscuțĭ aĭ țĕriĭ, cu titlul de cavaler, în virtutea diplomuluĭ imperial din 1787. — Copiĭ ce avusese, ereaŭ: Nastasia, soția boeruluĭ Wasilko din Lucavĕț; ALECU, IORDACHI, CONSTANTIN mare comis; și

DOXACHI (Eudoxiŭ) HURMUZACHI, din care derivă actuala familie în Bucovina. n. 1782 la Horodiștea, el poseda moșiĭ și în Moldova, avênd ast-fel dubla calitate de cetățean Austriac și Moldovean.

La 1819 avu titlul de căminar, la 1827 mare agă, și la 1856 MARE VORNIC. Decedat în 1857 și îngropat la biserica

din Cernăuca, lăsând de la soția sa Ilena Murguleț, 2 fete și cincĭ fiĭ, anume: — Efrosina soția boeruluĭ din Basarabia Petre Petrino; Elisa a mareluĭ Logofĕt George Sturdza, din Moldova; — iar fiĭ:

1. Constantin Hurmuzaki, (n. 1811, † 1869) om de stat. Studiând dreptul a rĕmas în Moldova; câștigă la Petersburg procesele Logofĕtuluĭ G. Balș (1840), iar la 1852 erea membru în comisiunea legislativă. Pe rînd apoĭ, jucând un mare rol în comitetul pentru Unirea Principatelor, a fost deputat în adunarea electivă (1858), ministru de justiție (59), vice prezident al Camereĭ, din noŭ ministru (61) și deputat la 1867. Devenind grav bolnav trebui să plece la Viena, unde și muri (1869), și de unde fu adus și îngropat la moșia Dulceștĭ. La plecarea sa fusese numit prim-Prezident al curțeĭ de Cassație, demnitate ce nu exercită.

2. Eudoxiŭ baron Hurmuzaki, istoric și om politic, n. 1812 † 1874. A studiat la Viena, unde începu să cerceteze archivele-naționale. Luă parte la mișcările din 48 în Austria după carĭ în capul uneĭ deputațiunĭ presintă împĕratuluĭ cererea, care avu de rezultat recunoașterea Bucovineĭ ca ducat autonom. El stărui mult și obținu propagarea limbeĭ române în Bucovina; fiind apoĭ sufletul procesuluĭ ridicat Statuluĭ de locuitoriĭ din Câmpulung pentru revindecărĭ, care sfârși printr'o învoială.—La 1862, fu numit vice-căpitan iar la 1864 Căpitan al Bucovineĭ, timp de 10 anĭ până la moartea sa. Pentru distinsele sale merite, i se concedă în 1872 titlul de Baron. In acelaș an erea membru al Academieĭ române. — El lucra la o mare istorie a Românilor, din carĭ s'aŭ publicat numaĭ fragmente; iar *Documentele* adunate de dânsul în archivele Vieneĭ, s'aŭ publicat de Academia română în 11 volume, formând o monumentală colecție, de o imensă valoare pentru istoria românilor.

3. George baron Hurmuzaki (1817 † 1882), publicist și politic. După ce a studiat la Viena, fondă cu fratele sĕŭ Alecu: «Bucovina», gazetă a intereselor româneștĭ, pentru carĭ luptă toată viața. Deputat în dieta Bucovineĭ și în Camera din Viena, agită maĭ multe cestiunĭ încoronate cu

frumoase succese. — La 1881 i se recunoaște titlul ereditar de Baron, și muri la 1 Martie 1882. — Insurat cu Efrosina Flondor, avu doĭ copiĭ: Ilena, soția luĭ Ioan Cavaler de Zota; și Eudoxiŭ baron Hurmuzaki, n. 1845, fost prefect districtual la Suceava, deputat în camera Consiliuluĭ imperial din Viena, fost președinte al societățeĭ culturale din Bucovina, etc. — Căsătorit cu Ștefania, fica luĭ Iacob cav. de Petrovicĭ.

4. Alexandru (Alecu) Hurmuzachi (1823-71), publicist distins, a contribuit mult la înaintarea cultureĭ române. Membru al academieĭ (1866), deputat în dieta Bucovineĭ și în camera Austriacă, † la 1871 în Neapole, fără urmașĭ, și înmormântat la Dulceștĭ lângă fratele sĕŭ Constantin.

5. Nicolae Hurmuzachi, n. 1826, recunoscut cu titlul de Baron cu drept ereditar prin diploma din 1881. Membru onorar al academ. române, etc. Proprietarul moșieĭ Cernăuca a familieĭ. Căsătorit cu Baroana Natalia Stârcea, avênd doĭ fiĭ:

— Constantin Hurmuzachi, n. 1863, publicist, etc. A scris studiĭ și monografiĭ asupra științelor naturale, etc.

— Alexandru Hurmuzachi, n. 1869, doctor în drept, vice president al societățeĭ culturale din Bucovina.

Armele familieĭ sunt: — scutul împărțit în 2 părțĭ orizontale, cea de jos în alte două (vertical). Sus capul de zimbru. In stânga jos, 7 (besanțĭ) cercurĭ de argint pe azur, așeḑate 2, 3, 2; în dreapta jos, două săbiĭ încrucișate, pe fund roșu. Coroana germană de Baron.

ISVORANU

(Valachia)

Familie veche din Oltenia, al căreĭ nume derivă de la localitatea Isvor, și care apare printre boeriĭ țěriĭ din al XVI veac.

Incă de la anul 1586, găsim trăind pe Badea Isvoranul postelnic, boer pe timpul luĭ Radu Voevod. (Doc. Arh. St. M. Vieroşul).

In secolul XVII, se ilustrează marele Armaș Cernica Isvoranul, care erea ginerele luĭ Drăghicĭ Cantacuzino, ținând în căsătorie pe fica acestuia, Maria. — La anul 1690 e însărcinat de Vodă Brâncoveanu, împreună cu Mateĭ Comăneanu să urmărească trupele germane din țară (v. Comăneanu). — In acelaș an domnul începe zidirea monăstireĭ de la Horez, la care pune ispravnic al lucrărilor pe Cernica biv-vel armaș. (Magaz. istoric II, 151—4).

Tot în acelaș an și în cel urmĕtor, acest boer primește maĭ multe misiunĭ, pe carĭ le îndeplinește împreună cu alțiĭ, saŭ singur. Ast-fel cu ocazia venireĭ oștilor turceștĭ în țară, Vodă însărcină pe «Cernica Isvoranul vel armaș, i Mihaĭ Corbeanul vel postelnic, i Ianake vătafu Văcărescu să meargă să facă pod peste Argeș......» (Id. p. 156, II.) După acea pornind Vodă de la Potlogĭ împreună cu oastea turcească și venind lângă Têrgoviște, «..maĭ sfătuindu-se, trimis'aŭ într'acea ḑi 2000 de óste aleasă, Călărimea din oastea luĭ Tukeli și a Seraskeruluĭ și a Domnuluĭ, strejĭ înainte, ca să meargă să răsbească până la Ardeal, cu care oaste pre Cernica vel armaș Domnul aŭ trimes cap.»

Marele Stolnic Radu Isvoranu, apoĭ Vornic, probabil

fratele armașului Cernica. — Fiind vel pitar în toamna anuluĭ 1694, Princ. Brâncoveanu trimete la Adrianopol (Odriŭ) o deputație de boerĭ, printre care era dânsul cu: Cornea Brăiloiŭ paharnic, Const. Ciorogârleanu vel sluger, Bunea Grădișteanu vel armaș, etc., însărcinațĭ cu darea uneĭ jalbe Impăratuluĭ. (Magaz. istor. II, 215).

La începutul anuluĭ urmĕtor (1695) e mare Stolnic, în care calitate fiind, fu însărcinat împreună cu Radul feciorul Hrizeĭ vornic Popescu, să isprăvească lucrările de reparare ale cetățeĭ Cladova.

In anul 1701 erea mare vornic, aflându-se în divanul domnesc. In primăvara an. 1702, Brâncoveanu primi ordin de la Poartă să conducă pe fostul trimes al Anglieĭ la Țarigrad, cu onorurĭ prin țară. Acesta era. «Paghet solul Anglieĭ, carele fusese la Țarigrad de la pacea din Carlovitz și acum în vêrstă de 60 de anĭ, se înturna acasă pe uscat.» (Șincaĭ, III, 319). La Turtucaia fu primit de Toma Cantacuzen și Pătrașco Brezoianul; iar în apropiere de capitală «aŭ trimes până la Văcăreștĭ înaintea luĭ pe doĭ feciorĭ aĭ sĕĭ Constantin și Ștefan (Brâncoveanu); pe Mihail Cantacuzenul, pe Radul Isvoranul și pe toțĭ Călărașiĭ cu un rĕdvan de curte care l'aŭ adus în Bucureștĭ.» (id. III. 32).— Puțin după acea, la 10 Iulie 1702, Radu Isvoranu e trimes ca representant al domnuluĭ, la nunta feteĭ luĭ Gheorghe Banfi cu Ladislau Szekeli, fiind mare-vornic și însoțit de doĭ beizadeĭ aĭ luĭ Brâncoveanu și de alțĭ doĭ feciorĭ de boerĭ. (id. III, 321).

Radu ca și Cernica, sunt doĭ din principalĭ boerĭ de sfat aĭ luĭ Vodă Brâncoveanu, cum se vede din multe relațiunĭ ale timpuluĭ.

Cernica vel armaș și cu soția sa Maria Cantacuzino, aŭ avut 3 copiĭ:

PÂRVU ISVORANUL, din care descind prin urmașĭ sĕĭ, actualĭ representanțĭ aĭ familieĭ.

ȘERBAN ISVORANU, fratele sĕŭ, boer care la 26 Aprilie 1739, fu numit de Turcĭ ispravnic al județuluĭ Teleorman.

(Dapontès). Acesta muri fără urmașĭ, cum arată genealogia Cantacuzenilor. (Buciumul ; C. Bolliac).

Sanda, sora lor și fica luĭ Cernica, se mărită cu Ștefan Obedeanu.

Preda Postelnicul Isvoranu, care credem că erea fiul vorniculuĭ Radu, pieri ucis la anul 1716, de către faimoasele Catane Nemțeștĭ «ce gazda lor erea Vieroșul monăstirea Golesculuĭ, și afară de jafurile ce făcea, și boeriĭ numițĭ aŭ omorît, pre Șerban Cluceriul Prisiceanul, pre Grigore Vistierul Tigveanu Vlădescul și pre Preda Postelnicul Isvoranul și pre alțĭ ne numiți mulțĭ.» (p. 55. t. IV, magaz. istor. Radu Popescu).

— Un document din anul 1734, pomenește împreună pe frațiĭ Dumitru și Dinu Isvoranu, privitor la niște moșiĭ ale lor.

Scarlat Isvoranu este citat ca vel Clucer za arie, la anul 1783.

In fine un act de famile din 1834, ne arată ca fică a luĭ Constantin Isvoranu și a soțieĭ sale Smaranda, pe: Elena, căsătorită cu boerul Sandu Depărățeanu.

Din descendențiĭ actualĭ aĭ familieĭ: — Constantin Isvoranu avocat, căsătorit cu Maria de Laptev; aĭ căruĭ frațĭ aŭ fost: † Alecu Isvoranu, însurat cu sora generaluluĭ Slăniceanu, și Iancu Isvoranu căsăt. cu o Bibescu, fost oficer în cavalerie, asasinat la moșia sa Isvoarele din județul Olt. — Surorĭ având pe Irena Marghiloman, și Zoe Rioșanu.

IURAŞCU

(MOLDOVA)

Ceĭ maĭ vechĭ cunoscuţĭ din această familie sunt: — DUMITRAŞCO IURAŞCU dovedit printr'un act din an. 1623; apoĭ

IURAŞCU, citat la (7113, 4 Ianuarie) 1605, ca vel Logofĕt al Moldoveĭ.

Boerul IURAŞCO, împreună cu Başotă, ereaŭ Părcalabĭ de Roman la anul 1634 (7142).

Stratulat saŭ STRATUL IURAŞCU a fost mare logofĕt al Moldoveĭ în timpul domnieĭ luĭ Dumitraşco Vodă 1685. — Se vorbeşte de dânsul în maĭ multe acte de stăpânire pentru moşiĭ, dintre 1685-95. — (Doc. Academ. r.)

PETRAŞCU IURAŞCU, erea vel jicnicer, după cum probează un hrisov de întăritură din anul 1689, când domnea Constantin Cantemir.

In secolul trecut (XVIII): NICOLAE IURAŞCU erea de asemenea vel jicnicer la domnia luĭ Mihaĭ Vodă Racovitză (1705), şi apoĭ cămăraş mare.

MIRON IURAŞCU, contimporan cu acela, a fost vel medelnicer; iar URSU, mare căpitan de Covurluiŭ. (1710). etc.

PAHARNICUL IORDACHE Iuraşcu, 1812, a avut la începutul seculuĭ nostru fiŭ pe:

IOAN Iuraşcu, fost spatar (1835), etc. — O parte a familieĭ, din secolul trecut aŭ căzut şi printre boernaşĭ. —

Din descendenţiĭ actualĭ, este: GEORGE IURAŞCU mare proprietar la Bacăŭ, etc.

JIANU (şi CESIANU)

(VALACHIA)

Familie Olteană, originară din jud. Romanatzĭ, începând a se face maĭ cunoscută din secolul trecut, și din care o ramură are numele de Cesianu.

Intr'o tablă de la Celeĭ, găsită cu ocazia unor săpăturĭ, rĕmășiță din timpul colonizăriĭ romane a Dacieĭ, se face mențiune de, Plautio CAESIANO, șef de legiune și de trupe arătate în tablă. Blaremberg, dupĕ care luăm aceasta, (Essai sur les instit. de R. pag. 232) — îl dă ca strĕmoș al familieĭ Cesienilor (?)

— Numele de Jianu vine de la rîul Jiŭ, pe malurile căruĭ aŭ trăit primiĭ strămoșĭ aĭ familieĭ.

Hagi STAN JIANU VEL-PAHARNIC, la anul 1774 fu rânduit în Oltenia de către Feldmarșalul Potemkin, pe lângă Banul Părșcoveanu al Crajoveĭ, ca m.-paharnic. In această calitate fiind, în 1782-84 primește de la Domn însărcinarea: întâĭ pentru niște diferende de proprietate în munțiĭ mon. Tismana, și apoĭ (1784) în privința delimităreĭ hotarelor țĕriĭ din Gorj cu Austria, de când ne-aŭ rĕmas și rapoartele privitoare la această misiune. — (v. Ștefulescu — mon. Tismana p. 74-81)

ȘETRARUL JIANU la anul 1783, erea numit Ispravnic în judetzul Vêlcea. —

Un pitac domnesc din 1787, ordonă către vel paharnic ca să trimeată gazeturile din 'năuntru la Dumnealuĭ POSTELNIC JIANU. (V. Urechiă. — Istor. R. I, p. 109) —

Mavrogeni Vodă numește pe GHEORGHIȚĂ JIANU, ispravnic de Romanatzĭ, împreună cu Fărcășanu la 1788.

Faimosul IANCU JIANU ḑis HAIDUCUL, era din această familie. El trăia pe la începutul acestuĭ secol, în timpul luĭ Caragea. Există și o baladă populară care 'l cănta pentru isprăvile sale, începând așa:

«N'aţĭ auḑit de-un Jian
«De-un Jian, de un oltean
«De-un viteaz de căpitan.... ?»

(Alexandri. — Balade populare pag. 154).

In mintea poporuluĭ a rămas întipărită, maĭ ales în Oltenia, — figura acestuĭ aventurier sub o înfăţișare legendară și eroică.

Colonelul Papazoglu, în Istoria Bucureștilor ḑice că: «Jianu nu era haiduc, ci erea înainte mergătorul luĭ Tudor Vladimirescu...» (p. 99, id). După ce Greciĭ fură terorizaţĭ de ceata luĭ Jianu, peste un an fu prins de trupele luĭ Caragea și aruncat în Ocnă la Telega în 1817. Evadând, fu prins din noŭ și condamnat la spânzurătoare. Doamna Raluca se rugă pentru ertarea luĭ, ce obţinu în schimbul căsătorieĭ luĭ Jianu cu o domnișoară greacă de curte, Suzana.

Dupĕ acea, Iancu Jianu fu trimes de Vodă ca zapciu în judeţul Romanaţĭ, unde muri pe la anul 1846. De la soţia sa avu o fată, care se mărită.

Iancu avu încă doĭ fraţĭ, de la carĭ actualiĭ: —

Din ȘTEFAN JIANU, nepotul luĭ Iancu, sunt azĭ descendenţĭ fiiĭ sĕĭ: AMZA f. senator †; IORGU, ȘTEFAN, IANCU și 2 fete, căs. cu Hagiopol și Al. Niculescu. —

Din familia *Cesianu*, numită așa dupĕ moșia Cesienĭ, sunt aḑĭ, fiiĭ luĭ STĂNUŢĂ Cesianu:

1. DEMETRU Cesianu † 1898, f. Director al Poștelor, căsătorit cu Elena Bibescu.

2. CONSTANTIN CESIANU, avocat, mare proprietar, f. deputat. Căsătorit cu Maria n. Brăiloiŭ, având treĭ fiĭ.

3. IOAN CESIANU, căsăt. cu Maria Ghermani, are 3 copiĭ;

4. NICOLAE CESIANU, căsăt. cu Maria Florescu; și — 5. Lelia cu I. Otetelișanu.

JORA

(Moldova)

Una din cele maĭ vechĭ familiĭ ale Moldoveĭ, venită prin al XIV secol din Polonia. -- Incă din timpul luĭ Roman Vodă se găsește printre boeriĭ acestuia, la anul *1392*, Panul Jora Stolnicul (doc. din 12 Noembrie) (Wickenhauser), după cum se vede un boer însemnat al țĕriĭ.

In secolul XVI, la anul 1528, Gheorghe Jora erea Parcalab al cetățeĭ Hotin. Un document din 30 Iunie 1528, arată că el cumpără o moșie din Basarabia de la niște localnicĭ, și părțĭ din Brăzenĭ, etc. — (Doc. Academ. rom.)

La 1593 boerul Toderașcu Jorăĭ cumpĕra un sat, în 25 Martie. — (id. Doc. Academ.) — Un Jora erea Parcalab mare de Hotin la 1592, în zilele luĭ Vodă Aron.

Ionașcu Jora, boer moldovean, fără titlu la 1617 (3 Aprilie), de când a rĕmas un hrisov al luĭ Radu Voevod, prin care scrie comisuluĭ Ureche din Camenița, să nu conturbe pe Jora în posesia Verceștilor, peste care iĭ confirmă deplină proprietate.

El avea de soție pe Knejina Simina. La 1631, Ionașco Jora primește din noŭ confirmare de la Alexandru W. Iliaș peste acea moșie Vercеștiĭ din județul Neamțu. — (Doc. id. Academ.)

Jupan Jora, erea pârcălab de Hotin la anul 1628 (7136), al treilea din familie care ocupa această mare demnitate.

Ionașco, de care am vorbit, Grăpina și Gheorghe Jora, frațĭ, fac o împărțeală de moșie, după cum atestă documentele, în 1632. (Doc. Academ. rom.) —

In timpul luptelor pentru domnie între Vasile Lupul

și Gheorghe Ștefan, în anul 1653, de partea luĭ Vasile Lupul erea Timuș hatmanul Cazacilor, ginerele sĕŭ, și o trupă de Tătarĭ. Rugându-se Tătariĭ și Mărzacul lor de Timuș pentru a fi lăsațĭ să iasă din tabără spre a'șĭ căuta caiĭ, «fiind peste hirea lor a sta închișĭ»; — Mârzacul lor insistând, «Timuș de mânie dobitocească aŭ tăiat capul Mârzaculuĭ». Tătariĭ atuncĭ plecară. Pe drum, spre Movilăŭ: «le-aŭ eșit înainte acolo la ținutul Hotinuluĭ, Părcălabul Jora de Hotin, să le ție calea cu o seamă de oamenĭ. Tătariĭ s'aŭ supus într'o vale și s'aŭ întors cu toțiĭ asupra Părcălabuluĭ, și îndată aŭ plecat fuga Pârcălabul cu oameniĭ sĕĭ.... aŭ pierit mulțĭ din aĭ noștrĭ în acel rĕsboĭ, fără ispravă» — (Miron Costin. — Cronica, Let. I, 342)

In timpul luĭ Dabija, 1665, letopisețul luĭ Mustea ne spune, că trecând Grigore V. al Munteniеĭ prin Moldova fugând spre Nistru, cu o escortă de 50 de oamenĭ, și trecând pe la Botoșanĭ, s'a rătăcit un cămăraș al luĭ cu o pereche de desagĭ cu galbenĭ, «și căzând pe mâna Jorii, vornicul de Botoșenĭ, aŭ luat baniĭ și i-aŭ trimes luĭ Dabija Vodă...». — (let. Cog. t. III, 4). Poate acesta e tot una cu:

Toderașcu Jora vel medelnicer, pe care la 1668 îl întâlnim ca martor, alăturĭ cu Miron Costin și alțiĭ, în niște documente ale Asanilor cu Ilie Sturdza. —

Constantin Jora, avea la 1680 titlul de vel Serdar. (Doc. Academ.) —

Un act din 1684, dovedește pe Tudosica Joroae, cu lucrurĭ date eĭ de rĕposata Ruxanda jicnicereasa. (id). —

Pe Eremia Jora îl trimete Constantin Vodă Duca în anul 1691, la un rezident al comteluĭ Tökeli «de l'aŭ sugrumat la Trotuș, că era închis acolo la mâna luĭ Buhuș cămărașul de ocnă...» — (Ion Neculce, II let. 249).

Grigore Jora erea *mare vistiernic* în divanul principeluĭ Nic. Mavrocordat, de la 1711—1716, în care an muri, iar în locul sĕŭ fu numit de Racoviță, serdarul Darie Donicĭ. (Axente uricarul. let. II. 173). — El erea frate (?) cu Hatmanul Antohie Jora, de la care descinde familia actuală.

Hatmanul Antohi Jora joacă un rol însemnat în cronicele Moldoveĭ de la începutul sec. XVIII. Prima oară e cunoscut din anul 1691, când pleacă la Țarigrad să pîrască pe Const. Cantemir, însoțind pe Lupu Gavriliță Costache, cu paharnicul Lambrino și Bujorăneștiĭ. Eĭ fură însă prinșĭ și închișĭ de domn maĭ mult timp. — Sub Duca Vodă la 1701 (7209), boeriĭ nemulțumițĭ fugiră în țara românească la Brâncoveanu, care'ĭ primi cu mare dragoste; ereaŭ: Bogdan Hatman, Vasile Costaki, Jora Hatmanul, ceĭ alțĭ frațĭ aĭ vorniculuĭ Costake, Bujoreneștiĭ, și alțiĭ. In urma făgăduelilor luĭ Const. Duca, o parte din eĭ, între carĭ și Jora, se întoarseră peste puțin timp. — Sub Nicolae Mavrocordat el erea Hatman mare (1710); dar fu mazilit de domn, pentru că se încuscrise cu Iordachi Rosetti vornicul, măritănd pe fata sa cu aga Iordachi Rosetti, în potriva voințeĭ luĭ Vodă. Peste puțin timp fu reintegrat, «stând o lună mazil, dupĕ care pe evanghelie aŭ jurat luĭ Nicolai Vodă cum îĭ va sluji cu dreptate, și nu se va uita la cuscria luĭ Iordachi Rosetti vornicul...» — (let. Mold. II, 81). — Inainte cu cât-va timp (1711), Lupul Costaki ce erea caimacam de Domn al țĕreĭ, cu Antioh Jora și Macsut postelnicul, fură ridicațĭ de Turcĭ și în obezĭ dușĭ în închisoare la Varna. «Porunca aŭ fost să ia numaĭ pe Lupul, pentru că aŭ pomenit în fața viziruluĭ de Mihaĭ Vodă, iar Antiohi Hatmanul vĕzând că aŭ luat pre vĕrusĕŭ Lupul, aŭ mers și el, și aŭ luat și pe Macsut postelnicul...» — (let. III, 50).

Vornicul Lupu fostul caimacan, și Jora, scăpară abia dupĕ vre-o doĭ anĭ din temnița de la Varna, scoșĭ de Nicolae Mavrocordat, care acum se arăta milostiv către dânșiĭ, dându-le demnitățĭ în țară. — Antioh Jora fu numit *mare logofĕt* al Moldoveĭ «care și altă dată aŭ stătut; dară nicĭ doĭ anĭ deplin n'aŭ fost în boerie, că slăbise foarte rĕŭ din toate, nu atâta de bătrânețe cât din boală». (1714). Probabil, că nu mult dupĕ retragerea sa, el muri.

Fiul luĭ Antioh, prin care se continuă geneologia până în zilele noastre, a fost:

Mihail Jora. Pe la 1745, fiind tânăr, erea pe lângă Pr. Ion Mavrocordat W. împreună cu alțĭ fiĭ de boer. Mihaĭ Jora avu 2 băețĭ:

Dumitrache Jora (1810), care avu un singur fiŭ Iancu, însurat cu fata luĭ Enache Millo, neavând urmașĭ; — Și

Ion Jora mare Postelnic, fost părcalab, etc. † la Bacăŭ. El avu 3 fete și doĭ băețĭ, carĭ sunt:

Elisa căsăt. Canano, Ecaterina cu M. Kogălniceanu, Elena cu Rosetti Tetzcanu;

Alecu Jora căsăt. cu Sultana Manu; și

Mihai Jora, unul din principaliĭ luptătorĭ pentru Unire. Fost prefect, ministru, și ultimul supraviețuitor din membriĭ divanuluĭ ad-hoc. Are copiĭ pe: — Alice căsătorită Rosetti Tetzcanu; Maria cu R. Sturdza; Mihai; — și Vasile Jora, mare proprietar, (Focșanĭ), al căruĭ fiŭ este Mihai.

Aceștia sunt ceĭ din urmă descendențĭ aĭ familieĭ.

KEŞCO

(MOLDOVA)

Această familie, care apare cunoscută în Moldova (Basarabia) prin sec. XVII, dupĕ nume se vede a fi de origina lituană saŭ din ținutul cazacilor, în tot cazul pare a fi din Rusia. — La 1727 erea medelnicerul MIHAIL KESKO, cumpărător al uneĭ moșiĭ. —

In secolul trecut boerul SIMION KEȘCU erea vel sluger, când face la 1757 (6 Iunie), o hotărnicie pe Prut în județul Iașĭ, din ordinul luĭ Scarlat Vodă Ghika. Cu câțĭ-va anĭ maĭ înainte, la 1742, erea uricar în divanul veliților boerĭ aĭ Moldoveĭ.

PETRU KEȘCU MARELE VORNIC, pe la 1800, boer însemnat al Moldoveĭ, avea de soție pe fica luĭ Gheorghe Balș, Natalia, de la care se născu:

PAVEL KEȘCO, Vornic. Acesta fiind însurat cu P-sa Pulcheria Sturdza, fiica luĭ Ion Vodă, a avut numaĭ treĭ fete:

— Maria căsăt. cu Grigore Ghika; — Caterina Eugen Ghika, — și:

REGINA NATALIA a Serbieĭ, născută Martie 1859. Căsătorită (1875) cu Milan I Obrenovicĭ, Regele Serbieĭ, și având din această căsătorie, de fiŭ pe M. S. ALEXANDRU I, Rege al Serbieĭ de la 1889, născut 14 August 1876. etc.—

Prin ficele luĭ Paul Keșco se stinse ast-fel în secolul nostru această familie, care poate să maĭ aibă descendențĭ numaĭ în Rusia.

KOGALNICEANU

(MOLDOVA)

Cel d'ântâĭ strĕmoș cunoscut din această familie, îl găsim pe la sfârșitul veaculuĭ XVII, trăind în persoana luĭ SANDU KOGĂLNICEANU, care fu căsătorit cu fica luĭ Gavril Rango. Familia luĭ era originară din ținutul Basarabieĭ, de la Kogâlnic, de unde îșĭ trage numele de Kogălniceanu. —

Fiul luĭ Sandu erea, după actele rĕmase, VASILE COGĂLNICEANU, vel căpitan de Iașĭ la anul 1730, și la 1735 vel pitar. Acesta avu 4 fiĭ: Constantin, Petre, Enache și Nicolae.

NICOLAE, însurat cu Balașa Caracaș, a fost pitar de visterie la 1763;

ENAKE KOGĂLNICEANU n. 10 Oct. 1729, e cunoscut ca cronicar. Fost spatar și Vel Stolnic 1766. Soția sa erea Frusina fata vameșuluĭ Lefterache. — El scrise la Țarigrad cronica Moldoveĭ dintre 1733-1774, sub titlul: «Leatopisețul țĕriĭ Moldoveĭ, de la domnia I și până la a patra a luĭ Constantin Mavrocordat W., de Enaki Kogălniceanu, biv vătaf de aprozĭ».

CONSTANTIN KOGĂLNICEANU, frate cu Enake și fiul luĭ Vasile; fost medelnicer, vechil de visterie (1759), apoĭ *stolnic* și Serdar de Kișineŭ, etc. † înainte de 1785. Căsătorit cu Safta. Sub Ion Calimah (1758-61) fu vistiernic al Moldoveĭ, și fiind-că Domnul voia banĭ, el prin toate mijloacele, — maĭ ales prin protejarea a tot puterniculuĭ Grec Stavarache, care maĭ apoĭ fu silit să fugă din țară, — adună banĭ în visterie, cea-ce nemulțumi poporul. — Pe

lângă 2 fete, Const. Cogălniceanu avu 2 băeţĭ: pe Ion şi GHEORGHE, fost treti postelnic † Sept. 1811. —

— (La 1736 PREOTUL ION Cogălniceanu (doc. Acad.) primeşte o întărire de moşie, în care se arată între altele, că e ginerele luĭ Pilat, vornic de poartă). —

IOAN KOGĂLNICEANU jicnicerul, fiŭ al luĭ Constantin, † la 10 Ianuarie 1800 şi îngropat la Botoşanĭ. Avu de soţie pe Smaranda Bantăş, de la care se născură 5 fete şi 3 băeţĭ: — ALEXANDRU (1792-1815); — ION, născ. 1790; — şi Vornicul ILIE KOGĂLNICEANU n. 1787 † 1856. fost căminar, agă şi postelnic, etc. Insurat cu Catinca Stăvilă, e tatăl luĭ:

MIHAIL KOGĂLNICEANU (1817 Iaşĭ — 1892 Paris), om politic însemnat, scriitor. Studiă la Berlin, unde tipări o istorie a Românilor, şi una a literatureĭ române.

La 1843 fu numit profesor la Academia mihăileană, dar cursul sĕŭ fu suprimat. Luă parte la mişcarea de la 1848. In 1852 publică o ediţie de mare valoare a «Letopiseţelor» Moldoveĭ, reimprimată la 1874. — Maĭ târziŭ apare ca orator de prima forţă în Divanul ad-hoc, susţinând idea Unireĭ, care avu rezultat alegerea luĭ Cuza.

El ajută acestuĭ domn la împlinirea multor acte marĭ. De la 1863-65 fu prezident al consiliuluĭ; şi apoĭ 1868-70 ministru de interne; de externe 1877-78, în timpul rĕsboiuluĭ. — Apoĭ ia parte la congresul de la Berlin, unde apără cu căldură interesele ţĕriĭ. In urmă a fost în toate legislaţiunile, până la moarte. — Avu 2 fiĭ (act.):

CONSTANTIN, cel maĭ mare, n. 1855, fost deputat; consul al Românieĭ la Ismail.

VASILE KOGĂLNICEANU n. 1863, deputat, ziarist. etc.

KOSTAKE (Boldur)

(MOLDOVA)

MARELE VORNIC BOLDUR, care s'a ilustrat în istoria țěriĭ pe timpul luĭ Ștefan cel mare, e trunchiul acesteĭ familiĭ. Dupě cum dovedesc numeroase ispisoace (chrisobule) de la Ștefan Vodă, el erea la *1460* mare Vistiernic, iar între 1491 și 1513 mare Vornic al Moldoveĭ. — Soția sa erea Knejina Marina, fica luĭ Dragomir banul. — La 1497 dupě înfrângarea regeluĭ Albert al Polonieĭ, acesta retrăgându-se din țară, Pr. Ștefan auzi că'ĭ vine în ajutor trupe de Prusienĭ: «atunce aŭ chemat pe Boldur Vornicul și i-aŭ dat oaste, și l'aŭ trimes înpotriva aceĭ oștĭ, și aŭ zis să le dea rěsboĭ. Și așa Boldur Vornicul luând oaste în de ajuns, aŭ trecut Prutul în potriva aceĭ oștĭ, Sâmbătă seara; și Duminecă dimineața, Octombre 29 le-aŭ dat rěsboĭ... și multă vărsare de sânge s'aŭ făcut atuncĭ în oastea leșească la sat la Lențeștĭ, unde aŭ perit...» (Gr. Ureche.— Letop. M. I, p. 172). Boldur Hatmanul cu armata sa, înfrânse din noŭ pe Polonĭ la Șipințĭ. — In bătălia faimoasă ce se deduse atuncĭ la codrul Cosmin (Dumbrava roșie), Boldur a ucis pe Hatmanul comte Polon, Herbor Lucasiewitz. (v. Dumbrava roșie; poem de V. Alexandri). — Fiul mareluĭ Vornic Boldur, a fost:

ANDRUȘCO MARE MEDELNICER, care este adeverit printr'un act domnesc de la Stefănița Vodă din anul 1518 (7026). Acesta a avut de fiŭ, pe

IOAN, popa din satul Epureniĭ, care fusese silit din cauza unor acte politice să devie preot, la moșia veche a fami-

lieĭ, dupĕ care în zilele noastre o branşă a Boldurilor a luat numele de Epurenĭ.

Marele Sluger Kostaki, fiul luĭ popa Ion, de la care urmaşiĭ luară numele de Kostaki, e dovedit prin hrisoave de la Eremia Movilă, 1598. Soţia sa Călina, erea fica vornicululuĭ Cârstea Ghenovicĭ, şi avu de la dânsa pe:

Marele Vornic Gavriliţă, de la care chiar aŭ purtat numele de *Gavriliţeştĭ* urmaşiĭ sĕĭ. El avusese douĕ soţiĭ: fica spataruluĭ Caracaş şi fica Hatmanuluĭ Costan. — In timpul luĭ George Ghika la anul 1657, Gavriliţă pe atuncĭ aga de Darabanĭ, ia parte la luptele contra luĭ Ştefan W. (pag. 359, I, letop. Mold.) — «La domnia luĭ Antonie Vodă erea mare Hatman Gavriil Costaki». Fiind mare vornic în timpul luĭ Dumitraşcu Cantacuzen (1684), a emigrat în Valachia, de frica luĭ, împreună cu alţĭ boerĭ. — Const. Canmir Vv. trimese sol la Şerban V. al Valachieĭ pe acest boer, care întorcându-se, muri, se zice otrăvit. (V. letop. II, 235). Anul 1689. Cantemir numi vornic mare în locu'ĭ, pe fiul sĕŭ Vasilaki, «dar nu avea trecere la domnie ca tată-sĕŭ; şi pre ceĭ alţĭ fraţĭ aĭ luĭ aŭ început a'ĭ maĭ scădea din volnicia ce aveaŭ când trăia tată-sĕŭ» — Copiĭ luĭ Gavriliţă aŭ fost: Kostaki, Solomon, Lupul şi Vasile.

Kostaki a fost mare serdar la 1690, şi avu de soţie pe fica vorniculuĭ Manolake Rosetti. De la el se trag Epureniĭ.

Solomon, mare clucer şi vornic al ţĕriĭ, este amintit în cronică cu fraţiĭ sĕĭ. Vĕduva sa Catrina, dărueşte în anul 1714 a patra parte din Văscăuţĭ, Patriarhieĭ de Jerusalem.—

Marele Vornic Vasile Kostaki, fratele lor şi fiul luĭ Gavril, e bine cunoscut în istoria Moldoveĭ sub Cantemir W. la anul 1690. Dupĕ uciderea Costinilor, «pre Vasile vornicul, feciorul luĭ Gavriliţă, şi pe frate-sĕŭ Solomon, şi pe frate-sĕŭ Costake, şi pe Dediul Spatar şi tustreĭ feciorиĭ luĭ Miron logofĕtul, pre toţĭ i-aŭ prins şi i-aŭ închis, pre uniĭ în turn la curtea domnească, pre uniĭ în beciurĭ, pre alţiĭ la Seimenĭ...» — «Eară Lupul, feciorul luĭ Gavriliţă, şi Constantin cumnatu-sĕŭ, Paharnicul Lambrino, şi

Antioh Jora și alții aŭ scăpat în țara muntenească la Brâncoveanul...». De aicĭ eĭ se duseră la Poartă, dar fură prinșĭ și aduși în țară, scăpând de la moarte prin ordinul Porțeĭ, «și și-aŭ adus aminte și de jurământul ce aŭ jurat Cantemir Vodă luĭ Gavriliță vornicul cel bătrân, să nu'șĭ atingă sabia luĭ de neamul feciorilor luĭ». In schimb eĭ scăpară, plătind luĭ Vodă marĭ sume de banĭ. (v. Ion Neculce. Letop. t. II, p. 242)

Soția luĭ Vasile Costaki erea Catrina fica luĭ Cantacuzino, și avu fiŭ pe banul Grigoraș, care avea de nevastă pe fica Pr. Racovitză.

Marele vornic Lupu Costaki † 1716, frate luĭ Vasile și fiul III luĭ Gavril. Soția sa erea Ruxanda, de la care avu maĭ mulțĭ copiĭ prin care descind actualiĭ. El se ilustră la încep. secol. XVIII, în domniile luĭ Racovitză (1704), Constantin Duca (1701), și D. Cantemir. — Lupu erea mare adversar al operațiilor luĭ Petru cel mare contra Turcilor, în Moldova: Fiind domn D. Cantemir (1711), a scris vorniculuĭ Lupu, care se aflä la monast. Bursucĭ, să vie lângă dânsul, cea-ce boerul nu îndeplini. «Ear Dumitrașco Vodă dacă aŭ vĕzut că nu vine Lupul vornicul, aŭ mers de aŭ spus împĕratuluĭ pentru Lupul că nu vrea să vie cu ceĭ alțĭ boerĭ, ce să trimeată să-l aducă. Indată aŭ repezit împĕratul pe Chigheciŭ polcovnicul cu 200 de oamenĭ la Lupul numaĭ să-l aducă». Lupu Costaki însă erea înconjurat de Turcĭ și Tătarĭ, de carĭ se apăra, fără a putea fi însă biruit, timp de multe zile. Vizirul care se afla cu armate, auzind aceasta, trimese solĭ la Lupu să vie, de oare-ce nu i se va întâmpla nimic. Lupu veni în fața viziruluĭ, cerând ertare pentru rebeliunea sa, dar arătând în acelaș timp că el și ceĭ alțĭ boerĭ ereaŭ devotațĭ Turcieĭ și contrarĭ Rușilor. Tot el aminti că fostul domn Racovitză ar fi bun pentru țară, care'l voia. «Eară sə nu se fi prilejit acel boer acolo la vizirul, exclamă cronicarul, toată țara ar fi căzut în robia Tătarilor și ar fi pus și pașă să domnească țara». (v. pe larg. Letop Moldoveĭ, t. III, p. 48-49)—

Domn fu confirmat însă Nicolae Mavrocordat. Până la

numirea acestuia, caimacam al țěriĭ fusese numit Lupu Costaki vornicul; iar dupě o lună, din ordinele luĭ Mavrocordat, fu transportat cu Jora în lanțurĭ la închisoarea de la Varna, unde stete peste un an, fiind liberat prin stăruințele (!) aceluiaș domn. (V. id. pag. 50)

Domnind Racovitză la 1716, «vizirul trimes-aŭ aci în țară la Mihaĭ Vodă de aŭ luat pre Lupul Costaki Vornicul; și cum l'aŭ dus la vizirul, nimic nu l'aŭ maĭ întrebat, ce îndată i-aŭ tăiat capul; iară ce vină iar fi dat Lupuluĭ nu se știe; numaĭ tot de Nicolaĭ Vodă i-a fost perirea, precum am înțeles dintr'alțiĭ...» (idem, Letop. pag. 58). Tot atuncĭ periră munteniĭ, Mihaĭ Cantacuzino și spatar Dudescu.

Epureanu. —

Această ramură a familieĭ se trage de la Kostaki, fiul cel mare al luĭ Gavriliță, și anume prin:

Marele logofět Manolake Costaki, erea fiul serdaruluĭ Costaki, și nepot vorniculuĭ Manolake Rosetti. Boer însemnat, Ion V.Mavrocordat trimese o deputațiune de patru boerĭ la Țarigrad, an. 1746, în vederea recomandăreĭ de bun a Domnuluĭ și pentru anchetarea cheltuelilor exagerate ale Capukehaelor, compusă din: Costaki Razu Hatman, vornic Manolake Costaki, Radu Racovitză V. Vornic și T. Palladi vistier. La întoarcere Manolake fu închis cu ceĭ alțĭ marĭ boerĭ, spre a da eĭ baniĭ pentru plata haraciuluĭ. (Letop. t. III, 207, 209; Fotino, III, 109).

Ca mare logofět, la 1760, a fost ridicat cu maĭ mulțĭ boerĭ, prin intrigele luĭ Stavarache, favoritul luĭ Ion Calimaki Vv. și exilat prin firman, cu alțĭ boerĭ, la Samson-Kalisi în Asia, de unde însă fură liberațĭ peste puțin.

De la soția sa Maria, fica vel logofětuluĭ Pallady, a avut fiĭ pe: Gavril, Ioniță, clucer Manolache însurat cu fica vorniculuĭ Dumitraș Palladi, fără urmașĭ; și

Grigoraș Epureanu mare spatar, care luă numele dupě vechia moșie Epurenĭ din Fălciŭ, posedată de familie încă din al XVI secol, și care rěmase urmașilor sěĭ. Insurat cu Marița fica Banuluĭ George Caragea, a avut 3 fiĭ:

1) Toader Epureanu, însurat cu Safta fica medelnicerului Const. Lambrino, n'avu copiĭ.

2) Iordachi Epureanu mare vornic al Moldoveĭ, avu două soțiĭ: fica luĭ Callimaki, și apoĭ a doctoruluĭ postelnic Samurcaș; iar fiĭ doĭ: — Grigore Epureanu, fără copiĭ, — și: Manolache K.-Epureanu, om politic (1824-1880). Prezident al consiliuluĭ sub Pr. Cuza 1860, și al Cameref la 1866 la venirea Princ. Carol. Apoĭ ministru 72, și din noŭ prezident al consiliuluĭ la 1876 în opoziția unită, după care reintră în partidul conservator. Orator distins. — Căsătorit cu Maria Sturdza, avu un fiŭ Ion Epureanu †, iar fice Elena Al. Bibescu, și Catinca Exarhu.

3) Ion B. Epureanu, a avut 3 fiĭ: Dumitru, Alecu, ambiĭ † fără copiĭ, și Nicolae Boldur Epureanu (act.), fost prefect, deputat, etc. Căsătorit cu o Capsa, are 2 fiĭ. —

Cele alte ramure ale familieĭ Boldur Costake, se trag din urmașiĭ luĭ Lupu marele vornic.

Marele vornic Iordaki Costaki, fost mare stolnic, sub Grigore Vv. Ghica la 1727, și despre care vorbește vornicul Niculce. Despre dânsul a rĕmas în Moldova o baladă populară: «Iordache al Lupuluĭ», în care se vede omorîrea luĭ de către Vodă. (v. Alexandri; Balade populare, pag. 179-83; ed. 1866). — Soția acestuĭ boer erea fica Hatmanuluĭ Dumitrașcu Racovitză, cu care avu 2 feciorĭ: — marele paharnic Constantin, care luă de soție pe fica logofĕtuluĭ Bogdan; și

Iordachi Costaki, care pribegi în Rusia, unde pare că a și murit. El avu de fiŭ pe Aga Lascaraki, a căruĭ soție erea Zamfira, fica vorniculuĭ Iordache Rașcanu. Din această căsătorie se născură: — Nicolae Boldur Kostake †; și majorul Iordache Boldur Kostake †, al căruĭ fiŭ este: Victor Boldur-Kostake, căpitan. (act.) —

Scarlat banul (însurat cu fica luĭ Ștefan Rosetti), Constantin mare logofĕt, Gavril Banul, și Toderașcu mare spatar, sunt ceĭ alțĭ fiĭ aĭ luĭ Lupu, din carĭ derivă ramu-

rile actuale: Negel, Pĕtrescineanu și Talpan, însă nu știm precis de la care.

Constantin marele logofĕt, fiul lui Lupu, avu de soție pe Catrina fica vorniculuĭ Iordache Roset. In anul 1716 când veniră Nemțiĭ cu Ferenz și cu Ciaur în Moldova, Racoviță Vodă trimese la Tătarĭ pe Const. Costaki vistierul spre a cere un ajutor, care nu întârzie a fi trimes. (let. III p. 60). Vodă trecând puțin dupĕ acea peste munțĭ, printre boeriĭ ce-l însoțeaŭ erea Costaki vistierul, unul din ceĭ maĭ credincioșĭ consilierĭ aĭ luĭ Racovitză. — Până la venirea luĭ Grigore M. Ghika ce fusese numit domn al Moldoveĭ în 1727, caimacam al țĕriĭ erea Const. Costaki spatarul și Sandu Sturza banul. Sub acelaș domn, Grigore Ghica, fiind mare Hatman, a fost numit vel vornic de țara de jos. — El a murit de apoplexie, fiind mare logofĕt la anul 1796 sub Ghica; și e capul branșeĭ Negel.

Frațiĭ sĕĭ: Toderașcu mare spătar ținu pe fica luĭ Petrașco Catargiŭ; iar Gavril pe a luĭ Kiriac. —

Generația urmĕtoare a neamuluĭ, corespunzând fiilor luĭ Constantin, Scarlat, Gavril, și Teodor (frațiĭ), decĭ nepoțĭ vestituluĭ Lupu, erea reprezintată prin:

Lupul, poate fiul luĭ Constantin; fost mare căpitan, muri ucis de Tătarĭ. Soția sa erea fica vorniculuĭ Mihalache Sturdza și n'avu copiĭ.

Mateĭ postelnicul, de care vom vorbi. — Scarlatachi stolnicul, însurat cu Sultana, erea probabil tot fiŭ luĭ Constantin. — Vasile Costaki Negel vel Ban, erea însurat cu Ilinca fata luĭ Iordache Pașcanu, fiind fiŭ luĭ Constantin și tatăl luĭ Grigoraș Negel. Fost mare paharnic (1764). —

Ilie vornicul, ginerele luĭ Mihaĭ Sturdza vornicul, erea poate (?) fiul luĭ Toderașc, El fusese creat mare spatar de Grigore V. Ghika la 1764, și venind domn Calimah peste 3 anĭ, împreună cu alțĭ boerĭ îl vedem emigrând în Muntenia. —

Fratele sĕŭ (?) Lupu, a fost de asemenea mare vornic și avu de soție pe fata Miclesculuĭ.

Patraşcan.

Mateĭ Kostaki postelnicul, fiul banuluĭ Scarlat (?), e capul uneĭ ramure a Costăcheştilor, De la soția sa Ruxanda fica luĭ Petrea Miclescu avu 3 fiĭ, ce avură acelaș nume: Iorgu, Iordache și George. Iorgu zis Stoeșescu, de la soția sa Catinca fica vorniculuĭ Gheorgheș Sturdza n'avu copiĭ, ca și fratele sĕŭ Iordache.

George Kostake, fiul cel mare al luĭ Mateĭ zis «Petrașcanu» a fost mare agă. Insurat cu Safta Foresco (Botez), avu 3 copiĭ:

Alecu Kostake (act.), proprietar al moșieĭ Răchitoasa din Tecucí, însurat cu o Razu; Elena soția luĭ Constantin Costake din altă branșă (Talpan); și Profira.

Negel. —

Din Constantin marele logofĕt Costaki, † 1736 și poreclit Negel, din cauza unuĭ negel ce avea la nas, descinde această branșă prin nepotul luĭ de fiŭ:

Clucerul Grigorașco Negel, fiul banuluĭ Vasile Negel și al Ilineĭ, Pașcanu, erea însoțit cu Maria fica luĭ Dinu Cantucuzino. El a avut treĭ fiĭ: — Ștefan Negel însurat cu Catinca Văcăreasca; Mateĭ Negel postelnicul, cu fata paharniculuĭ C. Costaki, Casandra; și Mitropolitul Veniamin Kostaki al Moldoveĭ și Suceveĭ n. 1768 † 1846, cel maĭ însemnat prelat al bisericeĭ noastre în acest secol. A tradus și publicat o mulțime de cărțĭ în tipografia înființată de dânsul la M-rea Neamtzu. (1805). — El muri la 1846 ca pustnic la M-rea Slatina. Edgar Quinet îl depinge ast-fel: «Suflet de o castitaie îngerească, frumos și plin de maiestate, cum n'am vĕzut alt bătrân în viața mea. Când mitropolitul Veniamin, îmbrăcat în splendoarea bisericeĭ sale orientale se înfățișa îmbrăcat cu vestmintele cele aurite, cu pletele-ĭ de zăpadă și în valurĭ pe umerĭ, poporul vedea într'ânsul pe însușĭ sfântul patron al Moldoveĭ». —

Șerban Negel a avut fiŭ pe spatarul Iancu Negel; din carĭ sunt actualiĭ descendențĭ aĭ familieĭ Negel, la Iașĭ.—

Lăţescu. —

Spatarul Mihalachi Kostaki, fiul vorniculuĭ Ilie şi al ficeĭ luĭ Mihaĭ Sturdza, însurându-se cu fata luĭ Canano, Maria, a avut 2 fiĭ: Ioniţă (soţie fata vorniculuĭ Krupenski), şi Georǵe Lăţescu spatarul, însurat cu fata spataruluĭ C. Miclescu. Copiĭ aŭ fost:

Marele Hatman Iordache Costake Lăţescu-Boldur, general-inspector şi Hatman al miliţiilor Moldoveĭ. Numit Lăţescu dupĕ moşia veche a familieĭ, Lăţeştiĭ.

El fusese căsătorit: 1. cu Efrosina Rosetti şi 2. cu Anica fica luĭ Teodor Balş, având 3 fiĭ: — Toderiţă Boldur-Lăţescu, publicist şi ziarist. †, însurat cu o Sturza (având o fică) majorul I. Lăţescu; şi George Lăţescu (act.) —

Frate cu Hatmanul George, erea Alecu Lăţescu, rotmeister

Talpan.

Marele vornic Lupu Costake, (fiul luĭ Toderaşc?) însurat cu o Micleascà, avu fiŭ pe: Constantin zis Talpan mare vornic, însurat cu Marghioala, fata vistieruluĭ Lascaraki Rosetti, cu care avu un fiŭ:

Aga Lascarachi K. Talpan, a căruĭ soţie erea Safta. Fiul acestuia este: — Constantin Kostake, însurat cu Elena Kostake, din ramura Patraşcanu, având 4 fiĭ (act.):

Lupu Kostake, însurat cu o Juvara. Fiŭ: Nicolae. — Dumitru. — Mateĭ, însurat cu o Canano. Fiŭ, Gheorghe.— şi Gavril. —

Cronica luĭ Huru zisă şi isvodul luĭ Clănaŭ, dovedită ca o falsificare modernă, citează în evul mediŭ, în timpul şi înainte de Dragoş (sec. XII-XIII), nobilĭ din această familie, din carĭ unul cumnat al luĭ Dragoş W. —

Armele familieĭ sunt: fundul împărţit in 2 părţĭ orizontal. Sus, pe fund jumĕtate roşu şi azur, un vultur la care nu se vĕd ghiarele şi d'asupra capuluĭ o coroană; jos, pe fund aur, o mână cuirasată, ţinând în pumn o ramură verde, o spadă şi o cruce. — Coroana comtală; totul sub mantie princiară.

KRETZULESCU

(Valachia)

Origina acesteĭ familiĭ se leagă cu a Basarabilor, din carĭ pare a fi o ramură.

Pe la începutul secoluluĭ XVI, trăia un boer, Fuior din Râmnic (1500), al căruĭ fiŭ dupĕ oare-carĭ probabilitățĭ, erea Marele Ban Dobromir și fratele sĕŭ Gheorghe logofĕtul. Pe de altă parte, pare că acest Fuior a fost frate cu Stan I, din care descind Kretzuleștiĭ de astă-zĭ.

Dobromir, marele Ban al Crajoveĭ, ocupă această demnitate ereditară a Basarabilor, în 1568. El jucă un rol însemnat sub domniĭ din a II-a jumĕt. a sec. XVI; și prin părințiĭ sĕĭ descindea din Dan II, și Pârvu Banul Crajoveĭ. In anul 1583 se opuse cu armele la venirea pe tron a luĭ Petru Cercel; dar fiind învins, fu prins de acesta, și decapitat în acel an cu Mihaĭ Vornicul și Contil paharnic, la Têrgoviște. (v. Sincaĭ. pag. II, 374). — Documentele îl citează ca Ban din 9 Sept. 1568-80; în 1569, 1572, 1575, 77, etc. (v. doc. mon. Tismana la Arhiva). — El se pare că a zidit biserica din Runcu (Romanatzĭ). (v. Odobescu).

Lăsă numaĭ o fică: Neacșa, soția faimosuluĭ Radu Bidiviul.

Documentele ne transmit pe fratele sĕŭ Gheorghe Logofătul, 1586, care avu de fiŭ pe Chirca paharnic. (doc. Arhiveĭ St. Buc.). Acesta e părintele Doamneĭ Stanca, soția luĭ Mihaĭ Vodă Viteazu de pe când erea vel agă la 1584, și fusese soție luĭ Dumitru Banul Crajoveĭ. (1584). Fratele eĭ este:

Dragomir, marele Ban de sub Mateĭ W. Basarab,

1641. — In 1639, pe când erea mare armaș, Banul Teodosie împreună cu alțĭ 30 de boerĭ, semnenză un act prin care se confirmă luĭ Dragomir, vel armaș, proprietatea peste satele, foste ale moșuluĭ sĕŭ Banul Dobromir. El a maĭ fost mare postelnic și vornic sub Mateĭ W. — In 1642, Mateĭ îĭ confirmă posesie peste Plăvicenĭ, carĭ aparținuseră odinioară luĭ Barbu Crajovesca Banul, care donează o parte Monastireĭ Bistrița fondată de el, după cum o confirmă un act de întărire al luĭ Mihnea Voev. din 10 Septembrie 1508. Această moșie aparține maĭ târziŭ urmașuluĭ sĕŭ Dobromir, și apoĭ luĭ Dragomir și Stanceĭ. — Dragomir zidi biserica din Plăvicenĭ (1648), unde sunt zugrăvițĭ el, soția sa Elena, Stan logofĕtul și Dobromir Banul. — Muri la 1656, și prin el se stinse această ramură.

Pe la 1500, documentele ne dovedesc pe Stan vel Spatarul și soția sa Caplea. Acesta erea unchiŭ luĭ Dobromir, deci probabil un frate cu legendarul Fuior. — Fiul sĕŭ:

Vintilă paharnicul din Baloteștĭ (n. între 1500-1510), a avut de soție pe jupăneasa Caplea. Aceasta erea fata Capleĭ din Periș, care erea fica vestituluĭ mare Ban Teodosie.

Stan logofĕtul din Bărbulețĭ, e adeverit ca fiŭ al luĭ Vintilă și părinte al luĭ Stan din Crețuleștĭ. Surorĭ cu dânsul, «fice» ale luĭ Vintilă, ereaŭ Maria soția Predeĭ paharnicul din Târgoviște, și Elena.

Stan logofĕtul din Cretzuleștĭ, fiul preced. Stan, apare cel d'ântâiŭ purtând acest nume dupĕ posesia sa. E citat în hrisoavele din 1604 de la Radul Voev. și din 1649, când murise, de la Mateĭ Basarab. Soția sa erea jupâneasa Stanca. — El zidi biserica din Têrgoviște (1647), unde sunt zugrăvițĭ cu neamul: Stan, Dobromir Ban, Dragomir; și maĭ târziŭ Radu, Pârvu și Iordache.—A avut 2 fiĭ: Radu și Pădure postelnic; Sora acestora Alexandra, avea de soț pe Tudoran aga din Aninoasa, fiul luĭ Iane.

Pădure postelnicul 1666, căsătorit cu jupâneasa Doichița. Din 1666 are de la Radu Voev. chrisov de întărire de posesie peste Alimăneștiĭ din Argeș. Testamentul sĕŭ e datat din 7205 (1697). — Fiul sĕŭ: Mateĭ Cretzulescu, vel șatrar la 1717, avu un singur fiŭ, numit tot Mateĭ, † fără urmașĭ.

Radu logofĕtul Kretzulescu (1620-1680 ?), fiul cel mare al luĭ Stan logofĕt. Boer ilustru în secolul XVII. Pe la 1669, 1671, erea mare logofĕt. — Inimic neîmpăcat al grecilor și al luĭ Leon Vodă. In timpul domnieĭ luĭ Antonie Vodă de la Popeștĭ, Radu Cretzulescu joacă un rol considerabil. Eugel (I, 110) spune, dupĕ raportul unuĭ misionar adresat la 1688 împĕr. Leopold: «Principele Antonie nu erea de cât o umbră. Marele spatar Șerban Cantacuzino erea *un* Principe, al doilea erea Banul Mareș, și al treilea Principe, erea marele logofĕt Radu Cretzulescu».

Cronicele timpuluĭ (mag. istor., Sincaĭ; Laurian, etc.) ne vorbesc (1669) despre o mare dușmănie între boerĭ; sfetniciĭ domneștĭ a tot puternicĭ de o parte: Mareș Banul, Logofĕt Cretzulescu și Spatarul Cantacuzino; — iar de alta boeriĭ Staico Buxianul, Radu Știrbey de Isvor, Hrizea, Ivașco aga Băleanul, în capul căror se afla Gheorghe vornic Băleanul. Antonie Vodă încercă să împace lucrurile, exilând pe aceștĭ din urmă la moșiile lor; dar fiind mazilit în urma insistențelor luĭ Băleanu la Turcĭ, Cretzulescu și Mareș Băjescu fură prinșĭ și închișĭ de Ghica Vodă. Prin stăruințele enorme ale luĭ Șerban Cantacuzino, din ordinul Turcilor fu liberat din închisoare, unde'ĭ aștepta rĕsbunarea. Cronicele ne vorbesc pe larg despre acestea, și de sfârșitul unor boerĭ. (mag. ist. II, 10; — Sincaĭ, 172). — Pe când cronica Bălăcenească ține cu Băleniĭ; anonimul cronicar este în potriva mișcăreĭ lor.

Radu Cretzulescu la 1672, e caimacam al țeriĭ, împreună cu Stroe Vornicul, pe când Antonie Vodă erea la Constantinopol spre a reînoi domnia; el reprimă revolta a boerilor excitațĭ de Băleanu și Ghica, cu o mare severitate. Zidi o biserică lângă Bucureștĭ și muri pe la 1680, în-

conjurat de venerația și renumele sěŭ. Erea cumnat cu Șerban Cantacuzino, ținând de soție pe sora acestuia. Fiul sěŭ e

Pârvul marele Postelnic «fecior Kretzulescului» (1660-1690), fost vătaf de aprozĭ, věr cu Vodă Brâncoveanu. La 1678 «Duca Vodă mergând până la Iașĭ, veni veste din țară, că Radul Kretzulescul cu toată casa lor, aŭ fugit în Ardeal, de acolo din tabără fugi și Vintilă Corbeanu paharnicu, Pârvul postelnicul fecior Kretzulescului, în Ardeal trecând pe la Trotuș». (Const. Capitan, mag. ist. II, 16).— Muri foarte tânăr la 1690; și avea de soție pe jupâneasa Vișa.

Iordache Vornicul Kretzulescu (1680-1746), fiul sěŭ, boer însemnat. Crescut la curtea luĭ Brâncoveanu; — la 1717 e mare Logofět în divanul domnesc. Cronicariĭ ne vorbesc adesea de dânsul. El erea ginerele luĭ Vodă Brâncoveanu, care în 1700, când Cretzulescu erea în vârstă de 20 de anĭ: «întorcându-se la Bucureștĭ, primăvara aŭ măritat pe Safta, fata sa dupě postelnicul Iordache Crețulescul». (Sincaĭ).

Dupě decapitarea socruluĭ, fu exilat cu věduva Brâncoveanuluĭ la Kiutaĭ. Sub Mavrocordat (1717) e mare Vornic, demnitate ce avu până la moarte (1746); când fu înmormântat la Mitropolia din Bucureștĭ.

Radu Popescu zice în călătoria luĭ Nicolae Mavrocordat: «Acolo la Afumațĭ aŭ îmbrăcat domnul pe Iordache Krețulescu vel Vornic și pe Dumitrake Ramadan vel spatar, cu conteșe îmblănite cu blane de vulpe de Mosk foarte frumoase». (Cronica, în mag. ist. IV. 169).

Impreună cu soția sa, Gheorghe Kretzulescu a zidit și înzestrat biserica Kretzulescu din Bucureștĭ la 1722. Testamentul Safteĭ, e datat din 1747, 3 Aprilie, și e foarte interesant prin conținut: între altele lasă 1050 talerĭ patriarhilor de Erusalem, Antiohia, și Alexandria

Din ceĭ 4 fiĭ aĭ luĭ Iordake Kretzulescu: Nicolae, al doilea, muri fără copiĭ; Radu și Constantin formară douě ramurĭ ale familieĭ; iar cel maĭ mic fu marele Ban Toma

Cretzulescu (1710-80), însurat cu Safta Costin. In 1776 erea vel Ban. Acesta la 1764 sub Ștefan Vodă Racovitză, erea în capul boerilor carĭ cereaŭ un edict contra Grecilor, care fu și dat. — Toma avu de fiŭ pe Banul Dinu (Constantin) (1750-1830?), care la rândul sĕŭ avu fiŭ pe al doilea Toma, fost mare logofĕt în secolul nostru, și a căruĭ generație se stinse prin cele 3 fice ale sale: Elena Golescu, Safta și Catrina. —

Cele 2 ramure actuale:

I. Prin Vornicul Radu Kretzulescu, căsătorit pe la jumĕt. secoluluĭ trecut cu Safta, fica paharniculuĭ Leordeanu; având fiŭ unic pe

Clucerul Iordache Cretzulescu, căsătorit cu Maria Cantacuzino, apoĭ cu o Floreascâ, avu copiĭ numaĭ din cea d'ântâĭ: — pe Constantin m. paharnic, (al căruĭ fiŭ Constantin †, însurat cu Maria Filipescu, lăsă numaĭ o fică Elena); — pe Safta, măritată cu Clucerul Dumitru Ștefănescu; — și pe

M. Logofĕt Alexandru Kretzulescu, care trăia pe la începutul secoluluĭ, și la 1835 erea vel vornic de poliție. însurat cu Ana Câmpineanu, avu din această căsătorie cincĭ fete și patru băețĭ, distinșĭ oamenĭ politicĭ: —

— Constantin Kretzulescu, n. 1809—1884; fost militar, demisionat ca major în 1840. Prefect, apoĭ procuror la casație (1841). — In 1857 Președinte al comitetuluĭ din Valachia pentru alegerea divanuluĭ; din 1867 ministru de interne și prezident al consiliuluĭ. Fusese căsătorit cu Luxandra Dedulescu, având de fiŭ pe Leonard, și 4 fice.

— Scarlat Kr. † fratele sĕŭ, fost colonel în armată rom. dupĕ 1831. Fost ministru al Cultelor sub Vodă Ghica, și întreprindĕtor al serviciuluĭ poștelor (1848). Căsătorit cu o Vilará.

— Generalul Dumitru Kretzulescu, 1824—74. Colonel în armata turcă, intră în cea română. La 1861, ia parte ca șef al diviziei din Bucureștĭ în complotul contra Pr. Cuza, care se făcu în casa sa. La 1870 e general de

divizie. † 1874. — Avu de soție pe Sultana Bălăceanu, cunoscută prin frumusețea și demnitatea eĭ.

— Nicolae Kretzulescu, al treilea dintre frațĭ. n. 1812. Membru și f. Președinte al Academieĭ române; fost în maĭ multe rândurĭ ministru și prezident al Consiliuluĭ, f. Prezident al Senatuluĭ, a jucat un rol însemnat în politica țĕriĭ.— Actual president al Ateneuluĭ român. Căsătorit cu Sofia Iacovenco, având fiică pe Ana, căsăt. cu Al. Lahovary.

II. Al doilea fiŭ al luĭ Iordake Crețulescu:

Banul Constantin Kretzulescu, fost Aga, Vornic, și Ban, în 1755. Din căsătoria sa cu Smaranda, fica luĭ Florescu, avu copiĭ pe: Catrina, soția Vistieruluĭ Constantin Văcărescu; — Ioniță; și

Banul Manolake (1740—1815), mare Ban în 1809, fost vel Logofĕt și Vornic al țĕriĭ; boer însemnat la începutul seculuĭ. Căsătorit cu fica luĭ Dumitru Racovitză. — Filiația se continuă prin fiul sĕŭ:

Clucerul Ghiță saŭ Gheorghe Kretzulescu, căsătorit cu Elena a logofĕtuluĭ Bucșenescu. El muri tânăr, la 1815; lăsând fiŭ unic pe

Manolake Kretzulescu Aga, însurat cu Catrina Brăiloiŭ. † la 1878.

Emanuel Kretzulescu, fiul acestuia, n. 183.. Ministru plenipotențiar. Căsătorit (1861) cu Maria Lahovary.

Fiiĭ sĕĭ sunt: —Emanuel Kretzulescu consilier de legațiune, căsăt. cu Caterina Petrovicĭ Armis; și

Radu Kretzulescu, fost deputat (1893).

Armele familieĭ sunt: — 8 părțĭ ale ecusonuluĭ. In cea d'ântâĭ stema Valachieĭ; în a doua o cruce cu 2 brațe, jos cu 2 ramurĭ îndoite pe fund azur; al 3-lea pasĕre fantastică pe fund negru, cu 2 capete; 4. un leŭ ridicat, pe aur; 5. un vultur imperial înaripat, pe roșu; 6. capul de boŭ cu steaua, pe azur; 7. un corb pe fund argint. 8. o cetate cu turn, pe azur. Peste tot (en abîme), capul negru al Basarabilor. — Coroana priinciară.

KRUPENSKY

(Moldova)

In țară din secolul XVII, această familie este venită din Polonia, unde se afla de mult printre nobiliĭ țěriĭ, fiind venită acolo, din Boemia, de unde 'șĭ trage origina.

Istoricul polon Paprosky, în cartea se asupra nobleței polone, descriind armele familieĭ Krupenskylor (herbul), carĭ sunt: într'un câmp roșu un trandafir alb cu cincĭ frunze, și d'asupra cascului și coroaneĭ un alt asemenea trandafir, spune că a fost adus în țara leșească de către Poian din Boemia. Același lucru îl mărturisesc Ocholsky, Bielsky, și Miekonsky, zicând că acel Poian, venind din Boemia, aduse pe Dombroska împreună cu alte fete Craiuluĭ polon Micislav, apoĭ se așeză în locurile acelea, unde are și urmașĭ vrednicĭ. — Paprosky maĭ spune că blazonul (herbul) erea foarte vechiŭ și în întrebuințare cu mult înainte de nașterea luĭ Christos(?)

Dupě cum am amintit maĭ sus, familia există în Moldova de la jumětatea secoluluĭ XVII, fără a preciza însă cu siguranță, data când ea s'a stabilit. — Unul din urmașiĭ familieĭ, a transcris în secolul actual într'o mică condică, principalele acte referitoare la familie și emanând de la diferițiĭ domnĭ aĭ Moldoveĭ; precum și descripța armóriilor, etc. (în pos. d. N. Krupensky)

Dupě genealogia familieĭ, cel d'ântâĭ strămoș în Moldova este, dupě 1650:

Andronachi Clucer, care avu treĭ feciorĭ: Vasile medelnicerul; Timus, al doilea (ftori) logofět; și

Sandu Krupenschi vel medelnicer și vel jicnicer, cu

care titlul îl găsim în timpul domnieĭ luĭ Nicolae W. Mavrocordat la anul 1710. Cronica ne spune că maĭ mulțĭ boerĭ, între carĭ Ion Buhuș logofĕtul, Bucium slugerŭ, Sandu Crupenski jicnicer, și alțiĭ, pusese iscălitura cu pecețile lor, unuĭ agă turc venit în țară, pentru restul de bir ce avea să plătească fostul Domn Mihaĭ Racovitză, atuncĭ la Constantinopol. (v. Letopiseț ed. Kogăln. II. p. 79). — «Și cu acel mijloc s'aŭ fost amăgit boeriĭ de și-aŭ dat pecețile, de aŭ mers într'alte mărturiĭ, în marturia biruluĭ».

Sandu Krupenski a avut șase copiĭ; dintre carĭ: Anesie călugărul, Pahomie călugărul, și Vasile cămărașul n'avură urmașĭ. Fata Maria, ținu în căsătorie pe un Catargiŭ; iar din ceĭ alțĭ băețĭ: Lupu și Grigore logofĕtul, se traseră cele douĕ ramure ale familieĭ, existente astăzĭ.

Stolnicul Lupu Krupenski, a avut 5 copiĭ: Spătarul Costachi (care avu doĭ fiĭ: Vasile comis și Ioniță care de asemenea avu fiŭ pe Iancu, †, fost colonel). — Vasile spătar; Scarlat vel clucer; — Catinca măritată cu boerul Rusu; — și

Iordache Krupenski mare serdar, cel maĭ mic din fiĭ Stoniculuĭ. La rîndul sĕŭ avu de asemenea șeapte copiĭ, din carĭ numaĭ treĭ avură descendențĭ:

1. Teodor, al doilea în vîrstă, erea tatăl luĭ Teodor, Gheorghe, și al uneĭ fete, care fu măritată cu principele Visneasky din Polonia.

2. Mateĭ, cel maĭ mic dintre frațĭ, avu copiĭ pe: Elisa soția luĭ Sturdza, Nicolae, Sofia măritată cu Argyropolo și Maroșca cu Cantacuzino.

3. Scarlat Krupenski, mare logofĕt al Moldoveĭ, al cincilea dintre copiĭ luĭ Iordake, înrudit cu Ion Vodă Sturdza, e acel din care descinde ramura actuală a luĭ Lupu stolnicul, anume prin fiul sĕŭ George. Copiĭ luĭ Scarlat aŭ fost: — Aristița măritată cu Darie; Profira cu Donicĭ; Alecu; Elena soția luĭ Lazu; Mateĭ cel maĭ mare (a căruĭ singură fică fu: Eufrosina); și

George Krupenski, fost colonel, Căsătorit cu o Jora. Avu 2 copiĭ: — Maria Hermeziŭ; și

Nicolae Krupensky n. 1847. Directorul monetăriei Statului, publicist și numismat. A scris despre: «medaliile române», etc.

Căsătorit cu Aspasia n. Mavrocordat, are trei copii: Nicolae Krupensky, Mihaï † 1896, și Elisabeta. —

A doua ramură a familiei descinde din fratele lui Lupu, cel alt fiŭ al lui Sandu, anume:

Grigore Krupenski mare Logofĕt, fost medelnicer, 1753. Acesta a avut nouĕ copii, dintre cari trei aŭ avut urmași, dând naștere la trei branșe înrudite:

I. Vornicul Costachi Krupenski avu și el 7 copii, dintre cari trei aŭ avut descendenți, anume: —

Sandu Krupenski de la Caraclăŭ, fost ban, avu patru fete: 2 călugărițe, și două căsătorite, cu Ralet și cu Negri; iar fiŭ pe Costache, tatăl colonelului Sandu Krupenski † la 1897. Colonelul A. Krupenski avu 2 fii (actuali): Constantin magistrat, și Nicolae, oficer. —

— Enache Krupenski fost agă, al doilea fiŭ al vornicului Costache, avu fiŭ pe Manolachi, tatăl lui: Edgar, Manolache, Emile, și Constantin Krupenski, avocat (care are trei copii: Emanoel, Maria și Lucia).

— Iordache fratele lui Sandu și Enache, numit Chiticeanu după moșia sa, a fost vel spătar și avu 6 copii, din cari două fete: Masinca ținu pe Lățescu și Elena pe Iurașcu; iar unul din fii: Costachi, a avut patru fete și doi băeți, din cari (actuali): Lupu Krupenski și fiul sĕŭ Alexandru.

II. Sandu Krupenski de la Betești, un alt fiŭ al logofĕtului Grigore, dete naștere la o altă branșă laterală, din cari nu mai sunt urmași în viață. Din cei opt copii ai sĕi: Catinca ținu pe Lambrino; Grigore avu numai patru fete (Frusinița Rosetti, Profira Miclescu, Elena Canano, și Catinca Sion); Manolache fratele lui Grigore, a avut și dênsul patru copii: Catinca, Alecu, Profira și Sandu.

III. Grigore Krupenski de la Poloboc, a fost serdar mare. Tatăl sĕŭ Grigore m. Logofĕt, fiind medelnicer, primește

întărire de la Racovitză Vodă peste satul Giurcanĭ (Bacăŭ), la 20 Ianuarie în anul 1753. (v. doc. Academieĭ). La anul 1757 erea ispravnic al judeţuluĭ Bacăŭ. — Fiul sĕŭ Grigore despre care vorbim, e numit după moşia de la Poloboc. Din ceĭ cincĭ copiĭ aĭ sĕĭ (Iordachi, Grigore, N.... călugăr, Alecu, şi Maria Lăţeasca), n'avu descendenţĭ de cât prin cel maĭ mic din eĭ:

ALECU Krupenski, dintr'aĭ căruĭ căruĭ 7 copiĭ, sunt astă-ḑĭ: MIHAIL Krupenski, oficer, şi GEORGE KRUPENSKI, avocat (avênd 3 fice) — Ceĭ alţĭ băeţĭ aĭ luĭ Alecu aŭ fost: Vasile, Lascar, Leon şi Grigore.

LECCA

(VALACHIA)

Origina veche a familieĭ este italiană; și dacă ne-am urca în timpurile maĭ vechĭ, poate descinde din vechea familie patriciană romană, în care găsim cu siguranță istorică, pe doĭ membri aĭ eĭ: PUBLIUS Porcius LÆCCA saŭ Lecca, la 192 a. Cr., pretor roman, senator și autorul uneĭ însemnate legĭ; — și pe MARCUS P. Lecca, însemnat senator, părtaș la conjurațiunea faimoasă a luĭ Catilina (sec. I).

Familia se găsește în Italia între nobilĭ, din timpurĭ depărtate; prin al X saŭ XI secol vre-unul din membriĭ eĭ a emigrat în Balcanĭ și apoĭ în țěrile române, dupě ce luaseră parte la cruciade. — Chiar ortografia ar arăta origina eĭ, căcĭ la Romanĭ se scria în douě modurĭ: Lecca saŭ Laeca.

La anul *1080* se vorbește despre un Leca în sudul Moesieĭ, în Sardica, fapt raportat la Lequien (in Oriente Christi, 1740), dupě Scilitzes Curopalatos: «....Michaëlem Sardice episcopum, sacris vestibus inductum, a LECCA quondam *Pauliciano Manichaeo*, Nicephoro Botoniate imper., interfectum esse...» adică ucisese pe episcopul Mihail, care voia să predea cetatea, de sub stăpânirea împěratuluĭ Nicefor Botoniat. — (citat și de Sincaĭ, Cron. I, p. 330).

E foarte probabil ca acest cavaler manicheŭ (care formaŭ un ordin special în Imp. byzantin), să fi fost de origină italiană. — In decursul secolilor următorĭ se găsesc maĭ multĭ Lecca prin părțile acelea. — Printre mariĭ baronĭ aĭ imperiuluĭ luĭ Balduin de Flandra, adică printre șefiĭ cruciațĭ aĭ acestuia, se afla LUC-RAYMOND Lecca, ba-

ron feodatar de Gritzena, înrudit cu casa de Falkenberg-St. Omer. — Din urmașiĭ sĕĭ, un GIORGIO Lecca pieri în bătălia de la Nicopoli în 1396. (La 1544 printre șefiĭ stratioțĭ, nobilĭ însemnațĭ, găsim pe LECCA, cavaler de Napoli). — Dupĕ 1550, familia trecu în Romĕnia, unde se stabili.

Filiația sigur probată, în țară, începe în al XVI secol prin:

MARELE AGĂ V. LECCA (1550-1610), unul din ceĭ maĭ iluștri boerĭ aĭ luĭ Mihaĭ Vodă, împreună cu frațiĭ Buzeștĭ, Mihalcea, Udrea, etc. — Despre dânsul se vorbește în multe părțĭ; ast-fel (la anul 1598), Sigismund Batori cerând un ajutor de la Mihaĭ în contra Turcilor, acesta îĭ trimete 500 călărețĭ vitejĭ, comandațĭ de aga Lecca, spre a'l apăra. Această trupă se duse în Ardeal până la Cluj. (Ist. țĕriĭ rom. în Mag. istoric IV, 289 și Bălcescu p. 304-5).

In timpul luptelor luĭ Mihaĭ Vodă în Transilvania, la anul 1600-1, principaliĭ sĕĭ boerĭ îl însoțiră acolo: Aga Lecca erea mare căpitan și Castelan al cetățeĭ întărite Köwar (Chiora), pe care fu silit să o predea, în 1601. (v. Docum. Hurmuzachi, tom. IV; Tocilescu, Ist. Român. pag. 104).

Până la moartea viteazuluĭ domn, Lecca ca și ceĭ alțĭ boerĭ nu încetă a ajuta mereŭ pe Mihaĭ la momente grele. Insușĭ Mihaĭ Vv. îl numește într'o adresă: «familiarem nostrum fidelum». (28 Iulie 1600, scris. către Zekel. — Arh. imp. Vieneză).

La Mirăslaŭ (1600), «pentru prima oară Mihaĭ fu învins, cu toată vitejia luĭ, a generaluluĭ sĕŭ Radu și a luĭ aga Leca, dupĕ ce perdu aproape 5000 de oamenĭ, fu silit a lua fuga» (Vaillant, pag. 378).

Despre numeroasele acte și întărirĭ, v. documentele Hurmuzachi (tom. III-IV). — La anul 1604, împĕratul Rudolf II al Germanieĭ, prin diplom imperial, concedă drept dar luĭ aga Lecca, pentru serviciile și meritele sale, 3 sate în apropierea de Köwar, anume: Majosfalu, Hozzufalu și Zenkal, din comitatul Zolnok, cu drepturile lor senioriale și cu titlul de graf. (v. acte în arhiva imp. Vieneză și de resb.)

Acest boer vestit prin vitejia sa, însoți pe Pr. Mihaĭ și

la Viena, fiind bine cunoscut și jucând rol la curtea Austrieĭ.

Dupĕ moartea luĭ Mihaĭ și chiar înainte, aga V. Lecca poartă titlul de *mare comis*; ast-fel actul pentru dania moșieĭ *Micșuneștĭ*, e făcută pe numele comituluĭ Vasile Lecca. Această moșie, Mihaĭ o dăruise luĭ «Lecca comisul, pentru dreaptă slujba luĭ», împreună cu moșneniĭ de pe dânsa. Moșneniĭ însă se rĕscumpără, însă sunt din noŭ dăruițĭ unuĭ anume Ghyula căpitan, de către Simeon Movilă, inimicul luĭ Mihaĭ. Dania e reamintită într'un document al luĭ Const. Basarab. (vezĭ P. Ilarian, Tesaur I, 387-8; — Xenopol, Ist. rom. tom. III și in franc.; Convorbirĭ liter.)

Treĭ anĭ dupĕ moartea luĭ Mihaĭ Viteazul, întâlnim pe mare comisul Lecca, într'o solie pentru facerea unuĭ tractat de pace cu Tătariĭ (1604) la Viena, în timpul domnieĭ luĭ Radu Șerban Basarab. El veni întâĭ la Cluj, însoțit de solul tătar Ahmed Gelebi și de Atilie din Cremona, italian, spre a se întâlni cu trimeșiĭ împĕratuluĭ: «Venit-aŭ comis Lecca, prefectul Curțeĭ... etc.» (Șincaĭ, II p. 484).

Se păstrează raportul tratativelor făcute la Viena, iscălit de toțĭ soliĭ, între carĭ «Λεκκα» comis. (1604). Convenția fu încheiată de o parte de Hanul, iar de alta Impĕratul și Domnul român. O scrisoare a luĭ Radu Vodă către ambasadoriĭ sĕĭ, se păstrează în arhivele secrete din Vienna. Despre această ambasadă vorbește și Jstvanffi (Ist. pag. 524 a), cum și alțĭ istoricĭ. — Comisul saŭ aga Lecca se zice că erea însurat cu sora luĭ Mihaĭ Vv. — El avu de fiŭ pe:

Marele spatar Radu Lecca, boer însemnat la începutul sec. XVII, în divanul luĭ Radu Basarab și R. Mihnea. Citat și mărturisit în multe documente din 1603, 1604, 1607, 1615, 30, și în judecata nepoților cu soția sa la 1640, când murise de puțin timp. Spatarul Lecca erea căsătorit cu jupaneasa Grăjdana, sora luĭ Udrea Băleanu, vel armaș apoĭ mare Ban Crajoveĭ. — A rĕmas testamentul cumnatuluĭ sĕŭ și actul de căsătorie. Vel Spătarul Lecca a trăit între aniĭ 1575-1638 și s'a distins de asemenea în rĕsboae.— Filiația familieĭ se continuă prin fiul sĕŭ Preda.

— El avu un frate, marele armaș Ghinea, zis Racotă, din care descinde familia cu acest nume. (vezĭ *Racottă*).

Lecca postelnicul, frate de asemenea cu spatarul, e pomenit și mărturisit prin acte din aniĭ 1603, 4, 7, 10, 12, 13, etc. ca boer în divanul domnesc. Despre el spune un strănepot al sĕŭ, că erea «tânăr și mult frumos și viteaz».— Din 1612, 22 Ianuarie, datează scrisoarea luĭ Rudolf II către boeriĭ muntenĭ, prin care le mulțumește de atitudinea lor prietenească către Radu Vv., adresată: «magnificis fidelibus nobis sincere dilectis». — † probabil puțin dupĕ fratele sĕŭ (1640). (v. Doc. Hurmuzache)

Marele postelnic Lecca, avu de fiĭ pe Teodosie spatarul și Mihai postelnicul, despre posteritatea căror nu se știe, și carĭ scriŭ un act din 1640 pentru împărțirea moșielor Leordenĭ și alte, între dânșiĭ și mătușa lor. — Poate ereaŭ înrudițĭ cu pribegiĭ în Moldova: Lecca căpitanul și Lecca cămărașul (1670), din carĭ probabil descinde ramura de acolo.

In prima jumĕtate a secoluluĭ XVII (1630-40), se dovedește și o filiație a boerilor din *Băneștĭ*, din această familie: In timpul luĭ Mateĭ Vodă trăia Lecca Vornicul de Băneștĭ (1640), fost comis și Stolnic ot Băneștĭ, al căruĭ fiŭ Lecca logofĕtul, e citat la 1675.

Preda marele spatar, e fiul spataruluĭ, și pomenit în multe acte dintre 1630-50, între altele în dania mumeĭ sale Grajdana, a niște sate Monăstireĭ Argeș, unde erea îngropat nepotul acesteia, și fiul luĭ Preda: Constantin, † în 1640, fiind foarte tânăr. (arhiva St. pach. 4 Episc. Argeș). Spatarul Preda, de care se vorbește și în cronicĭ pe timpul luĭ Mateĭ Basarab, maĭ avu un fiŭ, pe Clucerul.

Probabil frate cu Radu, decĭ tot fiŭ al luĭ Aga L. a fost Miho mare Logofĕt, în anul 1646 biv-vel Logofĕt sub Mateĭ Vv., când vinde împreună cu fiiĭ sĕĭ, o moșie din Teleorman. Inainte de 1630 erea mare Spătar, și maĭ târziŭ în multe acte e iscălit ca prim boer al divanuluĭ. Fiiĭ luĭ, aŭ fost: Leca spatarul și Dima clucerul, citațĭ în acelaș an; iar fică Grajdana, dupĕ numele buniceĭ sale. (v. actele din Academie 44/43, 49/43, 40/16). —

Lecca Clucerul, fiul Predeĭ, pomenit la 1689, și în testamentul fiuluĭ sĕŭ armașul. Nu se știe mult asupra luĭ. Numele sĕŭ erea Barbu, și a rĕmas chiar într'o veche baladă populară.

Radu Armaș Lecca, din cauza persecuțiunilor unuĭ domn, «pentru o vină ce aŭ făcut luĭ Prinkeps Mavrocordat», e silit să emigreze din țară, stabilindu-se la Brașov (1730). O parte din averĭ o dăruise la monăstirĭ, cea altă o vêndù. El avea de soție pe Elena Conțeasca. Prin testamentul sĕŭ, lăsa fiuluĭ sĕŭ Iane și celuĭ alt, averea și niște pământurĭ ce poseda. (Datează din Martie 1736).

Radu Armaș avu de fiŭ pe Iane (Ion), care rĕmase la Brașov, unde se uită de această familie odinioară înfloritoare, care trăi retrasă, scăpând poate de a avea soarta multor familiĭ române, perdute și sărăcite în munțiĭ Transilvanieĭ, ca Basarabĭ, Dudeștĭ, etc. — Fiul luĭ Iane a fost:

Nicolae Lecca, însurat cu Anca, trăia dupĕ jumĕtatea seculuĭ trecut. La 1780 a scris la nașterea fiuluĭ sĕŭ, o spiță a neamuluĭ, de la aga în jos. — Erea om învĕțat, știind și maĭ multe limbĭ occidentale.

Dumitru Lecca, fiul sĕŭ, n. Brașov 1780 † 1838, tatăl luĭ C-tin și căsătorit cu Anastasia de Misza, zisă Misoaia. El maĭ avu încă 2 frațĭ, pe Radu și Ion. Primul avu un fiŭ Fotache †, cel alt, Iancu. — Dumitru Lecca și soția sa n'avură de cât un fiŭ :

Constantin Lecca, (1810—1887), fost vel serdar și paharnic. n. Brașov în 18 Dec. 1810 ; a studiat în Germania. — La Crajova se căsători cu Victoria, fica luĭ C. Otetelișanu. In urmă plecă din noŭ, la Roma, unde studiă maĭ ales pictura din școala romană, și de unde apoĭ se întoarse profesor la singurul colegiŭ St. Sava (1847—59); avu de elevĭ pe Aman, Popp, Tătărescu, Pompilian, etc. fiind primul pictor român.

A tradus maĭ multe piese, între carĭ «Cruciațiĭ» de Kotzebue (1839). — Printre tablourile sale, cel maĭ frumos e intrarea luĭ Mihaĭ în Alba-Iulia, unde printre ceĭ alțĭ boerĭ aĭ luĭ Mihaĭ se vede Aga Lecca, prefectul curțiĭ.

Apoĭ: descălecarea luĭ Negru Vodă, Bătălia de la Rĕsboenĭ, Portretul luĭ Cuza, copiĭ dupĕ maeştiĭ celebri, numeroase alte tablourĭ originale, portrete, între carĭ al fiuluĭ sĕŭ George, etc. Ca bisericĭ a pictat: S-ta Treime din Braşov şi Madona Dudu din Craiova. (v. Biografie: N. Ţincu — Rev. nouă.).

Din căsătoria sa cu Victoria Otetelişanu, avu 4 fiĭ şi 2 fete: Grigore, George, Mitică († 20 de anĭ) şi Constantin; — Cleopatra n. 1840, căsătorită cu Majorul Grigore Poenaro; şi Alexandrina, † la 19 anĭ. — Fiii:

1. George Lecca, al doilea fiŭ, n. Aprilie 1844 la Craiova. Urmează lyceul St. Saba, apoĭ intră în armată, e sub-locotenent de lăncerĭ la 1865, Căpitan la 1874. — In timpul rĕsboiuluĭ din 77-78 comandă Escadronul de Gorj, cu care adesea s'a distins, maĭ ales prin lupta de la Vadin, o şarjă, în care distruse o companie de Nizamĭ stabiliţĭ în redută, cum s'a arătat prin ordin de zi. «Succesul strĕlucit al ataculuĭ de la Vadin, zice o istorie a rĕsboiuluĭ, înfrică grozav postul de la Ostrov... etc». (v. Alessi & Pop. — Resb. oriental p. 542). Un frumos tabloŭ repesintând acea luptă, a fost făcut de pictorul O. Obedeanu. — Decorat cu maĭ multe ordine, etc; demisionat ca major, din 1889. — Căsătorit cu Elisa Chabudeanu. (vezĭ Bărbătescu). Are fiĭ pe: Haralamb, Octav-George, şi Elvira-Yga.

2. Grigore Lecca, fiul maĭ mare al luĭ Constantin, n. 1841. S'a distins ca căpitan în campania din 77-78, fiind rănit la asediul Grivitzeĭ. Din căsătoria cu Paulina Saïta, are copiĭ pe: Ion şi Toma.

3. Constantin Lecca, frate cu precedenţiĭ, n. 1847 Craiova. Avocat, f. deputat, sub Director al Credituluĭ urban, etc. Căsătorit cu Lucrezzia Nenovicĭ, are treĭ copiĭ: Constantin, inginer; Sylvia, căsător. cu Căpitan Henri Aslan; şi Victoria (Cerisette).

Armele coprind: — câmpul verde tăiat de o bandă de aur, în colţul stâng jos o cruce asemenea aur; «au chef» de argint încărcat cu 3 turte roşiĭ. —

Acestea sunt armele carĭ se maĭ încartierează cu cele concedate luĭ aga Lecca, de împĕratul Rudolf al Germanieĭ la 1602. (v. în colecția germană a blazoanelor familiilor din imperiŭ, 2 vol. marĭ in-2, public. în 1637). Aceste arme sunt: pe roșu, un cavaler cu goana caluluĭ (de argint), cu o spadă ridicată în sus, în care e înfipt un cap de turc, și la pământ un dragon.... — Deviza: Potestas bellumque.

LECCA (din Moldova)

Din al XVII secol această familie se află în Moldova, când s'a divizat de branșa din Valachia, prin strĕmutarea unuĭ membru al eĭ prin acele locurĭ.

La anul 1655, găsim în documente pe Diacul Lecca, care scrie adesea multe hrisoave ale divanuluĭ.

Lecca cămărașul, despre care nu am constatat ce rudă poate fi cu precedentul și cu un căpitan Lecca de la Iașĭ, de pe timpul luĭ Const. Cantemir W.; se poate să fi fost un nepot al postelniculuĭ Leca (?). Un document din anul 1658, îl citează ca vel cămăraș și avênd de soție pe Dumitra jupâneasa, în ținutul Bacăuluĭ, locul unde familia a avut și are proprietățĭ.

Aposto Lecca vel serdar, în Basarabia, e fiul sĕŭ. Racoviță Voev. face acestuia printr'un act din 1725, danie moșia Racovĕțul din Soroca: «credincios boeruluĭ nostru dumnealuĭ Aposto Lecca Serdarul pentru a luĭ dréptă și încredințată slujbă și maĭ ales pentru a luĭ multă pagubă ce i-aŭ făcut Tătarii».

In Basarabia, aproape de malul Prutuluĭ, există satul, vechea proprietate a acesteĭ familiĭ, purtând numele eĭ.

Teodor Lecca, fiul serdaruluĭ Apostol, trăia în Basarabia (1727—1819), avênd patru copiĭ: călugărul Gherasim † asasinat, Ilinca, Ștefan și Ionașcu.

Din Ștefan, preot (1766—1828) se trage fiul sĕŭ: Anania (1806—1871), al căruĭ fiŭ e Cassian Lecca n. 1839, fost deputat de Botoșanĭ, proprietar. Căsătorit cu Maria Sĕulescu are 4 fiĭ: Teodor inginer, George, Mihaiŭ și Victor.

Fiul cel maĭ mic al luĭ Teodor Lecca este:

IONAȘCU LECCA, care trăia ținutul Dorohoiŭ. El avu doĭ băețĭ: NICOLAE, † Piatra, aĭ căruĭ fiĭ aŭ fost: DEMETRU fost major în campania din 1877-78 și TEODOR † (care avu patru fiĭ, în Piatra: Alexandru oficer, George, Nicolae, Constantin).

PAHARNICUL GHEORGHE LECCA, fiul luĭ Ionașcu, 1826.— n. pe la 1803. † 1832. Poseda proprietățĭ în Bacăŭ. Insurat cu Maria, fata stolniculuĭ Negură, muri foarte tînĕr, având 3 fiĭ:

1. IOAN LECCA (1825—1876), om politic. Studiă cu frațiĭ sĕĭ la Paris. Deputat liberal de Bacăŭ în multe rîndurĭ. La 1858 fu candidatul proprietarilor ruralĭ pentru alegerea de Domn al Moldoveĭ. Fu apoĭ representant în Cameră până la moarte. — Căsătorit cu Evdochia Boteanu avu 2 fiĭ: JUNIUS fost deputat și prefect; și DUMITRU, f. deputat, căsătorit cu o Strat.

2. GHEORGHE LECCA (1831—1885), al doilea fiŭ al paharniculuĭ. Om politic; în 1854 vine în țară ca oficer, după ce urmă în Franța școala de la Saumur cu frațiĭ sĕĭ, și luă parte la Rĕsboiul Turco-Rus. Demisionat, e prefect de Bacăŭ la 1866, apoĭ deputat, senator, și la 1882 ministru de finance până când muri (1885). — Căsătorit 1. cu Maria Mălinescu avu 3 copiĭ; și al doilea cu Clara Negură, un singur fiŭ.

Fiĭ sĕĭ sunt: — CATON LECCA, n. 1860, fost deputat, prefect de poliție al Capitaleĭ, etc. Căsătorit cu Elena Sidery.

JEAN LECCA, (1863—1898), al doilea, fost prefect de Bacăŭ, deputat în desidența liberală la 1888, etc. † în 1898 la moșia sa Ungurenĭ, regretat de toțĭ. — Al 3 și 4 fiĭ aĭ luĭ G. Lecca sunt: VICTOR, fost deputat; și MARCEL.

3. GENERALUL DIMITRIE LECCA (1832—1888), om politic însemnat. Studiind la Paris, revine ca militar. Luă parte ca major în complotul pentru rĕsturnarea luĭ Cuza (1866) în acelaș an fu ministru de rĕsboiŭ. — In maĭ multe rîndurĭ ministru, luă parte la campania din 77—78, în care se distinse luând Nazir-Mahala. Ministru din noŭ la 1880, în 1883 e prezident al Cameremĭ, apoĭ reales. † 1888 fără copiĭ, la moșia Radomireștĭ. (Gr. Encyclopédie, tom. XXIII.)— (v. *Lecca*)

LEHLIŬ

(VALACHIA)

Familie cunoscută de pe la jumĕtatea secoluluĭ XVIII, și despre ale căreĭ originĭ n'avem cunoștință.

PAHARNICUL ENACHE LEHLIŬ, care trăia după 1750, se căsători cu Ilinca, fata mareluĭ Logofĕt Constantin Cândescu și sora Ruxandreĭ Câmpineanu. Pe la 1784, 1785 și maĭ în urmă, îl găsim ca mare paharnic în divanurile maĭ multor domnĭ fanarioțĭ. La 1786 lucrează la un nacht al luĭ Nicolae Mavrogheni W. pentru negustorĭ, împreună cu vel agă și alțiĭ. (Ureche Ist. R. t. I, p. 65). Din căsătoria sa se născură doĭ copiĭ: Marghioala, măritată cu Rosetti; și

GHEORGHE LEHLIŬ, fost de asemenea mare paharnic, și care trăia pe la începutul secoluluĭ. Din căsătoria sa cu o Drugănească, avu urmĕtoriĭ copiĭ:

Maria, soția luĭ Barbu Slătineanu paharnic; — Gheorghe, însurat cu o Budișteancă; — Alexandru Lehliŭ (ambiĭ † fără copiĭ); — și

DUMITRU LEHLIŬ căsătorit cu Maria Arion, de la care avu doĭ băețĭ:

1. COSTICĂ LEHLIŬ, inginer, † 1897, căsătorit cu Ana Munteanu.

2. GRIGORE LEHLIŬ, căsătorit cu o Sibiceanu; al căruĭ fiŭ este CONSTANTIN.

LEORDEANU

(VALACHIA)

Această familie, care nu știm dacă maĭ există astă-ḑĭ, apare printre boeriĭ marĭ la sfêrșitul suteĭ XVI, și se distinge în a XVII prin:

MARELE VORNIC STROE LEORDEANUL, fost și vistier mare, fiul unuĭ alt STROE biv-vel vornic care trăia în timpul luĭ Mihaiŭ Vodă (1600). — Acest faimos boer a rĕmas în istorie sub o tristă amintire, pe care ne o prezintă detailat cronicariĭ:

In timpul domnieĭ luĭ Grigore Vodă Ghica (1660—64), avea o influență considerabilă. Atuncĭ când acest principe se duse cu armata turcă în Ungaria, în rĕsboiul contra Nemților, lăsă caimacamĭ în țară, pe lângă Doamna Maria, pe principaliĭ sĕĭ boerĭ: vornicul Stroia de la Leordenĭ și Dumitrașco Cantacuzino cămărașul. La întoarcerea principeluĭ, eĭ acuzară prin puternice intrigĭ în fața acestuia, pe renumitul boer Constantin Cantacuzino de la Mărginenĭ, a căruĭ perdere o voiaŭ. Ghica Vodă îĭ ascultă, și Const. Cantacuzino fu ridicat la 20 Decembre 1663, de la moșia sa, și dus la mănăstirea Snagov, vestită prin crimele ce s'aŭ petrecut într'însa, unde fu omorît în trapeză.

Intreaga țară fu mișcată de această ucidere, provenită din slăbiciunea domnuluĭ, care fugind în anul urmĕtor, temêndu-se de Turcĭ pentru conduita sa politică, fu numit domn Radu Leon Tomșa. Sub acesta, Leordeanu împreună cu doĭ Grecĭ Balasache și Sofiălăul, sunt principaliĭ sfetnicĭ aĭ țĕriĭ. Cantacuzenĭ cerură de la acest domn, pedepsirea luĭ Stroe vornicul pentru omorul tatăluĭ lor, pe care Vodă

le-o promise, dar care rĕmase simplă promisiune. Radu Leon fiind mazilit, se alese domn Antoniŭ de la Popeştĭ (1669—72): Stroe Leordeanul fu închis şi dat în judecata divanuluĭ, acuzat că a cauzat moartea luĭ Constantin postelnicul. Se aduseră probe propriile scrisorĭ ale luĭ Leordeanu către Ghica Vodă, şi fu condamnat la moarte. Dar jupâneasa Ilinca, vĕduva luĭ C. Cantacuzino, se rugă de domn pentru viaţa luĭ, şi ast-fel i se destină ca pedeapsă a fi plimbat în cămaşă prin oraş şi dus la mănăstirea Snagov spre a fi călugărit. Se ḑice că dândui-se la ceremonie numele de Silvestru, el a strigat: «maĭ bine Mohamed»— Greciĭ, oameniĭ sĕĭ, fură maltrataţĭ saŭ ucişĭ. — La revenirea luĭ Gr. Ghica în 1672, Leordeanu apare iar ca sfetnic favorit. Ghica plecă cu Turciĭ în campania din Ucrania, lăsând caimacamĭ pe Stroe Leordeanu, Băleanu şi Hrizea vistier: acum Cantacuzeniĭ fură persecutaţĭ rĕŭ de dĕnsul. — Venind G. Duca domn al ţĕriĭ, Leordeanu cu Băleniĭ fug peste munţĭ, dar în urma stăruinţelor domnuluĭ, se întoarseră Băleanu cel tînĕr, Stroe Leordeanu şi Hr. Bălăceanu. Stroe şi Radu Dudescu, din noŭ acuzaţĭ de Cantacuzenĭ, sunt supuşĭ la tortură; dar Duca, trebuind să plece contra Polonilor, lăsă caimacam tocmaĭ pe Leordeanu..... alăturĭ de Radu Kretzulescu, din partida adversă (!!) (1679).

Fica luĭ Stroe Leordeanul ţinea în căsătorie pe Şerban, fiul luĭ Constantin Cantacuzino, cel ucis.

La 1696, într'un hrisov domnesc al luĭ Brâncoveanu W. pentru monăstirea Sinaia, e iscălit «Pan Stroe Leordeanul vel vornic». — După toate probabilităţile, acesta e tot renumitul Stroe ajuns în adîncĭ bătrâneţe.

Stroe maĭ avea un frate Mateĭ, neînsurat, decedat pe când se ducea la Cameniţa.

De la soţia sa Vişa Goleasca, Stroe vornicul a avut de fiĭ pe Radu Golescu, numit ast-fel după familia mameĭ sale, şi care continuă în linie feminină acea familie, stinsă din spre bărbaţĭ. — (veḑĭ Golescu).

Statie Leordeanu mare Paharnic, la anul 1714; sem-

nează în multe documente ale divanuluĭ domnesc. — In 1717 August, împreună cu Băleanu, Golescu, Bălăceanu și alțĭ câțĭ-va boerĭ, semnează o scrisoare a boerilor refugiațĭ peste munțĭ, adresată principeluĭ Eugeniŭ de Savoia, cerênd ajutoare. — (Hurmuzache. — Doc. VI, 183). Paharnicul State a fost însurat cu fata spătaruluĭ Mihaĭ Cantacuzino, de la care avu un singur fiŭ : (Geneal Cantac. în Bucium)

ȘTEFAN LEORDEANU, † în secolul trecut fără copiĭ ; a căruĭ soră (?) SAFTA : «fica paharniculuĭ C. Leordeanu», se căsători cu mare Vornicul Radu Kretzulescu.

— Boerul FIERA LEORDEANUL Logofĕtul, trăia la anul 1670, etc.

De urmele acesteĭ familiĭ, începem a nu maĭ da după jumĕtatea seculuĭ precedent, și astă-ḑĭ nu putem afirma sigur dacă maĭ există descendențĭ direcțĭ dintr'ânsa.

LOCUSTEANU

(VALACHIA)

După documente, cel d'ântâiŭ strĕmoș e cunoscut prin:

DAN VISTIERUL, boer însemnat, pe care un hrisov din anul 1529 de la Moise Vodă, arată că «Jupânuluĭ Dan vistier» i se face o întărire și darurĭ de maĭ multe moșiĭ pe care boerul le cumpĕrase. (Chrisov domnesc din 7037, Maiŭ 20). Acest Dan mare vistier se născuse cam pe la 1490, trăind sub Domniĭ Radu Călugărul, Radu de la Afumațĭ, etc...

Dintr'ânsul se cobóră maĭ târdiŭ:

VODĂ BANUL, care la 1620, e citat de un înscris al moșnenilor din Șemnic, precum și soția sa Jupâneasa VELICA, în care eĭ arată că se rĕscumpără de la nepoțiĭ acestora împreună cu moșia lor, de starea de șerbie în care se aflaŭ de când se vînduseră luĭ Vodă Banul, etc. care a fost ucis. Intr'adevĕr, acest mare boer fusese omorît la anul 1612 de către Radu Mihnea, împreună cu maĭ mulțĭ alțĭ nobilĭ: Bărcan stolnicul, Dragotă postelnicul, Mihaiŭ Cămărașul, Stanciul paharnicul și alțiĭ, pentru că încercaseră o mișcare contra Domnuluĭ și a Grecilor de carĭ venise înconjurat «că adusese Radu Vodă prea mulțĭ de'ĭ cinstea și'ĭ miluia». — Boeriĭ muntenĭ se adresează luĭ Radu Șerban în Ungaria, rugându'l să revie cu ajutor imperial.

Nepotul luĭ Vodă și al Velicheĭ, era, dupĕ actul din 1620:

RADU LOGOFĔTUL, trăia în timpul luĭ Mateĭ Basarab, astfel la anul 1637, printr'un act particular, Dumitru și Ioana îĭ vînd moșia Stanciuluĭ din Mușetoĭ.

Din Radu Logofĕtul se trage un boer LOCUSTEANU, care avu 2 fiĭ:

MATEĬ Locusteanu și fratele sĕŭ RADU DIACONU, cărora li se face prin 6 boerĭ, hotărnicia moșiilor Mușetoiŭ și Lă-

custenĭ, la an. 1731: «Dat-am voe Diaconuluĭ Radu și fecĭorilor, fiind-că este frate maĭ mare, de aŭ împărțit hotarul pe din două.... iar luĭ Mateĭ Locusteanu fiind-că este frate maĭ mic, să'șĭ ia el întâiŭ care parte ĭĭ va plăcea..»

Radu Diaconul a avut treĭ fiĭ: Preda, Ilie și Dincu, din care descind mazîliĭ boernașĭ din satul Locustenĭ.

Mateĭ Locusteanu îșĭ maĭ dice și «Rusu», cum arată actul din 1733, pentru vîndarea vieĭ de la Locustenĭ boeruluĭ Barbu Zătreanu vel căpitan. — El a avut doĭ fiĭ:

N...... Rusu, al căruĭ nume de botez nu s'a păstrat (care avu 2 băețĭ: Nicolae și Petrache).

Grigore Locusteanu, la anul 1764 paharnic, apoĭ ftori logofĕt de vistierie; cumpĕră de la cumnațiĭ sĕĭ Ștefan și Mihaiŭ Rusănescu, moșia Leu-de-sus. -- Nicolae Mavrogheni numește pe acest boer judecător la județul Dolj în 1787 (28 Iulie), și în acelaș an (13 August) pe fiul sĕŭ: Ioan Locusteanu armaș la scaunul Crajoveĭ, find postelnic.

Ioan Locusteanu avea de soție pe Dumitrana Armășoae (act. din 1820). — Constantin Rusu, ftori vistier, este alt fiŭ al luĭ Grigore; — iar cel d'al treilea este:

Barbu Rusu (Locusteanu). Acesta la anul 1806 în timpul rĕsboiuluĭ Ruso-Turc, este numit ispravnic de jud. Romanațĭ în locul luĭ Vulturescu. — La 1821, luă parte la Zaveră. Prins de Turcĭ cu căpitanul Oarcă, acesta fu decapitat la Vidin, iar Locusteanu scăpă noaptea prin evadare. Printr'o suplică către Domn (la 1820), el cere a i se reda patru scutelnicĭ dațĭ la dăjdie...— Avea moșia Leul de sus.

Din însurătoarea sa cu: Ioana, a avut patru fete; iar fiĭ pe: Dimitrie Locusteanu, proprietar; — și

Nicolae (Rusu) Lăcusteanu, n. 18.. In timpul mișcăriĭ de la 1848, a fost prefect de Romanațĭ, dar la venirea oștilor Turce fu luat și ținut captiv la Brussa. A luat apoĭ parte în parlament ca liberal-independent, fiind ales de șease orĭ deputat și de 2 orĭ în Senat. Mare proprietar.

In 1898 a publicat la Crajova, memoriile sale: «După Exil», de un deosebit interes. La fine sunt acte ale familieĭ Locustenilor, de carĭ ne-am servit. (p. 385—440).

LUPU

(Moldova)

Cel d'ântăĭ ce găsim purtând numele acesteĭ familiĭ este:

Istratie Lupu, mare Vornic de țară-de-jos în Moldova, la 1627: La 1631 acelașĭ Lupul, e vornic al țēriĭ de sus, în acelaș timp cu Lupu Costache, care e al țēriĭ de jos. (V. Uricar XVIII, 489). — Există o mică confusiune, din cauză că numele de Lupu e dat ca pronume maĭ ales la vechile familiĭ din Moldova. — Familia Lupu a fost distinctă, după cât se pare, de a luĭ Vasile Vodă Lupul, de și tradiția neamuluì spune că descinde din acel domn.

Cât-va timp, aproape doĭ secolĭ, din lipsa de documente, nu cunoaștem nimic asupra filiațieĭ acestuĭ neam.

Pe la 1800 trăia marele Logofĕt Vasile Lupu, care în acel an se însură cu Safta, fata paharniculuĭ Vasile Balș.

Din Ștefan Lupu, contimporan cu cel de maĭ sus, și care trăia la sfârșitul sec. trecut, se născu fiul sĕŭ:

Ion Lupu, stolnic, care avu patru fiĭ: Teodor, Lascar, George, și

Nicolae Lupu (1826—1897), fost spatar. Ocupă funcțiunea de prefect în Moldova, fu apoĭ deputat, etc. Căsătorit cu fica unuĭ nobil polon emigrat în Moldova și care luă numele de Gavrilaș. — Copiiĭ sĕĭ sunt: — † Vasile; — Camilia, căsătorită cu Botez; și

Victor Lupu, căpitan de cavalerie, n. 1862. Căsătorit cu Sophia Lapatti, având copiĭ pe: Cornel-Nicolae, n. 1888; și Alice. —

Din alte ramure, e familia Lupu din Bucovina, din carĭ: Baron Iancu Lupul, Mareșal al Bucovineĭ, etc.

MAGHERU

(VALACHIA)

DOBRE OT MAGER trăia la anul 1702 în Oltenia, însurat fiind cu Nastasia călugărița. (doc. din 1702; Arh. St. B).

Dintr'ânșiĭ se născură doĭ copiĭ, o fată soția luĭ Mateĭ din Pârâianĭ, și o alta, a luĭ Popa Barbul ot Tetoiŭ.

Aceștia sunt póte strĕmoșiĭ familieĭ Magheru, care îșĭ derivă numele de la localitatea Mager. —

ARMAȘUL ȘERBAN MAGHERU, avea acest rang la anul 1810. La biserica de sub deal din Bêrzeĭ de Gilort, se află mormântul sĕŭ. Pe piatră e scris: «sub această sfântă piatră se odihnesc oasele rĕposatuluĭ robul luĭ D-zeŭ dumnealuĭ Vistieru Șerban Magherio, și s'aŭ pristăvit la Ianuarie 6, leat 1817». (V. Stefulescu.—T. Jiŭ. p. 199).

GENERALU GHEORGHE MAGHERU, (1804—1875). In compania din 1818, în capul pandurilor servi armata rusească. In 1846 a fost prefect de Romanațĭ, și apoĭ a luat parte în 1848 la mișcările revoluționare. Membru al guvernuluĭ provizoriŭ și comandant al milițiilor și voluntarilor; apoĭ guvernor al Olteniei, organizător al milițiilor, având sub comanda sa peste 6000 de oamenĭ. La 1857 luă parte în divanul ad-hoc, luptând pentru unire, † 1875 și înmormântat la Târgu Jiŭ. El avu băețĭ pe:

GEORGE MAGHERU, căsătorit cu o Prisiceanu având cincĭ fiĭ (actualiĭ):

ALEXANDRU, căpitan de cavalerie, căs. cu Simka Ghermani, ADRIAN, fost magistrat, ANTON, GHEORGHE și TITU. —

Colonelul ROMULUS MAGHERU, fiŭ maĭ mic al Generaluluĭ, fost adjutant regal, † 1896. Din căsătoria cu Ana, fica luĭ Ioan Ghica, a avut 2 copiĭ.

MĂNESCU †

(VALACHIA)

Basarabĭ de la Măneștĭ. Ramură a Principilor Basarabĭ. Autorul eĭ este Mihnea cel rĕŭ, principele Munteniei (1508-1510). In privința filiațiuneĭ acestuia se presupune: saŭ că e fiul luĭ Vlad Călugărul W. Basarab 1481-94; saŭ al luĭ Dracé armașul de Mănești.

Vechile cronice româneștĭ (cron. anonimă; mag. ist.), afirmă aceasta din urmă, precum și Odobescu; pe când unele documente par a ne arăta pe Mihnea ca fiŭ al luĭ Vlad. — Noĭ, înregistrând ambele versiunĭ (v. Basarab), vom urma pe cea de-a doua.

DRACÉ ARMAȘUL DIN MĂNEȘTĬ, trăia pe la finele secoluluĭ XV, ca stăpânitor al moșieĭ Mănești din Prahova, pe malul Cricovuluĭ, unde «pe o culme maĭ semeață a coasteĭ sta, pe la leatul 1500, cetățuia luĭ Dracea Armașul din Mănești». (Odobescu) — Odobescu descrie în mod admirabil moartea acestuia, viața și domnia fiuluĭ sĕŭ Mihnea, moartea luĭ, precum și lupta neîmpăcată a Măneștilor contra Basarabilor, ca și o restaurare din cele maĭ frumoase a traiuluĭ domnuluĭ și boerilor de atuncĭ. (Mihnea cel rĕŭ. pag. 46). —

Cronica anonimă a Valachieĭ de la descălecătoare, Cronica luĭ Constantin căpitanul, etc., ne spun că Mihnea Vodă erea «feciorul Draceĭ Armașul den Mănești».

Dracea, marele armaș, se născu înainte de 1440, și muri la anul 1508, chiar în ziua când fu ales domn fiul sĕŭ:

MIHNEA I VODĂ CEL RĔŬ, care se arătă de o grozavă asprime către boerĭ și începu o persecuțiune neîmpăcată

contra Basarabilor. Domnia sa e relatată de vechiĭ cronicarĭ ca foarte aventuroasă, fiind silit în cele din urmă a fugi la Sibiŭ, unde fu ucis de un sêrb Iaxicĭ, pus de boerĭ. Domni între 1508-1510. Din jupanița Smaranda, soția sa, avu pe:

Mircea Ciobanul Vv. Domni în Valachia în două rândurĭ cu mare cruzime: de la 1546-1554 și 1558-59. In prima domnie, continuă persecuțiunile părinteluĭ sĕŭ contra Craioveștilor; nemulțumind pe Turcĭ e scos din domnie, și înlocuit cu Patrașco cel bun, dupĕ moartea căruĭ revine iarășĭ, domnind până în 1560 când moare. Boeriĭ din Crajova gonesc atuncĭ pe fiul și soția sa. — Doamna luĭ Mircea erea faĭmoasa Kiajna, fica luĭ Petru Rareș, Voevodul Moldoveĭ. Ea a rĕmas vestită în cronicarĭ prin caracterul eĭ groasnic și neîmblânzit. (v. Odobescu, în nuvela istorică Doamna Kiajna). — La moartea bărbatuluĭ eĭ, ea reuși a pune Domn pe Petru Șchiopul, fiul eĭ iubit, care domni în Muntenia între 1560—1567 și apoĭ în Moldova de două orĭ, de la 1574-1580 și apoĭ 1582-1591; în total 21 anĭ. Alt-fel de cât tatăl sĕŭ, el mulțumi pe boerĭ în ambele țĕrĭ. Mări tributul către Poartă, și în ultimiĭ anĭ aĭ domnieĭ în Moldova, închee un tractat comercial cu regina Elisabeta a Anglieĭ. — Protejă în acelaș timp și Catolicismul. El avu un singur fiŭ Ștefan, care nu domni, și care se vede pe un portret contimporan, alăturĭ cu tatăl sĕŭ. (v. Hasdeŭ.— Columna, III).

Odobescu narează episodul suroreĭ sale, fiica Kiajneĭ, blânda și frumoasa Ancuța, pe care mama sa voia s'o mărite luĭ Andronic Cantacuzino, dar care se căsători cu iubitul eĭ Radu Socol, fiul mareluĭ Vornic Socol, înrudit cu Basarabiĭ, retrăgându-se în vechile clădirĭ ale acestuia, pe malul Motruluĭ. Ura mameĭ sale o urmări însă neîncetat, tînĕrul Radu comisul fu ucis în mod mizerabil, iar domnița dispăru, stingându-se maĭ târziu chiar în fața crudeĭ sale mume, după ce trăise ascunsă și nenorocită, pe locul unde legenda zice că s'a zidit monăstirea dintr'un lemn.

Al doilea fiŭ al Kiajneĭ și al luĭ Mircea, este ALEXANDRU II VOEV. domnul Valachieĭ 1567 — 1577, după fratele sĕŭ Petre. El muri la 1577, și avusese de soție pe o Grécă din Constantinopol. Doamna Kiajna pieri ucisă (1574), de buzduganul moldoveanuluĭ jupan Dumbravă Vornicul.

MIHNEA II TURCITUL, fiul luĭ Alexandru, urmă ca Voevod al Munteniei de la 1577—1583 și al doilea rînd 1585—1591; fiind la mórtea tatăluĭ sĕŭ (1577) în vîrsta de 17 anĭ. In rivalitate cu Petre Cercel, reușește a se scăpa de acesta în a doua domnie, la sfârșitul căreia se duse la Constantinopol, făcându-se musulman sub numele de Mehemed-Beg. Cu soția sa, legendara Doamna Neaga, avu 3 copiĭ, din carĭ fiul cel mare se turci ca și tatăl sĕŭ. — O fiică a sa, luă de soț pe italianul Bartolomeŭ Minetti; iar

RADU MIHNEA VOEVOD 1616—1626, fiul luĭ Mihnea II, urmă la Tron în Valachia luĭ Radu Șerban Bas. — El domni în ambele țĕrĭ: în Valachia de la 1611 — 1616, apoĭ Moldova 1616—19; Muntenia 1620—23 și Moldova 1623—26. Ținea o curte strălucită cu boeriĭ, cheltuind sume enorme, maĭ ales la Constantinopol pentru domnie. Aducând mulțĭ Grecĭ printre boerĭ, mariĭ boerĭ aĭ țĕriĭ ridicațĭ de Bărcan Stolnicul, fac o rĕscólă; dar Mihnea îĭ prinde și decapitéză 14 din eĭ (1616). (v. cronicele timpuluĭ, mag. ist. II. V).

Radu fiul luĭ Mihnea, fusese ascuns de mic într'una din monăstirile de la Atos, de către mama sa, spre a nu fi trecut de tatăl sĕŭ la religia mahomedană — El moare la 1626, încă tînĕr, ca domn al Moldoveĭ. Din soția sa... avu 2 fete, din carĭ una luă în căsătorie pe un grec Constantin Batiste Vecelli, boer favorit al luĭ; iar cea altă, Caterina, era soția luĭ Moise Movilă Voev. al Moldoveĭ.

ALEXANDRU COCONUL, fiul sĕŭ, n. pe la 1608. Domni 1623-30 în ambele țĕrĭ; Prima oară în Valachia 1623—27, contimporan cu tatăl sĕŭ în Mold. Fuseseră ajutațĭ în aceasta de influența luĭ Scarlatos, grec din Constantinopol, pe a căruĭ fică Ruxandra o ținea de soție Alexandru Voev., care a doua oară în Moldova domni de la 1629—30. Retras apoĭ la Constantinopol avu un fiŭ, pe

Radu din Mănești (n. Constantinopol după 1635), despre care nu ni s'aŭ transmis multe, și care e tatăl luĭ:

Udrea logofĕtul, care locuia moșia sa părintéscă de la Măneștĭ. Fiul sĕŭ este

Comisul Barbu Mănescu, care trăia pe la jumĕtatea secoluluĭ XVIII, și avu fică pe

Smaranda Măneasca, ultima dintre Măneștĭ, căsătorită pe la sfârșitul secoluluĭ din urmă cu doctorul Silvestru Fillitis. Din acéstă căsătorie, dînsa avu 3 fiĭ: pe Constantin Filitis, pe Irina, soția doctoruluĭ Caracaș, și pe Dimitrie Filliti-Mănescu, care luă numele de familie al mameĭ sale, numindu-se Mănescu. Acesta însurat cu Elena Assaki avu 3 copiĭ, anume:

Elena Mănescu, căsătorită cu Constantin Bălăceanu; Maria, căs. cu Teodor Văcărescu; și

Apostol Mănescu, fost senator, † fără urmașĭ în 1896.

MEHEDINŢEANU

(Valachia)

Veche familie, stinsă, numită ast-fel după județul Mehedinți, de unde erea bastinașă și avea marĭ proprietățĭ. Ea s'a ilustrat la începutul veaculuĭ XVII prin Lupul marele Paharnic.

După documentele moșiilor Ergheviţa și Tântava (Ilfov), ale Monastireĭ Tismana, se vede că la sfîrșitul secol. XVI trăiaŭ doĭ frațĭ Mehedințenĭ:

Sêrbul mare stolnic, care trăia în ḑilele luĭ Mihaiŭ-V. Viteazul și muri la anul 1603, neavând urmașĭ. Soția sa erea Marina (1620), care avea nepot pe Lupul.

Popa Stan, citat la 1594 cu fratele sĕŭ Sêrbu, a murit pe la 1600. A rĕmas vestit fiind-că s'a luptat cu mare vitejie contra Turcilor. (v. Odobescu — An. academ.) El e numit «Popa Stan ot (de la) Cernețĭ». Murind, fu îngropat la Mănăstirea Tismana, împreună cu fratele sĕŭ Sêrbu. Poate el e tatăl (?) faimosuluĭ Lupu. Fiŭ avu pe Necula zis Ţaculeĭ din Ergheviţa, care muri tînĕr lăsând o fată orfană: Zamfira, care trăia încă pe la 1710. (Doc. Archiv. St. B.; Monăstirea Tismana).

Lupul vel paharnic Mehedințeanul, la anul 1617, în capul boerilor ce uraŭ pe Grecĭ, gonește pe Alexandru Vodă, omoară pe boeriĭ și negustoriĭ Grecĭ, venind în țară cu trupe din Ungaria. Ajutor al sĕŭ, erea Buzdugan Căpitanul, care în scurt timp jefui și ucise pe toțĭ Greciĭ, devenind ast-fel ambiĭ stăpânĭ aĭ țĕriĭ. Eugel zice: «Lupul s'a silit a ține domnia țĕriĭ munteneștĭ și Divanul turcesc nu l'aŭ primit....», atât pentru masacrul Grecilor cât și

pentru ajutorul unguresc cu care venise. Fu numit domn Gabriel Movilă, care venind în Têrgoviște, în primul rînd nu căută de cât a pune mâna pe viteazul boer. «Fu prins Lupul paharnicul Mehedințul cu Buzdugan Căpitanul, dându'ĭ în mâna Pașeĭ, îndată îĭ ințepă pe amândoĭ, și așea s'aŭ sfîrșit viața lor». — (Cronica anon. în magaz. istor. VI, 309).

La anul 1646 (7154), se fondează, în timpul domnieĭ luĭ Mateĭ Basarab, mănăstirea Topolnița din Mehedințĭ, de către Lupul Buliga vel căpitan. Acesta erea din neamul Mehedințenilor, și de sigur fiul mareluĭ paharnic Lupul Mehedințeanul.

Mănăstirea se află pe valea rîuluĭ Topolnița, pe o colină împrejurată de treĭ văĭ adâncĭ, la treĭ ore de Severin.

Printre ctitoriĭ Mănăstireĭ, odinioară infeodată ca schit M-reĭ Tismana, maĭ sunt:

Jupân Barbu cu fiĭ sĕĭ, jupân Radul, jupân Curea vel paharnic fiul luĭ Lupu, ale căror portrete se află în biserică, toțĭ din familia Mehedințenilor.

Inscripția sună: «.... Truditus'aŭ și s'aŭ ostenit de o aŭ zidit din temelia eĭ robul luĭ Dumnezeŭ jupân Lupu Buliga vel căpitan i jupânița Ego Stanca, i sin ego Curĭa spătar, i Stoica, veleat 7154...». (v. Bilciurescu Mon. din Rom. p. 167.)

MERIŞANU †

(Valachia)

Origina acesteĭ familiĭ este aceiașĭ cu a Bucșanilor. — Bărcan vel stolnicul, care făcù revoluția boerilor din 1611 în potriva luĭ Radu Mihnea, și care pieri în acel an, e numit de cronice: «un boiariŭ mare, Borcan vel stolnic de la Merișanĭ, ear de moșie se trăgea de la Buxianĭ». — (Cron. anon. magazin ist. IV, 306). (v. Bucșanu).

Bărcan era fiul luĭ Petru saŭ Patrașco logofĕtul, care de asemenea erea fiul luĭ Stoica Banul, ce trăia în secolul XVI, fiind primul cunoscut din acest vechiŭ neam.

Bărcan clucerul, fost și vel ceauș, fiul luĭ Bărcan, a avut 2 fiĭ: Staico și Drăgușin.

Staico Merișanul marele paharnic, e un personaj cunoscut în istorie. In timpul evenimentelor din 1674, ia parte la ele. Erea însurat cu Marica sora luĭ Mareș Banul Băjescul. — La 1693 sub Brâncoveanu, Staicu vel paharnic împreună cu Preda Proroceanul, Milcoveanu ș. a., merseră la Poartă cu plângerĭ contra Domnuluĭ, voind a lua el domnia țĕriĭ. Cronicele, în special a luĭ Radu Greceanu, vorbesc pe larg despre evenimentele de atuncĭ.

Paharnicul Staico fu prins la Constantinopol și adus în țară, cu ceĭ alțĭ boerĭ. Dupĕ multe judecățĭ, el fu spânzurat la Bucureștĭ în Tîrgul de afară, iar Proroceanul la Rușiĭ de Vede. (v. pe larg. magazin istoric, tom. IV, p. 199—205) — (și Proroceanu).

Staico de la Merișanĭ, fusese încă de mult logofĕt de vistierie și vistier. Copiĭ sĕĭ cu Marica, aŭ fost: Badea căpitan Merișanul, 1704, și

Constantin Merișanul, 1704 etc. însurat cu Ilinca fata Badeĭ Berendeiŭ, care dupĕ moartea luĭ s'a călugărit sub numele de Irina Monahia. (Act. din 1760) Fiul lor, Tudor Merișanul fost paharnic la 1752, a murit înainte de 1760, fiind în vârstă de 29 anĭ, și fără copiĭ.

Drăgușin vistierul Merișanu, fratele mareluĭ paharnic Staico, fiu luĭ Bărcan, trăia încă pe la 1700. Documente posterioare îl citează la 1704, 1745, etc. (Arh. Stat. Buc. moșiile Stoeneștiĭ din Muscel și Cucutenĭ din Dâmbovitza, ale neamuluĭ Merișenilor).

Barbu Merișanul marele Vornic, fiul sĕŭ, fost mare sluger 1715 și vel pitar la 1718. Cronica povestește în acest an despre dânsul, sub Vodă Mavrocordat (1718): «Din toată boerimea ce erea toțĭ odihnițĭ aice în țară, s'aŭ sculat un boer anume Barbu Merișanu pitar mare, și-aŭ fugit la Nemțĭ peste Olt, neavând nicĭ-o nevoe de domn, și încă cinstit boiar mare și maĭ bogat decât alțĭ boerĭ..... Aŭ scris Maria sa la generariul Nemților și l'aŭ băgat în închisoare grea, pre ticăitul pitar Merișanu. Două pricinĭ l'aŭ adus pre el la această nevoe: una bogăția, alta fumurile deșertăciuneĭ care'ĭ intrase în cap, precum odinioară intrase și în capul *unchiu-sĕŭ* luĭ Staicu paharnicul Merișanul, carele umblând dupĕ acele deșertăciunĭ, aducându'l Constantin Vod. de la Țarigrad în obezĭ și în cătușĭ, l'a spânzurat în târgul de afară, și acest nepot al luĭ Barbul Pitariul, și se pare că iar acel sfârșit va da ca și unchiŭ sĕŭ Staiku paharnicul...» — (Radu Popescu, Cron. în mag. ist. IV, 116).

Maĭ târziŭ, Barbu pitarul se întoarse din Oltenia «vĕzând că acolo nu poate trăi cu ticnă», fiind ertat de Vodă Mavrocordat de pribegirea luĭ (1718), și deveni mare vornic cum îl amintesc niște documente.

Barbu Merișanu avu 2 copiĭ: — o fată, soția biv-vel comisuluĭ Constantin Florescu; și un fiŭ Iordache Merișanu, 1736.

MICLESCU

(MOLDOVA)

Strĕmoșul acestei familiĭ, dovedit printr'un ispisoc (act) din *1438* și apoĭ 1464, (6946 și 6972) erea: STANCIU, comis și STAROSTE, care avea de soție pe Anușca, de la care șase copiĭ. — Fratele luĭ Stanciu erea IVANCIU «brat Stanciŭ Starostea», dovedit prin ispisocul din 1507. Acesta avu patru copiĭ: Ana, Irina, Maria și Trifan, despre aĭ căror urmașĭ nu se pomenește. —

Prin fiĭ starosteluĭ Stanciu se continuă filiația, anume prin FEDOR. Ceĭ alțĭ cincĭ: Mantu, Andrușca, Ion, Maria, Toader, nu avură urmașĭ. (documente din 1507-1650, în familie). Copiĭ luĭ Teodor aŭ fost: Teodor, Iora, (fără copiĭ); și

PAN BORCEA VORNICUL, 1546, 1557 mare vornic al Mold. Acesta e tatăl luĭ: IONAȘCU DIACUL din Gugeștĭ (1600), care avu patru copiĭ, dintre carĭ: DUMITRAȘCU; — și

GRIGORE PAHARNICUL, ambiĭ dovedițĭ prin hrisoave domneștĭ din 1645, 1657 și 1663. Grigore paharnicul a avut fecior pe:

Marele LOGOFĔT GAVRIL MICLESCU, care erea mare paharnic în divanul luĭ Constantin Duca din anul 1701, apoĭ mare vornic de țara de sus la 1716, printre boeriĭ de sfat aĭ luĭ Vodă Racovitză; în fine la 1727, creat mare Logofĕt de Grigore Ghica W. (v. letop. ed. Kogalnic. t. III, 126, 157; II, 269). — El a avut două soțiĭ: 1. Fica logofĕtuluĭ Tudosie Dubăŭ, și 2. Bălașa, fica Hatmanuluĭ Moreanu; având maĭ mulțĭ copiĭ.

Fratele luĭ Gavril Miclescu erea: VASILE MICLESCU jicnicerul, care a avut de soție pe Maria fata vistieruluĭ Va-

sile Ghenca, dintr'o veche familie moldoveană. (Acte doveditoare din 1731, etc.) Descendenții sĕĭ se sting dupĕ treĭ generațiĭ, rĕmâind numaĭ aĭ luĭ Gavril.

Din ceĭ nouĕ copiĭ aĭ sĕĭ, Gabril Miclescu, a avut urmașĭ prin doĭ: Constantin și Sandu.

I. Sandu Miclescu a dat naștere luĭ Ion Miclescu, fost mare vornic al Moldoveĭ, care la rândul sĕŭ avu fiŭ pe: Costache Miclescu, proprietarul moșieĭ Miclești, rĕmasă în această branșă. Fiul luĭ Costache este: Ilie Miclescu.

II. Constantin Miclescu, fiul luĭ Gavril, avu fiŭ pe Sandu Miclescu banul, care e tatăl luĭ:

Constantin Miclescu, fost mare vornic de țara de sus. (1760 † 1830). Poseda în Moldova 18 moșiĭ. Insurat cu o Vărnav-Liteanu a avut cincĭ băețĭ și douĕ fete: —

Iordache vornic de țara de sus; Costache vornic; Mitropolitul Sofronie al Moldoveĭ și Suceveĭ, † la mon. Neamțu: Alexandru și Scarlat carĭ avură copiĭ; și fetele: una măritată cu vornicul Bașotă și alta cu Hatmanul Boldur Costache Lătzescu.

a. Alexandru Miclescu, mare vornic de țara de sus, însurat cu Catinca Rallet, a avut 3 copiĭ: Alexandru †, soție Caterina Glogoveanu, Natalia càsătorită cu Colonelul Obedeanu, și Lucia cu Al. Sutzu.

b. Marele Logofĕt Scarlat Miclescu, cel maĭ mare din fiiĭ vornicului Constantin, și frate cu Iordache și Alexandru. Fost candidat la domnie. † otrăvit. — Insurat cu Maria Beldiman, a avut următoriĭ 10 copiĭ:

— Fete: Agripina colonel Ghika; Smaranda și Eugenia călugărițe; Eufrosina Mavrogheni, Catinca Canano, Zoe C. Miclescu; și Profira soția luĭ Demetru Miclescu, fost adjutant domnesc al luĭ Mihaĭ Sturdza. (Din care 3 fice: Zoe, Maria Catargi și Smaranda Șeptilicĭ).

— Dumitrache Miclescu (1821-1896), om politic: fost ministru al dreptățeĭ sub Ghica și Al. Cuza. — Are fiĭ (actualĭ) pe: Victor Miclescu, magistrat, căsăt. cu C. Boerescu, și Constantin Miclescu.

— Mitropolitul Calinik Miclescu (1822-1886). Om eru-

dit și prelat cu o mare autoritate; fost pe rând Episcop de Hușĭ, mitropolit Moldoveĭ și Suceveĭ, 1865; în fine ales (1875) mitropolit primat al Ungro-Vlahieĭ. † 1886.

— Nicolae Miclescu, fratele precedenților, avu fiŭ pe: Constantin Miclescu (act.) căsătorit cu Sultana Prăjescu; în fine:

— Iorgu Miclescu, proprietarul moșieĭ Călineștiĭ, unde se află și vechile acte ale familieĭ. El avu cincĭ copiĭ (actualĭ): — Scarlat, Ioan căsăt. cu o Cantacuzino, Dumitru căsăt. cu A. Sutzu, George Miclescu căpitan de artilerie, căsăt. cu Olga Cantacuzino; și Ema căsăt. Cristescu.

Din cele alte ramure ale familiei sunt descendențĭ: — Emil Miclescu sub director al căilor ferate, inginer, căsăt. cu Sașa Grecianu. (2 copiĭ).

Branșa de la Roman: Emanuel Miclescu magistrat și Andreĭ Miclescu, etc. — apoĭ: Iorgu, Ernest și Eugen Iorgu Miclescu, de la Roman, etc. . .

(Br. de la Bêrlad): Constantin Miclescu, proprietar etc.,

De la Botoșanĭ și Dorohoĭ: — Alecu, Mihaĭ, Ioan și Vasile Miclescu, etc.

Armele familieĭ sunt: fund verde din care se vede numaĭ «le chef»; o cetate cu două turnurĭ și poartă de aur, d'asupra căreia între turnurĭ se află încrucișate o sabie și o cheie. Acest blazon amintește cetatea Hotinuluĭ unde pe vremurĭ aŭ fost castelanĭ, și unde tradiția spune că un Miclescu a învins pe Turcĭ.

MOŢOC

(Moldova)

Veche familie moldovenească, cunoscută încă de sub Ştefan Vodă (sec. XV) ?

Documentele ne arată cu siguranţă pe un George Moţoc, uricar saŭ scriitor în divan, la anul 1548 (7056), care e tatăl faimosuluĭ boer Vornicul Ioan Moţoc.

Marele vornic Moţoc, boer vestit pe la jumĕtatea seculuĭ XVI. Il găsim întâiŭ în documente din (7060 April) 1552—1559, ca mare Vornic al Moldoveĭ. — Invingênd pe Alexandru Lăpuşneanu, Despot Eraclit Vodă, după cum ne spune Nicolae Costin: «ales-aŭ patru boerĭ de credinţă, pe care aŭ lăsat toată cârma ţĕriĭ, pe Stroicĭ vel logofĕt, pe Barnov Hatmanul pe Moţoc vel vornic şi Grigore Leveles....» (let. II, 437). Insă acest boer părăseşte pe Domnul sĕŭ cu partida luĭ Tomşa Hatmanul şi alţĭ boerĭ, «carĭ aveaŭ vicleşug ascuns în inima lor asupra Domnuluĭ lor, luĭ Despot Vodă.» Moţoc joacă un trist rol în aceste evenimente. Tomşa se şi urcă pe tron la 1564, după ce omorîse în mod mizerabil pe Despot, dar peste puţin trebui să fugă la venirea viteazuluĭ Alex. Lăpuşneanu, «şi aŭ trecut în ţara Leşească cu sfetniciĭ sĕĭ, cu Moţoc Vornicul, cu Spancioc şi Veveriţă Postelnicul... etc.», aşeḑânduse la Liov. Prin stăruinţele luĭ Lăpuşneanu, regele Polonieĭ omoară pe Ştefan Tomşa, împreună cu Moţoc şi Veveriţă. — Ast-fel ne spune istoria despre moartea acestuĭ boer, în Maiŭ 1564.

Despre moartea luĭ, vorbeşte C. Negruzzi în admirabila'ĭ nuvelă istorică «Lăpuşneanu», făcênd ca acest domn, în urma omorîreĭ celor 47 de boerĭ, să dea în mâinele poporuluĭ rĕsbunător pe Moţoc, care fu sfîşiat.

După cum se probează prin acte, el avu 2 fiĭ, pe: Onciŭ şi Toader Moţoc. Acest din urmă e tatăl luĭ George Moţoc vornicul. (Arh. ist. de Hasdeŭ, t. II).

Onciŭ Moţoc fiul m.-vorniculuĭ Moţoc, avu de fică pe Ileana Cujboae, soţia vorniculuĭ Cujbă. Ea vinde, printr'un document din 14 Ianuarie 1643, vĕruluĭ sĕŭ George, jumĕtate din nişte sate. Prin acest act se dovedeşte filiaţia şi înrudirile. (Arh. de Hasdeŭ).

Domniţa Vidra, soţia viteazuluĭ domn al Moldoveĭ Rĕsvan-Vodă, (1594—95) erea nepoata vorniculuĭ Moţoc. (v. Hasdeŭ.— Rĕsvan şi Vidra, poem. dram.)

Un Nicoară Moţoc, ne e arĕtat de documente ca mare vătaf de Dorohoĭ, în Nov. anul 1615.

La 1657, într'o mărturie a Divanuluĭ găsim pe Constantin Moţoc, vel sluger.

Vestitul mitropolit Varlaam al Moldoveĭ erea din această familie. Mitropolit al Suceveĭ în 1632, s'a ilustrat pe timpul domnieĭ luĭ Vasile Lupu, prin apărarea bisericeĭ şi publicarea de cărţĭ religioase. Părăsi scaunul la căderea luĭ Vasile V. şi muri în 1675.

Iliaş Moţoc vel medelnicer, la anul 1681, în timpul domnieĭ luĭ Duca Vodă, emigrează cu maĭ mulţĭ boerĭ, nemulţumiţĭ de domnia execrabilă a aceluĭ domn: «Dubăŭ vel spătar, Ilie Moţoc vel medelnicer, Ilie Drăguţescu vel armaş, Niculai Murguletz ftori logofĕt, etc..... fugit-aŭ atuncea toţĭ în ţara leşească...» (N. Costin. — Letop. II, 23).

Eĭ se stabiliră în Polonia. In 1695 regele Ioan Sobiesky adresează o scrisoare boerilor emigraţĭ: «Către nobiliĭ Iliaş Moţoc şi Nicolae Murguletz». (Hasdeŭ; Archiva, III 263).

Aproape contimporan cu dânsul erea: Moţoc Jicnicerul, de sigur rudă de aproape. Pe acesta ni'l arată Neculce printre ceĭ 24 de boerĭ ce aŭ plecat în Rusia, împreună cu domnul lor Demetru Cantemir la 1710, stabilindu-se acolo. (Letop. II, p. 332).

La 1815, după cum ne spune Const. Sion, trăiaŭ: paharnicul Toader Moţoc, † fără copiĭ, şi slugerul Pavel Moţoc.

Cu timpul, această familie mare decăzu, şi se găsesc chiar astă-zĭ mazilĭ şi moşnenĭ în ţinutul Neamţu, purtând numele de Moţoc.

MOVILA †

(Moldova)

Okolski, istoric și genealogist polonez, în «Orbis polonus» (tom. II pag. 229, etc.), vorbește despre origina Movililor, urcându-se la romanĭ. Eĭ ereaŭ coborîtorĭ «ex familia Mutiorum magna et suprema Martis....», — și aŭ primit în țěrile române supranumele de Movilă, pentru-că «rîpele Dunăreĭ le-a umplut cu movilĭ de inimicĭ».

Această familie «Mutius», e aceașĭ antică gens Mucia, ilustră la romanĭ. Din ea găsim pe faimosul Muciu Scevola, la an. 507 a. cr., ilustrat în resboaele Etrusce; Quintu M. Scevola, la an. 217; Q. M. Sc. augurul la 47, etc. Maĭ târziŭ dupě Cr. pe Valerius Mutius.

Un urmaș al acestuia, strămutat în Orient ar fi trunchiul ramureĭ ce veni în părțile noastre: «Mutius ex Romano imperio primum in Græcorum Imp. bellando devenit, cuius post modum posteritas in Transylvania, Moldav. et Dacia consedit...»

Ocholski spune că ducesa Korecki, fiica luĭ Eremia Movilă, poseda în arhivele sale fragmente adeveritóre despre acest lucru; — dar numaĭ atât.

Din secolul XVI, la 1596, un document secret către nunțiul papal, spune: «Hieremia Mohila di casa reale, — care per merito di nobilita, descedento della casa flavia de gli imperatori di Constantinopoli». (cit. de Papiŭ Ilarian. — Tesaur, etc. II, 241).

In Moldova ne apare în mod cert primul din această familie, în persoana luĭ Movilă paharnicul: «pan Moghila ciașnic», în documente și chrisoave dintre aniĭ *1490* (6998)—

1507, având acest titlu printre boerii Moldoveni, sub domnia lui Ștefan Voev.

Acesta e faimosul «Aprod PURICE», despre care ne vorbește cronica lui Neculce, (Let. ed. Cogalnic. tom. II, 171) în timpul luptelor lui Ștefan cu Ungurii comandați de Hroiot; în lupta da la Schee: «... aŭ fost căzut calul lui Ștefan în rĕsboi; iar un Purice aprodul i-a dat calul lui; și nu putea încăleca în grabă Ștefan fiind om mic. Și aŭ zis Purice aprodul: Doamne eŭ m'oi face moviliță și vin de te sue pe mine și încalecă! — Și s'aŭ suit pe dânsul Ștefan Vodă și aŭ încălecat, și aŭ zis atunci: Sărace Purice de oi scăpa eŭ, și tu atunci 'ți-ei schimba numele din Purice Movilă. — Și aŭ dat Dumnezeŭ de aŭ scăpat amândoi; și l'aŭ făcut ARMAȘ mare, pre Purice, și dintr'acest Purice aprodul s'aŭ tras neamul Movileștilor, de aŭ ajuns de aŭ fost și Domni dintr'acel neam».

Se zice că Ștefan iĭ dete tot atunci de soție pe fiica pârcălabului de Roman; și că chiar el omorîse pe Hroiot în luptă.

Bazat pe acest legendar Purice, falsa cronică a lui Huru citează persoane cu acest nume, încă din timpurile anterioare lui Dragoș.

Subiectul aprodului Movilă a fost pus de Bolintineanu într'o poezie, și de C. Negruzzi într'un mic și frumos poem: «Aprodul Purice».

Se constată numai chiar prin titlu de «aprod» că acest personaj erea de neam boeresc.

Pe la 1550 și înainte, găsim în acelaș timp pe 3 Movilă, cari toți joacă un rol însemnat. Eĭ eraŭ probabil frați și nepoți de fiŭ armașului Movilă de sub Ștefan Woev.

Inainte de a vorbi de aceștia, găsim pe la 1534 pe un MOGHILĂ, care voia să ocupe tronul Munteniei, venind din Transylvania ajutat de principele Ștefan Majlath. (v. în mag. ist. Laurian III, 195). Unii îl numesc «Moise Movilă». Hamer (citat după Șincai, II, 1534) — zice: «Ștefan Majlat aŭ ajutat cu frumoasă oaste pe un oare-care boer din Moldova anume Moghila... să'l facă domn muntenesc; dar reŭ i-a fost no-

rocul căcĭ fu bătut de Petru Voivodul și prins de Turcĭ, etc...» Nu știm cum erea înrudit acest pretendent Movilă cu următoriĭ.

Intre 1540—60, documentele și cronicele ne citează pe: Movilă logofĕtul, Movilă parcălabul, și Vascan Movilă postelnic. Am spus că probabil eraŭ frațĭ și fiĭ aĭ fiuluĭ luĭ Movilă paharnicul.

Vâscan Movilă mare postelnic al Mold. și parcalab. In documente dintre aniĭ 1549—52 are titlul și demnitatea de Parcalab de Hotin; iar între 1552—1556 de mare Postelnic. (doc. Arch. Iașĭ). — Fiind în acest rang, dinpreună cu fratele sĕŭ Ion logofĕtul, are un hrisov domnesc pentru confirmarea uneĭ vânzărĭ din 2 Maiŭ 1555.

Movila Parcalabul (saŭ Mohila). Parcalab de Hotin, și Hatman al Moldoveĭ: «Moghila, magister equitum». Documente din 15 Mart. 1546 (hrisov domnesc), 1548 de la Ilie Rareș 1549, 1552, etc. îl citează ca Parcalab. El nu poate fi identificat cu Vâscan, pentru că se găsesc în acelaș an, unul ca postelnic, cel alt parcalab. — In anul 1552 (7060) Movilă «magister equit.», împreună cu Sturza Portarul, aleg domn pe Joldea, dar sunt prinșĭ de Lăpușneanu, și apoĭ ertațĭ; (Șincaĭ II, 308) iar luĭ Jolde i se tăiă nasul. Tot pe acest Movilă îl găsim într'o deputație în Polonia.

Dupĕ un document al timpuluĭ, el avu de soție pe «Nastasia» fica luĭ Arbore, și patru copiĭ, din carĭ un băiat: Nastasia, Ionașcu, Turca și Antemia. — Istoricul urmașilor sĕĭ ne este necunoscut.

Ion Movilă marele logofĕt, mărturisit de numeroase documente din (7060) 1552, 54, 55, 58, etc., și în hrisoavele domnilor Moldoveĭ, ca mare Logofĕt. — El avu de soție pe Maria, fica luĭ Rareș; și după cum spune Okolski, venise din părțile Transilvanieĭ unde se căsătorise cu această Principesă ce locuia în Castelul părintesc Ciceiul. (t. II, 228 id.) : — «Ioan Movilă mare laudă îșĭ făcuse prin numele sĕŭ în Ungaria, în multe rĕsboae... etc., luă de soție pe fiica unuĭ despot (a luĭ Rareș.). El a fost

administrator perpetuu al Valachiilor sub Principele Alexandru al V. și... a fost consumat de slăbiciunea ochilor și consumația corpuluĭ; — și ’ĭ rĕmase fiĭ.» — Aceștĭ fiĭ sunt patru; iar fice două: ȘCHIAUNA și Greaca. Cea d’ântâĭ după cercetările detaliate ale d. Urechiă, a fost soția mareluĭ Hatman Isaac Balica; și de acea domnul Eremie Movilă numea pe acest mare boer «frate», după alțiĭ fiind-că erea frate vitreg cu ḑisul domn.

Despre TEODOR, știm că a zidit Mon. Teodorenii din Botoșanĭ ca Postelnic, și pare că a murit fără urmașĭ. Vom vorbi pe rând despre ceĭ alțĭ frațĭ: Eremia, Petru și Simeon, începând cu al doilea care n’avu urmașĭ.

GEORGE MOVILĂ, fiul vel-logofĕtuluĭ. Episcop de Rădăuțĭ în 1580; apoĭ MITROPOLIT al Moldoveĭ și Suceveĭ (1589). La 1592 se retrage din Mitropolit de Suceva și revine în 1597. In timpul luĭ Iancu V. Sasul, după cum spune letopisețul (Vornic Ureche. — Ed. Cog. I, 234), că neputând suferi boeriĭ mizeriile acestuĭ domn «maĭ vrătos Movileștiĭ, Vlădica George, Eremia Vornicul, carele aŭ fost și Domn, și frate sĕŭ Simion Paharnicul și Balica Hatmanul, s’aŭ sfătuit în taină ca să pribegească.... și toțĭ aŭ trecut în țara leșască.» (1583).

EREMIA MOVILĂ VOEVOD, Domn al Moldoveĭ 1595-1607.— In 1595 veni din Polonia cu oștirile luĭ Zamoisky spre a ocupa tronul; pe atuncea domnea viteazul Vodă Ștefan Rĕsvan. Acesta fiind gonit, încercă să recapete tronul, dar fu învins, prins și decapitat (după alțiĭ tras în țeapă). Eremia M. ocupând tronul, se plecă cu desăvârșire Polonilor, devenind chiar tributar al lor. Inimic de moarte luĭ Mihaĭ Viteazul, acesta coprinde Moldova și’l gonește în 1600; dar pe urmă, înfrânt și trădat, viteazul domn moare asasinat la 1601, când Movilă vornicul ia tronul Moldoveĭ, după ce tot prin ajutorul Polonilor, încercase să stabilească în Valachia pe fratele sĕŭ Simeon. — El avea puținĭ partizanĭ, de óre-ce poporul și mulțĭ boerĭ îl uraŭ din cauza politiceĭ sale Polone. Muri în domnie în August 1606, de un atac de apolexie.

Soția sa Elisabeta, erea o femee foarte energică, dar ambițioasă și intrigantă în acelaș timp. Dupě moartea soțuluĭ eĭ, căuta prin toate mijloacele a asigura tronul fiuluĭ eĭ Constantin, ajutată fiind de Polonĭ, în contra luĭ Mihail fiul luĭ Simeon W. ajutat de Turcĭ. Prin marĭ sacrificiĭ, Constantin obținu tronul în 1607. Când se ivi pretendentul Ștefan-Bogdan, această Doamnă conduse singură trupele contra celor ale boerilor carĭ sprijineaŭ pe Bogdan, și'ĭ învinse. Maĭ târziŭ fiul eĭ Alexandru (1616) fiind prins de Turcĭ, ea împreună cu fiiĭ fu silită a îmbrățișa religia mahomedană. (v Xenopol, III, 900).

Copiĭ luĭ Eremia Movilă și aĭ Elisabeteĭ, fură: Constantin, Alexandru, Bogdan; apoĭ 4 fete măritate în Polonia, anume: Irina, (Regina) cu Mihaĭ Coribut, duce de Wisnoviecki; Maria cu Ștefan Potocki, palatin de Braclavia — Catrina, măritată cu Ducele Samuel Corecki; — în fine Ana, măritată 1. cu Maximilian Przerebski, castelan de Siradia, palatin dě Lenticia, Litinia, etc; apoĭ cu Ion Szediwoj Cz.; al 3. cu Vladisl. Myskowski, Voevod de Cracovia; și al patrule cu Stanislav Potocki «bellidux Poloniae». — O relațiune polonă din sec. XVII, o defaimă grozav (sub titlul de «Lugubre monumentum»). (vezĭ Tesaur de Papiŭ Il. II, 140).— Ea muri în 1666, dupě ce exersă o influență nefastă a Polonilor asupra Moldoveĭ; lucru de alt-fel comun în familie, și care pe lângă bine, iĭ aduse mare rěŭ și maĭ ales țěriĭ Moldoveĭ.

Simeon Movilă Woev., frate cu Eremia și mitr. George. In 1601, dupě bătălia de la Teleajen, nenorocită pentru Mihaĭ-cel-mare, ocupă cu ajutorul luĭ Zamoisky Hatman Polonilor, tronul Valachieĭ, pe care aceștia încep s'o jefuiască. Frațiĭ Buzeștĭ adună armată în Oltenia, și gonesc oștirile luĭ Movilă din țară. Aceasta pe când Mihaĭ erea în Ardeal; iar când dânsul muri, boeriĭ aleseră domn pe Radu Șerban. — In Moldova, Simeon Movilă vine la tron în 1607, imediat dupě moartea frateluĭ sěŭ, pe când copiiĭ acestuia ereaŭ încă minorĭ; dar peste puțin moare otrăvit

de boeriĭ nemulțumițĭ (1607). — El lăsă următoriĭ fiĭ: Mihail, Gabriil, Petru, Ion și Moïse.

Fiiĭ luĭ Eremia Movilă sunt:

Constantin Movilă W., domn al Moldoveĭ (1607—1611), ocupă tronul cu ajutorul Polonilor, și în urma a darurĭ bogate trimese la Constantinopol. La anul 1611, intrând în luptă cu Ștefan Tomșa, acesta îl învinge și-l îneacă în rîul Nistru, ocupând tronul.

Alexandru Vodă Movilă, al doilea fiŭ al luĭ Eremia, în 1615 se ridică cu armată prin ajutorul mameĭ sale, și învinge pe Tomșa, urcându-se pe tron pentru puțin timp. Nefiind agreat de Turcĭ din cauză că erea prieten Polonilor, Pórta numi domn pe Radu Mihnea, în 1616, iar Movilă fu prins împreună cu mama sa, cu Bogdan, cu Corecki, și dușĭ captivĭ în Turcia. Aicĭ spre a scăpa de moarte se făcură musulmanĭ.

Al treilea fiŭ al luĭ Eremia și frate cu precedențiĭ, erea Bogdan, despre care știm că a murit în Turcia.

— Fiiĭ luĭ Simeon Vodă:

Mihail saŭ Mihăiaș Movilă Vodă, luptă în 1608 cu vĕrul sĕŭ Constantin pentru urcarea pe tronul Moldoveĭ; reuși însă acesta din urmă.

Gavriil Movilă Vodă, domnul Valachieĭ (1618—20). Alexandru Iliaș fu gonit din țară (1618) și mulțime de Grecĭ omorâțĭ de boeriĭ țăreĭ, în capul cărora se afla Lupul paharnic Mehedințeanul. Pórta, prin stăruințele Polonilor, numi atuncĭ Domn în Muntenia pe Gavriil, fiul luĭ Simeon Vodă. El trimise pe Mehedințeanu ca Mare-Spatar, la Silistra în ajutorul luĭ Schender. Acesta prinse pe viteazul boer, punându-l în țeapă (1618). Dupĕ o domnie de maĭ puțin de 3 anĭ, Movilă fu mazilit și înlocuit prin Radu Mihnea.

Petru Movilă mitropolitul, al treilea fiŭ al luĭ Simeon (1597—1647). Dupĕ ce studiă în Polonia, fiind apoĭ vicar al bisericeĭ ortodoxe din regat, la anul 1632, tînăr încă, fu înălțat mitropolit al Kievuluĭ: «Arhimandrit Pecersteĭ, Mitropolit al Rutenilor, Kievuluĭ și Halicieĭ și a toată

Rusia»...:... (Okolski). In Kiev el fondă un seminar numit maĭ târziŭ Academia Mohileană; apoĭ o tipografie și bibliotecă, în care tipărește maĭ multe opere în rusește; din care cea maĭ importantă e *Confesiunea ortodoxă* din 1645, scrisă cu ocazia Synoduluĭ din Iașĭ. Om de o mare erudițiune, avu o mare influență pe timpul sĕŭ, și e considerat printre ceĭ maĭ iluștri prelațĭ aĭ Rusieĭ.

Confesiunea sa, fu confirmată ca învĕțătură fundamentală a bisericeĭ ortodoxe, de către Patriarhul Nectarie în 1652. — † în 1647 la Kiev.

Moïse Movilă W. Domn al Moldoveĭ în doue rândurĭ. El e fiul maĭ mic al luĭ Simeon W. In anul 1630 ocupă scaunul țăriĭ prin marĭ sume de banĭ; dar înainte de un an de domnie e scos, fiind reclamat ca partizan al Polonilor, iar tronul dat luĭ Alexandru Iliaș. Peste doĭ anĭ, în 1633, revine iarășĭ, voind să prindă pe Vasile Lupu care pretindea domnia. Turciĭ trecênd prin Moldova contra Polonilor, și luând și pe Moise Movilă cu oastea în rândurile lor, Moldoveniĭ fug din luptă, pentru care Movilă e acuzat că ține cu Poloniĭ, și deposedat de domnie, care fu dată luĭ Vasile Lupu.

Ion Movilă, frate cu precedentul, al patrulea ca vârstă dintre copiiĭ luĭ Simeon, servi și se distinse deosebit în Ungaria. (v. și Okolski). Lotopisețul Moldoveĭ ne spune: «Racoți Kneazul Ardealuluĭ, aŭ pornit nește oștĭ asupra luĭ Vasile Vodă, cu Ion Movilă, feciorul luĭ Simeon Vodă, carele erea în Ardeal așeḑat de dupĕ rĕsboiul de la Ștefăneștĭ, cum s'aŭ pomenit dupĕ moartea luĭ Simeon Vodă... Aŭ schimbat Sfatul Rocoți cu Mateĭ Vodă: orì temându-se de împĕrăție, înțelegând de patima vizīruluĭ, orĭ altă socoteală le-a venit: aŭ întors pe Ioan Movilă cu oștile înapoĭ și s'aŭ întors și Munteniĭ...» — (Miron Costin let. M. I, 308).

Fiica luĭ Ion Movilă, Elena, erea soția mareluĭ Logofĕtu Miron Costin. —

In timpul luĭ Petriceicu Vodă, găsim pe un Movilă Hat-

MANUL cazacilor, de care vorbesc cronicele la anul 1684: —«Cazaciĭ vĕzênd că i-a viclenit și Cunițkie Hatmanul de aŭ fugit, atuncea și-aŭ ridicat dintr'înșiĭ alt Hatman, anume Movilă Polcovnicul».

Aceasta se întâmplă în acel an în Decembrie 24, pe când erea un frig cumplit, și când Tătariĭ risipiră cu totul oastea Cazacilor. — (II Let. 30. Nicol. Costin).

Nu găsim nicăerĭ ce legătură avea acest principe al Cazacilor cu Movileștiĭ de maĭ sus, nicĭ al căruĭ dintr'ânșiĭ erea fiŭ.

Un ADAM MOVILĂ, fiŭ al unuia dintre copiiĭ luĭ Eremia saŭ Simeon, trăia pe la jumĕtatea sec. XVII, când zidi Monastirea Adam din Jud. Tutova.

Paharnicul C. Sion în «Arhondologia» sa (fam. Movilă pag. 206), spune că urmașiĭ acestuia luară numele de Adam, și apoĭ de la 4 frațĭ Adam, pe acelea de: Șerban, Movilă, Stamatin și Luca. Noue ni se pare cam suspectă această descendență, maĭ ales că e dată de Sion. El zice că pe timpul sĕŭ nu maĭ ereaŭ adevĕrațĭ Movilă de cât ceĭ numițĭ Stamatin.

Strĕnepotul de fiŭ al luĭ Adam Movilă este MEDELNICERUL Const. MOVILĂ, care se găsește în actele de judecată cu nepotul sĕŭ George Șerban Clucer, sub domnia luĭ Alexandru Moruzi în Valachia, în Noembrie 1793: «Dumnealuĭ Medelnicerul Movilă fiind pământean din Moldova». In actele divanuluĭ se pomenește și de fratele sĕŭ Clement Monahul M., cum și de tatăl sĕŭ. —(v. Urechiă.—Doc. din domnia luĭ Alex. Moruzi, p. 452).

Această familie a Movililor însă, adĭ e cu totul stinsă.

Dinastia MUŞAT †

Familia Mușat, a II-a dinastie domnitoare a Moldoveĭ, dacă considerăm ca prima pe a luĭ Bogdan și a urmașilor sĕĭ, era de origină munténă saŭ Valachă, înrudită cu a Basarabilor, lucru care se poate dovedi prin 2 probe: —

1) armele familieĭ Mușat, după cum sunt citate și reproduse în diferite părțĭ (vezĭ Hasdeŭ, în Basarabiĭ), arătaŭ o derivare saŭ descendență din Basarabĭ, de oare-ce coprindea pe scut argintiŭ, 2 capete negre cu ramură, ale Basarabilor fiind după cum se știe, 3 capete de negru.

2) La mórtea luĭ Juga, principe lituan, care domnise în Moldova (1374 — 75), căutându-se un succesor de neam domnesc, se găsi un Mușat, din Valachia. Orĭ, el trebue să fi fost rudă cu Basarabiĭ, singur aceștia fiind neam princiar acolo. Apoĭ se spunea că Costea Mușat s'ar trage din vița despoților serbĭ, care arată cu atât maĭ mult că eraŭ Basarabĭ, cu cât am vĕzut că maĭ tot-deauna s'a crezut că aceștia ar fi avut o asemenea origină.

In resumat, azĭ e definitiv stabilit că Mușațiĭ aŭ fost o ramură a Basarabilor. Trunchiul acesteĭ dinastiĭ e Costea Mușat, pomenit în toate cronicile, însă care n'a domnit. Numaĭ într'un pomelnic de la monăst. Bistrița, se arată ca urmaș al luĭ Lațco între Voevoziĭ Moldoveĭ. De și purta titlul de «Vodă», ca tată a 3 domnĭ, nicĭ un document nu ne mărturisește domnia luĭ. Ceĭ 3 fiĭ aĭ sĕĭ, urmară pe rând:

Petru i Mușat (1375—91), era ginere luĭ Vladislav regele Polonieĭ, după alte texte cumnat, care pentru un inprumut îĭ amanetează Pocuția in 1389.

Roman i, fratele sĕŭ (1391 — 94), se întitulează «Mare autocrat din mila D-luĭ, I. Roman Voevod, stăpănitor al

Moldoveĭ de la munte până la mare.» Soția sa erea Anastasia, fica luĭ Lațcu Vodă. Se zice că el ar fi fondat orașul Roman.

Fratele sĕŭ ȘTEFAN, nu domni de cât un an și murind, ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ Ștefan și Petru se luptară pentru domnie. PETRU fu ales domn de boerĭ (1395—99).

Rivalitățĭ și lupte pentru tron urmează după moartea acestuia până la 1401. Reușiră să domnească ROMAN II fiul luĭ Petru, și apoĭ IUGA II, fiul luĭ Roman I (1400—401). E loc să reamintim modul de succesiune la tron în țĕrile române, — bine înțeles în timpul când eraŭ dinastiĭ naționale. Sistemul era electiv în ereditate, adică nu fiul maĭ mare succeda, după cum în apus, ci acel care era ales de boerĭ. Acest fel de succedere era foarte defectuos, de oare-ce da loc la atâtea lupte pentru domnie, pe carĭ le vedem în ambele țĕrĭ surorĭ.

ALEXANDRU I CEL BUN (1401—1433), frate cu Iuga și fiul maĭ mic al luĭ Roman care maĭ avusese 4 copiĭ, e un domn însemnat. In strânse legăturĭ cu Poloniĭ; ast-fel îi ajută contra cavalerilor Teutonĭ la Marienburg. — Organiză perfect de bine țara în toate privințele. — Avusese de soțiĭ: 1. Margareta de Losonz, fica luĭ Ștefan de Losonz, Voevodul Ardealuluĭ, de la care avu pe Ilie. Aceasta murind, se căsători (2) cu Ringala (Maria), sora regeluĭ Vladislav Iagelo, de care se desparte în 1421, având un fiŭ Ștefan. El avea titlul de «rege» (Βασιλεύς).

Domniĭ Moldoveĭ din neamul sĕŭ se succed ast-fel, după moartea luĭ: ILIE și ȘTEFAN împreună 1433—44. Amândoĭ frațiĭ se luptă între dânșiĭ; Ștefan orbește pe Ilie, rĕmâind domn (1447—47) cu ROMAN III, fiul luĭ Ilie. Acesta îl omoară la rîndul sĕŭ și remâne singur (1447—48). PETRU II, fiul luĭ Alexandru (1448—51), ia de ajutor pe un șef ungur Ciopor (legendarul Ciubăr-Vodă), care la moartea luĭ deveni domn pentru scurt timp.

BOGDAN, bastard al luĭ Alexandru I, domnește puțin (1451) fiind ucis de un alt pretins fiŭ natural al luĭ Alexandru:

Petru Aron (1451—52 și 1456—57). — Al doilea fiŭ al luĭ Ilie domnise între 1452—56, fiind otrăvit.

Ștefan cel mare (1457—1504), cel maĭ însemnat domn al Moldoveĭ. Ocupă tronul prin ajutorul luĭ Vlad Țepeș, căruia ĭĭ plăti serviciul prin nerecunoscință. Intr'o domnie glorioasă, învinse pe regele Matias Corvin în 1467 la Baia, pe Hanul Tătarilor în maĭ multe rîndurĭ, pe Radu cel frumos, Principele Valachieĭ, în 1471. Apoĭ pe Turcĭ în multe rîndurĭ: în 1475 la Rahova în mod strălucit, la Valea Albă 1476, etc. O armată a luĭ Albert regele Polonieĭ fu sdrobită în pădurea Cosminuluĭ la 1492. Apusul cu drept cuvînt l'a denumit «l'athlète du Christ» (v. Duruy. moyen-âge), pentru strălucitele sale lupte și învingerĭ, pe carĭ le întunecă puțin uneĭe acțiunĭ și cruzimĭ neînțelese, de și conforme timpuluĭ sĕŭ. El muri bolnav în anul 1504, lăsând tronul fiuluĭ sĕŭ Bogdan.

Ștefan cel mare fusese căsătorit de 4 orĭ: 1. Cu o Marușca, de la care avu fiŭ pe Alexandru, † 1496, de care ne vorbesc multe documente. — 2. Evdochia din Kiev, sora țaruluĭ Simeon, de la care se născură 2 fiĭ: Bogdan-Vlad și Petru, ambiĭ † 1479. — 3. Maria de Mangop, principesă din Crimea, din ilustrul neam al împăraților Comnenĭ. De și de o mare frumusețe e părăsită de soțul eĭ în 1475 după 3 anĭ de căsătorie, pentru Maria fica luĭ Radu, care avea să'ĭ devie soție. — Nefericită și retrasă, Maria de Mangop, muri la 1477 în floarea vârsteĭ. Inscripția de pe mormântul eĭ din monastirea Putna arată acésta. — 4. Maria (Voichița), fica luĭ Radu-cel frumos; fusese prisoniera luĭ Ștefan, împreună cu mama sa. Dintr'ânsa se născu Bogdan II, și trăi până la 1511.

Din ficele luĭ Stefan aŭ fost: Maria, † 1516 și îngropată la Putna, și Elena, care se mărită cu Ioan cel tânăr, fiul țaruluĭ Moscoveĭ Ion Vasilievicĭ III, având o viață foarte dramatică și muri la 1505. (v. Xenopol. — Istor. p. 404).

Bogdan II, zis cel orb (1504—1517) fiul maĭ mic al luĭ Stefan, închină în 1513 Moldova Turcilor, prin logofĕtul Tĕutu trimes la Țarigrad. — El tratează în egal cu regiĭ

Poloniei, care 'l numeaŭ: «amicus noster magnificus....» etc. Căpătă porecla pentru defectul ce avea de a luşa.

Ştefan-cel-tânăr saŭ Ştefăniţă (1517—1527), fiul sĕŭ, ocupă tronul la vârsta de 11 anĭ. Condus în domnie de Luca Hatmanul Arbore care 'l crescuse. In 1518 se încheie tratatul cu Polonii, în carĭ se menţine titlul de «amicus sincere dilectus» pentru Principele Moldoveĭ. In 1523, el omoară pe Arbore cu ceĭ 2 fiĭ aĭ sĕĭ, fapt care îngrozi pe toţĭ. Soţia sa Roxandra, îndemnată de boerĭ, îl otrăveşte la un ospĕţ, în floarea vârsteĭ, căcĭ prin unele calităţĭ ce avea, putea ajunge un mare domn.

Luĭ Ştefăniţă urmează un bastard al luĭ Ştefan-cel-mare, Petru Rareş, fiul Marieĭ Rareş din Hârlăŭ. El în prima domnie 1527—38, bate pe Regele Ferdinand la Feldioara în Ardeal, ajutând pe Pr. Zapolia. — Atăcând pe Polonĭ pentru un motiv pretextat, e învins la Obertin în anul 1531. In 1534 a omorât pe Ludovic Gritti, trimes de sultan să reguleze afacerile între Rareş şi regele Sigismund, şi care voia să apuce domnia. In 1538 Sultanul îl destitue pentru necredinţă, şi e înlocuit cu Ştefan Locustă (1538—40), fiŭ (?) al luĭ Alexandru, fiul luĭ Ştefan cel mare, care e ucis.

Rareş revine în 1541, domnind încă 5 anĭ, în care timp stă bine cu faimosul Sultan Soliman, care făcuse din Ungaria un paşalîc. — Petru R. avusese două soţiĭ: 1. Maria † 1529; şi 2. Elena, fica luĭ Eraclide. Copiiĭ sĕĭ ereaŭ: Ilie, principele Moldoveĭ 1546—51, urmat de fratele sĕŭ Ştefan (1551—52); Ruxanda, soţia luĭ Alexandru Vodă Lĕpuşneanu, şi Kiajna (saŭ Despina), faimoasa soţie a luĭ Mircea Ciobanul, din Muntenia, care prin intrigele şi cheltuelile sale, regulă domniile în ambele ţĕrĭ. Mândră, ambiţioasă şi crudă, ea peri ucisă de Vornicul Dumbravă, după o viaţă fără frîŭ, şi crime ce făptuise. (v. Odobescu — Doamna Kiajna, pe larg). — Ilie Vodă al luĭ Rareş, avu fiŭ pe Alexandru Vv. Iliaş, principe al Moldoveĭ şi Valahieĭ (1620—29), a căruĭ fică Domniţa Casandra, era mama Domniţeĭ Sultana, căsătorită cu Alexandru Mavrocordat Exaporitul.

Alexandru Lăpușneanu, fiŭ natural al luĭ Bogdan II, cunoscut înainte de domnie cu numele de Petru Stolnicul. Ținu tronul în două rândurĭ: 1552—61 și 1564—6. Avu de luptat cu Iacob Eraclit, de care fu învins și care luă domnia. Revenit din noŭ, tăiă 50 de boerĭ din ceĭ care 'l părăsise, pretextând că voia să se împace cu eĭ la un ospĕț. Boeriĭ împreună cu soția sa Ruxanda îl otrăvirĕ, 1566. El mutase capitala țĕriĭ din Suceava la Iașĭ (1564). — De și crud, domnia luĭ presintă un oare-care interes prin caracterul ciudat și viteaz al acestuĭ om. (v. frumoasa narațiune istorică de C. Negruzzi asupra luĭ Lăpușneanu și a morțeĭ luĭ).

In domnie, urmă fiul sĕŭ Bogdan (1566—72), a căruĭ una din surorĭ ținea pe nobilul polon Gaspar Panicevski. Fiul luĭ Bogdan, erea Alexandru Vodă Bogdan, Domnul Valahieĭ între 1592—93.

Ion Vodă cel cumplit, bastard al luĭ Ștefăniță cu o armeancă. Domn foarte viteaz, dar nefericit, se poate considera printre ceĭ maĭ însemnațĭ aĭ Moldoveĭ, de și domni puțin. — Perzând bătălia de la Cahul prin trădare, fu prins, legat de 2 cămile și rupt. (1572—74). Avu întâia soție pe fica parcalabuluĭ Lupea Huru din care se născu un fiŭ Petru. (Ion Vodă cel. cumplit de Hasdeu.)

Iancu Sasul W., pretins bastard al luĭ Rareș, domni 2 anĭ (1580—82) detestabil și jefuind țara. Soția sa erea Maria Paleologo, byzantină, cu care avu 5 copiĭ și un fiŭ. Bogdan Ștefan W. cel surd, erea bastardul luĭ Ion Vodă, cu frumoasa Sasă, care iubea mult pe acest domn.

Cu aceștĭ din urmă fiĭ naturalĭ aĭ domnilor din această dinastie, putem încheia cele ce știm despre dânsa. Am expus pe scurt și numaĭ pentru legătură, faptele domnilor, carĭ sunt cunoscuțĭ din Istorie. — In privința familieĭ Mușat putem spune că s'a stins cu aceștia din urmă și cu fica luĭ Alex. Iliaș în secolul XVII, carĭ n'aŭ avut urmașĭ; iar numele neamuluĭ nu s'a întrebuințat decât până la Alexandru I cel bun.

NĂSTUREL (Herescu)

(VALACHIA)

Printre cele maĭ vechĭ și marĭ familiĭ româneștĭ, ia loc acea a Hereștilor saŭ Năsturel, al căreĭ rol e însemnat în istoria țĕriĭ, și a căreĭ origine se confundă cu a principilor Basarabĭ.

Vorbind de începuturile orașuluĭ Bucureștĭ, Colonelul Papazoglu, exprimă ast-fel o tradiție asupra acestuĭ neam: «Unul din magnațiĭ marĭ aĭ Românilor, ce se numi NĂSTUREL, căutând loc de a face biserică (nu știŭ de nu va fi comtele Henrih saŭ HERÉ NĂSTUREL, după al căruĭ nume este și moșia Hereștĭ în drumul de la Bucureștĭ spre Oltenița), a găsit cea maĭ fumoasă posiție pe dealul stâng al Dâmbovițeĭ, unde erea vestitul oraș Pinum, având în vale vederea bălțeĭ celeĭ marĭ a Broștenilor cu pădurea ce ocolea acele două marĭ dealurĭ. Pe acel deal zidi Năsturel Sf. Biserică cu patronagiul Buneĭ-Vestirĭ, pe moșia luĭ Bugă, care începuse a se popora cu boerimea ce se strĕmuta din Têrgoviște. Această biserică este și până astă-ḑĭ, numindu-se «Dobroteasa», calea Văcăreștĭ..... Făcêndu-șĭ acolo și acel Năsturel case marĭ la spatele bisericeĭ, a căror ruine aŭ stat până la anul 1855, apoĭ aŭ dispărut.» (Pe la *1450*).

Vechea moșie a acesteĭ familiĭ este Hereștĭ, de care am amintit maĭ sus, și de la care membriĭ familiĭ Năsturel, aŭ luat numele de «Herescu». — D. Xenopol spune că în timpul luĭ Mircea cel Mare, acesta «trimete în *1389* doĭ solĭ în Polonia, pe boeriĭ Manea și ROMAN HERESCU, și care trecând prin Moldova, Petru Mușat domnul de acolo le dă

un representant al sĕŭ Dugoiŭ, și toți treĭ mergênd în Polonia la Vladislav Jaghello, Mircea închee cu regele Vladislav o legătură de prietinie, cu ajutarea lor mutuală contra Craiuluĭ Ungarieĭ....» (Istoria R. tom. II, p. 95). Despre aceștĭ solì vorbește Doghiel în «Codex Diplomaticus regni Poloniae» (t. I, 597), numind pe acel boer «Roman Heritzki».

Un boer «Filea ot Fiereștĭ» e citat la anul 1568 împreună cu soția sa Stanca și cu frațiĭ sĕĭ Partenie și Neagoe. Nu maĭ încape îndoială că aceștia fac parte din familia Hereștilor și Năsturelĭ; maĭ ales numele de Fierea saŭ Hierea e caracteristic. — Șerban logofĕtul din Fiereștĭ (tot una cu: Hereștĭ), e probat la 1622.

Sub domnia luĭ Mircea Ciobanul (1546—54), ne vorbește cronica de primul Udriște Năsturel care pieri în luptă. Mircea îndată ce se urcă pe tron începu să ucidă pe boerĭ. ast-fel «tăie pe Coadă vornicul, pe Drăgan stolnicul, pe Stroia spătarul, pe Vintilă comisul, și pe alțĭ mulțĭ, muncindu'ĭ pentru avere. Boeriĭ ce scăpară de la moarte fugiră în țara ungurească, unde strângênd oaste ce aŭ putut și trecând doĭ anĭ, aŭ avut rĕsboiŭ cu Mircea la Periș, și a biruit Mircea Vodă, perind Udriște Năsturel și Teodosie Banul». (v. Const. Căpitanul, Cronica I. 176 — și Xenopol Ist. IV). (1547).

Din acest descendent al luĭ Năsturel Herea din sec. XV, se trăgea:

Radu Năsturel, boerul ot Fiereștĭ, după cum îl numește un document din 1620; și care la 1624 ca bătrân erea biv-mare logofĕt. A avut 3 copiĭ:

Doamna Elina, soția luĭ Mateĭ Vodă Basaraba și doamnă a țĕriĭ. — Fratele eĭ:

Oreste saŭ Udriște Năsturel din Hereștĭ marele Logofĕt, erea unul din oameniĭ ceĭ maĭ culțĭ aĭ țĕreĭ în timpul sĕŭ. El ajută mult pe cumnatul sĕŭ Principele Mateĭ, în actele importante ale Statuluĭ, fiind și ispravnic a multe din monăstirele clădite de acesta. Maĭ patronează tipăririle ce începură a se face pentru întîia oară în țară la Govora, încurajând scrierile religioase. A tradus în românește, cartea

rĕmasă manuscris: «Viața părinților noștri Varlam și Iosofat.» etc. — El fu logofĕt și apoĭ MARE BAN sub Mateĭ Basarab (1633—54). — Palatul sĕŭ boeresc se află în Bucureștĭ, în suburbia care apoĭ s'a numit «Udricaniĭ» după numele sĕŭ, și unde 'șĭ clădi lângă casele sale cele marĭ, biserica Sf. Vinerĭ.

Fratele sĕŭ maĭ mic, erea CĂZAN POSTELNICUL Năsturel, la anul 1653 Ispravnic mare al scaunuluĭ Bucureștilor.

Marele BAN RADU NĂSTUREL, fiul luĭ Udriște, la aniĭ 1669 mare logofĕt, iar după 1674, 80, 81 vel Ban. Grigore Ghica venind domn la 1673: «îndată aŭ scris cărțĭ luĭ Grigore Băleanul, să scie că este domn și să prindă pe Radul Crețulescu logofĕtul și pe frați luĭ Șerban Cantacuzen, carĭ erea la Bucureștĭ. Iar Gheorghie Băleanul venind noaptea aŭ strâns iuzbașiĭ și căpitaniĭ slujitorilor și pe boeriĭ ce se întâmplase aci, pe Radul Năsturel și alții, și adunându-se aŭ trimes pe Radul Năsturel cu slujitoriĭ de le-aŭ ocolit casele și i-aŭ chemat la curte...»; Toțĭ partizaniĭ Cantacuzenilor fură închișĭ în turn, și sub Ghica partida luĭ Băleanu, Năsturel, Leordeanu, etc, erea în mare trecere; dar când Gr. W. Ghica fu mazilit: «Băleanul cu ginere-sĕŭ Hrizea și cu Neagoe vornicul Secuianul și cu Radul Banul Năsturel, și cu Staico pah. Buxianul....., simțind că adevĕrat vine Duca Vodă domn, ei începură a fugi în sus către Piteștí, luând cu dânșiĭ și pe Constantin slugerul Ludescu ducêndu'l până la mănăstirea din Argeș, iar Băleanul și cu ginere-sĕŭ și cu Neagoe Vornicul aŭ trecut muntele la Sibiŭ; ear Radu Năsturel și cu Staico aŭ fugit la munte. Decĭ sosind și Duca Vodă la scaun, Sf. Nicolae an. 7182 (1674), venit'aŭ Constantin de i-aŭ spus de toate ce aŭ pățit, venit-aŭ și Năsturel și Staico de s'aŭ închinat....» (Cronica anon. magaz. istor. V, 13).

Documente din 1681 și 1679 citează pe Radu Năsturel tot ca mare Ban.—Din anul 1674, în documentele divanuluí figuréză «FIERESCUL vel vistier». — Banul Radu Năsturel avu doĭ fiĭ, din carĭ TOMA e amintit pe la 1663-1665; iar cel alt:

Postelnicul ȘERBAN NĂSTUREL HERESCU, amintit și probat prin acte, ca Postelnic în 1703, ca vel sluger 1713; iar la 1717 ca mare CLUCER printre boeriĭ divanuluĭ domnesc. Une-orĭ îl găsim figurând ca: Șerban Năsturel singur, alte orĭ numaĭ: Șerban Hérescu. El a avut fecior pe

CONSTANTIN NĂSTUREL MARE BAN la 1757; la 1731 (Maiŭ 30) erea mare paharnic iscălind printre boeriĭ divanițĭ. El repară biserica Dobroteasa din Bucureștĭ: «După trecere de vre-o 300 de anĭ de la boerul Năsturel, Constantin Post. fiŭ al Banuluĭ Șerban Năsturel, vĕzând acea biserică fondată de strĕmoșiĭ luĭ, în foarte mare ruinare, a prenoit'o la anul 1730 (vezĭ inscripția în piatra de-asupra ușeĭ bisericeĭ), și a lăsat în seama rudelor sale ce ședeaŭ în dosul bisericeĭ și din care aŭ trăit în acele case până la anul 1840, o femee ce se zicea că este descedentă din acea ilustră și nobilă familie, a Năstureilor». (Colon. Papazol — Ist. or. Bucureştĭ, p. 7).

RADU HETESCU Năsturel, fiul acestuĭ, înainte de anul 1799 îl întâlnim cu titlul de biv-vel paharnic. Fiul sĕŭ:

Generalul CONSTANTIN NĂSTUREL HERESCU (n. 1798 † Bucureștĭ 30 Dec. 1879), e cel din urmă care avu titlul de Mare Ban. — La 1823 intră în armata rusească, servind ca oficer într'un regiment de ulanĭ. Intors în țară la 1727, fu numit adjutant al luĭ Alexandru Ghika. Vistier sub Bibescu Vodă; în timpul luĭ Știrbey reintră în armată fiind numit mare Ban și Spatar al oștilor. — El institui prin legat Academieĭ române, un fond din jumătatea avereĭ sale, pentru premiĭ.

Pe mormântul familieĭ din biserica S-ta Vinerĭ din Bucureștĭ se află o foarte interesantă inscripție vorbind despre genealogia familieĭ, pe care o transcrim ca o completare a istoriculuĭ acesteĭ familiĭ. Dupĕ armele săpate în piatră, urmează pe cele patru fețe ale coloaneĭ de marmoră, inscripția în litere de aur:

«Familia D-lor Năstureĭ se trage din Romaniĭ; s'aŭ

cinstit cu titlul de grafĭ de către Impĕratul Austrieĭ Ludovic I la anul 1370, și anume cel d'ântâĭ al familieĭ a fost GRAF HENRIHI N. din feciorii și nepoții căruia rĕmașĭ în Ungaria, se vĕd în urmă între buitații, tot sub aceiașĭ numire de grafĭ: D. Ioan Năsturelu la anul 1661 în tractaturile de pace ce aŭ încheiat Ungaria cu Leșiĭ sub Ion Sobieski. Din nepoții însă aĭ luĭ Graf Henrihi Năsturel se vede expatriat din Ungaria încă de la anul 1518, UDRIȘTEA NĂSTUREL, feciorul luĭ Graf ILIE Năsturelu și strĕnepotul luĭ Graf Henrihĭ Năsturel, carele aŭ stătut Ban mare peste tot Banatul și șef al oștirilor de atuncĭ. Aŭ murit la anul 1526 și s'aŭ îngropat la monăstirea Argeșuluĭ, născut fiind la anul 1436. Acesta trăgându-se atuncĭ în Valachia, aŭ cumpĕrat între alte moșiĭ, precum se vĕd din daniile ce aŭ făcut în urma luı strĕnepoțiĭ sĕĭ la monăstirile Cotrocenĭ, Văcăreștiĭ, Pantelimonul și Gruiu dupĕ hrisoavele din aceste monăstirĭ, aŭ cumpĕrat atuncĭ și moșia Herăștiĭ și de atuncĭ s'aŭ numit Năsturel de Heresco. La această moșie și-aŭ zidit monăstirea sa de lespezĭ de piatră la anul 1520, unde se și vede săpat marca familieĭ sale într'acest chip:

Un vultur cu douĕ capete este ținut de 2 romanĭ, înăuntru ekisonuluĭ se află un leŭ stând pe un tun, cu o cruce în labele sale, care bate un șarpe ce se vede ridicat în potriva luĭ cu deviza latinească subscrisă: Honor et Patria.

Acest Udriște Năsturel aŭ născut pe BANUL ION NĂSTUREL la anul 1524, carele aŭ murit la anul 1590 având și el fiŭ pe:

Banul RADU NĂSTUREL ce s'aŭ născut la anul 1582 și carele aŭ murit la anul 1652. Acesta aŭ avut fiŭ pe:

BANUL TOMA NĂSTUREL născut la anul 1628, carele s'aŭ făcut graf de isnoavă de către Leopold I împĕratul Austrieĭ la anul 1664 și carele aŭ murit la anul 1693, iar acesta aŭ născut fiŭ pe:

Banul ȘERBAN NĂSTURELU, ce s'aŭ născut la anul 1659 și care aŭ murit la anul 1731, aŭ avut și el fiŭ pe Banul

Constantin Năsturelu, născut la anul 1682 și care aŭ murit la 1752. Acesta din urmă aŭ născut pe:

Radu Năsturel la anul 1750, care la botezul, s'aŭ făcut paharnic și aŭ murit la anul 1804, tot paharnic, fiind sacat și depărtat din fire din rîvna gradurilor și slujbelor dupĕ atuncĭ. Acesta aŭ născut pe D. logofĕtu Constantin Năsturel la anul 1798, care aŭ slujit în slujba ostășească a Rusiĭ și aflându-se în douĕ campaniĭ în potriva Turcilor aŭ dobândit kavalariĭ și sabie de aur pentru vitejie, iar în urmă pentru slujbele aduse patrieĭ sale s'aŭ cinstit și cu cavalarie otomană, și cu rang de mare Ban.»

Am vĕzut maĭ sus repetațĭ pe ceĭ maĭ mulțĭ din aceștĭ Năstureĭ, cunoscuțĭ din istorie, în afară de ceĭ din liniile laterale pe care această genealogie nu'ĭ amintește, punând unele filiațiunĭ greșit, și de datele asupra celor maĭ vechĭ, de un deosebit interes pentru această familie care a avut poate cea d'ântâiŭ în țară titlul de «comte» (Graf) al S-tuluĭ Imperiŭ.

NEGRI

(MOLDOVA)

Dupĕ arborele genealogic păstrat în familie și autentificat la 1833, se vede ca început al genealogieĭ acesteĭ familiĭ, trăind prin secolul XVII: MAVRODIN zis GRECUL. Acesta avu doĭ fiĭ: Mavrodin și Apostol. Urmașiĭ celuĭ d'ântăĭ păstrară numele vechiŭ până în zilele noastre, aĭ luĭ Apostol s'aŭ numit maĭ târziŭ Negri.

Mavrodin.

MAVRODIN VISTIERUL fiul primul Mavrodin, trăia la începutul veaculuĭ trecut. Avu fiŭ pe: ESTATÏE Mavrodin Pitarul. Fiul acestuia erea Clucerul VASILE MAVRODIN, care este tatăl stolniculuĭ TEODOR (care avu 4 copiĭ), și al Vorniculuĭ LUPU MAVRODIN. Acesta însurat cu A. Teleman a avut patru fiĭ: Gheorghe fără copiĭ; ION Mavrodin, strĕmutat în Bucureșĭ împreună cu fratele sĕŭ ALEXANDRU, care la 1832 erea inginer; și Stolnicul MIHALACHE Mavrodin, de asemenea inginer.

Acesta a avut fiŭ pe căminar MANOLACHE, tatăl a cincĭ copiĭ: Colonel PETRE Mavrodin † 1896; — Profira †, — VASILE MAVRODIN, fost inginer (1852—1889), având 5 copiĭ: Ema, MIHAI, VASILE, Elisabeta și Alexandru; — în fine majorul IORGU Mavrodin †, aĭ căruĭ copiĭ sunt: Mihaĭ și Natalia.

Maĭ sunt alte branșe cu descedențiĭ lor, precum cea numită *Mavrodi*; alăturĭ cu alțiĭ ce poartă acest nume, de origină grecească de curând în țară, și carĭ nu aŭ a face cu dânsa.

Negri.

APOSTOL fiul luĭ Mavrodin de la 1680, a avut 3 feciorĭ: — Toder, Gheorghiță vistierul, și MITREA vornicul.

VISTIRUL GHEORGHIȚĂ a avut un fiu și 2 fice: Anița Beldiman, Catrina soția serdaruluĭ Vicol, și

NEGREA JICNICERUL. Acesta transmise familieĭ sale numele de Negrea saŭ Negri; și a avut patru copiĭ: doue fete (Ancuța și Nastasia), și doĭ fiĭ din care descind actualiĭ:

1. COSTIN NEGRI banul, la 1748 erea încă copil, fiind pe lângă principele Mavrocordat cu alțĭ fiĭ de boerĭ. (Letop. III, 174). El a avut patru copiĭ: MIHALACHI serdar, Safta soția luĭ Ștefan Catargi; Catinca soția luĭ Ion Kostache; și AGA PETRACHE NEGRI. Fiul acestuia este:—COSTACHE NEGRI (1812—1876) om politic însemnat. In mișcarea de la 1848 s'a făcut celebru, maĭ ales printr'un faimos discurs pentru unirea românilor. Patriot și orator de frunte, a luptat pentru Unire cu contimporaniĭ sĕĭ. † la 1876.

2. Paharnicul ION NEGRI, frate cu Costin, a avut urmĕtoriĭ copiĭ: — Caterina soția banuluĭ G. Hermeziŭ, Smaranda a spătaruluĭ Botez, Ileana Patrașcu; MIHALACHE NEGRE, care a avut fiŭ pe IOAN; — și CONSTANTIN Negri spătar.

Vechiul strămoș al acesteĭ familiĭ se zice că erea VORNICUL NEGRE, boer consilier al luĭ Alexandru cel bun, de la 1402-26. — PAHARNICUL NEGRE s'a ilustrat în rĕsboaele luĭ Ștefan cel mare, precum la Cosmin în 1497. Inainte, un alt paharnic NEGRE fusese decapitat de Ștefan Vodă la Vasluĭ în anul 1471, fiind că era contra uneĭ părerĭ a Domnuluĭ. PETRAȘCO NEGRE, ginerele luĭ Petre Șchiopul, a plecat în exil cu socrul sĕŭ, a fost înscris în cartea de aur din Veneția și a murit la Barcelona. In vechile hrisoave vedem această familie ca proprietară a vecheĭ moșiĭ Negreștĭ. (v. Alexandri, note la Dumbrava roșie).— Din aceștĭ străbunĭ aĭ familieĭ ar descinde familia de maĭ târziŭ Negri, care nu știm prin ce împrejurărĭ a luat numele de Mavrodin.

In afară de familia din Moldova Negre saŭ Negri, la finele veaculuĭ trecut s'a distins printre boeriĭ familia **Negri**, fanariotă din Bizanț și de origină italiană. In evul mediŭ, un străbun al eĭ NEGRI, erea Gonfaliere de Milan în sec. XIV. Cam în acelaș timp eĭ se mutară la Constantinopol în Galata.

MARELE POSTELNIC TEODOR NEGRI, veni cel dintâĭ în țară. Insurat cu Sultana Rizo-Nerulo a avut 4 copiĭ: GEORGE NEGRI mare Hatman, însurat cu Maria Sutzu;— CONSTANTIN NEGRI CAIMACAMUL, de la 1821. «Costache Negri, al luĭ Calimah cumnat», cum zice Beldiman în Tragodia, erea caimacam în Bucureștĭ împreună cu Vogoride la 1821, în care an fu chiar omorît. Era căsătorit cu Efrosina Mavrogheny; — IOAN NEGRI ținu pe Caterina Mano; — iar al patrulea: ALEXANDRU NEGRI, a fost consilier de stat în Rusia și avea de soție pe Elena Ypsilanti.

Descendențiĭ de azĭ aĭ acesteĭ familiĭ sunt stabilițĭ în Grecia.

NEGRUZZI

(MOLDOVA)

Numele actual al familieĭ datează din secolul trecut, când a înlocuit pe cel de «Neniŭ». — Pe la mijlocul secoluluĭ XVII trăia: NENIUL LOGOFĔT MARE sub Vasile W. Lupul, dupĕ cum e atestat de un hrisov al acestuĭ domn din anul (7169) 1651. Acesta avu de fiŭ pe:

GAVRILAȘ NENIU mare logofĕt al Moldoveĭ la anul 1667, (7175) cum se vede în hrisovul luĭ Alexandru Vv., din acel an. De el vorbește și letopisețul Moldoveĭ ca boer mare. (v. ed. Kog. tom. III). Prin documente posterioare se dovedește ca fiŭ al sĕŭ:

IANAKE NENIU, (1740) poreclit NEGRUȚ. Acesta e adeverit și la an. 1811 Oct. 28, când murise de mult, într'o carte de judecată a divanuluĭ în pricina moșieĭ Larințiĭ. La anul 1749 Boerul Enache Negruți, erea printre ceĭ carĭ aŭ iscălit actul de emancipare al vecinilor.

VASILE NEGRUZZI, care trăia pe la sfârșitul secoluluĭ trecut, începe a purta supranumele tatăluĭ sĕŭ, remas al familieĭ. Soția sa erea fata luĭ Danu, de la care avu patru băieți și douĕ fete: Darica Vidrașcu și Ruxandru Negură. — Aceștĭ patru fiĭ aĭ luĭ: Dinu, Gheorghe, Manole și Enache ereaŭ mult iubițĭ de logofĕtul C. Balș Ciuntul, care 'ĭ avea pe lângă sine.

1. GHEORGHE N., al doilea ca vârstă, avu titlurile de vel serdar și agă, și din soția sa, fata Clucerului Ilschi, avu patru copiĭ, dintre carĭ ENACHE la rândul sĕŭ, avu douĭ: — Natalia Tĕut, și EUGENIŬ Negruzi (fiică: Noemie).

2. MANOLE, al 3-lea, n'avu urmașĭ, și muri în Basarabia.

3. Enache, fiul maĭ mic al luĭ Vasile Negruți, căminar la 1823, fu apoĭ Spatar și se însură cu fiica serdaruluĭ Alexandru Voinescu; având 2 fiice: Catinca, și Elena Ghica, iar fiŭ pe:

Alexandru Negruzzi, în Iașĭ. Fiĭ: Stefan, Alexandru, Teodor Negruzzi, și D-na Boldur Costache.

4. Dinu Negruzzi, fiul maĭ mare al luĭ Vasile, la 1805 are rangul de vel Clucer. El moare pe la anul 1823. Om de instrucție aleasă ca și frațiĭ sěĭ, e tatăl luĭ:

Costache Negruzzi (1809—1866), fost agă, postelnic, etc. Pe lângă că ocupă funcțiunile cele maĭ înalte ale țěriĭ, C. Negruzzi se distinse ca un scriitor de valoare. El e aproape cel d'ântăĭ literat, care scrie într'un stil curat românesc. E cunoscut maĭ ales prin nuvelele istorice, carĭ sunt admirabile: «Sobieski și Româniĭ», și cu deosebire «Lăpușneanu», un adevěrat cap d'operă ca descripție și stil. El maĭ lăsă scrisorĭ, «Aprodul Purice», episod în versurĭ, poeziĭ și traducerĭ; Scoase și maĭ multe jurnale. Incă din tinerețe erea deputat; iar la 1862 ministru de finanțe. Om cult și patriot, Negruți muri la 1868 (25 Aug.) și fu îngropat la biserica din Trifeștĭ pe care o zidise (1839).

Fiĭ sěĭ aŭ fost: Leon, Iacob, Gheorghe și Elisa, căsatorită Mavrocordat.

Leon Negruzzi, are 5 fiice (Suzana, Natalia, Elena, Maria Ana), și doĭ fiĭ: Constantin, inginer; și Mihail.

Gheorghe Negruzzi are fică Margareta.

Iacob Negruzzi, al doilea fiŭ al luĭ Constantin n. 1836 la Iașĭ. Membru al Academieĭ române, f. profesor la facultatea de drept. A dirigeat timp de mulțĭ anĭ Revista «Convorbirĭ literare», pe care o fondase cu Soc. Junimeĭ. (1867), la care aŭ colaborat mariĭ scriitorĭ aĭ țěriĭ. Printre uvragiile sale se pot cita: «Copiĭ după natură», «Poeziĭ» etc. — Căsătorit cu Maria Rosetti.

Marca veche a familieĭ, cum o avea Const. Negruzzi coprinde un craniŭ omenesc.

NICULESCU

(Valachia)

Origina numeluĭ acesteĭ familiĭ e de la munțiĭ Niculele; și se zice că datează de treĭ secole. — Printre ascendențĭ aŭ fost: Asanache Niculescu, care avea marĭ proprietățĭ în jud. Râmnic-Sărat, și care a dat numele sĕŭ uneĭ bisericĭ. Apoĭ Iordache Niculescu, în secolul trecut.

Familia actuală se trage din 8 frațĭ Niculeștĭ, ce trăiaŭ la începutul secoluluĭ:

1. Alexe Niculescu cel maĭ mare, a avut fiĭ pe: Hristodor Niculescu, care însurat cu Elena Băbeanu avu un fiŭ și patru fete: — Sofia Urdăreanu, Ecaterina Slătineanu, Zoe Polizu, Maria Mavrodolu, și

Alexandru Niculescu, însurat cu Maria Kretzulescu, având copiiĭ următorĭ: Elisa baroană d'Eder, Ecaterina V. Balș, Alexandrina Stef. Fălcoyanu, și Alexandru Niculescu fost căpitan, al căruĭ fiŭ este Grigore Niculescu.

2. .... Niculescu, fratele luĭ Alexe, avu fiŭ pe Alexandru Niculescu. Acesta e tatăl a cincĭ copiĭ: Costache †; Nicolache Niculescu, aĭ căruĭ fiĭ sunt Grigore și Nicolae; Stavarache †; Maria Slătineanu, și Zoe Hrisoscoleu.

3. Al treilea din frațĭ avu fiĭ pe: Colonelul Constantin Nicolescu, însurat cu Zoe Bujoreanu, și pe Iorgu.—Constantin a lăsat doĭ copiĭ: Zoe, și Leopold Niculescu, căsătorit cu Ant. Barbe și având fiŭ pe Leopold și pe Marcelle.

4. Nicolae însurat cu o Drugănească, avu un fiŭ, care după numele mameĭ sale se numi Constantin Drugănescu, mare Clucer. Acesta avu copiĭ: † Alexandru Niculescu

de la Ianca, căsăt. cu Maria Jianu; are 2 fiĭ. — Alexandrina Popovicĭ; Maria Văleanu[1]); soția coloneluluĭ Gramont; și Elena Băbeanu[2]) †.

5. Un Niculescu, e tatăl lui Iosofache saŭ IOSEF NICULESCU, care avu 2 copiĭ: Lt. NICOLAE Niculescu, (are 2 copiĭ), și Ecaterina Singuroff †.

6 Al șaselea, e tatăl luì GHEORGHIȚĂ Niculescu, care a avut copiĭ pe: Sofia, ION și VLADIMIR, ambiĭ decedațĭ.

7. .... NICULESCU, tatăl mareluĭ VORNIC CONSTANTIN Niculescu (zis Câță). Acesta însurat cu Maria Băbeanu, are fiŭ pe CONSTANTIN, adoptat Andreesky.

In fine al 8. avu de la soția sa Elenca fiŭ pe ION NICULESCU (căsăt. cu Efrosina Burky), și fică pe Alexandrina Direcliŭ, †.

---

1) Căsătorită cu COSTICĂ VALEANU, dint'o familie boerească din Oltenia. Copiĭ lor sunt: Sofia Văleanu, Colonelul Văleanu, Constantin Văleanu, major Văleanu, Efrosina general Băicoianu, Maria general Poenaro, Viorica N. Filitti. — Fratele luĭ Costică, erea IORGU VĂLEANU, fost ministru, însurat cu Haricleia Zătreanu, având 3 fice.

2) Fiĭ: Mihail. și major Alex. Băbeanu.

OBEDEANU

(Valachia)

Origina acesteĭ familiĭ din Crajova, pare a fi italiană. In cartea de aur a cavalerilor de Malta, se găsesc înscrișĭ cavaleriĭ Obedino, cruciați, prin secolul XIII(?).

Aceștia dând maĭ multe ramurĭ, s'aŭ perpetuat în evul mediŭ, și se poate ca unul din urmașiĭ lor să se fi rătăcit în Valachia, și stabilindu-se în Capitala Olteniei din diferite împrejurărĭ, aŭ făcut aci leagănul familieĭ; timpul precis însă și modul cum s'aŭ stabilit e problematic, din lipsa dovezilor sigure.

Despre Obedenĭ, în cronicele române începe a se vorbi de prin veacul XVII, totușĭ familia exista de mult printre boeriĭ țăriĭ, avênd ca moșie a lor de baștină Obedinu din județul Dolj.

Se zice despre un Obedeanu, căpitan de roșiĭ, împreună cu spatarul Mihaĭ Bengescu, că trăiaŭ în timpul luĭ Mihaĭ Vodă Viteazul. — Despre urmașul acestuia, și despre el, documentele nu ne raportă nimic.

Pârvu mare paharnic Obedeanu, erea vel armaș la anul 1651; iar un document din an. 1672 ne arată pe «paharnicul Obedeanu» ca stăpânul moșieĭ Tismana, pe care se află monăstirea cu acelaș nume, din Gorj. — Acest boer a luat parte activă în timpul rĕscoaleĭ de sub Radu Vodă Tomșa, fiul luĭ Leon Vv. Tomșa. Vodă făcuse boerĭ marĭ pe câțĭ-va grecĭ obscurĭ, cum: Balasache, Sofiălaul și Pavlache. Boeriĭ oltenĭ trimeseră pe serdarul Obedeanu cu milițiile; el venind la Bucureștĭ, se uni în taină cu toțĭ boeriĭ. între carĭ Cantacuzeniĭ și Stroe Leordeanu (care

apoĭ se dete la o parte) și făcură rĕscoală cu popor mult, mergând la palat, detronând pe principe și închizând pe grecĭ în ocne, dupĕ care îĭ omorîră (1668). — Acest subiect e coprins într'o tragedie a serdaruluĭ Strâmbeanu din Crajova. (1859: Radu Vodă şi miniştriĭ sĕĭ; tragedie în 5 acte). Dedicația e memorieĭ luĭ Obedeanu, și începe ast-fel:

«Bravat'aŭ tirania strĕbunul Obedeanu,
«E faptă brillantă ce-aprinde focul stins
«In inimă, în peptul a orĭ-căruĭ român,
«Și'ĭ dă speranțe sacre că neamul nu e 'nvins...» etc.

Petru Obedeanu căpitanul de Dorobanțĭ, fiul celuĭ din 1668; despre care vorbește Fotino (Ist. Dacieĭ, tom. II, tr. Sion), la 1699. El fu trimes de Brâncoveanu Vodă împreună cu Kornea Brailoiul Banul Crajoveĭ și alțiĭ spre a primi pe Sultan la Cernețĭ. La anul 1716, Petru Obedeanu are un rol însemnat ca mare serdar al oștilor Olténieĭ; îl găsim la bătălia de la Peterwardein și ca sol la curtea Vieneză. Nicolae Mavrocordat trimese pe Obedeanu cu Banul Bujoreanu: «să nevoiască că doară ar putea desplăti pe româniĭ de peste Olt de către Nemțĭ și să gonească catanele nemțeștĭ». (Sincaĭ, III, 390).

Obedeanu și cu Brăiloiŭ însă bat la Târgu Jiŭ pe Tătariĭ și Turciĭ luĭ Mavrocordat, și cel d'ântâĭ unit cu Principele Eugeniŭ de Savoia aliatul oltenilor, lucră împreună cu Băleanul, Bujoreanu și Golescu Radu spătarul, ca să închine țara Nemților, să o scoată de sub Turcĭ, și să alunge pe Mavrocordat. Aceasta se și întâmplă, căcĭ peste 10 lunĭ de domnie, în ziua de 14 Noembrie, boeriĭ oltenĭ veniră în Bucureștĭ, și detronară pe Mavrocordat, ducându'l la Sibiŭ. (v. Brăiloiŭ). La 1718 erea mare Vornic.

Petru Obedeanu în anul 1688 a reparat și rezidit biserica S-tu Dumitru din Crajova, unul din însemnatele monumente ale Oltenieĭ, și a căreĭ zidire se atribue celor 2 frațĭ imperatorĭ româno-bulgarĭ Petru și Asan (sec. XII). Petru Obedeanu, vechiul ctitor al eĭ, a fost îngropat în chiar această biserică, și la dărâmarea eĭ acum 12 anĭ s'a găsit în mormânt hainele perfect conservate în mătase de

Veneția și broderiĭ de aur, însă sculele fuseseră furate, căcĭ mormântul erea desvelit: «ce suflet negru și blestem, zice d. Pessiacov, o fi urmărit pe bietul Obedeanul până în mormântul sĕŭ...» (în S-tu Dumitru Băneasa, 1884).

Petre Obedeanu maĭ zidi încă în Gorj Monastirea Cioclovina din vale, și fusese ctitor și la monăstirea Jitian de lângă Crajova. El locuia în Crajova la capătul caleĭ ce se numi de-atuncĭ «Calea Obedeanu», și tot cuartierul acela luă numele sĕŭ. In spre acea mahala, locuiră toțĭ boeri Crajoveĭ de odinioară.

Obedeanu erea foarte bogat și poseda la aproape o sută de moșiĭ, carĭ se țineaŭ lanț de la Crajova până la Cerețĭ.

Soția luĭ se numi Caterina. — El maĭ avu 2 frațĭ: unul Mihail (1720), și cel alt Nicolae.

— Un Radu Obedeanu (pe la 1700) avea o fică, soția luĭ Mihaĭ Bărbătescu paharnicul.

Banul Nicolae Obedeanu, frate cu Petru îl găsim purtând acest titlu în timpul domnieĭ luĭ Nicolae Mavrocordat în 1716. In timpul revoluțieĭ boerilor, unde fratele sĕŭ erea capul, el fuge din Crajova și părăsind bănia erea «cât pe-aci să fie prins de serdarul Barbu Brăiloiŭ care erea în conspirație.» (Scrisoarea luĭ Barbu Brăiloiŭ către generalul Steinville 1716, în Hurmuzache, VI) Aceasta din cauză Nicolae Banul nu erea partizan al politiceĭ celor-l'alțĭ. — El avu un fiŭ de care vom vorbi maĭ la vale.

Petru Obedeanu avu de fiŭ pe Constantin Obedeanu, care în 1724 repară a doua oară biserica Sf. Dumitru, fiind vel stolnic; în 1730 a fost mare paharnic; și peste doĭ anĭ în 1732, când Oltenia erea supusă Austrieĭ încă din 1718 prin tratatul de la Pasarovitz, îl găsim consilier imperial al luĭ Carol VI al Austrieĭ; — în 1740 e caimacam al Crajoveĭ. Constantin Obedeanul fu căsătorit cu Stanca Brăiloiŭ și zidi în 1733, fiind consilier, Monăstirea Stăneștiĭ din Gorj, unde se vede zugrăvit el, cu soția și copiĭ și cu unchiul lor Constantin Brâncoveanu W. Intr'un document găsit acolo, se vede viața domnească ce ducea și luxul de care erea înconjurat. Surorile sale: Despa, fu

măritată cu vel comisul Radu Comăneanu, și Maria cu vel Banul Const. Filipescu. — El avu de fiĭ pe: Constantin; și pe DUMITRAȘCO zis BĂLUȚĂ, care erea foarte frumos, de unde se și numi așa. Fost mare stolnic, și însurat cu Bălașa Fărcășanca; — apoĭ doue fete: una măritată după clucerul Strâmbeanu, și alta Marica măritată cu marele vornic Ștefan Pârșcoveanu din Crajova, unde fu ales domn în 1774; însă alegerea nu fu confirmată de Sultan, numit fiind Ipsilante.

Constantin Obedeanu consilierul, zidi la 1748 în Crajova lângă casa sa, o biserică ce se numi «Obedeanu». Tot aci după voința sa testamentară, la 1774 Ipsilante deschise «Școala Obedeanu», prima școală românească în Oltenia. In 1753 își făcuse testamentul și lăsă acestor așeḑĕminte 9 moșiĭ din 100 ce le avea de la tatăl sĕŭ (care testament e azĭ în posesia d-luĭ V. Obedeanu, strĕnepotul sĕŭ).

Dumitrașcu Băluță avu de fiĭ pe PETRU OBEDEANU MARE LOGOFĔT în Valachia, și doue fete căsătorite: una cu Clucerul Argetoianu; și alta, Smaranda, cu Pandele Oteteli-șanu mare caimacam al Crajoveĭ. — Petre Obedeanu se căsători cu Elisabeta Florescu, fica mareluĭ paharnic Manolake Florescu, și avură un singur copil pe Vasile, azĭ în viață. Aceasta a fost a treia căsătorie; în prima ținuse pe fica vorniculuĭ Kretzulescu cu care nu avu copiĭ, a 2-a oară pe fica vorniculuĭ Slătineanu, cu care avu un fiŭ IANCU OBEDEANU, † la 30 de anĭ, fără descendențĭ.

COLONELUL VASILE OBEDEANU, șeful familieĭ de aḑí, fiul precedentuluĭ. Militar, intră ca oficer în armata otomană, primit cu gradul de căpitan în regimentul de gardă; făcu campania din 1853 și apoĭ a Crimeeĭ (53), la atacurile de la Alma, Tractir, Sevastopol și Balaclava. După aceea reveni în țară, luând parte la actele politice.

La 1859 fu primit în armata română, în lăncerĭ; în 1863 demisionează. Deputat în 1864 până la 66, a proclamat în Cameră dynastia strĕină. La 1877 luă parte în campanie. — Căsătorit cu Natalia, fica mareluĭ vornic Alexandru Miclescu, din care căsătorie avu 4 băețĭ: ERNEST, EDUARD,

Oscar și Constantin; și 3 fice: Ecaterina, Olga, și Alice. Aceștia sunt singurii descendenții actualĭ aĭ familieĭ.

Din Nicolae Obedeanu, Banul Crajoveĭ din 1716, s'a născut un fiŭ Ștefan Obedeanu, însurat cu o Isvoranu. Acesta avu un singur fiŭ de asemenea numit Ștefan, vel stolnic, de la care se născu:

Nicolae Obedeanu, care căsătorit cu Mariuța, avu o fică Alexandrina, măritată cu un boer Cretzianu, din Bucureștĭ, cu care avu 5 copiĭ, ce luară numele de Obedeanu dupĕ mamă, și prin voința buniculuĭ lor Nicolae. Aceștia aŭ fost:

Grigore Obedeanu mare logofĕt, contimporan cu vĕrul sĕŭ Petru Ob., din Crajova. Logofĕtul Gr. Obedeanu erea foarte bogat, locuind în dosul mitropolieĭ lângă Dudescu cu care se înrudea, de asemenea foarte bogat. El avea case și la Zlătarĭ.

Muri la 1857, cu 4 anĭ înainte de Petre Obedeanu († 1861). Grigore Obedeanu ținu pe Zoița Polizu și avu pe Grigoriță † 16 anĭ, și o fată Maria, măritată cu Sutzu.

Surorile luĭ Grigore logofĕtul, aŭ fost Caterina soția mareluĭ vornic Sc. Cornescu, și Elena măritată cu vornicul Alexandru Rosetti. —

In Crajova, azĭ, din instituțiele Obedenilor sunt: Biserica și școala Obedeanu; iar cu numele lor: o stradă, fântânele și moșia Obedeanu, în afară de Obedeniĭ din Ilfov și din Vlașca, foștĭ înainte Vărescĭ, aĭ luĭ Grigore logofĕtul. — Portretul luĭ Obedeanu consilierul, fondatorul așezămintelor din Crajova se aflá la pinacoteca din Buc., pictat de Const. Lecca. — Documente de ale familieĭ se găsesc în arhivele Statuluĭ, la Academie, la monăst. Stăneștĭ, Cioclovina, Biserica Obedeanu, și la moșiile ce altă dată aŭ fost în neam. —

Piesele scutuluĭ sunt: florile de Lys (crin) pe fund albastru; Zalele de armură; crucea de malta roșie, pe aur; delfiniĭ, pe fund azur — Casca cu coroană, supramontată de leul Banatuluĭ Oltenieĭ.

OLANESCU

(Valachia)

Familia e originară din Oltenia, din județul Vêlceĭ, unde a stăpânit de secolĭ moșia numită Olăneștiĭ. — Această localitate e situată în regiunea munților spre Nord-Vest de orașul Râmnic, și printr'ânsa trece rîul Olăneștĭ, pe valea căruia se află băile termale de la Olăneștĭ.

Maĭ multe legende circulă în popor despre un personaj legendar: *Olan* saŭ «Olai».

La Olăneștĭ se arăta nu de mult, și poate chiar azĭ, o stâncă purtând numele de «piatra luĭ *Olai*». Se zicea că acel Olai erea un senior venit din Ardeal, și că pe acea stâncă s'a oprit spre a'șĭ aduna ceata împrejur. Apoĭ în fața poporuluĭ adunat s'a învârtit cu calul pe culmea strâmtă a stânceĭ, căreia s'a dat numele de «piatra luĭ Olai».

Relatorul acesteĭ legende adaogă: «De la acest Olai se trage neamul Olăneștilor». Se maĭ zice în domnitorul de atuncĭ (?), spre a'l rĕsplăti pentru faptele sale eroice, i-a zis că tot terenul ce va ocoli de la rĕsăritul la apusul soareluĭ să fie al luĭ, și ast-fel domeniul ce a stăpânit, s'a numit după el, Olăneștĭ.

(Tradiția familieĭ spune că neamul se trage din Ardeal, și chiar d. Pană Olănescu spunea că maĭ erea un urmaș al familieĭ pe acolo, † fără copiĭ).

Legenda schituluĭ Cetățuia (v. Dict. Geogr. al jud. Vêlcea de C. Alexandrescu, pag. 86), arată că în vechime un domn Bassaraba erea mare vrăjmaș cu alt domn Olea, despre care a rĕmas și un cântec în popor. — D. Hasdeŭ, citând

această legendă, arată că acel Basarab este Negru Vodă de la anul *1230*, — iar Olea, un «Olan», principe saŭ crăișor tătar.

In fața monăstireĭ Cozia se află o piatră mare, care i se zise de popor: masa luĭ Olănescu. —

Dupĕ documentele autentice ale familieĭ, aflate în original saŭ copiĭ autentice în posesia d-luĭ Gr. P. Olănescu, foarte numeroase, se poate stabili perfect genealogia eĭ, începând de la anul 1500 până azĭ, timp de patru sute de anĭ. — Incă în secolul XV, trăia boerul:

Popa Frâncu, care primește de la 'Iω Radul Voev., în aniĭ 1505 și 1506, confirmare peste maĭ multe moșiĭ, împreună cu fiiĭ sĕĭ. El pare că se născuse pe la 1450, fiind deja în vârstă la 1500. Nu știm dacă titlul de popa ce poartă, erea o poreclă, saŭ dacă erea chiar popă. — El avea încă doĭ frați:

Stanciu Banul, pe care Vlad W. îl numește «boer din casa domnieĭ mele», fiind probabil rude. El e confirmat de documente din aniĭ 1510, 16, 17. Murind, fu îngropat cu marele Ban Barbu Craiovescul la mon. Pantocrata de la muntele Athos. Pe mormânt se citește o inscripție în slavonește. De sigur el e acel Stanciŭ Portarul, de care vorbește cronica (cr. anon. magaz. istor. IV, 269), că a perit la 1523 în luptele luĭ Radu de la Afumațĭ cu Turciĭ. — Alt frate al sĕŭ erea Neagu, dovedit prin hrisovul din 1510, unde se spune că n'avu copiĭ.

Copiiĭ luĭ Popa Frâncu aŭ fost: — Neagoe, care la 1512 a vêndut fraților partea sa din Paușeștĭ. — Stanciu logofĕtul, menționat în hrisoave din 1518-19, pentru moșie în Voinigeștĭ. — Filiația familieĭ se continuă prin al treilea fiŭ al luĭ Frâncu:

Tudor gramaticul. Hrisovul luĭ Basarab W. din 1505 spune: «care este în curtea domnieĭ mele», decĭ erea înrudit cu Domnul. Acte confirmatoare dintre aniĭ 1506-1527.— El a fost ucis din ordinul luĭ Radu Vv. Călugărul între 1540-4, și averea luĭ confiscată. Ceĭ treĭ feciorĭ aĭ sĕĭ,

carĭ la 1545 redobândesc împreună de la Mircea V.v. moșia Voinigeștiĭ, confiscată tătăluĭ lor, aŭ fost:

Pârvu pârcălabul, 1545, — Vlad comisul, — și — Radu marele logofĕt, și postelnic; acesta erea însurat cu Neacșa logofeteasa, fica mareluĭ Ban Dobromir (1545), și avu patru fice. El a fost tăiat la anul 1568 de Alexandru Vodă Mircea, dupĕ cum raportează și cronica. (v. Șincaĭ. tom II, p. 351) Boerĭ emigrațĭ în Ardeal, întorcându-se la venirea aceluĭ domn, dupĕ trecere de 2 lunĭ mulțĭ dintr'ânșiĭ fură ucișĭ, între carĭ: «Radul logofĕtul din satul *Drăgoeștĭ*, Toader din Bucov, Mircea feciorul Vistearuluĭ Foristie, Calota, Radul stolnicul din Boldeștĭ, Radul feciorul vorniculuĭ Socol..» șa.

Vlad Comisul, fratele sĕŭ și fiul luĭ Tudor Gramaticul, redobândi la 1545 moșia Voinigeștĭ a tătăluĭ sĕŭ, ce fusese dată luĭ Radu din Râmnic. Mircea Vv. zice în hrisovul de restituire: «iar acum Radu din Râmnic a perdut'o prin vicleșug rĕŭ față de domnia mea». — Vlad avea moșie și locuință în Drăgoeștĭ.

Copiĭ sĕĭ sunt: Micul, (1580), Stan (1596), Oprea banul, și Stanciul.

Din Oprea Banul, citat 1574, 1580, 96, însurat cu Jupâneasa Vladaia fica luĭ Fărtat parcalab și vornic de Drăgașanĭ, s'aŭ născut 4 copiĭ. Soția sa se călugări sub numele de Eufrosina Monahia. Copiiĭ lor aŭ fost: — Maria, 1580, soția luĭ Popa Vlad; — Stoica logofĕt, 1612, care avu fiŭ pe Chesar și pe Vlad logofĕtul de Olăneștĭ, (însurat cu jupâneasa Stanca, având un fiŭ Stoica, 1680) — Radu de Olăneștĭ (1580), tatăl luĭ Vlad (1632) și al luĭ Anghel Tocsabeĭ zis Bocănețu (1632), a căruĭ fică Maria ținu pe Avram; — și Stan logofĕtul.

Stanciul logofĕtul din Olăneștĭ, frate cu Oprea, fiul luĭ Vlad, a continuat spița familieĭ. Citat 1577, 80, fusese și spatar; † pe la 1590. — Dupĕ cum se probează prin documentul din 1613, el a lăsat un fiŭ tot cu numele de Stanciŭ, adică

Stanciŭ vĕl Logofĕt Olănescu, † 1612. De la soția sa, jupâneasa Dobra Rudeanca, a avut șase copiĭ. El po-

seda moșie în Rădăcineștĭ. (Acte din 1596, 1612, etc.) Doĭ din fiiĭ sĕĭ, Michai și Vlad n'avură copiĭ, iar ceĭ alțĭ patru aŭ fost:

1. Eftimie logofĕt Olănescul, 1670. A avut patru băețĭ: Barbu, Sima, Vlad și Udrea logofĕtul. Ramura luĭ se stinse.

2. Goran logofĕt Olănescu, erea logofĕt de divan. Numeroase documente privitoare la el aŭ rĕmas dintre 1625-86, pentru cumpĕrărĭ de moșie. El a avut cincĭ fiĭ: — Dima, fost spatar și căpitan, 1668-75; Petru; Mihul postelnic Olănescu (1723) care avu fică pe Maria (călugăriță Martha); Radu Căpitan Goran † 1775, însurat al 2-le cu jupâneasa Catinca Uescu*) † 1779, de la care avu un fiŭ Dinu, fără posteritate; — și al cincilea: Mateĭ Olănescu, între 1667-89.

3. Stroe logofĕtul Olănescu, 1656, fratele luĭ Goran, avu de la soția sa Păuna, fiŭ pe Popa Ghinea.

4. Tudor Olănescu logofĕtul, citat în docum. dintre 1642-73, e al patrulea fiŭ al Stanciuluĭ Olănescu. El se însură cu o jupaneasă Slăvitească, și avu cincĭ copiĭ, din carĭ:

Drăghicĭ căpitan Olănescu, avu treĭ fiĭ (Toader, Nicolae și Hristea) fără urmașĭ. Soția sa erea Caterina Otetelișanu. E citat prin acte dintre 1707 și 1750, și e cel care rezidește biserica din Olăneștĭ cu hramul St. Nicolae**).

D'asupra ușeĭ de intrare se află inscripția urmĕtoare: «Cu vrearea tătăluĭ și cu ajutorul fiuluĭ și săvârșirea sfântuluĭ Duh, am zidit această biserică întru cinstea Sf. Arhiereŭ Nicolae, din temelie cu toată cheltuiala robuluĭ luĭ D-zeŭ Jupan Drăghicĭ Olănescu și Jupâneasa Ecaterina de Otetelișanu, domnind Io Voevod Mavrocordat și Episcopul Râmniculuĭ Damaschin, i ispravnicul Popa Ghinea» —

*) Familia Uescu, boerească din Vêlcea, se afla la începutul secoluluĭ actual în Bucureștĭ. Catinca Ueasca trăia pe la 1750. Sunt azĭ descendențĭ: Căpitanul Vasile Uescu, etc. —

**) Autorul dicțion. jud. Vâlcea spune că fusese fondată la anul 1551, de Drăghicĭ și G. Olănescu, fără a cita documente.

Iulie 20, Leat (7226) 1718. — Piatra mormântală a acestuĭ boer, tot în acea biserică, zice: «Sub această piatră odihnește robul luĭ D-zeŭ căpitan Drăghicĭ Olănescu, Decembrie 14 (7240)» 1732.

Pe perețiĭ aceleașĭ bisericĭ sunt zugrăvițĭ cititoriĭ eĭ, anume: Jupân Draghicĭ, Jup. Catinca, cu fiiĭ lor: Teodor, Ruxanda, Ana, Ancuța, Maria, Hristea și Preda. — Radul ot Olăneștĭ vornic cu soție Jupanița Ancuța, cu copiĭ lor; Popa Ghinea, Ion Monahul; frațiĭ luĭ Drăghicĭ: SIMA, TEODOR, RADU, și PÂRVU, cu tatăl lor Sima; numele generaluluĭ Steinville și alțiĭ...., peste tot 35 de persoane zugrăvite pe doue părțĭ.

PÂRVU OLĂNESCU, frate cu Drăgicĭ, se însură cu Sofica Turculeasa și avu următoriĭ copiĭ: Gheorghe, Preda, Mihaĭ și Safta măritată cu boerul Roșianu. — Fratele luĭ Pârvu: Tudosie n'avu copiĭ.

SIMA LOGOFĔTUL OLĂNESCU, fiul luĭ Tudor și unul din frațiĭ luĭ Drăghicĭ, avu de soție pe jupâneasa Anca Bujoreanca, de la care se născură urmĕtoriĭ copiĭ: Ilinca, Rugea, Maria soția Raduluĭ Vlădescu, Drăghicĭ care avu de fiŭ pe Ilie, Alexa și

RADU VORNICUL OLĂNESCU, care continuă dupĕ părintele sĕŭ Sima, genealogia actuală. El ținu de soție pe jupâneasa Ancuța Scorciasă [1]) și avu patru copiĭ. La anul 1737, în timpul administrațieĭ austriace a Olténieĭ, el e vornic (prefect) al județuluĭ Dolj.

Murind, fu îngropat la biserica din Olăneștĭ, dupĕ cum amintește un act posterior din 1780.

Cele 3 fice ale sale aŭ fost: Ancuța, Ilina, Balașa; — iar fiŭ:

Postelnicul CONSTANTIN OLĂNESCU (n. 1711 † 1733), care muri asasinat la vârsta de 22 anĭ. Un act domnesc de la Vodă Ypsilanti, emanat din divan la 1780, vorbește că:...

---

[1]) Familia boerilor SCOREI, e originară din Făgăraș, și e cunoscută de la 27 Dec. 1392 printr'o donațiune primită de la Mircea W. asupra satuluĭ Score. (v. Pușcariŭ. — Fam. din Ardeal, I, 155).

el a fost asasinat întorcându-ce de la Râmnic la Crajova să vază pe soția sa care născuse un băiat. Aceasta la anul 1733 dupě rězmiriță, când Constantin dimpreună cu tatăl sěŭ Radu, mersese la Crajova să întâmpine pe Const. W. Mavrocordat, care i-a dat cu acea ocazie titlul de postelnic. Soția sa erea Ancuța Prâșcoveanu, care născu un singur fiŭ:

Constantin (II) Olănescu. Acesta se căsători cu Safta Topliceanu, care știm că a murit la anul 1792, fiind îngropată la biserica Coltzea din Bucureștĭ.

Fiul luĭ Constantin și al Safteĭ Topliceanca, este:

Clucerul Ștefan Olănescu, care trăia pe la finele veaculuĭ trecut și începutul celuĭ actual, fiind însurat cu Safta fica vistieruluĭ Costescu, de la care avu un fiŭ, pe:

Dincă Olănescu fost vel-paharnic și vornic-ispravnic de județul Vlașca. † la anul 1841. Din prima căsătorie cu Ana Conduratu nu avu nicĭ un copil, iar din a doua cu Catinca fata luĭ Bellu, doĭ băețĭ: — Ștefan (n. 1815), și

Paharnicul Pană Olănescu (1816-1885). Căsătorit (1841) cu Maria Ghika. Fost director al Eforieĭ Spit. Pantelimon, Procuror, Prefect de Dămbovița, deputat și senator în maĭ multe rîndurĭ, etc. Erea un perfect cunoscător al limbeĭ Grece, și un om foarte spiritual, pentru care erea foarte iubit de Vodă Alexandru Ghika. † Sept. 1885 la moșia sa Găeștĭ.

Fetele sale: — Elisa n. 1842. căsătorită General Cretzeanu, Alexandrina †, Ecaterina căsăt. cu Dem. Butculescu, Smaranda cu Colonel N. Grădișteanu, și Ana † 1875.

Fiĭ luĭ Pană Olănescu, singuriĭ descendențĭ actualĭ aĭ familieĭ, sunt:

Constantin Olănescu n. 1845 Bucureștĭ. A studiat la Paris de unde se întoarse ca inginer; sub director general al căilor ferate la 1883. Deputat la Dâmbovița de la 1888 — 95. A făcut parte din diferite guverne conservatoare ca ministru al Lucrărilor publice de la 21 Febr. 1891 până la Octombre 1895; Prezident al Camereĭ.

Căsătorit cu Maria Filipescu, are fiŭ pe CONSTANTIN, n. 1876.

GRIGORE P. OLĂNESCU, al doilea fiŭ al luĭ Pană, n. 1848; căsătorit (1886) cu Alexandrina Ghika. Intors din Paris, ocupă funcțiunĭ în finance 1871-92, director general al vămilor și Secretar general al ministeruluĭ de Finance. Efor al Spitalelor civile ca membru al familieĭ Ghika, f. deputat de Ilfov (1893), senator, etc. A scris maĭ multe uvragiĭ și broșurĭ de finance: Buletinul financiar și statistic al Rom., călăuza vameșuluĭ, Porturile Francieĭ, Agiul, Harta vamală a țĕreĭ, etc.

Armele familieĭ sunt: scutul împărțit în două părțĭ (parti). In cea d'întâĭ pe fund aur, 3 stâncĭ verzĭ, d'asupra căror e o mână armată (dextrochère) de argint cu sabia, iar d'asupra spedeĭ o mică cruce roșie. In partea doua, pe fund roșu o bară de argint în carĭ sunt 3 turte albastre. D'asupra casceĭ, ca cimier, e un leŭ ridicat ținând în mână o spadă de justiție. Deviza: Patria și Religia.

In actul din 1694, 2 Ianuarie, se află bine conservate pecetiile a patru frațĭ Olăneștĭ.

OTETELIŞANU

(VALACHIA)

Veche și însemnată familie a Olteniei. — Se dă ca trunchiŭ al eĭ, din secolul XIII, pe la 1250, când trăia în Ungaria: comtele OTTO DE LISCH. Acest senior descinzând în țară, localitatea ce stăpâni se numi «Oteteliș», dupĕ care derivă și numele familieĭ.

Genealogia urmată a Otetelișanilor, începe cu RADU POSTELNIC DE LA OTETELIȘ 1550, care trăia pe la mijlocul veaculuĭ XVI și care e trecut și în pomelnicul monastireĭ Căluiul din jud. Romanatzĭ, a Buzescilor. Radu de la Oteteliș avu o fică NEACȘA, cum ne dovedesc documentele, înainte de 1610. — Vechea lor proprietatate: Oteteliṣul, se află în jud. Vêlcea.

Descendent dintr'ânsul este maĭ târziŭ:

STROE POSTELNICUL din Oteteliș, la anul 1640. Dupĕ documentele moșieĭ Runcu (din arhiva St. Buc.), se dovedește posteritatea sa. El a avut copiĭ pe: — Brândușa, măritată cu Lațco comisul (1645);

VLADUL SPATAR OTETELIȘANUL, 1656, 1659, 72, care avu următoriĭ fiĭ: Udrea logofĕtul (1681) însurat cu Păuna; MATEĬ născut pe la 1657, trecut în lista boerilor din Vêlcea în timpul administrațiuneĭ imperiale, cu donațiunea de 35 talerĭ; DRAGOMIR 1691, 1692; și RADUL OTETELIȘANU postelnik, fost logofĕt (1682), însurat cu jupâneasa Stanca (1693) și apoĭ cu Păuna, avênd o fică: Neacșa Călugarița, care a donat Monăstireĭ Stăneștĭ jumĕtate din moșia Runcu. Radu e trecut împreună cu fratele sĕŭ Mateĭ și cu Ilie Oteteliṣanu, cu donație de 50 talerĭ în «catalogus contri-

buentum donum gratuitum pro Sacra Caes. Regiaque ad. etc.» printre boeriĭ de clasa I din Vêlcea. (v. Hurmuzache. V, 320) anul 1719.

Un *alt* fiŭ N... al luĭ Stroe post. și frate cu Vlad, e tatăl luì: PREDA OTETELIȘANU marele VORNIC, † la 1730. Erea însurat cu Maria, fata luĭ Dumitrașco Logofĕt Poenarul, având fiŭ pe:

BARBU OTETELIȘANU, amintit la 1720 «cum fratre suo» în lista boerilor. Acesta fu însurat cu Balașa fica Zătreanuluĭ și avu doĭ fiĭ:

VORNICUL ILIE OTETELIȘANU, erea în timpul administrațiuneĭ austriace a Banatuluĭ, la 1719, vornic de districtul Dolj. Lungul și interesantul sĕŭ testament e datat din 1732, și să păstrează în condica Horezuluĭ (Arhiv. St. 571 — v. Hasdeu; magn. Etimologicum). La anul 1751 Ilie Otetelișanu fiind mare vornic, zidi biserica Sf. Ilie din Crajova, dupĕ numele sĕŭ, pe care o înzestră cu așezăminte, a căror îngrijire rĕmase nepotuluĭ sĕŭ Barbu, el murind fără urmașĭ.

Paharnicul...... OTETELIȘANU, cel alt fiŭ al luĭ Barbu, avu la rândul sĕŭ 2 fiĭ, din carĭ se trag 2 ramurĭ ale familieĭ: Barbu și Șerban.

Marele Clucer BARBU OTETELIȘANU, avea la 1780 titlul de biv-vel Clucer. Copiiĭ sĕĭ aŭ fost cincĭ: —

Marele VORNIC IORDACHE OTETELIȘANU, în secol. nostru, însurat cu o Socoteancă. — Uța Rioșanca. — Aga GRIGORE OTETELIȘANU însurat cu Marița Benescu, † fără copiĭ. — Manda Poenăreasa. — și

CATINCA Otetelișanu, măritată cu C. Otetelișanu-Surdu, din altă ramură; având doĭ copiĭ: IANCU Otetelișanu zis LOLOESCU, — și VICTORIA, măritată 1836 cu Constantin Lecca. †ă la 1892 în Bucureștĭ în vârstă de 75 anĭ. — Această branșa e ast-fel stinsă. —

2. ȘERBAN OTETELIȘANU, biv-vel stolnic și mare clucer etc. Ca stolnic, a fost numit boer ispravnic de Romanatzi la 30 Oct. 1783, împreună cu pitarul Ghiurghiŭ; și apoĭ la 1792 când avea titlul de paharnic, ispravnic de Gorj cu Dumitrache stolnicul. — El n'avu decât un fiŭ:

Nicolae Otetelișanu, vornic; căsătorit 1. cu o Sâmboteanu și 2-lea cu o Bâlteanu. Având copiĭ pe: Elena Economu, Anica Culcer, Costică, Ecaterina Frumușeanu, și Petre.

Costică Otetelișanu, † 187.., căsăt. cu Maria Șomănescu, are copiĭ (actualĭ) pe: — Grigore, Iancu magistrat, Nicolae, Barbu (Vava), Mița Istrate, Elena C. Toplicescu, și Elisa Slăvitescu.

Petre Otetelișianu, cel maĭ mic din copiiĭ luĭ Nicolae, n. 1847; Colonel, comandant de brigadă. Ca oficer de geniŭ a luat parte distingându-se în campania din 77-78. Căsătorit cu Rafaela V.-Năsturel are fiĭ pe: Petre Otetelișanu și George. —

O a treia ramură, azĭ existentă, a familieĭ, se trage din:

— Constantin Otetelișanu, věr cu Șerban și Barbu. erea la 1783 sluger în divanul Craioveĭ (Ureche. Ist. I, 253); și apoĭ la 1785 ispravnic de Vâlcea, în locul Jianuluĭ.

Fiiĭ luĭ...... Otetelișanu aŭ fost: Iancu și Costache.

Iancu Otetelișanu (1795—1876), fost membru de Curte 1831, apoĭ Director al Salinelor 1838—41, Vornic al orașuluĭ, ministru al controluluĭ 1851—53. Sub Alexandru Cuza ministru de finance, etc. Proprietar al unuĭ mare parc și castel la Măgurele, a înființat acolo prin testament un orfelinat. — Insurat de douĕ orĭ: 1. cu Elena Câmpineanu și 2. cu El. Filipescu, n'avu copiĭ.

Fratele sĕŭ: Constantin Otetelișanu †, căsătorit cu Elena n. Serghiadi a avut 3 copiĭ (actualĭ): Elena P. Grădișteanu; Ion Otetelișanu † 20 August 1899, Bucureștĭ. Căsătorit cu Lelia Cesianu (2 copiĭ); și Alexandru Otetelișanu căsăt. cu Paulina Butculescu.

Din familie, fără a le ști legăturile de rudenie, maĭ sunt cunoscuțĭ boeriĭ:

Ioniță Otetelișanu, Fost mare serdar dupĕ 1775, etc. La 1779 dă un ordin luĭ Preda Bujoreanu, de la divanul Crajoveĭ, ca împreună cu alțĭ boerĭ să facă o cercetare de moșie, etc. — Intr'un raport-scrisoare către Domn, al

paharniculuĭ Hagi Stan Jianu din 1782, cu privire la diferendul pentru niște munțĭ, acesta spune că «cu scrisoarea din Maiŭ, am făcut cunoscut Măriei Sale Boeruluĭ sĕrdar Otetelișanu....» (v. mon. Tismana — Ștefulescu pag. 74). Ioniță Otetelișanu ca setrar, e ispravnic la județul Vêlcea în 1785 (Februar. 26) cu stolnicul Fălcoianu. Fost și ftori vistier (în 1780).

Drăghicean Otetelișanu, care în Iunie 1785 ca Polcovnic, erea judecător al județuluĭ Gorj. In 1808, avea titlul de mare căminar.

Pandele Otetelișanu mare Caimacam al Crajoveĭ în acest secol. Insurat cu Smaranda fica luĭ Dumitrașcu Obedeanu, a avut 3 fiĭ fără descendențĭ: † Alecu, † Iancu și † Iorgu, și o fată Elena, măritată cu marele Vornic Argyropol.

PAIANU

(VALACHIA)

Origina familieĭ acestea e din Oltenia, districtul Dolj.

In secolul XVII, cunoaștem pe autorul eĭ, sub domnia luĭ Antonie Vodă (1669-72), anume:

VASILE CĂPITAN PĂIANU, care dupĕ cum arată niște documente de hotărnicie, avu 2 fiĭ: Ion și PÂRVUL, citațĭ împreună la anul 1699, pe când domnea Brâncoveanu. Pârvu avu un fiŭ numit tot ast-fel, dar care pare a fi murit fără urmașĭ.

ION PĂIANUL, care trăia pe la 1700, fiul luĭ Vasile velcăpitan, avu 3 băețĭ. El e citat la 1719 sub ocupația austriacă, ca boer de Mehedințĭ (secundae class.) Fiiĭ sĕĭ aŭ fost: Barbu, Tudorache și Pârvu. — PÂRVU e citat de niște acte din anul 1724, și avu 2 fete măritate: -- Ilinca, cu pitarul Barbu Portărescu (1742); și N..... cu Drăghicĭ Bujoreanul.

TUDOR (Tudorache) Păianul, mărturisit 1749, fiul luĭ Ion, avu fecior pe CONSTANTIN, 1777; — în fine

BARBU PĂIANUL, fiul cel mare al luĭ Ion și fratele celor alțĭ doĭ, figurează în acte 1744-76. — Dânsul avu doĭ copiĭ: o fică Anița (1768); și

CLUCERUL IORDACHE PĂIANU, citat 1777, iar la anul 1782 (Ghen. 4) Ispravnic al județuluĭ Gorj, numit cu serdarul Andonache. — SERDARUL Păianu, la 11 August 1783 e ispravnic de județul Gorj împreună cu paharnicul Grădișteanu. (Ureche. Ist. t. I). —

Astă-zĭ sunt maĭ mulțĭ descendențĭ aĭ acesteĭ familiĭ craiovene, între carĭ: Căpitanul C. Păianu, etc...

PALLADY

(MOLDOVA)

Origina acesteĭ însemnate familiĭ din Moldova, pare a fi greacă, dupĕ cum spune și Principele Cantemir. Ea apare printre boeriĭ Moldoveĭ încă de pe la jumĕtatea secoluluĭ XVII. Letopisețul ne vorbește de primul Pallade cunoscut, în persoana luĭ:

TEODOR PALLADE SPATARUL, ginerele luĭ Const. Vodă Cantemir. — In 1683, la plecarea luĭ Duca Vodă cu Turciĭ contra Vieneĭ, el e lăsat Caimacam al țĕriĭ împreună cu Nicolae Racovitză biv-vel logofĕt. Diferite turburărĭ ivindu-se în Moldova «din toțĭ boeriĭ de țară, s'aŭ ținut de Doamna doar Teodor Palladi vel spatar», când soția luĭ Duca plecase spre Focșanĭ. (letop. II, 25-27).

TEODOR PALLADE VISTIERNIC, fiul sĕŭ; în 1727 și 1731 e biv-vel ban (doc. Academ). Sub Grigore Ghica W. e mare vistiernic, 1727. Erea nepotul (?) luĭ Mihaĭ Vodă Racovitză. — Sub domnia luĭ Ion Mavrocordat, trecând un Pașă mare prin Iașĭ, domnul însărcină pe vistier pe lângă acesta, spre a'l îngriji: «iar foarte aŭ mulțumit Pașa de slujba luĭ Palladi, de care l'aŭ îmbrăcat pe Palladi cu blana de samur, dându-ĭ și un misir (cal arab) al Pașeĭ cu frumos tacâm la scară; și așa l'aŭ trimes la domnul. Vĕzând domnul una ca aceasta, l'aŭ îmbrăcat și el cu altă blană de samur, orânduindu-l și al doilea să ducă pe Pașa până la hotarele Hotinuluĭ etc...» (1741) (Letop. Kogaln. tom. III, 206).

La 1736, în a doua domnie, Grigore Ghica închide pe vistierul Pallade și pe Sandu Sturdza, pentru că ar fi co-

mis abuzurĭ în demnitățile lor, dar poate fiind-că bănuia că ar fi contribuit la mutarea luĭ în Moldova. El maĭ avu frate pe Ion. (v. maĭ jos).

— La 1683 întâlnim pe PREDA PALADE, frate (?!) cu Teodor I, în tot cazul înrudițĭ de aproape. Acesta fiind Postelnic mare, fuge în acel an în Muntenia, după plecarea luĭ Duca Vodă, împreună cu clucer Cantemir, Dabija, etc.

DUMITRAȘCO Palade, la suirea pe tron a luĭ Mateĭ Ghika 1763, intră în divanul domnesc ca mare VORNIC de țara de sus. La 1742 în divanul luĭ Const. Mavrocordat fusese mare clucer. (Letopis.) Nu știm ce rudă erea cu Teodor spatarul și cu fiiĭ săĭ. —

Vel SPATAR ION PALADE, fiul luĭ Teodor P. spatarul de la 1680. — In 1723 Mihail Racovitză Voevod: «iar Domniea s'aŭ mutat în două case boereștĭ, în casele luĭ Ion Paladi spătarul și ale luĭ Constantin Costache spatarul, fiind aproape una de alta». (Letop. III, 68. N. Mustea). Domnul erea rudă cu dânsul și anume cumnat, de oare-ce Pallade ținea de soție pe Anița, sora luĭ Mihail W. Racovitză. — In anul 1716, cronica ne spune: «Eară Paladi spatar, cumnat cu Mihaĭ Vodă, erea în cetățue închis cu casa sa, împreună cu Iordache Roset vornicul și alțĭ boerĭ». (III, p. 116 Letop. Amiras). —

Prin fiul săŭ se continuă familia:

CONSTANTIN PALADE stolnicul, de la care găsim un act din 1765, pentru niște moșiĭ, vânḍărĭ cu un Festilă. (Uricar XVII, 44): «Stolnicul Const. Pallade, fiul Măriei sale Domniței Aniței»..., soția spataruluĭ Ion.

Fiŭ al acestuia este:

IONIȚĂ PALADY Vornicul, care la anul 1764 se află în divanul luĭ Grigore Alex. Ghika ca vornic de țara de jos, și tot cu aceeiașĭ demnitate în 1767 sub Grigore Calimah. — El avu încă un frate PETRACHE, al căruĭ fiŭ erea COSTACHE †, care apoĭ la rândul săŭ avu de fiŭ pe PETRE Pallady. (act.)

Vornicul Ion Palady avu 3 băețĭ, din carĭ cel maĭ mic

Manolache, muri fără posteritate. Ceĭ alțĭ duoĭ :

1. IANCU PALLADY †, din căsătoria sa cu fica luĭ Liteanu, avu patru copiĭ : — ION (Make), Tinca, Elise și Nathalie.

2. Iar TODERAȘ (Teodor) PALLADI †, fiul cel mare al vorniculuĭ Ion, avu din căsătoria sa cu P. Ghika, o fică Pulcheria, căsătorită cu Emile Sturdza, și 3 băețĭ :

— GHEORGHE PALADY ; soție fica generaluluĭ Savel Manu, din care are pe : Lucie, căsătorită Ed. Ghika ; Marie †, căsăt. Canari ; GEORGE, oficer și ALEXANDRU.

— TEODOR PALLADY, căpitan în retragere, căsătorit cu o Kretzulescu ; fică Alexandrina.

— ION PALLADY, căsătorit cu Maria Cantacuzino, fost prefect în maĭ multe rândurĭ, etc... Are fiĭ pe : TEODOR, pictor ; ION ; VASILE și Marie. —

Aceștia sunt singuriĭ descendențĭ autenticĭ aĭ familieĭ Pallady.

Armele familieĭ sunt : — pe din două argint și azur. Pe azur, cerb (natural) fugând. Pe argint valurĭ naturale, în carĭ înnoată un delfin asemenea.

PĂRĂIANU (şi Milescu)

(VALACHIA)

Din Chrisoavele găsite, se poate constata ca fiind trunchiŭ al acesteĭ familiĭ, originare din Oltenia (Gorj):

DANCIŬ ZAMONE, care trăia în secolul XV, pe la anul (6042) 1434, posesor al moşieĭ Părăeniĭ. De la acest strĕmoş al familieĭ, până în secolul XVII, nu se ştie nimic despre ceĭ l'alţĭ descedenţĭ aĭ luĭ.

BANUL HAMZA PĂRĂIANUL, fost mare postelnic (1601), e acel de la care familia începe a fi bine cunoscută. El trăia pe la începutul secoluluĭ XVII (1600), şi maĭ ştim asupra luĭ că soţia sa se numea Caplea, şi avea de frate (?) pe Stanciŭ.

STANCIŬ POSTELNICUL din Pârăenĭ, căruia Mateĭ Basarab dă la 1633, un hrisov relativ la cumpĕrarea uneĭ moşiĭ din Bueştĭ (Gorj) de la Dumitru şi fraţiĭ sĕĭ, fiiĭ Badeĭ, pentru 3200 aspri, amintind şi de o vînzare de Ţiganĭ pentru 6000 aspri şi un cal. (Orig. Slav. Acad.) Un document îl citează pe la 1642, când era bătrân. Soţia sa erea Chiajna; iar fiĭ avu pe: Danciul, Staico şi Stanciul.

DANCIUL PÂRĂIANUL MARELE POSTELNIC de Mileştĭ; apoĭ mare logofĕt, boer însemnat. Mărturisit ca fiul Posteln. Hamza din Părăianĭ.

Mateĭ Basarab, din anul 1639 dă un chrisov relativ la judecata ce aŭ avut'o el pentru o moşie fostă a luĭ Radu sluger, încă de sub Leon Vodă. (orig. acad.) La 1648 e mare postelnic; iar la 1652 zideşte monăstirea Polovracĭ (Gorj): «care biserică fost-o aŭ zidit din temelia eĭ jupan Danciu Părăianu marele postelnic, în zilele luminatuluĭ domn Mateĭ

Basarab Voev. . .», după cum se citeşte în inscripţia din biserică. Inchinată la sf. munte ea a fost părăsită, dar maĭ târziŭ reparată de Vodă Brâncoveanu (1689). In biserică se află zugrăviţĭ: Danciul Paraianul postelnicul, şi Mateĭ Basarab; apoĭ fiĭ sĕĭ: Barbul Ban, Petru vel clucer şi Preda vel capitan, — cum şi sora Danciuluĭ, STANCA.

Danciŭ logofĕtul Părăianu fu ucis la 1659 de Mihnea III împreună cu mulţĭ alţĭ boerĭ, din cauză că nu ereaŭ de părerea domnuluĭ. Tot atuncĭ fu ucis şi fiul sĕŭ Preda logofĕtul; — Fotino (Ist. II) îl numeşte «Danilă». (v. magaz. istoric IV, 351).

El maĭ avu 2 fraţĭ: STANCIŬ II «ot Părăianĭ», pe care'l găsim în documente până la 1692; — STAICO, însurat cu Ilinca, avênd 4 fiĭ, din care descindea familia actuală. (v. maĭ jos).

Milescu.

Din fiĭ mareluĭ logofĕt Danciŭ: despre PREDA MARE CLUCER, ştim din cronice (mag. ist. IV 315) că a fost omorît la 1658 împreună cu tatăl sĕŭ şi alţĭ boerĭ, fiind logofĕt: «Mihnea îndemnat de dracul, iar ia abătut de şi-a tăiat boeriĭ, câţĭ aŭ maĭ rĕmas.... Danciul Părăianul vel postelnic cu fiu sĕŭ Preda Logofĕtul....».

PETRU MILESCUL, fost cămăraş, apoĭ MARE CĂPITAN, fratele acestuia. Intr'un chrisov de la Antonie Vodă, se spune că amândoĭ fraţiĭ Petre şi Barbu (1669) se lipsiseră de averea părintească, de oare-ce Mihnea Vodă secfestrând şi respingând'o, eĭ rĕmaseră încă şi datorĭ. — Petre Milescu (născ. 1607 ?), murise deja la 1693, având un fiŭ pe: STOICA, pomenit în acelaş an, şi apoĭ la 1714, în lista boerilor Oltenĭ.

BARBU MILESCUL MARELE BAN, fiul luĭ Danciŭ, ia acest nume, pe care de alt-fel îl purtase şi tatăl sĕŭ, cum găsim în documente: «Danciul postelnicul Părăianul de Mileştĭ», după o moşie. — Boer. ilustru, Banul Milescu joacă un rol însemnat în ţară pe la finele seculuĭ XVII. La 1676 e mare comis; mare vistier 1680—1689. In 1674 un do-

cument (Arch. St. Mitr. Buc. p. 57) îl numește: «Barbu Milescu ot Părăianĭ, vel comis».

Cronica luĭ Constantin Căpitanu, ne spune la 1678 că acest boer împreună cu alțiĭ pribegĭ, ereaŭ unițĭ contra luĭ Duca Vodă cu Cantacuzeniĭ, «care avea pe uniĭ pribegĭ de se înțelegea cu eĭ anume, pe Banul Milescul, pe Dumitrașco Corbeanul și Paraschiva Boleșteanul....» etc. (mag. ist. II, 15) Antonie Vodă îl pune în reposesiunea moșieĭ Părăianĭ și Faurĭ, de oare-ce le rĕscumpărase cu 900 ughĭ, din carĭ 400 zestrea a soțieĭ sale Vladaia. (act. la acad.)

La anul 1685 (Iulie 1), Șerban V. Cantacuzino trimete pe fratele sĕŭ Mateĭ C. împreună cu banul Milescu și cu spatarul Vintilă Corban la Principele Mihail Appafi, de aŭ încheiat o convenție cu acesta. (Șincaĭ; apud Engel).

Barbul Milescu a fost însurat în doue rândurĭ: 1. cu Vladaia.... — și 2. cu Maria (1693, 1717), fica luĭ Pană Filipescu vel paharnic. Din care căsătorie avu fică pe Maria, soția luĭ Dumitrașco (Dositeĭ) Brăiloiŭ. Un zapis din 1714 (archiva. Buz.), ne spune: «....adecă eu Maria Băneasa Mileasca împreună cu ginere-meŭ Dumitrașco Bràiloiŭ vel căpitan Za Cerneți». — Din cea d'ântâĭ, Milescu avu fiŭ pe Constantin, 1693....

Un Mateĭ Milescu ot Părăianu, îl găsim la 1719 în lista boerilor Oltenĭ din Dolj (cl. I), apoĭ în documente din 1732 și 1742. La 1702 erea căsătorit cu o fică a luĭ Dobre ot Mager.

Acestea știm despre ramura Pârâenilor numițĭ Mileștĭ. Poate vre-o legătură să existe între aceștia și Mileștiĭ ce găsim în Moldova în sec. XVII, între carĭ este ilustrul și marele savant Spatarul Nicolai Milescu, vestit pe timpul sĕŭ în toată Europa; și din carĭ cunoaștem încă pe un Postolaki și fiul sĕŭ Ion.

Se poate ca unul din Mileștiĭ oltenĭ să fi trecut în Moldova, dând naștere uneĭ ramurĭ deosebite. Nimic sigur însă, în privința aceasta.

Ultimul descendent al familieĭ Milescu din Oltenia, s'a

stins în zilele noastre, anul 1899 Ianuarie, în persoana luĭ FRANCISC MILESCU (Frantz), avocat, † Turnu-Severin.

Pârăenĭ

STAICO, fratele cel mic al luĭ Danciŭ P., căsătorit cu Ilinca (?), avu patru feciorĭ: Hamza, Radu, Mateĭ și Badea (?), pe carĭ la 1719 îĭ găsim în lista boerilor de Gorj, cu contribuțiunĭ către administrația austriacă. (Hurmuzache, VI). — UNUL din aceștia (?....) avu de fiŭ pe:

ION PĂRĂIANU însurat cu Maria, din care se trag Părăeniĭ actualĭ, anume prin copiiĭ sĕĭ: Gheorghe și Ștefan. — In afară de aceștia maĭ avu pe, Ion (fiŭ: Ion tatăl luĭ: Niță, Ștefan, Tache și 2 fete); Stoian (fiŭ Barbu †); Zamfira căs. cu Crăsnaru, și alte 2 fete.

1. GHEORGHE PĂRĂIANU, fiul maĭ mare al luĭ Ion, avu 3 fiĭ: Nicolae, Dumitru și MANOLACHE. Acest din urmă avu 2 fice și fiŭ pe NICOLACHE †, al căruĭ fiŭ este PETRE Părăianu. —

2. Polcovnicul ȘTEFAN PĂRĂIANU, fiul luĭ Ion, trăia pe la începutul seculuĭ. Avu copiĭ pe: Simeon, Tarsița măritată Poenaru, Anica, Manda Olănescu, — și

COSTICĂ PĂRÂIANU, n. 1823 în Târgu Jiu, aĭ căruĭ fiĭ sunt: — căpitan EMANUEL PĂRĂIANU, publicist, etc. — și CONSTANTIN; iar fică Emilia căsăt. Urbeanu.

In armele familieĭ se găsește, dupĕ semne vechĭ, un leŭ cu paloș în ghiară.

PÂRŞCOVEANU †

(VALACHIA)

Familie veche din Oltenia (Romanațĭ), ađĭ stinsă. — Documentele (Art. St. Buc., Episc. Râmnic), ne arată la începutul secoluluĭ XVII pe NICOLAE DIN Perșcovenĭ (pe la 1600), al căruĭ fiŭ era STOICA din Părșcovenĭ. Acesta e tatăl luĭ STAN, citat în 1679. Nu știm ce legătură aveaŭ aceștia cu Pârșcoveniĭ de maĭ jos, carĭ se distinseră timp de două secole.

Monastirea Pârșcoveni (pl. Oltul de sus jud. Romanațĭ) a fost, cum spune Odobescu: «începută de un Basarabu la anul 1600 și peste douĕ-đecĭ de anĭ de la facerea eĭ, s'a zugrăvit de ȘTEFAN PÂRȘCOVEANU vel medelnicer. Pe perețĭ sunt portretele cititorilor Pârșcovenĭ, a Predeĭ Brâncoveanu cu soția.... etc» (veđĭ Antiq. jud. Romanațĭ p. 128). Acest Stefan trăind pe la 1620, după cum se spune, e tată luĭ PREDA PÂRȘCOVEANU biv-vel stolnic, apoĭ VEL SPATAR, care trăia în veacul al XVII. La anul 1689, Brâncoveanu suindu-se pe tron, îl trimese în misie în Turcia, spre a anunța pe boeriĭ trimeșĭ acolo de Șerban Vodă, despre moartea acestuia, și venirea sa: «pe Preda Spătariul Pășcoveanul cu cărțĭ la Beciŭ aŭ trimes, la boiariĭ ce s'aŭ zis, ce eraŭ solĭ trimeșĭ pe Șerban Vodă...» (Pârvu Cantacuzino și Preda Brătășanu). — După cum se constată printr'un act al soțieĭ sale Stanca din 1707, ea era vĕduvă de mult. Tot atuncĭ se arată ca fiŭ al sĕŭ, Ștefan al doilea spătar.

VORNICUL ȘTEFAN PÂRȘCOVEANUL I, cunoscut pe timpul ocupațiuneĭ austriace a Oltenieĭ. In 1707-8 era biv-spătar; la 1719 vornic al județuluĭ Romanațĭ, după cum se vede în listele boerilor oltenĭ. Generalul de Tige într'una din scrisorile sale, din August 1718, vorbește despre dânsul:

«Ștefan Brascovan postelnic», rang ce avea și la 1715. (v. în Hurmuzache. — Documente, t. VI, p. 199,407, 428, 455, 481). Avea de soție pe fica spătaruluĭ Radu Golescu.

DUMITRAȘCU PÂRSCOVEANUL, figurează de asemenea la 1719 în lista boerilor olteni, contribuabili către Austria. (în cl. III din Romanați, Hurmuzache, VI).

ANCUȚA Pârșcoveanu, «fata luĭ Hristodor Pârșcoveanu» (?) și sora luĭ Ștefan de maĭ sus, era nevasta luĭ Constantin Olănescu, † 1733. Ea aduse în zestre moșia Găeștĭ de la mama sa, o Herească.

MARELE VORNIC ȘTEFAN PÂRȘCOVEANU, boer vestit al Olteniei, unde era confirmat mare Ban la anul 1774, de mareșalul Potemkin. In acel an, în urma tractatuluĭ de la Cuciuc-Kainardji, boeriĭ adunațĭ aleseră Domn al țereĭ pe Ștefan Pârșcoveanu. Trebuia confirmarea Sultanuluĭ, dar nicĭ un boer neîndrăznind să meargă la Poartă spre a o cere, se trimese de Turcĭ ca Domn, Alexandru Ipsilanti. — La acea alegere, boeriĭ se bazaseră pe artic. 8 din tractatul dintre Rușĭ și Turcĭ, în care se spunea că Româniĭ să se bucure de aveaŭ sub vechiĭ domnĭ, adică de a alege Principe din țară.—Ștefan Pârșcoveanu la 1775 era în divan ca mare vornic al țeriĭ de sus; apoĭ la 1783 mare vornic de țara de sus, etc.—Soția sa era Maria, fica consilieruluĭ imper. Constantin Obedeanu, și avu o fată, pe: MARICUȚA, măritată cu clucerul Iordache Cantacuzino.

O Pârscoveancă în secolul trecut, a ținut pe clucerul Farfara, având o fică Zoița, măritată cu Dinicu Golescu.

O filiație a Pășcovenilor, după documente (comunic. de d. I. Tudecescu, din Arh. St.) se urmează ast-fel: IORGA saŭ Iordache postelnic Pârșcoveanul, fost vel clucer (1654—59) când era deja bătrân, etc., fiiul jupâneseĭ Maria, soția luĭ Trufanda postelnic (1624). (Maria era fica luĭ VASILE vistierul din anul 1613, care era însurat cu jup. Caterina, fata luĭ Pană vistierul).—Fiul acestuĭ Iordache erea: IORDACHE marele vornic, tatăl luĭ PAPA postelnicul. Acest din urmă avu de fiŭ pe ȘTEFAN PÂRȘCOVEANUL, 1763; iar acesta pe ȘTEFAN, însurat cu jupâneasa Ilinca.

POENARU

(Oltenia)

Origina acesteĭ familiĭ e dovedită la începutul secoluluĭ XVII, și dacă e să credem o tradiție, e mult maĭ veche, descinzând din faimosul Ban Craiovescu din sec. XV. O ḑicătoare de la monăstirea Bistrița din Vâlcea, menționează de marele Ban, care venise să se călugărească la monăstirea fondată de dînsul:

«Jupan *Barbu Craiovescul*,
Ce-ĭ ḑice și *Poenarul....*»

Intru cât acest supranume al luĭ Barbu Banul Basarab e istoric, nu știm. E prea probabil însă ca Poenariĭ să fie o ramură descendentă a Basarabilor.

Numele vine de la vechia moșie Poiana din Dolj, și poate are vre-o legătură cu vestita cetate Poenarĭ, ridicata de Vlad Țepeș în Argeș.

Barbu Stolnicul Brădescu de la Poiana, e trunchiul de la care urméză filiațiunea până azĭ a familieĭ. El erea un boer foarte însemnat până pe timpul luĭ Mateĭ Basarab. Un document îl definește precis: «Barbu Brădescul, biv-vel stolnic *ot Poiană*», la 1639, împreună cu soția sa jupănésa Călina fica jupân. Stanca. După moartea acesteia (1649), luă de soție, fiind mare Vornic, pe jupâneasa Stanca (act. din an. 1660).

La anul *1630*, în timpul luĭ Leon Vodă, din cauza persecuțiunilor acestuĭ domn, maĭ mulțĭ boerĭ, între carĭ Barbul paharnic Brădescu, Mateĭ aga Basarab, Dumitru Filișanul, etc. plecară cu casele lor în Ardeal la George Racotzi. Leon Vodă trimese «cărțĭ cu jurămînt», prin Radul

de Deasa și alții, spre a-ĭ face să se întoarcă; dar «când aŭ fost la Târgul Jiuluĭ eĭ se întâmpinară cu strejile pribeagilor, fiindu-le cap Barbul paharnic Brădescul și Mihaĭ Spătarul Coțofeanul, și prinseră pe Radu logofĕtul din Desa, iar alțiĭ scăpară.» (Cronica anonimă; mag. ist. IV, 312). La anul 1633 se dete lupta de la Dudeștĭ între Mateĭ Basaraba cu Radu Vv. și Tătariĭ, fiind învingător Mateĭ Vv. (25 Octombre). Printre căpeteniile oștilor sale se aflaŭ: «pe Roșiĭ Ivașco vornicul Băleanu și Barbu paharnic Brădescul..» (idem. p. 413). El se născuse înainte de 1600 și a murit după 1650. Sub Mateĭ Vodă a fost mare vistier, paharnic și mare Vornic.

Barbu avusese încă doĭ frațĭ, boeriĭ: Drăghicĭ și Neagoe din Poiana.

Vornicul mare Barbu Poenarul, avu 3 băețĭ: Dragotă postelnicul (1650); Ștefan a căruĭ posteritate se stinse prin ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ: Constantin biv-vel slujer, și Mateĭ (după 1700);

Preda Poenarul marele stolnic, fiul luĭ Barbu (n. 1630), citat în numeroase documente ale timpuluĭ din aniĭ 1650, 1667, 1673, 74, 1681 ca mare stolnic. Un act din 1671 îl numește: «Preda Brădescu, Vel Paharnic». Avea de soție pe jupăneasa Anca, 1661. Fiĭ sĕĭ, ambiĭ boerĭ însemnațĭ, ereaŭ: Logofĕtul Paraschiva, citat la anul 1663, și

Marele vistier Dumitru Poienarul, care se însură: cu Cârstina, fata luĭ Vladislav slugerul din Belcin (Bengesc), și apoĭ, pe când avea rangul de mare Pitar, cu fata luĭ Amza Bălăceanu la 1668, cu care n'avu copiĭ. El a murit către sfârșitul secoluluĭ, lăsând patru copiĭ: Vasile, Mateĭ, carĭ avură urmașĭ, Constantin vornic Poenaru care erea însurat la 1711 cu Jupâneasa Păuna, și Maria soția luĭ Preda Otetelișanu.

Din Vasile Poenaru Vistierul, 1713, fiul cel mare al luĭ Dumitrașcu însurat cu Stanca Grecianu, se trage ramura numită *Belcineanu*, după moșia Belcin ce fusese luată în zestre de Dumitrașcu, și transmisă fiuluĭ sĕŭ. Vasile avu 4 feciorĭ: Ștefan, Gheorghiță medelnicer care avu 2 fiĭ;

Mateĭ Paharnic, zis Verdeș din care derivă o ramură, azĭ stinsă, prin fiul sĕŭ logofĕtul Dinu; și

Serdarul Dumitrașco. Acesta avu 2 fiĭ: Iordache a căruĭ soție se chemà Marița, și Constantin † 1787, tatăl polcovnicului Dumitrache † 1826. De la soția sa Maria Brădeasca, polcovnicul a avut între alțĭ copiĭ, 2 băețĭ: Iordache, însurat cu Zinca Brădescu și Pitar Dumitrache cu Safta Mălinescu, din care căsătorie avu: pe Manolache † 1890, cu care se stinse linia Belcinenilor, și pe Zinca † 1870, soția pitaruluĭ Tanoviceanu.

Marele Paharnic Mateĭ Poienarul, vornic de Dolj, fiul luĭ Dumitrașcu Vistierul și frate cu Vasile, e cel de la care descinde familia actuală. El e dovedit prin acte din 1711, 1713, 15, 20.., și a murit la anul 1730. Ceĭ cincĭ fiĭ aĭ sĕĭ: — Toma n'avu copiĭ, Constantin continuă generația de azĭ; Șetrarul Gheorghiță saŭ fratele sĕŭ Radu sunt trunchiul ramureĭ zisă Bălănoĭ; iar Mateĭ pieri ucis de Turcĭ.

Bransa zisă *Bălănoiŭ*, derivă de la Radu saŭ Gheorghiță. Din ea sunt astădĭ descendențiĭ: Alexandru, Constantin, D-na Iulian, și D-na Isvoranu (Crajova).

Constantin Poenaru zis Scurtu mare Vornic, fiul luĭ Mateĭ, avu de soție pe Păuna († 1731 la moșia Păușeștĭ; poate de neamul Bujorenilor). La 1711 era mare Paharnic, 1731 Vornic. La 1719 și 20 împreună cu frațiĭ sĕĭ, figurează în lista boerilor Oltenĭ (cl. I) din Banat, fiind Vornic (ispravnic) de Dolj. — (Tot între aceștia găsim pe Ioan și Diicul «Pojenarul» pe atuncĭ tinerĭ. Probabil că eĭ ereaŭ fiĭ unuia din frațĭ).

(La sfârșitul sec. XVII, maĭ trăiaŭ 2 frațĭ Poenarĭ, fiĭ aĭ luĭ Paraschiva, anume: Mateĭ, al căruĭ fiŭ Pană Poenaru e pomenit la 1711; și Barbu paharnic Poenaru a căruĭ soție deveni Salomia Călugărița, și care era † la 1711, ca și fiul sĕŭ Hrizea).

Vornicul Const. Poenaru a avut o fată măritată cu boerul Toader Fărcășanu, și fiŭ pe

Constantin Poenaru Ispravnic de Gorj la anul 1781 (2 August), fiind biv-vel sluger, împreună cu biv-vel-se-

trarul BARBU Poenaru. Acest din urmă maĭ fusese ispravnic și la 1779. — Constantin Poenaru avu doĭ fiĭ:

— PETRACHE Poenaru, însurat cu o Arion, de la care avu patru copiĭ: Nae, Verona Daniilescu † 13 April 1899; Polixenia Brătianu; și IANCU însurat cu o Slătineanu.

NAE POENARU, fiul cel mare al luĭ Petrache, se însură cu Maria Berindei, având 3 copiĭ (act.): Vasile, fost major în cavalerie, Elisa Sĕulescu și Smaranda B. Rioșanu.

— DINCĂ (CONSTANTIN) POENARU, mare paharnic, cel lalt fiŭ al luĭ Const. însurat cu Manda Otetelișanu (Smaranda), a avut cincĭ copiĭ: — 1. TOMA, căsătorit cu Luxița Brădeasca *), având fică pe Zinca Serghiadi; 2. Sevastița; 3. PETRACHE POENARU (1799 — 1875), efor general al școalelor și «director al școalelor naționale», în 1840. Unul din primiĭ profesorĭ aĭ colegiuluĭ St. Sava și om de o deosebită cultură. De la el a rĕmas Dicționarul Francez-român, operă de mare valoare (1840). Are un loc însemnat în istoria cultureĭ noastre în întâia jumĕtate a seculuĭ. — Insurat cu Caliopi Hrisoscoleo, a avut o singură fică: Smaranda Iacovaki †.

4. COSTICĂ POENARO, fratele sĕŭ, căsătorit cu Frusina Văleanu din Craiova, având 2 fiĭ: IORGU, decedat. — și CONSTANTIN POENARU n. 1841, general de divizie, șeful statuluĭ major general al armateĭ, fost ministru de rĕsboĭ. Oficer la 1861, s'a distins în campania de la 77—78 la Grivitza și Tatargik, etc. — Căsătorit cu Maria Văleanu.

5. EVGENITZA avu de fiŭ pe GRIGORE POENARU, f. colonel în infanterie, n. 1830. Căsătorit cu Cleopatra Lecca, de la care avu fiŭ pe:

PETRE POENARU căpitan, n. 1866; însurat cu Maria Condeescu (fiŭ Radu, n. 1898); — iar fică pe MARIE, căsăt. cu C. Golfineanu.

Actualĭ: — Constantin, Grigore, Petre; Vasile. — (și ramura Bălănoiŭ).

---

*) Familia **Brădescu**, dupĕ numele vechiuluĭ stremoș al neamuluĭ, e tot o ramură a Poenarilor, în Craiova.

† POPESCU

(VALACHIA)

Familie stinsă la începutul secoluluĭ nostru, care a dat maĭ mulțĭ marĭ boerĭ și un Domn, și cunoscută de prin documente din sec. XVI.

Pe la anul 1580 trăia boerul DUMITRU PAHARNIC ot Popescĭ, (în doc. din 1588). — Pare a fi tot din acéstă familie, un contimporan al sĕŭ: VLAD logofĕtul, care avea de soție pe Caplea și moșie în Negoeștĭ (1576).

In secolul XVII, dupĕ documente, avem douĕ ramurĭ: pe care le vom numi a luĭ Antonie Vodă din Popeșcĭ, și cea altă a luĭ Radu Cronicarul.

Ereaŭ douĕ moșiĭ: Popeștiĭ din Prahova, de unde erea Antonie Vodă, și Popeștiĭ din Ilfov, de unde cea altă ramură a luĭ Radu Vornicul.

Nu putem ști al cuĭ fiŭ a fost Antonie Vodă, cu fratele sĕŭ NEAGUL POSTELNICUL din Negoeștĭ. E probabil că aĭ luĭ Dumitru de care am vorbit maĭ sus, de și un doc. ne dă a înțelege póte că erea fiŭ (?) al luĭ Nedelcu clucerul, fiul luĭ Radu din Florescĭ. S'ar putea în acest caz ca eĭ să fie o ramură din Floreștĭ (?). — Tot ce e sigur, este că acéstă familie a stăpănit moșiile Negoeștĭ și Popesciĭ. Neagul paharnicul îl găsim în 1619 și 1633 ca postelnic; în 1629 și 1633 erea vel agă. El avu 2 copiĭ: DANCIUL paharnic 1681, ginerele luĭ Paraschiva postelnic, fratele luĭ Cernica Vornic; și a căruĭ soție erea Chiajna.

SOFICA, fica luĭ Neagul din Negoeștĭ, și sora Danciuluĭ a avut de bărbat pe marele boer Radu Mihalcea, vel co-

mis, fiul Banuluĭ Mihalcea (Cândescu). O întâlnim între 1644-1671. —

Antonie vodă din Popeștĭ, Domn al Valachieĭ (1669-1672). După mazilirea luĭ Radu Leon, «boeriĭ cu toțiĭ împreună făcură un sfat și aleseră pe un boiariŭ anume Antonie Vornicul den sat den Popeștĭ, și ḑiseră să le fie domn, pentru căcĭ îl sciea toțĭ că este om bun și blând... (Ist. anon. a Valach. mag. ist. V, 372). El trăia fórte simplu, cum spun cronicele.

Acest domn persecută și pedepsește pe greciĭ boerĭ carĭ guvernaseră țara sub predecesorul sĕŭ: spânzură pe Sofiălăul, Balasache scapă cumpĕrând pe Dorobanțĭ; iar Stroia vornicul Leordénu, cumplitul boer, e condamnat în urma stăruințelor Cantacuzenilor, la mórte. (v. Tomșa și Leordeanu).

In 1672, boeriĭ opozanțĭ, cu Leordénu și sprijinițĭ de Panaiotache Dragomanul, obțin mazilirea luĭ Antonie Vodă.

Fiul luĭ Antonie W. a fost Neagu postelnic din Popeștĭ, pe care'l găsim în acte la 1674. — La 1681, într'un document al soțieĭ sale Necșuța, se spune că erea deja †, și pare a fi murit fără urmașĭ. Fiica Princip. Antonie: Maria, erea soția luĭ Vodă Brâncovénu.

— Boerĭ din Popeștĭ avem încă în sec. XVII pe: Hrizea marele vornic, fost vel Logofĕt 1626, și 1639, care móre în ḑilele luĭ Mateĭ Voev., și pe care actele contimporane ni'l arată ca părintele luĭ Udrea comisul 1655, și al......., soția luĭ Dumitrașco vistier, 1655. — El erea adversar al luĭ Mateĭ, fiind dintre boeriĭ ce se luptară cu acesta la Dudeștĭ. (Sub domnia luĭ Iliaș Vodă 1616 - 18, trăia Stoica dvornic ot Popescĭ, boer în divanul domnesc).

Radu (Popescul) din Popescĭ, boer mare sub Mateĭ Basarab îl găsim ca mare Logofĕt ot Popescĭ la 1634, și apoĭ ca mare Ban la anul 1643; iscălit în maĭ multe

chrisóve printre boeriĭ divanuluĭ. Rudă de aprópe cu dânsul erea:

CHRIZEA VISTIERUL, (fiul Hrizeĭ vornicul?), despre carĭ cronicele muntene vorbesc adesea dupĕ 1650. Ast-fel se spune de fiul sĕŭ Radu, pe când erea clucer, «Radul Clucianul feciorul Chrizeĭ Vistierul din Popescĭ»:

RADU VORNICUL POPESCU, fost mare clucer, Logofĕt, mare vornic și apoĭ mare Ban Crajoveĭ. El e cel d'întâĭ care pórtă numele de Popescu. La 1669 erea deja boer mare, având titlul de clucer, dupĕ cum ne spun cronicele că a fost lăsat împreună cu Radu stolnic din Grecĭ, de către domn, spre pază la Cernețĭ. (cron. în mag. ist. V, 139). Puțin maĭ târḑiŭ, cronica îl relatéză (id. pag. 144) în divan, cu judecarea afacerilor de care erea acuzat clucerul Știrbeiŭ. La 1715, sub domnia luĭ Ștefan W. e rânduit, fiind mare Vornic, împreună cu Drăghicĭ Strâmbeanul să îngrijéscă de conacele pregătite pentru regele Carol XII al Suedieĭ, în trecerea sa de la Giurgiu până la Piteștĭ, de unde apoĭ craiul plecă «teptil cu caĭ de munte, până în țara luĭ, și nimenea nu l'aŭ cunoscut...» (Cronica luĭ R. Popescu. — m. ist. IV, 34).

In 1716 vornicul Radu, e trimes cu Șerban pitar Greceanu să îngrijéscă de conacurile rânduite pentru Hanul tătar de la Focșanĭ; pe care apoĭ aceștĭ boerĭ îl conduc până la Cernețĭ.

La 1717 e mare-Ban (v. Humurzache VI, 193, 194); — iar în 1719 se călugări, luând numele de Rafail monahul, «..fiind vornic mare Eŭ Radul Popescu și viind la vreme de bătrînețe, socotind că ale lumiĭ sunt tóte deșarte, ḑice el singur în cronica sa, singur de bună-voie am cerut voĭe de la măria sa, și am mers de m'am călugărit la monăstire la Radul Vodă.....»(m. 181. IV,218).

El scrie cronica fórte amănunțită, începând de la Brâncoveanu, până după Nicolae Mavrocordat și se arată mare admirator al lor, sub titlul: «Cronica țeriĭ româneșĭ de Radu vornic Popescu», publicată în magazin istoric, — operă bine scrisă și de valóre.

El muri la anul 1728, de 78 anĭ; și avu un fiŭ Badea din Fedelescioriĭ pe care'l citéză cu tatăl sĕŭ (ca copil), un document din 1673; și pe Iordache Popescu vel Vornic, îngropat la Radu-Vodă, și citat într'un act din 1731 când murise, al soțieĭ sale Safta, prin care ea dăruește o parte din Clejanĭ. (mon. Vieroș Arh).

Probabil frate (?) cu Vornicul Popescu este: Nedelcu paharnic Popescu, care trăia pe la începutul secoluluĭ XVIII, și al căruĭ fiŭ era Mateĭ paharnicul, citat act. din 1701. Puțin maĭ tîrziŭ (1726), întîlnim în documente pe State Popescu vistier și soția sa Safta. S'ar putea să fie fiul precedentuluĭ, dar n'avem nicĭ o dovadă.

Fiul luĭ Mateĭ, al căruĭ nume nu'l cunóscem, e tatăl a două surorĭ: Zoița și Maria, «nepóte de fiŭ luĭ Mateĭ Pahanicul».

Aceste două surorĭ Zoița și Maria Popescu, sunt ultimele descendente ale familieĭ. Cea d'ântâĭ emigră la anul 1774 în Rusia, după cum se constată pe actele procesuluĭ dintre ele. Maria muri la anul 1805.

Acésta avu o fică Sultana Popescu, prin care se stinse acéstă mare familie. In 1805 erea între dînsele un interesant proces, în care se vorbea de câte-și trele, cum și de filiația până la Nedelcu. Intre altele, Maria contesta acesteĭ din urmă legitimitatea. Sultana a murit se pare după 1830.

PRAJESCU

(Moldova)

Veche familie din Moldova, a căreĭ filiațiune probată începe din al XVI secol (1500), și din care eșiră maĭ mulțĭ boerĭ însemnațĭ. —

Lupu Prăjĕscu mare clucer, avea de soție pe Safta nepoata luĭ Simeon Stroicĭ, care și botează pe fiul luĭ Prăjescu. In urmă el moștenește întreaga avere a luĭ Stroicĭ, care n' avu copiĭ. — A rĕmas un zapis (înscris) din anul 1600, prin care acesta îĭ dăruește satul Miclăușaniĭ cu țiganiĭ dupĕ dânsul, luĭ Lupu.

Nicoară Prăjescu, boer însemnat, vel vistiernic al Moldoveĭ la anul 1610 (7118 Ghenar 16), împreună cu Boul, etc. — El primește la 1606 fiind vel Logofĕt, de la Eremia Movilă Voev. stăpânire peste maĭ multe părțĭ de moșie din Scheia și Oborocenĭ (13 April. 1606) și peste Stețcanĭ din Roman, vechea moșie a familieĭ. (Documente. de la Academia rom.)

Vorontar (saŭ Vârnotar) Prăjescu, este trecut în lista boerilor marĭ de sfat aĭ Moldoveĭ, în aniĭ 1606, 1607 și 1619, ca mare Comis al Mold. (v. Uricar, tom. XVIII).

Savin Prăjescu, vel vornic al țĕriĭ de jos, se află printre moștenitoriĭ Hatmanuluĭ Esaia Balica, care lăsase o avere imensă, — împreună cu Lupu Prăjescu, cu Ionașcu și Ștefan Prajeștiĭ. — Ionașcu Prăjescu erea vel postelnic.

Stolnicul Ștefan Prăjescu, pe care'l găsim cu titlul de mare stolnic în 1610—12 (7118—20), a avut 2 fiĭ. El cumpĕră de la un Petriman o moșie, pentru care a rĕmas mărturisirea boeruluĭ Pavel parcalabul de Orheĭ și alțiĭ,

din anul 1606. (Docum. Academieĭ.) Ceĭ doĭ feciorĭ aĭ sĕĭ aŭ fost: Gheorghe și Ioan.

Gheorghe Prăjescu, la anul 1641 scrie un zapis al sĕŭ, în românește.

Despre Ion Prăjescu vorbește letopisețul Moldoveĭ la anul 1651, când se face nunta ficeĭ luĭ Vasile Lupu, Roxanda, cu faimosul Timuș, Hatman al Cazacilor. Cât timp Hatmanul stete la Iașĭ: «nepoțiĭ luĭ Vasile Vodă, fecioriĭ luĭ Gavril Hatmanul și aĭ luĭ Giorgi și den feciorii de boerĭ de țeară, Niculaĭ Buhuș și Ion Prăjescu, toțĭ acolo în Cehrin pentru Timuș erea zălog....» — (Miron Costin. let. Cog. I, 322).

In domnia luĭ Ștefăniță Vodă fiul luĭ Lupu, (1659), venind Mustafa Pașa de Silistra la Iașĭ, letopisețul ne spune că el acuză de hainie pe Domn, pentru luptele ce avusese cu Constantin Voev. al Munteniei și cu Cazaciĭ, iar Pașa: «la plecare aŭ ales dintre toțĭ boeriĭ pe Toma Vornicul, pe Șeptilicĭ Hatmanul și pe Prăjescul Vornicul și i-aŭ luat în pază; și până n'aŭ dat câte-va pungĭ de banĭ nu i-aŭ slobozit pe aceștĭ boerĭ, însă de la marginea țĕriĭ....» (I, Costin M. p. 370). Pașa, în urma reclamațiuneĭ luĭ Stefan, fu chemat la Țarigrad, și d'abia scăpă de a fi decapitat pentru acea faptă.

Dumitrașco Prăjescu, erea biv-Postelnic la an. 1673, când căpătă dreptul de a face un pod peste un rîŭ pe moșiile sale, fiind în proces cu boerul Hăbășescu. (Doc. Acad.)

E de observat starea înfloritoare în care găsim această familie, prin mulțĭ din membriĭ eĭ, în jurul anuluĭ 1600, și de atuncĭ până în secolul actual.

In zilele noastre: — Iancu Prăjescu, † 1895 în vârstă de 104 anĭ. Insurat cu Profira Negri, are două fice, descendentele actuale ale familieĭ: Sultana căs. cu C. Miclescu, și Maria cu Ant. Doiciŭ.

PREJBEANU

(VALACHIA)

Familie originară din Oltenia, încă de prin începutul sec. XVII, având ca moșie satul Preajba din Romanațĭ.

Boerul PREDA PREJBEANU, la anul 1720 erea căpitan de plasă în jud. Romanațĭ, dupĕ cum relatează rapoartele administrațiuneĭ austriace. (Hurmuzache, Doc.)

Pan PREDA PREJBEANU, de sigur fiul sĕŭ, mare PAHARNIC în divanul Valahieĭ la an. 1775 sub Vodă Ypsilanti. (Doc. Ureche. etc.) Tot «paharnicul Prejbeanu» erea ispravnic de Argeș la 1782, Ianuare 4.

PAHARNICUL ION PREJBEANU, în actualul secol, erea însurat cu Eufrosina fica Profireĭ Kretzulescu, a luĭ Serezli. El avu copiĭ pe: Elisabeta C. Vidrașcu, Profira Cătuneanu, și: — MATEĬ PREJBEANU, însurat cu Haritina Lahovary, având o singură fată: Maria Scarlat Yarca. —

Până în zilele noastre trăiaŭ la Caracal: — MIHALACHE PREJBEANU †; și fratele sĕŭ...... PREJBEANU, fost înalt magistrat, care avu 4 copiĭ: Zoe căsăt. Jianu, Caterina Quintescu †, Constanța Jianu, și IORGU Prejbeanu, ultimul descendent al familieĭ.

Maĭ sunt alțĭ, în Oltenia, carĭ aŭ uzurpat numele dupĕ moșia Preajba.

PRISICEANU

(VALACHIA)

In divanul boeresc al luĭ Ștefan Vodă Cantacuzino, la anul 1714, se aflà ca vel CLUCER ȘERBAN PRISICEANU (doc. din 15 Iulie 1714). Peste puțin timp (1716), atuncĭ cu venirea «catanelor» Austriace în țară sub comanda unuĭ Mihul, și venind o parte din ele spre Piteștĭ: «făcea multe rele, și afară de jafurile ce făcea, și boeriĭ numițĭ aŭ omorît, pe Șerban cluceriul Prisiceanul, pe Grigore Vladescul vistier, și pe Preda postelnicul Isvoranu, și pre alțĭ mulțĭ». (Radu Popescu vornic; Cronica magaz. ist. IV, 55).

In lista boerilor carĭ aŭ contribuit către administrația Austriacă, se aflaŭ la 1719 în Dolj: PÂRVUL PRISICEANUL și ȘERBAN, acest din urmă probabil fiul celuĭ ucis sub Mavrocordat de Nemțĭ. (Hurmuzache; doc. tom. VI).

In actul pentru desrobirea vecinilor din Moldova, dat de Pr. Constantin Mavrocordat la 1749, între alțĭ boerĭ și călugărĭ iscălițĭ e și: Γρηγόριος Πυρσυχάνος călugăr, poate din această familie, înrudit cu ceĭ de sus.

Boerul PRISICEANU (poate Șerban II), a avut de soție la începutul sec. XVIII, pe fica paharniculuĭ Drăghicĭ Brătășanu, din care se născu apoĭ: BARBU PRISICEANU (1760).

Din această familie, originară de prin Oltenia, maĭ există încă descendențĭ autenticĭ.

PROROCEANU †

(VALACHIA)

Această familie, stinsă în secolul trecut prin cel maĭ cunoscut din membriĭ eĭ, a existat în decursul întreguluĭ secol XVII. Ea este o ramură din familia BĂLĂCEANU; şi avea veche proprietate satul Şerbăneştĭ din Olt, între documentele căruĭ găsim notele de maĭ jos. (în archiva St. doc. cit).

La anul *1600* se citează boerul DUMITRU DIN PROROCĬ, amintindu-se în acelaş an de sora sa care murise înainte de acea dată, MARIA Călugăriţa. Părintele acestor doĭ nu e arătat.

Maĭ târḑiŭ, în zilele luĭ Mateĭ Vodă Basarab, trăia DRAGULIN logofĕtul din Prorocĭ.

In fine, o filiaţiune scurtă se stabileşte de la:

RADU CLUCERUL, boer din Prorocĭ, dovedit împreună cu soţia sa Anca la anul 1654; maĭ adeverindu-se încă prin acel document ceĭ doĭ fiĭ aĭ lor: DUMITRAŞCU — şi

PAPA POSTELNIC de Prorocĭ, însurat cu jupâneasa Maria, care după moartea soţuluĭ eĭ, se călugări sub numele de Marta Monahia, după cum arată un act din 1695 (acelaşĭ doc. Arh.) când trăia încă.

Doĭ fiĭ aĭ sĕĭ, la acea dată (1696) muriseră deja. Ereaŭ: IORDACHE şi PREDA; un al treilea erea în viaţă, şi anume boerul PAPA PROROCEANUL.

După anul *1635*, între documentele monăstireĭ Horezul (Archiva Stat.), întâlnim pe Jupâneasa ELINA Proroceanca, soţia luĭ DRAGOMIR vel-vornic, din această familie.

PREDA PROROCEANUL marele căpitan, este bine cunoscut în cronica ţĕriĭ din timpul domnieĭ luĭ Brâncoveanu, la anul 1693. El erea fiŭ al postelniculuĭ Papa Proroceanul, cum am vĕḑut maĭ sus. — Impreună cu Bălăceniĭ, de la 1690 când Nemţiĭ cu generalul Heissler veniseră în ţară, Proroceanu erea din partea

lor. «Haisler generalul mergênd spre Bucureştĭ, aŭ trimes înainte pe Magne Groful generalul cu o seamă de oaste călărime, şi cu dênsul împreună erea Preda Proroceanul şi Mateĭ Bălăceanu vĕru-sĕŭ, poveţe fiind cel alt Bălăceanu Constantin tot erea cu Haizler.» (Radu Greceanu. — Cronica). După ce veniră în Bucureştĭ, povesteşte cronicarul că luară de la Drăgăneştĭ pe doamna luĭ Şerban W. Cantacuzino: «fiind din ceĭ ce erea cu Constantin Bălăceanul, anume Barbul Bădeanu i Preda Proroceanul vĕru-sĕŭ.»

La 1683, Constantin Cantemir domnul Moldoveĭ, voind să dea jos pe Brâncoveanu, aduse la sine în Moldova, pe boeriĭ pribegĭ din Ardeal, între carĭ: Preda Milcoveanul, Staico paharnicul, Preda Proroceanu şi alţiĭ, trimiţêndu'ĭ la Poartă să pârască pe domnul. Brâncoveanu W. aflând de aceasta, trimese darurĭ şi banĭ la Poartă, iar în schimb avu pe aceĭ boerĭ legaţĭ în lanţurĭ, şi aducêndu'ĭ la Bucureştĭ îĭ judecă de maĭ multe orĭ în divan, după care Staico fu spânzurat afară din Bucureştĭ, Preda Proroceanul la Ruşĭ, iar ceĭ alţĭ treĭ fură puşĭ in Ocne.

Cronicarul descrie cum Preda Proroceanul erea îmbrăcat după moda occidentală de atuncĭ, cu perucă albă, şl cisme resfrânte: «portul cel Nemţesc (saŭ să zic nebunesc) ce'l purta Preda de Prorocĭ, că avea chică (coafură) nemţească..., şi cismele cele nemţeştĭ cu pintenĭ lungĭ, ce le purta....» (magaz istoric, t. V p. 120).

După ce fuseseră prinşĭ în Ţarigrad şi aduşĭ în fiare la Bucureştĭ, domnul după ce'ĭ mustră, ordonă să fie duşĭ la monăstirea Snagov; iar Milcoveanul, Iaxa şi Haţag la ocnă, de unde se liberară peste un an. — «N'aŭ trecut multă vreme, şi pe Proroceanu l'aŭ trimes la Ruşiĭ-de-Vede de l'aŭ spânzurat la ḑiua târguluĭ; aşişderea şi pe Staico l'aŭ adus într'o noapte în târgul din afară al Bucureştilor, şi l'aŭ spânzurat în ḑi de târg *). Acest sfârşit aŭ luat aceştĭ boerĭ...».

Prin Preda de Prorocĭ care n'avu copiĭ, se stinse această familie.

*) După pravila ţĕriĭ, ce se citi cu ocazia mustrariĭ lor, în divan: «Boiarul care va umbla în potriva Domnuluĭ şi a ţĕriĭ, să'l spânzur şi să'ĭ facă spânzurătorile maĭ înalte cu un cot de cât ale oamenilor proştĭ...»

RACOTTĂ

(VALACHIA)

Familia Racottă derivă din familia Lecca, și anume: MARELE ARMAȘ GHINEA RACOTĂ, erea fratele Spatarului Lecca (tatăl luĭ Preda), și ambiĭ «nepoțĭ luĭ agă Leca de sub Mihaĭ Vv.», dupĕ cum arată precis un document din anul 1620. (docum. fam. Ghika, acad.) Ghinea Racottă care erea biv-mare Armaș la anul 1620, fiind frate cu spatarul Lecca, erea ast-fel fiŭ vestituluĭ agă din timpul luĭ Mihaĭ. Nu știm însă în ce împrejurărĭ a luat numele de Racotă; poate dupĕ o moșie saŭ o simplă poreclă.

Urmașul sĕŭ trăia în acelaș secol: — FIERA RACOTĂ MARELE VISTIER. La anul 1683, din ordinul luĭ Șerban Vodă erea însărcinat cu hotărârea moșiilor luĭ Mateĭ aga Filipescu din Teișanĭ, și ocinele ce se vor găsi. (Doc. Arhiv. St. mon. Vieroş). —

Urmașiĭ acestor vechĭ boerĭ, descendențĭ în zilele noastre aĭ familieĭ, aŭ rĕmas frațiĭ Racottă: — ALEXANDRU (1819 † 1899) fost militar; HARITON †, fost prefect; † COSTACHE, † IANCU, oficerĭ în cavalerie; și

VASILE RACOTTĂ (act.) al cincilea dintre frațĭ, fost căpitan de cavalerie. Căsătorit cu o Romanescu (†), are 2 copiĭ: NICOLAE Racottă, și o fică măritată cu George Golescu.

RACOVITZA

(Moldova — Val.)

Familie mare din Moldova, și care dete țěriĭ maĭ mulțĭ Principĭ. Ea se află printre boeriĭ Moldoveĭ, încă din secolul XV sub Ștefan W. — In privința numeluĭ, iată ce spune C. Sion: «adevěrata poreclă a Racovițeștilor este *Cehan*, și s'aŭ poreclit Racovitză, pentru că strěbunul Racovițeștilor bătrânĭ, într'o bejanie fiind fugită maică-sa cu el îngreuiată, l'aŭ născut în fundul Racoveĭ, și din botez pentru pomenire l'aŭ numit Racovitză». (Arh. Mold. p. 295). Dăm aceasta ca simplă tradițiune care a rěmas în neam. — Maĭ multe moșiĭ cu numele de «Racoviteștĭ» aŭ fost stăpânite de această familie; iar sub Stefan cel mare un strěmoș al lor se distinse în rěsboae, fiind rěsplătit de domn. —

Marele Logofět Pan Petru Racovitză, ocupă această mare demnitate a Moldoveĭ în prima jumětate a veaculuĭ XVII. La anul 1651 el muri și fu îngropat la biserica din Bodeștĭ (Neamtzu), zidită de dânsul și unde se află și epitaful sěŭ. Tot acolo se află Knezina Ileana, soția sa, de la care avu doĭ fiĭ, pe boeriĭ Toader și Zosim Racovitză.— (Ep. Melhisedec. Not. din M. etc.)

Nicolae Racovitză mare logofět, la anul 1673 în timpul luĭ Petriceicu W. sub care erea cancelar al Moldoveĭ, Vizirul aflându-se în țară în așteptarea Polonilor «aŭ trmes la Petriceicu Vodă de aŭ cerșit zălog boerĭ. Ci aŭ trimes Petriceicu W. pre Nicolae Racovitză logofětul, și pe Ionașcu Balș vornicul de țara de sus și pre Caraiman căpitanul..». (N. Costin — Letop. t. II, pag. 9)

Fiind ast-fel ostaticĭ, fură rĕŭ tratațĭ de Turcĭ, cum spune tot cronicarul.

Marele Vornic Ion Racovitză, (fiu? frate? al preced.). boer însemnat al Moldoveĭ, ca mare Vornic. El avu de soție pe fica luĭ Toma Cantacuzino din Moldova, și maĭ mulțĭ copiĭ. După cum ne transmite Neculce, el erea aliat cu Const. Cantemir, sub care trăia (1685), fiul sĕŭ Mihaĭ având de soție pe Safta fica luĭ Cantemir; și tot acesta botezase pe un fiŭ maĭ mic al luĭ Racovitză (v. letop. Mold. II, p. 243). — In afară de duoĕ fete: Tofana a spataruluĭ Ilie Enachi, și N... soția luĭ Cantacuzino Deleanu; marele vornic Racovitză a avut doĭ fiĭ, din carĭ se desfăcură douĕ branșe: Dumitrașco și Mihaĭ.

Hatmanul Dumitrașco Racovitză, e menționat adesea de cronicarĭ în timpul domnieĭ luĭ Grigore Ghica în Moldova (1627-33). Așa, dupĕ venirea acestuĭ principe, el lasă demnitatea de Hatman tot luĭ Racovitză, care «erea lipsit de nădejde ca să maĭ aibă vr'o milă de la vre-un domn strĕin, socotind că va fi în prepus pentru frate-sĕŭ Mihaĭ Vodă.... dar aŭ rĕmas Dumitrașco Hatmanul hodinit, și la mila domnuluĭ cu tot neamul luĭ, avându-ĭ în cinste și dragoste». (letop. III, 160). — In urmă, Racovitză cu ajutorul unuĭ corp de Tătarĭ rătăci prin Basarabia și Moldova în potriva aceluĭ domn, dar fu prins, tovarășiĭ sĕĭ aspru pedepsițĭ: «...dar Grigore Ghica ca un milostiv și adevĕrat creștin, nu că i-aŭ făcut vre-o rĕutate,.... ci pe urmă l'aŭ ertat»... (Amiras. t. III, 167, letop.) — Lupu Drăgutescu, partizan al sĕŭ, fu însă spânzurat, și chiar în acea zi muri și Hatmanul Racovitză «la care s'aŭ arĕtat drept județul luĭ Dumnezeŭ» (anul 1728).

La anul 1694, el erea vel clucer în Valachia, cu care titlu îl găsim iscălit într'un document (15 Oct.) pentru așezământul monast.. Sinaia. (doc. mon. Sinaia). — La 1715 e Hatman al Mold. Copiĭ sĕĭ și aĭ soțieĭ sale Ilinca Cantacuzino, aŭ fost: — douĕ fete, soțiile luĭ G. Balș și Ion Bogdan vornicul; apoĭ, Radu, Dumitrașco și Ioniță.

Marele Vornic Radu Racovitză (1708-1762). — La 1727 Grigore Ghika întărind pe tatăl sĕŭ ca Hatman, îl face pe dênsul vel jicnicer, și pe Bogdan cumnatul sĕŭ, medelnicer; iar apoĭ îl numește staroste de Cernăuțĭ, în semn de încredere. — In 1743 ca mare vistier al Mold., sub Ion Mavrocordat, e trimes de acesta ca împreună cu Hatmanul Razu și cu Vornicul Em. Costaki să meargă la Constantinopol spre a arăta Porțeĭ că e iubit de țară, și a controla cheltuelile agenților: «fiind-că cereaŭ banĭ neîncetat și nu se maĭ săturaŭ». — Boeriĭ, în aranjarea afacereĭ promiseră banĭ Viziruluĭ, lucru care la întoarcerea lor în țară supără pe domn, maĭ ales când veni un bumbașir spre a incasa baniĭ; boeriĭ fură pușĭ la închisoare și silițĭ a rĕspunde baniĭ, pe carĭ Mavrocordat nu voia să'ĭ plătească. Nu mult dupĕ aceasta, Principele fu mazilit. (Fotino. Ist. t. III, p. 104) — Radu Racovitză la 1750 e mare vornic. In 1762 zidește monăstirea Răducanu (T. Ocna) din jud. Bacăŭ, după numele sĕŭ. Pe peretele bisericeĭ se citește sub o rugăciune-inscripție, și versurile:

«Après avoir reglé les fortunes publiques
«J'ai donné des leçons aux plus grands politiques».
(Ep. Melhised. — Not. arh. din M.)

Radu Racovitză lăsă numaĭ *treĭ* fice. — Fratele sĕŭ:

Vornicul Dumitrașco R. e stabilit în Valachia, unde'l întâlnim pe la anul 1782 ca mare vornic al țĕriĭ de sus; ca mare logofĕt la 1775; ocupă maĭ multe demnitățĭ sub domniĭ Fanariotĭ. Soția sa erea Despa Palada, de la care se născură: o fată, care luă în căsătorie pe Istratie Cretzulescu; și un fiŭ, de asemenea numit: — Dumitrașcu Racovitză saŭ Dumitrache, mare paharnic la anul 1783; iar la 1814 mare-Vornic al Valahieĭ, sub Vodă Caragea. (v. urmașiĭ maĭ jos pag. 412).

Mare Clucerul Ioniță Racovitză, al treilea fiŭ al Hatmanuluĭ Dumitru, avu de soție pe Elena, fata boeruluĭ Razu, având doue fete. —

Al doilea fiŭ al Vorniculuĭ Ion Racovitză de la 1685, și fratele Hatmanuluĭ, erea:

Pr. MIHAIL RACOVITZĂ W. Cehan, domnul Moldoveĭ în treĭ rândurĭ: 1704-5; 1707-10; 1716-1727; apoĭ în Valachia 1730-31; și 1741-44. — In total domni de 5 orĭ, cam 17 anĭ.

Cea d'ântâiŭ domnie la 1704, o perdu prin cererile enorme de banĭ ce veneaŭ de la Vizirĭ. In cea de a doua, el se unește cu Petru cel Mare, ca și Brâncoveanu, spre a se scăpa de intrigĭ. Regele Carol al Suedieĭ însă îl semnalează Porțeĭ, care'l mazilește în Noembre 1709. — A treia domnie a sa în Moldova, ținu mult pe acele timpurĭ, peste 11 anĭ. Racoviță bate o armată de germanĭ la Cetățuia lângă Iașĭ, ajutat de o trupă de tătarĭ, și decapitează pe comandantul lor Ferenz. Nemțiĭ fiind în rĕsboiŭ cu Turciĭ, căutaŭ a prinde pe domn, după ce prinseseră pe Nic. Mavrocordat al Munteniei, dar trupele luĭ Ferenz fură învinse. Ca administrație, uniĭ cronicarĭ se plâng de birurile enorme ce pusese Racovitză asupra Moldoveĭ, și de cheltuelile ce făcea. In general această domnie a luĭ fu nenorocită, din multe cauze; poporul chiar se aliase într'un timp cu Nemțiĭ contra domnuluĭ, credincios Turcilor, ridicând chiar competitor la domnie pe Vasile Ceaurul.

Venind în Valachia peste un an (1730), fu acuzat și închis la Constantinopole. Grație schimbăreĭ viziruluĭ el scăpă. C. Mavrocordat plătise sume enorme ca el să fie omorît: Turciĭ luară baniĭ și se mulțumiră să'l exileze la Mytilen. (Xenop. V, 68).

Peste 10 anĭ e din noŭ domn, timp de vre-o 3 anĭ. Mihail W. Racovitză avu douĕ soțiĭ: pe fata luĭ Const, Cantemir, și apoĭ pe a Dediuluĭ spătarul, boer viteaz, de neam Albanez, și care servi adesea pe ginerele sĕŭ.

Safta Cantemir, care fusese numaĭ logodită cu P. Costin e dată în căsătorie luĭ Racovitză la 1768, el fiind mare comis, și apoĭ stolnic: «numaĭ că n'aŭ avut parte, că n'aŭ trăit mult cu dênsa, și i-a murit fiă-sa domnița Safta luĭ Cantemir.» (I. Neculce, cron. t. II, 233).

De la a doua soție avu însă 6 copiĭ. Fete douĕ: soția luĭ Scarlat Ghika și a boeruluĭ Negel. Băețĭ: Constantin V., Ștefan V., Ioniță și Mihail.

Constantin Vv. Racovitză Cehan, domni de două orĭ ca principe al Moldoveĭ: 1749-53 și 1756-57; și de două orĭ al Valachieĭ: 1753-56, și 1763-64. — In Moldova ia mĕsurĭ pentru reimpoporarea cu ceĭ emigrațĭ, menținând totușĭ impozite marĭ. — Tot el retrase un imposit asupra «văcărituluĭ», pe care îl desființă prin afurisenia a patru patriarhĭ, în fața poporuluĭ adunat la Iașĭ. — Maĭ mulțĭ grecĭ adușĭ de dênsul, nemulțumiră pe boeriĭ romanĭ, pentru care vre-o 100 emigrară peste granițe.

In Valachia întâmpină multă resistență din partea Cantacuzenilor și a luĭ Dudescu, carĭ fără cauză, intrigaŭ contra luĭ. El închide pe Mihaiŭ Cantacuzino; dar puțin după aceia moare, după uniĭ de o indigestie, dar în realitate otrăvit de dușmaniĭ sĕĭ, (1764), care susțineaŭ că s'a otrăvit singur în delirul frigurilor.

Fratele sĕŭ Ștefan îĭ urmă la tron în acelaș an.

Ștefan Racovitză Voevod, principe al Valachieĭ 1764-65. Grecul Stavarache, Capukehaia al ambelor țĕrĭ la Țarigrad, avea o mare autoritate la poartă, luând o mulțime de banĭ de la domn. El susține pe Racovitză, îndemnându'l la maĭ multe marĭ greșelĭ. Sultanul primi plângerĭ, și în acelaș timp dorind la comorile luĭ Stavarache, mizerabilul grec fu gâtuit.

Racovitză fu înlocuit, cu toate încercările sale de a se menține pe tron. — El avea de soție pe fica Hatmanuluĭ C. Ypsilante.

Ioniță Racoviță, fratele sĕŭ, al treilea din fiĭ luĭ Mihail W., avea de soție pe Smaranda Mavrocordat; — iar

Beizadea Mihalache Racovitză, fost mare Dragoman al Porțiĭ otomane, erea cel maĭ mic din frațĭ. Insurat cu o Șuțuleasă avu foarte mulțĭ copiĭ. La 1815 (Oct. 13) e în divanul Valachieĭ ca mare logofĕt al țĕriĭ de sus, etc. — Dintre copiĭ sĕĭ:

a) Alexandru Racovitză, căsătorit cu Anica Golescu avu maĭ mulțĭ copiĭ: o fată căsătorită cu Trăsnea, Elena cu generalul Dr. C. Davila, Constantin, Mitică și Ale-

XANDRU Racovitză, Felicia, și Zoe Grant; — representanți aĭ ramureĭ de aci.

b) GRIGORE RACOVITZĂ, însurat cu Cleopatra Brăiloiŭ.

c) NICOLAE RACOVITZĂ, avu un singur băiat, pe NICOLAE Racovitză, care la rândul sĕŭ avu 2 fiĭ: Ioan și Iacob, ambiĭ decedațĭ. — IOAN lăsă treĭ băețĭ: IOAN, căpitan de infanterie, MIHAI, căpitan de artilerie, și DIMITRIE. — Iacob fiul al doilea al luĭ Nicolae, †, are 2 fiĭ: GEORGE, procuror al trib. Vasluĭ și CONSTANTIN, căpitan de artilerie.

d) IANCU RACOVITZĂ, alt fiŭ al luĭ Beizadea Mihăiță, se însură cu o Damari. Cel maĭ mic dintre frațĭ, a fost părintele Meletie, care după cum se vede s'a călugărit, și fu apoĭ arhiereŭ la Sf. Spiridon.

e) SPĂTARUL CONSTANTIN RACOVITZĂ, fratele preced. și unul din fiĭ luĭ Mihăiță. A rĕmas din 30 Martie 1815 o anafora a boerilor către domn, prin care se dovedește vechimea și stăruința neamuluĭ Racovițesc: «dreptĭ fiĭ aĭ patrieĭ aceștia și ceĭ adevĕrațĭ pământenĭ evgenișĭ», în urma cereriĭ boerilor spătarĭ Constantin și Iancu Racovitză și ceĭ alțĭ frațĭ aĭ lor.

Domnul prin semnătura sa, face recunoaștere aceleĭ anaforale, păstrată în familie. — In ea se maĭ spune că: «...toate moșiile ce aŭ avut neamul Racovițesc în coprinsul Moldoviĭ, l'aŭ jertfit după vreme spre înzestrare monăstirilor din pământul acesta; cum povĕțuesc întru aceasta hrisoavele....».

Spătarul Constantin R., a avut doĭ fiĭ: GHEORGHE, (1800-1864), soție Maria Veneri, † fără băețĭ; — și

IOAN RACOVITZĂ, n. la 1797, † la 1854, care însurat cu Smaranda Alcaz, avu doĭ fiĭ: NICOLAE, n. 1830 † 1894 și:

GHEORGHE I. RACOVITZĂ, născut la 1839, mare proprietar la Iașĭ. Are fiŭ pe: EMIL RACOVITZĂ, n. 1868, doctor în științe. In 1898-9 face parte din importanta expediție belgiană de explorare antartică, cu vaporul Belgica.

La biserica Colțea din Bucureștĭ e îngropat DUMITRAȘCO

R., fiul luĭ Dumitrașco, din ramura cea altă a familieĭ care locuia în Bucureștĭ. O inscripție modernă ḑice: «Mormântul familieĭ princiare Racoviților. — In care repausă Alexandrina K. Șuțu născ. Racovitză, reposată la $^{2}/_{14}$ Aprilie 1866 în Bucureștĭ, cu toțĭ frațiĭ și surorile eĭ, tatăl sĕŭ Dumitrașco Racovitză, măsa Smaranda născută Ypsilanti, mătușa sa Luxandra Văcărească născută Racovitză. Erijat de fiul rep. Luxandra R., Grigore K. Sutzu.».

Tot acolo se află și mormântul de asemenea cu inscripție, al polcovniculuĭ D. Racovitză, cel din urmă din branșa sa.

RIOŞANU

(Valachia)

Boerul Barbu Rioşanu («Ryesanul»), la aniĭ 1719 şi 1720 erea Ispravnic în judeţul Gorj, dupĕ cum dovedesc rapoartele şi listele boerilor Olteniei din timpul ocupaţiuneĭ imperiale Austriace. — In 14 April 1732, erea mare căpitan, şi'l găsim într'un document semnat în T.-Jiŭ de vornicul Sĕulescu de Gorj, către Corneştĭ, cu recomandaţia expresă să nu maĭ împresoare moşia luĭ Rioşanu, fiind rĕmaşĭ în judecată. (v. Hurmuzache, Docum. tom. VI; şi ale Academieĭ).— Se zice că Rioşeniĭ s'ar fi trăgând din Radu Calomfirescu, căpitanul luĭ Mihaĭ.

In 1745, Drăghici Rioşanu zălogeşte nişte Ţiganĭ pentru banı împrumutaţĭ (8 Sept. 1745) fraţilor sĕĭ: — Constantin şi Radu Rioşanul. (Doc. Academ. r. an. 1745).

Din branşa principală de la Crajova, descendent din Barbu şi fiul sĕŭ Radu, trăia la începutul seculuĭ: boerul Rioşanu, care însurat cu Uţa Oteteleşanu, a avut copiĭ pe: Ioniţă Rioşanu, a căruĭ fică e Zoe; Marghioala Urdăreanu; şi Cănuţ Rioşanu †, care are fiŭ pe: Barbu Rioşanu (act.), căsătorit cu Smaranda Poenaru, având maĭ multĭ copiĭ. —

In Bucureştĭ, dintr'o ramură a familieĭ, erea:.... Rioşanu fost paharnic, crescut de Vilara consilierul intim al luĭ Vodă Bibescu. Căsătorit cu Zoe Isvoranu, erea înrudit cu Coţofeniĭ şi Slătineniĭ; şi avu fiĭ pe: — Mihail, şi Alexandru Rioşanu, avocat, căsăt. cu Zoe Porumbaru; având fiŭ pe: Grigore Rioşanu, şi 6 fice. —

ROSETTI - (Bibica)

(MOLDOVA)

Origina familieĭ acestea de sigur e înrudită cu a celor alțĭ Rosetti.

Origina adevĕrată a ambelor familiĭ, deosebite încă acum 300 de anĭ, e italiană, și refugiată de secolĭ la Constantinopol. (v. Rosetti).

Cel d'ântăĭ cunoscut dintre aceștĭ Rosetti în Moldova, e LASCARIS ROSETTI, pe la 1629, însurat din Țarigrad cu fica luĭ Ioan Cantacuzen, Bella. Fiŭ al luĭ Lascaris, care erea renumit la Constantinopol prin averea și calitățile sale, și care a fost mare Logotet al Patriarhatuluĭ, erea:

Pr. ANTONIE ROSET VODĂ, Domn al Moldoveĭ de la 1676—1678; fost sluger-mare sub domnia luĭ Petriceicu Vodă, când erea numit «Kiriță Draco». El făcu îmbunătățirĭ orașuluĭ Iașĭ, unde între altele aduse apa prin oale; și domni cu blândețe. Nu putu însă sta pe tron maĭ mult de doĭ anĭ, căcĭ fu silit să'l părăsească, din cauza opozițiuneĭ boerilor. Erea contimporan cu Cuparul Roset, capul celeĭ alte familiĭ a Rosețeștilor. Din patru copiĭ ce avu: Alexandru, cel mare, muri fără copiĭ; GEORGE al treilea avu numaĭ o fată Păuna, căsătorită cu fiul luĭ Șerban Vodă Cantacuzen la 1709; ELENA, se mărită cu un Rangabe; — iar

IOAN ROSETT, fiul al doilea în vârstă al luĭ Anton Vodă, însurându-se cu Elena Mavrocordat, avu 3 copiĭ: Maria măritată cu Const. Șuțu; MIHAIL, mare spătar în 1739 († 1741), fără copiĭ; și Nicolae. — Ioan Rosetti a murit în 1722.

Marele spătar Nicolae Rosetti, cunoscut prin 1753 cu acest titlu, e fiul luĭ Ioan. De el se știe că a avut 3 copiĭ: Eufrosina, al căruĭ copil erea Principele (?) Manuil; Costachi Bibică, vel Postelnic în divanul luĭ Gr. Calimah la anul 1767; — și

Scarlat Rosetti saŭ Carol, supranumit Bibica, de unde și derivă supranumele acesteĭ familiĭ. Carol Roseti erea armaș mare în 1758, pe urmă fu mare spătar și apoĭ Dragoman al Porțeĭ, în anul 1812, și în acelaș an trimes al Domnuluĭ la Poartă. Intr'o scrisoare către regele Prusieĭ, Boschiovicĭ spune că agentul de atuncĭ al Hospodaruluĭ Valachieĭ, anume Bibica, fusese disgrațiat și trimes în exil la Angora, pentru că ar fi intrigat în afacerile Patriarhieĭ. Francezii aveaŭ în el un bun prieten. (1812) —

Von Miltitz, într'o scrisóre către reg. Prusieĭ, din 10 Aprilie 1821, zice de moartea luĭ :..... «Acelaș principe (al Mold.) a omorît cu propria'ĭ mână și în felul cel maĭ grozav, în momentul când se declarase rebel, pe boerul Bibica, un bătrân respectabil în toate privințele, care ĭĭ dăduse sfat pe față în potriva partideĭ funeste pe care a luat'o.....» (N. Iorga; Fragm. III, 574.)

Fiul luĭ Scarlat Bibica a fost: — Ioan Bibica-R. (1750-1840), care avu cu totul 10 copiĭ: Constantin, George, Scarlat și Alexandru; și 4 fete.

Beldiman în Tragodia sa, spune că Bibica se purtase cu cruzime în timpul Eterieĭ, fiind ispravnic de Piatra, și îl critică cu violență.

George Bib.-Rosetti, fiul luĭ Ioan Bibica, intrând în armata austriacă se distinse până la gradul de general-major, cu care grad muri în 1875 la Viena.

Constantin, fiul precedentuluĭ, e tatăl Coloneluluĭ Vasile Bibica-Rosetti, n. 1839. A luat parte distingându-se în campania română-turcă din 77-78, ca colonel de cavalerie. † 2 Aprilie 1899 Bucureștĭ.

Aristide, fiul maĭ mic al luĭ Ion Bibică, (n. 1802) căsătorit cu Ortensia Ghyka, locui mult timp în Grecia și avu 4 copiĭ: — 3 fete, și pe George B.-Rosetti, inginer.

ROSETTI

Familie în Moldova din secolul XVII, venită din Constantinopol unde erea reputată printre cele maĭ nobile. — Origina eĭ este italiană din evul mediŭ: pe la 1310 a pierit în luptele luĭ Henric VII cu cetăţile din Italia, între carĭ Florenţa şi Roma, cavalerul Rosetti, din partida adversă Impĕratuluĭ, a guelfilor. — In Italia maĭ există încă o ramură a familieĭ, care a dat maĭ mulţĭ oamenĭ celebri în litere şi arte. —

Cea altă branşă din Moldova, care maĭ târḑiŭ se numi «Bibica», erea fără îndoială despărţită din aceasta de pe la începutul secoluluĭ XVII.

Pe la 1650 erea cunoscut în Moldova: Cuparul Rosett, care a jucat un mare rol pe timpul domnilor din epoca sa. In timpul luĭ Eustratie Dabija W. şi Duca, erea boerul cel maĭ cu vază la Poarta Otomană şi de multe orĭ mergea în soliile pentru alegerea Principeluĭ, demnitate ce ar fi putut orĭ şi când să aibă pentru sine. Sub Cantemir cel bătrân, formase un fel de partidă în jurul sĕŭ şi al Domnuluĭ, prin marele renume ce avea; şi tot prin stăruinţele sale făcù să se ucidă Miron şi Velicĭco Costin.

Urmaşiĭ acestora îşĭ rĕsbună rĕŭ sub Constantin Duca, asupra caselor luĭ Iordache Rosett şi a Hatmanuluĭ Bogdan, partizanul sĕŭ. Sub Antioh W., Roseteştiĭ revin la putere. Iordache Cupariul Roset, a avut cincĭ băeţĭ: — Lascar, care a fost mare spătar şi apoĭ Caimacam, şi care avu de fiŭ pe Aga George Rosetti. — Manolachi Capukehaia; — George mare vistiernic şi Postelnic; — Mihaĭ, şi Scarlat, amândoĭ Capukehaia la Poartă.

Ramura din Valachia:

Ramura Roseteştilor din Muntenia se trage din al doilea fiŭ al Cuparuluĭ Roset:

George Rosetti (Iordache) mare vistier, fost şi mare Postelnic al Moldoveĭ, însurat cu Maria fata luĭ Eustratie Vodă Dabija, † la 1720. A avut 6 copiĭ, din carĭ două fete: Caterina şi Victoria. — Din băeţiĭ vistieruluĭ George: al treilea, numit ca şi tatăl sĕŭ, n'avu posteritate; al doilea fu Constantin marele logofĕt, de care se trag maĭ multe ramurĭ din Moldova (vedĭ *Solescu*, *Ciortescu, Bălănescu*, *Rosnovanu*).

Comtele Nicolae Rosetti, nepotul cuparuluĭ şi fiul maĭ mare al Logofĕtuluĭ George. Primi titlul de comte al Imperiuluĭ German la 1733. Erea însurat cu fata luĭ Constantin Brâncoveanu, Ancuţa, de la care avu 1 fată şi 3 băeţĭ. Cronica ne spune că la 1716, boeriĭ muntenĭ ne maĭ rĕbdând asuprelile luĭ Nicolae V. Mavrocordat, fugeaŭ din ţară; doĭ-spre-dece trecură în Moldova, printre carĭ: «Nicolae Ruset logofĕtul, ginerele Brâncoveanuluĭ, Dediulescu vistiernicul şi doĭ feciorĭ aĭ luĭ Asan călăraş..», fiind primiţĭ cu cinste de Mihaĭ Racovitză Vodă.

Copiiĭ comteluĭ Nicolae aŭ fost: — 1. Maria căsătorită cu Banul Argetoianu. — 2. Constantin R., aĭ căruĭ patru fiĭ se stinseră fără posteritate: Ioan, Comtele Scarlat (1802-1872) (cunoscut sub numele de «Graf Rosetti»), Alexandru, şi Nicolae, n. 1825.

3. Comtele Scarlat Rosetti, al doilea fiŭ al luĭ Nicolae comitele, dede naştere la o branşă, alăturĭ cu a frateluĭ sĕŭ maĭ mic Alexandru, anume prin fiul sĕŭ: Dumitru Rosetti.

Fiul acestuia a fost vornicul Radu Rosetti (1820—1868), fost magistrat, prefect în maĭ multe rândurĭ, etc. Dânsul avu cincĭ fete şi un fiŭ: — a. Dumitru Rosetti (Max), publicist, ziarist, f. deputat. A publicat: «Cronice», «Dicţionarul Contimporanilor». Fiul sĕŭ este Radu Rosetti. — b. Coralia Săvescu, — c. Caterina Al. Budişteanu, — d. Ana Maiorescu, — e. Maria Negruzzi, — f. Zoe Bengescu. —

4. Alexandru Rosetti, mare logofăt și judecător al Divanuluĭ, căsătorit cu o Obedeancă, e fiul maĭ mic al comteluĭ Nicolae. — Ceĭ doĭ băețĭ aĭ seĭ ereaŭ : Dumitru, și

Constantin A. Rosetti (1816—1885), om politic însemnat. In tinerețe se ocupa cu literatura. La 1843 fu numit procuror, după care plecă din țară; reîntors (1846) se căsătorește cu Maria Grant. — La anul 1848, membru în comitetul revoluționar, joacă un mare rol în această mișcare; In acel an e prefect de poliție, secretar al guvernuluĭ provizoriŭ, și fondează jurnalul «Pruncul Român». — In luna Septembre, protestând contra regulamentuluĭ organic, e arestat de Fuad-Efendi și trimis la Orșova de unde 'l scăpă curagioasa sa soție. Istoricul Michelet a povestit acest mișcător episod.

Deputat în maĭ multe rândurĭ; fondator al jurnaluluĭ «Românul», e unul din principaliĭ resturnătorĭ aĭ luĭ Cuza. In guvernul de la 1866 e ministru de culte; apoĭ luând parte la marile acte politice, în 1878 e ministru de interne, apoĭ prezident al Camereĭ, apoĭ iar ministru în 1881. In timpul vieții sale, Rosetti a fost șeful partiduluĭ liberal.

Din căsătoria sa cu Maria Grant, avu 3 băețĭ : † Mircea (1850 † 1882) publicist distins ; Vintilă n. 1853, f. deputat, director al ziaruluĭ «Românul». (Fică: Alina); și Horia, avocat și deputat; are fiŭ pe: Constantin, și Maria.

— Aceasta e ramura munteană a familieĭ, descinzând din Comtele Nicolae Rosetti (1770).

Al doilea fiŭ al vel-Vistieruluĭ George Rosetti, decĭ frate cu Nicolae, a fost:

Constantin Rosetti marele Logofăt, boer devotat al luĭ V. Racoviță (1716), după cum spune și letopisețul cu ocazia venireĭ tătarilor în ajutorul Domnuluĭ, contra luĭ Ferencz: «cu alțĭ boerĭ nu s'aŭ încrezut despre venirea lor, fără numaĭ luĭ Donicĭ Vornicul și luĭ Constantin Roset vel Paharnic». (Letop. Kog. pag. 60, t. III). C. Roseti a avut patru copiĭ: Caterina, soția luĭ Const. Mavrocordat Vodă,

ANDREÏ logofĕtul, capul ramureï Roznovanu (vezï maï jos *Rosnovanu*); Hatmanul VASILE ROSETTI (4 băețĭ f. urmașĭ); și: ȘTEFAN ROSETTI MARELE VORNIC, cel maï mare din fiĭ luï Constantin, și tatăl a patru băețĭ, carĭ aŭ dat naștere la câte o ramură din famila Rosetti în Moldova: — George Roset (vezï ram. *Solescu*); ION, însurat cu o Mano avînd numaï doï fiĭ fără urmașĭ (Alexandru și Vasile); Constantin (vezï ram. *Ciortescu*); și Ștefan (vezï r. *Bălănescu*).

Numele acestora s'aŭ luat după moșiile, posesiĭ ale familieï: Rosnov, Solești, Ciortești și Bălăneștĭ.

Ramura din Moldova:

Ramura Rosetilor din Moldova, pe lângă branșele menționate, și carĭ descind din m. Logofĕt Constantin de maï sus, maï derivă încă din al treilea fiŭ al Cuparuluï Roseti: Manole, aï căruï descendențĭ aŭ format alte branșe.

MANOLACHE ROSET, fiul cupariuluï, are un loc distinct în istoria Moldoveï de la sfârșitul sec. XVIII. El începu a se face cunoscut de timpuriŭ. Duca Vodă (1672) ținea mult la familia Roseților care avea o mare influență pe acel timp, și pe care cronicarĭ maï totdeauna o numește: «Cupăreștiĭ», după numele luï Rosetti cel bătrîn, a căruï vază considerabilă trecu și fiilor sĕĭ. La 1684 Duca fiind domn al Munteniеï lăsă caïmacam pe marele postelnic George saŭ Iordache Rosetti, după ce primise caftanul de la Pórtă prin Lascarache Rossetti. (magaz. istoric, II, p. 14) Sub Constantin Duca, 1701, Manolache era postelnic, și cronicele vorbesc împreună cu fratele sĕŭ George. El este acel care prinse la Băcăŭ pe regele Polonieï Stanislas Leczinsky, pe care îl pedete cu onorurĭ luï Vodă Mavrocordat. Insurat cu Elena, fata vorniculuï Buhuș, a avut un singur fiŭ:

ȘTEFAN ROSETI MARE VORNIC. Domnind Mavrocordat, la 1712, ne spune cronicaru Neculce, că regele Stanislas Lecinsky venind din Pomerania, a trecut din Ungaria în Mol-

dova pe Trotuș «pe la Băcăŭ la Mărgineni, pe la Ștefăniță Rosett vornicul, cu puținĭ ómenĭ». — Peste cincĭ-spre-ḑecĭ anĭ, la an. 1727, e lăsat de Grigore Vodă Ghica în locul sĕŭ, caĭmacam al țăriĭ împreună cu Logofĕt Ilie Catargiul.

Vornicul Ștefan, continuă generația prin ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ: George (veḑĭ br. *Răducan*), și Ion. — Ion Rosetti a avut 2 băețĭ: Ștefan și George Medelnicerul Rosetti. (V. br. *Tetzcanu*).

Comisul Ștefan Rosetti, fiul luĭ Ion, însurat după Maria fata luĭ Krupensky, erea părintele a cincĭ copiĭ, din carĭ doue fete și 3 băețĭ: Grigore (v. branșa *Roseti-Filipescu*), George (v. br. *Orășanu*); și Constantin, (al căruĭ fiŭ Lupu, e tatăl luĭ Mateĭ, fără copiĭ căsătorit cu o Grecénu).

După cum s'a putut vedea dar, ramurile descinzând din fiul luĭ Iordache vistierul sunt: cea din Valachia, Solescu, Ciortescu, Bălănescu și Rosnovanu.

Cele descinzând din capukehaia Manole prin nepoțiĭ sĕĭ, sunt: Tețcanu, Orașanu și Filipescu. —

— **Rosnovanu.**

Această ramură a familieĭ Rosetti, derivă din Andreĭ R. marele logofĕt, fiul luĭ Constantin, și nepotul aceluĭ Iordache Rosetti vistierul, despre care toate Cronicele Moldoveĭ (1701) spun că fusese închis de Const. W. Duca și inimiciĭ sĕĭ, împreună cu fratele sĕŭ Manole Postelnicul și Lupul Costache: «ceĭ maĭ capete din boerĭ», și apoĭ liberațĭ de succesorul aceluia.

Andreĭ Rosetti avea frate pe Vasile Rosetti Hatmanul, care avea porecla de «Cilibiul», fiind mare spătar la 1749, mare vistiernic în divanul luĭ Scarlat Ghica la 1757, și apoĭ Hatman 1770. — El maĭ era numit și Rosnovanu, care rĕmase apoĭ frateluĭ sĕŭ Andreĭ și urmașilor luĭ. — Vasile Cilibiul a avut patru fiĭ, fără posteritate: George, Vasile (1775), Oreste, popă, Lascar mare Vornic; și 3 fete.

Din logofĕtul Andreĭ, însurat cu fata luĭ Sandul Sturdza,

se născu: NICOLAE ROSETTI, mare Logofĕt al Moldoveĭ, 1775. Căsătorit cu Maria Ghika Deleni.

Marele Logofĕt GHEORGHE ROSETTI (Iordache), fiul precedentuluĭ, la anul 1819 erea vel vistier al Moldoveĭ, și Prezident al Divanuluĭ. — † la 1836. De la soția sa, fica luĭ Gh. Balș, a avut pe Nicolae și Alecu.

— NICOLAE Rosetti-Rosnovanu, fost ministru de finance †, căsătorit cu Maria Ghika - Comăneștĭ a avut titlul de mare Logofĕt. — Fiul sĕŭ:

NICOLAE ROS.-ROSNOVANU n. 1843. Căsătorit 1. cu Ad. Cantacuzino și 2. cu L. Vogoridès, având 3 fiĭ: GEORGE, ANTON, EMANUEL.

— Vornicul ALEXANDRU ROSNOVANU, fiul luĭ Iordache, și frate cu Nicolae I, avu de fiŭ pe:

Colonelul GEORGE ROSNOVANU n. 1832, om politic, fost militar, prefect, deputat, senator. In rĕsboiul din 77-78 s'a distins ca șef al cavaleriei divizionare. — Căsătorit cu Alexandrina Câmpineanu.

Proprietatea familieĭ e moșia Roznov din jud. Neamțu.

— Rosetti-Solescu

Logofĕtul Const. Rosetti avu de fiŭ pe Vornicul ȘTEFAN din care derivă încă: Ciorteștiĭ și Bălănescu.—Ștefan Rosetti a avut fiŭ pe: GEORGE Rosetti mare Vornic, însurat cu o Catargi, tatăl luĭ:

GEORGE ROSETTI, Marele POSTELNIC, însurat cu Caterina Sturdza și capul ramureĭ Solescu. Din acesta se născură:

1. DUMITRU, fost deputat;

2. TEODOR ROSETTI n. 1834, om de stat, guvernator al Bănceĭ Naționale a Românieĭ, fost deputat, senator, ministru și Prezident al Consiliuluĭ în maĭ multe rândurĭ (de la 1875); f. Președinte al Curțeĭ de casație; actual Director al Bănceĭ agricole. Căsăt. cu Pulcheria Beldiman.

3. DOAMNA ELENA, soția Principeluĭ Alexandru Ioan Cuza al Românieĭ; — în fine:

4. CONSTANTIN ROSETTI, fratele maĭ mare al precedenților, avu 2 băețĭ: — GEORGE ROSETTI-Solescu, n. 1852,

diplomat, ministru plenip. la Belgrad, apoĭ la Petersburg din 1895; — și ALEXANDRU.

— Rosetti-Ciortescu

CONSTANTIN Rosetti, alt fiŭ al vorniculuĭ Ștefan Solescu și frate cu George, e capul acesteĭ branșe. Căsătorit cu o Beldiman, avu 3 băețĭ: — Mateĭ, † BENIAMIN, episcop de Roman; și

SCARLAT ROSETTI-Ciortescu. Acesta avu de asemenea 3 copiĭ: 1. Alexandru; 2. Colonelul ȘTEFAN ROSETTI, care avu de fiĭ pe: ALEXANDRU, STEFAN și LASCAR; — și 3. SCARLAT Rosetti, fost senator, aĭ căruĭ copiĭ sunt: doue fice, și ALEXANDRU Rosetti.

— Rosetti-Bălănescu

Stefan Rosetti, fiul Logofĕtuluĭ Constantin, avu un fiŭ numit de asemenea ȘTEFAN, din care derivă ramura ḑisă «Bălănescu». — Fiul luĭ Stefan erea: PETRE ROSETTI-Bălănescul, care e citat de Vornic Beldiman în «Tragodia» sa, cu ocazia mișcăreĭ greceștĭ de la 1821. El a fost mare Logofĕt al Moldoveĭ; și e tatăl luĭ

NICOLAE ROSETTI-Bălănescu, n. 1829 † la 1884, fost ministru de externe (1865), etc. — El a avut doĭ băețĭ, reprezentanțiĭ actualĭ aĭ acesteĭ ramure:

NICOLAE Rosetti-Bălănescu, n. 1865, deputat de Neamțu. Căsătorit cu Elisa Cornescu (fiŭ: Nicolae); și — PETRE ROSETTI-BĂLĂNESCU, fost magistrat. Căsătorit cu Zoe Cornescu.

Branșe din Rosetti, descinzând din Manolache Capucehaia (de la 1700), prin fiul sĕŭ Vornicul Stefan, și urmașiĭ acestuia:

— Rosetti-Răducanu

Ramura Răducanu (de la Radu = Răducanu) derivă din GEORGE ROSETTI, fiul Vorniculuĭ Ștefan și nepot al luĭ Manolaki.

Acest George Rosetti avu un fiŭ Radu, al căruĭ pronume s'a transmis de patru generaţiĭ, şi care avu de fiŭ pe: Radu Rosetti †, care avu 4 copiĭ (actualĭ):

2 fete; Lascar Rosetti; şi Radu Rosetti n. 1853, având de la soţia sa născ. Bogdan, 3 fiĭ: — Radu, Enric şi Eugeniŭ.

— Rosetti-Tetzcanu

Ramură înrudită la origină cu precedenta, şi care 'şĭ trage numele după moşie. Primul Teţcan e: Medelnicerul George Rosetti, fiŭ al luĭ Ion, fratele luĭ George Rosetti-Răducanu. — Insurat cu o Herească, avu un băiat: Dumitru Rosetti, aĭ căruĭ fiĭ aŭ fost:

Ion (fără posteritate), Caterina, Elena şi Constantin. — Constantin cel maĭ mare, se căsători cu o Romalo, din care avu pe: Dumitru Rosetti-Teţcanu (actual), căsătorit cu Alice Jora, având copiĭ: Constantin şi 2 fete.

— Rosetti-Orăşeanu.

Ştefan Rosetti, fiul luĭ Ioan şi frate cu George Medlnicerul, a fost însurat cu Maria Krupenski, cu care avu patru copiĭ: unul Grigore (din care descinde ramura Filipescu), şi cel-alt: George Rosetti, din care derivă branşa Orăşenilor. George Rosetti se însură cu Zamfira Donicĭ, din care căsătorie avu 2 fete şi 3 băeţĭ: 1. Grigore, †, cel maĭ mare, are fiŭ pe George şi 2 fete. — 2. Constantin Rosetti are 3 băeţĭ: Ercule, Emil şi Nicolae; iar —3. Lascar Roseti, două fete.

— Rosetti-Filipescu.

Din Grigore, frate cu George Rosetti (v. Ros.-Orăşanu), descinde ramura ḑisă Filipescu. Şi anume din fiul cel mare al luĭ Grigore: Dumitru Rosetti, însurat cu Felicia Krupenski, din care a avut patru copiĭ: Vasile, Petre şi două fice. — Grigore şi Ştefan Rosetti, fraţiĭ luĭ Dumitru n'aŭ posteritate.

RUDEANU

(VALACHIA)

Maĭ multe împrejurărĭ ne arată, că și această familie erea de aproape înrudită cu Basarabiĭ.

Ea ne apare prin documente și istorie, deja pe la începutul secoluluĭ XVI, când trăia:

DETCO, boerul din Ruda, de care se amintește la 1525. El jucă un însemnat rol la Domniĭ de la finele secoluluĭ XV. La 1467 între boeriĭ luĭ Radu Voevod, găsim pe: Detco stolnicul.

Prin fiul sĕŭ, BARBUL (?) (1530), avu doĭ nepoțĭ anume:

IVAN MEDELNICERUL de Ruda la 1573, și apoĭ mare logofĕt; dupĕ cum e citat la 1590 ca biv-vel logofĕt; — și fratele sĕŭ:

CHIRCA COMISUL ot Ruda, citat 1577, 1580, ca Comis mare; iar în 1586, 1595 ca mare Logofĕt. Avusese douĕ soțiĭ: 1. Jupâneasa Neacșa din Spinenĭ și 2. Jup. Maria (1600). El pare a fi murit pe la începutul sec. XVII, având un fiŭ:

CHISAR PAHARNICUL Rudeanul, la 1633 citat cu acest titlu; logofĕt 1586. — (Contimporan cu părintele sĕŭ Kirca, trăia boerul: Stanciul din Rudenĭ 1577).

Fiiĭ luĭ Chisar aŭ fost doĭ: — PÂRVU LOGOFAT Rudeanul (ot Ruda), care e citat la anul 1608 și la 1625 când erea însurat cu Neacșa, fata Caleĭ.

TEODOSIE MARELE-LOGOFĔT Rudeanul, fratele luĭ Pârvu, jucă un rol însemnat pe timpul sĕŭ. El fusese mare spatar, apoĭ la 1620 mare logofĕt; 1622 biv-vel logofĕt și apoĭ MARE BAN al Crajoveĭ. Avu de soție pe fica luĭ Preda

biv-vel Ban. — Cam în acelaș timp cu dânsul trăește, cum se vede prin documente (Arh. St.), TEODOR logofĕtul cu moșia Drăgăneștiĭ, fost sluger sub Ilias Wodă, citat înainte de 1615. La 1643 se vorbește de el împreună cu soția sa jupâneasa Stanca, de la care avu feciorĭ pe: CHIRCA RUDEANUL sluger 1643, apoĭ vel-Logofĕt 1662, și pe STAICO postelnicul (1640).

Boerul Rudeanul (Doc. Academieĭ), poruncește printr'un act din 1 Maiŭ 1636, postelniculuĭ din Albeștĭ, să vie cu socotelile luĭ Pârvu logofĕtul spre a se judeca cu dânsul; — din 1638 de la același: «Rudeanul paharnicul din Frăteștĭ.» (? idem; luna Ianuar.) —

Tudosie Banul avu 3 feciorĭ, de carĭ vom vorbi pe rând:

1. VLAD VISTIER RUDEANU și Logofĕt, fost paharnic la 1620, spătar 1622, vistier 1628. Insurat cu Despina (1626). E iscălit și adeverit prin numeroase documente. Fiiĭ sĕĭ aŭ fost: — ANDREĬ SPATAR Rudeanu, 1636, fost sluger 1634, postelnic 1628 și la 1655 vel clucer. La 1638 într'un act, se vorbește și de socrul sĕŭ Dumitrașco vistier. Avu un singur fiŭ Dumitrașco, 1649; — Catalina, 1638, sora luĭ Andreĭ, a ținut pe Radu logofĕtul Dudescu; — RADU postelnic 1633, 1646; și—VLAD LOGOF. RUDEANUL, al patrulea fiŭ al luĭ Vlad I, e amintit pentru prima oară la anul 1633 (20 Iulie), într'un hrisov domnesc de judecată între câte 3 frațiĭ. In Iulie 1671 ca paharnic, vinde cu fiul sĕŭ moșia Tocsobeniĭ, luĭ Goran logofĕtul Olănescu.

— Originară familia este din județul Vêlcea, unde avea și domeniĭ întinse la acea epocă, cum ne probează multe acte ale timpuluĭ. Localitatea de unde 'șĭ derivă numele se chema Ruda, și sate Rudenĭ, în diferite părțĭ ale țeriĭ.—

2. THEOPHIL RUDEANUL, călugăr la 1633, e apoĭ MITROPOLIT al Ungro-Vlahieĭ la anul 1638, ales în timpul luĭ Mateĭ Basarab, sub care are un rol considerabil. Intre 1643-45 patronează tipărirea maĭ multor cărțĭ bisericeștĭ la Govora, ca: Evanghelia, Invățăturĭ, Dereptător, etc., și e contimporan cu alt mitropolit însemnat și învĕțat al Moldoveĭ: Varlaam.

Un docum. din 1633 vorbeşte despre fiul (?!) sĕŭ, tânărul MITREA postelnicul ot Bereleştĭ. (Arh. St.)

3. PREDA SPATARUL RUDEANU, fost postelnic, paharnic 1642 şi spatar 1663. La 1673 vinde Tocsobenii luĭ Goran Olănescu. (Arh. St., Mitrop.) Din el se continuă filiaţia familieĭ, şi anume prin fiul sĕŭ, vestitul:

Mare Spatar DIICUL RUDEANU, (1675) apoĭ MARE LOGOFĔT la 1693 şi 1700, boer mare de care Cronicele româneştĭ vorbesc adesea. La 1689, când intrară Nemţiĭ în ţară, ajungând până la Crajova, Brâncoveanu W. vĕzu cu groază aceste mişcărĭ «şi socoti a maĭ trimete şi pe alţĭ boerĭ anume pe Diikul Rudeanul vel Clucer, i Constantin Ştirbeiŭ vel sluger, i Preda Brătăşanu vel pitar, ş. a. iarăşĭ cu rugăciune, făgăduelĭ şi dare....» Dar nemţiĭ nu ascultară şi înaintară la Brâncovenĭ «tot din a luĭ Bălăceanu povaţă făcându-se.» (Radu Greceanu. Cronica, cap. 7). In anul 1693, Brâncoveanu mărită pe fica sa Maria cu Constantin Duca Vodă al Moldoveĭ, la Iaşĭ, unde o întovărăşiră «cinstite şi marĭ obraze», anume Doamna Stanca muma luĭ Brâncoveanu, unchiul sĕŭ Cantacuzino, «i Diikul Rudeanul vel-logofĕt, i Kornea Brăiloiŭ vel paharnic, etc....» (id. p. 210, cap. 30).

La 1699 şi 1700, Diicul erea încă mare logofĕt. Pare că a trăit până la 1715. La anul 1714 vinde egumenuluĭ de Horez o vie în dealul Gărdeştilor, împreună cu fiul sĕŭ:

CHIRCA RUDEANU, fost vel-căpitan şi sluger; 1711-14 vel căpitan za Cerneţĭ, dupĕ 1714 biv-vel sluger. El a avut de soţie pe Ancuţa, fica spătaruluĭ Mihaĭ Cantacuzino; şi poate (?) soră pe MARIA Rudeanu, mătuşa luĭ Şerban Postelnicul Filipescu. (Doc. din Arh. 1704). Copiiĭ luĭ Chirca Rudeanul şi aĭ soţieĭ sale Ancuţa, aŭ fost:

Balaşa, măritată ântâĭ cu Bănică Greceanu, apoĭ cu Şerban Lupoianu; Ilinca a şetraruluĭ Mateĭ Călinescu; BARBU RUDEANU însurat cu Maria Călinescu, cu care n'avu copiĭ; şi

POSTELNICUL MIHAI Rudeanu, 1742, care ţinu pe fata

Tufeanuluĭ. O fică a luĭ se mărită cu grecul Scarlat Hiotu.—

In afară de această filiație maĭ găsim boerĭ Rudenĭ, al căror grad de rudenie cu ceĭ de maĭ sus nu ne e precizat:

— Teodosie căpitan de Ruda la 1663, e fiul luĭ Stancu și avu frate pe Preda, paharnicul din R., citat la an. 1672 ca vĕr cu Vlad Logofĕtul. Stancu e fratele luĭ Teodosie logofĕtul, 1634, care are de fiŭ pe Andrei spătarul, și pe Ancuța soția luĭ Stan vornicul din Grecĭ. — De sigur însă, că Teodosie logof. citat în 1634, e acelaș cu Teodosie Banul de maĭ sus, maĭ ales că se și spune că Preda e vĕr cu Vlad. Ast-fel filiația e perfect restabilită. —

— Ivan spatar Rudeanu la 1665, erea însurat cu Ilinca fata luĭ Hrizea spatar.

— Preda, Tudosie, și Staico postelniciĭ, sunt iar mărturisițĭ într'un act din 1636.

— Papa Rudeanul, la 1699 ia 6 boerĭ, cu rugăminte a'ĭ hotărnici moșia Cacaleți din Romanațĭ. —

— Grigore Rudeanu, boer din Crajova la anul 1720, în lista de boerĭ contrib. pe timpul administrațiuneĭ austriace.

Socol clucerul Rudeanu, reamintit la 1748 în condica monast. Aninoasa. Avea moșia Tomșanĭ.

— Iordache Rudeanu, polcovnic de Ilfov la anul 1779.— la 1830, un Manolache Rudeanu.

Singurĭ decendențĭ aĭ acesteĭ marĭ familiĭ, la jumĕtatea seculuĭ nostru nu maĭ aveaŭ vechile moșiĭ din Oltenia.

Ionița Rudeanu, căsătorit cu o Fălcoiancă, e tatăl luĭ Vasile Rudeanu. El poseda moșia Urzicenĭ din Ialomița, pe care o vêndu.

Vasile Rudeanu fiul sĕŭ, a fost militar până la gradul de căpitan în domnia luĭ Alexandru Ghika, căruia fu aghiotant domnesc. — Insurat cu o Fălcoianu avu un singur fiŭ:

Colonelul Constantin Rudeanu n. 1839. Militar, se distinse în campania din 77—78, fiind în armată până la gradul de Colonel.

Are fiŭ pe: Vasile oficer de artilerie; și fică: Maria.

SARĂŢEANU

(VALACHIA)

Veche familie originară din județul Buzĕŭ, unde apare prin secolul XV. Numele derivă de la loc. Sărata (Muscelul Sărăţiĭ). Primul membru cunoscut al acesteĭ familiĭ, este:

DRAGOMIR SPĂTARUL, cu proprietăţĭ pe Valea Buzĕuluĭ, pe la Pêrşcov, aprópe de unde urmaşiĭ sĕĭ fondară monăst. Pinuluĭ. Acest boer trăia pe la sfârşitul suteĭ XV, şi după importantul titlu ce avea, de sigur erea urmaşul altor boerĭ, ce trăiaŭ maĭ 'nainte. Ştim asupra luĭ, că rĕsculat în capul altor boerĭ din judeţul Buzĕuluĭ, contra luĭ Mihnea Vodă, e învins şi ucis de acesta în 1535.

Din acest Dragomir spatarul, se trăgea PREDA VORNICUL OT SĂRATA, care trăia pe la 1595, murise înainte de 1613, după cum ne relatéză documentele, şi de la care filiaţia familieĭ se urméză neîntrerupt. Gradul luì de rudenie cu Dragomir nu ne este cunoscut. Era însurat cu ILINCA, fata luĭ Mihalcea Vornic, care a jucat un mare rol ca Ban sub Mihaĭ Vitézul, şi din care descindea neamul Cândeştilor.

Preda ot Sărata a avut doĭ fiì: NEAGOE şi MIHAI, amândoì «POSTELNICI ot Sărata», carĭ între 1615—1620 sunt împreună ctitoriì monăstiriĭ Pinuluĭ (in plaiul Pârşcovuluĭ), refăcută apoi de Mateĭ Basarab care o închină Episcopieĭ de Buzĕŭ. Dânşiĭ dăruesc monăst. ce fondéză, moşia alăturată Brăeşcì, pe parte din care liberase de românie câţĭ-va locuitorì. De aci urméză între moşneniĭ Brăeşcĭ şi ctitoriĭ Sărăţeni, un proces care duréză tótă prima jumĕtate a secululuĭ XVI, şi chiar maĭ mult. (A se vedea în Archiv. Stat. documentele relative la moşiile Brăeşcĭ; Timoiul, Pinul, carĭ dovedesc intreaga filiaţie aut.).

Tot NEAGOE postelnicul ot Sărata, e fondator, — pre Mușcelul Sărății (în actuala comună Gura-Sărății), al schituluĭ, adĭ dispărut, dis «Schitul luĭ Negoiță».

In actele Sărățiĭ se vede figurând, pe la 1641, și DRAGOMIR VORNIC ot Sărata, nepot dintr'un frate N.....? al luĭ Preda Vornicul, decĭ vĕr cu Neagoe și Mihaĭ. Acesta însă n'a lăsat urmașĭ. —Postelnicul Neagoe a avut fiŭ pe DRAGOMIR IUZBAȘ saŭ căpitan de roșiĭ, pe care îl întâlnim în multe acte dintre 1640—1650. El conduce cu tărie procesul contra celor din Brăeșcĭ. Ramura luĭ se stinge însă printr'un fiŭ al sĕŭ: Mircan, care móre de tânăr, înainte de 1654.

MIHAĬ DE SĂRATA, comis și apoĭ postelnic, frate cu Negóe, are o fată Evda și un fiŭ, pe Stoichiță Spătarul. — EVDA ia de soț pe Mihaĭ Căpitanul; un alt document din 1665 ne spune că avusese soț (II-lea?) și pe un Parascheva Ciohodarul. Dânsa la 1656, iartă pe Brăeșcĭ din românie (servagiŭ).

STOICHIȚĂ SPATARUL ot Sarata, care a ținut pe o Nécșa, figuréză în numeróse acte din 1650—60. Dânsul móre lăsând copilul, Néagoe saŭ Negoiță, minor. NEACSA, disă pentru frumusețea eĭ: «porumbița», clădeșce ca vĕduvă, în amintirea soțuluĭ eĭ Stoichiță spătar, biserica disă a Porumbițeĭ pe Mușcelul Sărățiĭ.

NEGOIȚĂ PAHARNICUL SĂRĂȚEANU, fiul luĭ Stoichiță și al Nécșeĭ Porumbița, e cel dântâiŭ care ia numele de familiĭ care s'a perpetuat. In aniĭ carĭ aŭ preces 1679, dânsul a fost închis de Vodă pentru nesupunere; acest fapt îl aduse la datoriĭ, și la 1679 vinde cea maĭ mare parte din Muscelul Sărățiĭ, — moșia strĕmoșéscă, — finuluĭ sĕŭ Oprea și frateluĭ acestuia Nenciŭ, din care descind moșneniĭ Nenciuleșcĭ din actuala comună Gura-Sărățeĭ.

Fiiĭ luĭ Negoiță paharnicul nu dobândesc vre-un rang de boerie; eĭ rĕmân simpli feciorĭ de boer. Cel maĭ mare, STOICHIȚĂ a murit tânăr; al doile, numit DRAGOMIR, s'a însurat cu fica unuĭ Stan (?), luând zestre moșia Mărăcineniĭ-Mehedințuluĭ, pe care o vinde vestituluĭ Caloian căpi-

anul de Buzĕŭ; el lasă un singur fiŭ, Neagoe Sărătzeanu, pomenit în acte ca martor, 1714, și care n'a lăsat urmașĭ.

Gheorghe Sărățeanu (1700), al treilea fiŭ al luĭ Negoiță paharnicul, ia de soție pe Voica, fata luĭ Ianache iuzbaș ot Maxin, de la care are ca zestre siliștea Albeșcilor, care a rĕmas proprietatea familieĭ până la 1824, când paharnicul Dumitrake Sărățénul o dă zestre uneĭ fete a luĭ.

Din ceĭ doĭ feciorĭ aĭ luĭ Gherghe Sărățénu, Stoichiță móre tânăr, neînsurat; al doilea: Jane saŭ Ianache bivvel șatrarul, născut între 1700—1710, botezat după numele moșuluĭ sĕŭ despre mamă: Ianache din Maxin, e cunoscut sub numele de Iane Capuchehaia, după slujba pe care o ocupase mult timp la Nicopoli (Bulgaria), unde móre acolo de ciumă în 1754, el, soția sa Safta fata luĭ Doicescu din Bucureșcĭ, și 7 din ceĭ 9 copiĭ aĭ sĕĭ. Nu rĕmân în viață decât ceĭ 2 fiĭ maĭ micĭ: Constantin și Mirică.

Mirică (Dragomir), moare copil, puțin în urmă. — Constantin saŭ Dinu, născut în 1747, † în 1833, crescut de rudele mameĭ sale în Bucureștĭ, nu maĭ posedă la Sărată decât sforĭ micĭ din mușcelul Sărățiĭ, locurĭ părăginite. El e vestitul «Jugăurs», poreclă ce căpătase din cauza extraordinareĭ sale forțe musculare, și care supranume îl purta și fiul sĕŭ. — Polcovnic al județuluĭ Buzĕŭ în 1795, apoĭ vistier, dânsul clădește în 1813, împreună cu cumnatul sĕŭ treti-logofĕtul Nica Mușceleanul, biserica din Valea-Boteĭ. (Comuna Gura-Sărățiĭ). Ftori Vistierul Dinu Sărățeanu a ținut pe Mușa Musceleanu din Muscelul Dăreĭ (alăturĭ cu Muscelu Sărățiĭ), cu care avu 2 copiĭ, pe: Safta care a ținut pe un Ioniță Antonescu căpitan din Plaiul Buzĕuluĭ; și pe: Dumitrache clucer, apoĭ Paharnic.

(Mușa, fiica luĭ Drăghicĭ părcălabul Mușceleanu, la căsătoria eĭ cu Dinu Sărățeanu în 1778, erea vĕduvă dupĕ un Mateĭ ot Bucov, de la care avea un băiat Mateĭ. Acest Mateĭ născut în 1770, crescând în casa soțuluĭ mameĭ sale, Sărățeanu, e cunoscut sub acest nume; semnează

chiar MATEI CĂPITAN SĂRĂŢEANU, apoĭ Mateĭ Başbulucbaşa Sărăţeanu. Transmite acest nume ast-fel adoptat şi fiilor sĕĭ, (din carĭ Nica Sărăţeanu din Buzĕŭ şi fiiĭ).

PAHARNICUL DUMITRACHE SĂRĂŢEANU, fost clucer de arie şi serdar, născut în 1783, † 1859, fiul luĭ Dinu, sub regulamentul organic a fost deputatul boerilor judeţuluĭ Buzĕŭ, în obşteasca adunare de la 1837-1842. — (V. analele parlamentare). In 1842 represintă pe boeriĭ Buzoenĭ în extraordin. obştească adunare, care alege domn pe G. Bibescu. — Dânsul rezideşte în 1833 biserica-Porumbiţeĭ, făcută de strĕbuna luĭ Neacşa, şi în 1850, biserica Negustorilor din oraşul Buzĕŭ.

Paharnicul Sărăţeanu, din prima sa căsătorie în 1806, cu Voica Glodeanu, a avut o fată Ecaterina, care a luat pe Dumitrache fiul Slugeruluĭ Iordache Vernescu (al căruĭ fiŭ e G. Vernescu, fost ministru). — Din a II-a căsătorie (1821) cu Margareta Maxin, a avut de fiŭ pe

CONSTANTIN D. SĂRĂŢEANU, fost prefect, director general al penitenciarelor, senator. Magistrat, procuror general pe lângă înalta Curte de casaţie. — Impreună cu fiul sĕŭ :

CONSTANTIN C. SĂRĂŢEANU, magistrat, prim-procuror la Galatzĭ, sunt singuriĭ descendenţĭ aĭ acesteĭ familiĭ.

SBĬERA

(Bucovina)

Incă de pe timpul luĭ Alexandru cel Bun, se arată un prim strĕmoș al acesteĭ familiĭ, prin: — Popa Iuga, care se bucura de o favoare deosebită sub acel domn, și urmașiĭ sĕĭ Ilie și Ștefan (1401—47). In anul 1431 el primește o donațiune de sate pentru serviciile sale credincioase, de carĭ vorbește maĭ bine o nouĕ donațiune din 1434 (24 April), a luĭ Ștefan fiul luĭ Alexandru, pentru el și toțĭ urmașiĭ sĕĭ. La 1439 urmează o nouĕ confirmare de moșiĭ de la Iliaș și Ștefan Vodă, citându-se și numele fiuluĭ Popeĭ Iuga: Mihail.

Documentele și notele asupra familieĭ se găsesc în uvragiul special al d-luĭ Dr. Sbĭera, de unde culegem toate datele de aicĭ, adeverite prin acte autentice. (v. Familia Sbĭera; 1894, pag. 21—87)

— Anterior luĭ Popa Iuga, la anul 1407 și 1410 se găsește în hrisoavele luĭ Alexandru Vodă, numele de «Gĭorj Sperea» și Spenea, printre boeriĭ însemnațĭ aĭ sfatuluĭ. E foarte probabil ca aceștia să aibă vre-o legătură cu familia Sbĭera de maĭ târziŭ.

Popa Iuga, boerul de maĭ sus, ce erea în afecțiune la domniĭ de pe timpul sĕŭ, care'l numeaŭ «popa nostru», a avut de fiŭ pe Mihaiŭ saŭ Mihul grămăticul, care de asemenea primește maĭ multe darurĭ între 1435-50. Se poate presupune că fiul luĭ Mihail grămăticul este acel pan Ignat (saŭ Iuga) Popescul, pe care'l găsim ca mare vistiernic în uricele Moldoveĭ de la 1460-76, sub Ștefan W. cel mare.

Prin concondanța tradițiuneĭ familiare și a actelor rĕmase, s'ar putea deduce, după d. Sbĭera, că fiul boeruluĭ Gĭorj Sperea a fost jupânul Iuga (orĭ Ignat), existent ca boer mare sub Roman Vodă la anul *1392*; iar prin acea că boerul Gĭorj e numit «de la Șumuz» s'ar proba descendența din el, și a Popeĭ Iuga de sub Alexandru W., de de asemenea originar de la Șumuz. — In acest caz aŭ fost douĕ ramure ale familieĭ, aceia care o regăsim sub numele Sbĭerea sub Stefan cel mare și acea care poartă numele de «Popescul», din care marele vistier Iuga saŭ Ignat, după titlul moșuluĭ sĕŭ Popa Iuga, — tot în aceiașĭ epocă.

Sbĭerea pârcalabul, joacă un însemnat rol printre boeriĭ luĭ Ștefan Vodă, timp de 32 de anĭ de la 1457 - 1489. — La urcarea pe tron a luĭ Ștefan, Sbĭerea erea mare stolnic, care titlu il păstrează până la 1467. Apoĭ de la 1467—70 e părcălab al Cetățeĭ Albe; după care nu maĭ poartă nicĭ un titlu, fiind până la 1489 în fruntea marilor boerĭ aĭ țĕriĭ. Numeroase urice și hrisobule domneștĭ din timpul acesta, sunt iscălite de Sbĭerea.

Un uric al luĭ Ștefan Vodă din anul 14..., ne arată că boerul Sbĭerea avea de soție pe Mușa, fica stolniculuĭ Gĭurgiŭ și nepoata mareluĭ logofĕt Isaia, și că ea a vîndut luĭ Vodă satul Vlădeni din Botoșanĭ.

Un document posterior din 1573, dat de Pr. Ioan Vodă, amintește despre boerul Sima Sbĭerea care trăia sub Ștefan Voevod. Acesta avea între alțĭ copiĭ, douĕ fete: Magda și Mușa, înzestrate cu moșia Carapciul cumpĕrată de la Ștefan Vodă. Una din ele a avut de fiŭ pe: Toader, iar acesta pe Iurașcu și Vlad, cărora Ioan Vodă le dă hrisovul din 1573. — Nu încape nicĭ o îndoială că acest «Sima Sbĭerea» de sub Ștefan cel mare, e acelaș părcălab și stolnic Sbĭerea de care am vorbit.

In hrisoavele domneștĭ ale luĭ Petru Rareș, întâlnim pe Stolnicul Sbĭerea apoĭ pârcălab, urmaș (poate fiŭ ?) al precedentuluĭ, și anume: în urice dintre 1527 - 30 ca mare stolnic; iar între 1530 - 35 Pârcălab de Roman (Târgul noŭ). — Contimporan cu dênsul aproape, trăia un Dumitru

Popescul, ca mare paharnic și în urmă părcălab de Hotin 1532-39; și care de sigur erea în legătură cu Ignat de sub Ștefan cel mare.

Ioniță Sbĭerea saŭ Ionașcu, † 1572, e cel maĭ celebru membru al aceste familiĭ. Il găsim maĭ întâiŭ sub Alexandru Lăpușneanu, ca mare postelnic. Acest principe face în 1565, 24 Marte, o scrisoare prin care recomandă Sultanuluĭ și altor Suveranĭ strĕinĭ pe fiĭ sĕĭ, să'ĭ adăpostească și să'ĭ sprijine dacă ar avea nevoe de ajutor. Lăpușneanu subscrie, și împreună cu el boeriĭ Sbĭera și Dumitru, ast-fel denumițĭ: «Ilustrissimus Senatus, Dominus Sbiara, supremus Curiae Marschalcus, et Dominus Dimitro Dux...» (Hurmuzache, — Doc. tom. II, p. 132).

Sub Bogdan fiul luĭ Lăpușneanu, Sbĭera e mare vornic al țĕriĭ de jos (1569). Maĭ multe urice princiare, din care reese influența ce avea în familia luĭ Lăpușneanu, îl amintesc cu acest titlu și cu numele sĕŭ de: Ioan.

Marele vornic I. Sbiera pieri ucis de Ioan Vodă cel rĕŭ la anul 1572, după cum spune Ureche cronicarul: «...Ion Vodă pe postul cel mare aŭ venit la Iașĭ..... și de cazne groasnice și vĕrsare de sânge se apuca; și atunceș în ziua de Paștĭ, aŭ tăiat pe Ionașcu Zbĭerea și multe cazne făcea...». Aceasta din cauza apropiereĭ sale de casa luĭ Lăpușneanu și de Polonĭ. — Hasdeŭ ḑice de această decapitare: (în Ioan Vodă p. 251) «Aristocrația se înfioră vĕḑênd sub mâna călăuluĭ pe boeriĭ ceĭ maĭ de frunte, maĭ cu seamă pe bătrânul Ionașco Zbierea mare vornic al țĕriĭ de jos și dintr'un neam din cele maĭ antice ale Moldoveĭ. Capul sĕŭ se rostogoli la picioarele gâdeluĭ tocmaĭ în ḑiua Paștilor...» — In locul sĕŭ fu numit vornicul Dumbravă, pentru țara de jos.

Sub domnia luĭ Petre W. Schiopul apare un alt boer Sbĭera, care iscălește împreună cu alțĭ boerĭ două hrisoave domneștĭ din anul 1575. — El nu poartă nicĭ un titlul de boerie, dar se vede că era un boer cu influență ca și moșiĭ sĕĭ.

(D. Hasdeŭ în poema dramatică «Rĕsvan și Vidra», a

cărei acțiunei se petrece dupě 1590, are printre personagii pe un: «Sbiera, boer bătrân», un tip de boer vechiŭ și sgârcit. In mod documentat, nu știm nimic însă despre această persoană).

Pětrașcu Sbiera fost Părcălab al cetăței Neamțul, avea acest titlu și demnitate în timpul domniei luĭ Antonie V. Roset, 1675—78.

Fiind vorba de o hotărnicie la Baloșestĭ, maĭ mulțĭ boerĭ fac un raport către Principe în care se spune că la hotărnicia aceiea: «prilejitu-s'aŭ și Andrieș Bantoș și Pětrașcu Sbĭera Părcălabiĭ de Neamțu».

In acelaș timp cu Petrașcu trăia:

Varlan Sbiera logofět, și apoĭ mare armaș. La anul 1680 în domnia luĭ Duca Vodă, mulțĭ boerĭ fugiră din țară, dupě cum raportează cronicele, și se duseră în Polonia spre a scăpa de tirania domnuluĭ. Printre aceștia se aflaŭ: Tudosie Dubăŭ, Gavril Neniul, Ilie Moțoc, Drăguțescu, Murguleț, logofětul Varlan Sbiera, cu fratele sěŭ, și mulțĭ alțĭ. — Acel frate nu e altul de cât Părcălabul Petrașco Sbiera.

In Polonia erea refugiat și Principele Petriceicu, care la 1683 împreună cu aceștĭ boerĭ intră cu o armată de Polonĭ în Moldova, pe când Duca era cu Turciĭ la Viena. Acesta întorcându-se, Petriceicu trimese în Decembre 1683 armata de Moldovenĭ, Polonĭ și Cazacĭ, să prindă pe Duca la Domneștĭ în jud. Putna. Oastea de Moldovenĭ ereaŭ comandată de mare armaș V. Sbiera, de Vasile Bainski și alțĭ doĭ boerĭ. -- Duca fu prins și dus în Polonia.

Constantin Sbiera, fiul unuĭ din precedențĭ, ocupa boeriĭ sub Mihaĭ Racoviță W., fiind maĭ întâĭ mare șatrar și apoĭ dupě ce avusese acest titlu, numit vornic de Câmpul-lung, în care demnitate se afla la 1719 împreună cu biv-postelnic Vasile Ciudin. Fiul luĭ C. Sbiera vornicul erea (?):

Ion Sbiera de la Pârlișenĭ. Acesta s'a însurat cn Anastasia fata luĭ Țibul, proprietar al Satuluĭ Țibeniĭ din Bucovina. Ambiĭ zidiră pe la 1720-1730 o biserică cu hra-

mul adormireĭ în Siret. Trăia în ântâia jum. a sec. XVIII.

Vasile Sbiera trăia pe la 1780 și 1786, când, prin actele consistoriuluĭ episcopal, se vorbește despre o biserică, fondată de dânsul.

Niculaĭ Sbiera, fiul luĭ Ion, se stabili în Horodnicul de jos din Bucovina. Născut pe la 1758, el muri în 1829. Cu soția sa Lupa, fica preotuluĭ Aristarh Onică din Horodnic, el dete naștere familieĭ de azĭ, prin 7 copiĭ, dintre carĭ: — Ioniță, care se născuse la 1784. — Atanasie, n. 1785, avu fiŭ pe Ștefan, tată parohuluĭ din Siret Constantin Sbiera. — Giorgie Sbiera, cel maĭ mic fiŭ al luĭ Nicolae, 1719 † 1860. Insurat cu Ana fica luĭ Ilie Iliuță, aŭ avut 10 copiĭ, dintre carĭ doĭ fiĭ, anume:

Nicolae Sbiera n. 1834, paroh în Bucovina, căsătorit cu Ileana fica protop. Nicolae Dracinski având 3 copiĭ †.

Ion Sbĭera, al doile fiŭ al luĭ Giorgiŭ Sbiera, n. 1836. — Profesor și filolog. Membru al Academieĭ române, profesor la Universitatea din Cernăuțĭ. — A studiat și analizat prețiosul «Codice Voronetian», găsit la o monastire din Bucovina; a scris încă, o biografie a cronicaruluĭ Gr. Ureche, și însemnatul uvraj cu titlul: «Mișcărĭ culturale și literare la Românĭ din stânga Dunăreĭ, de la 1604—1714, Cernăuțĭ 1897», etc...

In 1899: Familia Sbĭera dupĕ tradiție și istorie și amintirĭ din viața autoruluĭ...», în Cernăuțĭ.

Are șase fiĭ: — Rem-Modest n. 1873, judecător la Siret, Trajan n. 1874, magistrat; Decebal, Radu, Alexandru și Mihaĭ.

ŞENDREA

(MOLDOVA)

Un prim strĕmoș al acesteĭ familiĭ, care s'a ilustrat în istoria țĕriĭ pe timpul luĭ Ștefan cel mare, — erea boerul:

ȘENDREA, care la anul *1395*, cum e probat prin documente, împreună cu Bratul și Stanislau, daŭ regeluĭ polon cauțiune pentru Domnul lor Ștefan Voevod: «Noĭ boeriĭ stăpânitorĭ Bratul, Stanislav.... etc, și boerul Șendrea...,» (Meldisedec). Fiul saŭ nepotul, în tot cazul urmașul sĕŭ:

HATMANUL ȘENDREA, se distinge în mod strălucit în rĕsboaele luĭ Ștefan V. cel mare. — Dionisie Fotino în istoria sa, zice că erea fratele mumeĭ luĭ Ștefan Vodă; el însă, dupĕ alțiĭ, erea cumnatul Domnuluĭ. — La anul 1473-75 (6987-89), erea Portar mare de Suceava și mare Hatman al Moldoveĭ. Lupta între Radu W. al Munteniеĭ și Ștefan cel mare, se dete la anul 1475 în favoarea acestuĭ din urmă. — Ca avant-gardă trimesese pe Hatmanul Șendrea, care se întâlni cu inimicul mult maĭ numeros, maĭ jos de Focșanĭ și Râmnic; însă numĕrul Moldovenilor fiind maĭ slab, fură nimicițĭ, și Hatmanul pieri în luptă. Dupĕ acea se dete lupta cea mare în care Radu fu biruit. Corpul luĭ Șendrea fu luat dupĕ câmpul de luptă «și l'aŭ dus de l'aŭ îngropat în biserica din Dolheștĭ lângă tatăl sĕŭ», zice Ureche cronicarul. — (v. Fotino III, 31; Șincaĭ II, 98; Tocilescu, 87 etc.). In amintirea eroismuluĭ acestuĭ boer, poporul dete loculuĭ unde se făcu prima bătălie cu Radu Vodă, numele de «Movila Șendreĭ», care a rĕmas în zilele noastre.

Un boer ȘENDRESCUL, dupĕ cum se vede în lista boerilor Moldoveĭ, unul din urmașiĭ Hatmanuluĭ Șendrea, erea

vel Spatar al Moldoveĭ în (7062, 17 Martie) 1554, și 1555 (Maiŭ 4), sub Alexandru W. Lăpușneanu. Această variațiune a numeluĭ, are legătură și cu acel al moșieĭ Șendreștĭ (din jud. Tecuciŭ), veche posesie a acestuĭ neam.

Boerul Sandu Șendrea, îl întâlnim într'un document din 1729, Noembrie 21, pentru moșie. (Academie). —

Dupĕ documente sigure, iată o schiță a descendenților Hatmanuluĭ, până aproape de 1800:

Hatmanul Șendrea † 1475, a avut fiŭ pe: Drag, aĭ căruĭ copiĭ aŭ fost: Rusca; Ghilăŭ, care avu 2 copiĭ; Șendrea, și 2 fete.

Șendre, fiul luĭ Drag, a avut un fiŭ: Pavel Șendré, aĭ căruĭ 2 feciorĭ, aŭ fost: Apostol și Tofan. Cel d'ânteiŭ avu un fiŭ fără urmașĭ; iar Tofan e tatăl luĭ Gheorghe.

Fiiĭ acestuia aŭ fost: 1. Apostol jicnicer, al căruĭ băiat erea Scarlat, călugăr. 2. Sandu, 1729; și

3. Iordache Șendre, al căruĭ fiŭ se numea tot Gheorghe. Acest Gheorghe e tatăl a 4 copiĭ: Năstase, slujer; Costache, Spiridon și Iordache, vel medelnicer. (v. rev. Archiva). — Aceștia ereaŭ singuriĭ descendențĭ pe timpul lor.

Astădĭ sunt urmașĭ din acéstă familie, în Moldova, carĭ se cunosc ca ast-fel, alăturĭ cu alțiĭ carĭ aŭ luat numele.

ŞEPTILICI

(MOLDOVA)

Una dintre familiile vechĭ și însemnate ale Moldoveĭ, care începe a juca un rol istoric încă din al XVI secol când deja eraŭ boerĭ marĭ, decĭ cu o origină mult maĭ veche, urcându-se ca a principalelor familiĭ moldovene, chiar înainte de 1400.

La anul *1543* (7051) în luna Octombre, Petru Rareș principele Moldoveĭ, tae la Hârlăŭ pe boeriĭ ȘEPTELICĬ și Avram Rotompan. (V. Bogdan. Texte slave p. 213).

Peste doĭ anĭ, CORNEA ȘEPTILICĬ GHENGA, jicnicerul de Sucéva, este primit, în anul 1545, de Sigismund August mare principe al Lituanieĭ, ca ambasador din partea luĭ Petru Rareș, împreună cu alt nobil Nicolae Burla staroste de Șipin ; la care el răspunde printr'o ambasadă Domnuluĭ Moldovén, dând și salv-conduct solilor prin Vilna, spre a trece la Moscova. (archiva Ist. de Hasdeŭ, pag 122)

Inainte de a vorbi despre hatmanul Șeptilicĭ, ucis la 1621, să vedem pe scurt o filiație importantă a uneĭ părțĭ a familieĭ, înainte de 1600, ce ni se oferă de documentele contimporane : GABRIEL, feciorul luĭ ȘEPTELICĬ din Văscăuțĭ, avea de fică pe MARIA Șeptilicĭ, în al căreĭ testament datat din anul 1592 (Ianuarie), lasă satul Văscăuțĭ ficeĭ sale Angelina și gineruluĭ eĭ Dumitru Corlătescu. (Doc. Academie). Tot Maricuța, fica luĭ Gabriel și nepóta luĭ Șeptilicĭ de la Văscăuțĭ, vinde o parte din acéstă moșie, frateluĭ eĭ Vasile la 1610, 24 Sept. (idem)

Acest VASILE ȘEPTILICĬ, fost mare vătaf, e Postelnic al Moldoveĭ la anul 1619. El erea însurat cu jupânésa To

Iana (fica Tofaneĭ, care erea fica Marieĭ, și acésta la rîndul sĕŭ fata Hatm. Lucá Arbore); și a avut următoriĭ feciorĭ : Ion, Vasile, Lupul, Grozav, Drăguță.

Mariuța, sora luĭ Vasile, a avut de fiŭ pe: DUMITRAȘCU SEPTELICI. Un chrisobul de la Alex. V. Iliaș, din 1621, obligă să se înplinéscă paguba de la ceĭ ce aŭ luat bucate dela el. (Academia rom. doc.) Printre actele Murguleștilor, boerĭ moldovenĭ emigrațĭ și stabiliți în Polonia, se află un act din 1625 prin care dânsul cumpără o vie de la Costea fiul Vrânceneseĭ, cu 220 talerĭ. (Arhiva Ist.; Hasdeŭ).

HATMANUL ȘEPTILICĬ, e unul din principaliĭ factorĭ în evenimentele tragice de la 1621. In acel an, Gaspar Grazziani, Domnul Moldoveĭ, fiind învins de Turcĭ și Tătarĭ, cu tot ajutorul Polonilor, voi să fugă ca să scape de pericol, în Polonia. După ce trecu Prutul, nóptea cu puținĭ de aĭ sĕĭ, fu ucis toamaĭ de doĭ boerĭ ce ereaŭ cu dînsul : Hatmanul Șeptelicĭ și Goia postelnicul. «Gróznică și mârșava faptă, și ne audită în toate țările creștineștĭ! exclamă Miron Costin cronicarul. Domnul, orĭ bun, orĭ răŭ, la tóte primejdiile luĭ ferit trebuește... Plătit'aŭ apoĭ cu capetele sale acéstă faptă, și Septilicĭ și Goia, dela Alexandru Vodă pe lege dréptă; că le-aŭ tăiat capetele, iar trupurile le-aŭ aruncat în eșitóre. Și cu cale aŭ făcut.»

Ast-fel periră decapitațĭ aceștĭ doĭ boerĭ marĭ, și de pe urma lor, nevinovatul vornic Bucioc, care tot-deauna ajuta pe Gaspar, fiind tras în țeapă.

In «Vornicul Bucioc», dramă de V. A. Ureche, Șeptelicĭ cu Goia iaŭ o parte însemnată la acțiune, în care caracterele și intrigile lor sunt descrise amănunțit.

Un alt HATMAN ȘEPTELICĬ, este arestat (1659) de un pașa Mustafa de la Silistra, sub pretext de trădare către împărăție, împreună cu Prăjescu Vornicul, liberându'ĭ numaĭ în schimbul uneĭ sume marĭ. Princip. Ștefăniță, pe atuncĭ domn al Moldoveĭ, reclamă la Constantinopol pentru acésta și pentru insulta ce'ĭ făcuse Pașa, venind în Iașĭ fără motiv. Tatăl săŭ Vasile Vodă, fiind acolo, spriji cererea la Vizir, care chema pe Pașa, ce d'abia scăpă de la pe-

dépsa capitală, «iar Kihaea luĭ aŭ plătit acea faptă cu capul», (Letop. Cogăl. I. 371).

După tóte probalitățile pare că acesta e tot una cu, SEPTILICĬ POSTELNICUL, pe care îl aflăm într'o mărturie a divanuluĭ Moldoveĭ din 1673.

O carte de judecată de la divanul veliților (marilor) boerĭ aĭ Moldoveĭ, din anul 1742, ne vorbește de GHEORGHIȚĂ SEPTELICĬ LOGOFĂTUL, a căruĭ fică Tofana căminăróia, murise puțin după 1700, când măritase pe fica eĭ Maria cu Sulgerul Adam Luca. — Așa dar Gheorghiță Logofĕ tul, probabil nicĭ n'a apucat să trăiască în secolul XVIII, de óre-ce nepóta sa de fică se mărită la 1700. Decĭ trăește tot în veacul XVII, contimporan cu ceĭ de maĭ sus.—El maĭ avu o fică: Safta Drăguțésca.

ILIE ȘEPTILICĬ, trăia în secolul XVIII, când e citat la 1758 fără nicĭ-un titlu, în niște acte, împreună cu nepotul sĕŭ:

NATANAIL SEPTILICĬ eromonahul, 1758 (Docum. Academieĭ). Face un zapis de vênzare împreună cu unchiul sĕŭ.

La înșirare unor din familiile Moldoveĭ, puse de Cantemir în Descrierea Moldoveĭ, T. Boldur-Lățescu, însemnează de la dânsul că această familie s'a stins.

Se póte afirma însă că maĭ există descendențĭ «adevĕrațĭ», din această familie, care de și de pe acum 150 de anĭ a căzut, totușĭ în timpul D-nieĭ luĭ Scarlat Calimah, trăia ILIE ȘEPTILICĬ, care de și sărac și redus de tot, posedà acte doveditoare de descendența sa din marea familie de odinioară.

SION

(Moldova)

Origina adevărată a acesteĭ familiiĭ nu se cunoaște cu siguranță. — Strĕmoșul eĭ este: Ionașcu Coșăscul, vechiŭ răzeș locuitor din Cosĕșcĭ (Vasluĭ), pe la a doua jumĕtate a secoluluĭ XVII și despre care nu se știe maĭ mult. Singurul strĕmoș despre care sunt date sigure, e Toader Sion, medelnicer, care trăia pe la 1725. Acesta avu fiĭ, pe Constantin, Ioniță și Iordaki.

Iordache Sion (1738—1812), baș ceauș și în urmă stolnic, a ținut în căsătorie pe Ecaterina Danu cu care avu 6 fii: Spătarul Antohi, Pah. Ioniță, Neculae, Costache, Serdarul Toader, și Paharnicul Constantin.

Constantin Sion, paharnic, născut 1795, scrise Arhondologia Moldoveĭ, lucrare fără merite istorice, cu înșirare de nume de tot felul, un pamflet al timpuluĭ.

Această carte părtinitoare a fost scrisă pe la 1850, și se crede că Const. Sion e și autor al Croniceĭ luĭ Huru, dovedită de uniĭ ca falșă. — Nepot de fiŭ al paharniculuĭ Constantin, a fost:

Gorge Sion, poetul, n. 1830 la Hârșova. S'a distins în literatură: Traduse din Racine, Molière, etc, imită pe Béranger în poesiele sale. A maĭ scris 101 «Fabule», carĭ sunt dintre cele maĭ bune scrise în românesce. De asemenea însemnate «amintirĭ» istorice, și maĭ ales traducerea opereĭ luĭ Dionisie Fotino: «Istoria generală a Dacieĭ» în 3 volume. Membru al Academieĭ rom. — G. Sion a murit la 1892.

* * *

Istoricul familieĭ Sion, ast-fel cum e făcut de paharnicul Const., urcă origina familieĭ la un fiŭ de han tătăresc de la Crîm, anume DEMIR-SULTAN, care fugind de la tatăl sĕŭ veni în Moldova incognito, slujind ca ostaș sub Hatmanul Șendrea (la 1462?). In urma maĭ multor vitejiĭ făcute în rĕsboae, Ștefan cel mare botezându'l cu numele de DRAGOȘ l'a boerit, până la rangul de vel-vornic, însurându'l cu Dahina fica luĭ Oană vistierul. El ar fi avut de fiŭ pe DUMITRAȘCU, părcălab de Hotin, ginere al spătaruluĭ Petru Clănăŭ. Acest Dumitrașcu a avut de fiĭ pe paharnicul IONAȘCU, și pe Vistiernicul AVRAM, din care se trag Cantemirescii (?!)

Ionașcu pah. avu de fiŭ pe: RĔSBOIAN STOLNICUL, care luă de soție pe fica luĭ Moise V. Movilă, cu care avu un fiŭ, pe un alt IONAȘCU paharnic Coșĕscu, însurat după fata Stolniculuĭ Sandu Sturza.

Din această însoțire, Ionașcu avu un fiŭ pe SION VORNICUL, al căruĭ fiŭ se numea Andreĭ paharnicul, ce fusese sol la Constantinopol și care ținea de soție pe Irina, sora Domnuluĭ Eustratie Dabija, «și aŭ născut pe ANDREĬ PAHARNICUL, care întru însoțire cu Ilinca fata luĭ Ioan Bogdan vel-logofĕt, aŭ născut pe ANDREĬ Medelniceriŭ, care întâĭ aŭ fost însoțit cu Irina fata luĭ Neculaĭ Buhuș Hatman, și al doilea cu Gafița din Țarigrad, și aŭ născut pe IONIȚĂ sterp, și pe TOADER Medelniceriŭ».

Despre acesta și urmașiĭ luĭ, am vorbit maĭ sus.

In arhiva istorică de d. Hasdeŭ, e publicat un document datat din Coșescĭ, 9 Iunie 1696, îmânat de George Sion, despre care editorul însă nu garantează, fiind transcris după o copie, al căreĭ original s'a perdut. In acest document, boeriĭ Ceaur, Ramandi și Toader Conțescul, rânduițĭ de domnie spre a cerceta procesul dintre Ilinca Sion și nepoțiĭ vistiernicului Avram, raportează despre împăcarea împricinaților, arătând tot de odată origina familieĭ Sion din haniĭ Crîmuluĭ. —

Toțiĭ Sioniĭ de adĭ, descind din Constantin paharnicul și frațiĭ sĕĭ.

SLATINEANU

(VALACHIA)

Familie care apare cunoscută prin secolul XVII, dar a căreĭ origine este mult maĭ veche. Numele eĭ se trage de la orașul Slatina, unde avea proprietățile și reședința încă în vechime.

Pe la 1648 s'aŭ strămutat la Têrgoviște, în capitala țeriĭ de atuncĭ, și unde chiar a rĕmas de la dânșiĭ o biserică. După cum spune Col. Popozoglu (în Ist. Bucureşt. p. 10), un C. SLĂTINEANU din Têrgoviște, care zidi biserica «Stelea» de acolo, zidi și în București o biserică cu acest nume, pe care apoĭ o refăcu Pr. Vasile Lupu, al Moldoveĭ.

Boerul ENÉ SLĂTINEANU, e trunchiul actualeĭ familiĭ. Trăia pe la 1700, fiind căsătorit cu fica luĭ State paharnicul Leordeanu, de la care avu 3 copiĭ. — Un frate al sĕŭ, NICOLAE Slătineanu, avu un fiŭ CONSTANTIN, biv-vel vistier la anul 1758.

La 1732, pe IANE Slătineanu îl întâlnim în Oltenia, unde niște acte (v. Hurmuzache), în carĭ e citat cu titlul de medelnicer, arată niște conflicte ale luĭ cu vămile de atuncĭ. — Copiĭ sĕĭ cu Leordeanca, aŭ fost: — o fată, măritată cu Cândescu; și 2 băeți: Ion și Radu.

Din RADU SLĂTINEANU, MARE VORNIC, care trăia după jumĕtatea secoluluĭ trecut, se trase o ramură stinsă în vremurile nóstre. La 1788 erea în divanul domnesc ca vel vornic de țara-de-sus. El avu din căsătoria sa 1-iŭ cu o Cretzulească și 2-lea cu o Fălcoiancă, treĭ copiĭ: — 1. o fată, soția Banuluĭ Bărbuceanu Vacarescu: — 2. IORDACHE SLĂTINEANU, fost caimacam al țeriĭ, însurat cu fata Banu-

luĭ Racovitză, fără urmașĭ; și — 3. SCARLAT Slătineanu, marele Vornic, însurat cu fica Banuluĭ C. Filipescu, de la care avu pe Zoe, și pe: ION SLĂTINEANU, fost mare Logofĕt, ale căruĭ fice, de la soția sa Maria Niculescu, aŭ fost: Alina Hahn, și Zoe Lenș.

Fiul maĭ mare al luĭ Ienea Slătineanu, era IOAN SLĂTINEANU, prin care derivă actualiĭ. La 1739 erea mare Vameș și caimacam al luĭ Mavrocordat. Acesta e fondatorul bisericeĭ din Slatina și avu de soție pe Smaranda, fica luĭ Pârvu Cantacuzino. A avut 3 copiĭ:

Luxandra soția luĭ Bălăceanu; Uța; și

Clucerul DUMITRU SLĂTINEANU, care trăia la începutul seculuĭ nostru; și din a căruĭ căsătorie cu o Palada, se născură patru fiĭ și o fică, soția luĭ P. Obedeanu:

1. Clucerul COSTACHE SLĂTINEANU, însurat cu fata luĭ Deșliŭ, din care avu 4 fice: Ana Vlahutzi, Zoe de Zalewski, și Maria Cesianu.

2. PAHARNICUL BARBU Slătineanu, fost Consilier la Curtea de Cassație. Insurat cu Maria Lehliŭ, având 3 fiice: Elena Filitti, Pulcheria Mosco și Ana Berindey.

3. Comisul IORDACHE SLĂTINEANU, căsătorit cu Anastasia Câmpineanu. Al treilea fiŭ al luĭ Dimitrie. — El avu o fică: Elena Rallet și un fiŭ MATEĬ SLĂTINEANU †, aĭ căruĭ doĭ fiĭ sunt: GEORGE, magistrat și EMANUEL.

4. NICOLAE SLĂTINEANU fost pitar, fiul maĭ mic al luĭ Dumitru, căsătorit cu o Coțofeanu, avu băețĭ pe: SCARLAT; TACHE †, fost capitan de cavalerie; și căpitanul CONSTANTIN Slătineanu, căsător. cu L. Cretzeanu.

SPINEANU †

(VALACHIA)

Familia boerilor Spinenĭ e una din vechile neamurĭ ale țeriĭ. Strĕmoșiĭ eĭ, sunt bine cunoscuțĭ prin documente din veacul XVI. Familia Coțofenilor derivă dintr'ânsa, ambele având o origină comună. (v. acésta).

Boerul N... care trăia pe la jumĕtatea secoluluĭ XVI, a avut maĭ mulțĭ copiĭ:

DIICUL clucerul; ȘERBAN Banul, citat la 1577 în documentele satuluĭ Bistrița din Mehedințĭ, în carĭ găsim și pe ceĭ urmĕtorĭ. (Arch. Stat. B., Bistrița). Jupanița NEACSA, sora lor, care era măritată (1588) cu Chirca comisul din Ruda (Rudeanu); — în fine JUPÂNÉSA MARA, care avu de soț pe PREDA Clucerul ȚÂNȚAREANU, † 1638. Mara e citată la anul 1602, și avu urmĕtoriĭ copiĭ, după cum reese din actele Bistrițeĭ, de carĭ am amintit maĭ sus: — Dumitrașco Clucerul SPINÉNU, de care vom vorbi în urmă, GHEORGE VORNICUL din Sărdănești, care la 1648 erea decedat: Paraschiva postelnicul, 1649; MIHAĬ Spatarul COȚOFÉNUL, (v. acesta) amintit la 1634 și cunoscut în cronice; JUDITA Spătăreasa, probată între 1648—68 (avu de fică pe Stanca, soția luĭ Ionăș serdarul); și PREDA, de asemenea citat la 1649.

Se poate vedea dar, că din aceștĭ șapte copiĭ aĭ Mareĭ, ereaŭ treĭ fete; iar din băețĭ, ceĭ treĭ maĭ însemnațĭ aveaŭ fiecare numele de familie dupĕ moșia ce posedaŭ, și care le venise parte: Dumitrașco erea *Spineanu*; Preda *Țințăreanu*; George erea Vornicul din *Sărdănești*; iar Mihai *Coțofeanu*. — Acésta ne arată maĭ mult, formațiunea nu-

melor de familiĭ după localitățĭ, cu deosebire în Valachia, și începând numaĭ după mijlocul secoluluĭ XVII. —

Din acéstă familie, erea boerul Hamza din Spinenĭ, care a fost cumnatul luĭ Calotă Banul și al luĭ Pârvu, la anul 1602.

Badea ot Spinenĭ, la 1637, erea nepot luĭ Neagoe logofĕtul de Căldărușanĭ. —

Dumitrașco clucerul Spinénul, fiul jupaneseĭ Mara, după cum am vĕdut maĭ sus. Unele documente (Arh. St., moșia Isvoranĭ și Stâlpenĭ), arată ca părinte al sĕŭ pe: Andreĭ slugerul; pe când altele pe Preda clucerul de la Țânțărenĭ. E posibil ca el să se fi născut din căsătoria jupăneseĭ Mara, în prima căsătorie a eĭ cu boerul sluger Andreĭ (?). — Dumitrașco Spinénu erea clucer la 1635, 38 și 1639, când se maĭ amintește că avea de cumnat pe Teodosie de la Curtișóra. Cu soția sa, Jupănésa Vilaia, este numit în 1640. In 1649 erea Paharnic mare.

La 1640, fiul sĕŭ: Dumitrașco Spinénu, în urmă vel căpitan, erea deja născut, de óre-ce la acea dată e probat împreună cu părințiĭ sĕĭ. La 1694 ca vel căpitan, el, iar nu tatăl sĕŭ, care fiind născut cel puțin pe la 1600 nu maĭ putea să se ocupe de afacerĭ la acea dată, primește o carte Domnéscă de la Vodă Brâncoveanu. Printr'ânsa se întărește maĭ mulțĭ țiganĭ și părțĭ de vie de la Căldărușanĭ, rĕmașĭ de la nepotul sĕŭ Mateĭ vistierul, care murise, și pentru carĭ avea cértă cu călugăriĭ de la Radu Vodă. «Decĭ orĭ-ce i-ar lipsi luĭ Dimitrașco din ceia ce iaŭ lasat nepotusĕŭ Mateĭ vistierul, să le plătească călugăriĭ...» (V. Acte vechi de Gr. Lahovary; Convorb. lit. an. XXI. p. 300).

Ancuța, sora luĭ Dumitrașco, ĭĭ dăruise și ea maĭ 'nainte «ḑece suflete de Țiganĭ», etc. Jupânésa Ancuța, care trăia cam pe la mijlocul secoluluĭ XVII, avusese de soț pe Petru biv-vel slujerul ot Ciorogârla.

STÂRCEA

(Bucovina)

Familie moldavă, care a primit în Bucovina titlul de «Baronĭ de», concedat de împĕratul Austrieĭ.

In țară, pe un strĕmoș al acesteĭ familiĭ, îl cunoaștem în persoana luĭ

Stârcea, marele logofĕt al Moldoveĭ. Documentele saŭ uricele domneștĭ îl probează ca martor printre boeriĭ sfatuluĭ, între aniĭ 1515, 1518, 1520 și 1522, în timpul Principilor Bogdan și Ștefan cel tânăr. (v. Uricar. XVIII p. 521)

Ion Stârcea erea Părcălab al cetățeĭ Hotin, cam pe acelaș timp. — Un hrisov domnesc din anul 1547, 1 Aprilie, e scris de Matiaș Stârcea diacul: «sin (fiul luĭ) Ion Stârcea biv-părcălab de Hotin». (id. p. 528).— Un Stârcea erea vel spătar al Moldoveĭ, la 1552 (7060) Maiŭ.

La mijlocul secoluluĭ XVII, trăia Miron Stârce, pe a căruĭ fică Anghelușa, o luă în căsătorie vel armașul Georgi Hasdeŭ.

In secolul XVIII, după 1720, boerul Stefan Stârcea, însurat cu Elena fica Sanduluĭ Hasdeŭ, a avut 3 fiĭ:

George Stârcea, Petrake, — și Stefan Stârcea, care locuia în Bucovina, unde avea moșiile sale. — In tot cursul secoluluĭ trecut și cel actual, familia a rĕmas definitiv stabilită în Bucovina, dupĕ despărțirea eĭ de Moldova, ca și alte vechĭ familiĭ boereștĭ ce aveaŭ proprietățĭ și drepturĭ acolo.

Dupĕ începutul secoluluĭ actual, în armata Moldoveĭ se afla parucicul Gheorghi Stârcea, care erea însurat cu Paraschiva, fata luĭ Aga Iordaki Cuza. —

Actual coborîtor din această familie este în Bucovina: Victor baron Stârcea, mare proprietar, etc.

STIRBEY

(VALACHIA)

Din secolul XVI sunt urme sigure despre existența acesteĭ familiĭ, deja înfloritoare pe atuncĭ, și care erea de aproape înrudită cu Buzeștiĭ.

Marele vornic CERNICA ȘTIRBEĬ, la anul 1608, în dilele principeluĭ Radu Șerban, ginerele luĭ Mihaĭ W., zidește monăstirea cu numele de «Cernica» din județul Ilfov, pe o insulă din lacul Colentina de lângă Bucureștĭ. Vechiul schit fu pustiit din cauza uneĭ epidemiĭ de ciumă, dar se rennoi în secolul trecut.

— Un pasaj al Coloneluluĭ Papazoglu în Istoria fondăreĭ Bucureștiuluĭ, care dice: «monăstirea de călugărĭ Cernica, înființată la anul 1608, de vornicul Cernica și Jupâneasa luĭ Kiajna....., și o altă monăstire de călugărițe înființată de soția luĭ jupâneasa KIAJNA, amândouĕ fură dotate cu marĭ proprietățĭ. Ear acea de călugărițe, fu într'o noapte călcate de tătarĭ și maicele robite și hrăpite, de atuncĭ s'a și desființat....», — ne ajută mult prin numele soțieĭ luĭ Cernica. Intr'adevĕr putem identifica pe vornicul Cernica cu acel care ne e dat de document (Archiva Stat. B. mon. C.), formând ast-fel o veche filiațiune a familieĭ:

Cernica erea vel vornic la 1603, avea de soție pe jupâneasa Chiajna, și zidi înainte de 1620 monăstirea Iazerul (de sigur Cernica de maĭ târziŭ). — Tatăl sĕŭ, adică astfel cel maĭ vechiŭ cunoscut de acest neam, erea:

IONAȘCO COMIS, apoĭ mare paharnic la anul *1568*, însurat cu jupâneasa Neacșa, cu care în afară de Cernica,

maĭ avu un fiŭ : PARASCHIV Postelnicul, care a avut după filiația din 1681, două fete, Chiajna și Elina.

Cernica avu de fiŭ pe: Iuzbașa DRAGOMIR, 1676, 1681.

TEODOR ȘTIRBEĬ CLUCERUL, cel d'ântâiŭ care poartă astfel numele de familie, se află împreună cu soția sa Maria într'un hrisov din anul 1660, când erea bătrân. — Ca comis mare, citează pe Teodor Stirbeĭ, un act din 28 Maĭ 1628.

Boerul IVAȘCO ȘTIRBEĬ, trăia în dilele luĭ Mateĭ Vv. Basaraba. Din cauza lipseĭ de date suficiente, nu vom putea stabili filiația urmată a Știrbeilor pe care'ĭ enumerăm aicĭ, însă carĭ ereaŭ în apropiate legăturĭ de rudenie.

CERNICA VEL ARMAȘ Știrbeĭ (la 1691) erea clucer în 1677 și văr cu Constantin, care în urmă fu mare Ban, și cu Radu. Ca mare armaș, citat în multe documente.

«CĂLUGĂRUL ȘTIRBEĬ», al căruĭ nume nu'l cunoaștem, trăia încă foarte bătrân sub Vodă Brâncoveanu. Ambiĭ fiĭ aĭ săĭ : Constantin și Radu, sunt cunoscuțĭ din cronice. — Cu ocazia judecăreĭ de către Brâncoveanu a abuzurilor săvârșite de fiul săŭ Constantin, acesta urând pe domn pentru cele ce'ĭ făcuse, scrise tatăluĭ săŭ călugărul «să se gătească tată-săŭ și frațiĭ luĭ ȘTIRBEI, și câțĭ oamenĭ vor putea strânge, să meargă să'l pârască la împărăție, găsindu'ĭ vină Domnuluĭ». (Cron. anonimă). Călugărul veni la viile sale de la Slatina, trimețând oamenĭ să vază cele întâmplate; dar Turciĭ mergeaŭ bine cu Brâncoveanu «care aŭ trimes pe Ghinea paharnicul al doilea cu armașĭ la Călineștĭ, unde erea adunațĭ, și avea poruncă de va găsi pe călugărul Stirbeĭ, să'l bage în butucĭ să'l ducă la Tismana». El fu prins, ridicat «cu feciorii și nurorile toate în casă» și dușĭ la monăstire, după cum erea porunca, unde fu închis ca și fii săĭ.

Adușĭ în judecată, pentru a doua oară, Domnul se arată mărinimos și'ĭ ertă pe toțĭ.

CONSTANTIN STIRBEI, fiul săŭ, fost vel sluger, comis, vistier, Clucer. In cele din urmă mare Ban la 1712. — La 1680 erea vistier, iar la 1689 în anul dintâĭ al domnieĭ luĭ Brâncoveanu, mare sluger. La acea epocă, intrând

Nemțiĭ în țară spre Craiova, Domnul trimese pre Diicul Rudeanul vel clucer, Constantin Stirbeiŭ vel sluger, Preda Brătășanul vel pitar, și Cornea Brăiloiŭ vel agă, cu promisiunĭ și darurĭ spre a face pe Nemțĭ să înțeleagă de nenorocirea ce aduceaŭ țerii, în cazul când vor veni Turciĭ și Tătariĭ să'ĭ scoată afară. (Magaz. istor. II, 140).

Cronicarul țěreĭ româneștĭ, povestește la anul 1695 că venind Domnul de la Cernețĭ la Târgoviște «aŭ trimes de aŭ adus pe Constantin Cluciarul Știrbeĭ și l'aŭ închis, nu fără pricină, căcĭ trimețându'l Domnul de câte-va orĭ peste Olt cu seama haraciuluĭ (biruluĭ), când erea la curte boiariĭ, aŭ luat de la țară câte ceva și de la domnie aŭ ascuns....»

Boerul veni în fața divanuluĭ, unde Brâncoveanu Vodă judecă în parte faptele sale și 'l mustră față de boeriĭ țěriĭ, ordonând ca să fie închis; fiind liberat prin stăruințele Doamneĭ. Soția luĭ Știrbeĭ erea Corbeancă, și fică a Băneseĭ (și Vorniceseĭ) Ilinca, sora Doamneĭ Stanca Brâncoveanu, cu care decĭ erea rudă.

Cronicarul vorbește (magazin istoric, t. V, pag. 134—8) detailat de această afacere, maĭ spunându-ne că în urma ertăreĭ sale, el umbla să rěstoarne pe principe, împreună cu frațiĭ și tatăl sěŭ, dar fură toțĭ prinșĭ și închișĭ greŭ la Tismana, maĭ mult timp, «apoĭ iar nu s'aŭ potrivit Domnul blestemăciuneĭ lor, ci i-aŭ ertat iarășĭ.»

La anul 1714 avea titlu de Ban, cu care ocazie il regăsim în Cronica amintită, că, împreună cu Mitropolitul, Mihaĭ Cantacuzino spătarul, Banul Știrbeĭ, Șerban Bujoreanu și Ștefan Cantacuzino spătarul, mergând înaintea Imbrihoruluĭ imperial, aŭ recomandat, cu ajutorul luĭ Mustafa aga și a banilor, pe Stefan, care fu și numit domn în locul luĭ Brâncoveanu, de curând mazilit.

Sub domnia luĭ Stefan Cantacuzino, Știrbeĭ erea mare Ban al Crajoveĭ (de la 1712, 1714).

Cronicarul anonym al țěriĭ, Cron. Bălăceneasca și apoĭ G. Sincaĭ, raportează cum la 1714, imediat dupě Paște, Stefan Vodă trimese pe Constantin Banul Știrbeĭ și pe Radu

Dudescu mare logofĕt și cumnat Domnuluĭ, la Țarigrad cu banĭ și darurĭ, și să «pârească pe Constantin Vodă într'atât cât să nu scape cu viață nici Constantin Vodă nicĭ feciorii luĭ, temându-se când vor scăpa vre-unii cu viață... și la împĕratul și la Vizirul s'aŭ nevoit ca să'l desrădăcineze pre Constantin Vodă și neamul luĭ din fața pământuluĭ, precum aŭ și făcut..» — Tot Cronicarul adversar Cantacuzenilor, iĭ numește «Seitenești», adică aĭ luĭ Satana, blamând faptele lor, și ale partizanilor.

Radu Stirbei de la Isvor, fratele luĭ Constantin, a rĕmas cunoscut în cronice la anul 1672, cea-ce arată că erea maĭ mare ca precedentul, pe care pentru întâia oară îl găsim în documente la an. 1676 ca al II vistier. — La 1698, ambiĭ frați, sunt pomeniți într'un hrisov domnesc (Arh. St. Buc).

In anul *1672*, sub Antonie Vodă, începu cunoscuta ceartă și rivalitate între Gheorghe Băleanu cu aĭ sĕĭ de o parte, și Mareș Banul, R. Kretzulescu....., de alta. Printre partizaniĭ luĭ Băleanu ereaŭ, afară de fiul sĕŭ, : Chrizea vistierul, Staico Barcan de la Buxianĭ, Radu Stirbeiŭ de la Isvor și «alțĭ maĭ mărunțĭ». Prin maĭ multe intrigĭ, Princip. Antonie fu mazilit și înlocuit cu Gr. Ghica.

— Sincaĭ în cronica sa, îl numește «Radu Stirbescu.» (V. Cron. Rom. p. 170. t. III).

E probabil că acest boer n'a trăit în secolul XVIII. — Nepotul sĕŭ, fiul luĭ Constantin:

Ilie Stirbey medelnicerul, rang cu care e probat la 1677, trăia și la anul 1734, când fusese consilier al administr. Austriace. (v. și Șincaĭ t. III, 409). La 1732 a zidit biserica din Bălceștĭ-Cârligeĭ, fiind Consilier Imperial al Olteniei.

In secolul trecut, și maĭ ales către finele sĕŭ, influența boerilor Stirbei crescuse.

Pe la mijlocul secoluluĭ trăia:

Badea Stirbei marele Vornic; avea acest titlu în 1777, 78, 80, după cum se vede în maĭ multe acte oficiale ale principatuluĭ. Eĭ muri pe la 1790, căcĭ într'un act al fiilor

sĕĭ, din 1793, se spune că murise deja, ca biv-vel Vornic. El a avut patru fiĭ, din carĭ:

Constantin Stirbeĭ era biv-vel stolnic în timpul domnieĭ luĭ Constantin Caragea Voev. și în divanul acestuia. (pe la 1782). Tot el, a fost în urmă mare Logofĕt al țăriĭ. La anul 1798, se întîmplă încercarea de asasinare de către niște hoțĭ, a mareluĭ Logofĕt C. Stirbeĭ, pe când mergea la moșia sa Fundenĭ. (V. Ureche. Istor., Domnia Hangerli.)

Dumitrache Știrbei, alt fiŭ al luĭ Badea, frate cu preced. erea biw-mare Clucer la anul 1793, când îl întîlnim împreună cu soția sa, al căreĭ nume era Zamfira.

Șerban Știrbeĭ Vornicul, care a fost mare Vornic pe la 1800, erea însurat cu Păuna fica luĭ Constantin Buzescu, cu care familie, moșiĭ sĕĭ maĭ fuseseră aliațĭ din vechime. Moșia Buzescilor: Cepturóia din Romanațĭ, intrând în familie, a luat numele de Știrbeĭ, ce pórtă și astă-ḑĭ. Șerban Știrbeĭ Vel Vornic cu soția sa Păuna, sunt zugrăvițĭ împreună cu Const. Buzescu, soția și cu treĭ fiĭ aĭ sĕĭ, în biserica din acel sat, zidită de un Buzescu, se ḑice pe la 1560.

Marele Vornic Barbu Știrbeĭ, în secolul nostru, vĕḑând că familia sa se stinge, el fiind ultimul descedent, și neavînd copiĭ ca și frațiĭ sĕĭ, adoptă pe fiul nepóteĭ sale Caterina Văcărescu, măritată cu Vornicul D. Bibescu, anume:

Principele Barbu Știrbey, Domnul Munteniеĭ, 1849-56. Născut 1799 † la 1869. (V. Bibescu.) Frate cu Bibescu Vodă, ocupă tronul Valahieĭ, după mișcarea de la 1848, introducând în timpul domnieĭ sale maĭ multe reforme înțelepte. In timpul sĕŭ, țara românéscă ca și Moldova, avură de suferit din partea trupelor ruseștĭ, maĭ ales de la 1853 54 când isbucni rĕsboiul Crimeeĭ, care le obligară să se retragă. Domniĭ țărilor carĭ fugiseră la Viena, se întórseră, și pînă la Martie 1856, după tratatul din Paris, țara fu ocupată de Austriacĭ. Tot atuncea se isprăvi și termenul de domnie al luĭ Ghika și Știrbey (7 anĭ), numindu-se în locul lor caĭmacamiĭ: Balș în Moldova, și Princ. Alex. Ghika în Valachia.—Pr. Stirbey, ultimul domn al Munteniеĭ, trăi după

aceea retras până la mórte. Căsătorit cu Elisabeta fica luĭ Gr. Cantacuzino-Pascanu, a avut următoriĭ copiĭ:

Grigore, † neînsurat; — Generalul George Știrbey, †; Pr. Dumitru Stirbey, căsătorit cu Alexandrina de Soyca, avînd 2 fice; — † Alexandrina Plagino, — † Fenareta, soția luĭ Teodor Ghika Deleni: — și Principele Alexandru Stirbey, om politic, fost ministru, † 1895 la Bucureștĭ. Căsătorit cu Maria Ghika Comăneștĭ, avea de copiĭ pe actualiĭ descendențĭ aĭ familieĭ: — George; Barbu Stirbey, căsătorit cu Nadeja Bibescu; și patru fice: Maria, Adina, Elisa, Jeana.

STRÂMBEANU

(VALACHIA)

Originară din Oltenia, această familie, după documentele ce cunoaştem, e probată pe la sfîrşitul seculuḷuĭ XVII, de şi este de o origină maĭ veche. — RADU PAHARNIC STRÎMBEANU, la 1696, ţinea cu Despina, fica luĭ Radu Spătarul Tomeanu, cu care avu fiŭ pe MATEĬ. (doc. moş. Fălcoiul).

DRĂGHICĬ STRÂMBEANUL, împreună cu marele Vornic Radu Popescu şi cu Grigore Căpitanul, îndeplinesc o misiune însemnată pe timpul luĭ Ştefan V.v. la anul 1714. Anume, Carol XII regele Suedieĭ, după ce fusese învins la Pultava, trecînd apoĭ la Constantinopol, voi să treacă înapoĭ în Suedia prin ţară, pentru care lucru Stefan Vodă primi ordin să gătească conace şi poştiĭ, ca că poată trece de la Giurgiŭ în Ardeal, şi ast-fel fură însărcinaţi ceĭ treĭ boerĭ. «Mergînd până la Piteştĭ, şeḍînd câte-va zile, aŭ perit dintre oştĭ cu câţĭ-va oamenĭ de aĭ luĭ..... şi nimenea nu l'aŭ ştiut că este Kraiul între aceĭ Svezĭ ce mergea cu poştiĭ...» Trupele luĭ rĕmânînd aicĭ, aŭ trecut apoĭ şi ele în Ungaria pe la Dragoslave, după care s'aŭ întors şi Turciĭ.

Drăghicĭ Strâmbeanu la 1718 şi 20, este trecut în lista boerilor Oltenĭ, împreună cu ruda sa, Constantin Consilierul.

O MUŞA Strâmbeanu, avea de soţ pe Pitarul Nicolae Dedulescu.

CONSTANTIN STRÂMBEANU Consilierul, în 1719 ca boer din Craiova, erea MARE PITAR atuncĭ când fu numit Consilier imperial al Olteniei, în cea d'ântiĭ administraţiune, cu Cantacuzino Ban ; iar consilierĭ G. Vlasto, Bengescu, Brăi-

loiŭ și dânsul. (Sept. 1719). Peste două - zecĭ de anĭ, la 1741, el este Caimacam al Craioveĭ împreună cu Constantin Obedeanu, și Iordache fost vel-vameș.

Avea de soție pe soția șatraruluĭ Preda Brătășanu. O fată a luĭ, ținu pe Barbu Știrbei.

Mihaĭ Strâmbeanu biv-treti logofĕt, erea ispravnic de Gorj la anul 1752.

Póte copiĭ luĭ Constantin sunt:

Ilinca, «fica luĭ Strâmbeanu», soția boeruluĭ Poenaru, la 1769, și mama luĭ Mateĭ Poenaru pitar;

Iordache Strâmbeanu, clucer, dovedit prin act din 1741. Fiul și urmașul acestuia erea:

Constantin Strâmbeanu, boer ispravnic, dovedit la rîndul sĕŭ în anul 1793, etc.

Tot din lipsa de detaliĭ, nu putem schița genealogia acesteĭ familiĭ, din care se găsesc maĭ mulțĭ alțĭ representanțĭ în secolul din urmă și cel actual, și aĭ căror urmașĭ trăesc astă-zĭ la Crajova.

STROICI

(Moldova)

Mare familie din Moldova, care se ilustrează de la mijlocul secoluluĭ XVI.

Cronica luĭ Huru, admite în timpurĭ anterioare luĭ Dragoș pe un: Axentie Stroicĭ Pârcălab de Hotin (sec. XVI). Lăsând la o parte existența acestuĭ personaj, menționarea luĭ ne arată totușĭ, că familia Stroicĭ putea aspira prin însemnătatea eĭ, la o așa de veche origină.

Intrând în domeniul istorieĭ țěriĭ, aflăm în cronice, din timpul domnieĭ luĭ Despot Vodă, pe

Marele Logofĕt Stroicĭ. Ocupând domnia Moldoveĭ după învingerea luĭ Alexandru Lăpușneanu, la 1562, principele Iacob Eraclit Despota avea totușĭ să se teamă de reîntoarcerea rivaluluĭ sĕŭ. După ce intră cu ceremonie în capitala Suceava: «ales-aŭ Despot Vodă, dice Nic. Costin, patru boerĭ de credință, pe carĭ aŭ lăsat toată cârma țěriĭ, pe Stroicĭ Vel logofĕt, pe Barnov Hatmanul (Barnowski), pe Moțoc vel vornic și Grigore Leveles,.... ce erea în mare cinste la Despot Vodă». — Afară de Leveles, originar de la Viena și credinciosul luĭ Despot, ceĭ alțĭ treĭ boerĭ, între carĭ și Stroicĭ, împreună cu ceĭ nemulțumițĭ, aleseră Domn pe Tomșa, care ucise pe Despot. (1563)

Acest Stroicĭ, e probabil părintele luĭ:

Luca dis Lupul Stroicĭ, boer renumit, mare Logofĕt aĭ Moldoveĭ. In tinerețe fusese în Germania unde studiase, devenind un om foarte erudit.

După cum ne raportează Sincaĭ (t. II, 356, ap. Gorecki), la anul 1571, Bogdan IV e condus la Iașĭ de maĭ mulțĭ boerĭ

între carĭ: Gavril logofĕtul, Dinga Hatmanul, «Lupul Stroiț» cu maĭ mulțĭ alțĭ. — El a fost mare Logofĕt al Moldoveĭ între 1580—1609 (7088 - 117), după cum reese din actele sfatuluĭ domnesc. Documente de tot felul îl citează în timpul vieței sale; la 1603 April 1 (Doc. Academieĭ Rom.), Stroicĭ vel logofĕt face cumpĕrăturĭ din moșia Glodenĭ, etc... — După 1590, Luca Stroicĭ dobândește calitatea de cetățean polon, ce aŭ maĭ avut și alțĭ boerĭ aĭ Moldoveĭ: «indigenatul». Cu acest titlu el participă împreună cu Eremia Vodă Movilă, la marea adunare (bar) din Varșovia, de la anul 1593. Aci cunoscù pe encyclopedistul Sariski, căruia Stroicĭ îĭ dete ca un exemplu de limba română, rugăciunea Dominicală (tatăl nostru), scris cu ortografia polonă și publicat de Sariski la 1597, în «Corpus legum Polonarum».

Impreună cu mitropolitul Atanasie Crimka, el zidi monăstirea Dragomirna din Bucovina, în care se aflà pretioase reliquiĭ. — D. B. Hasdeŭ a scris monografia asupra «Vieţeĭ și operilor luĭ Luca Stroicĭ».

Petru Vodă Șchiopul, acel «domn milostiv cum altul nime așa s'a aflat», fu silit la anul 1591 să plece din țară, pentru că nu voia să pue un bir impus de Turcĭ, și să trécă prin Polonia în Germania, urmat: «cu fruntea boerilor, între carĭ ereaŭ: Stroicĭ logofĕtul cel mare, cu frate-sĕŭ

Simion Stroicĭ, Eremia Movilă vornicul, cu frate-sĕŭ Simion paharnicul, și Andreĭ Hatmanul, și alțĭ mulțĭ carĭ nu se înduraŭ de dânsul...» (Gr. Ureche, D-niĭ Moldoveĭ. Letop. Cog. I, p. 238).

Peste câțĭ-va anĭ maĭ târḑiŭ, reaflăm într'un zapis al sĕŭ, pe: Simion Stroicĭ biv-vel vistier (1600), prin care dăruește niște țiganĭ cu satul Miclăușenĭ luĭ Lupul Prăjescu. Acest boer ținea în căsătorie pe nepoata luĭ Stroicĭ, și moșteni întreagă averea luĭ Stroicĭ, colosală pe acel timp; și pe care acesta o lăsase Lupuluĭ Prăjescu, neavênd copiĭ.

Ca mare vistiernic al Mold. îl menționează încă acte particulare și oficiale din aniĭ (7105) 1597 Iunie 29, 1601 și 1606, etc. —

Logofeteasa Stroicióe, soția faimosuluĭ Logofĕt, im-

preună cu fiŭ-sĕŭ Ionașco Stroicĭ, daŭ un zapis pentru moșia Unghenĭ din jud. Neamțu, prin care se constată că alții aŭ rĕscumpărat'o de la dânșiĭ. In 15 Martie 1613, din Cotnarĭ. (Doc. Academieĭ).

Vasile Stroicĭ Logofĕtul mare, de aproape rudă cu ceĭ de maĭ sus, pieri la anul 1612 ucis de Vodă Tomșa. Constantin Movilă, venind cu armată Polonă în potriva luĭ Ștefan Tomșa, acest din urmă înfrânse pe cel d'ântâiŭ cu partizaniĭ sĕĭ, pe Prut, la locul ḑis: Cornul luĭ Sas. Boeriĭ prinșĭ fură omorâțĭ. Intre alțiĭ îșĭ perdură viața: Vasile Stroicĭ logofĕtul, faimosul Hatman Balica, Stolnicul Miron, ... «Pe Vasile Stroicĭ îl ertase Ștefan Vodă; numaĭ, învĕțase pe Nicoriță armașul să'l ducă să vadă perirea celor alțĭ, ca să'ĭ fie grijă maĭ pe urmă de moarte». — Și cronicarul adaogă: «Că erea om tînĕr Stroicĭ, și din casă maĭ vechiŭ și cinstit de cât toate casele din țară». (N. Costin, Letop. Cog. II, p. 263). Mergênd ast-fel cu armașul, spre locul unde ceĭ alțĭ boerĭ ereaŭ să fie decapitațĭ, și el neștiind că erea ertat, se repeḑi scoțând sabia unuĭ daraban, «să moară cu rĕscumpĕrare». Cu toată bravura luĭ, fu împresurat de Darabanĭ și desarmat. Vodă Tomșa aflând prin armaș de acest lucru, porunci ca să fie și el omorît îndată. — De la acest boer viteaz din familia Stroicĭ, perdem pentru cât-va timp urmarea coborâtorilor sĕĭ.

In timpul secoluluĭ trecut (XVIII), și chiar după jumĕtatea celuĭ al XVII, familia scade puțin din importanța de odinioară, probă că nu maĭ sunt citațĭ printre boeriĭ ceĭ marĭ aĭ țĕriĭ, cum ereaŭ ceĭ de maĭ sus.

In Basarabia, maĭ sunt încă în ḑiua de aḑĭ Stroicĭ, urmașĭ tot din această familie, de oare-ce sunt cu o bună posițiune socială, și printre «dvorenĭ», saŭ nobilĭ aĭ Rusieĭ.

Constantin Stroicĭ, căsătorit cu o Lupașcu, trăia cam pe la 1800, a murit în secolul nostru și a avut următoriĭ copiĭ:

— Gheorghe Stroicĭ, colonel în armata rom., și cel care a înființat jandarmeria în Moldova, † neînsurat.

— IANCU †, care avu o singură fată, căsătorită (actual.) cu M. Sutzu judecător la Iașĭ.

— GAVRIL și CONSTANTIN STROICĬ, carĭ ambiĭ aŭ servit în armata rusească, făcênd rĕsboiul de la 1828 sub generalu Dibicĭ Zabalcavski, în care resbel, Gavriel a pierit pe câmpul de luptă.

2 fete, surorile lor, aŭ ținut: una pe generalul Iacovache cea altă pe Feștilă.

— EMANOIL STROICI în fine, cel maĭ mic dintre frațĭ, de asemenea decedat, a fost căpitan în armată. Căsătorit cu o Codrescu, a avut fiĭ pe:

CONSTANTIN STROICĬ, f. prefect, senator și mare proprietar în Dorohoiŭ al com. Săvenĭ.

GEORGE STROICĬ, fost prefect, deputat. Proprietar al comuneĭ Manoleasa din Dorohoiŭ.

Aceștia sunt ultimiĭ descendențĭ și singuriĭ în țară, din adevĕrata familie Stroicĭ.

STURDZA

(Moldova)

De origină veche italiană, această familie se află printre boerii Moldoveĭ, încă de pe la 1400. In evul mediŭ, familia «Struza» din Italia, (Stroza, Struzza, etc.), a luate parte la cruciade în al XII secol, de când începe a fi cunoscută istoricește.

Descendența boerilor Sturzeștĭ, din familia maghiară a comților «Turzo», prin voevodul Ion Vlad Turzo, nu este exactă, nefiind de loc dovedită. —

....Sturza aut Sturzelius (comes), pe la începutul secoluluĭ XV, e cancelar și ambasador al curțeĭ imperiale Germane la dieta din Varsovia. (v. cron. Ulyanitzki). Poate e fratele (?) luĭ:

Alexandru Sturza, marele (cancelar) Logofĕt al Moldoveĭ în timpul luĭ Alexandru cel bun, și locoțiitor al acestuĭ principe, când se duse în călătorie la Constantinopol.

Fiul sĕŭ erea Balița, soțul Samineĭ. El e dovedit print'un uric domnesc al luĭ Ștefan Voevod din 17 Ianuar anul 1495, când erea deja bătrân, de oare-ce în acelaș act e vorba de copiiĭ sĕĭ: Marița și Filip, și chiar de fiul acestuia, Fĕtul.

Marița e mama luĭ:

Hatmanul Sturza («Sturzevicĭ»), principe (Knez), boer ilustru al Moldoveĭ (n. pe la 1490). — La anul 1546 și 1548, e părcalab al Cetățeĭ Hotin împreună cu Movilă. Un document din (7060) 1552, îl arată ca mare Portar de Suceava și Hatman sub Iliaș Voev., cum erea numit și de Polonĭ: «Sturza magnus Daciae procurator». El avu de

soție pe Knegina Neacșa, cu care e din noŭ pomenit într'un document poster. din 1591. (v. Orehovius, etc).

Dumitru Sturza, mare vistier și apoĭ Hatman al Mold. n. înainte de 1550 (uric din 1552), e fiul precedentuluĭ. El e acel Sturza Hatmanul de care vorbește Miron Costin (I, let. 165), că împreună cu Logofĕtul Beldiman și cu Boul Postelnicul, aŭ fost prinșĭ de Ștefan Tomșa Vv., pentru că se duseseră la Poartă contra luĭ, — pușĭ în obezĭ, și apoĭ omorîțĭ de trimeșiĭ luĭ Vodă, fiind decapitațĭ și aruncânduli-se corpurile în Siret (1615). Intre 1613-15, erea mare Portar de Suceava. — El avu 3 băețĭ: Vasile, cel mare, (v. doc. din 1687-7195) și care avea o fată Tudosca, soția luĭ Dumitrașcu.

Kneazul Bărboĭ, mare vornic al Moldoveĭ și principe, dovadă titlul de Knez ce purta.

E dovedit prin actul din 12 Martie (7117) 1609. — Printre ceĭ d'ântâĭ boerĭ ridicațĭ în potriva luĭ St. Tomșa V., e și vornicul Bărboiŭ. Domnul voind a'ĭ pedepsi, cum zice Letopisețul: «aŭ prins pe Bărboiŭ Vornicul și pe feciorul luĭ. Dece pe Bărboĭ cel bătrân în loc l'aŭ înțepat de laturea târguluĭ; eară pe feciorul luĭ Bărboiŭ l'aŭ trimes de l'aŭ spânzurat în poarta caseĭ tătâneseŭ....» (Miron Costin). Acest boer zidi o mare biserică în Iașĭ, care poartă numele sĕŭ. —

Mateĭ Sturza vel vistiernic, al doilea fiŭ al luĭ Dumitru, avu 6 copiĭ, din carĭ o fată ținu pe Preda Paladi. O invazie a tătarilor asupra Moldoveĭ la 1650, revărsă multe jafurĭ asupra țeriĭ: «atuncĭ aŭ robit casa Sturziĭ Jicniceruluĭ, care apoĭ aŭ fost și vistiernic mare». In timpul luĭ Stefan V., comandă trupe de ale acestuia, împreună cu boerul paharnic Mogâlde. (v. letop. I, 320, 338) Fiul sĕŭ:

Kiriac Sturza marele paharnic. — In zilele luĭ Duca Vodă cel rĕŭ, la anul 1681, fiind biv-mare spatar, erea închis la Seimenĭ cu Toader Paladie vornicul și cu Teodosie Dubău marele spatar, pușĭ în fiare și persecutațĭ. Puțin dupĕ aceasta mulțĭ boerĭ emigrară, «iar alțĭ boerĭ ce maĭ rĕmăsese, Chiriac Sturza, etc... aŭ murit de o boală

ce'ĭ zicea Duca-Vodă, adică de supĕrul Ducăĭ....» (N. Costın II, 22). El avu cu soția sa Anița, șapte copiĭ, dintre carĭ prin doĭ se trag cele două ramurĭ ale familieĭ. (Ion și Sandu).

Toader Sturza marele spatar, avea aceasta titulatură în Valachia (doc. din 27 Iulie), la 1672. El erea cumnat cu Grigore Vv. Ghica, fiind fratele Doamneĭ. In acel an (1672) însoțind în Italia pe această principesă, în scrisoare sa către Doge, Ghica Vodă îl numește «....el Barone Theodoro Sturza mio generale delle armi nell'a Provinzia....» (Hurmuzache, Doc., V, II, 127). In raportul luĭ Giacomo Querini, e numit «signor Sturzzio generale, fratello della Principessa»..

Dogele Veneţieĭ ordonă o galeră pentru principesă și pentru fratele eĭ «Baron Teodora Suerza (?)». — Eĭ plecaseră ântâĭ la Constantinopol, călătorind apoĭ prin Italia. (Sincaĭ III, 176). —

La întoarcerea din Venezzia, spatarul Sturdza până la venirea Domnuluĭ de la Hotin, e caimacam al Valachieĭ, împreună cu Gherghe Banul și cu Stroe Leordeanu vornicul. (Letop. III, 151). El avu un fiŭ, pe Mateĭ Cămărașul, doc. 2 Dec. 1700, † fără urmașĭ. —

Sturdziĭ de azĭ, se trag prin ceĭ doĭ frațĭ aĭ Spăt. Teodor, formând 2 branșe deosebite.

I

Slugerul Ion Sturza, al doilé fiŭ al luĭ Kiriak, cunoscut pe la finele sec. XVII, avu șapte copiĭ, din carĭ doĭ avură urmașĭ actualĭ:

1. Mihai Sturza, dete naștere uneĭ ramure, prin fiul sĕŭ George, căsătorit cu o Palade. Fiul acestuia, numit Constantin, e tatăl

Mareluĭ Vornic George Sturdza; care avu doĭ băețĭ, dintre carĭ:

Colonelul Grigore Sturdza, fost militar, f. prefect în maĭ multe rândurĭ. Insurat cu Olga Rosetti, are fiŭ pe: Grigore, și 3 fice.

2. Marele LOGOFĔT SANDU STURZA, al II fiŭ al slugerului Ion, avea o avere imensă, 72 de moșiĭ în Moldova. La 1729 fiind vel vistier, e trimes de Gr. Ghica să plătească despăgubirile locuitorilor prădațĭ de Tătarĭ, carĭ însușĭ acoperiră prin banĭ pagubele ce făcuseră. — In timpul luĭ Ion Mavrocordat în Mold.: «s'aŭ sculat Mihalaki Sturza de la Roman și Ilie Sturza de la Heleșteenĭ, și doĭ feciorĭ aĭ luĭ Balș, și aŭ fugit în țara leșească.» (let. III, 206). Sandu Sturza fratele luĭ Mihaĭ, fu însărcinat să'ĭ readucă cu orĭ-ce preț, cea-ce reușind prin scrisorĭ, ḑișiĭ boerĭ fură adușĭ în cinste și boerițĭ. — Logofĕtul Sandu † 1758, avu 2 fete, iar băețĭ pe:

= Mare logofĕtul CONSTANTIN, care erea vel paharnic la 1755 în divanul luĭ Racoviță.

= ION STURZA, M. LOGOFĔT și fost mare Vornic la 1767, fratele sĕŭ, se căsători cu fata luĭ Caliarhi, având doĭ băețĭ, din carĭ cel mare: IORDACHE Logofĕtul, e tatăl luĭ: LASCAR ST., mare Hatman al Moldoveĭ, pe care'l găsim în Eteria de la 1821, † fără copiĭ; și al luĭ George.

Iar al doilea fiŭ al luĭ Ion:

DUMITRU STURDZA, mare logofĕt al Moldoveĭ alăturĭ cu vĕrul sĕŭ Grigore, la 1821. — In 1841, împreună cu soția sa Elena, repară complect Biserica Bărboiŭ din Iașĭ. — Avu 2 soțiĭ: 1. Sultana Ventura și 2. Elena Balș. — Dupĕ moșia sa Miclăușeniĭ, ramura sa pórtă acest nume. — Ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ cu urmași, sunt:

1. Vornicul CONSTANTIN St. de la SKEIA, dupĕ care se numi Skeianu, căsătorit cu fata luĭ Rosetti, de la care avu 6 fete, iar fiŭ pe

DUMITRU STURDZA-SCHEIANU, distins istoric și literat român, etc. Căsătorit cu o Ghika-Delenĭ. Fică Elena.

2. ALEXANDRU STURDZA, vornic mare, fiul cel mic al logof. Dumitru din Miclăușenĭ. Pe la începutul acestuĭ secol, mare vornic și Logofĕt, fiind însurat cu fica luĭ C. Sturdza Logofĕt, și având 3 fete și 3 băețĭ: GEORGE (fică: Caterina Cantacuzino); Mateĭ † 1870; și

DUMITRU STURDZA n. 1833 la Iașĭ. Om politic, ministru

in toate cabinetele liberale de la 1866 în coace; fost Prezident al consiliuluĭ, min. de externe, și Șeful partiduluĭ liberal. — Membru și Secretar general al Academieĭ române. — Numismat: «se arată ca cel maĭ adânc cunoscător al numismaticeĭ române» (A. D. Xenopol), despre care a scris multe articole. A publicat o scriere despre portretele domnilor românĭ, în «Analele Academieĭ», apoĭ Istoria renașstereĭ române în 5 tomurĭ în colaborare, fiind și inițiatorul publicăriĭ colecțiuneĭ Hurmuzache.

Căsătorit cu Zoe Cantacuzino, are de fiŭ pe Alexandru Sturdza, oficer de cavalerie, căsăt. cu Elsa Carp. —

= Din Dumitru logofĕtul, al III fiŭ al luĭ Sandu vel logofĕt, sa trage ramura luĭ Vodă Mihaĭ Sturdza. Ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ, aŭ fost:

Generalul Scarlat Sturdza, Hatman al oștilor Moldoveĭ și boer însemnat sub Moruzi; guvernor general al Basarabieĭ, și apoĭ Consilier imperial al Rusieĭ, † 1816. Soția sa erea Sultana; iar fiu: Alexandru (1791-1854), consilier dė stat, diplomat rus, scriitor și unul dintre promotoriĭ revoluțieĭ greceștĭ din 1821; muri fără posteritate.

Grigoraș Sturza, mare logofĕt al M. la 1817, frate cu Scarlat și al II fiŭ al luĭ Dumitru, se semnalează în timpul Eterieĭ. Vornicul Beldiman în Tragodia sa, spune de el și de vĕrul sĕŭ: «Grigoraş şi Dimitrache, doĭ Sturzeştĭ logofețĭ marĭ....» (vers. 905). — El e tatăl luĭ:

Pr. Mihaĭ Vodă Sturdza, domnul Moldoveĭ 1834-48. — Născut la 1795 din Logof. Grigore și Maria Kalimaki. Se urcă pe tronul Mold. la 1834. Puțin timp dupĕ aceasta, înființează Academia Mihăileană, unde se predaŭ cursurĭ de profesorĭ specialĭ veniţĭ din strĕinătate — La 1846, boeriĭ cerură desființarea cursurilor înalte ale academieĭ, fiind-că ereaŭ accesibile orĭ-căreĭ clase. Consulul ne sprijinind cererea, ea fu redusă la jumĕtate din ce erea. — Moldova pe timpul luĭ Sturdza, înaintează pe calea economică, literară și administrativă, de și multe abaterĭ se întâmplaŭ. In 1848, boeriĭ tinerĭ începură a agita în sensul mișcărilor din occident.

Vodă Sturdza iĭ surprinde însă înainte de a fi bine pregătițĭ, prinde pe toțĭ într'o noapte când se adunaseră în casele luĭ Mavrocordat, și 'ĭ exilează. Ast-fel revoluția nu prinse în Moldova.

Principele Mihaĭ St. muri în 1885, în Baden. El avu copiĭ pe: — Pr. Demetru Sturdza, în Iașĭ, căsătorit cu fica luĭ Alex. Sturdza, având băețĭ pe Demetru și Michail; — Maria, căsătorită cu Pr. Gortchacoff; — Mihail †; — și, al doilea ca vârstă:

Pr. Grigorie Sturdza, născut la 1821 în Iașĭ. A studiat în Franța și Berlin. Pe la jumĕtatea secoluluĭ a fost general în armata turcă, luând parte la multe evenimente sub numele de «Muhlis Pașa»; Apoĭ în armata Moldoveĭ. In 1859 a fost candidat la tronul Mold., la care renunță în fața ideiĭ Unireĭ. De atuncĭ a fost mereŭ în parlament ca deputat și Senator, manifestându-se în evenimentele politice ale țĕriĭ. — Ca scriitor și om de știință, s'a destins maĭ ales prin opera de mare valoare: «Les lois fondamentales de l' Univers». — Avu fiŭ pe Nicolae †, etc.

= In fine, din Ștefan Sturdza, mare vornic la 1757, al 4-lea fiŭ al logofĕtuluĭ Sandu, căsătorit cu Ruxanda, s'a născut:

Sandul, Vistiernic mare. Acesta avu de fiŭ pe: Constantin Sturdza din Ruginoasa, mare logofĕt, și care după moșia ce poseda a denumit ast-fel branșa sa. El avu patru fete și doĭ băețĭ, din carĭ:

Alexandru Sturdza de la Ruginoasa. Căsătorit cu Maria Sutzu a avut 3 copiĭ (act):

Alexandru Sturdza, publicist și poet; — Scarlat †; — și Olga.

II

Ramura a doua a Sturzescilor, derivă din Cupariul Sandu Sturza, care a fost fiul luĭ Kiriak paharnicul și frate cu Ion și Teodor. Din ceĭ patru băețĭ aĭ sĕĭ: Alexandru sluger și Iordache, n'aŭ lăsat posteritate; iar Ilie și Vasile, cel maĭ mare, aŭ avut maĭ mulțĭ copiĭ.

Ilie sluger Sturza, care la anul 1673 e cunoscut cu titlu de paharnic. Acest Sturza e boer însemnat și cunoscut în maĭ multe împrejurărĭ, ast-fel: în anul 1671, după cum spune Nic. Costin, tronul fiind vacant înainte de alegerea luĭ Petriceicu Vodă, gândurile boerilor se opriră întîĭ asupra luĭ Ilie Sturza, care însă refuză domnia, lucru de mare mirare pe acele timpurĭ. Boeriĭ insistând, Sturza iĭ amenință că de'l vor alege, îĭ va trece pe toțĭ pe sub sabie. Atuncĭ fu ales Ștefan Petriceicu. In acelaș an se vorbește de unchiul sĕŭ Teodor Sturza, spătariul din Valachia (Șincaĭ) [vedĭ maĭ sus]. — Din acest paharnic Ilie, s'a tras o ramură prin Logofĕtul Mihaĭ, fiul sĕŭ vistiernicul Alexandru Sturza, și Alexandru dis din Heleșteenĭ (†), fiul acestuia; al căruĭ fiŭ e Mihail Sturdza.

Vasile Sturza, fiul cupariuluĭ, e cunoscut în a II-a jumăt. a secoluluĭ XVII, și din el se trage a doua branșă a Sturzilor. Copiĭ sĕĭ aŭ fost: Solomon spătarul, sterp; 3 fete, și spătariĭ Sandu și Constantin.

I. Sandu spătarul, frate cu Solomon și cu Constantin, formează o sub-ramură deosebită de a acestuĭ din urmă, și anume avu 6 copiĭ: — 3 fete, Manolaki, care s'a călugărit, Dumitrașcu, și — Ion Sturdza Vodă, fu ales Domn în Moldova fiind V. Logofĕt după revoluția eteriștilor, din 1822 la 1828, odată cu Grigore Ghika în Valachia. Cu el începură timpurĭ maĭ bune: Greciĭ fără căpătîĭ fură isgoniți, școlele greceștĭ se transformară în altele unde se învăța limba patrieĭ; se maĭ făcură și îmbunătățirĭ de ordin economic și administrativ. Dar, tocmaĭ la 1828, Rusia declarînd din noŭ rĕzboĭ Porțeĭ (al 6-lea 1828-29), intră în Principate cu 15.000 oamenĭ. Vodă Sturza fu arestat și trimes în Basarabia, și apoĭ începu guvernarea ruséscă.—Ion Sturza avu 2 copiĭ, pe Iorgu (fără băețĭ); și pe Nicolae, însurat cu Maria Ghika, de la care avu 2 fiĭ: Iorgu și Grigore. —

Dumitrașcu Sturdza, a fost spătar mare; frate cu Domnul Sturdza, avu cu fica logofĕtuluĭ Ion, 3 fete și pe:

Petrache Sturza vistierul, spătarul și mare Logofĕt 1820, la începutul acestuĭ secol. Acesta era însurat cu fata luĭ

Balș, Ecaterina, de la care avu pe: Constantin, Sandul, Dumitrascu, Teodor căminar (din carĭ 2-lea și al treilea aŭ avut copiĭ), și IONIȚĂ †, al căruĭ fiŭ e PETRE Sturza. — Petrache Sturza a fost însemnat în timpul răscoaleĭ greceștĭ din 1821. El împreună cu Ionită Sturza și cu Vornicul Teodor Balș, cereaŭ oștirĭ Turceștĭ contra Eteriștilor, ca și Cuza, Caimacamul Rășcanu. Ca spătar, fiind ispravnic de Némțu, îndemnă (1821) pe locuitoriĭ de sub dînsul a se rĕscula contra Grecilor. In proclamația ce făcuse, sfîrșesce: «Să isgonim tâlhariĭ aceștia de pe pământul nostru.» (Uricar, XV).

Din fiĭ sĕĭ: DIMITRACHI †, a avut 3 băețĭ: ION, NICOLAE, CONSTANTIN; — iar SANDU Sturza avu 8: Petre, George, Dumitru, Lascar, Panait, Teodor, Sandu.

II. Din CONSTANTIN SPĂTARUL STURZA, apoĭ mare vornic la an. (1775), fratele luĭ Sandu Spătar și fiul luĭ Vasile, însurat cu Catrina Cantacuzino, se trage o ramură prin ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ (căcĭ Ioniță din 1821 n'avu copiĭ):

ȘTEFAN STURZA avu fiĭ pe: ALEXANDRU vornicul, însurat cu Smaranda Costandake. Copiĭ luĭ Alexandru sunt: ION; MIHAIL fost oficer, senator; ȘTEFAN care are 2 băețĭ: pe Nicolae, Alexandru; și DUMITRU.

CONSTANTIN STURZA frate cu Ștefan Spătar, se dicea SOLOMON POSTELNIC, și avu pe lângă 3 fete, pe: 1. Costache fără copiĭ; 2. SCARLAT Sturza fost Postelnic, însoțit cu Smaranda Paladi, din care avu 2 fete și un fiŭ CONSTANTIN, care are băețĭ pe George și Scarlat;

VASILE STURDZA (1810-1870) vornic, al 3-lea fiŭ al luĭ Constantin dis Solomon, însurat cu Ecaterina Balș și cu Zulnia. Om politic, ministru prezident al divanuluĭ, membru în locotenența domnească, ministru sub Cuza, I. Președinte al curțeĭ de Casație. † 1870, avînd copiĭ pe: Olga, Ema, RADU STURDZA, f. Consul general la Constantinopol, CONSTANTIN inginer, și ERNEST (fiĭ: Adrian și Vasile.)

TĔUT

(MOLDOVA)

Mare familie a Moldoveĭ, înfloritoare încă din al XV secol, când, prin fruntea boerilor luĭ Stefan se afla marele logofĕt Tĕutul.

Dupĕ isvodul saŭ cronica cea falsă a luĭ Clănăŭ, ar fi trăit în secolul XIII, ca strămoşĭ aĭ acesteĭ familiĭ: marele Jude Dalmat Tĕut, Vlad Tĕutul consul, şi Coman Tĕut consul la Baia, înainte de Dragoş Vodă, şi pe a căruĭ fică, Ana, o luă în căsătorie acesta. (Către 1250) (?).

Episcopul Melhisedec, face distincţie între Logof. Ion Tĕut de sub Stefan Vodă şi cel de sub Bogdan, care ar fi fost fiul sĕŭ. — D. Hasdeŭ (magn. Etimologic III, col. 3055), probează că nu formaŭ de cât una şi aceiaşĭ persoană:

MARELE LOGOFĔT ION TĔUTUL, despre care istoria, cronicele şi documentele ţeriĭ, vorbesc adesea în preajma anuluĭ 1500. N. Bălcescu, care a scris despre dânsul, ḍice între altele: «Erea om d'un caracter îndemânatic şi original. Cunoscând prea bine treĭ limbĭ, politic îndemănatic, el dobândi favorul luĭ Stefan cel mare..». La 1510, merse în Polonia de încheiă pacea între Stefan W. şi Regele Albert, care îĭ dete donaţiune multe sate de la hotar: Câmpulung, Răstoacele, Vijniţa, Ispitul, Milier, Putile, Iamostia, Carapciul, Vilivcea, Vascauţiĭ şi Volona, până la apa Cirimuşul.

La 1504, la moartea luĭ Stefan, Bogdan Voev. fiul sĕŭ, trimese la Poarta Otomană pe Logofĕtul Tĕut cu o ceată de oştenĭ şi 10 pungĭ de banĭ, spre a face actul de supunere al ţĕriĭ. In Constantinopol, Tĕut zidi palatul Bogdan-

Seraĭ moldovenesc, în care se află o biserică S-ft. Nicolae. De asemenea, în țară, pe malul Siretuluĭ în Dorohoĭ, a zidit biserica Bălineștĭ. Murind, la anul 1511, fu îngropat acolo; și pe piatra luĭ se citește: «Acesta este mormântul panuluĭ*) Ioan Tĕutul mare logofĕt al Domnuluĭ Ștefan Voevoda, carele a reposat la anul 7009, luna..» (1511) (Melhisedec, notițe istorice, 293)

Acest ilustru boer al Moldoveĭ, despre care se povestesc multe, avea de soție pe Knegina Maria, † 1500: «roaba luĭ D-zeŭ Maria Kneghina a panuluĭ Tĕutul logofĕt, care s'aŭ mutat în vecinicul locaș în 29 Sept. 1500.». — Treĭ copiĭ aĭ lor, muriră înaintea părinților: PETREA la 1494, Vasilica † la (7003) 1495, și TEODOR «mutat în vecĭnicul locaș la anul 7002 Sept. 22 (1494)», cari cu toțiĭ sunt îmormântațĭ la bis. din Bălințĭ. (v. Melhised. Bis. Bălințĭ p. 293—4).

O parte din descrierea bisericeĭ fondate de Tĕutul: «...In lăuntru bisericeĭ, pe partea dreaptă a pereteluĭ despărțitor coruluĭ de amvon, sunt zugrăvite a-fresco portretele Logofĕtuluĭ Ioan Tĕutu, a soțieĭ sale Margareta și ale fiilor: Pătrașcu, Ioan și Anastasia, în superbul costum venețian brodat cu aur, cum se vede la portretele s'altor Logofețĭ marĭ; cingătoarea cu paftale scumpe, d'asupra mantia măreață, cu mânicile despicate și gulerul de samur, iar pe cap tocul cu broderie de aur în arcade. Pardoseala în peristil, are ḑece morminte pe d'asupra cu lespezĭ, pe carĭ abia la unele se poate descifra foarte cu greŭ inscripțiile slavone.....». — (Filipescu-Dubăŭ, Dicț. geog. Dorohoĭ, 14).

Un DRAGOTĂ TĔUT (Teutulovicĭ = fiul luĭ Tĕut), înfrumusețează mormântul mameĭ sale Knegina Maria, rĕposata în 23 Martie 1499.

Din urmașiĭ vechilor Tĕutu, trăia către sfârșitul secoluluĭ următor (1590, 1600):

---

*) Titulatură polonă; cuvêntul Pan înseamnă nobil, şi se întrebuința în vechime în Moldova, după cum «jupân» în Valachia. — Knezina saŭ Knegina, e de asemenea equivalent cu jupâneasa saŭ Domnița.— Ambiĭ termenĭ existaŭ în Moldova din veacul XIV.

Drăgan Tăutu, care avuse soţie pe Angelina, îngropată de asemenea la Bălineştĭ, fiind reposată în 30 Maiŭ 1617. El erea sub Eremia Vodă, la anul 1606, diac-scriitor al hrisóvelor, în divanul domnesc.

M. Tĕutul erea Pârcălab (castelan) de cetatea Hotin, împreună cu Iuraşco Drace, la anul 1623 (7131). (v. Uricar, Cod. tom. XVIII).

Un document de posesiune, dupĕ anul 1625, vorbeşte de Anastasaica, muma luĭ Isac Cazacul şi fică a Tĕutuluĭ marele logofĕt. (Doc. Acad. rom., an. 1625).

Irimia Tĕut e pomenit la anul 1659....

La anul 1680, Duca Vodă în a doua domnie a sa, ucide pe boeriĭ: Tĕut Vistierul, Bogdan şi Lupul sluger, pe care iĭ decapită, fiind fruntaşiĭ complotuluĭ făcut de boeriĭ nemulţumiţi de guvernarea detestabilă a luĭ Duca.

In secolul XVIII, familia începe a pierde cu încetul din renumele, puterea de odinioară, şi din marile averĭ ce poseda până la mijlocul aceluĭ veac.

Sandul Tĕut, la 1745 (6 Iulie), se judeca pentru moşia Giurgeştiĭ, cu T. Jora şi cu vistierul Nicolaĭ Başotă. (Doc. Academ. Rom.)

Lupul Tĕutul, boer moldovean, figurează semnat în actul de desrobire al vecinilor în Moldova, la 1749.

Familia se ridică din noŭ la începutul acestuĭ secol, când e cunoscut:

Vornicul Ion Tĕutu, stolnic la 1805, apoĭ paharnic, ban la 1815 şi în fine Vornic la 1822. — Beldiman în «Tragodia», spunând de o misie, cu care fusese însărcinat în timpul Eterieĭ de la 1821 Vornicul Teodor Balş, ḑice:

> «.. Pe Ban Ion Tĕutul i se dă într'ajutor,
> Om bătrân şi cu sciinţă, şi în condeĭ lucrător». (op. cit. vers 785).

La 1822, el merse printre boeriĭ cu deputaţia la Ţarigrad spre a se alege Domn, dupĕ zavera Grecilor, şi fiind confirmat Ioniţă Sturza, Tĕut la întoarcerea în ţară avu titlu de mare vornic. — Prima luĭ soţie erea Catrina Budescu, de la care avu doĭ fiĭ: Mihaĭ şi Vasile Tĕut, spătarĭ

la anul 1822. Vasile a avut la rândul sĕŭ 2 fiĭ: TEODORIȚĂ și IOAN.....

Vornicul Tĕut muri la anul 1827. El maĭ avusese treĭ frațĭ, din carĭ: COSTACHI Tĕutul trăia în Bucovina; iar VASILE TĔUT avu fiĭ pe: Comisul IONICĂ TĔUT, secretar al Baș-capukehaeĭ Moldoveĭ la Constantinopol sub Vodă Sturdza (1828), murind acolo fără urmașĭ; — și pe paharnicul VASILE TĔUT, care avu descendențĭ....

Adevărațiĭ urmașiĭ aĭ acesteĭ marĭ familiĭ, — în afară de cari mulțĭ aŭ uzurpat numele, — se trag din fiiĭ și nepoțiĭ fraților Ion și Vasile, aĭ luĭ Teodor, și aĭ Mihail Tĕutu din Bucovina.

TOMŞA †

(Moldova)

Familie domnească a Moldoveĭ, care dete ambelor țĕrĭ patru principĭ în sec XVI și XVII. — Ștefan Tomșa Vodă (1563-64), ocupă tronul Moldoveĭ învingând și omorînd singur pe Pr. Iacob Eraclit Despota (1561-63): «Boeriĭ țăriĭ sfătuindu-se, maĭ cu deadinsul Tomșa Hatmanul, ca să scótă pe Despot Vodă din domnie, ḑice Miron Costin; și așa jurară pe Tomșa că erea om cu inimă mare, ca să fie el începător de acest lucru». Boeriĭ se învoiră cu Poloniĭ, carĭ venind cu armată, Tomșa, hatmanul Moldoveĭ pe atuncĭ, trecu pe Moldovenĭ în partea lor, asediând pe Despot în Suceava, care în cele din urmă căzu în mâinile lor, trădat din toate părțile și fără nicĭ un ajutor. Tomșa îl ucise cu buzduganul, iar corpul aceluĭ inteligent și brav principe fu mutilat. Tomșa ocupă tronul sub numele de Ștefan (VIII). El se luptă cu Mircea domnul Munteniei; dar la rândul sĕŭ, după 5 săptămânĭ de domnie, fu silit a fugi în Polonia din caza venireĭ nouluĭ Domn Lăpușneanu, cu ajutor turcesc.

Fiul sĕŭ, de asemenea domn al Moldoveĭ, este:

Ștefan Tomșa Voevod, (1611-1615 și 1622-1623). In biserica din Buneștĭ în Suceava se aflăo inscripție: «Acesaer l'a făcut piosul domn Iω Ștefan Voevod, fiŭ al răposatuluĭ Tomșa Voevod și al soțieĭ sale Acsinia, și s'a dat bisericeĭ domneștĭ din Iașĭ, anul 1613.» (Xenopol. Istor. III, 492).

Avea de soție pe Elena Doamna.—El avu de luptat pentru tron, contra luĭ Constantin Movilă fostul Domn, pentru care se dete o bătălie la Ștefăneștĭ, în care cel din urmă fu învins și omorât. In curând se rescularăși boeriĭ, pe care îĭ bate de asemenea la fântâna luĭ Păcurar, dar carĭ întorcându-se din Polonia cu Alexandru Movilă și cu armată, Tomșa fu detronat. In 1622 reveni la tron pentru

un an, după ce avusese de luptat la Pórtă cu pretendentul italian Locadello.

Pr. LEON VODĂ TOMȘA, fiul sĕŭ, este Domn al Valachieĭ 1629-33. Aducând cu dânsul în țară o mulțime de grecĭ, și mărind birurile țăriĭ, boeriĭ fac o revoltă, la care iaŭ parte maĭ ales boeriĭ Oltenĭ, printre carĭ: Mateĭ aga Basarab, Gorgan spătarul, Barbu Brădescu, Filișanul, Mihaĭ Coțofeanu, etc. Aceștia însă fură nevoițĭ a fugi la Racotzi, principele Transilvanieĭ. Leon Vodă spre a'ĭ împăca, dete decretul de isgonirea grecilor din țară din anul 1631. (23 Iulie). In urma numeroaselor intrigĭ ale boerilor, acest principe fu mazilit în 1632, 21 Iulie, după care Mateĭ Vodă prin cheltuelĭ marĭ și cu ajutorul luĭ Abaza Pașa, veni pe tron. La 1637, sub numele de «Leon Stridie» vedem că e mutilat la Constantinopol, prin mașinațiunile luĭ Mateĭ, care vedea într'ânsul renăscând un pretendent serios.

El avu de fiŭ pe:

RADU LEON VOEVOD. Domn al Munteniеĭ 1664-69, după Grigore Ghica I, supranumit și «Stridia», Leon saŭ Paul. Crescut între Grecĭ, făcu greșeala de a se încunjura de aceștia, printre carĭ Sofiălăul și Balasache, doĭ mișeĭ, în plus faimosul Stroia Leordeanul. Cantacuzeniĭ îl rógă a da în justiție pe acest din urmă, pentru moartea tatăluĭ lor Constantin, și a înlătura pe Grecĭ, cea ce el nu face. Partida Cantacuzenilor face o răscoală contra luĭ, pentru care Domnul dete un hrisov de isgonire al Grecilor (1668). Peste curând el fu mazilit.

Constantin Căpitanul, arată o mare parte din domnia acestuĭ domn care petrecea mult: El avea de fiŭ pe beĭzadeaua ȘTEFAN, la a căruĭ nuntă cu Caterina fica luĭ Duca din Moldova: «Strînsus'aŭ toată boerimea țăriĭ cu jupânesele și aŭ întins corturile în deal despre Mihaĭ Vodă în drumul Cotrocenilor; acolo făcea oaspețe în toate ḑilele....»

Credem că prin aceste cincĭ generațiĭ princiare, câte cunoaștem din această ilustră familie, ea s'a stins pe la anul 1700, prin Ștefan fiul luĭ Radu, care n'avu copiĭ.

Aŭ maĭ fost și maĭ mulțĭ boerĭ în vechime dintre dînșiĭ, carĭ de sigur ereaŭ cunoscuțĭ în Moldova, încă de sub Ștefan cel mare.

Acest neam e de mult cu desăvârșire stins.

URDAREANU

(VALACHIA)

Familie din Oltenia, asupra căruĭ există și o legendă în Comuna Urdariĭ din Gorj, de unde 'șĭ trage origina. — Acolo ereaŭ în vechime, locuințele cu bolte și subterane ale boerilor Urdărenĭ, din carĭ aŭ rĕmas încă ruine.

Incă din anul *1495* (Iunie), un document domnesc al luĭ Vlad Voevod, întărește boeruluĭ STANCIŬ postelnic, maĭ multe viĭ plătite în fiorinĭ, la Urdarĭ.

Mihaĭ Voev., prin hrisov din 17 Iulie 1598, face donațiune luĭ BALACIŬ postelnic și fiilor sĕĭ, sat în Urdari din Gorj. Dupĕ un act de la Leon Vodă, acest Balaciu, avu de fiŭ pe STOICA POSTELNIC din Urdarĭ. (1623, Maiŭ 16).

Dupĕ actul de stăpânire de la Mateĭ Basarab Voev. fiiĭ acestuĭ din urmă ereaŭ:

PREDA și GHERGHINA de la Urdarĭ; acest din urmă având fiŭ pe Iana. — (act din 1642, 25 Ian.) (acte în posesia luĭ C. Broşteanu).

Radu Voevod la 1623, printr'un hrisov, făcuse o confirmațiune luĭ Jupan CONDI vel portar, de asemenea boer din Urdarĭ.

In 1670 (Iulie 28), PREDA este VEL CĂPITAN DIN URDARĬ. Intre 1651 — 56 erea mare sluger, apoĭ m. căpitan za păhărniceĭ (1666), și după 1700—1713 este citat «Preda Urdăreanul biv-vel paharnic». — Avu 2 soțiĭ: Stoiana fata luĭ Lepădat din Bucureștĭ, căpitanul de Dorobanțĭ, de la care doĭ fiĭ; și a doua, Stanca (1684), de la care a avut treĭ. — Fiiĭ Predeĭ Urdărénul aŭ fost, începând de la cel maĭ mic:

MATEĬ (1684); PANĂ, vel sluger la 1714; GHEORGHE (fiiĭ Stanceĭ);

DUMITRAȘCO Urdăreanu postelnicul, 1679, 1684, 1704, 1719, însurat cu Ilinca; — și

Marele PAHARNIC BARBU URDĂREANU, ce purta titlu acesteĭ demnitățĭ din 1701. Avea (din 1686), moșiile Gurbăneștiĭ, Urdariĭ și Izverna din Gorj. — La 1719 e trecut împreună cu fratele sĕŭ Dumitrașcu, în lista boerilor oltenĭ din Gorj, din timpul ocupațiuneĭ austriace. (Hurmuzache.— Col. Doc. t. VI). El s'a călugărit la 1714 în monăstirea Segârcea, luând numele de Paisie Ieromonahul. La 1719 nu maĭ trăia.

Fiĭ avu pe: ISTRATIE URDĂREANUL, 1720, boer trecut în listele din timpul ocupațieĭ austriace, printre boeriĭ din Romanatzĭ (cl. I), unde avea proprietățĭ marĭ.

El erea însurat cu Smaranda Cantacuzino, de la care avu un fiŭ, pe al doilea — ISTRATE URDĂREANUL, care căsătorindu-se de douĕ orĭ: 1. cu Maria Văcăreasca și 2. cu N...., a avut și un fiŭ. — Istrate ântâĭ, de la o altă soție Ilinca, (1741), fostă a paharniculuĭ Merișescu, avu alt fiŭ: PETRE Urdăreanu, 1768.

Dumitrașco, — fratele luĭ Barbu, a avut doĭ fiĭ: BARBU și CONSTANTIN Urdăreanu, citațĭ împreună la 1704. — Din aceștia descinde familia actuală, probabil prin fiul acestuĭ Barbu, care purta acelaș nume. (v. maĭ jos).

Tot cam în acelaș timp, maĭ găsim alțĭ membri aĭ familieĭ:

ANTON URDĂREANUL, vel sluger la anul 1714 (Iunie 26), cu care rang erea în divanul luĭ Ștefan Cantacuzino.

ION și IVAN Urdăreanul, boerĭ proprietarĭ în Gorj, trecuțĭ în lista din 1719 (cl. I), a boerilor Oltenĭ.

MATEĬ (Mathäus) URDĂREANUL, trecut în memoriul boerilor Valachĭ din anul 1720, către administrația imperială-reg. Austriacă.

In secolul trecut, trăia BARBU II URDĂREANU, care avu de fiŭ pe: DUMITRU URDĂREANU, sluger, proprietarul vecheĭ moșiĭ din Gorj, însurat cu Maria Rioșanu. Din această căsătorie s'aŭ născut patru fice, anume:

Sevastița, căsătorită cu Vulturescu; Ana cu Aga Alecu Dâlgeanu; Raluca cu Manolache Lascar (din care Vasile

Lascar, f. ministru, avocat. Copiĭ: Ion, Ștefan, Adina); — și PROFIRA, căsătorită cu Zamfir Brosteanu (*), avînd un fiŭ și treĭ fice.

Ceĭ alțĭ urmașĭ aĭ Urdărenilor, din ramurĭ deosebite de ceĭ de sus, locuesc în Oltenia. —

Legenda ce se povestește în localitate, ḑice că ruinele de la Urdarĭ eraŭ palatul Domnițeĭ Bobolina, care se spune că luând un Urdărean, Domnul tatăl eĭ, i-a dat moșiile de prin prejur; ea apoĭ a clădit M-rea pe valea ce-ĭ pórtă numele și monăstirea Strâmba, în hotarul moșieĭ Urdarĭ.

Se maĭ spune că Domnița Bobolina, căzînd din privdor saŭ din turnul aceluĭ castel, a murit și în locul unde a căzut, a eșit apoĭ isvor, căruĭa se dete numele eĭ.

— Pe o piatră antică rămasă în familie, se vede gravată stema eĭ, coprinḑînd un cerb în fugă, străpuns de o săgeată.

(*) Familia boeréscă BROȘTEANU, e din Gorj, unde a stăpânit moşia Broştenĭ. In timpul mişcărilor de la 1821, CONSTANTIN Broşteanu, în capul uneĭ cete de Turcĭ, decapită maĭ mulţĭ adversarĭ. (V. Stefulescu. T. Jiŭ. p. 188). El a avut 2 fiĭ: ALECU și ZAMFIR BROȘTEANU, care însurat cu Profira Urdăreanu, are patru copiĭ: CONSTANT BROȘTEANU, avocat; Maria Negulescu, Ana George Brăiloi, și Clara.

URECHE

(Moldova)

Despre origina vechie a acesteĭ familiĭ, se spune că e înrudită cu a Corvinilor. Corviniĭ ereaŭ de origină romană, și o ramură a genteĭ Valeria, din care maĭ mulțĭ bărbațĭ ilustrară istoria Romeĭ. Unul dintr'înșiĭ: Marcus, pe la 349 a. C., luptă contra Galilor și se distinse printr'o întâmplare faimoasă.

Bonfinius afirmă că familia romană a venit apoĭ în Dacia și a continuat ast-fel familia ilustră a Corvinilor din Ungaria. *(V. Corvin de Huniade* și *Corbeanu).*

Cantemir, ne spune că Urecheștiĭ se trag din Corvinĭ; însă nu se poate preciza legătura sigură. E probabil că ambele familiĭ s'aŭ separat de trunchiul comun, încă de pe când ereaŭ în Oltenia. (Bonfinius. — v. Sbĭera. Gr. Ureche, în analele Academ. V. 2, 295).

Acésta s'ar proba și prin acea că, în Oltenia se găsesc maĭ multe localitățĭ cu numele: Ureche, saŭ derivate.

Cel maĭ vechiŭ boer cunoscut în Moldova, din această familie, este:

«Jupan Urécle boiarul luĭ Alexandru Voevod», după numele de botez: Petru. Acesta e dovedit prin urice domneștĭ din 1407, când mitropolitul Iosif îl însărcinează cu administrărĭ la mon. Bistrița, apoĭ din aniĭ 1412. Impreună cu alțĭ 11 boerĭ, Petre Ureche semnéză la Liov, tractatul luĭ Alexandru-cel-bun, cu regele Vladislav al Polonieĭ.

Ioan saŭ Oană Urecle, urmașul acestuia, este probat prin urice din aniĭ 1436, 1442 de la Ștefan Vodă, 1443, 1446, 1445, etc, și 1490. Prin documentul din 1445,

Ștefan Vodă îĭ dăruește un sat pe Putna, în Moldova. Acolo fu maĭ târziŭ satul Ureheștiĭ, leagăn al neamuluĭ.

Oană Ureche, avu un fiŭ numit tot Ioan Ureche (1490), care este aflat în documente cu numele «Ureche», rĕmas de atuncĭ neschimbat. Acesta a fost tatăl luĭ Maxim Ureche boer de țară în județul Putna, trăia pe la 1540 și avea de soție pe Dumitra, de la care se născu un însemnat membru al familieĭ:

Logofĕtul Nestor Ureche, fost stolnic în Valachia sub Domnia luĭ Petru Vodă, cum arată documente din 1560 și 1561, emanate de la acest domn, și în carĭ figuréză ca martor: «Jupan Ureche stolnic». Intors în Moldova cu Petre Schiopul, care vine Domn acolo, e vornic de gloate în divanul Moldoveĭ. Cu numele de Nestor, semnează o scrisoare către Brut postelnicul, spre a lăsa in pace pe Șeptelicĭ. Nestor Ureche zidi monăstirea Secul, unde se află și portretul sĕŭ, 1594. La sfârșitul inscripțieĭ de fondațiune, se citește:

«Nestor Ureche marele vornic al țăriĭ de jos, și Cnegina Mitrofana și copiiĭ lor Vasile și Grigore și alțiĭ de D-zeŭ dăruițĭ copiĭ aĭ lor»... In interiorul bisericeĭ, în criptele din perete, sunt înmormîntațĭ Ureche Vornicul și soția sa Mitrofana.

Tot la acea monăstire se află și un turn, ađĭ în ruină, în care se đice că Vorniceasa Mitrofana a locuit, lucrând odoare prețioase pentru biserică, din carĭ și ađĭ se poate vedea un epitrafir.

Ca vornic mare, e dovedit de acte domneștĭ din 1588, etc, sub toțĭ domniĭ Moldoveĭ până la 1618, an în care se pare că a murit Nestor Ureche. Cronicele Moldoveĭ vorbesc în multe ocaziĭ însemnate despre dînsul, maĭ ales că, fiind partizan al Movileștilor, însoțește și consiliază tot deauna pe aceștĭ domnĭ. Pe Simon Movilă la anul 1600 îl însoțește în Valachia, unde are titlul de mare Ban al Craioveĭ, cum dovedesc documente originale.

(v. de toate acestea: Predeces. luĭ Gr. Ureche, în introd. la cronicari rom. de V. A. Ureche).

Intors în Moldova, în urma evenimentelor ce se desfășoară, fugi apoĭ la 1607 în Polonia, unde a primit indigenatul de nobleță polonă. Intors cu Constantin Movilă W. fugi însă din noŭ în Polonia, când casa acestuia fu distrusă de Turcĭ. Sub Radu Vodă, îl maĭ găsim iscălind acte ca biv-vel vornic (1617), după care nu maĭ știm nimic despre el.

Din copiĭ sĕĭ, ereaŭ două fete: Nastasia și Maria; iar fiĭ: Vasile Ureche 1624, tatăl luĭ Nicolae biv-spatar la 1648, a căruĭ descendență se stinse prin fica sa, soție a Hatmanuluĭ Alexandru Buhuș.

Grigore Ureche marele Vornic, Cronicarul, e cel maĭ cunoscut represintant al acestuĭ neam. Fiŭ al luĭ Nestor Ureche, el s'a născut după 1590, a fost comis, vel spătar și apoĭ vel Vornic de țara de jos,după cum reese din numeroase documente dintre 1628 și 1647, an în care Grigore Ureche moare.

Pe când erea mare spătar, îl găsim în 1631 împreună cu alțĭ boerĭ, ca Buhuș, etc., mergênd la Țarigrad spre a protesta de numirea luĭ Alexandru Iliaș ca Domn Moldoveĭ. Complotând apoĭ cu boeriĭ Buhuș, Lupu Stolnicul, Sava, l'aŭ răsturnat printr'o revoltă a poporuluĭ (1663).

Grigore Ureche s'a distins sa cronicar, scriind: «Domniĭ țeriĭ Moldoveĭ și viața lor», atribuită tatăluĭ sĕŭ Nestor, și în care sunt expuse evenimentele dintre 1299-1594. Coprinde 23 de capitole, și a fost publicată în Letopisețele luĭ M. Kogălniceanu. Din câte se cunosc, e cea maĭ veche din cronicele Moldoveĭ; iar în privința stiluluĭ și limbeĭ, e de o deosebită importanță pentru literatura română.

Miron Costin, ne spune că la 1645, Vasile Vodă mărită pe fica sa Maria dupĕ principile Radziwill «om de casă mare din Knezia Litveĭ», care erea de lege Calvin. Din această cauză, mulțĭ se opuneaŭ la început, iar dintre ceĭ ce țineaŭ ca nunta să se facă, ereaŭ Urechiă Vornicul și Todirașco logofătul.

Contimporan cu acest mare boer, erea Pĕtrașcu Ureche

vel logofĕt, la anul 1634. Iscălit într'un hrisov al divanuluĭ luĭ Vasile W. Lupul.

Vornicul Grigore a avut copiĭ pe: Alexandra, soția paharniculuĭ Chiriak (Sturdza);

Vasile Ureche spătar, în anul 1669, când un zapis al sĕŭ dice: «Feciorul luĭ Grigore Ureche ce a fost vornic mare». — El erea nepotul de frate al luĭ Vasile din 1624, (care avea fiŭ pe Nicolae, 1648); și maĭ avea un frate: Ștefan Ureche, după cum probează un document din 1669, ca paharnic. Ast-fel se cunosc 4 copiĭ aĭ vorniculuĭ Gr. Ureche, cu încă o fată, Antimia.

Vasile spătarul, vinde la 1660 Doamneĭ Dafina Dabijoaia, niște case cu prăvăliĭ la Iașĭ, în târgul de jos, pe care apoĭ Doamna le donează M-reĭ Bârnova. (act din 2 Iuli 1669).

Din 1660, Iulie 18, a rĕmas zapisul Alexandreĭ, fata vorniculuĭ Ureche, prin care vinde postelniculuĭ Duca casele din Iașĭ, alăturĭ cu monăstirea Barnovski: «care mi s'aŭ venit în partea mea când m'am împărțit cu frate-meŭ Vasilașco, ce a fost spătar, și cu soră-mea Antimia.» —

După cum reese dintr'o serie de documente, se constată că în decursul întreguluĭ secol XVIII, familia Ureche, descendentă a vorniculuĭ Grigore, aŭ fost boernașĭ locuind la satul Urecheștiĭ din Putna, uniĭ din eĭ având și titlurĭ de boerie și funcțiunĭ la divan. — Ast-fel:

Ursul și Zaharia Ureche, de la Socĭ, în 1702.

Maria Urechioae stolniceasa, a căreĭ fóe de moșie ce s'a păstrat, datează din 1754. (v. Doc. Academ. r.)

La 1787, August 1, Constantin Ureche, treti comis. Acelaș e dovedit într'un act din 1798, sub Alex. W. Calimah. In 16 Iulie 1799 era sluger, cu care rang îl întâlnim din noŭ la 1803. — C. Ureche a murit la anul 1827. -- Fiĭ sĕĭ

In fine, serdarul Iordache Ureche din Târgu-Neamțu și Alecu Ureche, la 1827. La 1834 Iordache erea comis, și Alecu serdar, când cer moșiile Cândeștĭ, Grozeștĭ și Scoposenĭ: «ce ne-aŭ rĕmas încă de la strĕmoșul nostru vornicul Nestor Ureche...». La 1754, bunicul lor fusese reintrat într'o parte de stăpânire cu răzășiĭ.

Ambiĭ Urecheştĭ, Alecu şi Iordache, aŭ cerut guvernuluĭ, îndată după promulgarea regulamentuluĭ Organic, recunoaşterea genealogieĭ lor, având maĭ multe judecăţĭ pentru moşiĭ, ca coborâtorĭ din Nestor Ureche.

Alecu Ureche serdarul avu fiŭ pe:

V. Al. Ureche n. 1834. — Istoric şi literat, membru al Academieĭ remâne, profesor la Universitatea din Bucureştĭ. A scris despre istoria ţěriĭ, maĭ ales sub Fanarioţĭ; — A poĭ Opere complecte (Teatru, studiĭ literare, poetice....), Istoria Românilor, Viaţa şi opera luĭ Miron Costin, alte numerose publicaţiĭ asupra limbeĭ şi istorieĭ patriĭ. Fost ministru de instrucţiune, senator, şi unul din şefiĭ mişcăriĭ naţionaliste, etc.

Din documentele ce posedă, se poate restabili genealogia familieĭ, până în ḑiua de astă-ḑĭ.

VACARESCU

(VALACHIA)

Origina familieĭ e din Ungaria, din părţile Transilvane, şi descinde dintr'un vechiŭ neam maghiar. După noile descoperirĭ ale d. Hasdeŭ, MICUD BAN ungar al Severinuluĭ, din familia KUKENUS, aĭ căreĭ strĕmoşĭ se crede a fi venit din Spania pe la 1160, trăia pe la sfârşitul secoluluĭ XIII. Fiul sĕŭ, IANOŞ DE DOBOKA, senior puternic, erea tatăl luĭ LADISLAŬ DE D. şi al CLAREĬ Doamna, soţia luĭ Alexandru Basarab V. v. din care urmară domniĭ Valachieĭ. Ladislaŭ e părintele luĭ Negoiţă, de care vom vedea maĭ jos, numit «Coconul» prin romanizarea numeluĭ de familie.

Numele actual de Văcărescu, îl aŭ din sec. XVII, dupĕ moşia Văcărescií din Dâmbovitza.

Dupĕ vechea genealogie, se dă ca autor al Văcărescilor: C-tele UGRIN saŭ Udrişce, cunoscut ca demnitar şi boer al luĭ Negru Basarab (1290 ?). Asupra persoaneĭ luĭ e o mare obscuritate. — «Făgăraşul este al luĭ Ugrin şi aŭ fost maĭ înainte al maĭ marilor luĭ», ḑice Şincaĭ (1,395) sub anul 1215, dată nu prea sigură însă. — Engel, în istoria Valachieĭ ḑice maĭ clar: «La anul 1290 erea un născut român anume Ugrin, domn şi stăpân Făgăraşuluĭ şi Sombateiuluĭ. Familia Văcăresculuĭ ţine stema Făgăraşuluĭ până astă-ḑĭ, ca semn că l'a stăpânit o dată....»

La 1291, regele Andreĭ III iĭ conferă nisce sate cu toate drepturile, numindu'l: «magistrul Ugrin, iubitul şi credinciosul nostru.» (Şincaĭ. I, 256).

DAN VOEVOD al Făgăraşuluĭ, fiul luĭ Ugrin, e cunoscut

în 1340 la domnia luĭ Alexandru Basarab, și e numit cumnat luĭ Negru Vodă, și tatăl luĭ Negoiță. —

Atât Ugrin și fiul sĕŭ, cât și Banul Micud cu urmașiĭ sĕĭ, se înrudeaŭ cu faimosul Negru Vodă; — Vechea genealogie e maĭ confusă asupra acestuĭ punct.

Fiul luĭ Ladislaŭ am vĕḑut că erea: Negoiță, care apare în țară ca boer sub Vodă Basarab la *1380*, fiind numit «Coconul», și de la care începe sigura filiație a familieĭ. El venise din Făgăraș, și se spune că fondă bisericĭ și sate pe Dâmbovița.

El ar fi avut 6 fete și 2 băețĭ: — Radu și Șerban, despre carĭ nu știm nimic, precum și despre fiul luĭ Radu, numit Bratu (1440).

Sava, fiul acestuia, trăía pe la anul 1480, când clădesce monăstirea S-t Sava din Bucurescĭ, aḑĭ distrusă.

Fiul luĭ Sava se chemà Radul comisul ḑis Belșug, care trăia între 1500-1576. Fusese căsătorit cu Elena, din care avu 2 băețĭ. Radul comisul a rĕmas legendar, și supranumele sĕŭ vine dintr'o întîmplare vrednică de memorie. Intr'un an fiind o foamete cumplită în țară, boerul comis dete în belșug din magaziile sale celor nenorocițĭ, pe care iĭ speculaŭ negustoriĭ și chiar boeriĭ, vânzîndu-le tot pe o pâine și luându'ĭ chiar robĭ.

«Nimenĭ să nu se maĭ vîndă rob de domnia foameteĭ, ḑise el, împărțind din bunurile sale mișeilor. (v. Odobescu în rev. română, t. I p. 488).

Aga Pătrașcu supranumit Viteazul, e fiul cel mare al luĭ Radu. In urmă a fost și mare Ban al Crajoveĭ, și a apucat domnia luĭ Mihaĭ Viteazul, fiind bătrân și ajutînd pe acest domn. Erea vestit prin vitejia sa minunată, și se ḑice că închinase spada sa tuturor sfinților. El fusese botezat de tatăl luĭ Mihaĭ Viteazul, cu numele sĕŭ. Banul Pătrașcu zidi biserica Văcărescĭ de lîngă Târgoviște, unde e zugrăvit cu neamul ca ctitorĭ. La 1584 sub domnia luĭ Petru Vodă Cercel, fu executorul bisericeĭ domneștĭ din Târgoviște. Nu se cunosc descendențiĭ luĭ, nicĭ dacă a avut.

Neagoe postelnicul din Văcărescĭ, fratele precedentuluĭ,

poartă cel d'âtâĭ numele actual al familieĭ, după moșie. El a trăit între 1526-1605 și a fost însoțit cu Stanca, având un singur băiat :

Pitarul Ivan, care ar fi trăit între aniĭ 1567-1612 (?), și despre care știm că avu fiŭ pe :

Neagoe Spătarul, boer însemnat în doua jumătate a secoluluĭ XVIII. Sub domnia luĭ Șerban Vodă Cantacuzen, e Baș-Capukehaia al țĕriĭ la poartă. Inchis pentru o vină în groaznica închisoare a celor șapte Turnurĭ : Edi-Kule, muri acolo uĭtat și cu hainele pecetluite pe el. Fusese însurat cu Suța, numită «Mama Necșuța», cu care avu fiŭ pe Vistierul Iordache, vestit prin moartea luĭ tragică. — Pe la 1620, întîlnim pe un boer Nan din Văcărescĭ. (doc. Arh. St.)

Enache Vistier Văcărescu, n. în 1645, căsătorit cu Stanca Cojeasca, fu decapitat împreună cu domnul sĕŭ Constantin Brâncoveanu, la Constantinopol în 1714. Enache Văcărescu a fost partizan și prietenul intim al luĭ Vodă Brâncoveanu, ajutîndu'l cu credință în tot timpul domnieĭ. In cronicĭ, el e citat din 1689 : «iar în acele timpurĭ aŭ trimes Vodă pe Văcărescul vătaful de copiĭ, la Crajova, de aŭ prins pe Ștefan Cioranul, carele aŭ fost slujitor, de l'aŭ adus în Bucureștĭ, vinuindu'l că a fost înțeles ca Aga Bălăceanu...» (Cronica Bălăcenească).

Del Chiaro vorbind de măcelul Brâncovenilor în Constantinopol : «Maĭ întîĭ s'a decapitat Văcărescul, apoĭ Mateĭ feciorul luĭ maĭ tînăr ; al treilea Radul, care erea al 3-lea născut și mirele cel nefericit ; al patrulea Ștefan ; și al cincilea Constantin Vodă, tatăl lor cel nenorocit.» (p. 171-90). Mulțĭ autorĭ contimporanĭ descriŭ această tragedie, neuĭtând negreșit și pe Văcărescu. (V. Tocilescu. rom. p. 204. 5) El avu 4 fiĭ :

Constantin, † fără copiĭ (1680-1752). Acesta dăruește moșia pe care Nicolae Mavrocordat a zidit monăstirea Văcăreștĭ, lângă Capitală, la anul 1726. = Barbu, pomenit îutr'o listă de boerĭ înainte de 1700, † 1756, avu o singură fată Maria, căsătorită cu Banul Dumitru Ghica Bă-

trânul. = Ceĭ alțĭ 2, Ștefan și Radu daŭ naștere la câte o ramură deosebită din familie.

ȘTEFAN VĂCĂRESCU, boer muntean, trăit între 1690-1761, a avut un singur fiŭ. El erea învățat, știind maĭ multe limbĭ. Fu Vornic de Târgoviște, apoĭ mare spătar cu care rang și muri. Citat în multe acte și documente ale timpuluĭ.

ENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU BANUL, fiul sĕŭ, fost mare vistiernic sub Nicolae Mavrogheny și inimicul de moarte al acestuĭ domn, a fost vestit ca scriitor. Trăi între 1720-1796 și fu căsătorit în 3 rîndurĭ, cu: Elena Rizu, din care avu pe Alecu, Elena Caragea, și cu Domnița, fica luĭ Nicolae Vodă Caragea, cu care avu fiŭ pe Nicolae.

Enăchiță Văcărescu, învăță de mic în casa părinților sĕĭ. Stând maĭ mult timp la Brașov, se reîntórce în țară, după plecarea Rușilor 1774, ocupînd demnitățĭ înalte sub Alex. Ipsilante. Fiiĭ acestuĭ domn fugind la Viena, Văcărescu fu însărcinat cu aducerea lor în țară (1778). Ca scriitor, Văcărescu, pe lângă poeziĭ, se distinse și ca gramatic: «Observațiĭ saŭ băgărĭ de seamă... etc.. de Ienache Văcărescu, cel de acum dikeofilax și mare vistier al prințipatuluĭ Valachieĭ, 1787», e prima gramatică publicată în țara românească. Fiind tot dikiofilax și mare spătar în 1790, a scris «Istoria Impăraților Otomanĭ», 2 volume, lucrare însemnată pe care a început'o în 1780 la Nicopoli.

El e acel care se prezintă în fața luĭ Moruzi Vodă cu islicul pe cap, lucru ne maĭ audit de vre-un boer.

Enăchiță Văcărescu a murit în 1799, avînd 2 fiĭ, asemenea poețĭ:

ALECU VĂCĂRESCU, erea născut din prima căsătorie a luĭ Enăchiță. La 1769 e pribejit împreună cu tatăl sĕŭ la Rodos. La întoarcere ca mare clucer, stă puțin în țară, apoĭ e isgonit cu toată familia. Moare în 1798, închis la Constantinopol. Poet, de și nu de mare valoare, totușĭ are meritul de a fi entusiasmat pe contimporaniĭ sĕĭ, prin scurtele și sentimentalele sale versurĭ. (publicate în 1796 sub titlul: «Poeziĭ originale autografe»).

NICOLAE VĂCĂRESCU, fratele sĕŭ, de și e maĭ slab ca

poet de cât Alecu, produse maĭ mult. El a ținut poeziile sale în manuscris, și parte s'aŭ publicat tocmaĭ la 1860, dar incomplete.

Iancu Văcărescu, fiul luĭ Alex. se poate considera ca cel maĭ însemnat membru din familia Văcărescu. De o cultură înaltă, Iancu, cunoscător al maĭ multor limbĭ, erea un mare partizan al progresuluĭ. Ast-fel el sprijini pe profesorul Gh. Lazăr și încercă să fondeze un teatru românesc, traducând însușĭ maĭ multe piese, printre carĭ se distinse «Britanicus».

De asemenea la 1830, se publică pentru prima oară un volum al sĕŭ de versurĭ, în care găsim paginĭ lyrice și patriotice, precum cea către Milcov, pe care'l apostrofează:

«De unde'țĭ vine numele pârâŭ fără putere,
«Ce despărțirea neamuluĭ tu îndrăsneștĭ a cere?»...
«...Căcĭ despărțit orĭ depărtat, fratele e tot frate!..»

Poetul se distinse și în viața politică. In mișcarea revoluționară a luĭ Tudor Vladimirescu, el se arată partizanul eĭ. Pe când se pregătea alcătuirea regulamentuluĭ organic, Iancu Văcărescu, membru în obșteasca adunare, protestă contra presidăreĭ comisiuneĭ de întocmire a regulamentuluĭ de un general rus, în contra obiceiuluĭ care cerea ca mitropolitul să fie în fruntea eĭ. (Xenopol. Ist. VI, 98). Văcărescu e scos din divan și surghiuit din țară. Intre alțĭ boerĭ partizanĭ cu dânsul și contra amesteculuĭ Rușilor în afacerile nóstre interne, ereaŭ: Gr. Brâncoveanu, C. Bălăceanu, Barbu Văcărescu, C. Câmpineanu Scarlat Grădișteanu, Gr. Cantacuzino, Ion Filipescu și Em. Băleanu.

Iancu Văcărescu, născut către 1786, a murit la anul 1863, renumit și respectat de contimporanĭ. Odobescu îl numeșce «unul din ceĭ maĭ demnĭ părințĭ aĭ limbeĭ și aĭ poesieĭ nóstre».

Ceĭ 3 fiĭ aĭ Vorniculuĭ Iancu, căsătorit cu Elena Cantacuzino Pașcanu, sunt: Ienăchiță Văcărescu, fost ministru plenipotențiar, căsăt. cu Efrosina Fălcoyanu, avînd fice pe: Elena și Zoe Caribol. — Constantin, fost căpitan de cavalerie, și — Michel, publicist, etc.

Iancu Văcărescu a avut soră pe Mariţica căsătorită în 2 rînduri: 1. Cu Spătarul Costache Ghica (div.) şi 2. cu Gheorghe Bibescu Vodă, căsătoriţi la Focşani, având de naş pe Mihail Vodă Sturdza cu prima luĭ soţie.

A doua ramură a Văcăreşcilor de adĭ, porneşce de la Radu Văcărescu (1693-1781), frate cu Ştefan. El avu 4 copiĭ: — Banul Bărbuceanu fost Spătar 1783, mare vistier şi caimacam al ţĕriĭ la 1827; — Maria, căsătorită cu Radu Filipescu Vulpe; — Ştefan Vornicul Văcărescu, dis «orbul» vistier şi vornic mare, care muri în Rusia, având o singură fică Zoe, căsătorită cu principele Bagration, comandant general al trupelor ruseştĭ în al 4-lea rĕsboĭ ruso-turc.

Aga Constantin Văcărescu, — fiul luĭ Radu şi vĕr cu Enăchiţă Banul, din căsătoria sa cu Anica Creţulescu a avut 5 copiĭ, din carĭ 4 fete, căsătorite: Sofia cu Const. Ypsilant, Smaranda Manu, Catinca cu Dem. Bibescu Logofĕtul, şi Catinca cu Const. Negel; — iar fiŭ pe:

Banul Teodor Văcărescu, dis furtună (1774-1853), a căruĭ soţie erea Maria, fica luĭ Constantin Ghika Banul, poreclit muscalul, din care avu un băiat şi 2 fete. Vornicul Teodor erea poreclit «furtună», din cauza temperamentuluĭ sĕŭ foarte violent dar bun. Se povesteaŭ multe anecdote de pe timpul când erea vornic mare al dreptăţiĭ. (v. Papazol. Ist. oraşuluĭ Bucurescĭ)

La căderea luĭ Bibescu Vodă, partidul boeresc alese o caĭmacămie de 3, care să conducă afacerile principatuluĭ până la un noŭ domn. Acea caĭmacamie se compunea din Teodor Văcărescu, Emanoil Băleanu şi Neofit Mitropolitul. Caĭmacamiĭ, luară fie care măsurĭ contra partizanilor constituţieĭ, şi ast-fel poporul, sub conducerea luĭ I. Brătianu, se revoltă, iar caĭmăcămia fu revocată. Teodor Văcărescu muri la 1853, lăsînd un fiŭ:

Constantin Văcărescu, fost mare logofĕt, fost prefect şi membru la In. Curte (1808-1887), care avu de soră pe Anica

măritată baronă Uxcules. Constantin Văcăr. fu căsătorit cu Elena, fica Vornicului Filip Lenș, și avu de fiŭ pe

Teodor Văcărescu n. 1842, ministru plenipotențiar, fost militar, colonel în rezerva cavaleriei. A luat parte în războiul 77-77 ca căpitan, a căruĭ istorie a scris'o sub titlul de «istoria resboiuluĭ pentru independență». Decorat cu un mare numĕr de ordine strĕine; a fost prefect, agent diplomatic, mareșal al Curței, deputat, senator, etc... Căsătorit cu Maria Mănescu, având fiŭ pe:

Radu Văcărescu, căsătorit cu † Elena Cazoti (fică: Ana-Marie); — iar fice: Elena Michel Ghika, Ana Leon Cantacuzino, și Maria P. Catargi.

Armele familieĭ, coprind o cetate (Făgărașul) (roșu), în fund de argint, d'asupra porțeĭ un cavaler în armură, în dreapta căruĭ e un steag albastru, iar în stânga vulturul, negru. Coroana comtală, și deviza «Virtus».

VÂRNAV

(MOLDOVA)

Familie, care ne apare în Moldova din a 2-a jumătate a secoluluĭ XVI, prin:

VÂRNAV STAR saŭ «Bătrânul», pe care documentele dovedesc că trăia pe timpul Domnieĭ luĭ Petru Vodă *(1580)*. Acest Vârnav avu maĭ mulțĭ copiĭ: Iorașco, Eremia, Sora și Acsania.

EREMIA erea Diac saŭ scriitor de divan, și îl întâlnim în maĭ multe acte dintre aniĭ 1621-1651, în care ni se arată că avu 2 fiĭ: DUMITRAȘCU (1660), tatăl Stolniculuĭ Teodor și al Sanduluĭ; — și

VASILE VĂTAFUL, 1645-1700, în care timp îl găsim cu titlul de «vătaf», boerie secundară. El avea de nevastă pe Anița, fata cămărașulu Teofan Sechil, ginerele Hatmanuluĭ Grigore Dinga. (Vasile și Dumitrașcu maĭ avuseră 5 surorĭ, probate prin acte: Nastasia, Irina, Ioana, Istina, și Avramia). Cu soția sa Anița, Vasile Vârnav avu pe:

Maria, soția jicniceruluĭ Alexandru; și

ȘTEFAN VÂRNAV postelnic (1714). Acesta avu 3 fete și patru fiĭ, carĭ ereŭ:— Sandu; TEODOR vel medelnicerul, părcălab de Roman, † la an. 1744 lăsând 2 copiĭ: Maria soția luĭ Movilă, și Ioniță, fără posteritate; CONSTANTIN Vârnav al treilea din băețĭ luĭ Ștefan, însurat cu Ileana fata luĭ Nicolae Buhuș logofĕtul; — și în fine al patrulea din frațĭ:

GHEORGHE VÂRNAV postelnicul (1788 † 1830), fost Agă la anul 1821 și apoĭ mare postelnic. Căsătorit cu Casinca, fata Spătaruluĭ Donicĭ. Din acesta descinde familia actuală,

de care vom vorbi maĭ jos. (după extracte documen. comunicate de d. I. Tanoviceanu).

In secolul XVIII (vezĭ doc. Academieĭ), maĭ găsim doĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ, căror nu le cunoaştem înrudirea cu ceĭ de maĭ sus: — PAVEL VÂRNAV medelnicerul, are o pricină în judecată (proces), dovedit prin document, la 11 Martie 1727.

NICOLAE VÂRNAV jicnicerul, citat cu acest titlu ca martor într'un act din anul 1754, şi apoĭ la 1758.

Familia Vârnavilor fondează monăstirea Berzunţiĭ din judeţul Bacăŭ în secolul XVIII, la anul 1774, după cum ḑice pomelnicul, însă nu ca dată sigură. Fondatori sunt nişte persoane al căror nume de familie n'a rĕmas: Ion, Ioniţă, Ecaterina, Mafteĭ, Zoiţa, George, Ecaterina, împreună cu familia VĂRNĂVESCILOR de la Botoşanĭ.» (Bilciurescu, Monast. din Rom. p. 77).

Fiul postelniculuĭ Gheorghe Vârnav şi al Casinceĭ Donicĭ, a fost:

ALECU VÂRNAV spatar, însurat cu Smaranda Ghica, fost şi mare vornic. Din căsătoria sa, avu 5 copiĭ: Scarlat, Dimitrie, Grigore, Căpitanul CONSTANTIN Vârnav, şi Maria căsătorită 1. cu general Savel Manu. 2 cu Alexandru Miclescu.

1. SCARLAT VÂRNAV căsăt. cu Elena Miclescu, are patru fice: Noema, Maria, Natalia şi Elena.

2. DIMITRIE VÂRNAV, căsătorit cu Elena..... are fiŭ pe DUMITRU VÂRNAV, oficer de cavalerie.

GRIGORE VÂRNAV, căsătorit cu Maria Rosetti, are treĭ copiĭ: ALECU VÂRNAV, căsătorit cu Marie Ghika; ERNEST Vărnav, soţie n... Apostoleanu; şi Ema Eugen Donicĭ.

O ramură a familieĭ poartă numele de *Vârnav-Liteanu*. după una din moşiile ce a posedat.

VĔRZARU

(Valachia)

Faimosul sfetnic al luĭ Mateĭ V. Basarab: Vel armașul radu Vĕrzaru, este trunchiul acesteĭ familiĭ. Verzaru împreună cu Ghinea grecul de la Brătășanĭ, conduceaŭ afacerile țeriĭ, însă dupĕ cum relatează cronicele, într'un mod neomenos. Șincaĭ dice despre Vĕrzarul: «din pruncia sa a fost om rĕŭ, sfăditor și crud, dar viteaz ostaș, prin ce aŭ și ajuns de s'aŭ făcut armaș mare» (an. 1649 — Cronica.) Unele cronice vorbesc cu orόre despre ambiĭ boerĭ: Ghinea și Vĕrzaru.

In 1654 isbucni revolta mercenarilor, carĭ aruncând vina pe acești boerĭ, pĕtrunseră în palatul domnesc rĕscolind totul: «turbațĭ, ca niște porcĭ fără rușine», până găsiră pe marele armaș Vĕrzaru și pe Ghinea, «și desbrăcându'ĭ, lovindu'ĭ nemilostiv, aŭ eșit la câmp și acolo i-aŭ omorît înaintea tuturor ostilor« (magaz. ist. IV. 328). Dupĕ acea, mișeiĭ uciseră și pe Socol Cornățeanul.

Acest însemnat boer avu un fiŭ: marele Paharnic Constantin Vĕrzaru, care peri în lupta dela Leva dintre Turcĭ și Germanĭ, la anul 1664, Maiŭ, la un loc cu Vel Logofĕtul Preda Buxianu. — El erea dintre boeriĭ adversarĭ Postelniculuĭ Const. Cantacuzino, ce fusese ucis de curênd «fiind și el amestecat la sângele luĭ Constantin postelnicul, cum erea învățat.... ce aŭ luat la acel rĕsboĭ (Leva) plată.... Atuncĭ aŭ pierit și Preda vel Logofĕt Buxianu și Ivașco Cepariul și alțĭ mulțĭ; că pe sfaturile lor cele rele pusese țara....» (id. Cronica an. mag. istor. IV. 364).

Despre Constantin clucerul Vărzariul, de sigur fiul precedentuluĭ, amintește cronica anonimă sub Brancoveanu,

la anul 1702. El împreună cu Barbul căpitan Bădeanu, eraŭ din partida luĭ Staico Merișanul paharnic și a luĭ Proroceanu, carĭ se duceaŭ la Adrinopol să pârască pe domn; dar «din ce pricină nu se știe, s'aŭ întorss de aŭ venit în țară la Constantin Brancoveanul de grab fórte și aŭ dat veste cum merge Staico paharnicul cu ceĭ alțĭ, cu voia luĭ Cantemir, să'l pârască la Portă....» (magaz. ist. V. 119)

Ultimul descendent al acesteĭ familiĭ, este astăzĭ: IOAN VĚRZARU, president la Tribunalul Slatina.

VLĂDESCU

(VALACHIA)

FOTA din Têrgoviște, numit CEL MARE, e trunchiul acesteĭ familiĭ, trăind în a doua jumĕtate a secoluluĭ XVI. (1550) — Se pot urmări înrudirile descendenților sĕĭ ce urmează, din documentele moșiilor Vlădeniĭ și Vatĕșeniĭ din Argeș, stăpânite de domniĭ din vechime. Copiĭ luĭ Fota aŭ fost: Alexandra, Despa, Proca și Tudoran, de la carĭ douĕ branșe in secolul XVII.

PROCA, pomenit într'un hrisov (1600), avea fiŭ pe IANE PAHARNICUL, care erea numit nepotul luĭ Tudoran, fratele Proceĭ, decĭ erea fiŭ al acestuia. Paharnicul Iane ot ANINOASA, o veche moșie a familieĭ, erea însurat (1650) cu Kera fica luĭ Drăghicĭ de Mărgineni, sora luĭ Socol Cornățeanul. (v. Florescu). Fiul lor a fost:

TUDORAN CLUCERUL, VEL AGA din Aninoasa (1668). Erea însurat cu Alexandra, fica luĭ Stan logofĕtul din Kretzuleștĭ, de la care avu o fică. El a fost agă mare în zilele luĭ Mihnea Vodă. Dupĕ moartea soțieĭ sale, s'a făcut călugăr sub numele de Teodosie. Fica sa Preda, ținea pe boerul Constantin.

— Un boer STOICA ot Vlădeștĭ, înrudit(?) cu aceștia, trăia pe la 1632.

TUDORAN PITARUL, fratele luĭ Proca, decĭ fiŭ Foteĭ, trăia la 1600 și avu doĭ feciorĭ, din carĭ se trag boeriĭ Vlădeștĭ; de oare-ce ramura luĭ Proca stăpânea numaĭ Aninoasa, satul Vlădeștĭ fiind al urmașilor luĭ Tudoran.

BADEA LOGOFĔTUL Vlădescul, fiul luĭ Tudoran, erea paharnic la 1675, logofĕt la 1695, însurat cu jupaneasa Neacșa,

care mai târziŭ pare că s'a călugărit. El a avut cinci copii: CONSTANTIN paharnicul, Sofiea soția luĭ Micul ot Piteștĭ (1688), RADU Vlădescul logofețelul, 1711, care la 1719 se afla printre boeriĭ oltenĭ din Vêlcea: «Radu Vlădescu Cambesa». (v. Doc. Hurmuzache tom. III); CAZAN, 1668, și

Vel vistierul GRIGORE VLĂDESCUL, care fu omorît de catanele nemțeștĭ, carĭ la 1716 în timpul luĭ Mavrocordat, prădaŭ țara sub comanda unuĭ căpitan Micul, «și în afară de jafurile ce făcea și boeriĭ numițĭ aŭ omorît, pre Șerban clucerul Prisiceanul, pre Grigorie vistierul TIGVEANUL Vlădescul și pre Preda postelnicul Isvoranul și alțiĭ...» (R. Popescu, cron. mag. istor. IV, 55).

PÂRVU VORNICUL VLĂDESCUL, fratele logofĕtuluĭ Badea, fusese mare Spatar la 1638 și apoĭ mare Vistier, fiind ucis la anul 1657, în următoarele împrejurărĭ: Vlădescul cu maĭ mulțĭ boerĭ și căpitanĭ, se duse la pașa plângându-se contra luĭ Mihnea Vodă. Acesta la rândul sĕŭ, se jelui contra boerilor că aŭ gândurĭ rele pentru Impărăție. Pașa crezênd pe domn, împăcă pe boerĭ să'l însoțească cu armata în Austria. «... Intâmplându-se de aŭ venit Pârvul vistiérul sub cortul domnesc, poruncise Domnul unor beșliĭ, că de l'or vedea, să vină cu arme ascunse pe sub haine; și veniră beșliĭ turceștĭ, și zicêndu-le Mihnea Vodă, îndată loviră pe Pârvul vistierul cu săbiile, de'l făcură fărâmĭ, și multă pagubă făcând împĕratuluĭ cu uciderea multor turcĭ...» (Șincaĭ, cron. III, 118; mag. ist. II, 20).

Fiul acestuĭ viteaz boer, a fost:

ȘERBAN COMISUL VLĂDESCU. Vodă Șerban Cantacuzino trimese în anul 1688, o importantă misiune la Vienna, către împĕratul Leopold I, compusă din patru boerĭ marĭ: Iordache Cantacuzino fratele sĕŭ, Constantin Bălăceanu, ginere-sĕŭ, Capitan Șerban Cantacuzino nepot, și pe comisul Șerban Vlădescu, fiul luĭ Pârvu. Filstih (apud Șincaĭ, III, 230) zice că scopul erea, că dacă Nemțiĭ vor maĭ avea noroc în arme contra Turcilor, să ordone generalilor să aibă grije de țara românească, spre a fi pusă sub aripele Austrieĭ. Chiar în acel an însă, muri Șerban Vodă.

Soliĭ fură opriţĭ la Viena, dându-se drumul numaĭ luĭ Vlădescu şi Bălăceanu, spre a se întoarce în ţară cu Ungurul Laslo Ciaki. Bălăceanu nu vroi se intre în ţară, rămâind la Braşov, din cauze carĭ nu se cunoşteaŭ bine: Vlădescu intră ast-fel singur cu comtele Csaki în Bucureştĭ, de unde acest din urmă se întoarse la Viena cu rĕspunsul luĭ Brâncoveanu. — Din 1698 e datată o carte domnească pentru Şerban Vlădescul. — Asupra urmaşilor sĕĭ, nu ştim carĭ aŭ fost.

Alţĭ Vlădeştĭ, întâlnim în secolul trecut, descendenţĭ aĭ acelor de maĭ sus:

Preda Vlădescu biv-vel clucer za arie la anul 1763, pe când domnea Constantin Vodă.

Postelnicul Constantin Vlădescu, la anul 1777, ca boer pe lângă divan. —

Descendenţiĭ de azĭ aĭ familieĭ sunt:

Generalul Mateĭ Vlădescu, General de divizie, şeful statuluĭ major regal şi Prefect al Palatuluĭ. — Fost ministru de rĕsboĭ, şef al Statuluĭ major general.

Are fiĭ pe: Emil Vlădescu, căpitan de cavalerie; Alexandrina, Eugeniu †, f. oficer; George Vlădescu, căpitan de stat major; Sophia căsăt. cu căpitan Miron Costin; şi Elena.

VLADOYANU

(VALACHIA)

Această familie este veche din Oltenia, unde se află printre boerĭ, din secolul XVII. Poate în acel timp ereaŭ tot una cu boeriĭ Vlădenĭ, numeroşĭ pe atuncĭ.

CONSTANTIN VLĂDOIANU «cum *frate* suo», sunt înscrişĭ ambiĭ la 1718 şi 1720, în lista principalilor boerĭ din Dolj, cu contribuţiunĭ către administraţia austriacă.

FOTEA VLĂDOIANU mare paharnic, † 1777, îl întâlnim întâĭ într'un document din 21 marte 1747, pentru moşia Slobozia, în judecată cu Diicul Brăiloiŭ ; şi din noŭ la 1753. (Academ). El la anul 1757, zideşte o biserică la Crajova, care e cunoscută sub numele sĕŭ (Vlădoianu). La 1763 e biv-vel medelnicer; iar la 1773 şi 1777 când murise, e citat ca biv-vel paharnic. — Soţia sa erea jupăneasa Ilinca, de la care avu patru copiĭ. ELENCA Vlădoianu fondă biserica din Găneasa (plasa Oltu de sus) din judeţul Romanaţĭ, la anul 1791. (Odobescu, Antiq, jud. Rom. p. 130). — Fiiĭ luĭ Fota :

IONIŢĂ VLĂDOIANU mare Pitar. Sub Principele Moruzi W., la 1790, ca biv-vel pitar, are un proces la divan pentru moşiile ce donase tatăl sĕŭ bisericeĭ din Crajova, cum ne arată un raport al caimacamuluĭ din Crajova şi al boerilor către Domn, în care se explică pe larg toată pricina, lăsând ca Domnul să hotărească. Raportul începe ast-fel: «Dumnéluĭ biv-vel pitar Ioniţă Vlădoianu, prin jalbă către Inălţimea Ta, a arătat că rĕposatul taicăl domnieĭ-sale paharnic Fote Vlădoianu, zidind o biserică aci în Craiova, hramul Sfântuluĭ Nicolae şi Spiridon, şi la moartea Dom-

nieĭ sale aŭ afierosit aceĭ biserici doue moșii: Novacu cu 7 munțĭ și Cereșu ot Dolj.... etc». (14 Dec. 1794). (Ureche, Domnia luĭ Moruzi p. 220-4)

BARBUCEANU saŭ Barbu, fratele cel mare al luĭ Ioniță, murise încă tînĕr înainte de 1777.—Sora lor: N....ținea pe Vameșul Vasile; iar al treilea fiŭ al luĭ Fotea, fratele maĭ mic, erea CONSTANTIN Vlădoianu.

Vĕrul lor, fiul fratelui luĭ Fota se numea: NICOLAE PITARUL Vlădoianu, 1778, care în an. 1788 erea numit de către Vodă Mavrojeny, ispravnic de județul Dolj.

BARBU VLĂDOIANU ARMAȘ trăia în secolul actual; iar soția sa Uța, e citată chiar pe la 1850, în niște acte de hotărnicii. Eĭ avură doĭ băețĭ:

ȘTEFAN Vlădoianu cel d'al doilea, colonel în armată, însurat cu fata luĭ Bengescu din Crajova, a avut doue fete: Zoe și N.....

(Catinca Vlădoianu, a fost soția luĭ Alecu Golescu).

GENERALUL BARBU VLĂDOIANU, fost mare spatar al oștireĭ româneștĭ, fiul cel mare al arm. Barbu. Om politic, fost Ministru, Primar al Capitaleĭ (1865), ocupând și alte înalte demnitățĭ.

Copiĭ sĕĭ sunt: —Lucia Petrovicĭ; ȘTEFAN căsăt. cu Adina Ghika; IOAN, avocat; și

NICOLAE VLĂDOYANU, n. 1839, fost colonel de cavalerie. Căsătorit cu Iza, fica Pr. Demetru Ghika, are copiĭ pe MITICĂ și Iza.

ZATREANU

(VALACHIA)

Familie din Oltenia, unde o probează documentele încă de la începutul secoluluĭ XVII.

Ceĭ d'ântâĭ trăiaŭ: la 1623, LEPĂDAT logofĕtul ot Zătrenĭ, iar la 1607 boerul PÂRVU DIN ZĂTRENĬ. Eĭ se trag din vechiĭ boerĭ Drăgoeştĭ, anteriorĭ sec. XVI.

Boerul CÂRSTIAN ot Zatrĕnĭ, 1650, erea stolnic şi fu îngropat cu soţia sa Maria (1656), la M-rea dintr'un lemn, din Vâlcea.

DANCIŬ POSTELNICUL Zătreanu, avea de soră pe jupâneasa Caplea, a căreĭ fică după un act din 1681, erea Păuna, soţia luĭ Udrea logofĕtul Otetelişeanu. (doc. Arh. Stat). Fiĭ luĭ Danciŭ ereaŭ: «Petru sin Danciul din Zătrenĭ» la 1683; şi PREDA ZĂTREANUL citat în anul 1736, şi maĭ înainte 1719 (7 Noembre), împreună cu tatăl sĕŭ, în: «Catalogus contribuentium donum gratuitum pro Sacra Caes. Regiaque etc.» al ocupaţiuneĭ Austriace, ca boerĭ de clasa I în Dolj. Tot în acele liste, în care sunt trecuţi boeri din toate familiile Olteniĭ, maĭ figurează alţĭ boeri Zătrenĭ:

MATEI, VLADUŢ, VLADU, VASILE cum frate, Radul, Mateĭ Barbul şi UDREA ZĂTREANUL. Acest din urmă la 1724 (Noembrie 12), ia în posesiune moşia Sărineasa din judeţul Vêlcea. — (Hurmuzache, t. VI, 320).

Intr'un memoriŭ din 1719, adresat de boeriĭ Oltenĭ principeluĭ Eugen de Savoia, sunt din noŭ amintiţĭ: Vlad, RADUL şi MATEĬ Zătreniĭ.

BARBU ZĂTREANU de la 1719, erea vel căpitan de călăraşĭ la 1733 în Crajova, contimporan cu DINCĂ şi ILIE Zătreanu. (în maĭ multe acte vechĭ).

Jupâneasa BĂLAȘA Zătreanca, măritată întâĭ cu Barbul Otetelișanu, rămâind vĕduvă, se recăsători cu Toma Cosligeanul. Ea erea fica boeruluĭ Vasile Zătreanul (1720).

IENACHE ZĂTREANU, la 1781 se judecă cu I. Olănescu, pentru o danie a jupaneseĭ Catrineĭ Uésca. (doc.pach. mitrop. în Arh.).

ZĂTREANUL, al treilea vistier, erea judecător al județuluĭ Romanațĭ la 1783, având retribuție 50 talerĭ pe lună. (Ureche Ist. Rom. I).

Numele familieĭ, derivă de la moșia posedată de mult de strĕmoșiĭ eĭ: Zătreniĭ din Dolj.

Descedențĭ actualĭ sunt în Crajova...., și pe lângă dânșiĭ sunt alțiĭ carĭ aŭ uzurpat numele.

ARAPU

Veche familie din Moldova de sus, citată printre neamurile boereştĭ de Cantemir, în «Descriptio Moldaviae», printre carĭ o găsim din al XVII secol. Nu ştim de unde şi cum derivă numele eĭ. — La anul 1639, Vasile Vodă Lupul însărcinează cu cercetare judecătorească, pe un membru al acesteĭ familiĭ: Gheorghe Arapul biv-slugiar.

Un act din anul 1665, dice: «Aŭ trimes Dabija Vod. pe Dumnealuĭ pre Constantin Bantaş şi pre Constantin Arapul să facem oamenĭ de oaste.»

Alexandru Arapul vornic, e iscălit într'un act din anul 1669. (Doc. Arhiv. St. B.).

Intr'un hrisov domnesc al luĭ Antonie Vodă Roset, se citeşte: «şi să socotițĭ să alegețĭ partea Arăpeştilor despre Boteştĭ pe ce vor avea şi precum orĭ şti oameni bunĭ...» (V. Hasdeŭ, Etimologic. Colon. 1461).

Adĭ sunt puținĭ descedențĭ aĭ acesteĭ familiĭ : Ioan Arapu, avocat, fost prefect de Botoşanĭ, — şi fiĭ săĭ...

Descedențĭ din familia Arapu, maĭ sunt şi in Basarabia.

ASLAN

Neam boeresc din Moldova, unde se află din sec. XVII. Descinde probabil de la Aslan Vornicul, boer din Valachia, despre care vorbesc cronicile țĕriĭ la anul 1632, cînd fu făcut Ban la Crajova de Leon Vodă, dar silit apoĭ să fugă la venirea luĭ Mateĭ Basarab. Trecînd în Moldova, ar fi dat naştere familieĭ de acolo.

In timpul luĭ Nicolae Mavrocordat, erea IORDACHE ASLAN al doilea spătar, proprietar in Botoșanĭ. — Pe la jumĕtatea secoluluĭ trăia Căpitanul GHEORGHE ASLAN, fiul CATRINEĬ Aslanóieĭ, strĕnepoată de fică a logofĕtuluĭ Dumitrașcu Ceaur. O ramură din familie adaogă numele de Ceaur pe lîngă cel de Aslan; din care: N. CEAUR ASLAN, fost deputat.

Descedențĭ actualĭ: TEODOR ASLAN, însurat cu o Hurmuzaky a avut 6 copiĭ, doĭ băețĭ și patru fete: Maria Codreanu, Elena Iamandi, Ruxandra Sturdza și Zoe Lambrino. fiĭ: — 1. TEODOR ASLAN căsător. cu Cleopatra Rusu, are 4 copiĭ: EDGARD, Alfred †, Madeleina Cocorescu și Marguerita. — 2. GEORGE ASLAN căsăt. cu Elena Turbure, are copiĭ pe: Estella, și HENRI Aslan, căpitan de artilerie, însurat cu Sylvia Lecca.

BÂLTEANU

Boerĭ din Gorj, Bâlteniĭ sunt cunoscuțĭ cu acest nume din secolul XVIII. Jupân CONSTANTIN BÂLTEANU, citat 1780 și 94, erea ctitor al bisericeĭ Sf. Impĕrațĭ din T. Jiŭ, pe care a fondat'o el fiind vel-stolnic la anul 1810, și în care e zugrăvit. Fusese și ispravnic de Gorj. — ION BÂLTEANU, erea clucer la 1802. — Tot în secolul nostru a trăit: medelnicerul GRIGORAȘ BÂLTEANU (1789-1849), a căreĭ fică fu măritată cu Paharnicul Nicolae Oteteliseanu, vornic. (V. portret. luĭ în Ist. T. Jiŭ p. 122). — DINU BÂLTEANU serdarul, e cunoscut în timpul mișcăreĭ lui Tudor Vladimirescu, fiind numit ispravnic de Gorj în locul boeruluĭ Dinu Otetelișanu, care erea închis la monast. Tismana (1821). (v. despre eĭ: Ștefulescu, Ist. T. Jiuluĭ).

Printre descedenți actualĭ: Ion Bâlténu, membru la Curtea din Galatzi...

BÊRSESCU

Cronicele vorbesc de câţĭ-va representanţĭ aĭ acesteĭ familiĭ, originară din Oltenia.

In timpul domnieĭ luĭ Mihnea Vodă, 1658, acest domn ucise pe boeriĭ: Pârvu vel vistier, PREDA BÊRSESCU VEL AGĂ, şi Preda Brâncoveanul şi alţiĭ, pe un simplu prepus, «însă ne fiind vinovaţĭ nimic» (Cronica anonimă, mag. istor.)

In anul următor (1659), Mihnea «îndemnat de dracul», a decapitat încă alţĭ mulţĭ boerĭ, printre carĭ erea STROE CLUCER BÂRSESCUL, şi alţĭ 10 marĭ boerĭ aĭ ţăriĭ.

Preda Bârsescul, erea vel-sluger la anul 1633 sub Leon Vodă, şi boer rĕmas credincios aceluĭ domn.

La 1700 şi 1719 trăiaŭ la Crajova, urmaşiĭ acestor boerĭ: CHIRCA şi NAN BERSESCUL. (V. Hurmuzaki, rapoarte). Despre descedenţiĭ lor nu maĭ ştim nimic.

BOZIANU

Boerĭ din ţinutul Buzĕuluĭ, unde posedaŭ moşiĭ din secolul XVI. — PĔTRAŞCU PAHARNICUL din Bozianĭ, cu fica sa MARIA, vinde o moşie în anul 1609 (32 Maiŭ). (Docum. Academieĭ). — Şetrarul BOZIANU (pe la 1700), avu o fică MARIA, căsătorită cu IOAN, fiul luĭ Pârvu II Cantacuzino.

Nu ştim dacă maĭ există descendenţĭ autenticĭ din acest neam.

BRAESCU

In Moldova, de unde e originară această familie, o întâlnim încă din secolul XVII, în letopiseţul ţeriĭ. — In anul 1679, jupânesele boerilor ŞTEFAN BRĂESCU şi Ion Bucium, carĭ muriseră de curând, fură închise şi legate din ordinul

luĭ Duca, spre a le lua averile rĕmase de la soţiĭ lor răposaţĭ. (letop. Cog. t. II. 22). — Despre Dumitraşco Vodă Cant. ḑice cronicarul Nicolai Costin, la anul 1684: «..... Acest tiran fricos încă ca să scoată banĭ mulţĭ, aŭ spânzurat de mâinĭ pe Gavril Brăescu, ce a fost Jicnicer mare, şi pe Teodor a Naculuĭ, feciorĭ de boerĭ marĭ». (id. II, p. 34).

Maĭ sunt adevĕraţĭ coborîtorĭ aĭ acestora, alăturĭ cu alţiĭ ce poartă acelaş nume de familie, neavând a face în nimic cu dânsa. Azĭ: Alex. Brăescu avocat, etc.

BREZOIANU †

Veche familie din Valachia, aḑĭ cu totul stinsă. — După nişte documente pentru viile din Dobrotenĭ (Archiva Stat. B), se constată că în secolul XVII, trăia Constantin Brezoianu biv-vel armaş şi soţia sa Ilinca, şi care avea de fraţĭ pe Ştefan, Stanca şi Mateĭ. — Vĕr cu Constantin, erea Fiera Brezoianul mare vistierul.

Marele boer Pĕtraşcu Brezoianul, în ḑiua de 10 Septembre 1716 pieri ucis de Mavrocordat, care sosind în Bucureştĭ, cum ḑice cronica: «la fântâna luĭ Radul Vodă aci a poruncit de s'aŭ tăiat tot fărâmĭ un boeriŭ mare Brezoianul, sub pretext că nefiind el faţă s'ar fi unit cu alţĭ boerĭ în mitropolie ca să se pună el prinţ....» (Şincaĭ.—Cronica Rom. III, p. 394). — Postelnicul Şerban Brezoianu avea de soţie pe Ilinca fica comisuluĭ M. Bărbătescu. — Urmaşiĭ ultimĭ aĭ Brezoenilor, înrudiţĭ de aproape cu Bozieniĭ s'aŭ stins la finele veaculuĭ trecut.

BURGHELE

Cantemir citează printre neamurile boereştĭ din Moldova şi pe acesta. Locul sĕŭ de origină, e prin judeţul Tutova şi Vasluĭ. — Despre această familie, de şi existând

din al XVII secol, nu găsim nimic prin cronice și relațiunĭ vechĭ. — Sub Alexandru Moruzi, erea CONSTANTIN BURGHELE vel pitar, apoĭ căminar și spătar, și sub Ioan W. Sturdza. De la el, se trag ceĭ cu acest nume din adevĕrata familie.

BOU †

Familie dintre cele vechĭ ale Moldoveĭ, stinsă în secolul nostru, după ce maĭ căzuse din importanța eĭ de odinioară.— Se pomenesc membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ, prin hrisoave încă din secolul XV. — La 1606, boerul BOU erea mare visternic al Moldoveĭ. (Uricar, t. 18, pag. 505). — In Valachia BOUL BANUL, venise cu Leon Vodă Tomșa, cu care erea cumnat, și cronica vorbește despre dânsul la anul 1623. (v. Boteanu)

CANANO

Originară din partea de sus a Moldoveĭ, din jud. Botoșanĭ, această familie s'a înrudit în secolul trecut și cel actual, cu multe din principalele familiĭ moldovene.

Un CANANAŬ erea însurat cu Ecaterina, fica luĭ Ion vornicul Balș. — La 1762 erea CONSTANTIN CANANOŬ biv-vel paharnic, rânduit ca baș-conacciŭ, etc. (v. Letopiseț). Fica sa Ecaterina, se mărită cu marele paharnic Toma Balș, fiul luĭ Vasile și vĕr cu baș-boer Teodor Balș. — Astă-ḑĭ sunt maĭ mulțĭ descendențĭ dintr'însa, printre carĭ: G. CANANO, prefect de Constantza, etc....

CARAMALÊU

Familie, de mult în țară, dar probabil de origină streină.— In anul 1689, cronicele ne vorbesc pentru prima oară în Valachia de: Dumitrașco Caramalĕŭ vel Postelnic, care fu trimes cu alțĭ boerĭ de către Brâncoveanul, la Pașa turcesc ca solĭ, pe când alțiĭ mergeaŭ la Poartă. Aceiașĭ misiune o avu acest boer la anul 1695, spre a merge la Poartă, să intervie ca domnul să nu meargă în persoană la Cladova. (magazin istoric II, p. 134 318).

Sub domnia luĭ Mavrocordat W, el primește de asemenea maĭ multe misiunĭ de încredere, după cum se vede în cronicele țĕriĭ. (magaz. istor. IV, p. 170, 71 etc). El maĭ fusese și vel portar (1690) (Cron. Radu Popescu). — Din urmașiĭ acestuia derivă descendențĭ contimporanĭ. Adĭ: Constantin Caramanlêŭ, consilier la Curtea de compturĭ.

CAZIMIR

Familie din Moldova, originară din județul Suceveĭ, unde există de maĭ multe secole.

In secolul nostru (1800), trăiaŭ frațiĭ: Panait, Petrache și Ioan Cazimir. Spătarul Panait avu un fiŭ anume Iordache; iar Petrache Cazimir, fost de asemenea spătar, a avut 3 fiĭ: Răducanu, vel postelnic; Costache Cazimir căminar, și

Teodor Cazimir, fost adjutant domnesc al luĭ Mihaĭ Vodă Sturdza și colonel în armata țĕriĭ. Insurat cu Elena Kogâlniceanu, a avut fiŭ pe:

Colonelul Emil Cazimir, senator, n. 1841, fost adjutant regal, demisionat ca L-t. Colonel de Cavalerie (92); Numismat; decorat cu maĭ multe ordine streine, etc. — Căsătorit cu Maria Liteanu.

Din alte ramure, maĭ sunt nobilĭ Cazimir și în Basarabia.

CIOGOLEA †

Această familie e citată de Cantemir printre cele însemnate boereștĭ ale Moldoveĭ; adĭ stinsă.

Ignat Ciogolea, erea mare părcălab de Hotin la anul 1622 și 1623.

Boerul Pĕtrașcu Ciogolea, Parcălab de Hotin, 1630. Moștenitor al avereĭ luĭ Isaac Balica, care n'avea copiĭ. Din 1634, Moise Movilă dă un act pentru moșiĭ Logofĕtuluĭ Ciogolea. (Archiva. de Hasdeŭ). — Miron Ciogolea stolnicul e citat de letopiseț când cu invazia tătarilor din anul 1650 în Moldova: «atuncĭ aŭ luat pe jupâneasa luĭ Miron Ciogole Stolnicul, cu o cocoană a luĭ, care n'a maĭ eșit din robie în vecĭ.»

Costin Ciogolea, vel spătar al Moldoveĭ în acelaș an, fu trimes de Vodă Lupul sol la Hmil Hatmanul Cazacilor, iar vornicul Ghica la Sultanul. Puțin după aceia, Ciogolea joacă un însemnat rol în evenimentele cu Gheorghe Ștefan, din care cauză cum povestește pe larg Miron Costin, Ciogolea și fratele sĕŭ fură omorâțĭ din porunca Domnuluĭ «noaptea de 'naintea jicnițeĭ ce erea în lăuntru în curte.... (v. Letop. I. 319—335).

Probabil că adevĕrațiĭ urmașĭ aĭ acesteĭ familiĭ, aŭ pierit ceĭ din urmă în veacul trecut.

CIOROGÂRLEANU †

Veche familie de boerĭ din Valachia (Ilfov), carĭ posedaŭ moșia Ciorogârla, și carĭ astă-dĭ probabil e stinsă. — Pe la anul 1650 trăia, după cum ne arată documentele, Petru biv-vel clucer ot Ciorogârla, care avea de soție pe Ancuța, sora luĭ Dumitrașco Spineanu.

— Cronicarul Radu Greceanu, în domnia luĭ Brâncoveanu, vorbește de 2 boerĭ din acest neam:

Constantin clucerul Ciorogârleanu, la anul 1689, a fost trimes de domn împreună cu Mihalcea Șetrarul, la Hanul Selim Gereĭ în Buceak, ca solĭ. — In anul urmĕtor (1690), Mateĭ Ciorogârleanul, vel sluger: «erea de domn trimes să se afle cu o seamă de oamenĭ lângă Seraskerul și lângă Tukeli, și care scria la Domnul de venirea oștilor că sunt viitoare....». (magaz. ist. t. II. 155).

COJESCU

La 1662, în Valachia, e citat în hrisoave: Bârcă căpitanul ot Cojeștĭ. Acesta avu de fiŭ pe Pană căpitanul, apoĭ paharnicul din Cojeștĭ 1670, 1677, care avea de soție pe jupâneasa Vlădaia, 1691. — Fiul luĭ Pană erea Bârcă Cojescul, biv-vel logofĕt la anul 1691, care nu avu de cât două fete: una N.... soția vel vornicului Ștefan Văcărescu (1743), cea altă Păuna a luĭ Radu Topoloveanu biv-logofĕt de visterie (1743), cu care avu un fiŭ Constantin Topoloveanu (1750).

Prin aceste 2 fete, probabil s'a stins această ramură, de și aŭ rĕmas poate descendențĭ din alte branșe, până în secolul nostru.

COLCEAG †

Boerĭ purtând numele acesteĭ familiĭ, îĭ întâlnim în țară din secolul trecut. = Familia trebue să fie de origină tătărească, după cum o arată numele sĕŭ.

E o mare probabilitate, ca eĭ să descindă din acel Colceag Bey, care la 1740 fu trimes de Turcĭ în Moldova să restaureze puternica cetate Hotin din Basarabia, și să o ocupe. — (V. Fotino, III. 102, și letopiseț).

Dumitrache Colceag, vel stolnic, este amintit într'un

act al divanuluĭ domnesc din Iulie 1781. — (V. Ureche Ist. I. 103)

CHIRIȚĂ al luĭ Colceag, la 1783 e ispravnic de Slobozia.

MATEĬ COLCEAG, cumnatul luĭ Filip Lenș;—după 1800. Acesta avea ultimele case de pe podul Mogoșoeĭ, de unde începea bariera orașuluĭ, la streajă. (Papazol, Ist. Bucur. p. 91)

Majorul Papazoglu ne spune că: «Spatarul Cantacuzino la 1715, a clădit spitalul, turnul și biserica, totușĭ fiind-că acel spațios tărâm a fost cumpĕrat de la VORNICUL COLCEAG, orășeniĭ până azĭ îĭ păstrează numirea de Colțea». (p. 21)

Un vornic Colceag a trebuit decĭ să existe încă pe la 1700; însă cu puținele date de carĭ dispunem, nu putem stabili nicĭ-o legătură între aceștia.

COLFESCU

Această familie erea înfloritoare, având și o mare avere în secolul trecut; însă pe urmă decăzând, nu știm dacă astăzĭ nu e stinsă.

Un boer COLFESCU, după 1700, e cunoscut prin însărcinarea ce avu de la Vodă Mavrocordat, de a conduce pe fostul Mitropolit al țărei Antim, osândit perpetuu să stea la Monastirea de la muntele Sinai. Trecând rîul Dulcia, ce curge lângă Adrianopol, Antim fu aruncat în apă. Papazol zice: «Colfeștiĭ. — Această familie este acea ce fu blestemată de Mitropolitul Antim când îl sugrumă în luntre și'l înecă Colfescu în Dunăre (?), fiind orânduit de Vodă a'l trece Dunărea și a'l îneca la mijlocul eĭ». (Istoria Bucureștilor, p. 14).

IORDACHE COLFESCU, e biv-vel serdar pe lângă divan la anul 1777.

Cam de pe atuncĭ, și începutul actualuluĭ secol, Colfeștiĭ aveaŭ loc de casă și case marĭ boereștĭ, pe podul Mogoșoaeĭ, pe locul unde azĭ este palatul regal.

COSLOGEANU †

De și această familie nu coprinde de cât patru generațiunĭ, autorul eĭ fiind un grec stabilit în țară, totușĭ trebue menționată pentru înrudirea avută cu patru marĭ familiĭ ale țăreĭ. (între 1700-50).

Hrysant Cămărașul, grec originar din Hios, venind în țară se stabili și luă numele de Coslogeanu, dupĕ satul Cosleg. El se însură cu fata spătaruluĭ Mihaĭ Cantacuzino, care muri la 1716, având de fiŭ

Pe Toma Coslogeanu, care la rândul sĕŭ e tatăl a doĭ copiĭ: Maria, care ținea pe Logofĕtul C. Brâncoveanu; și un al doilea

Toma Coslogénul, însurat cu Balașa Zătreanca, vĕduva mareluĭ Vornic Barbu Oteteleșanu. Fiul acestuĭ Toma: N...., se însură cu fata mareluĭ Logofĕt Serban Greceanu. Maĭ în urmă el fugi la Țarigrad, unde s'a turcit fiind făcut zaim sub numele de Mehmed Boiarzade. Muri la Constantinopol, nelăsând nicĭ un copil. — (V. Bolliac, Buciumul. Geneal Cantacuz.)

COTESCU

Boerul Stanciu Cotescu, la începutul secoluluĭ XVII, a avut fice pe Stanca și Neacșa, câte și treĭ amintițĭ într'un hrisov de moșie din anul 1618. — Maĭ târziŭ: Vlaicu Căpitanul din Coteștĭ, a avut fiŭ pe Ienache «fiul Vlaiculuĭ cap». (citat la anul 1734).

Familia avea proprietățĭ în Putna și R.-Sărat (Valahia). — Actualĭ: Constantin Cotescu f. senator, avênd fiĭ pe: Dumitru, colonel; Ștefan, f. căpitan; Virgil, † în rĕsboĭ; Alexandru inginer, și Constantin.

DRĂGUȚESCU

Nu știm dacă maĭ sunt descendențĭ direcțĭ din această familie, care apare cu importanță în sec. XVII în Moldova.

Miron Costin citează, cu ocazia morțeĭ Pr. Ștefăniță Lupu,

pe Dumitrașcu Drăguțescu din Suceava, care muri la 1661, de o boală «ce i zic doftorii Maligna, de care aŭ murit și Drăguțescul de la Suceavă, om cunoscut și ales la toată curtea»... (Let. I, 372).—Ilie Drăguțescul Spatarul 1680, fusese armaș și Serdar, și erea tovarăș credincios al luĭ Vodă Petriceicu (1684). (Letop. Nic. II, 23,224).

Biv-medelnicer Prodan Drăguțescu, erea Părcalab al cetățeĭ Hotin, la 1680. — Ana, fica luĭ Ionașcu Balș, ținea pe un boer Drăguțescu (Ilie).

Lupul Drăguțescu, la 1728: «fecior de boer pământean», erea partizanul luĭ Racoviță contra luĭ Grigore Ghica, purtându-se cu mare curaj. Fu prins însă cu Hatmanul, de Ghica: «și în judecata a tot divanul l'aŭ spânzurat». (Cronica Amiras. Let. III, 168).

Jupâneasa Safta Drăguțésca, fata luĭ G. Septilicĭ, e citată într'un act al eĭ din 1743. (Academia).

Găsim și Valachia, un Drăguțescu ca vel căpitan sub Serban Voev., și din care aŭ rĕmas poate urmașĭ.

DOICESCU

Proprietatea veche a acesteĭ familiĭ, este Doiceștiĭ din județul Ialomița, încă din al XVI secol; la origină erea înrudită cu Bărbăteștiĭ. — După documentele satuluĭ Vălenĭ, găsim următoarea filiațiune a lor: Danciu Clucerul Doicescul, bătrân la anul 1647, avea doĭ fiĭ, amintițĭ în acelaș an: Udrea slugerul, și Colțea Clucerul Doicescul, despre care cronica anonimă a țăreĭ ne spune la anul 1659 sub domnia luĭ Mihnea Vodă, că fusese trimes de Domn împreună cu Nicola Sofialăul, în ambasadă la Vizirul, spre a obține uciderea luĭ Constantin postelnicul. Cu câțĭ-va anĭ înainte, la 1655, fratele sĕŭ:

Udrea slujiarul Doicescul fusese ucis de seimeniĭ rĕsculațĭ în potriva luĭ Constantin Basarab și a boerilor sĕĭ, atuncĭ

când maĭ perиră alţĭ 13 boerĭ marĭ aĭ ţăriĭ, între carĭ Giorma Banul (*), Brâncoveanul, Preda Beca, Papa Greceanul, etc. (cron. an. în magaz. istor. IV 338,350).

Colţea Doicescul a avut doĭ fiĭ: DANCIU şi RADU SPATARUL DOICESCU, care trăia sub Brâncoveanu, 1691.

In decursul secoluluĭ trecut, uniĭ din urmaşiĭ acestuĭ neam aŭ decăzut, pierzând din averile ce posedaŭ, şi chiar azĭ sunt moşneniĭ Doiceştĭ.

DUCA

Familie din Moldova, aĭ căreĭ strămoşĭ aŭ fost: GEORGE DUCA, Domnul Moldoveĭ şi Valahieĭ 1666-84; şi apoĭ CONSTANTIN V.v. al Moldoveĭ, 1691-96.

In mişcarea de la 1821, e cunoscut POSTELNICUL PETRAKI Duca, de care aminteşte şi Beldiman în Tragodia. — Generalul ION DUCA, însurat cu o Duca, a avut 2 fiĭ (actualĭ):

GEORGE DUCA † 1899, căsăt. cu Lucia Ghika, fost Director al căilor ferate; avênd fiĭ pe: Ion şi Grigore. — şi IOAN DUCA, membru la cassaţie, căs. cu o Sturdza, avênd 3 fiĭ.

DRUGANESCU

Din POSTELNICUL DRĂGAN, care trăia pe la anul *1523*, se coboară această veche familie boerească din Valachia. Vom notà numaĭ foarte puţine detaliĭ ce am putut culege asupra eĭ.

Ast-fel, SCARLAT DRUGĂNESCU erea vel stolnic la 1783; iar la 1788 stolnicul Drugănescu e numit boer ispravnic al Judeţuluĭ Argeş, fiind biv-vel serdar, cu Ion Glogoveanul.

(*) Din vechia familie stinsă a ALEXIENILOR, tot din Ialomiţa.

Doue surorĭ Drugănescu, ţinură la începutul acestuĭ secol, una pe boerul Dedulescu, cea altă pe Gheorghe Lehliŭ.

IORDACHE DRUGĂNESCU, care trăi până la jumătatea secoluluĭ nostru, erea un boer învĕţat, ştiind maĭ multe limbĭ, maĭ ales pe cea latină şi apoĭ pe cea greacă şi română, cum spune Blaremberg. (In «Essai sur les institut de Roum.» pag. 270).

Un Niculescu, însurat cu fata unuĭ Drugănescu, avu fiŭ pe Clucerul CONST. DRUGĂNESCU (vezĭ Niculescu).

GANE

Veche familie din Moldova, aflându-se printe mariĭ boerĭ din secolul XV.— La anul *1540* ne spune letopiseţul Moldoveĭ, (I. 200, Gr. Ureche), că Ştefan Vodă Lăcustă a fost ucis noaptea în cetatea Suceveĭ de boeriĭ nemulţumiţĭ, între carĭ «o seamă de boerĭ den curtea luĭ, anume GĂNEŞTIĬ şi Arboreştiĭ».... Cronicarul critică pe omorîtorĭ, descriind această dramă.

VASILE GANE la 1758, fu însărcinat de Ion Callimaki Vv. să intervie pe lângă Mitropolitul Jacob să abdice, lucru ce reuşi; iar Mitropolit fu făcut fratele Domnuluĭ. (Letop. III, p. 242). Cu acea ocazie, ca rĕsplată, fiul boeruluĭ Ganea, anume ŞTEFAN GANE, fu făcut COMIS mare.

Astă-zĭ este descendent al familieĭ: NICOLAE GANE, literat şi om politic, n. 1835. Fost ministru, Primar al Iaşilor, şi Prezident al Senatuluĭ (98). Pentru literatură a scris admirabile «Novele», carĭ se pot considera ca cele maĭ bune din literatura noastră. (3 vol. 1886, Socec).

GHERGHELY

Familie din Moldova, de la ţinutul Dorohoĭ. Origina din Fogoraş în Ardeal. Incă de la anul 1549, strĕmoşul aceşteĭ familiĭ: GRIGOR, fiul luĭ Vlad de Zeliste, capătă diplomă

de nobilitate de la Ferdinand. La 1624, un GHERGHELY saŭ Grigor, avu din noŭ diploma confirmatoare de la Gabriel Bethlen, Principe Ardealuluĭ. (V. Cav. de Puscariŭ.—Fam. din ardeal). — In condica visterieĭ Moldoveĭ la 1790, sunt trecuțĭ maĭ mulțĭ membri aĭ acesteĭ familiĭ. — Pe la începutul secoluluĭ, trăiaŭ: COSTACHE Gherghel paharnic, sub Vodă Calimaki; — ȘTEFAN căminar, ILIE postelnic; MIHAIL fiul luĭ Costache, spatar. Apoĭ IOAN Gherghely, mare comis; — de la carĭ sunt urmașiĭ actualĭ.

GOLFINEANU

Numele acesteĭ familiĭ din Oltenia, derivă de la satul Golfinu din jud. Romanațĭ, proprietate a eĭ.

Biserica *Madona Dudu*, catedrala Crajova, a fost fondată în secolul XVIII de strĕmoșul acesteĭ familiĭ: HAGI GHEORGHE, împreună cu Maria Foteasca, ale căror testamente, importante prin coprinsul lor, se păstrează din anul 1782. — De această biserică, depind maĭ multe instituțiunĭ și ajutoare însemnate.

Hagi Gheorghe Stan și soția sa Stanca, aŭ avut 3 copiĭ: Hrisanta, Zamfira și ZAMFIR, care prin testamentul tătăluĭ sĕŭ era lăsat ctitor și îngrijitor al avereĭ. — Aceasta avu fiŭ pe:

IANCU GOLFINEANU, n. pe la 1800 în Crajova, însurat cu Elena Coțofeanca (1809—1860), al căreĭ mormânt se află la Madona Dudu. El avu 2 fete: Acrivitza Tincă, Elena Bogonos, și un fiŭ:

BARBU GOLFINEANU (1841—1888). Căsătorit cu Maria Marghiloman, a avut 7 copiĭ (actualĭ):

MIRCEA (Jean de MITTY) n. 1862. Publicist francez cunoscut. In Paris. — ION Golfineanu n. 1863, oficer de cavalerie. — CONSTANTIN n. 1866, magistrat la Craiova. Insurat cu Maria Poenaru; — Ecaterina și Elena.

HARALAMB

Familie de boerĭ, însemnațĭ la Crajova în acest secol, unde aŭ fost și caimacamĭ aĭ scaunuluĭ. — CONSTANTIN HARALAMB erea Clucer mare la 1814; avea domeniĭ multe și întinse în Oltenia rezidând la Crajova. Fiiĭ sĕĭ aŭ fost: 1. IANCU Haralamb †, — 2. GENERALUL NICOLAE HARALAMB, n. 18..., om politic, fost Locotenent domnesc al țăriĭ înainte de venirea Pr. Carol (1866), împreună cu N. Golescu și L. Catargi.

3. CONSTANTIN HARALAMB †, mare proprietar la Craiova avênd fiŭ pe: D-r. DEMETRU Haralamb. — 4. Mihaĭ Haralamb, la Paris.

HURU

Veche familie moldavă, dispărută de mult. Cel maĭ vechiŭ de care se vorbește, este legendarul HURU CANCELAR, de sub Dragoș Vodă (1550), căruĭ se atribuia cronica cunoscută sub numele sĕŭ, saŭ isvodul spătaruluĭ Clănăŭ. Adĭ s'a dovedit că e o întreagă falșificare, făcută de C. Sion la 1830. Această cronică s'a publicat în broșură de Asachi la 1836, și la 1863 în revista Română.

Cel d'întâĭ Huru dovedit prin documente, este ILIE HURU, MARE COMIS al Moldoveĭ, care titlu îl purta între aniĭ 1471-76, în timpul domnieĭ luĭ Ștefan cel mare. (Uricar, tm. XVIII, lista boer).

EFREM HURU, însemnat în prima jumĕt. a veaculuĭ XVI; poate nepot saŭ fiŭ al aceluia. După actele divanurilor domneștĭ, la 1528 (7036) și 1530 erea Pârcălab de Neamtz, cu Hristea. De la 1631 până la 1646, e mare Vornic al Moldoveĭ sub Petru Rareș. (multe documente)

La anul 1546, găsim pe DANCIUL HURU ca Pârcălab de Neamtzu, înaltă demnitate ce avusese Efrem, poate tatăl sĕŭ. Maĭ e citat în documente de sub Iliaș Vodă, 1548, 1549.

LUPEA HURUL, e Părcălab al Cetățeĭ Hotin la anul 1573, în

timpul luĭ Ion Vodă cel cumplit, ginerile sĕŭ, sub a căruĭ domnie se distinse în principalele rĕsboae ale aceluĭ domn, cum se vede în cronicĭ și relațiunĭ contimporane. Fica sa, erea a doua soție a luĭ Ion Vodă.

Un document din 12 Martie 1602 (între docum. Academieĭ), coprinde o vênzare de moșie ce face Andreĭ feciorul luĭ Huru.

Un alt Huru în fine, este pârcălab de Neamtzu la anul 1628 și 1629 (7136).

Această mare familie de boerĭ, pare a se stinge cel mult pe la mijlocul veaculuĭ XVII. (1640-50.)

LERESCU

După tradiție, această familie erea așezată în țară, județul Argeș, din timpurĭ foarte vechĭ. După documentele arhiveĭ Statuluĭ, se pot dovedi boerĭ din Lereștĭ la începutul secoluluĭ XVII : — Preda postelnicul din Lereștĭ, care a avut maĭ mulțĭ copiĭ. (1620) ; Dragomir postelnic Lerescul, 1669, 1677, erea nepot de frate luĭ Preda, și poate din el descinde familia din zilele noastre. Dragomir a avut fiŭ pe Miriță.

La 1644, erea amintit un Pârvul, fiŭ al luĭ Tudoran Lerescu. — ...... etc.

MILCOVEANU

Boerĭ vechĭ din Olt, unde stăpâneaŭ moșia Milcovul, împreună cu Buneștiĭ-de-fier din Argeș.

La 1648, trăia slujerul Ivan ot Milcov.

In secolul XVII, un boer Milcovean, avu 2 fiĭ : Papa căpitanul, și Preda Milcoveanu vel vistier, și mare căpitan, care erea însurat cu Stanca fata luĭ Pavlache Banul Clejanul. Preda Milcoveanul făcea parte dintre boeriĭ, unițĭ cu Preda Proroceanul și Stoica paharnicul, carĭ se refu-

giară în Moldova la Const. Vodă Cantemir, mergând apoĭ la Poartă să pârască pe Brâncoveanul. Acesta prinzênd de veste, obține ca eĭ să fie prinșĭ și apoĭ adușĭ: «legațĭ în fiare și în cătușĭ, în multe rîndurĭ judecându'ĭ». Proroceanul și Stoica fură spânzurațĭ, iar Preda Milcoveanul fu trimes la Ocnă și maĭ tîrziŭ liberat. (Sincaĭ III, 357; cronica anonimă, etc). In anul 1693.

Fiul vistieruluĭ Preda, erea Constantin Micolveanu citat la 1702 cu tatăl sĕŭ.—Stan postelnicul Micloveanu trăia la an. 1774 împreună cu suția sa Stanca. Tot pe acel timp se maĭ vorbește de alte rude ale lor.(Doc. Art. St. Mon. Bisrița, an. 1770). —

NECULCE

Familia însemnatuluĭ crònicar al Moldoveĭ: Marele vornic Ion Neculce (n. la 1670 † 1745). Intre 1696-1701 erea mare agă și sluger, la 1705 V. Spătar, apoĭ Hatman al Moldoveĭ. La 1710 plecă în Rusia la Harcov cu Dem. Cantemir, locuind mult timp în Polonia. Revenind în țară, trăi retras, iar la 1730, Gr. Ghica îl numește vel vornic de țară de jos; îl regăsim în divanul luĭ Mavrocordat (1741) ca biv-vel vornic. El a scris letopisețul țĕriĭ Moldoveĭ de la 1662-1744, și seamă de cuvinte, coprinzînd evenimente istorice.— † la 1745.

Un singur descendent al adevărateĭ familiĭ, trăește astădĭ:..... Neculce n. 188... —

ODIVOIANU

Familie din Valachia, cunoscută puțin, dar de veche origină. Numele derivă de la satul Odyvoi, carĭ pe timpurĭ se vede a fi fost un târg mare.

Pe Odivoianu îl găsim cel d'ântâĭ la anul 1661, conducênd

oastea luĭ Grigore Ghika Voevod în ajutorul Turcilor și al luĭ Pr. Mihail Appafy, contra luĭ Ianos Kemeny ce voia să coprindă Ardealul. Letopisețul luĭ Amiras ne spune: «și i-aŭ dat luĭ Appafy pe Cuciuc Mehmed Pașa cu seamă de Turcĭ, și aŭ poruncit luĭ Grigore Vodă să trimeată oaste într'ajutor. Și aŭ trimes óste cu ODIVOIANUL.» (Let. Cog, III, 145)

Nu maĭ întîlnim timp de un secol, nicĭ un urmaș al acestuĭ viteaz boer. Tocmaĭ după 1770, găsim pe soția luĭ Jean Linche (†1780): MARIA HODIVOIANU, mama mareluĭ vornic Filip Lenș. Aceasta probabil a fost ultima descedentă a acesteĭ familiĭ.

ODOBESCU

Generalul ODOBESCU, fiind colonel, împreună cu Colonelul Solomon, a jucat un mare rol în mișcarea de la 1848. (V. Istoria Xenop., Tocilescu). In urmă erea mare spătar și comandant general al oștirilor țériĭ. El a avut 2 fiĭ: —ALEXANDRU ODOBESCU (1831-1895) ilustrul istoric, arheolog și literat român; și CONSTANTIN ODOBESCU, fost Colonel de Cavalerie, prefect, etc. Căsătorit cu Ana Florescu, avînd 3 fiĭ: ION, GRIGORE și RADU.

PISOSKI

Polonă de origină, familia aceasta se află în Moldova de pe la 1650. Cantemir o citează printre familiile boereștĭ din timpul sĕŭ, când erea vel pitarul Pisoski. — La începutul acestuĭ secol, MIHALACHI Pisoski erea paharnic și sameș de Tecucĭ; apoĭ COSTACHE P. stolnic și spătar, care avu de fiŭ pe NICOLAE, căminar și fost ispravnic de Dorohoiŭ. — Colonelul PISOSKI a fost adjutantul Principeluĭ Cuza.

RĂŞCANU

Ceĭ d'ântâiŭ boerĭ Răşcanu, sunt cunoscuţĭ de pe la sfîrşitul secoluluĭ XVII.—La anul 1758, Stolnicul Constantin Răşcanu, împreună cu alţĭ 11 boerĭ marĭ: Ion Bogdan, Const. Balş, Manolaki Costake, etc. fură transportaţĭ în Asia mică din ordinul luĭ Ion Vodă Calimaki, stând în exil maĭ mult timp. (V. Fotino. Ist. Dacieĭ III, 113).

La începutul actualuluĭ secol, erea boer însemnat: Iordache Răşcanu marele vornic, fost căminar. In 1821 el merse la Constantinopol cu deputaţia de boerĭ, carĭ aduse domn pe Ioniţă Sturdza, până atuncĭ boer Logofĕt. Călătoria boerilor moldovenĭ şi muntenĭ, e descrisă într'un jurnal special. (v. letop. Cogălnic. III, 425). Vornicul Răşcanu, poreclit «Bisoca», e iscălit la 1824 într'o suplică a boerilor ţĕriĭ către divan. (v. Iorga. Fragm. II). El, în afară de o fată măritată cu Lascarache Costake, a avut 2 fiĭ: Alecu Răşcanu, spătar la 1822, ispravnic de Vasluiŭ, şi Toderiţă Raşcan, fost vornic de aprozĭ. — Urmaşiĭ lor sunt reprezentanţiĭ actualĭ aĭ familieĭ, între carĭ: Petru Răşcanu, profesor de istorie la Universitatea din Iaşĭ.

RATESCU

Boeriĭ din Răteştĭ (Argeş), sunt cunoscuţĭ încă din secolul XVI.—La anul 1585, trăia Vintilă paharnic ot Răteştĭ; iar la 1595 Stanciŭ ot Răteştĭ.

In timpul luĭ Mateĭ Basarab, trăia Ivaşco vel vornic din Răteştĭ, martor în diverse acte, în 1646 Decemb. Tot pe atuncĭ trăia jupăniţa Stanca ot Răteştĭ, poate soţia sa (?). — Un Ştefan, frate cu Chirică ot Răteştĭ, e citat ca Vlădĭcă la anul 1671. In acelaş act maĭ sunt dovediţĭ câţĭ-va boerĭ-logofeţĭ din Răteştĭ. (Arh. St. B. mitrop.).

Un Fiera Vătaf Rătescu trăia la 1687, şi zidi un schit

în vel-Ocnă (Ocna-mare) cu soția sa Constantina, care apoĭ se călugări.—El a murit fără urmașĭ. Fratele sĕŭ era LUCA, vistier, după cum se constată prin documente.

In secolul trecut, ȘTEFAN MIHAĬ RĂTESCU avea fiŭ pe ȘERBĂNICĂ Rătescu postelnic, la anul 1776. —

RAZU

In Moldova, această însemnată și mare familie, grecească de origină, erea stabilită înainte de 1700. — Hatmanul COSTACHE RAZU, erea la 1728 mare stolnic în divanul luĭ Grigore Ghica Vodă. In domnia luĭ Mateĭ Ghica, la constituirea divanuluĭ acestuia în 1753, îl găsim ca vel Hatman al Moldoveĭ, (v. letop. Cap. III, p. 159,227) în care calitate fiind, letopisețul îl menționează adese orĭ. Fusese caimacam al țĕriĭ. — VASILE RAZU, erea părcălab de Suceava la anul 1756 și 1762, cu titlul de marele Hatman, iar la începutul sec. actual, un alt VASILE RAZU, probabil fiul sĕŭ, erea mare vornic (în 1817).

In afară de ceĭ din țară, maĭ sunt descendențĭ și nobiliĭ Razu din Basarabia, cu drepturĭ recunoscute.

ROMANESCU

Un document din anul 1647, vorbește de o cumpĕrare făcută de MIHALCEA fiul luĭ OPREA ROMANESCUL din Târgu-Jiŭ. (cit. Ștefulescu, T.-Jiŭ p. 69) Familia e originară veche din Oltenia, în cele din urmă fiind stabilită în jud. Dolj. — In lista boerilor cu contribuțiunĭ gratuite către administrația austriacă a Olt. din 1719, sunt trecuțĭ cincĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ, în județu Vâlcea (cl. II). (·v Hurmuzache. Doc. tom. VI). — Astă-ḍĭ, descendent: NICOLAE ROMANESCU f. deputat și primar de Craiova, căsătorit cu Lucia Fălcoyanu.

RUCAREANU

Familie stabilită în Câmpulung, din secolul trecut, când sunt întâiŭ cunoscuțĭ.—George Rucăreanu, la 1787 erea orânduit (luna Aug.) de Moruzi, nazir pe ambele plaiurĭ din jud. Muscel, avênd titlul de biv-treti logofĕt. (v. Ureche. Ist. R. t. I, p. 29).

Nicolae Rucăreanu biv-treilea logofĕt,erea în 13 Ian. 1803, epistatul (magistrat) orașuluĭ Câmpulung. Acolo locuesc și urmașiĭ de adĭ aĭ familieĭ.

SAFTOIU

Strămoșul acesteĭ familiĭ din Gorj, era pe la anul 1600, vel armașul Pârvu Viezureanu Săftoiu.—In secolul trecut trăia George Săftoiŭ, fiul Danciuluĭ Săftoiul din Drăgoianĭ. El vinde Drăgoianiĭ la 1763, împreună cu fiiĭ sĕĭ Mihaĭ și George.

Inainte de 1850, serdarul G. Săftoiŭ a avut fiŭ pe Grigore Săftoiŭ (actual), etc.

SÂMBOTEANU

Familie originară din Gorj; înrudită în secolul nostru cu Otetelișeniĭ. — Ion (Ianache) Sâmboteanu biv-vel medelnicer (1810), e zugrăvit ca ctitor în biserica St. Nicolae din Târgu Jiŭ—La anul 1812, el erea ispravnic al județuluĭ.—Slugerul Ion Sâmboteanu, primește la 1844 pe Pr. G. Bibescu care vizita orașul, împreună cu C. Otetelișanu și G. Magheru. — Sunt maĭ mulțĭ actualĭ.

SCORŢESCU

Originarĭ de la Scorțeștĭ, în Moldova, membriĭ acesteĭ familiĭ sunt cunoscuțĭ ântâĭ prin : Dumitrașco Scorțescul, la anul 1753 (Zapis). Apoĭ Toader Silion Scorțescul, într'un act din 1762 ; în urmă erea căpitan. In 1784, Mihalache Scorțescu erea logofĕt de vistierie. Fiul luĭ Toader erea serdarul Anastase Scorțescul, apoĭ căminar, care în 1802 avea o pricină de moșie cu Banul Iordache Milo. — (v Uricar Codr., 17, 218, 76, etc). Ilinca, sora luĭ Constantin Scorțescu, are în 1807, proces pentru o casă în Iașĭ. — (Uric. idem.) —

Hatmanul Alecu Scorțescu, fiul căminaruluĭ Nestor, erea însurat (1814), cu Profira fica vorniculuĭ Const. Aslan, — de la care derivă descendențiĭ actualĭ.

SEULESCU

Familie boerească din Oltenia (județul Gorj). — Intr'o scrisoare a boerilor Oltenĭ către princ. Eugen de Savoia, relativ la afacerile banatuluĭ, datată din 1719, sunt subscrișĭ : Negoiță și Mihai Săulescul. — In listele de boerĭ ale administrațiuneĭ imperiale Austr., din acelaș an, întâlnim pe : Radul, Barbul, Negoiță și Drăghicĭ Săulescul, cu fiul sĕŭ Mihaĭ. — (v. Hurmuzache., Documente tom. VI)...

La 1779, Ioniță Săulescu erea polcovnic de Gorj, pentru paza de hoțĭ, având titlul de postelnic. —

Din descendențiĭ de astă-zĭ aĭ adevĕrateĭ familiĭ cu acest nume, maĭ sunt în Oltenia....

STEFANESCU

Safta Kretzuleasca († 1855), fica mareluĭ Clucer Iordache Kretzulescu și al ficeĭ luĭ Florescu *(v. Kretzulescu)*, a fost căsătorită cu marele Clucer Dumitrie Ștefănescu.

Din această căsătorie s'aŭ născut 1 fiŭ și 3 fete: Elena soția paharniculuĭ Orĕscu; Ana soția cavaleruluĭ Ernest de Sallmén, colonel rus; Rallu soția majoruluĭ Alex. de Motileff; și

Serdarul Constantin Ștefănescu (1804-1869), fost șef al arhivelor Statuluĭ. Insurat cu Maria Merișanu, având următoriĭ fiĭ: —

Locot. Colonel Alexandru Ștef. Kretzulescu, căsătorit cu Maria Ianculescu. Are 4 fiĭ: Alexandru Kretzulescu, Constantin, Dimitrie și Aureliŭ, și Elena Michăilescu. — Căpitanul Ion Ștefănescu; — căpitanul George Ștefănescu (având 3 fiĭ), și căpitan Iosif Ștefănescu.

SOCOTEANU †

Familie oltenească de origină foarte veche, și care avea stăpânirĭ în județul Gorj. — In secolul trecut, s'a înrudit cu Greceniĭ, prin fica slugeruluĭ Ștef. Greceanu, jupâneasa Stanca Socoteanca (foae de zestre din 1784). — Căminarul Constantin Socoteanu, erea la anul 1808 ispravnic de sud. Gorj.

TOPLICEANU †

Strĕmoșiĭ acesteĭ familiĭ ereaŭ din Ardeal: Un document spune că stăpâneaŭ și în secolul din urmă «dealul Topliceniĭ din Ardeal».» — Se zice că eĭ se trăgeau dintr'un Knéz Toplicĭ, venit în țară cu Brâncoveniĭ în al XVI secol, și de la care derivă numele neamuluĭ.

Această familie, ce avea importanță în țară, astă-zĭ e stinsă.

Marele Stolnic, Pan Neagoe Topliceanul, maĭ apoĭ mare clucer (1714, 1716, etc), erea boer însemnat în sfaturile domneștĭ ale luĭ Const. Brâncoveanu și Mavrocordat, în

ale căror hrisoave îl găsim adesea. El a fost și postelnic, dupĕ cum se vede dintr'o carte de judecată din 1759 (în posesia d. Gr. P. Olănescu), unde maĭ sunt dovediţĭ, soţia sa Despina Clucereasa, precum și fraţiĭ sĕĭ: Grigore și Mihail, al căruĭ fiŭ erea Clucerul Nicolăiţă Topliceanul, 1783. — Un alt act particular din 1759, 10 Iulie, foae de zestre a Safteĭ Olăneasca,— citează pe marele Pitar Mihail Topliceanu (cel de maĭ sus), cu fiul sĕŭ Toma medelnicerul și cu fica Safta, soţia luĭ Constantin Olănescu.

Eĭ posedaŭ moșiĭ întinse în judeţele Putna și Râmnicu Sărat. —

In timpul ciumeĭ de sub Caragea, din anul 1815, căminarul Topliceanu erea prezidentul consiliuluĭ de hygienă, împreună cu serdarul Mitescu și slugerul Chirculescu. (v. Papazol; Istor. Bucur. pag. 133)

URSACHE †

Familie adĭ stinsă, din care s'a ilustrat:

Ursachi, marele vistier al Moldoveĭ, des menţionat în letopiseţ. A fost cununat de Iliaș Vodă Alexandru (la 1665),

Duca Vodă, în 1672 fu mazilit, fiind-că boeriĭ se plînseseră de el la Sultanul «maĭ cu de adinsul Ursachi cel bătrân». Pare că Duca se rĕsbună, de oare- ce în a treia domnie a luĭ, la 1680: «Pre Ursache, ce aŭ fost vistiernic mare, ce aŭ fost vestit de bogat în banĭ, la toţĭ în toate ţĕrile, l'aŭ desbrăcat și l'aŭ legat la stâlp la ger fiind iarnă ... și ţinîndu'l un an în temniţă, ĭ'aŭ luat 250 pungĭ cu banĭ...» (Nic. Costin let. II, 22). Puţin după acea fu omorît.

Dumitrașcu Ursachi încearcă să fugă la 1691 în ultimul an al domnieĭ luĭ Cantemir, împreună su Vasile Spătarul Cantacuzino, fratele acestuia Ilie, și ceĭ treĭ fiĭ aĭ logofĕtuluĭ Miron Costin. Fură însă prinșĭ din porunca domnească, și scăpară de moarte prin încetarea din viaţă a luĭ Cantemir, tocmaĭ cînd mergeaŭ spre Iașĭ. (Let. II, 143.)

La 1701, domnind Constantin Duca, aŭ emigrat în Ungaria

din îndemnul luĭ Iordache Rosetti: «Ilie Cantacuzino, şi Balş şi Ursachi, şi Ion Sturza şi alţiĭ..» (id. II, pag. 171).

Fata bătrînuluĭ Vistieruluĭ Ursachi (sora luĭ Dumitraşcu ?), a ţinut pe vel Vornicul Ion Balş, 1673.

In actul de desrobire al vecinilor, din anul 1749, printre alţiĭ găsim iscăliţĭ: Ursachi căpitan şi Girgoraş Ursachi, prin carĭ se stinge acest neam.

TUFEANU

Familie înrudită cu Stirbeiĭ, din care pare a fi o ramură.

In secolul trecut, în Valachia: Tudorache Tufeanu fu numit Vel paharnic de către Nicolae Mavrogheni Vodă, la anul 1788. El avea locuinţe în Bucureştĭ, rĕmase urmaşilor sĕĭ.— Un Tufeanu erea biv-ceauş de aprozĭ la 1804 (8 April).

VULTURESCU

Pe Radu postelnicul ot Vultureştĭ, îl aflăm la anul 1648 într'un înscris al Banului Radu Buzescu iscălit printre martorĭ. (Odobescu, Antiq. Jud. Romanaţ. p. 107) Familia e originară de prin părţile Olteniei, avînd moşie în Vultureştĭ. Un Radu Vulturescul postelnic, trăia pe timpul luĭ Brâncoveanu, (1713). — Serdar Constantin Vulturescu, joacă rol în mişcarea de la 1821, însoţind pe Tudor Vladimirescu. — Micu Vulturescu, fost ispravnic la Romanaţĭ, s'a resculat cu St. Locusteanul contra Grecilor, şi a fost surghunit la Tismana. El avu şi un frate Alexandru. —

Barbu Vulturescu, avu fiŭ pe: Grigore Vulturescu, avocat Căsător. cu Maria Slăvescu, avînd fiĭ pe: Ion Vulturescu, Nicolae şi Grigore, şi 3 fice.

Alte familiĭ boereştĭ maĭ sunt:

Bagdat, din jud. Buzĕŭ. La 1711, Dumitrașcu căpitan Bagdat.—**Barozzi,** venită întâĭ în Moldova în act. secol. Dintr'o ilustră și antică familie italiană: Barozzi de Santorin.

Bâscoveanu, în Valachia sec. ac.—**Braboveanu** din Oltenia, după vechea moșie Brabova. Adĭ: majorul Braboveanu, din cavalerie.— **Busuioc,** la Moldova, din m. Vornicul Bucioc, 1600.

Corlătescu, din Valachia, sec. XVIII. — **Holban,** din Moldova de sus, Botoșanĭ.

Istrate, boer din Moldova sec. XVIII. — **Iamandi,** din timpul luĭ Nicolae Mavrocordat, în Moldova.— **Kârstea** din Bucovina, unde aŭ titlurĭ imperiale. In Moldova din vécul XVII.

Mortzun, din Moldova, la Băcăŭ 1780.—**Negură,** în Moldova. — **Pâcleanu,** de la Pâclele din Buzăŭ.

Sihlénu, de la Sihlele, Râmnic Sărat. — **Tigveanu,** din Argeș. — **Voinescu,** în Buzĕŭ.

Vidraşcu, din Putna și Tecucĭ, Moldova.

FAMILIĬ DE ORIGINĂ STRĔINĂ

NOTA. — Sunt coprinse familiile de nobleţă phanariotă şi de altă origină, stabilite în ţară după 1700.

BELLIO

(VALACHIA)

Familie originară din Macedonia, al căruĭ nume derivă de la orașul Πέλλα din Macedonia. In românește se scrie: „Belu“.

GEORGE BELLIO care trăia în Macedonia pe la începutul secoluluĭ XVIII, a avut 2 băețĭ și o fată, anume:

ION Bellio, † fără copiĭ. — DUMITRU, însurat cu Despa, avênd o fată și 3 băețĭ: Gheorghe, Ștefan și Costache.

COSTACHE BELLIO, care veni cel d'ântâiŭ în țară, fiul luĭ Dumitru, — ședu puțin timp și se duse apoĭ la Viena unde a murit neînsurat, lăsând o mare avere copiilor frateluĭ sĕŭ Ștefan, precum și maĭ multe legate în Viena. Pentru serviciile sale Austrieĭ, el fu creat *baron* al Imp. în 1817, de către Francisc I. — Fratele sĕŭ

ȘTEFAN BELLU, era în țară, la începutul secoluluĭ. Se însură la Crajova cu Elena Bălcescu și avu 9 copiĭ, din carĭ 5 fete: Maria, Marghioala măritată cu Drugănescu, Catinca cu Dinu Olănescu, Luxandra, Zoița, Elena cu Păduroiŭ; — iar băețĭ pe: — COSTACHE BELLU fost mare logofĕt și sub Bibescu Vodă, însurat cu Elena Mavrocordat, cu care avu un fiŭ Ion; — DUMITRU, f. mare logofĕt și deputat sub Vodă Bibescu. Ca recompensă, i se renoi titlul de baron de Austria, în 1856. — In fine al 3-lea fiŭ al luĭ Ștefan:

ALEXANDRU BELLIO, căsătorit cu Irina fica luĭ Barbu Banul Văcărescu și a Zinkeĭ Paleologu. Avu de copiĭ pe Ștefan, Barbu, Gheorghe și Costake. Fusese mare logofĕt ca și frațiĭ sĕĭ.

Dintre copiĭ luĭ: Gheorghe și Costake muriră la Paris fără descendențĭ;

ȘTEFAN BELLIO (n. 18...) din căsătoria sa cu Elisa Știrbey, fica luĭ Pr. Barbu Stirbey, are de fiŭ pe ALEXANDRU, însurat cu Al. Alexandrescu (băețĭ : Alecu, Ștefan, Gheorghe, Constantin și Radu; și 2 fete); iar fică pe Irina, măritată cu Iancu Câmpineanu (†).

BARBU BELLIO, ultimul fiŭ al luĭ Alexandru, n. 1825 Bucureștĭ, deputat în 1858 și ministru de instrucție și justiție, cu vĕrul sĕŭ Barbu Catargiŭ (în 1862-3). La 1866 i se întări titlul de baron al Austrieĭ. Fiul sĕŭ este BARBU Bellio.

BLAREMBERG (de)

(VALACHIA)

Familie de origină flamandă, stabilită în Valachia la 1828.

Leagănul familieĭ este din Lierre, în Țĕrile-de-Jos, maĭ spre sud de Anvers. — N'avem date certe despre trunchiul și origina eĭ. Se știe însă că, după propagarea ideilor reformeĭ, această familie adoptă protestantismul. Acesta făcu, ca în anul 1570, Ducele de Alba, vice-regele luĭ Filip II, ordonă de se măcelăriră toțĭ membri acesteĭ familiĭ, din care nu scăpară de cât doĭ, prin carĭ descind actualiĭ. Ramura principală a familieĭ există încă în Belgia și Olanda, sub numele de «von Blaremberghe».

In biserica din Bailleul (Belgia), sunt înmormântațĭ maĭ mulțĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ. In ultimele douĕ secole, Blaremberghiĭ s'aŭ distins câțĭ-va, ca pictorĭ-miniaturiștĭ celebri.

In Versailles, se află multe miniaturĭ de ale celebruluĭ pictor VON BLAREMBERGHE, «pictor incomparabil al celor cu desăvârșire micĭ». El probabil e frate cu Paul de Blaremberg, aĭ căruĭ fiĭ se refugiară în Rusia; și în acelaș timp trunchiul familieĭ rĕmasă în Belgia și Franța

PAUL MORET DE BLAREMBERG, n. 1725 la Paris, frate cu preced., și de asemenea pictor de merit, ca tatăl, fratele și nepotul sĕŭ. Din deosebite împrejurărĭ el părăsi Franța, stabilindu-se în Elveția, unde avu 3 copiĭ:

Maria (1779-1819) măritată în Rusia;—JEAN FRANCISC n. 1774 în Lausanne, † Rusia. Fiul acestuia erea JEAN Moret de Blaremberg, general-locotenent al Statuluĭ-Major rus,

aĭ căruĭ copiĭ aŭ rĕmas în Rusia; — în fine fiul cel mic al luĭ Paul Blaremberg, este

Jean Moret de Blaremberg, (n. 1772 - 1831). Căsătorit la Moscova cu D-şoara de Courtener; stabilit la Odessa. Inainte de revoluţia franceză fusese în serviciul Olandeĭ, unde luptă cu distincţie ca oficer, la apărarea cetăţeĭ Zutphen; dar fu dus ca prisonier în Franţa. Fugind de ororile revoluţiuneĭ, împreună cu Ducele de Richelieu, de Langeron, etc. se stabili în Rusia, unde fu primit în armată ca major; fu apoĭ inspector al vămilor noueĭ Rusiĭ, consilier de Stat. Se distinse ca arheolog, făcênd săpăturĭ în Crimea, înfiinţând muzĕul din Odessa, şi publicând importante uvragiĭ. — Murind, lăsă 7 copiĭ, carĭ se rĕspândiră în Rusia, Franţa şi România.

Colonelul Vladimir de Blaremberg, fiul sĕŭ, veni în Valachia la 1828, unde se şi stabili, căsătorindu-se cu Pulcheria Ghika, sora Princip. Alexandru. Ca oficer rus luă parte între trupele venite în ţară contra Turcilor, până la pacea de la Adrianopol. Apoĭ fu primit colonel în armata românească cu Gramont, etc. In urmă a fost pe rînd, directorul serviciuluĭ de inginerie, apoĭ vornic al închisorilor şi Logofĕt al credinţeĭ. N. în 1811, muri încă tînĕr la 1846. El publică în 1842 un Anuar Oficial al ţĕriĭ, de o deosebită importanţă. Fiĭ sĕĭ sunt:

— Nicolae Blaremberg (1837 - 1896), om politic însemnat, f. ministru, etc. Magistrat, demisionează la 1864 din procuror la Curte. — Membru în Constituantă, sprijini dinastia strĕină. In 1851 e ministru în cabinetul gen. Florescu; şi apoĭ Prim-Efor al spitalelor civile. El a fondat maĭ multe ḑiare şi a scris importanta lucrare: «Essai sur les Institutions et lois de la Roumanie», în care arată bune cunoştinţe despre organisaţia veche a ţĕriĭ, şi e singura lucrare serioasă în genul eĭ. — Copiĭ: Ioan şi Maria.

— Alexandru Blaremberg, cel maĭ mic, fost căpitan de cavalerie, † 189...

— Constantin Blaremberg, colonel (1838 - 1886). Fost în armata rusă, apoĭ căpitan în cea română şi adjutant

domnesc al luĭ Cuza (1863). Prefect de poliție 73 - 75. In rĕsboiul cu Turciĭ, e colonel și adjutant al Principeluĭ Carol.

Căsătorit cu Maria Băleanu, avu 2 fice și un fiŭ:

Irina Edgar Mavrocordat, Maria N. Filipescu, Vladimir †.

FILITTI

(VALACHIA)

Familie din Byzanț, care dupĕ căderea Constantinopleĭ se strĕmută pe coastele Adriaticeĭ; numele pe grecește este: (φιλήτης) — La 1124, Mihail Philis (φιλῆς) era sacerdos al luĭ Ion Comnénul. — Pachymer (Cart. II și V; de Andronico & Michaele Paleologo), vorbește la anul 1250 de marele Domestic ALEXIE PHILIS, comes palatii, care se aliase cu imperatoriĭ Paleologĭ, și al căruĭ tată TEODOR, fusese orbit de împĕratul Lascaris.—Poetul MANUEL Philis, muri la 1340.

Impĕratul Ion Cantacuzino, citează în scrierile sale, pe: IOAN PHILIS «Claro genere prognatorum», la anul 1370. — La căderea Constantinopoleĭ trăia Eumolp Philis, scriitor distins (V. Labbens, Bibliotheca).—Printre 15 clanurĭ principale din insula Zante, proveditorele Badoeri în raportul sĕŭ către republica Veneţieĭ, la anul 1527, enumeră pe Caracassi, Draco și FILITIS (V. Docum. grec. Satha, și scrisoarea luĭ Dositheĭ către Sebastiani, public. de N. D. Popescu).

HRIZA FILITIS a luat parte la lupta de la Leva (1664), împreună cu Grigore Ghica I. O spadă de argint păstrată din moșĭ în familie, poartă data aceleĭ lupte. — Fiul sĕŭ HRIZA Philitis, se născu pe la 1686 în Ianina. Acesta ducându-se la Petru cel mare, deveni consilierul sĕŭ. Apoĭ el a fost unul din din negociatoriĭ păceĭ de la 1711 (Falksen). Fu ucis de Turcĭ la 1748, și erea duhovnicul Catérineĭ I (1725-27). Pe zidul bisericeĭ din Ianina, este reprezintat în costumul boerilor rușĭ din veacul XVII. (la Russie réligieuse,

hist. & politique). Din căsătoria sa o Curti, dintr'o veche familie italiană, avu 2 fiĭ:

DOSITHEIŬ fost Episcop al Buzĕuluĭ 1787-93, MITROPOLITUL Ungro-Vlahieĭ 1783-1809. La 1802—1806 Caimacam al țăriĭ; fu izgonit de Turcĭ fiind partizan al politiceĭ germane cu Ypsilante. Ingropat la Brașov lângă marele Ban Brâncoveanu; lăsă o parte din averea sa pentru burse și pentru școala grecească din Brașov. Fusese confesorul Caterineĭ II, și protectorul celebruluĭ Ilarion. (V. Aricescu) La 1802 provocase destituirea luĭ Sutzu. — Fratele sĕŭ e trunchiul acesteĭ familiĭ:

Marele CLUCER CONSTANTIN, venit în țară odată cu trupele Caterineĭ II, la anul 1769. Fiĭ sĕĭ aŭ fost:

1. CONSTANTIN, Episcop Buzĕuluĭ la 1793; caimacan al țăriĭ la 1802. A fondat împreună cu alțiĭ spitalul Filantropia, și a colaborat la codul Carajea. Prim Efor al școalelor în 1814. Prigonit de Sutzu, fugi în 1818 la Mehadia, unde zidi o biserică, apoĭ la Kiev, unde primi o pensie de la Impĕratul Alexandru. (Hurmuzache, X și supl. I). Avea casele lângă biserica Sf. Dumitru, cea reparată de dânsul.

2. Marele Clucer SILVESTRU FILITTI, cavaler și Proto medic, se căsători cu Smaranda, ultima din neamul Măneștilor, și avu 3 fiĭ:—DUMITRU Filitti-Mănescu mare vornic și Maior, Irina a Doctoruluĭ Caracaș, și marele Stolnic CONSTANTIN F., vĕduveĭ căruia obsteașca adunare din 1832 votă o pensiune (V. Mănescu).

3. Marele SERDAR IAMANDI, la Buzĕŭ, căsătorit cu fiica unuĭ boer Buzoian, a zidit o școală în Ianina. Ceĭ doĭ fiĭ aĭ sĕĭ aŭ fost:

— TOMA mare comis și căminar, ispravnic de Prahova, însurat cu fata mareluĭ Spatar Vlahutzi și a soțieĭ sale n. Sutzu, nepoata luĭ Ion Caragé, de la care avu o fică, soția boeruluĭ Corlătescu.

— Marele SERDAR HRISTODOR, însurat cu Zoe Painataky, având patru copiĭ: — CONSTANTIN FILITTI, cavaler, colonel adjutant al luĭ Vodă Cuza, pe care'l însoți la Constantinopol, și al Regeluĭ Carol, f. prefect, senator, comandant

de brigadă etc. Căsătorit cu Elena fica Paharniculuĭ Barbu Slătineanu, are fiĭ: NICOLAE, căsăt. cu Viorica Văleanu, BARBU, IOAN și Alexandru; — GEORGE, f. procuror general al Curțeĭ de Casație †; — DUMITRU, fost prefect, senator. Insurat cu Elisa Sutzu, are copiĭ: IOAN, GEORGE, Anton. Constantin, Elisa; — și Maria doctor Warthiadi.

4. PAHARNIC RĂDUCAN Filitti, primi în 1811 de la Caragea sălașe de țiganĭ: «pentru pricopseală la treburĭ delicate». Unul din jurisconsulțiĭ timpuluĭ. Favorabil luĭ T. Vladimirescu. Căsătorit cu o Clinceanu, avu o fată măritată cu comitele Panas, din insulele Ionice, și fiŭ pe:

Vel paharnic CONSTANTIN, DOCTOR și cavaler, resplătit de obstésca adunare cu 40 scutelnicĭ. Căsătorit cu sora generaluluĭ Coletti, om politic al Greciei, a avut 7 copiĭ: — GRIGORE, consilier la Casație 1862; — ALEXANDRU, Prezident la Curtea de Apel, căsăt. cu fiica luĭ Vlădoyanu și a Augustineĭ Pr. Sutzo, având o fică căsătorită Rallet: — CONSTANTIN, secretar general al min. de justiție, etc. Căsătorit cu Elena Cerchez, are un fiŭ: PROCOPIE. — Efrosina, soția luĭ Vrana și apoĭ a luĭ Ion Florescu: — Elena Constantin Skina; — Ana Pr. I. Ghika; și — NICOLAE f. membru în constituanta de la 1879; avênd o fică căsătorită Golescu.

5. SCARLAT, profesor la Triest și scriitor distins. Un fiŭ al acestuia a murit Episcop în Italia pe la 1856; și un altul erea în serviciul Sultanuluĭ Turcieĭ. (Carl I ken, Leucothea).

HRISOSCOLEO

Familie greacă, stabilită în țară după 1700; de veche origină byzantină.

PANDELI HRISOSCOLEO, nobil grec, trăia în Constantinopol, după 1550 și avu fică pe MARTA, soția luĭ Andronic Cantacuzino, 1595. (Geneal. Cantac.)

CHRISOSCOLO CHRISOSCOLEIO, merge la anul 1688 însoțind la Viena pe Mavrocordat Exaporitul, care fusese trimes în solie de Poartă la curtea Austrieĭ, cum menționează un raport din 8 Sept. 1688 al Dragomanuluĭ Lachowitz, despre călătoria lor. — (Doc. Hurmuzach. V. 153).

Maĭ mulțĭ boerĭ aĭ Valachieĭ la 1674, audind că vine ca Domn Duca Vodă, după Grigore Ghica, trecură în țara Ungurească la Sibiŭ; între carĭ: Gheorghe Banul, Banul Neagoe Secuianul, Pârvu Fărcășanul, HRISOSCOLUL VĂTAF, etc. (Letopiseț III. 155).

ENAKE HRISOSCOLEŬ mare Postelnic, e numit în această demnitate în divanul luĭ Grigore Ghica, când acesta veni domn al Moldoveĭ la anul 1747.

La 1755 și 56, IORDACHE HRISOSCOLEU Aristarch, este mare Comis al Moldoveĭ în divanul luĭ Const. Racoviță Vv. în a doua domnie. (v. Letopiseț. t. III. 211, etc).

Intre Iordache și Enache Hrisoscoleu, de sigur că există o apropiată rudenie.

Alțĭ membri aĭ acesteĭ familiĭ, aŭ jucat rol în istoria ambelor țărĭ române

Revenind în Valachia, unde această familie îșĭ avea sediul în Oltenia, întâlnim mulțĭ membri de aĭ eĭ în sec. XVIII. ast-fel:

Pe la 1740, Stolnicul SCARLAT HRISOSCOLEU, care avu

de fiŭ pe CONSTANTIN, însurat cu jupaneasa Maricuța Fărcășanca.

GRIGORAȘ HRISOSCOLEU, vel căminar în divanul Valachieĭ în Octombre 1762. In 1786 ca biv-vel medelnicer, e numit ispravnic al jud. Slam Râmnic (Maiŭ 28). — La 1782 erea ispravnic de Romanațĭ.

DUMITRACHE HRISOSCOLEU, vel logofĕt al obiceiurilor în Valachia, la 1819. — El ținu pe Zoe, fica luĭ Alex. Niculescu; și avu un fiŭ ALEXANDRU, și două fete: CALIOPI, soția luĭ Petrache Poenaru eforul, și Smaranda Costescu, decedate.

LAHOVARY

(VALACHIA)

In a doua jumĕtate a secoluluĭ trecut, aŭ venit în țară doĭ frațĭ Lahovary, carĭ eraŭ nepoțiĭ luĭ PETRACHI, ce fusese candidat la domnia țăriĭ contra luĭ Mavrogeny și decapitat din ordinul Viziruluĭ, la Constantinopol.

Eĭ veniră adușĭ de Principele Racovitză.—Prima branșă a familieĭ se trage din:

GHEORGHE, al căruĭ fiŭ: IANCU Lahovary, locuia la Râmnicu Vêlceĭ, și erea însurat (1816) cu Bica, fica slugeruluĭ Socoteanu. El erea camaraș al Ocnelor. A avut patru fiĭ, din carĭ Constantin, cel mare, n'avu urmașĭ:

1. NICOLAE LAHOVARY, f. senator și Director de minister, etc. Insurat cu Efrosina Iacovaki, a avut următoriĭ 6 copiĭ:

ALEXANDRU Lahovary, om politic însemnat, f. ministru de externe, etc. † 1897, având de la soția sa Simona n. Ghermani, 3 copiĭ: IANCU, Ana și Simona. — IOAN, ministru de externe; căsător. cu Ema Mavrocordat, având 2 fice (Jeaneta și Marta). — IACOB, ministru de rĕsboi, general de brigadă, etc. doctor în matematicĭ. Căsătorit 1. cu E. Kretzulescu și 2. Alexandrina Cantacuzino, având 3 copiĭ (Elena, Ioan, Leon). — EMIL deputat, căs. cu Elena Niculescu-Dorobanțu, având un băiat. — Elisa Petru Millo. — și Olga C. Bengescu.

2. GEORGE LAHOVARY, Prezident al Curțeĭ de Compturĭ, Secretar general al Societățeĭ geografice rom. Căsăt. cu Aneta Cocorescu, are copiĭ: — Alexandrina colon. Koslinsky, Scarlat, Ioan, Grigore, Dumitru, Elisa Borănescu și Efrosina.

3. GRIGORE LAHOVARY, prezident la curtea de cassație. Însurat cu Smaranda Sutzu, având 6 copiĭ: CONSTANTIN deputat, ALEXANDRU, Maria N. Brăiloĭ, Zoe D. Sutzu, Paulina și Filip.

Din NICOLAE Lahovary, frate cu George, se trage o altă branșă prin fiul sĕŭ: CUPARUL MANOLACHE fost caimacam al Scaunuluĭ Crajoveĭ, însurat cu Smaranda Polizu.

Acesta avu 2 fiĭ: — 1. EMANUEL Lahovary, fost secretar la secr. de stat, însurat cu Olympia Arsaki, având 3 copiĭ: — † GEORGE, căs. cu Zoe Alexandrescu; ALEXANDRU ministru plenipotențiar, căsăt. cu Ana Kretzulescu având șase copiĭ;—și Maria căsător. Emanuel Kretzulescu.

2. Colonelul NICOLAE LAHOVARY, din căsătoria cu Elena Deduleasca, avu patru copiĭ:—GRIGORE, îns. cu Ecaterina Văcărescu, având fiŭ pe SCARLAT (căs. cu o Hernia) și fică Maria major I. Ghika; — NICOLAE, căs. cu o Kretzulescu, având fiŭ pe NICOLAE; — Smaranda barónă Reineck; — și ALEXANDRU Lahovary, decedat.

Armele: scutul în 4 (écartelé): la 1 și 4 verde cu aquila de aur, aripele întinse în jos, ciocul și ghiarele roșiĭ; la 2 și 3 fund roșu cu un castel de aur, crenelat cu 3 turnurĭ, având în „chef“ d'asupra, pe fund argint, 2 cornurĭ de vênătoare negre.

LAMBRINO

Familie de origină greacă, dar care în țară se află de pe la sfârșitul sec. XVII:

Paharnicul Lambrino, în Moldova sub Cantemir la 1692. Acest principe, dupĕ omorîrea luĭ Miron Costin, voi să prindă maĭ mulțĭ boerĭ: «eară Lupul feciorul luĭ Gavriliță, și Constantin cumnatĕ-sĕŭ, Paharnicul Lambrino, și cumnate-sĕŭ Ivașco, și Antioh Jora, aŭ scăpat în țara muntenească la Brâncoveanul Vodă, și deacolo la Udriŭ....» etc.

Manolache Lambrino, marele Ban, are la 1735 această înaltă boerie în divanul țĕriĭ, în Valahia, cu care iscălește numeroase documente ale timpuluĭ. La 1731, 30 Maiŭ erea mare Logofĕt, etc.. — Soția sa erea Bălașa, domnița fica luĭ Princ. Constantin Brâncoveanu.

Pe lângă Manuel saŭ Manole, maĭ are numele de Andronic, și atât prin înalta demnitate de Ban ce ocupa, cât și prin acea că erea ginere luĭ Brâncoveanu, se vede că erea dintr'o familie mare, ce nu de mult venise în țară din Constantinopol.

In tot cursul seculuĭ XVIII găsim în Moldova, unde sunt astăzĭ, descendențiĭ familieĭ.

George saŭ Iordache Lambrino, având maĭ multe titlurĭ de boerie până dupĕ Scarlat Vv. Calimah, trăia pe la 1800.

Urmașiĭ lor sunt și adĭ în Moldova: Colonelul Lambrino din Cavalerie, etc.....

LENŞ — (de Linche)

(Valachia)

Originară din Franța, de unde e cunoscută din al 16-lea secol, a fost înscrisă între familiile nobile sub numele de Linche saŭ de Linchou; și se stabili în România din sec. XVIII. Leagănul acesteĭ familiĭ este în republica Florenzeĭ, unde e cunoscută din timpurĭ depărtate sub numele de Lenzo, de unde «Lencio» în Corsica, și Linche saŭ «Lenche» în Franța. — O tradiție, neîntemeiată însă, spune că familia Leczinska din Polonia, care a dat pe regele Stanislas Lecinsky (Lenziski), ar fi o ramură despărțită a acesteĭ familiĭ.

O ramură a familieĭ Lenzo, exilată din Florența, opunându-se chemăreĭ Medicisilor, trecu maĭ întâĭ în Corsica (1434), cu Bonaparte, Rossi și Mattei și se așeză la Morsiglia, ocupând un rang distins între nobilĭ. Gabriel Lenche fu locotenent general al aceluĭ ținut. Dupĕ tratatul de la Cateau Cambrésis (1599), evacuarea insuleĭ sili familia De Linche a se expatria și a căuta refugiŭ la Marsilia, unde deja se refugiase nobilul Bartolomeŭ de Lens. La începutul secoluluĭ XVI, familia Lenche erea representată în Franța prin 2 ramurĭ: una prin Gabriel de Linche, stinsă cu Toma consulul, fiul sĕŭ; a doua prin Jean-Pierre din Morsiglia, strĕbunul familieĭ actuale.

La sfârșitul aceluiașĭ secol, fiind din noŭ confirmațĭ ca nobilĭ, și membriĭ eĭ cu titlul de «Seigneurs de Moissac», se enumĕră prin judecata din 1596, (6 Iulie) diferitele sarcine ale acestor seniorĭ, printre carĭ: Căpitan al uneĭ companiĭ de Chevaux-légers aĭ regeluĭ, de căpitan al uneĭ galere regale, etc.

Primul de Lenche bine cunoscut, este notat în secolul XVI, și anume:

Barthélemy de Linche, născut pe la 1480; în 1514 e unul din rectorii spitaluluĭ S-tuluĭ Spirit din Marsilia, după cum se vede în probele de nobleță ale luĭ Thomas de Riquetti, cavaler de Malta în 1640. Se știe că avu 2 fiĭ, carĭ sunt capiĭ celor 2 ramure, din care prima începută cu Gabriel, se stinge după 3 generațiunĭ. Gabriel avu de fiŭ pe: Tomas Linche, «écuyer et gentilhomme de Corse» (1560), om foarte însemnat pe timpul luĭ, primul ocupator și guvernator al Algerieĭ. El avu numaĭ o fică Desirée, căsătorită cu J. B. de Forbin.

Jean-Pierre de Linche, al doilea fiŭ al luĭ Bartolomeŭ, e întemeetorul branșeĭ actuale. Gentilom de Morsilia avu fiŭ pe:

Antoine de Linche, écuyer, născut în Corsica și stabilit la Marsilia, unde fu naturalizat francez. La 1588 fu asasinat de adversariĭ sĕĭ, partisaniĭ Ligeĭ. El se căsători în 1570 cu Jeana de Bouquin, cu care avu patru copiĭ, pe: Toma, Antoniŭ, Marguerite și Jeane, aliată cu Riquetti, din care eșiră marquiziĭ de Mirabeau.

Thomas II de Linche, urmează generația după tatăl sĕŭ Antoine. El ia în stăpânire cel d'ântîiŭ senioria de Moissac, cumpĕrând acest pămênt de la Comtele de Grignan, în 30 Oct. 1596. Se căsătorește cu Luisa d'Ornano, cu care a avut un fiŭ, pe

Alphonse de Linche, seigneur de Moissac, care se căsători în 1631 cu Marguerita de Blacas, fica luĭ Scipion de Blacas senior d'Aups, — cu care avu 3 copiĭ: Scipion de Linche de Moissac, care se distinse prin bravură în diferite rĕsboae, precum la asediul din Valenciennes (1677). Regele îl făcu îndată colonel, cu care grad merse împreună cu ducele de Orléans contra cetățiĭ Cassel, unde după ce se făcu renumit prin vitejie, fu omorît (1677). El n'avu copiĭ. Sora sa Jeanne de Linche, fu măritată după de Romieu.

Al doilea fiŭ al luĭ Alphonse de Linche este César, născut pe la 1640 († 1715) și căsătorit cu Anne d'Oria, din care se născură: Francisc de Linche (1720), și

Mauriciu de Linche, n. 1680, căpitan, care avu cu soția sa Catherine Roux, patru fiĭ: Magdalena (n. 1722 Marsilia); Ioseph Marie Linchou (1728 - 1788), mort de ciumă la Constantinopol. — In țară apar întâiŭ, frații: Francisc-Toma de Linche (1720 - 1760) atașat de persoana luĭ Constantin Vodă Racovitză, cu care fiind partisan, fu decapitat de Turcĭ în Seraĭ la 1760, 14 Maĭ, sub ochiĭ luĭ Mustafa III. Cronicele vorbesc special de dânsul în Moldova și Valachia; — și Jean Baptiste Linchou saŭ Linche, numit de cronicarĭ «Lințul», n. 1726 la Marsilia, trecu cu frațiĭ săĭ la Constantinopol, apoĭ se așeză după moartea frateluĭ sĕŭ la Bucureștĭ, devenind secretar particular al luĭ Vodă Ypsilanti și guvernor al fiilor acestuia. La 1754 e mare sluger al Valachieĭ. Se însură în Bucureștĭ cu Maria Hodivoyanu, muri la 1780 și fu îngropat în biserica catolică din Bucureștĭ. El continuă familia și avu de fiĭ pe urmĕtorul. — (Magny. Nobiliare Universel, de Linche).

Filip Lenș (de Linche) mare vistiernic al Valachieĭ, se născu la 1799 în Bucureștĭ. Intră în administrația principatuluĭ, unde fu pe rînd director al departamentuluĭ trebilor din 'năuntru, ministru controlor de Finance și jude al divanuluĭ. După revoluția din 1821, Filip Lenș fu unul din ceĭ șapte boerĭ cerutĭ de poartă candidațĭ la demnitatea de principe. Sultanul alese însă pe Grigore Ghica, unul dintr'ânșiĭ. Pe atuncĭ erea mare clucer.

Prin decisiunea din 23 Sept. 1821, P. V. Patriarh Antim îl numi mare Justițiar al tronuluĭ œcumenic din Constantinopol. In considerațiunea serviciilor aduse țĕriĭ sale în timpul ocupăriĭ armatelor rusestĭ, fu numit cavaler al S-tuluĭ Stanislas. Din căsătoria sa cu Elisabeta Baloteasca-Carpenișanca, din 1807, a lăsat copii următorĭ:

1. Constantin Lenș, n. 1810 † 1843 Paris. Căsătorit (1838) cu Sultana Bălăceanu. Avu un fiŭ, Filip, mort de tânĕr ca oficer.

2. Alexandru de Linche, născut în 1812, † Viena 1874. Căsătorit cu fata mareluĭ vornic Ion Filipescu, Alexandrina, din care se născură: — Filip (1850 - 55), — și Alexandru

de LINCHE-FILIPESCU, n. 1851, voluntar în rĕsboiul din 77-78, după care obținu gradul de oficer în cavalerie. Apoĭ intră în diplomație, fiind prim-secretar la Viena și Petersburg, etc.

3. IOAN B. DE LINCHE, (1813 — 1865) se însură cu fata mareluĭ vornic Emanuel Florescu, Elena. Papa Piu IX, îl onoră cu titlul ereditar de comte catolic. Din căsătoria sa, a avut 1 fiŭ și 2 fete: Zoe, căsăt. I. Florescu, și ANA I. Alexandrescu;

OZAR LENȘ DE MOISSAC, n. în 1849, fiul precedentuluĭ. Voluntar în rĕsboiul de independență, în care fu decorat sub zidurile Plevneĭ. Sub locotenent în 1878, e actual căpitan în rezerva infanterieĭ, și Director la ministerul afacerilor strĕine. Decorat cu maĭ multe ordine. — Căsătorit cu Verona Dâmboviceanu, aĭ căreĭ copiĭ din prima căsătorie cu I. Massim, aŭ fost adoptațĭ de dânsul (anume: Paul, Lucilius, Ioan și Ana).

GEORGE DE LINCHE, al patrulea fiŭ al luĭ Filip, n. 1820, oficer de cavalerie, decedat în 1887. Căsătorit cu Zoe Slătineanu, din care avu pe: IOAN DE LINCHE-SLĂTINEANU născut în 1853, căsătorit (1888) cu Zoe Brăiloi.

Filip Lenș maĭ avu 3 băețĭ și o fică, anume: Manuel, 1814 - 1831; NICOLAE DE LINCHE, 1816 - 1884, fară copiĭ;— Alcibiade Lenș 1824, † la Paris în 1843; — și ELENA (1817, † 1845), căsătorită cu Constantin Văcărescu.

Piesele de pe scut, sunt: în cantonul I, armele familieĭ de Linche; în al doilea sus, ale căreĭ de Blacas; în al 3-lea de Ornano; în al IV de Riquetti de Mirabeau; la mijloc peste toate, al caseĭ Lenzo: un cap de boŭ (natural) pe fund azur. Devisa «Par mon sang, par ma foy».

MANU

(MOLD.-VAL.)

Familie cunoscută și stabilită în România din secolul XVIII.

Origina care se dă familieĭ e italiană, și anume din Sicilia, unde Maniĭ eraŭ seniorĭ de Coddia, Lazzarino, Cogonaro, etc. și aveaŭ demnitatea Vicariatuluĭ general din Val de Mazzara.

Cel care se crede a fi șef al familieĭ, e CONRAD MANNO „Condottiere dei armi» al regeluĭ Carol I d'Anjou, contra luĭ Frederic al Sicilieĭ în anul 1267. — Dupĕ uniĭ cronicarĭ italienĭ, această familie ar descinde din Paolo Manu, care trăia prin al X-lea secol prin Florența și Brescia.

La Veneția se vede un portret în mosaic, la catedrala St. Marc, sub care e scris numele luĭ «ALOISO MANO». — O ramură a familieĭ trecuse de timp îndelungat în Sardinia, unde se stabili, și unde există încă sub numele de baroni de Manno saŭ Manini.

Dupĕ archivele Genoveĭ, conservate în Capela dogală a S-tuluĭ Grigore, familia Manu fu printre acelea carĭ se stabiliră la Constantinopol (către 1400) și fundară faburgul Galata.

In această epocă, trăia «il preveditore MANO». — Fiul acestuia abjură catolicismul și se alipi pe lângă patriarhia greacă, unde fu însărcinat cu girarea intereselor populațiuneĭ din Galata. Din el pare a descinde familia phanariotă a Manilor.

In secolul XVI, unul din aceștĭ Manu emigră în Peloponez, pe atuncĭ sub dominațiunea Venețieĭ. Din această

spiță făcea parte savantul Iacob Manos din orașul Argos, care înflorea pe la 1680, căruia Patriarhul îi decernă titlul de principe al filosofilor, și din care descinde familia actuală. Acest Iacob Mano erea vestit printre contimporanii săi și a scris maĭ multe opere.

O altă ramură derivă din Cristo Manos, care dete naștere familieĭ «*Cristomano*» din carĭ unul erea foarte bogat și avea casă comercială la Viena pe la 1800. —

Genealogia sigură, începe cu Mihail Mano, născut pe la 1650 în Constantinopol, probabil fiul luĭ Iacob din Argos; studiă medicina și trăi în orașul natal. Scrise maĭ multe cărțĭ. El a avut un fiŭ: Mihail zis Mihail Zade, logofĕt la patriarhia Constantinopoluluĭ, născut în 1687. Acesta avu 3 fiĭ: Emanuel saŭ Manolake, George și Nicolae, care fură căpeteniile a 3 ramurĭ din familia Mano, în Moldova, Grecia și Valachia.

I Ramura din Moldova

Manole Mano, fiul luĭ Mihail-Zade, născut la Constantinopol 1717. Mare Logofĕt, se stabili în 1798 la Iașĭ sub Alexandru Calimaki. Căsătorit din 1747 cu Zafira Caragea, cu care avu 5 copiĭ, din carĭ: Mihail Postelnic, n. 1748 avu un fiŭ Alexandru, fără posteritate; iar Scarlat și Alexandru avură maĭ mulțĭ fiĭ; ceĭ alțĭ doĭ muriră copiĭ.

Scarlat Manu, născut 1742, mare logofĕt al Moldoveĭ, stabilit cu tatăl sĕŭ în Moldova la 1798, † 1809. Căsătorit cu Caterina Suțu, avu 16 copiĭ, dintre carĭ: opt fete, 3 băețĭ călugărițĭ: Ion, Anton (gemenĭ) și Grigore; iar Constantin, Manolache, Iordache și Dumitru avură descendențĭ.

1. Constantin Manu, supranumit Bondi, poet și avocat (1777-18..). Insurat cu Caterina Cuzi avu 3 copiĭ, toțĭ decedațĭ.

2 Hatmanul Manolaki Manu, al cincilea în vârstă din copiĭ luĭ Scarlat (1782—1841). Căsătorit cu Sultana Mavrogheny, de la care a avut pe—Manole Manu fost m. Vornic, aghiotant al Mihaĭ Vodă Sturza, (1815—1886), aĭ căruĭ copiĭ sunt:

Ioan Manu, colonel de cavalerie, n. la 1844. A luat parte ca comandant în rĕsboiul din 77—78. Adjutant al M. S. Regeluĭ, în care grad se află încă. Căsătorit cu Smaranda Creţeanu; — Rodrig Manu, al II-lea fiŭ al luĭ Emanuel, născut la 1848, căpitan în rezervă. Căsătorit cu Maria Costaforu († 1897); — şi 2 surorĭ.. —

Savel Manu, al doilea fiŭ al Hatm. Manolake şi frate cu Manole, s'a născut la 1824. Fost general şi ministru de rĕsboiŭ. — Căsătorit de 3 orĭ, avu doue fete şi pe Mihaĭ n. 1884.

3. Dumitru Vornicul, fratele Hatmanuluĭ Manolake, însurat cu Micleasca avu fiŭ pe Petre Manu †, fost consilier al Curţeĭ de Casaţie.

4. Aga Iordache Manu, frate cu precedentul n. 1792 † 1836. El avu patru copiĭ, din carĭ treĭ fete († fără posteritate). —

Alexandru Manu Logofĕtul, frate cu Scarlat şi fiul primuluĭ Manu din Moldova (Manole), născut la 1755 † 1811; însurat cu Raluca Ipsilanti, care a murit la 1815 în casa sa din Constantinopol incendiată, arzând cu 6 copiĭ aĭ eĭ şi cu toţĭ nepoţiĭ. Alexandru avu de fiĭ pe: Dumitru, însurat cu Tarsiţa Plagino având 7 copiĭ, toţĭ arşĭ împreună cu bunica lor, — George Manu, 1792—1868; — Constantin şi Ioan Manu, † 1869 lăsând de fiŭ pe Alexandru (adoptiv), al căruĭ băiat e Savel.

II Ramura din Muntenia

George Manu, fiul luĭ Mihaĭ Zade, mare postelnic, † 1717. Avu de copiĭ pe: Smaranda, — Grigore Manu Postelnic căs. cu Sevasta Hurmuzache, şi pe:

Mihail Manu, însurat la 1790 cu Smaranda Bărcănescu; la 1779 merse în Moldova ca Logofĕt al luĭ Moruzi; în 1784 reintră la Constantinopol, apoĭ se restabili definitiv în ţară (1786) în suita luĭ Mavrogheni. † 1835, el avu 12 copiĭ, dintre carĭ sunt: — Constantin Postelnicul, † fără copiĭ în 1835; George, major, căsătorit în doue rândurĭ: cu

Ana Herescu și cu Elena Vilara, † 1846; — apoĭ Ioan și Nicolae.

IOAN MANU n. 1803, mare Vornic, caimacam al Valachieĭ în 1858. † 1874. Insurat cu Ana Ghika avu 5 băețĭ, anume:

1. ALEXANDRU MANU, care era însurat cu Maria Filișanu.

2. CONSTANTIN MANU, fost prefect, senator, etc. are copiĭ pe: CONSTANTIN și IOAN. — 3. DUMITRU Manu.

4. ION. 5. MIHAIL Manu; și

6. GENERAL Gh. MANU, frate cu precedențiĭ și fiul maĭ mare al Vornicululuĭ Ion. Om politic. Intrat în armată, a făcut campania din 77—78, după care eși cu gradul de general de brigadă. Ministru în maĭ multe rândurĭ și președinte de consiliŭ, în cabinet conservator. Ales de maĭ multe orĭ deputat și senator; ministru de finance. Generalul Manu căsăt. cu Alexandrina Cantacuzino, are fiĭ pe: CONSTANTIN, ION și GEORGE Manu.

NICOLAE VORNICU, al II-lea fiŭ al luĭ Mihail, și frate cu Ioan, a avut din Maria Grădișteanu soția sa, 3 băețĭ: — GRIGORE MANU, fost director al regieĭ Statuluĭ, al minist. de Finance, senator, etc. Căsătorit cu Sultana născută Cretzulescu. — ION MANU, fratele sĕŭ, fost căpitan în Infanterie, (1844 † 1880). Căsătorit cu Maria Bâscoveanu (div), având 2 fiĭ: MIHAIL, oficer, și IOAN. — NICOLAE MANU, fost magistrat, prefect de Argeș, și de Mehedințĭ.

MAVROCORDAT

Familie princiară, în țĕrile române de la 1700.

Origina Mavrocordaților e greacă din nobleța fanariotă, și anume din insula Chios.

Strămoșul acesteĭ familiĭ, era nobilul Nicolae Mavrocordatos ḑis Pantziris, n. la Chios în 1599, † la Constantinopol în 1639. Fiul sĕŭ a fost

Alexanrru Mavrocordatos Exaporitul, † 1706 la Constantinopol. Mare intrepret al porțeĭ otomane, el negociă tratatul de la Carlovitz (1699) prin care Ungaria fu cedată de Turcĭ, Austrieĭ. In această împrejurare, Mavrocordat primi de la Imperatul Leopold titlul de Principe al sfântuluĭ imperiŭ. — De la soția sa Sultana, nepoata de fiică a luĭ Alexandru Iliaș Domnul Moldoveĭ, el a avut 3 fiĭ:

Ioan Mavrocordat, Domn al Valachieĭ (1717); Nicolae; și Scarlat (1677-1699) mare paharnic, însurat cu Elena fiica luĭ Brâncoveanu.

Pr. Nicolae Mavrocordat, domni de maĭ multe orĭ în țĕrile române. In Moldova: la 1710, 1711—16; și în Muntenia de la 1716—30, adică în timp de 20 anĭ. El e primul domn fanariot, contribui și ajută mult cultureĭ grecești să 'șĭ ia avênt în țĕrile române. Aduse în țară însă mulțĭ grecĭ, căror le dete boeriĭ înalte, îndepărtând pe boeriĭ țĕreĭ și persecutând maĭ ales pe Cantacuzenĭ. In general a fost un excelent guvernator. La anul 1716 se încinse din noŭ rĕsboiŭ între Turcĭ și Nemțĭ, carĭ ocupară posițiile muntoase. Atuncĭ se întâmplă rĕscoala boerilor oltenĭ, ale căror oștĭ eraŭ conduse de serdariĭ Barbu Brăiloiu, Obedeanu și Bengescu. Brăiloiu îl prinse, ducêndu-l

la Sibiŭ unde a stat 2 anĭ, în care timp fratele sĕŭ Ioan ținu locul de domn.

Ioan Mavrocordat făcu un tractat (1717) cu generalul Steinville, prin care Banatul Olteniei era cedat Austrieĭ cu dreptul de guvernare. In anul următor (1718) se închee tractatul de la Passarovitz, prin care se întărea cesiunea. Nicolae Mavrocordat reuși să scape de fratele sĕŭ, otrăvindu-l. Domnind din noŭ, se arătă maĭ bun ca 'nainte, de și țara era împovărată de birurĭ grele.

Nicolae Vodă a fost un distins scriitor, și muri la anul 1730, fiind înmormântat la monastirea Văcăreștĭ zidită de dênsul. Doĭ fiĭ aĭ sĕĭ, Constantin și Ion domnesc de asemenea; iar fiica sa Sultana se căsători cu Vel Postelnic D. Moruzi, tatăl luĭ Constantin Moruzi, Domnul Moldoveĭ.

Pr. Constantin Mavrocordat, domnește alternând în Moldova și Muntenia. In Valachia de cincĭ orĭ: 1730—33, 1735—41, 1744—48, 1756—58, 1761—63; iar în Moldova de 4 orĭ: 1733—35, 1741—44, 1748—49 și 1769. La moartea tatăluĭ sĕŭ fu ales domn, fiind în vêrstă de 19 anĭ. Produse nemulțumirĭ prin darea în arendă a bunurilor și veniturilor Statuluĭ, supunênd pe locuitorĭ la capitațiune, ceea-ce avu de rezultat emigrarea țĕrănimeĭ, împreună cu a boerilor românĭ deposedațĭ.

La 1739, Turciĭ avênd din noŭ rĕsboiŭ cu Austria, aceasta din urmă fu silită să semneze pacea de la Belgrad (1739), prin care Oltenia era redată țĕriĭ româneștĭ. După facerea păceĭ, Pr. Constantin publică «reforma» sa, care făcu mare sgomot și care în fond era o lege bună: se aduceaŭ îmbunătățirĭ în administrație, se desființaŭ unele birurĭ, și se hotărî sferturĭ pentru contribuția personală, — ceea-ce arată în acest principe, un domn inteligent și distins.

Cu toate defectele carĭ n'aŭ lipsit domnilor din epoca numită fanariotă, Mavrocordațiĭ, ceĭ maĭ cunoscuțĭ dintr'ânșiĭ prin timpul cât aŭ ocupat tronul și prin modul de guvernare, aŭ merite netăgăduite. Nicolae și Constantin, aŭ meritul de a fi introdus cultura greacă în țară, pre-

mergĕtóre a renașterii noastre de cultură, și în această privință, întreagă era domnilor din veacul trecut, e fără motiv considerată ca o nefericire pentru țară.

Pr. Ion Mavrocordat fratele luĭ Constantin, domnește în Moldova de la 1743—47. In timpul domnieĭ luĭ nu se petrece vre-un eveniment maĭ însemnat. El avu de copiĭ pe: Sultana, căsătorită cu Dragomanul George Caragea, tatăl luĭ Vodă Caragea; — Caterina Cantacuzino; și

Pr. Alexandru Mavrocordat, Domn al Moldoveĭ 1785-86, și fost mare Dragoman. Insurat cu Zafira Caragea.

Constantin Vv. Mavrocordat a avut 3 fiĭ: — Dumitru născut la Iașĭ; — Ion, însurat cu o Rosetti-Bibica; — și Alexandru Vodă II, care domnește în Moldova (1782-85), contimporan luĭ Caragea, și apoĭ în Valachia, în timpul căruĭ se stabili primul consul rus în Bucureștĭ. — † 1812 avênd o singură fiică, Ralu Moruzi.

Fratele luĭ Alexandru, fiul Pr. Constantin, Dumitru Mavrocordat avu 2 băețĭ de la soția sa Maria Balș:

1. Alexandru Mavrocordat, mare logofăt al dreptățeĭ, care însurat cu o Balș avu de copiĭ pe: P-ssa Zoe G. Bibescu, adoptată de Brâncoveanu; și Dumitru aĭ căruĭ copiĭ sunt: Dumitru, Alexandru și 2 fete.

2. Constantin Mavrocordat, frate cu Alex., fost ministru, a fost însurat cu Casandra Balș, avênd 2 copiĭ: — Nicolae, general, etc. însurat cu o Boldur, avênd fiică Natalia Sutzu; — și Alexandru Mavrocordat, fost șambelan, senator, etc., care căsătorit cu Elisa Millo, avu 4 băețĭ și o fiică: Edgar, căsăt. cu Irena Blaremberg (fiŭ Vladimir); Emil, cu Eugenia Drossu (fiŭ: Constantin), Leon, Lt. colonel de Stat major, căsătorit cu Maria Ghika Comăneștĭ; Ema Lahovary; și George Mavrocordat.

Pr. Alexandru Mavrocordat, fiul al treilea al luĭ Nicolae Vodă, frate cu Ion și Constantin, n. 1719. † 1790 Constantinopl. Insurat (1738) cu Smaranda Cantacuzino, avu 7 copiĭ, anume:

Nicolae Mare Ban (1744—1818) fu însurat cu P-ssa Smaranda Caragea, avênd cincĭ copiĭ în Grecia. (de la carĭ urmașĭ actualĭ); — 2 fete, Efrosina și Caterina; — Constantin, fără copiĭ, însurat cu o Hrisoscoleo; — Scarlat, însurat cu Ana Racovitză, aĭ căruĭ urmașĭ se află în *Rusia*;— Ion Mitropolit în Calcedonia, călugăr; — și

Pr. George Mavrocordat, frate cu Banul Nicolae și cu precedenții, a fost Hatman și mare Ban. In timpul Eterieĭ greceștĭ, fu spânzurat de turcĭ la ferestrele proprieĭ sale case. El avu de copiĭ, 5 băețĭ, de la soția sa Elena Sutzu, din carĭ: Grigore Clucerul, Constantin m. Postelnicul, Ion și Dumitru, n'avură posteritate; — iar

Pr. Alexandru Mavrocordat Hatmanul, fiul maĭ mare al luĭ George, avu 4 fete și 3 băețĭ din căsătoria sa cu Smaranda Pr. Moruzi. El avea rangurile de mare Hatman și Postelnic. Dintre băeții luĭ: — 1. Dumitru (1800—39) n'avu copiĭ; — 2. Nicolae, însurat cu P-ssa Caterina Ghika, a avut 2 copiĭ †; — iar 3. George Mavrocordat (1802—58) însurat cu Maria Schina, lăsă o fiĭcă Elena, și douĭ băețĭ:

Alexandru Mavrocordat, n. 1844, mare proprietar în Moldova, publicist, etc. Căsătorit cu Lucia Cantacuzino-Pascanu (fiŭ George); — și Dumitru n. 1851, fost oficer în marina rusă, avênd 2 băețĭ: George și Nicolae.

Armoriile familieĭ. — Scut tăiat orizontal: jos de aur, în care e o pasăre (foenix) eșind din foc; sus azur, la marginea stângă un sóre cu raze. Coroana princiară.

MAUROJENY

Origina Mavroghenilor e din insula Paros în Archipelag, și pare a descinde din vechia familie MOROSINI din Venezzia, anume din Francesco Morosini, Amiral și doge al Veneției (1687).

Cel d'ântâĭ din această familie cunoscut, este DEMETRU Mavrojeny († 1725), care avu de fiŭ pe PETRE MAVROGHENY, consul al Austrieĭ în insula Mycomos. Acesta se fixă la Constantinopol, unde avu 2 fiĭ și o fată:

PR. NICOLAE MAVROGHENY, domn al Munteniei de la 1786—89, ocupă maĭ mult timp demnitatea de Dragoman al floteĭ otomane. El construi în 1792 stabilimentul de băĭ din Cytna. In 26 Martie 1796, fu numit domn al Valachieĭ. Văcărescu (Ist. împĕraților Otomanĭ), dice despre dânsul că erea «om prost și la fire și la simțire, făcut domn spre mirarea tutulor». — Domnia luĭ, pe lângă părțile bune, rĕmase de neuitată memorie, prin multe întâmplărĭ.

La 1788 fu numit comandant general al armateĭ Turce în rĕsboiul Rușilor; iar la 1790 decapitat prin ordinul Sultanuluĭ, din cauza înfrângerilor ce suferise, și pentru ocuparea Valahieĭ de Austriacĭ. Un tabloŭ din această epocă e păstrat în casa paternă din Myconos, unde Principele se vede înconjurat de curtea sa. Se căsătorise cu Maria fica luĭ Dumitru Scanavi, cu care avu 3 băețĭ și 6 fete.

Cu toate defectele ce avea, chiar contimporaniĭ sĕĭ mărturisesc că avea destule calitățĭ. — Pitarul Hristache, care a scris cronica Mavrogheneascā, dice ast-fel despre caracterul luĭ:

...«Uniĭ zicea că'ĭ om bun,
Ceĭ maĭ mulțĭ că e nebun.
Alțiĭ îl ținea de prost,
Și nimenĭ nu'ĭ da de rost.
Când ședeaĭ cu el la sfat,
Chiar nebun adevĕrat...

Acest cronicar e imparțial; dupĕ ce enumeră multe din faptele luĭ și'l critică, dice iar:

«Care domn aŭ maĭ stătut
Treĭ tuiurĭ să fi avut?
Și care alt să se bată
Cu doĭ împĕrațĭ de-odată?
De mare cinste e vrednic
Mavrogheni cel puternic.
Adevĕr spun că prădà,
Dar nevoia 'l îndemna:
Cum erea să odihnească
Atâta oaste Turcească?...

Copiiĭ luĭ Mavroghene Vodă, aŭ fost:

1. Petru Mavrojeny, exilat în 1821 la Constantipol cu familia sa, † fără copiĭ. — Smaranda, măritată dupĕ Vodă Scarlat Calimaki (1806—1821) al Moldoveĭ. 3. Constantin. 4. Ioseph. 5. Roxana 6. Eufrosina, căsătorită cu Const. Negri caimacam, decapitat 1821. 7. Sultana, cu Manole Manu Hatmanul, † 1855. 8. Elena. 9. Elena soția Comisuluĭ D. Suțu.

Demetru Mavrojeny, frate cu Nicolae Vodă, vice-consul și vayvod în Mycona, patria sa, a avut 18 copiĭ (din 2 căsătoriĭ), dintre carĭ maĭ însemnat este: — Petru Mavrogeny, dis „Babaca". Acesta se însură cu Roxana Sturdza, cu care avu o fată Irina și un fiŭ Petre.

Petre Mavrojeny, om politic (1819—1887) și financiar, f. ministru plenipotențiar la Constantinopl, Roma (1881) și Viena. † la 1887. — Fost candidat la domnia țĕriĭ, în 1866 ia parte la detronarea luĭ Cuza. A fost apoĭ ministru de Finance, Externe și iar Finance (71-75). — Căsătorit întâia oară cu Elena Spiro, și a doua cu Olga Catargi, mare maestră a Palatuluĭ.

Copiiĭ sĕĭ (din I-a căsătorie) sunt: Petre Mavrojeny, consul general la Odessa, Alexandru Mavrojeny, și Maria.

MILLO

(MOLDOVA)

Familie cunoscută în Moldova de pe la mijlocul secolului trecut, și de origine franceză, după cum mărturisesc mai mulți. Ortografia veche fr. erea «Millot». — TOMA Millo, cel d'ântâi, venise în țară prin secolul trecut. Fiul său erea:

ENACACHE MILLO, despre care Enake Cogălniceanu (v. Letopis.) după ce vorbise de Lenș, spune: «Milu, frânc și acesta, însurat la Iași». Soția sa erea Safta, fica lui Andrei Rosetti. — El e cunoscut ca STAROSTE de Cernăuți la 1762 și urm., ca spatar și ispravnic de Roman (1780). — La anul 1770, a fost trimes ca sol al Moldovei la curtea Rusiei; și un document al timpului îl numește «Milos Pataro», curioasă ortografie în loc de «Milo spataru», rang ce avea pe atunci. (Hurmuzache — Doc. VII, 81).

Acest Millo a avut 4 fii: Ianache, Andrei, Matei, Iordache.

1. IANACHE MILLO spătarul, pe la 1826 postelnic, a murit lăsând numai o fică, căsătorită cu Iancu Jora.

2. ANDREI Millo postelnicul, însurat cu Safta Cananaŭ, a avut de fiu pe: —Logofĕtul NICOLAE Milo, în 1826 spatar, care a lăsat 2 fii: Alecu și Petrache Millo, din căsătoria sa cu o Hrisoverghi. ALEXANDRU MILLO, fost colonel †, căsătorit cu Elisa Bibescu, avu un fiu (†) și două fete. — PETRU MILLO, fost senator, etc. e căsătorit cu Elisa Lahovary.— Elisa, sora lor căsătorită Mavrocordat.

3. IORDACHE al 3-lea fiu al bătrânului Millo, în 1786 treti-logofĕt, în 1806 ban, a trecut în Basarabia având funcție la gubernia rusească.

4. SPATARUL MATEÏ MILLO, frate cu precedentul, † pe la 1800; în 1786 vel stolnic. S'a distins ca poet. El e cel d'ântâĭ dintre poeții Moldoveĭ de la începutul acestuĭ secol, maĭ ales că a scris pe când nimenĭ nu se ocupa cu poezia. (Biographie de d. Tanoviceanu). Cele maĭ multe din versurile sale aŭ spirit satiric.

Fiul sĕŭ e: SPATARUL VASILE MILLO, care din căsătoria sa cu Zamfira Prăjeasca, fica postelniculuĭ Ioniță, avu de copiĭ pe: Mateĭ, Alecu și 2 fete.

MATEÏ MILLO (1813-1897), celebru artist dramatic. Studie de tânăr la Paris arta comică. Director al teatruluĭ din Iașĭ, apoĭ al teatruluĭ Național. La 1888 se retrase din Teatru, dar jucă până la moarte (1897). Prieten cu marele poet Alexandri, a creat rolurile principale din piesele acestuia, multe făcute expres pentru dânsul. A scris și multe piese, carĭ aŭ făcut epocă.

ALEXANDRU MILLO, fratele sĕŭ și fiŭ maĭ mic al luĭ Vasile (1825-1891), fost prefect, președ. la Curtea de compturĭ, etc. Căsătorit cu Elisa Forescu, avu 2 fice: Alice, Olga, și 2 băețĭ:

EUGENIU MILLO, fost căpitan de cavalerie. n. 1856. (fete: Artemisa, Alexandrina, Lucia); — și

MATEÏ MILLO, f. primar de Fălticenĭ, căsăt. cu E. Iacovache, având copiĭ pe: ALEXANDRU, ȘTEFAN, Smaranda, MATEÏ, Elena. —

Armele coprind 2 șerpĭ încolăcițĭ, în mijlocul căror se află 2 săbiĭ încrucișate; accolate de armele Rosetti... —

MORUZI

Familie fanariotă, care-şĭ trage origina cam din al XIII-lea secol, la 1204, când maĭ multe familiĭ grece urmară pe Alexis Comnénul spre a fonda imperiul Trebizondeĭ, atuncĭ când Constantinoplul căzu în mâinile Latinilor. (V. de Rangabé).

Adam Moruzi e primul membru cunoscut. La anul 1671 se căsători cu nepoata luĭ Panait Nicussa, mare Dragoman al Porţeĭ, cu care avu o fată şi 3 băeţĭ:

1. George Moruzi mare ban în 1727, venit în ţĕrile române, unde se însură cu Smaranda, fiica luĭ Ypsilante mare postelnic. George Moruzi n'avu nicĭ-un copil. —

2. Antioh Moruzi, fu vel-Postelnic (1764), şi avu un fiŭ pe Ioan, postelnic 1776, apoĭ vornic mare la 1783 sub Mihaĭ Suţu. In 1788 fu exilat la Rodos de Mavrogheny. Acest Ion Moruzi avu un fiŭ: Mateĭ, care se popi. —

3. Dumitru Moruzi, al treilea fiŭ al luĭ Adam, mare postelnic. Se căsători cu Sultana, fica luĭ Const. Mavrocordat, domnul Moldoveĭ, cu care a avut 3 copiĭ: pe Caterina, măritată cu Alexandru Vodă Ipsilant; pe Alexandru, însurat cu fata luĭ Şuţu; şi pe

Pr. Constantin Vodă Moruzi, domn al Moldoveĭ timp de cincĭ anĭ aproape (1777-1782), contimporan cu Alex. Ipsilante al Muntenieĭ. Fusese postelnic-mare în 1765. Dragoman al Porţeĭ în 1774, † de un atac de apoplexie în 1787. Luase de soţie pe fica Hatmanuluĭ Sulţiarolu, cu care avu 8 copiĭ, între carĭ: — 1. Pr. Alexandru Moruzi Vodă, fiul maĭ mare al precedentuluĭ, născut 1750, mare Dragoman al Porţeĭ, apoĭ Principe în Moldova la 1792 până

la 93, după care trece în Valachia domn până la 1796 (3 anĭ), unde apoĭ maĭ domneşte din noŭ cu o deosebită înţelepciune, făcând multe înbunătăţirĭ de merit ca şi în cele alte domniĭ, de la 1799—1801. Peste un an e iar Domn în Moldova pentru ultima óră, domnind de la 1802-1806. — Căsătorit cu Zoe fica comisuluĭ Lascar Rosetti, avu cincĭ copiĭ. (m. jos). In prima sa domnie, apăruse în ţară faimosul bandit turc Pasvan'oglu.

2. Dumitru Moruzi, al doilea fiŭ al luĭ Constantin W. născut 1768, mare Dragoman la 1808. Ca trimes al Porţeĭ, el semnează la 1812 tratatul de ceziune al Basarabieĭ, cu toate că, cu câte-va ḑile înainte de încherea păceĭ, Napoleon trimesese Dragomanuluĭ o stafetă prin care îndemna pe Turcĭ la rezistenţă, de oare-ce declarase şi el rĕsboĭ Ruşilor. Moruzi însă, devotat Ruşilor, ascunde scrisoarea şi tractatul fu iscălit la Bucureştĭ. Sultanul aflînd de acest fapt, ordonă să fie decapttat, pe când venea spre Ţarigrad, la Şumla. Dumitru Moruzi avu 4 copiĭ: George, Constantin, Alexandru şi o fată căsătorită cu Krupenski.

3. George Moruzi, mare Dragoman la 1792, frate cu Dumitru; exilat în 1796, la Cypru, unde din ordinul Sultanuluĭ fu omorât, fiind încă tînăr. — Panait, fratele sĕŭ şi fiul maĭ mic al luĭ Const. Vodă M., fu de asemenea decapitat la Constantinopol. El avu şi patru surorĭ: Ralu Caliarhi, Roxanda Calimaki, Caterina Sturdza şi Anastasia Argyropol. —

Pr. Alexandru Moruzi Vodă avu de fiĭ pe:

I. Constantin Dragomanul n. 1789, mare Dragoman la 1821 şi decapitat după o lună, din ordin imperial, acuzat că ar fi favorisat revoluţia grecească. El este al patrulea din această familie care pieri decapitat, dupe George, Panait şi Dumitru. Insurat cu Raluca Mavrocordat avu 4 copiĭ:

— Alexandru, fost ministru, † 1873, căsătorit cu Luxandra Balş.—Zoe Sutzu.—Maria Ypsilanti.

— Pr. Panait Mourusi, distins şef de voluntarĭ grecĭ în resbelul Crimeeĭ, †1859. Insurat cu Aglae Plagino, fiŭ avu pe:

Dumitru Moruzi n. 1847, fost militar, prefect de poliție și al district. Dorohoiŭ. Soție Smaranda Cantacuzino, are 2 băețĭ: George și Paul, oficerĭ; și 2 fice, Aglae și Alexandrina.

II. Pr. Dumitru Moruzi, al doilea fiŭ al luĭ Vodă Alexandru și frate cu C-tin Dragomanul. Erea secretar al Dragomanuluĭ și muri 1844; avînd copiĭ pe: — Sofia și Zoe Sutzu; — Alexandru Moruzi, n. 1817†1878, f. deputat. Căsătorit cu Elisa Balș și Adela Sturdza, a avut 3 fiĭ: Vasile † 1870, Sebastian Moruzi n. 1865, Prefect de Covurlui, și Dumitru, oficer. — Constantin (1816-86) fratele luĭ Alexandru, consilier la curtea imperială rusă, căsătorit cu Caterina Sturdza, a avut fiĭ pe Alexandru Moruzi, diplomat în Rusia (5 copiĭ), și Dumitru căsăt. cu C-tesa Gizycka.

III. Nicolae Moruzi, al 3-lea fiŭ al luĭ Pr. Alexandru Vodă, fost mare Dragoman, decapitat la 1821, soartă ce avu împreună cu fratele sĕŭ și cu alțĭ 3 membriĭ aĭ familieĭ.

El maĭ avu 2 surorĭ: Efrosina Plagino și Smaranda, soția Hatmanuluĭ Alexandru Mavrocordat.

In afară de România, Moruzi maĭ sunt din ramurĭ deosebite și în Rusia, Grecia, saŭ rĕmase la Constantinopol.

Armele sunt: — în 3 părțĭ: jos armele țĕriĭ în 2 quartiere, sus 3 stele cu câte 6 raze, în rînd.

MOSCO

(VALACHIA)

Această familie apare în țara românească din secolul trecut, 1700.

Origina eĭ este Bizantină, apoĭ venită în Corfu și Tesalia încă din evul mediŭ, după cum ne raportează diploma luĭ R. Cantacuzino din 1736.

La anul 1563, într'un document din 28 August. (V. Sathas. doc. IX. 105), găsim citațĭ pe MANOLI MOSCO, cittadin di Corfu... fidelisimme nostro domine, etc., împreună cu fiĭ sĕĭ IOAN (Zuaune) și DIMO (Dimas), care adusese maĭ multe servicĭ importante. (Iscălițĭ Foscolo, Grimani, etc.) —

Un strĕnepot al acestor, este maĭ târziŭ

IOAN CAVALER DE MOSCO, pe la 1700, trunchiul actualeĭ familieĭ. El posedă din 1736, un decret pentru admiterea sa în ordinul sfîntuluĭ mormînt, semnat de marele Prieur al ordinuluĭ: «Rudolf principe Kantacuzen...»

In el se vorbește despre familia: «nobiluluĭ barbat și strălucitul Domn Ioan de Mosco, născut în Thesalia de jos în ducatul și cetatea Tessalonic, care a demonstrat nouĕ autentic faptele atât ale strămoșilor sĕĭ cât și ale sale proprii, ilustrat prin descedența sa dintr'o familie tot-deauna nobilă, în puterea a două diplome produse, una de împăratul Romanilor de maĭ 'nainte, Emanoil II, din Paleologiĭ glorioșĭ, și a doua a prinților Cantacuzenĭ...., că strămoșiĭ de maĭ 'nainte a maĭ sus numituluĭ Domn Ioan de Mosco, atît în linie bărbătească cât și fem., s'a bucurat de nobilitate până pe timpul numituluĭ Impărat Emanoil II Paleologu, maĭ bine de *patru* secole de maĭ înainte, cea-ce în-

suşĭ mărturiseşte.... Il primim bucuros şi cu mulţumire în ḑisul nostru ordin, în puterea acesteĭ a noastră diplome....» (originalul latin, în familie)

Fiul acestuia este: Ion Mosco marele Vistier. 1784 † 1828. Venit în Bucurescĭ, avu diferite rangurĭ boereştĭ până la vel vistier. Căsătorit cu o Ştefănească din Crajova, avu 3 copiĭ. Făcea politică înverşunată contra Rusieĭ, pentru care fu arestat în 2 rîndurĭ, dar liberat, ne fiind nimic compromiţător asupra luĭ. (v coresp. C-tele Langeron). Ingropat la biserica Coltzea din Bucurescĭ.

Ficele sale ereaŭ: Marghioala căstorită 1. cu Retoridi şi 2. cu Rallet, şi Elena Grădişteanu, — iar fiŭ:

Marele Clucer Ştefan Mosco, căsătorit cu Zoe fica Banuluĭ Grigore Băleanu, cu care avu 6 copiĭ anume:

Ecaterina măritată cu C. Brailoiŭ; Ion, fără urmaşĭ; Alexandrina căsător. cu Pr. Panaiot Ghica; Grigore, cu Sevasta Ionescu; Irina cu Pr. Grigore Sutzu; şi

Nicolae Mosco (1828-1893), pitar sub Vodă Ştirbeĭ. Fost prefect de Ialomiţa, şi deputat Conservatŏr, în maĭ multe rîndurĭ (1862-79). Căsătorit cu Profira, fica paharniculuĭ B. Slătineanu, a avut copiĭ pe (actuali):

Maria, Nicolae †, Ştefan, Emanoil, George, şi Elisabeta Mosco.

Armele: un scut împărţit în două; partea de sus o stîncă de aur pe care stă încolăcit un şarpe pe fund azur; în partea de jos un vultur «chevalier» negru, pe fund argint.

NOTTARA

(VALACHIA)

Familie grécă byzantină, aĭ careĭ membriĭ sunt cunoscuțĭ de prin secolul XV.— Un NOTTARAS (v. Ducas), era socrul unuĭ Kantacuzen, cu care fu omorît de sultanul Mahomed după luarea Constantinopoleĭ. Acest Notara, dupĕ scriitoriĭ byzantinĭ, era fiul luĭ NICOLA NOTARAS mare dragoman, înainte de căderea sub Turcĭ, pe la începutul secoluluĭ XV.

Notara cel ucis de Turcĭ, avea 2 fiĭ, din carĭ unul....? pieri într'o luptă cu Turciĭ, iar cel alt se numea Luca.

LUCAS NOTARA, nobil însemnat la Constantinopol, în anul 1451 erea în capul partideĭ contrare mitropolituluĭ de Kiev Isidor, trimes pentru a stărui unirea cu catoliciĭ. Om vestit pe timpul sĕŭ, erea înrudit cu Comneniĭ, Paleleogiĭ și multe din marile familiile byzantine. Duce de Constantinopol; avu o fică Ana Notaras și 2 (?) fiĭ. Orațiunea funebră ținută de Ioan Moschus, conține multe date asupra vieții și morțeĭ luĭ. (E. Legrand. op., Tom. I.).

ANNA NOTARAS, căsătorită în tinerețe cu vitézul CONST. DRAGASES; adăogă ast-fel numeluĭ eĭ pe cel de Paleologo. Plecând din Constantinopol, puțin înainte de cucerirea musulmană, trebui să caute refugiŭ în Italia, ducând cu sine marĭ averĭ. Cerând ospitalitate papeĭ, se retrăsese la Roma unde veni apoĭ și unul din frațiĭ eĭ, Jacob (saŭ Isaac?), care scăpase prin fugă de la Turcĭ.

Numĕrul Grecilor carĭ fugeaŭ în Italia de Turcĭ, erea considerabil, și Ana Notaras concepu idea să adune aceste rĕmășițe ale fostuluĭ imperiŭ, fondând astfel un mic stat.

Pentru acésta, începu negoțiarĭ cu republica Sienne, ca să'ĭ se cedeze eĭ și frateluĭ seŭ Iacob, castelul ruinat din Montacuto, pe care voia să'l reconstituiască pentru a primi cel puțin 100 de familiĭ; formând ast-fel o colonie. Anna Notaras e numită în actul de ceziune al republiceĭ, din Iulie 1472: «olim sponsa imperatoris Romeorum et Constantinopolis et filia quondam illustris principis domini Luce, magni ducis Romeorum».

Planul însă nu s'a executat nicĭ odată, și la 1475 o găsim la Venezzia, unde rĕmase până la sfârșitul vieţeĭ. (primiĭ anĭ din secolul XVI). (V. Legrand.)—Descendenţĭ aĭ familieĭ aŭ maĭ rĕmas prin Grecia, de óre-ce la 1821 în secolul nostru, un NOTARAS a murit în bătălia de la Missolonghi, unde a perit și lordul Byron. —

DOSOFTEI NOTARA, archimandrit și apoĭ patriarch al Erusalimuluĭ, trăia prin secolul XVI. Póte e tatăl luĭ:

CHRYSANT NOTTARA, om fórte erudit pe timpul sĕŭ, la sfârșitul seculuĭ XVII, e stabilit în Valahia. Mergând la Paris, se specializase în studiul astronomieĭ și geografieĭ, fiind elevul faimosuluĭ Domenico Cassini. Maĭ târḑiŭ imprimă la Paris: «Introducere în studiul sciinţelor geografice și sferice», și apoĭ în Bucurescĭ (1720).

Intors în ţară, Notara fu luat ca profesor al copiilor luĭ Nic. Mavrocordat. Maĭ târḑiŭ ocupă scaunul de Patriarch al Erusalimuluĭ, unde fusese archimandrit (după 1725.) — In timpul domnieĭ luĭ Brâncoveanu, el jucă un mare rol pe lângă curtea acestuĭ domn. — Legrand a publicat colecţiunea corespondenţeĭ sale către domniĭ Valachieĭ și Moldoveĭ, pe când erea patriarch, și în acéstă privinţă, d. Al. Mavrocordat a scris un studiŭ asupra lor. (Archiva din Iașĭ 1897, 3—4.) El maĭ erea în relaţiune și cu savantul spatar Nicolae Milescu, care'ĭ procură multe date și noţiunĭ despre ţĕrile tătare, ajutând luĭ Notara la scrierea operilor sale. (Coresp. din 1693, și 1694, etc.)

La 1731 și 1740 găsim în ţară pe DIMITRIOS NOTARA, ἰατρός Dohtorul, epitrop al avereĭ luĭ Șerban Grădișteanu, căcĭ avea de soţie pe fata vorniculuĭ Bunea Grădișteanu

De sigur erea rudă cu Chrysant, adus de el în țară, saŭ póte chiar un fiŭ natural al sĕŭ. — Acest Nottara avu o fică Smaranda (1740).

CONSTANTIN NOTARA, serdarul, pe care'l întâlnim la 1744, e póte fiul luĭ Dimitrie.

Cam tot pe atuncĭ, găsim în documente pe un Ceaușul RADU NOTTARA.

Din acestia se trag în secolul nostru, actualiĭ în țară, prin :

D-rul ALEXANDRU NOTTARA, care avu 3 fiĭ : Ion, Alecu și Iancu. ION Nottara, cel d'ântâĭ, avu fiŭ pe CONSTANTIN NOTTARA, artist societar al Teatruluĭ Național român (fiŭ: Constantin). ALECU n'avu copiĭ ; iar JANCU NOTTARA, proprietar în jud. Prahova, are urmĕtoriĭ copiĭ : CONSTANTIN I. Nottara, publicist și avocat, Anton, Toma și Elisa.

RALLET

Italiană de origină, această familie stabilindu-se prin al XIII saŭ XIV secol în imperiul bizantin, s'a grecizat cu timpul, locuind la Constantinopol, de unde veni în țară la începutul acestuĭ secol.

Intre al XIV și al XVII secol, s'aŭ distins în serviciul imperiuluĭ bizantin și apoĭ al Venezzieĭ, mulțĭ membriĭ aĭ acesteĭ familiĭ. După cum dice un document Venețian din anul 1539, 7 Iunie: «Della casa di Ralli sono usciti di tempo in tempo molti degni capi de Strathioti...». Ast-fel e citat Teodor, din care se născu Giorgio Rali Lascari «quelle imitando le vestigie del padre et delle antecessori soi...» (1449); apoĭ Demetru Ralli. —(Sathas, Docum. p. l'hist de la Grèce, tom IX, p. 14 etc.)

Domino Federico Ralli (sec. (XVI), avea fică pe Elena Ralli, căreia i se decerne o pensiune pentru serviciile aduse de tatăl sĕŭ. — «Il buono capitano Greco Michael Ralli strenuissimo» e menționat în multe rapoarte către guvernul Veneției, în sec. XVI.

Această familie erea înrudită cu principalele dintre familiile bizantine, ca Lascaris, Paleologo. Stratioțiĭ ereaŭ ceĭ maĭ aleșĭ oamenĭ de arme de pe litoralul Adriaticeĭ în peninsula balcanică; iar șefiĭ lor ereaŭ representanțĭ aĭ marilor familiĭ grece, italiene și albaneze.

In timp de maĭ mulțĭ secolĭ, documentele timpuluĭ ne aŭ păstrat numele și faptele a mulțĭ membri din această familie: Adamos, Clara, Demetrios, Georgio, Elena, Iacob Manuel, Maria, Marco, Michel, Nicolo, Ioan, Manilius, Teodor Ralis, etc. (v. tom. VII, VIII și IX id. Sathas).

Inainte de căderea Constantinopoleĭ sub Turcĭ (1453), uniĭ dintr'ânșiĭ avură titlurĭ de marĭ demnitățĭ, ca: megaducĭ, Protostatori, etc.

Numele de «Rallet» fu luat numaĭ după venirea familieĭ în țară, în loc de «Ralli», pe care'l aveaŭ înainte, și care erea cel adevărat al familieĭ. —

In Valachia veni pentru prima oară:

Marele Vornic Isaac Rallet. Frațiĭ săĭ se stabiliră în Moldova, iar dînsul e capul ramureĭ de aicĭ. Pe la începutul secoluluĭ (1800,1808), el erea unul dintre boeriĭ ceĭ maĭ însemnațĭ și cu trecere în țară. După ce fu mare vornic, avu tittul de mare Ban până la moartea sa. El a reparat biserica Sărindar și avea o mare avere. Find însurat cu Nastasia fata Banuluĭ Ghica, a avut 3 fiĭ:

1. Dimitrie Rallet, fost mare vornic, † fără copiĭ, lăsînd averea sa pentru facerea unuĭ spital.

2. Ión Rallet, fost logofăt bisericesc, a avut copiĭ: 3 fete și 2 fiĭ, Grigore, și Alexandru Rallet. (ac.)

3. Vornicul Costache Rallet, cel d'ântâĭ din fii Banuluĭ Isac, avu un singur fiŭ:

Constantin Rallet, fost căpitan de cavalerie în retr. Decedat 1899. Avînd din căsatoria sa cu Alexandrina Samurcaș, 2 copiì: — Ioan, și Nicolae Rallet oficer.

In Moldova sunt alte 2 ramurĭ ale familieĭ: una din Alexandru Rallet de la Botoșanĭ, al căruĭ fiŭ: Ioan †, e tatăl căpitanuluĭ Dumitru Rallet (actual);

Cea altă din Dem. Rallet, însurat la Iașĭ cu o Sturdza din care vornicul Dumitru Rallet și fiĭ săĭ: Alexandru † și Ion Rallet, profesor universitar.

Armele familieĭ sunt: de azur, împărțit în două: sus o corabie plutind, jos doĭ delfinĭ argintiĭ unul d'asupra altuia, orizontal.

SAMURCAŞ

Familia de origină greacă, stabilită în ţară la sfârşitul secoluluĭ XVIII.

Pe la 1800, ereaŭ în Valachia 3 fraţĭ Samurcaş:

Alexandru, căsătorit cu o Bengésca, de la care avu 4 copiĭ.

Costache Samurcaş Vornicul, la anul 1808 zideşte împreună cu soţia sa Zinca, monastirea Samurcăseştĭ din jud. Ilfov, pe rîul Ciorogârla, aproape de Bucureştĭ. Acolo se află şi ruinele caselor luĭ. De la 1806 erea mare Vornic în Divan.

Fratele luĭ maĭ mic:

Ion Samurcaş, fost postelnic şi apoĭ Caimacan al Crajoveĭ. De la dânsul se păstrează o interesantă corespondenţă cu consuliĭ streinĭ din Bucureştĭ şi Iaşĭ. A fost ucis de Turcĭ. Din căsătoria cu Catinca Rallet, avu 3 fiĭ: Costake, camaraş, Dumitru, care emigră la Constantinopol, făcându-se musulman; — şi Alexandru, însurat cu Zoe Ghiullaşĭ, de la care avu 5 copiĭ:

Elisa (căs. cu Zalomit şi 2. cu Iorganda), Catinca Saegiŭ, Maria; Ion Samurcaş, n. 1845, † 1899 fost magistrat, avocat, etc. şi Elena, căsătorită cu Toma Tzigara, al căreĭ fiŭ Alexandru, a adăogat prin adopţiunea unchiuluĭ sĕŭ, numele de Samurcaş, (1899) *).

---

*) Tzigara. — Familie de origină albaneză, din care un Zotto Tzigara († la Venezzia) ajunsese mare Spatar al Moldoveĭ în timpul luĭ Petru Vodă Schiopul, cu care erea în strânse legăturĭ. El n'avusese decât *patru fete*, care se constată prin testamentul sĕŭ din 1599. El maĭ avusese doĭ fraţĭ: Apostol şi Ponoson. [V. Cuv. din bătrânĭ, Hasdeŭ). — Se poate ca acesta să fie strĕmoşul familieĭ ce întâlnim în ţară cu acest nume în secolul actual.

Costache Samurcaș, fost m. camaraș și paharnic, fiul maĭ mare al caimacamuluĭ Ion și frate cu Alexandru, avu o fică:

Ecaterina, căsătorită cu un Marcel, de la care avu 3 copiĭ, ce purtară numele de Samurcaș al mameĭ lor. Aceștia fură: Iancu, † fără copiĭ, Maria, soția luĭ Zamfir Crețeanu, și Anghelache.

Anghel Samurcaș, avu de soție pe Catinca Cretzulescu, iar copiĭ: Colonel Ion S., Paulina Gherghel. Alexandrina, căsăt. cu Căpitanul C. Rallet, și Constantin fost magistrat, cel maĭ mare.

Fiul acestuia este Căpitanul Samurcaș, din Cavalerie.—

O ramură din această familie se găsea și în Moldova în prima jumĕtate a seculuĭ nostru.

Despre origina și genealogia maĭ veche a familieĭ, a căreĭ ortografie ar fi «Samurcasy» nu putem ști nimic.— In armele lor aŭ un samur.

SUTZU

Origina familieĭ e fanariotă și veche din Epir, de unde pe timpul luĭ Mahomed II, acest Sultan ar fi îndemnat pe unele familiĭ din provincie, printre carĭ se afla și Suțu, să se stabilească la Constantinopol, dânduli-se oare-carĭ privilegiĭ.

Un scriitor francez Du Verdier, vorbind de bibliotecile din timpul sĕŭ la Constantinopol, ḑice că un Ion Suțu avea o bogată colecțiune de manuscrise. (la 1585).

Numele primitiv al familieĭ, pare a fi acel de Draco și prin acesta sunt chiar denumițĭ în decrete imperiale turceșcĭ și în timpurĭ maĭ noĭ. Dupĕ Byzantios, autorul uneĭ lucrărĭ asupra Constantinop.: «Suțu ar veni de la Soudji saŭ împărțitor al apelor orașuluĭ», de oare-ce unul dintre' moșiĭ lor împlinise această funcțiune.

Diamantakis Suțu, trunchiul actualeĭ familiĭ, trăia pe la finele seculuĭ XVII și avea 2 fiĭ, anume pe: Dumitrașcu Suțu, care a fost mare comis în 1739, maĭ mic ca fratele sĕŭ, și † fără copiĭ; — și pe

Constantin Draco Suțu, mare spătar și capukehaia saŭ trimes la Constantinopol, în anul 1711.

Fu numit vel logofĕt în anul 1738; fiind însurat cu Maria Rosetti, cu care avu 4 copiĭ:

1. Alexandru Suțu, mare Cartofilax și biv-vel-sluger, spânḑurat în 1759 de poarta caseĭ prin ordinul mareluĭ Vizir, pentru că împedicase ca douĕ servitoare să devie silit musulmane. Se căsătorise cu Tarsia, fica luĭ Nicolae Mavrocordat mare Ban, și avu 3 băețĭ:

George Suțu ḑis sĕlbaticul, în 1783 mare clucer, în-

surat cu o Sulgiaroglu avu fiĭ: pe CONSTANTIN vel Hatman, căsătorit cu Eufrosina Calimaki; — DUMITRU, de la care urmașĭ în Grecia, — și ALEXANDRU (idem).

CONSTANTIN VEL SPĂTAR ḍis Costăchiță saŭ «Imeros» al doilea fiŭ al luĭ Alexandru, avu 3 fiĭ, fără posteritate.

2. Fiul al doilea al Capukehaeĭ Constantin Draco, erea NICOLAE SUȚU, MARE LOGOFĔT, apoĭ v. postelnic și Capukehaia la Poartă. In 1768 mare Dragoman al Porțeĭ, decapitat în anul următor, bănuit că favorizase insurecția din Peloponez de conivență cu Rușiĭ. Căsătorit cu o Hrisoscoleŭ, din care avu 8 copiĭ. Maĭ însemnațĭ din eĭ, sunt Alexandru și George ḍis Dragomanaki:

a. Pr. ALEXANDRU SUȚU-VODĂ n. 1750, mare Dragoman al Porțeĭ, în 1779. Principe al Moldoveĭ 1800—1802; luă mare parte la evenimentele revoluțiuneĭ greceștĭ și sprijini eteria. In 1802, dupĕ fuga unchiuluĭ sĕŭ, fu numit timp de 3 lunĭ și Domn al Valachieĭ. Căsătorit cu Eufrosina Calimaki, muri la 18 Ian. 1821, lăsând copiĭ pe:

NICOLAE SUȚU vel Logofĕt, născut la 1799 Constantinop. refugiat 1821 în Ardeal. Secretar de Stat sub administrația luĭ Kiselef, la întoarcerea în țară. In 1850 publică statistica Moldoveĭ. Se căsători cu Caterina Cantacuzino - Pașcanu, având fiŭ pe — ALEXANDRU SUȚU însurat cu Maria Ghika Trefeștĭ (copiĭ: NICOLAE SUȚU inginer, căs. cu o Catargi, și EMIL, inginer, cu o Iurașco) — și pe Efrosina Caragea.

Tot fiĭ luĭ Alexandru V., v., sunt: Pr. SCARLAT n. 1808 † 1887, general și inspector în armata Grecească, (descendenți în Grecia), — frate cu DUMITRU, colonel în armata grecească, căsătorit cu Elisa Krupenski. — In fine GRIGORE, tot frate cu precedențiĭ n. 1776, căsătorit cu Caterina Conaki. Insoțitor al luĭ Vodă Ypsilante, în campania din Moldova 1821. Copiĭ avu pe: ALEXANDRU, MIHAIL căs. cu o Moruzi, NICOLAE căs. cu Natalia Mavrocordat (fiŭ GRIGORIE), și GRIGORE căsătorit cu Elena Suțu (are 2 băețĭ, CONSTANTIN și GEORGE).

b. GEORGE SUȚU ḌIS DRAGOMANAKI, frate cu Alexandru

fiul luĭ Nicolae mare logofĕt. Cu Caterina Mavrocordat avu copiĭ pe: ALEXANDRU, cămăraș sub domnia luĭ Alexandru Suțu, unchiul sĕŭ; ION MARE-AGĂ sub acelaș domn, cu descendențĭ în Grecia, și DUMITRU SUȚU COMIS, cu Raluca Mavrojeni (descend. în Grecia prin fii sĕĭ).

3. PRINCIPELE MIHAIL SUȚU, n. Constantinopol 1730, mare Dragoman al Porțeĭ Otomane în 1782, al 3-lea fiŭ al luĭ Constantin Draco Capukehaia. Domn al Valachieĭ 1783-1785 și 1791-92. Al Moldoveĭ între 1793-1795. In anul 1801 fu numit din noŭ la tronul Valachieĭ, dar trebui în curênd să fugă în Transilvania, unde muri la 1802. Căsătorit cu Sevasta Calimaki fica luĭ Ioan Vodă, cu care avu 3 fiĭ adică: a. ION SUTZU, mare spătar, la 1784. — b. ALEXANDRU SUȚU mare DRAGOMAN al Porțeĭ în 1802, decapitat 1807 ca plecat spre politica francesă. Căsătorit cu Maria fica postelniculuĭ Lapati, a avut fiŭ pe: CONSTANTIN Suțu, ministru de finance în Valachia 1856, îns. cu Sevasta Ghika, aĭ căruĭ 3 copiĭ sunt: MICHAIL SUTZU, numismat distins, publicist, etc., Smaranda Lahovary și Zoe Paciurea.

c. GRIGORE SUȚU, fiul luĭ Mihaĭ Vodă I, care trăia încă la 1821, avu 3 băețĭ cu Sevasta Dudeasca, din carĭ:

— MIHAIL SUȚU Vodă, n. C-tinopol 1784, secretar al Dragomanuluĭ Caragea în 1812, mare Dragoman al Porțeĭ în 1817, Principe domn al Valachieĭ în 1818—1821. In 1821 trebui să se refugieze în Basarabia, în urma revolteĭ greceștĭ a luĭ Ipsilante, pe care 'l ajutase cu armata țĕriĭ și cu banĭ. Arestat în Austria, fu închis timp de 4 anĭ la Goritz. Intors în Grecia, fu trimes ministru plenipotențiar la Paris și apoĭ la Petersburg. In 1839 fu numit consilier de Stat în Grecia. † Atena 1864. Căsătorit cu Ruxanda Caragea avu 4 băețĭ: pe IOAN, Grigore, GEORGE SUȚU, însurat cu Elena Sturza, de la care avu copiĭ pe: GEORGE, oficer de cavalerie, n. 1862; și 3 fete. — și CONSTANTIN, f. căpitan în marima Greacă, căsător. cu o Mihăiescu, având de fiŭ pe JEAN Sutzu, inginer, și șapte fice măritate.

— POSTELNICUL CONST. SUȚU, frate cu Mihaĭ Vodă din 1821, însurat cu Ruxanda Racoviță, a avut pe: PR. GRI-

GORE SUȚU, senator etc. și fost pretendent la tronul României † la 1892. Insurat cu Irena Hagi-Moscu; † 1891, fără copiĭ.

— NICOLAE SUTZU, n. 1799 frate cu Mihaĭ Vodă și cu Constantin, fost Capukehaia la Constantinopol, fost ministru, † 1871. Avu de copiĭ pe: ALEX. SUTZU, căsătorit cu Maria Obedeanu (având un fiŭ GRIGORIE și 3 fete); — OTHON SUTZU, însurat cu Constanța Conduratu, având 5 copiĭ: NICOLAE Othon Sutzu, n. 1858 (fiŭ Ion), ȘTEFAN n. 1860, DUMITRU, GEORGE, oficer de cavalerie, VLADIMIR, și Elena; — Elisa căsăt. cu Scarlat Ghika; și Anna Sutzu.

4. Din al 4-lea fiŭ al luĭ Capukehaia Constantin, anume DUMITRU, fost comis † 1820, se trage o altă ramură, actuală în Grecia.

Armoriĭ: — o stea cu 5 raze și în quartierul opus un porumbel alb; carĭ se încartiereazǎ și cu armele țĕreĭ.

VLASTO

Familie de veche origină byzantină, care în țară se ivește întâiŭ în Moldova, în secolul XVII.

In Constantinopol, Vlasto sunt cunoscuțĭ de mult prin cronice, încă din evul mediŭ. — Un VLASTO, avea o fică Maria, care ținea pe Isaac Cantacuzino, prostator, la *1464*.— NICOLAS VLASTOS, tipări cn cheltuiala sa la Venezzia, marele etimologic, la 8 Iulie 1499: «aux frais du noble et respectable personne Messire N. Vlastos, crétois...» (Legrand. Bibl. Hélénique, t. I, CXXVI).

In țara românească se vorbește întâiŭ de un VLASTO, pe a căruĭ fată o ținea în căsătorie Domnul George Ghica I. (1660 - 4).

Vlasto vel postelnic, pe care'l găsim în divanul de boerĭ al luĭ Constantin Duca, după 1691, după cum arată cronicarul Neculce, e acelaș ION VLASTO, care la 1701 tot ca POSTELNIC al Moldoveĭ, fu trimes împreună cu Nicolae Donicĭ, sol la Țarigrad, cu plângere contra luĭ Brâncoveanu care'ĭ atrăgea boeriĭ, oprindu'ĭ pe lângă sine.

In divanul Valachieĭ la 1717, se afla DUMITRACHE VLASTO mare Postelnic sub Mavrocordat.

ANDRONACHE VLASTO, COMIS mare în Moldova, erea cumnatul domnuluĭ Grigore Ghica W. El «ținea pe sora domnuluĭ, Marioara, și'l făcuse comis mare din Țarigrad (în 1727), iar pe urmă la anul l'aŭ făcut paharnic mare....». (Cron. luĭ Amiras, III, 157).

GRIGORE VLASTO, consilier imperial al Banatuluĭ Olténieĭ, fost mare serdar, cum îl citează la 1718 (12 Aug.) scrisoarea luĭ Tige către Steinville, în lista boerilor din Oltenia:

«grosz serdar Vlasto». (Hurmuzache IV, 242). Grigore Vlasto fu creat *Baron* al Austrieĭ, prin titlul conferit de Carol VI. Avu de soție pe Bălașa, († la Sibiŭ în 1740) fica luĭ Șerban Vodă Cantacuzino, și de la ea o fică: Maria, măritată cu paharnicul Const. Cantacuzino-Pașcanu. Acest boer se bucura de o mare trecere la curtea Domnilor din timpul sĕŭ. Pare (?) că fiul sĕŭ a fost:

Arapaki Vlasto, mare spătar, care la venirea în domnie a luĭ Const. W. Racovitză, fu pus în fiare și trimes la Constantinopol, împreună cu doĭ frațĭ Manu: Manole și Iordache, și alțĭ boerĭ Grecĭ: Mișolu, etc., fiind-că reclamaseră fără drept pe Mavrocordat, care cu toate astea fu surghiunit la rândul sĕŭ.

Prin divanurile domnilor fanarioțĭ, maĭ sunt încă alțĭ Vlasto, înrudițĭ cu ceĭ de maĭ sus. Eĭ se trag din acelașĭ trunchiŭ comun, și găsim urmașĭ din această familie, în acelaș timp în ambele țĕrĭ. In Moldova n'aŭ maĭ rĕmas.

Astă-ḑĭ în Valachia sunt urmașĭ aĭ acesteĭ familiĭ, din carĭ: D-na Vlasto, la Crajova, etc....

ARGYROPOLO

Ducange citează această familie imperială a Byzanțuluĭ. La 840, LEON ARGYR, strĕmoșul acesteĭ familiĭ, a fondat o mănăstire în Capadocia, și tot el comandă apoĭ expediția contra Paulicianilor. — O mulțime de urmașĭ aĭ luĭ, se ilustrară în evul mediŭ:

ROMAN III deveni împĕrat aĭ Constantinopoleĭ la 1028. La 1500, strĕmoșiĭ familiĭ actuale se stabiliseră la Salonic.— Un membru al familieĭ rĕmasă în Grecia, trecu la începutul acestuĭ veac în țară; anume LUCA Argyropol, cumnatul luĭ Moruzi (avênd fiŭ pe EMANUEL, fost ministru), și fratele sĕŭ GEORGE, mare Ban, caimacam la 1812, însurat cu fata luĭ Caragea (un fiŭ și 2 fete), din carĭ actualiĭ. Azĭ:—PERICLE, CESAR ARGYROPOL, etc....

PALEOLOGU

Familia Paleologu, din care găsim boerĭ în țară, în secolul trecut, descinde cum se pare, din vechea și ilustra familie byzantină a Paleologilor, de origină italienească, și care a dat maĭ mulțĭ imperatorĭ și oamenĭ marĭ Constantinopoleĭ.

Probabil din aceștia ereaŭ: DIMITRAKI PALEOLOGU, postelnic mare sub Const. V. v., Movilă al Moldoveĭ, de la care primește în danie satul Vînĕtoriĭ din Neamtzu la anul 1608 (Octombre). Soția sa erea Maricuța «mĕtușa domnească», care neavênd urmașĭ de la dênsul, a donat acea moșie M-reĭ Neamtzu.

La 1739, în Valachia un PALEOLOGU erea armaș mare. — Actualĭ descendențĭ: GRIGORE Paleologu, etc.....

PERTICARI

Origina acesteĭ familiĭ e italiană, și se află în țară de pe la 1750. — La 1783 erea ispravnic al județuluĭ Muscel, boerul Pitar DUMITRACHE PERDICARU. — La 1783 - 84, e citat MIHALACHE PERDICAR, biv-treti postelnic. (Ureche. Ist. I).

Actualĭ: Colonelul IOAN PERTICARI, căsătorit cu Elena Davila; MIHAIL și CONSTANTIN Perticari, etc.

PLAGINO

Familie de origină greacă, venită ântâĭ în Moldova la începutul seculuĭ. — Pe atuncĭ ereaŭ: Postelnicul DUMITRU PLAGINO, însurat cu fata vorniculuĭ Ghika; — și Post. CONSTANTIN Plagino, ginerele luĭ Alexandru Vodă Moruzi.

Eĭ se înrudiră cu maĭ multe familiĭ însemnate.—Nicolae Ghika-Comaneștĭ ținu pe Catinca Plagino. — Paharnicul ALEXANDRU PLAGINO erea însurat cu Alexandrina Stirbey, având 2 copiĭ: Alexandru (actual) și Elena. —

Pr. Constantin Ghika s'a căsătorit cu Zoe Plagino, etc. — Azĭ: CONSTANTIN, ALEXANDRU, senator.

RETORIDI

Marele VORNIC PETRACHE RETORID, se afla cu acest titlu în divanul Valachieĭ, în primiĭ anĭ aĭ acestuĭ secol, precum la 1808 ca biv-mare vornic. Insurat cu Marghioala Mosco, avu fiĭ pe: ALEXANDRU Retoridi, însurat cu Zoe Formac, care e tatăl a doĭ fiĭ:

PETRE RETORIDI, fost major de cavalerie, însurat cu Zoe Cretzianu;—și IOAN RETORIDI, f. magistrat, căsăt. cu Ana Lenș (div).

Această familie e venită și stabilită în țară, cu unul din domniĭ țeriĭ de la sfârșitul seculuĭ XVIII.

VENTURA

Familie din Moldova, de origină Greacă-fanariotă. Trunchiul eĭ este: CONSTANTIN VENTURA mare Dragoman al Porțiĭ otomane, decapitat la Constantinopol în anul 1731, din ordinul mareluĭ Vizir, pentru aflarea unor scrisorĭ compromițĕtoare către Pr. Mihaĭ Racovitză (Xenopol, V, 67). — Urmașiĭ acestuia stabilindu-se în țară în secolul trecut, întâlnim la 13 Aug. 1785 pe NICOLAE VENTURA, boer în Moldova. — Familia are maĭ mulțĭ representanțĭ actualĭ, înrudindu-se în secolul trecut și al nostru cu maĭ multe din familiile marĭ ale Moldoveĭ.

Alte familiĭ de origină strĕină, sunt: — **Conduratu**.— **Schina,** byzantină, în țară de la 1800. — **Vlahutzi,** id.— **Vilarà,** secol. XIX, byzantină- — **Vogoride**, fost caimacam al țĕriĭ.

FAMILII NOBILE ROMÂNE

DIN

UNGARIA

FAMILIĬ DIN UNGARIA

PRINCIPALI NOBILĬ ROMÂNĬ CARĬ AŬ AVUT UN ROL ISTORIC

Balk de Maramureş. — Voevozĭ și Ducĭ (Ballya de Iood). Ilustra familie a Voevozilor de Maramureș, din neamul căror urmaŭ întemeetoriĭ Moldoveĭ.— Un BOGDAN prin secolul XIV, Voev. de Maramureș, avu fiŭ pe DRAGOS, legendarul fondator al statuluĭ Moldovean (1342), asupra căruia încă există confusie. Fiul sĕŭ SAS VODĂ, domni după dânsul în Moldova; dar fiul acestuia: BALC e înlĕturat de la tron, de o rudenie a lor, BOGDAN VODĂ (1348 - 65), care își întinse stăpânirea peste o mare parte din Moldova. Fiul luĭ Bogdan: LAȚCU Vodă, domni 1365 - 75, având o fică Anastasia, soția luĭ Roman Vodă Mușat, prin care se aliară ast-fel ambele familiĭ.

Invinsul BALK, fiul luĭ Bogdan, avu în schimb de la regele Ungarieĭ, domeniile deposedatuluĭ Bogdan: Kuhnia (document din 1360), precum și Voevodatul Maramureșul. Frațiĭ luĭ Balç ereaŭ DRAG Mester și ION, comitele Secuilor. — Ramura luĭ Drag se stinse pe la sfârșitul sec. XVII, după ce urmase ast-fel: George Dragfy, 1421; Nicolae; BARTOLOMEŬ DRAGFY, Voevodul Ardealuluĭ (1495 - 98); Ion; Gaspar 1542, și fiiĭ sĕĭ: George și Ion.

Fiul luĭ Balk, SANDRIN, 1430, avu de fiŭ pe ION, tatăl Voevoduluĭ Mihail, 1454.—De la acesta în jos, familia se numi Ballya de Jood. — La 1548 trăia din urmașiĭ luĭ Balk, Voevodul LADISLAU Balya de Iood.

Ban de Losonz (Banffi), astă-dĭ însemnată familie de magnațĭ ungarĭ. — Origina veche e dedusă de la romanul Tarquiniŭ, apoĭ de la TUHTUM (900 p. cr). — Sandrin Valachus din Amlas, câștigase de la regele Sigismuud donațiune peste satele Alsö-Közepsö și Felsö-Füld, aparținătoare de castelul

Almaş; dar fiind omorît de fiiĭ luĭ Elia de Tamesfalva şi neavênd urmaşĭ, la 1425 Sigismund conferi acele sate luĭ Stefan şi Ladislau Ban de Losonz, vechiŭ neam feodal. (Azĭ famil. Banffi).

Bornemisza şi **(Teleky)**. — Familie întinsă de magnaţĭ ungurĭ, de origine româna. După nume pare a fi de veche origină italiană. A jucat un mare rol în secolul XVII. La 1735, Ianoş a avut titlul de Baron, şi de la el începe familia ungară. La 1510 trăia un Bornemisza. La 1541 fu omorît Baltazar B., la 1600 Istvan. — Pal Bornemisza a avut de fică pe Ana, soţia Principeluĭ Mihail Appafy (la 1653). etc.

Calliani (de Waad), primeşte împreună cu Borcea întărirea luĭ Mircea din 1417. In Ardeal sunt satele Calian (unul românesc, cel-alt ungar). — Generalul austriac Calliani, la 1848 a jucat un rol însemnat.

Csáki. Familie comtală maghiară de origină română.—Regele Ştefan la 1268, face cavalerĭ pe 3 fraţĭ din Bihor, din carĭ descind ramurĭ române şi maghiare. Ast-fel sunt comiţiì de Csaki: Ladislaŭ de Peleska la 1366; apoĭ Ladislaŭ Voevodul Ardealuluĭ la 1437. Cancelarul luĭ Zapolia: Mihail de Csaki (1569) e numit de un cronicar «Valach». — Familia se distinge de cea maghiară a comţilor de Chaki, care descind din Szaboly, companion luĭ Arpad, an. 900.

Corvin de Hunyade. Ilustră familie, despre a căreĭ origină se ştie că erea română şi înrudită cu ramura Basarabilor Dăneştĭ din Valachia, avênd origină comună cu Corbeniĭ. (v. *Ureche* şi *Corbeanu*).

Şerban «nobil Valach» fiul lui Butu, avu de fiŭ pe Voicu, Mogoş şi Radu, carĭ capatară donaţiune nouă în 1378 şi 1437, peste maĭ multe oraşe. — Faimosul Iancu Corvin de Hunyad fiul luĭ Voicu, la 1439 erea împreună cu fratele sĕŭ Ion minor «Banĭ de Severin», avênd noĭ domeniĭ de la Rege în 1440.

Mama sa erea Elisabeta Morosina. Bărbat strĕlucit pe timpul sĕŭ, foarte viteaz, conduse afacerile Ungarieĭ. Apusul îl numea «le chevalier blanc de Valachie».—El se intitulă «Voivod Ardealuluĭ, Ban al Sevrinuluĭ, capitan al Belgraduluĭ, Vicar

al regatuluĭ.., apoĭ guvernatorul Ungarieĭ», comte de Bistritza etc. — In 1444 a perdut cu regele sĕŭ Vladislav, bătălia de la Varna, şi apoĭ prins de Vlad Ţepeş, cu care erea duşman. — Iancu de Hunyad, încărcat de glorie, muri lăsând 2 fiĭ:

Ladislas, decapitat în 1457 la Buda, din ordinul regeluĭ Ladislas;—iar Matias Corvin a fost unul din ceĭ maĭ marĭ Regĭ aĭ Ungarieĭ (1458 - 90); despre care se zicea când a murit: «a murit Matias, s'a dus dreptatea din ţară!» — El avu cu o damă Sileziană din Breslau, un fiŭ natural Ioan, ilustru magnat. Neamul luĭ se stinse prin fiul acestuia, Christoph (1506), şi sora sa Elisa. — Surorile luĭ Iancu C. de Hunyade aŭ fost: Maria soţia luĭ Manjilă de Argeş, fiul luĭ Dan Vodă, din care se trăgea Nicolae Olahul, primatul Ungarieĭ; Clara a luĭ Pongratz de Dengebz, şi Elisabeta Szekely.

Scutul familieĭ coprindea un corb cu inel în cioc, la care se adaose un leŭ, şi erea o amintire a descedenţeĭ lor din familia romană Corvinus. — Regele Matias numea pe regiĭ Bulgarieĭ: «Atavos suos».

Astă-zĭ sunt comţiĭ ungarĭ: Hunyade de Kethely, probabil din aceiaşĭ origină, avênd aceleaşĭ arme, şi a căror genealogie se urcă în sec. XVI. — Există şi în Transilvania urmaşĭ aĭ ramurilor de Hunyade (?).

Déak de Dragomerfalva, în Marmoreş. Există chartă confirmatoare din 1454. — La 1487, Ştefan Deak de Dragomerfalva erea martor la introducerea în posesia a unor nobilĭ., etc.

Dolha (de).—Se trage din Stanislaŭ II, fiul luĭ Ioan (1346) şi nepot luĭ Stanislau I, (1324). — 2 acte importante pe posesiune datează din 1450, cu mulţĭ nobilĭ martorĭ. — Emanuel de Dolha trăia în sec. XVI = Szansilo I de Dolha, (1324) a avut fiŭ pe Ion, din care 4 feciorĭ: Stanislaŭ II de *Dolha*, Ion de Leorgyan, Petre *de Sajo* şi Georgiŭ *Porkolab*, — capĭ a patru diferite familiĭ.

Fiath (de Eormenyes). Familie însemnată de magnaţĭ în Ungaria, de origină română. Strĕmoşul acesteĭ fam. trăia la 1428: Ion Bogdan de Eormenyes; iar la 1452, Fiath de Eormenies cu posesie de domeniĭ, etc.

† **Heem de Remethe**. Familie feodală stinsă, probabil de origină română, după alţiĭ ungară. — La 1344 Bracan Knézul. La 1371, Benedict Heem erea Comite şi Castelan de Temesvar. Ion zis «Vitez Kalay» a fost Ban al Severinuluĭ, 1550.

Herzenyi de Herszeni. Familie caborîtoare din Ugrin Comitele (?) la 1290. După uniĭ s'ar trage dintr'o familie boerească din Valachia. — Acte noĭ cu confirmărĭ de domeniĭ din 1556 de la Ştef. Maylath, luĭ Mateĭ şi Marcu, asupra satuluĭ Herseni din Fogoraş; din noŭ la 1620. Numeroasă, în Herseni.

Kende de **Malomviz**, familie însemnate din veacul XIV, de origină română, descinzând din Knézul Stroia, după alţiĭ dintr'un duce maghiar. Contimporaniĭ îĭ numesc însă «nobiles valachi». — La 1404 un Kende, ia domeniĭ în posesie, etc.

Numirea românescă e: Kândescu. Un Mihai Când. zis «Ficior» pe la 1350, înrudit cu ceĭ diŭ Valachia.—Din ea derivă comţiĭ maghiarĭ **Kendeffi** (şi Kenderessy). (v. Cândescu).

Macskas (Mutnoki şi). Familie veche, azĭ între magnaţiĭ ungurĭ. Ştefan de Mutnok cu fiĭ: Iuga şi Bogdan la 1392 ereaŭ Knezĭ recunoscuţĭ de rege. — La 1370 din noŭ, Kneziĭ Roman şi Ladislo.—Trunchĭul famil. e Struza Olahul (sec. XIV)

Mailat (de Comana). — Ilustră familie, care pare a fi la origină (sec. XII, XIII.), o ramură din Voevoḑiĭ Basarabĭ.—Stefan Vodă Majlat domnea în Ardeal pe la 1300; la 1304 renoi cetatea Fogoraş.—După uniĭ, origina lor se urcă la Akus şef maghiar (900); şi apoĭ urmaşul sĕŭ: Moinot saŭ Mailat, *1131*, etc. (Bonfinius); dar Nagy spune că ereaŭ Valachi. In Ungaria sunt aḑĭ comţiĭ Majlath (Szekhely). O altă ramură română subsistă în Fogoraş. Diplome din 1492 de la Vlad Voevod al Valachieĭ, reconfirmate în 1579, Pe la 1503 era un Majlath de Comana, un altul apoĭ la 1599.

Viteazul Stefan Mailat, Voevodul Ardealuluĭ (1535—1540), rĕsculându-se în contra urmaşuluĭ luĭ Zapolia ajutat de turcĭ, şi susţinând pe rege, e prins prin înşelăciune de Petru Rareş şi de Turcĭ în Făgăraş, şi trimes la Constantinopol «unde 'şĭ petrecu restul nenorocitelor ḑile în închisoareu celor 7 turnurĭ». (Istvanffi) la 1541. Soţia luĭ erea Ana de Nadásd, Dómnă de Făgăraş între 1540—56.

Man de Sajo. — (Man, ortografie din Emanuel). Descinde din Szanislo de Dolha (v. aceasta), al căruĭ fiŭ Ioan la *1346*, a avut 5 fiĭ: Szanislo II de Dolha, Ion, Petru de Sajo, George (parcálab), Bogdan. Urmaşiĭ luĭ Petru, există în Rona, etc. —O ramură: *Man de Boerfalva*, cu diplome din 1631, 50, e derivată dintr'ânsa. In satul Boereniĭ....

Mocsonyi (de Feny) proprietarĭ în Banat. Diploma de nobilitate din 1798, luĭ Dem. Popovitz saŭ Mocsoni.

Moga (de Bucsum, etc). — Familie cu diplome vechĭ, şi de la Ana Nádásdi, soţia luĭ Ştefan Majlat, în 1556. Intr'un mare foc din 1525, aŭ ars multe documente ale lor. Confirmărĭ posterioare. Prin sec. XVII şi XVIII găsim în ţară, maĭ ales în Moldova, persoane cu numele de Moga. (v. doc. Acad. 1660, 1739, 1628).

Monea (*de Venetzia Also*). — Familie din satul Veneţia de jos. — Posedă diplome vechĭ de la domniĭ Valachieĭ. Concesiunĭ înoite în 1630, 1689, 1700.—Din 1728 a rĕmas o inscripţie pe o piatră în casa luĭ Ionaşcu Monea, făcută de acesta, şi care conţine o genealogie începênd de la 1185 şi coprindênd până la dânsul 12 generaţiĭ. Această inscripţie, adĭ cu totul iligibilă, a fost descifrată de d. Ion Puşcariŭ. Ea începe ast-fel: «a trăit Grigore cel I-iŭ, Veneţianul, vistierul luĭ Negru-Vodă (care?) la anul 1185, din partea căruia a fost dăruit cu 4 văĭ, câmpurĭ, etc...» (urmează genealogia: «autentica monestica»). Ionascu Monea, vicar general, cel care a scris această schiţă, erea un om foarte învĕţat, după cum ne raportă contemporaniĭ sĕĭ (1720). — (Vedĭ Columna luĭ Traian, III, 178). O mulţime de acte şi diplome m. multor Monea, sunt publicate de d. N. Densusianu. Scutul conţine: un corb cu cruce în gură, saŭ o aquilă....

Misza de Comana (et Todoricza).—Cunoscută din secolul XVI.—Diplome noĭ din sec. XVII: din 4 Iulie 1666 în Radnoth, de la Ana Bornemisza.—Origina familieĭ Misza pare a fi strĕină Transilvanieĭ. — Gheorghe Misa de F. Comana şi Nyagoj (Neagoe), aŭ act de împărţeală din 1767, cu boer de Berivoi, etc.—In Comana de sus.

Nopcea DE F. SILVAȘ. — Din evul mediŭ.—IVAN de Szilvas la 1367, avu 3 fiĭ: Dionis, MIHAĬ și Ladislaŭ. Din Mihaĭ s'a născut NOPCEA, de la care familia a luat numele. Inrudiţĭ cu familiĭ nobile ungare, sunt aḑĭ baronĭ. — Act. Baronul LADISLAS, comite suprem al Huniedóreĭ. Fiĭ Francisc și Alexie. — (Din Silvaș).

Pencz (Pencĭ) *de Veneţia.* — La 1584 și 1590, MAN PENCZ de Venitze, asesor în judec.—La 1597 hrisov de la Maria, luĭ MATEĬ PENCZ pentru o confirmare, în care se spune că Pencz se trage din familia MAILATH (v. maĭ sus). Apoĭ la 1609, etc. Originară din Venetzia de jos.

Perényi. — După Nagy, derivă de la un comes urbanus de Dobos la 1292. Familie ilustră înrudită în sec. XIV cu Balc din Marmures. La anul 1390, NICOLA PERENYI e BAN de Severin. La 1528, în timpul fiuluĭ Principeluĭ Zapolia, PETRE PERENY erea *Voevod* de Transilvanieĭ. — Aḑĭ sunt baroniĭ și nobiliĭ Pereny, din ramura ungară și română.

Pușcariŭ (*cavalerĭ de*). — Familie care după tradiţie, ar fi emigrat din Maramureș cu Dragoș în Moldova, sub numele de IUGA. Prin secol. XVII, o parte implicaţĭ într'o revoltă, aŭ fugit în Transilvania, și apoĭ la Brașov; anume fiiĭ luĭ IUGA: VOICU, IUGA II și RADU. Acesta spre a nu fi prins de Turcĭ se împușcă.—Din ceĭ-alţĭ 2, se trag cele două ramurĭ de aḑĭ. — In viaţă, pr. alţiĭ: ION CAVALER DE PUȘCARIŬ, scriitor și istoric, căs. cu Stana Circa, are 4 fiĭ: ION, inginer; IULIŬ, jude; EMIL, doctor, și IULIŬ consul la Tanger.—ILARION, frate cu Ion, arhimandr. și vicar.... etc.

Sinkai de Sinka. — Orig. de la satul Șinca-Veche din ţinutul Fogoraș și cunoscut din sec. XVI, poate maĭ veche. La 1592, confirmare de drepturĭ de la Baltazar Batori. Transcriere din 1598.—ANDREĬ (pe la 1700) avu fiŭ pe IOAN; iar acesta pe: Pantelimon, IOAN II, † în luptă la Lörch 1795, și GHEORGHE ȘINCAĬ cronicarul. Născut în Samsud la 1754, studiă strĕlucit în Roma și Viena, concepând planul opereĭ sale. Lucrând mereú în bibliotecĭ, el mărea monumentala'ĭ cronică. In 1809 lucra mereŭ, fiind la Sinca, la comiţiĭ de Vass, cărora le fusese pre-

ceptor, de carĭ erea foarte iubit, şi la carĭ muri în 1816 în vârstă de 62 anĭ; 3 anĭ după terminarea cronicei, pe care în ultimiĭ timpĭ o purta în sac cu dânsul, persecutat de censură şi după o viaţă sbuciumată.

Seracin de Szalas (Sărăcin). — Act din 1359. Diplomă cu donaţiune din 1457 «Saracenus»; apoĭ acte din 1521, 1540, etc. Maĭ multe hrisoave şi procese din sec. XIV—XVIII. Familie veche din Banat, înrudită de aproape cu Basarabiĭ. Descendenţĭ actualĭ.

Stoica (*de Stoicfalva*). — Veche familie baronală din Marmureş. — Mihail Stoica la 1465; un alt Mihaly, e trimesul luĭ Mihaĭ la Impĕr. Rudolf 1599; Ladislaŭ (1677) respinge pe Tătarĭ, şi are fiŭ pe Sigmund Anton, episcop catolic în Transilvania 1749-59, care ia titlu de baron cu ceĭ 2 fraţĭ aĭ sĕĭ: Paul şi Ludvic.

Tartza (Tarţia de Sakalosfalva). — Din 1435, act de la Iustina a luĭ Balc, posesiune luĭ Radu, din care descinde şi familia Radul. Adĭ în Sacalaş. Diplome milit. din 1612 şi 1666 cu arme, etc.

Ungur de Nádasd. — Origina fam. în secol. XIV.—Patente de noĭ donaţiunĭ de la regele Ladislaŭ din 1457, luĭ Ungur saŭ Ongur, nobil şi Knez de Nadasd, pentru posesiĭ. Idem din 1458 de la Matias, luĭ Ion (fiul luĭ Petru) etc., care în urma posesiilor sale propriĭ şi părinteştĭ, avea 111 moşiĭ şi erea familiar luĭ Matias Corvin. Tatăl sĕŭ Petru, erea fiul luĭ Ungur şi frate cu Nicolae, care aŭ posesiĭ hereditare de la Iancu de Hunyad din 1439.

Uniĭ zic că comţiĭ maghiarĭ Nadasd descind din această familie, documentele însă nu probează.

Urs de Margina. — Familie cu diplome din 1557 de la Baltazar Batori, apoĭ din 1657. Genealogie din 1777. — La anul *1437* trăia un Ursul, fiul luĭ Tatul de Margineni, din care familia descinde. Vechĭ grănicerĭ la încep. secol.—Colonelul austriac David Baron Urs de Margina, † 1897, s'a distins în rĕsbóele din urmă ale Austrieĭ, şi în mod strălucit în bătălia de la Lissa (1866).

Vajdafalva (Vaida-Voivodeni) și **Csungaria.**—Din 1432, donațiune peste Voivodenĭ, de la Vlad Domnul Valachieĭ și duce de Amlas și Făgăraș, dată boerilor Ștefan și Roman. Confirmare de la Francisc, 1793. — Din ea derivă și alte familiĭ.

Vancea saŭ Vancsuk de Apsa. Familie cu diplomă de la regele Sigismund din anul 1407. — Branșă și Vlad *de Apsa*. Actuală în Vancsa de mijloc și Iapa.

Vulcan. — Familie de origină valachă.—Diplome ung. din secolul trecut. Vornicul Vulcan trăia în țara românească (sec. XVII). Fiind contrar luĭ Vodă Șerban Cantacuzen, acesta: «pre Vulcan în multe rândurĭ l'aŭ judecat fără de cuviință, fiind-că vină nu-ĭ afla, și apoĭ l'aŭ trimes la Snagov, unde cu multe muncĭ l'aŭ ucis», 1679 (Șincaĭ). — Un frate saŭ fiŭ al luĭ: Mihail Vulcan, de frică a fugit, stabilindu-se în Transilvania; iar din fiiĭ săĭ aŭ fost maĭ multe ramurĭ.

Vlad de Zelystye (Siliște). Veche familie din Maramureș, din care o parte a emigrat cu Dragoș în Moldova. Genealogia se urcă la 1486; iar actele doumentale sunt din: 1486, 1487, 1489, 1531, de la regele Ion, 1548 cu armele familieĭ, etc. Familie destul de numeroasă, există adĭ în Apsa K., în Czentea, Visso, etc.

Vedĭ pentru acestea și pentru toate cele-alte familiĭ române din Ungaria: I. cav. de Pușcariŭ, «Familiile nobile din Ardeal».—(Sibiŭ 1892).

CHRONOLOGIA PRINCIPILOR VALAHIEI

(Datele sunt acelea ale urcăreĭ pe tron.)

Negru Vodă 1200. Radu Basaraba 1230. Mihaĭ Latinul 1245. Barbat Basarab 1288. Dan 1298. Alexandru Basaraba 1310. Nicolae 1363. Vladislav cel mare 1364. Radu Negru 1373. Dan 1383. Mircea cel mare. 1386. Mihail (Mircea II) 1418. Dan II 1420. Radu Pleşuvul 1425. Dan din noŭ 1427. Alexandru II 1431. Vlad Dracul 1433. Dan III 1439. Vlad Dracul din noŭ 1442. Dan III d. n. 1446. Vlad III 1452. Vlad Ţepeş 1456. Radu cel frumos 1462. Laiot Basarab 1471. Vlad Ţepeş iar 1476. Laiot iar 1477. Vlad Călugărul 1481. Radu cel mare 1494. Mihnea cel rĕŭ 1508. Vlad VI 1510. Neagoe Basarab 1512. Teodosie 1521. Radu Călugărul 1521. Radu de la Afumaţĭ 1522. Vlad VII 1524. Radu din noŭ 1526. Moise 1529. Vlad VIII 1530. Vintilă de Slatina 1532. Radu VIII Paisie 1534. Petru I 1534. Radu din noŭ 1536. Mircea Ciobanul 1546. Patraşcu cel bun 1554. Mircea din nou 1557. Petru Şchiopul 1560. Alexandru III 1567. Mihnea II 1577. Petru Cercel 1583. Mihnea iar 1585. Ştefan Surdul 1591. Alexandru IV 1592. Mihaĭ Viteazul 1593. Simeon Movilă uzurpă 1601. Radu Şerban Basarab 1601. Radu Mihnea 1611. Alexandru Iliaş 1616. Gavriel Movilă 1618. Radu Mihnea iar 1620. Alexandru Coconul 1623. Alexandru Iliaş iar 1627. Leon Tomşa 1629. Mateĭ Basarab 1633. Constantin Şerban 1654. Mihnea III 1658. George Ghika 1660. Radu Leon 1664. Autonie 1669. Grigore Ghika iar 1672. Duca 1674. Şerban Cantacuzino 1678. C. Brâncoveanu 1688. Ştefan Cantacuzino 1714. — Nicolae Mavrocordat 1716. Mihaĭ Racoviţă 1730. Grigore Ghika 1733. C. Mavrocordat 1735. Racoviţă iar 1741. Mavrocordat iar 1744. Grigore Ghika 1748. Mateĭ Ghika 1752. Constantin Racoviţă 1753. Mavrocordat iar 1756. Scarlat Ghika 1758. Mavrocordat iar 1761. Racoviţă iar 1763. Ştefan Racoviţă 1764. Scarlat Ghika iar 1765. Grigore Ghika 1768. Alex. Ypsilanti 1769. Nicolae Caragea 1782. Mihaĭ Sutzu 1783. Mavrogeny 1786. Austriacĭ 1788. Mihaĭ Sutzu 1792. Moruzi 1793. Ypsilanti 1796. Hangeri 1797. Moruzi din noŭ 1799. Mihaĭ Sutzu iar 1801. Alex. Sutzu 1802. C. Ypsilanti 1802. Ion Caragea 1806. Sutzu din noŭ 1818. — Grigore Ghika 1822. Sub Ruşĭ 1828. Alexandru Ghika 1834. Bibescu 1842. Stirbey 1848. Caimacami 1856. Alexandru Cuza 1859. Carol I de Hohenzollern 1866.

PRINCIPII MOLDOVEI

Bogdan 1349. Laţco 1360. Iuga I 1373. Petru Muşat 1379. Roman 1391. Ştefan 1394. Petru 1395. Roman II 1399. Iuga II 1400. Alexandru cel Bun 1402. Ilie şi Ştefan 1433. Ştefan 1444. Roman III 1447. Petru III 1448. Bogdan 1451. Petru Aron 1451. Alexandru 1452. Aron din noŭ 1456. Ştefan cel mare 1457. Bogdan III 1504. Ştefan cel tînĕr 1517. Petru Rareş 1527. Ştefan Locustă 1538. Alexandru Corné 1640. Rareş iar 1541. Ilie 1546. Ştefan 1551. Lăpuşneanu 1553. Iacob Despota 1561. Tomşa 1563. Lăpuşneanu iar 1564. Bogdan IV 1566. Ioan cel cumplit 1572. Petru Schiopul 1574. Iancu Sasu 1580. Petru iar 1682. Aron tiranul 1591. Rĕsvan 1594. Eremia Movilă 1595. Mihaiŭ Viteazu 1600. Eremia iar 1601. Simeon 1607. Constantin Movilă 1607. Ştefan Tomşa 1611. Alexandru 1615. Radu Mihnea 1616. Grazziani 1619. Iliaş 1619. Tomşa iar 1622. Radu Mihnea 1623. Miron Barnovski 1626. Alexandru Coconu 1629. Moise 1630. Iliaş din noŭ 1631. Moise Movilă iar 1633. Vasile Lupul 1634. Gheorghe Ştefan 1643. George Ghika 1658. Ştefan Lupu 1659. Dabija 1661. Duca 1666. Iliaş 1666. Duca iar 1669. Petriceicu 1672. Dumitraşcu 1674. Anton Rosetti 1676. Petriceicu 1684. Cantacuzino iar 1684. Cantemir 1685. Constantin Duca 1691. Antioh Cantemir 1696. Duca iar 1700. Mihaiŭ Racovitză 1703. Antioh iar 1705. Racovitză iar 1707. Mavrocordat 1710. Dumitru Cantemir 1710. Mavrocordat iar 1711. Racovitză 1716. Grigore Ghika 1727. Constantin Mavrocordat 1731. Ghika iar 1735. Ion Mavrocordat 1741. Ghica din noŭ 1747. Constantin Mavroc. iar 1748. Constantin Racovitză 1749. Mateĭ Ghika 1753. Racovitză iar 1756. Scarlat Ghica 1757. Ion Calimaki 1758. Grigore 1761. Grigore Ghika 1764. Grigore Calimaki iar 1766. C. Mavrocordat iar 1769. Ocuparea Moldoveĭ 1769. Grigore Ghika 1775. Constautin Moruzi 1777. Alexandru Mavrocordat 1782. Mavrogheni 1786. Rĕsboiŭ 1786. Alex. Moruzi 1792. Mihaiŭ Sutzu 1793. Alex. Callimaki 1795. Ypsilanti 1798. Alex. Sutzu 1800. Moruzi din noŭ 1802. Rĕsboiŭ 1806. Scarlat Calimaki 1812. Mihail Sutzu 1819. — Ion Sturdza 1822. Ruşiĭ 1828. Mihail Sturdza 1834. Grigore Ghika 1849. Caimacamĭ 1856. Alexandru Ioan Cuza 1859. — Carol I de Hohenzolern 1866.

TABLA ALFABETICA

